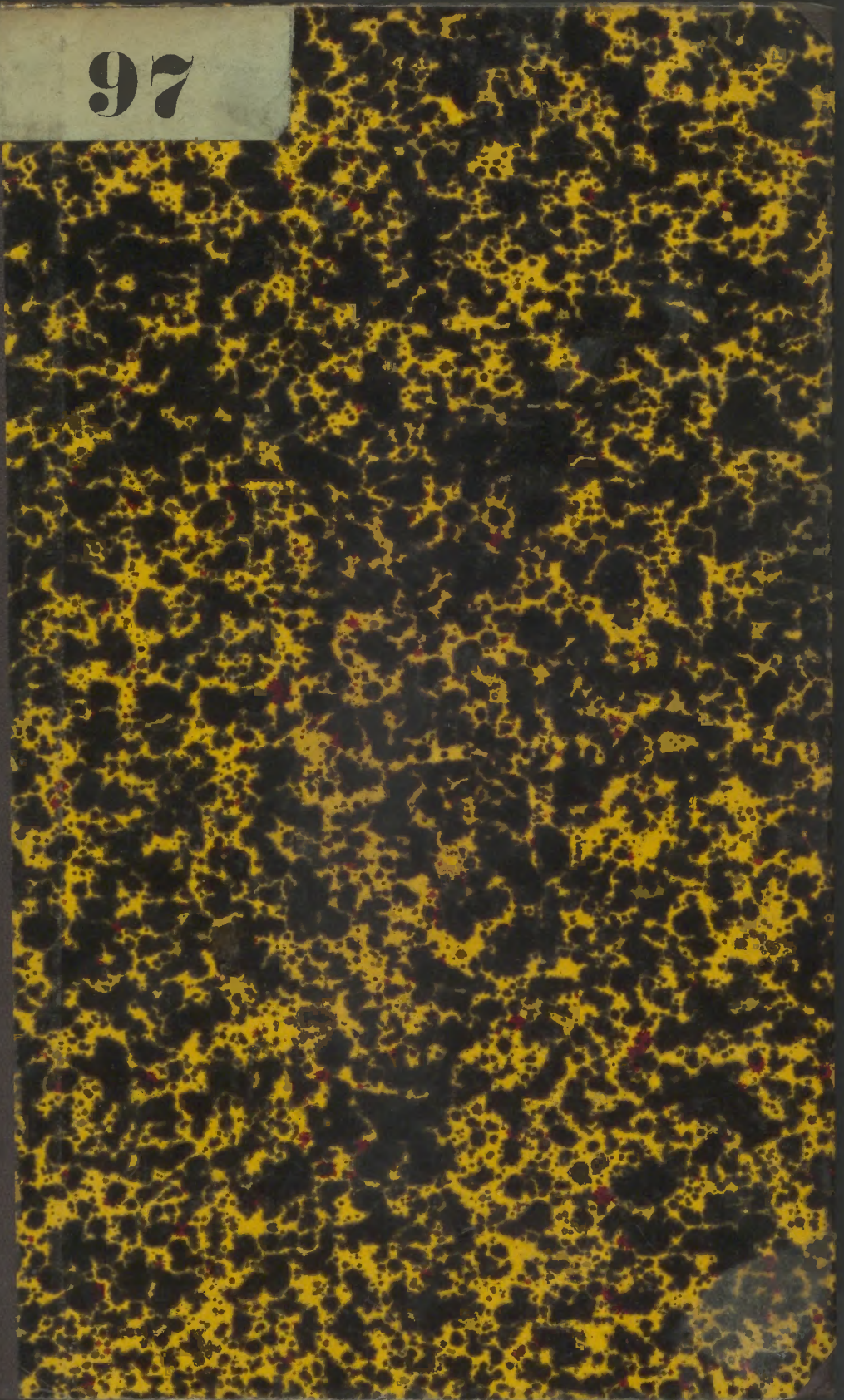
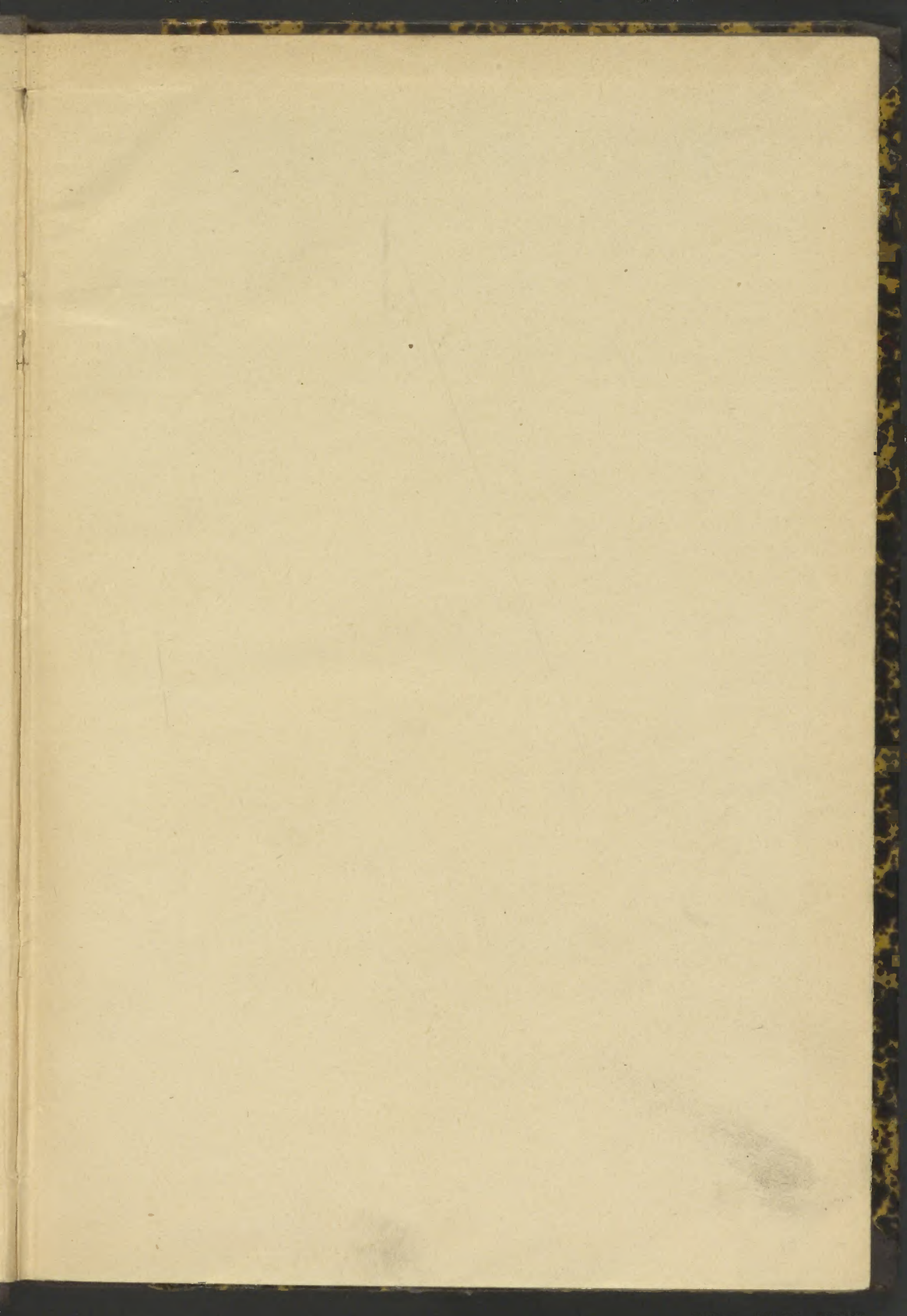

97

m. 97.

ԳՆԹԻԼԻՆ ԳԸԶԸ

ԷՍԷՐԸ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԵՔԷՆ

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄԻ

ԼՏԻԳՐԱՆ ԱԳԱՄԵԱՆ

ԹԷՐՃԷՄԱՅԸ ԷՆԻԵՍԸ ԿԱԶԷԹԱՍՐԵՏԱՆ ՄՈՒԻՐԷՃ

ՏԷՐՍՍԱՏԷԹ

1881

12

1881

1881

1881

1881

1881

1881

Գ Ա թ Ի Լ Ի Ն Գ Ը Զ Ը

Ա.

ԿՐԻՊՈՒՅԼ

Հի.բեայե խտեճէյիսիզ վուգուաթըն ճերեեան իթտիկի վազթ Բարիզատ չիսի.քի կիպի էսքի էպիլյէլէրի եղզըպ եէնիտէն եարմագ կիւրիւթիւսի հէնուզ եօզ իտի :

Բարիզ օ վազթ էրէյիճէ պէօյիւք օլուպ , պու կիւնքի կիւնտէ պարընտըրամատըզը կէրէք զէնկին կէրէք ֆուգարա պիլճիւմլէ սէքէնէսինի քէնտի կէնիչ տալրէսի իչինտէ բէք պա սըզտըրապիլմէքտէ իտի . . .

Պունուչլա պէրապէր եինէ թէք թիւք պինալար եարըլըր իտի , վէ հէր եէնի վէ միւհիմ եարու՝ եալընըզ սահիպի , դալֆասը վէ ամէլէսի իչիւն տէյիլ , հաթթա եարըլմագսա օլտուզու մահայլէ իչիւն տախի պէօյիւք պիր վուգուաթ օլուր , վէ պու եէնի պինա մէզքիւր մահայլէյէ պիր շէրէֆ սայըլըր իտի :

1850 սէնէսինին նոյեմբեր 13 ինտէ էօյլէնտէն իքի սասաթ սօնդրա սըճագ վէ աչըզ պիր հավատա օն իքի օն պէչ գատար տիւրկէր՝ Պոմարչէ պուլըվարընտա ալթը գաթըլը կիւզէլ պիր խանէնին ինչաթընը թէքմիլ իթմիչլէր իտի :

Պու տիւրկէրլէր սասպահլայըն գօրտէլալարա սիւսլէտիլմիչ իրի վէ եարմա պիր չիչէք տէմէթի կէթիրմիլլէր իտի : — Էսքի պիր տաթ մուճիպինճէ , պու չիչէք տէսթէսի՝ սէվինճ ալամէթի օլմագ իւզրէ սաչազըն էն դիյատէ տիւարը չըզըզ պիր մահալինէ պաղլանաճագ իտի :

Իչպու չիչէյի էօյլէ պիր մահայլէ ասմագ բէք տէ թէհլիքէլի տէյիլ իսէ տէ , տամաղա չըզըչան տատամ տա չէվիք, ճէսուր վէ միւվագէնէլի օլմալարըր :

Պունմալ , ալեանագըլ վէ գատըն կիպի թիւյիւ թիւսիւ օլմայան օն սէքիզ եաչընտա տէլիգանըլ պիր տիւրկէր՝ մէզքիւր չիչէք տէսթէսինի պինանըն թէքէսինէ պաղլամագ շէրէֆինէ արգու իթտիկինտէն , սրգատաչարը թարաֆընտան իչպու սրգուսը գապուլ օլունտու : Պունուն իւզէրինէ մէրգում տէլիգանըլ՝ գօրտէլար չիչէք տէմէթինի օմուզընա վարարագ , պէօյիւք պիր սէվինճ լէ իլէրի սէյիրթսի . — Պիր պիրինէ պաղլը ներտիվէնլէրտէն չարուգ չարուգ եօգարը չըգտը , պիրիպիրինէ կէչմէ մէրթէքլէրի թութաու , պունլարտան տա եօգարը չըգտը , վէ շաթընըն թա թէրէսինտէ պուլունան պէօյիւք մէրթէք իւզէրինտէ եէրտէ եիւրիւրճէսինէ եիւրիւմէյէ պալլատը :

Պու պիրինճի մուվաֆիֆագիլէթլէ իքթիֆա իթմէյիպ , էմալարըզ պիր ճէսուրըլուգ կէօսթէրմէք իսթէտի : — Մայմուն կիպի չէվիքլէքլէ պիր օճագտան եօգարը թըրմալանարագ թէրէսինէ չըգտը , վէ քէնտիսինի թէրագիլէյիպ պիր տազիգա տա օրատա տուրտու :

Աշաղտա պուլունան րէֆիղէրի՝ իսէ, հէր նէ գատար գազի սընրըլը ատէմէր օլտուգարընտան, պէօյլէ շէյլէրէ բէք վէսվէսէ իթմէղլէր իտի իսէ տէ, երինէ մէրգուժուն աշաղա տիւշմէսինտէն գօրգմագտա իտիլէր :

— Այ եէրէ պաթանագ . . . — տէտի անլէրտէն պիրի, — շու էօքիւզ հէրիֆ նիշիւն աշաղա էնմէյօր . . . — իսթէմէմ քի պիրի՝ ինէքլէրին տէօյլէմէսինտէն եէտի գաթ էօգարը պիր եէրտէ թէք այագ իւզէրինտէ տուրսուն . . . : — Սաշլարըմ իւրբէրիյօր :

Տիկէր արգառաշարը շիւպհէսիզ պու նութգա պէյէնտիլէր, զիրա հէրսի պիրտէն վար գուվվէթլէրի իլէ պաղըրմանա պաշլատըլար :

— Օ հէ՛ . . . ահմագ կրիպույլ, աշաղա էնէճէ՞ քմիսին . . . շարճւզ . . .

Լաքին պուշլարըն սէսի հէր նէ գատար սարնըն կիպի էօթմէքտէ իտի իսէ տէ, պուշլարտաքի բաթըրտը վէ կիւրիւթիւտէն նաշի, օ գատար եիւքսէքտէն իշիտիլմէքտէ իտի :

Իսսի վէ եախօտ տահա տօղրուսու լագապը կրիպույլ օլան մէրգուժ տէլիգանը շու ֆիւթուհաթընըն իւզէրինէ քէյֆլէնտիքտէն սօնըրա, տէմէթի օճաղըն թէքէսինէ պաղլատը վէ աշաղա էնմէյէ պաշլատը . լաքին էօգարը շըգտըը օ թէհլիքէլի եօլու էլէ ալըր ալմագ այաղը գայըպ թէրաղիտինի զայպ իթտի, վէ պաշ աշաղը տիւշէրէք ալթընտա պուլունան պէօյիւք պիր ալըզըլըն իշինտէ հէր քէսին կէօղիւնտէն նապէտիտ օլտու :

Տիւրկէր արգատաշարը պիր եայլարա տըր գօրարըպ հէրսի պիրտէն էվին արգա թարաֆընա գօլտուլար . զանն իտէրլէր իտի քի, պիշարէ տէլիգանըլը օճաղտա գալտըրըմըն իւզէրինտէ սէրիլմիշ գանլար իշինտէ պուշլարաղլար տըր, զիրա կէօրիւնիւշտէ գալտըրըմտան պաշգա պիր եէրէ տիւշմէսէճէքտի, վէ եախօս տիւշաիկիւնտէ իըզընը քէսէճէք հիշ պիր շէյէ բասթ կէվէսէճէքտի :

Լաքին եէրտէ պիր շէյ կէօրմէյիպ կէօղլէրինի էօգարը գալտըրսըղլարընտա, մէրգուժ ազըլըղ ճահիլի՝ օճաղըն թէքէսինտէն օն օն իքի այագ աշաղտա, պաշ աշաղը պիր եէրէ իլիշմիշ կէօրիւննէ, շաշա գալտըլար :

Միւճիգաթ նէվինտէն պիր թէսատիւֆլէ, պիր նէրտիվէն թութմագ իշիւն տուվարա թագըլան վէ տուվարճըլար թարաֆընտան ունուտուլան պիր տէմիր շէնկէլ՝ կրիպույլըն բուպալարընա թագըլմըլ, վէ մէրգուժու էօյլէճէ ասըլը թութմուշ իտի :

Տէլիգանըլըն վիւճուտը բէք սաղլամ օլուպ, պէտէնինտէ տէ հիշ պիր եարա էօգ իտի, լաքին նէ՛ բարա իտէր իտի . մէրգուժը օրատան գուրթարմագ միւճքինսիզ տէյիլ իտի իսէ պիլէ, բէք կիւճ իտի . սէպէպի տէ շու աթիտաէքի տիր :

Ձիքրի սէպգաթ իտէն տուվար՝ էօգարտան աշաղա տիւզ պիր տուվար օլուպ, խանէնին եանընտա տիկէր պիր պինա եարըլտըզընտա, օնա տայանմագ իշիւն մէղքիւր արա տուվարը եարըլմըլ օլտուղունտան, իւզէրինտէ հիշ պիր բէնշէրէ վէ տէլիք էօգ իտի . . . — Պուշտան մատա սաշագ թարաֆընտան մէրգուժ էտ պաթթա իմատա իթմէք տէ միւճքինսիզ կէօրիւնիյօր իտի . անճագ պէշ ալթը պէօյիւք նէրտիվէն պիր պիրինէ պաղլայըպ տուվարա տայատըլըր իսէ :

պէրքի՛ պիր գուրթուլուչ իւմտի պուլունուր խտի :— Լաքին օ գատար նէրտի֊
վէնի պուլուպ պիր պիրինէ պաղլամագ իչին բէք շօգ վաղըթ լաղըմ խտի ,—
հալ պու քի շաքուզ օլմագ լաղըմ խտի .— տէլիգանլընըն բուպապը զաթէն
եըլլանմըլ օլտուղունտան , քէնտի աղըրըղը իլէ տէ եըրթըլպ տուրմագտա ի֊
տի , վէ պիւսպիւթիւն եըրթըլմագ իչին բէք աղ զալմըլ խտի . . . :

Պիչարէ պու հալին նէ գատար տէհչէթլի օլտուղունու բէք ալա սնլա
մագ տա օլտուղունտան , ֆէրեսաու ու ֆիղան իթմէքտէ , վէ շըրընարագ թէհ֊
լիքէյի տահա զիյատէ արթըրմագտա վէ կէօզ կէօրէ էօլիւմինի եագլաշտըր֊
մագտա խտի :

Փալապալըդ իտէ պուլըվարտա էվին էօնիւնտէ եըղըլպ տուրմագտա ի֊
տի . . . — Վէլիրճիլէր՝ եեր իլէ կէօյ արասընտա իճրա օլունան շու ֆաճիայը նա֊
սըլսա խապէր ալարագ , պէօյէ պիր թէաթրօյը էյիճէ սէյիր իթմէք իչին էվին
արգա թարաֆընա եիւրիւյիւչ իթմէքտէ խտիլէր :

— Նէրտիվէնլէրի , նէրտիվէնլէրի՛ . . . — պաղըրտըլար պիրիսինտէն մաս֊
տա պիլճիւմիլէ տիւրկէրլէր . . .

— Նէրտիվէնլէր բէք կէճ կէլէճէ՛ք . . . — տիչէրինին արասընտան մըրըլ֊
տանտը օ ատամ , քի նէրտիվէնլէրի տէյի պաղըրմամըլ խտի :

Պունունլա պէրապէր պու ատամ արգատաշլարը կիպի սէյիրթտի , ֆագաթ
անլէրին եարաըղը իչէ եարըլմայըպ , պիր իր ալտը , զավի օլտուղունու տէնէ֊
տի , պէլինէ սարտը վէ էվին եօգարըլարընա տօղրու սալտը . . .

— Նէ՞րէյէ կիտիօրսոււն , Ռիէր Լանտրի . . . — սօրտու տիւրկէրլէրտէն
պիրի .

— Կրիպույը գուրթարմաղա պագանաղըմ . . . — ճէվապ վէրտի վէ պուն֊
տան պաղգա պիր շէյ սէօյլէմէտի :

Արգատաշլարը օմուզլարընը սիլքաիլէր :

— Տէլի տիր . . . — տէտի ալչագ պիր սէս իլէ քէնտիսինին նէրէյէ կիթ֊
տիյինի սիւվալ խտէն տիւրկէր— քիմսէնին եարաըղընը եարմագ . . . — հէմ քէն֊
տիսինի թէհլիքէեէ գօյանագ վէ հէմ տէ Կրիպույա պիր ֆայտէսի օլմայանագ
տըր . . .

— Քէնտիսինին պիլէճէք իչի տիր .— Ֆէյլէսօֆճա պիր ճէվապ վէրտի իս֊
թիյար պիր ուսթա :— Հէր գօյուն քէնտի պանաղընտան սալըր . . .

Աշաղտա պու լագըրտըլար օլա տուրսուն , Ռիէր Լանտրի տայմա եօգարը
չըղմագտա խտի :

Պու ատամ գըրգ եալընտա վար խտի . օրթա սօյլու , բէք զայիֆ վէ բէք
սօլիուն , պէյաղլա գարըըզ սիյահ վէ սըգ սաշլըլ— Չէհրէսի նիգամը օլուպ ,
հաթթա ճալիսը տըղգաթ պիր հալի վար խտի— Էքսէրիա եիւղիւնտէ պիր հիւզն
ու զամմ էսէրի կէօրիւնիւր խտի քի , շօգ սիւրմէյիպ պու մահզունիյէթին սէ֊
պէպլէրինի անլայանաղըղ :

Պիր գաշ սանիյէ զարֆընտա իւսթ գաթա եէթիչտի , քէնտիսինտէն էվիլէլ
տէլիգանը նաորը եարմըլ խտի իսէ էօյլէճէ մէրթէքլէրտէն եօգարը չըղտը , վէ
գօրտէլալը շիչէք տէմէթինին պաղլանմըլ օլտուղու օճաղա տօղրու կիթտի :

Օրատա նէֆէս արմագ իշիւն պիր աղ տուրտու վէ պասէհու եարանագ
իշիինն էն միւշքիւ վէ էն թէհլիքէլի գըսմընը իճրայէ պաշլատը . . .

Նասըլ քի կէօրիւնէճէք, պու իշի եարմագ իշիւն շօգ ճէսարէթ վէ ազլ վէ
գուվվէթ վէ քիւսթախըդ լազըմ իտի :

Բիէր Լանտրի օճաղըն թա եանընտա պիր մէրթէկէ իրին պիր ուճունու
պաղլատըգտան սօնդրա, տիկէր ուճընը տա պէշինէ սարտը, լաքին պիր պուշուգ
իքի մէթրօ գատար ուճ սարգը պըրագտը . . .

Պունու եարտըգտան սօնդրա , մէրթէքէրին իւսթ թարաֆընա չըգտը վէ
աթընտա կէօրտիւ քի , տէլիգանլը աաըլա գալըպ սըթըգ ֆէրեատ ու ֆիղան-
լարը տա քէսիք քէսիք իշիտիվէեէ պաշլամագտա իտի, գիրա էօյլէ պաշ աշաղը
ասըլմըլ օլտուղունտան, գան կէլիպ պօղմագ իւզրէ իտի. — Բիէր Լանտրի գալա-
պալըղըն կիւրիւթիւսինի, վէ քէնտիսի աէ կէօրիւնիւր կէօրիւնիւզ էլ չըրտըգլա-
րընը իշիթտի, — իքի էլի իլէ իքի թութտու. — քէնտիսինի պօշա պրագը վէրտի ,
վէ եըլտըրըմ շարուղուղու իլէ կրիպուլըն եանընա էնտի :

— Ալլահ աշղընա . . . գուրթար պէնի . . . — մըրըլտանտը կրիպուլ պօ-
ղունուգ պիր սէս վէ պիր նէվի խըրըլթը իլէ :

— Իշթէ պէն աէ թամմ պունու իշիւն պուրայա կէլտիմ . . . — ճէվապ վէր-
տի Բիէր Լանտրի վէ քէնտի քէնտինէ շէօյլէ իլավէ իթտի. — վալլահի . . .
թամ վագթիտէ եէթիշմիլիմ . . .

Յիլ հագիգա թամմ վագթի իտի . . . — կրիպուլըն աղըրըղընտան վէ
չըրընթըլարընտան , բուպատընըն պիւսպիւթիւն եըրթըլըպ շէնկէլտէն գուր-
թուլմասընա հէման պիր բարմագ գալմըլ իտի . . . — Էկէր պիր սանիյէ տահա
կէշաէ , տէլիգանլընըն իշի պիթմիշ իտի . . .

Բիէր Լանտրի պու սանիյէյի կէշիրմէտի :
Տէլիգանլը տիւրկէրի օմուղլարընա ալտը , վէ սարղըլը պըրագտըլը իրին
ուճունըր մէրգումուսն գօլթուգլարընըն ալթընտան պաղլատը :

Շու տէտիքէրիմիգ բէք շարուգ իճրա օլունմուշ իտի :

— Էվլատ, — տէտի օ զէման գուրթարընը, — շիմտի էյիսին, տէյլ մի . . .

— Էվվէթ, էվվէթ . . . — ճէվապ վէրտի կրիպուլը — շիմտի էյիյիմ, բէք է-
յիյիմ, վէ սիգէ բէք զիյատէ միննէթտարըմ, Բիէր Լանտրի . . .

— Պէօյլէ շէյլէր սէօյլէմէէէ հաճէթ եօգ տըր . . . — Իւմիտ իտէլիմ քի սէ-
նին գօրղուն սանա գալաճագ, վէ տօնուճըն եըրթըլմտարընտան պաշգա պիր շէյ
օլմահաճագ տըր . . . — Պունունլա պէրապէր կիւճլիյին գօյուտու տահա կէրի-
տէ տիր . . . — Պիր աղ սէնտէ քէնտի քէնտինէ եարտըմ իտէպլիլիմիսին . . .

— Բէք ումմամ, Բիէր Լանտրի, . . . — Պիր շէյլէք սասթ գատար պէօ-
յիւք պիր շէյ եարմամ . . . — Աղալարըմ թէքմիլ գուվվէթտէն տիւշտիւքտէն
մատատա , զօլարըմլա տիզլէրիմտէ տէ պէօյիւք պիր գուվվէթտիզլիք հըսս
իտիյէրում . . .

— Անլատըմ . . . — հագիգաթէն պէօյիւք պիր թէհլիքէտէ պուլուճտըն ,
պիշարէ կրիպուլ . . . լաքին նիհայէթ ումարըմ քի սրգը սըղը պանա սարը-
լապիլիրսին :

—է՛հ, պու իսէ, պէլքի եաբապիւրիմ . . .

—էօյլէ իսէ պիւթիւն գուվվէթինլէ սարըլ պագայլմ պանա . . . —Շիմտի երնէ եօգարը չըգմագ իշիւն պանա բէք շօգ աղըրըգ վէ կիւնլիւք վէրմէեէ-
ճէքսին . . .

Կրիպույլ միւմքին մէրթէպէ իթաաթ իթտի, վէ Բիէր Լանտրի տախի՝ Կը-
րիպույլը եէտէյինէ ալարագ վէ իբէ սարըլարագ եօգարը չըգմանա պաշ-
լատը :

Նասըլ քի Բիէր Լանտրի պիր ազ էվվէլ սէօյլէմիշ իտի, աղըր իշին գօյու-
սը կէրիտէ իտի, զիրա աշաղա ինտիկինտէ աճէլէսինտէն իրտէ եէր եէր պաղ
եաբմաղա ունութմուշ օլտուղունտան, էլլէրի գանամագտա, վէ աշաղա գայ-
մամագ իշիւն նիհայէթ տէրէճէ քէնտույն շօրլամագտա իտի :

Իքի իւշ համէտէ Բիէր Լանտրի՝ թէմամըլլա գուվվէթտէն տիւշէրէք,
ազ գալտը իշի պաշա չըգարամայաճաղընը իգրար իտէճէքտի : —Լաքին քէն-
տիսինաէ մանէվի պիր շայրէթ պուլունտուղունտան, եօգարը չըգմասընա տէ-
վամ իթտի . . .

Իւշ մէթրօլըգ պիր եէր գալմըշ օլտուղունտան, հէնուզ օն տագիդէեէ
միւհթաճ իտի . . . վէ պու օն տագիդա էօյլէ սըրալարտա պիր ասր տիմէք տիր . . .

էլհասըլ չաթընըն քէնարընա եէթիշտի, —չաթըլա չըգտը, վէ Կրիպույլը
տա օրայա չըգարտը . . .

Իքիսի տէ արթըգ գուրթուլմուշլար իտի . . .

Մէրգուման՝ Պօմարչէ պուլվարընըն հէր թարաֆընտա եըլըլմըլ վէ
բէնչէրէ վէ պալգօնլարա տօլմուշ օլան գալապալըղըն կէօզիւ էօնիւնտէն ղայպ
օլունճա, էհսպի էօյլէ պիր սէվիննիլէ պաղըրմաղա պաշլատը քի, Բարիզին պիր
շօգ քիլօմէթրօ ուզագլարընտան իշիտիտի :

Տիւրկէրէրին իշ պաշըսը օ արա կէլիպ, էվին ալթընճը գաթընտաքի էյ-
րէթի տէօչէմէնին իւզէրինտէ Բիէր Լանտրի իլէ Կրիպույլէ պէքլէմէքտէ իտի :
—Տիւրկէրէր տէ օրատա պուլունմագտա իտիլէր : —Պուլար նէֆէսլէրի ա-
ղըլարընա կէլմիշ օլան սէյիրճիլէրին պաղըրըպ նիտա իթտիքլէրինտէն իշի ան-
լայարագ, արթըգ նէրտիվէնլէրի պիր պիրինէ պաղլամագ քիւլֆէթինտէն վազ
կէչիլլէր իտի :

Իշ պաշը՝ Լանտրինին էլինի սըգտը . Լանտրի իսէ քէնտիսինին էօյլէ պիր
պիմանէնտ վէ մէսուտ ֆէտաքեարըղը իւզէրինէ հիշ պիր զուրուր էսէրի կէօս-
թէրմէմէքտէ իտի : Պիլհիւմէ արգատաշլարը տախի մէրգումը սէվիննիլէրինտէն
գունագլամագ իսթէտիլէր :

Կրիպույլ կիւնպէլա այագ իւսթիւ տուրապիլմէքտէ իտի : —Սալլանըյօր իօ
տի, վէ տուտագլարընըն բարլագ բէնքլէրի տէ պիւսպիւթիւն գալմըլ իտի :

Տիւրկէրին պիրի՝ ճէպիինտէն, իւզէրի սէրէթ էօրիւլիւ ուֆագ պիր շիչէ
չըգարըպ Բիէր Լանտրիլէ թագտիմ իթտի :

—Նէ՞ տիր պու . —սօրտու Լանտրի :

—Բագը տըր, վէ էյի բագը տըր . . .

—Թէչէքքիւր իտէրիմ, Մաթիէօ . . . հիշ գուլլանմամ . . .

— Բա՛հ . . . պիր տէֆա իշմէքլէ ասէթ մի օլուր . . . չօգ եօրուլտուն . . .
պիր եուտում էսքի դօնեազ իշերսէն էլի տիր . . .

Բիէր Լանարի պաշընը սալլատը վէ շիշէյի էօյլէ պիր դուվվէթլի էօթէէէ
իթտի քի տիրկէր արթըզ խրար իթմէտի :

— Սէ՛ն , Կրիպույլ — տէտի տիրկէր մէրգում տէլիգանլըյա տօղրու տէօ-
նէրէք — իսթէ՞րմիսին . . .

Կրիպույլ գապուլ իթտի , տէրագապ էլինի ուզաթտը վէ շիշէնին ալընը
տուտագլարընա տայաթտը :

Մէրգում տէլիգանլը շիշէյի սահիպինէ իասէ իթտիկինտէ , տիպ օլմուշ
իտի . . . եիւզինէ գան վէ տիգլէրինէ գուվվէթ կէլմէքտէ իտի . . .

— Տօսթլարըմ տէտի օ գէման իշ պաշը — եարունուն պիթտիկի վէ շի-
շէք տէմէթինին էվէ գօնուլտըղը իշիւն ասէթը գատիմէ մուճիպինճէ գալֆամըզ

Մ. Լէոն Տիւրան թարաֆընտան սիղէ պիր զիյաֆէթ վէրէճէյիմ . . . — Շիւքիւր
Ալլահա՛ , վուգու չուլան գազատան ֆէնա պիր նէթիճէ հուսուլէ կէլմէտիկին-

տէն , զիյաֆէթիմիղէ հիշ պիր զիյանը եօգ տըր . . . — Թասամ սասթ Յտէ հա-
զըրլանճազ տըր . . . — շիշէք տէմէթինին վէ Բիէր Լանարինին աշընա իշէ-

ճէյիզ . Բիէր Լանարինին իյիթլիկինի վէ սօուզ գանլըղընը նէ գատսը մէտհ
իթսէք ազ տըր . . . կիտին պիր ազ սիւսլէնին , վէ Պէրսիտէ Մառօնիէ լօ-

գանթասընտա կէլին պէնի սլուլուն . . .

— Եաշասը՛ն Մ. Տիւրան . . . — պաղըրտըլար տիրկէրլէր , շարգալարընը
սալլայարագ : — Եաշասը՛ն Բիէր Լանարի . . .

Բ.

ՏՈՒԼ ԺԻՐՕ ԳԱՏԸՆ

— Պախուսուս — Թէքրար իթտի իշ պաշը — Թամ վագըթտա կէլին . . .

— Օ . պունու իշիւն բէք միւսթէրիհ օլունուզ . . . — ճէվասպ վէրսի իխօ
թիյար պիր տիրկէր : — Ճէօմէրտ պիր գալֆա պիրինճի պիր լօգանթատա

թասամա տավէթ իտէր իսէ , արթըզ քի՞մ կէլմէմէզլիք իտէր . պախուսուս քի
չադաճաղըզ . քիմսէ պէօյլէ պիր զիյաֆէթտէն կէրի տուրմազ . . .

— Բէք սլա , բէք սլա , տօսթլարըմ . . . — սասթ Յտէ Մառօնիէ լօգան-
թասընտա . . .

— Էվվէթ , սասթ Յտէ , Մառօնիյէտէ . . . — Թէքրար իթտիկէր տիրկէր-
լէր , վէ եէնի բուպալարընը կիյմէք իշիւն էվլէրինէ կիթտիլէր :

Եալընըզ Բիէր Լանարի իշ պաշը իյէ գալար :

— Պանա այրըճա սօրաճազ պիր շէյի՞ն մի վար , իյիտիմ — տէտի իշ պաշը :

— Էվվէթ , միւսիւ Բէյմօն . . . պիր շէյ վար . . .

— Սէօյլէ պագայըմ , սէօյլէ . . . — սանա նէ՛ էլլիք եարապիլիլիմ . . .

— Սիղէ եալընըզ շունու սօրաճաղըմ քի , Մ. Տիւրանըն տիրկէրլէրէ վէ-
րէճէյի զիյաֆէթտէ պուլունմազսամ , օլապիլի՞ր մի . . .

Իշ պաշը՝ պիր նազարը հայրէթիւ տիւրկէրէ պազտը :

— Նասը՛լ — պաղըրտը — թաամա կէլմէք իթէմէ՞զմիտինիզ . . .

— Էլվէթ, միւսիւ Բէյմօն, անճազ էկէր միւնասէպէթսիզ պիր շէյ կէօ-
քիւնմէզ իսէ . . .

— Տիմէք, արգատաշարընտան հազզ իթմէ՞զմիտին, Բիէր Լանտրի . . .

— պու, ֆէնա գաշանագ, բէք ֆէնա օլանագ տըր . . .

— Ա՛, Ալլահ իթմէսին . . . — Բէրէլէտի տիւրկէր — տիւնետատ հազզ իթ-
մէտիյիմ քիմսէ եօզ տուր . . . պիւթիւն բէֆիզլէրիմի սէվէր վէ ըիայէթ իտէ-
րիմ, վէ անլէրին պէնտէն զիյատէ տէյերլէրի օլտուղունու բէք պլա պիլիրիմ . . .

— Էօյլէ իսէ, նի՞շիւն կէլմէք իթէմէյօրօրն . . .

— Շիմտի սէօյլէյէճէյիմ, միւսիւ Բէյմօն . . . — Թաամ բէք զէվըլի վէ սէ-
ֆալը օլանագ տըր, տէյի՛լ մի . . .

— Էօյլէ ումարըմ . . .

— Իշթէ թամ պուլունուն իշիւն տըր . . . — պիր ատամ՝ սէվինճիլի ատամ իլէ
քէնտիտի տէ սէվինճիլի օլմալը տըր . . . — պէնիմ իսէ եիւրէյիմ եօզ տըր . . .

— պէն օրատա պուլունուր իսէմ, սայքի զէվըլէրինի հարամ իտէճէյիմ . . .

— Պիր քէտէրինի՞զ մի վար, Բիէր Լանտրի . . .

— Էլվէթ, միւսիւ Բէյմօն . . . — Էօլիւմ կիպի պիր քէտէրիմ վար տըր . . .

— Իշթէ սէպէպ պու տըր . . .

— Ֆամիլէանըզտա պիրի ազըր խասթա՞մը տըր, նէ տիր :

— Պէնիմ ֆամիլէամ եօզ տըր, միւսիւ Բէյմօն . . . — տիւնետատ քիւշիւ-
ճէք պիր զըզմտան պաչգա պիր քիմսէմ եօզ տըր . . . վէ (շիւքիւր Ալլահա)
Տընիդիմին սըհհէթի պէր քէմալ տըր :

— Բէք սէվիւիւ պիր տօսթոււնուզը՞ մը զայպ իթտինիզ . . .

Բիէր Լանտրիին տուտազլարընտա աճը պիր կիւլիւմսէմէ կէօրիւնտիւ :

— Տօսթալ՛ր . . . — Թէքրար իթտի — հիշ տօսթոււմ օլմամըշ տըր . . .

— Էօյլէ իսէ մահզունիյէթինիզ նէ՞րտէն տիր :

Տիւրկէր. զանն իտէրսին, ճէվապ վէրմէզտէն էվվէլ պիր թէրէտտիւտ
կէօսթէրտի : — Իշ պաշը տէրագապ իլալէ իթտի .

— Տիգգաթ իտինիզ քի, անճազ սիզին մէնֆաաթընըզ իշիւն պու սիւվալ-
տէ պուլունուեօրում :

— Էլվէթ, պիլիրիմ, — ճէվապ վէրտի Լանտրի — հիւսնիւ նիյէթլի պիր զաթ
օլտուղունըզը պիլիրիմ . . . — էկէր մահզուն իսէմ, միւսիւ Բէյմօն, սէպէպի շու
տըր քի քէտէրլէրիմ վար տըր վէ պու քէտէրլէրիմի սիպէ սէօյլէյէմէմ :

— Էօյլէ իսէ, տօսթում, շիմտի պանա իթտինիհիզ սիւվալէ, սալթ ճէվապ
վէրիւրիմ . . . — պաչգա սըրալարտա պէլքի պիդիմլէ պուլունումամազըզ իտէպի-
լիրսինիզ : Լաքին պու կիւն պիր ազ էվվէլ ճէրէեան իտէն վուգուաթտան
սօնղրա, շէնիլին պիր նէվի գահրամանը օլանագսընըզ, վէ էկէր կէլմէյէճէք
օլուր իտէնիզ, սիզիլէ սուֆրայա օթուրանագ օլան իյիտլէրին սէվինճինի հա-
րամ իտէճէքսինիզ . . . — Պու տիւնետատ պիր ատամ եալընըզ քէնտի իշիւն
եաշամամալը տըր, Բիէր Լանտրի, պաչգալարընը տա պիր ազ խաթըրա կէթիւր-

մէլի տիր . սիդի սէվէն վէ սիդէ կիւվէնէն արգատաշարընըզը մահզուն գըլմա-
զա հագգընըզ եօզ տըր . . .

— Իմտի , միւսիւ Բէյմօն — մըրըլտանտը տիւրկէր — Թաամտա պուլունմամ
մը լազըմ :

— Էվվէթ , բէք լազըմ տըր :

— Բէք ալա , միւսիւ Բէյմօն , կէլէճէյիմ . . .

— Վէ չէն կէօրիւնէճէքմիմիիզ :

— Էվվէթ , մըրըլտանտը Լանտրի , շարլաճաղըմ . . .

— Պու գուվվէթլի պիր ճէվապ տէել տիր , Բիէր Լանտրի . . . — Էսասը

պիր սէօզ իսթէրիմ . . .

— Բէք էյի , միւսիւ Բէյմօն , մահզունիյէթիմի քիմսէյէ տէ պէլլի իթմէյէ-
ճէյլմի վատ իտէրիմ . . .

— Թէչէքքիւր իտէրիմ . . . — սէօզիւնիւզէ էմիյէթ իտէրիմ , վէ լազըմ
կէլիւր իսէ պու վատընըզ խաթըրընըզ պրագըրըմ . . . — Հայտէ , Բիէր Լանտ-
րի , էլիսիզի վէրին , վէ պու ազլամ եէնիտէն կէօրիւնէյիմ . . .

— Պանա շօզ իլթիֆաթ իտիյօրսընըզ . . . — Բէրէլէտի տիւրկէր նասըրըլ էլի-
նի իշ սլաշընա ուզաթարագ . պատէհու իլավէ իթտի . — պու ազլամ կէօրիւ-
նէյիմ , միւսիւ Բէյմօն . . .

* *

1839 սէնէսինտէ Սէն-Մարթէն գանալընըն գըլըլարը պու կիւնքինէ պէն-
դէմէզլէր իտի :

Օ վազթ պու գանալըն հէման թէքմիլի իւզէրինտէ հէնուզ պիր քէմէր եա-
բըլմամըլ վէ պու քէմէրին իւզէրինտէ Բարիզ պէլէտիյէսիթարաֆընտան հիշ պիր
չիչէք վէ եէշիլիք տիքիլմէմիշ օլտուգտան մաստա , պու կիւնքի կիւնտէ նա-
զարը հայրէթի ճէլզ իտէն էքտէր կիւզէլ վէ ճէսիմ պինալարըն եէրինտէ տէ
էսքի բիւսիւ էվլէր վէ եախօտ տահա տօղրուսը պարագալար վար իտի :

Բիէր Լանտրի իշ րուպալարընըն իւզէրինտէն պէյազ վէ էսքի պիր իւսթ
կէօմիէյի կիյտիքտէն սօնըրա , խանէսինին պուլունտուղու ըրնթըմա տօղրու
կիթտի . — Թաաֆիիւնլի պիր տար եօլըն դորուսընը իրթտի , կիւնտիւզ վազթի
պիլէ գար գարանըզ վէ տար վէ Թախթալարը օյնար պիր նէրտիվէնտէն եօ-
գարը շըգտը , վէ պէշիւնճի գաթա եանի էվլին Թալան իչիսինէ եէթիշտիկիւնտէ
ճէպիւնտէն պիր ոնախթար շըգարտը , վէ ֆէնա պիր օտանըն քիլիտինէ սօղտը :

Պու օտա քիւշիւճէք , տէօթթ քէօչէ , ալչազ պիր օտա իտի , վէ պահա-
տան աշըմըլ քիւշիւք պիր բէնչէրէտէն ըլըզ ալըր իտի :

Շիւպհէ հօզ իտի քի , տուվարլարա եիրմի սէնէտէն զիյատէ վագըթտան
պէրու պէյազ պատանա վուրուվմամըլ իտի , վէ պուրտտա օթուրան պիլճիւմիէ
քիրաճըլարըն էսէրլէրի մէզքիւր տուվարլարըն իւզէրինտէ կէօրիւնմէքտէ իտի :

Էլնա օլարագ բիւ պիր եաթագ , պիր Թախթա տօլապ , Թօրալ պիր մա-
սա , իքի իսկէմիէ վէ պօշ պիր պէշիք վար իտի :

Պու պէշիք ուսթալըզը եարըմըլ քիւշիւք պիր սէտտ իւզէրինտէ պու-
լունտըլընտան , կէօրիւնիւշտէ , պուլնա զիյատէ պիր տիգգաթը մախսուսէ օ

լուսնմագտա խոի : — Պու օտատա հեր պիր շէյ բիս վէ մուրտար իբէն , բէրտէ-
ւէր գար կիպի պէյազ խոի , վէ պաշ եասթըղընըն իւզէրինտէ տէ եարմա կիւլ-
տէն պիր թան պուլունուպ , պու թան ալտանանադ տէրէնէտէ կիւզէլ պէն-
զէտիլմիշ խոի :

Հէրսի պու տէյիլ տիր . — տուվարտան ստի պիր շէյ սալըլ օլուպ , ֆագաթ
պու նէսնէյի քիմ կէօրսէ խահ նախահ գալպինտէ պիր բիգգաթ տույանագալը
— Պու տէտիկիմիգ՝ պիր ֆանօս իշինտէ էթրաֆը օտուեն շէրչիվէլի պիր բօրթուգալ
շիշէյի տէսթէսի օլուպ , պուենու էսնաֆ թագըրնտան օլան եէնի կէլինլէր թա-
շըրլար խոի : — Պուենուեն իւզէրինէ ուզուեն պիր եաս թիւլիւ էօրթիւլիւ օլուպ ,
ֆագաթ թիւլ դայէթ իննէ օլտուզուենտան , իշինտէքի նէ օլտուզու պիր ազ
ֆարգ օլունապիլիօր խոի :

Բիէր Լանտրի իշէրի կիրտիքտէն վէ գարույու թէքրար գարատրգտան
սօնդրա , պու շէրչիվէնին էօնիւնտէ տիշ չէօքտիւ , վէ էլլէրինի օրայա տօղ-
րու գալտըրարագ դանն իտէրսին գալպտէն պիր տուվա իթտի : — Տուտագլարը,
օյնայօր , կէօլլէրի եաշ իլէ տօլույօր , վէ պու կէօզ եաշլարը տանէ տանէ եա-
նաղընըն իւզէրինէ տիւշիւյօր խոի . քէնտիսի իսէ օլ կէօզ եաշլարընը ալա սիւ-
մէք ֆիքրինտէ պուլունմայօր խոի :

Պիր գաշ սանիյէտէն սօնդրա այաղա գալգալը , տօլապը աշտը , վէ պիր աղ
էսքի պիշիմտէ ֆագաթ բէք թէմիգ վէ պիրիննի շուհատան մամուլ բուպալար
շըգարտը :

Մավիյէ չալար սագալընը թրաշ իթտիկինտէ վէ սիւսինի վէրտիկինտէ ,
սահիհէն եիւզիւ էյի կէօրիւնիյօր , վէ բուպապըն՝ բազար վէ եօրթու կիւնլէրի
պէր միւթատ կիլինէն ամէլէտէն չօգ ալա եագըշտըրըյօր խոի . Լաքին չէհրէ-
սինտէ մահզուենիյէթ ալամէթի հէնուզ պագը խոի , վէ պու տա կէօրիւնիւշտէ
քէնտի խույու կիպի պիր շէյ խոի :

Եաղըն պիր ֆապրիգանըն սաաթը 3 վուրտու :

— Կիտէյիմ Տընիզիմի կէօրէյիմ . . . — մըրըլտանտը Բիէր Լանտրի : — Մէր-
գուհէնին եանընտա բէք չօգ տուրմայըպ , եօլտա տա պիր աղ սըզընա եիւրիւ-
յէնէք օլուր իսէմ , եինէ սաաթ ծտէն էվիլէ Պէրսիյէ եէթիշէպիլիբիմ . . .

Հէմ տէ — իլապէթէն տէտի — Ժիրօ գատընա պու իշէյէն այլըղը վէրէյիմ :

— Տօլապը թէքրար աշտը . — պէշ ատէտ 3 ֆրանզլըգ ալըպ եէլէյինին ճէ-
պիւէ գօյտու , վէ էվիլէլա օտասընտան պատէհու իսանէի մէզքիւրտէն չըգա-
րագ , Ֆօպուր տիւ թամըլ սօգաղընա չըգան տէօնմէ քէօրիւնիւն իւզէրինտէն
գանալը կէշտի , վէ Բարիգ սօգաղընըն սարը եօգուշունտան չըգարագ Պէլվիլ
թէրէլէրինէ տօղրու կիթտի :

Պու սօգաղըն թա իւս թարաֆընտա • զէման քէօյ էվի կիպի քիւշիւք
պիր խանէ վար խոի :

Իշպու իղամէթկեահ իլէ թարիգի ամմ արասընտա եիւզ էլլի իքի եիւզ
մէթրօ եիւզլիւ պիր պաղչէ պուլունուպ , պուենուեն էթրաֆընտա տուվար եէ-
րինէ սալթ տիքէնտէն պիր չիթ վար խոի , վէ պու չիթ օ գատար սըգ վէ •
գատար պիլիլ խոի քի , իւզէրինտէն կէշմէք վէ եախօտ կէշլա աշմագ բէք միւշ-
քիլ խոի :

Էվին արգասընտա պիր ավլու վէ պու ավլունուն էթրաֆընտա տա ախըր-
 լար պուլունուպ , մէգքիւր ախըրլարտան ինէքլէրին պէօյիւրմէ վէ քէչիլէրին
 մէլէմէ սէպլէրի իշիտիլմէքտէ խտի : — Ախշապ վէ ուզուն գուլիպէլէր իշինտէ
 սընճապի վէ պէյազ կիւզէլ ատա թալանլարընըն օթլանտըղլարը , գուլիպէլէ-
 րին տէմիր թէլ գաֆէսլէրինտէն կէօրիւնմէքտէ խտի : — Յիրմի օթուզ գատար
 թալուգ վէ եիւքսէք իպիքլի պէշ ավթը խօրօղ կիւպրէլէրին իւզէրինտէ եէմ-
 լէնմէքտէ խտիլէր :

Պու չիֆթլիյին թէքմիլինի ժիրօ նամընտա էյի պիր քատընճըղազ իսթիճար
 իթմիչ օլուպ , մէրգումէ գատըն պիր գաշ սէնէտէն պէրու հայվան պէսլէմէք-
 տէ խտի խտէ տէ , ինէք վէ քէչիլէրինին սիւտինի Բարիզէ կէօնտէրիպ սաթ-
 մազտան էվվէլ սու գարըշտըրմայը զամիր ու վիճտանընա եէտիրէմէտիկինտէն ,
 պու իշտէն պէօյիւք պիր քետար չըգարամամազտա խտի :

Բիէր Լանտրի պիրինճի գաբունուն մանտալընը աշըպ պաղչէտէն կէչտի վէ
 էվէ կիրտի :

Տուլ ժիրօ գատըն օ արա կէօղլիւյինի պրունընա թագըպ օթուրմազտա վէ
 էօնիւնտէ պիր մասա իւզէրինտէ պուլունան պէօյիւք պիր տէֆթէրին իշինտէքի
 րագգամլարը պին զահմէթլէ ճէմ իթմէքտէ խտի : Պու գատըն գըսսա պօյլու
 վէ թօմպարլագ պէտէնլի պիր գարը օլուպ , էլլիլիք վար խտի :

Պիր ազ նարին վէ ֆագաթ բէք տիպէր վէ անճագ տէօրթ եաշընտա
 քիւշիւք պիր գըզ տա մասանըն եանընտա եիրմի պէշ սուլըգ պիր պէպէքլէ
 օյնայօր խտի :

Մէրգում տիւրկէր իչէրի կիրտիկինտէ , տուլ գատըն պաշընը եօգարը ալտը :
 — Վա՛յ , սի՛զմիսինիգ , Բիէր Լանտրի , տէտի մէրգումէ՝ կէօղլիւյինի չը-
 գարարագ վէ գալէմինի հօգգանըն իշինէ գօյարագ : — Նա՛սըլ տա սիւսլէնմիշ-
 սինիգ . . . — Լաքին պու կիւն բագար տէյիլ տիր . . . Նէ՞ վար աճապ . . .
 տիւրիւնճի՞միսինիգ . . .

Քիւշիւք գըզ կէլէն միսաֆիրին ճէվապ վէրմէսինէ վագթ պրագմատը :
 Չաբունճագ անըն եանընա գօշտու , վէ սէվինճտէն տիթրէյէն պիր սէտա իլէ
 պաղըրարագ միւսաֆիրին գունճաղընա աթըլտը .

— Պապա . . . պապա . . . — օ՛հ , նէ՛ սաատէթ . . .

Բիէր Լանտրինին եիւրէյի գալգարագ վէ կէօղլէրի հէմ մահգունիյէթ վէ
 հէմ տէ մէսուրուրիյէթ եաշլարը իլէ տօլարագ , չօճուզը գունճաղընա ալտը , պիր
 չօգ սէվտի վէ բէբէլէյէրէք շէօյլէ սէօյլէտի .

— Էվվէթ , էվլատը՛մ , էվվէթ , պէնիմ սէվկիւլի Տընիգիմ , բէտէրին . . .
 սէնի քէնտի էօմրիւնտէն եիւզ գաթ գիյատէ սէվէ՛ր . . . եիւզ գաթ գիյատէ՛ . . .

— Տիւրկէր պիր գաշ սանիյէ մէրգումէ գըզճըղազը պէօյլէճէ տէլի կիպի օէվ-
 տիքտէն սօնղրա , եէրէ գօյտու , վէ տուլ գատընա տէտի .

— Չանն խտէրսինիգ քի տիւրիւնճիյիմ , մատամ ժիրօ . պու զանընըզտա
 րէք չօգ եանըլմայօրսընըզ . . . Պու սապահ եէնի պիր էվին եարուսընը պիթիր-
 միչ օլտուզումուզտան , գալֆա պու ագշամ պիզէ Պէրսիտէ թաամ վէրիյօր . . .

— Հա՛ անլայօրում . . . տիմէք քի պունուն իշիւն եէնի րուպալարընըզը վէ
 շարգանըզը գօյմուչ վէ Տընիգի կէօրմէյէ կէլմիշսինիգ . . .

—էյի պուլտունուզ, մատամ ժիրո, իշթէ սէպէպ պու տըր . . . Պու գըզճըղազըն նասըլ օլտուղունու սիւվալ իթմէմ . . .

—էյի եաբարսընըզ . . . —սէօղիւնիւ քէստի մէրգումէ տուլ գատըն . — երկղիւնէ պագըլընճա արթըզ սիւվալէ մահալ գալմազ . . .

—Հագիգաթէն երկղիւնի կիւզէլ րէնկէրի՝ ճէնապը Հագգըն մէլայըզլա-
րընա պիլէ մուճիպը մէսըուրիյէթ օլուրլար . . . —պողըրտը Բիէր Լանտրի եէ-
նիտէն գըզընը գուճագլայարագ : —Պու քիւշիւնէք եօսմանըն եանագլարը կիւլ
կիպի ալ ալ օլմուշ տըր . . . —Պատէհու իլավէթէն շէօլլէ սէօլլէտի .

—Իշթէ շու երրմի պէշ ֆրանդ իշլէյէն այըն այըղը տըր, մատամ ժիրո . . .

—Բէք ալա . . . Բէք ալա . . . ագչէլէրինի օրատա մասանըն իւզէրիննէ գօ-
յու վէր . . . էվվէթ, պիլիրիմ քի սիզ չօգ սաղլամսընըզ . . .

—Վէ գանն իթմէյինիզ —տէվամ իթտի տիւրկէր սէօղիւնէ — գանն իթ-
մէյինիզ քի, քէսլշտիկիմիզ ագչէյի սիզէ վէրէրէք Թէքմիլ վազլիֆէմի իճրա իթ-
միշ սայարըմ քէնտիմի . . . —ա՛հ, խայըր . . . —Պէն օ գատար ահմագ վէ օ
գատար նանքէօր տէյիլիմ քի էօլլէ պիր էֆքեարտա պուլունայըմ . . . Այտա
եիւզ էէի — վէ տահա զիյատէ վէրմէքլէ սիզին՝ Տընիզ հագգընտա օլան շէֆա-
գաթ վէ Թագայլուտաթընըզըն պէտէյինի էօտէմիշ օլմամ . . .

Մէրգումէ տուլ գատըն տէրիննէ պիր ա՛հ շէքտի :

—էվվէթ . . . էվվէթ . . . —մըրըլտանտը մատամ ժիրո — պու գըզճըղազը
չօգ սէվէրիմ, էվլատըմ կիպի սէվէրիմ . . . վէ եկէր անտէն այըրըմաղա
մէճպուր օլուր իսէմ, չօգ ֆէնա օլանաղըմ, վէ Բէք չօգ աղլայաճաղըմ . . .

—Սիզ անտէն այըրըմա՞ց մը . . . —Թէքրար իթտի Բիէր Լանտրի շաշգըն
կիպի պագարագ :

—Հայը՛ֆ. էվվէթ . . . պէլքի տէ . . . եագընտա . . .

—Լաքին նի՛շիւն պէօլլէ, մատամ ժիրո . . .

—Ա՛հ, նիշի՛ւն . . .

Տուլ գատըն եինն իշինի շէքտի :

Տիւրկէր սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք տէտի .

—Պէնիմ էվճէ իըզմէթիմի կէօրէպիլէճէք եաշա կէլիննէյէ գատար Տընի-
զիմի սագլամաղա սէօզ վէրտինիզ իտի . . . պունա իսէ տահա խայլի վագըթ
վար տըր . . . էն ազը օն իքի սէնէ գատար իսթէր . . . վատընըզ խաթրընը-
զա կէ՛մէյօր մը, մատամ ժիրո . . .

—էվվէթ . . . էվվէթ . . . Բէք ալա խաթրըմա կէլիյօր . . . վատ իթտի-
կիմ շէյի պիր տահա ասլա ունութմամ . . .

—էօլլէ իսէ նիշի՛ւն :

—Լաքին նէ չարէ —տէվամ իթտի տուլ գատըն սէօղիւնէ — միւտտէթը
հայաթըմըզտա էօլլէ սըրալար կէլիր քի, հիւսնիւ նիյէթին պիր ֆաիտէսի օլա-
մազ . . . մէմուլ օլունմատըզ էօլլէ տէհշէթլի վագաալէր հուսուլէ կէլիր քի էօ-
նիւ տէ ալընմազ . . . —Օ հալտէ ինսան արթըզ քէնտի իրատէթիւնէ սահիպ
տէյիլ տիր . . . —խահնախահ ինսան քէնտի վատընը իճրա իտէմէզ . . .

Մատամ ժիրո պիր ազ սիւքիւթ իթտի :

—Յի քրինիդի անըմանաղա շաղը յօրում . . . — մըրըլտանտը տըրկէր — ւա-
քին հէր նէ սէօյէյօրսանըզ , պանն իպրանիճէ կիպի կէլիօր . . .

մէ
7
մի
—Տիյնէյինիդ — թէ քար ի թտի մէրգոււմէ գատըննըազ — շիմտի իշի հի-
քեայէ իտէճէյիմ . . . զիրա պէլքի տէ պիր հաֆթնյա գատար պու իշ հէր քէ-
սին մալիւմի օլաճագ տըր . . . — Լաննիթի , պիլիթսինիդ քի պէն քիմսէյէ նէ պիր
ֆէնալըզ վէ նէ տէ պիր հագթըլըզ ի թմիշիմ տիր . . .

—Էվվէթ . . . հիշ քիմսէյէ տէ . . . — պաղըրտը Տընիդին բէտէրի — սիզ
տիւնեատա էն ալա վէ էն էյի գատըննըզ . պունու հէր քէս թաստիգ իտէր :

—Էօյէ ամմա, իհթիմալ քի պունտան սէքիզ կիւնէ գատար աճ վէ եուրտաղզ
գալաճաղըմ վէ էկէր պօղազ թօղլուղընա պիր եէր պուլամագսամ , ամուճ աշ-
մաղա մէնպուր օլաճաղըմ . . .

—Սի՞զ մի , մատամ ժիրօ . . . — սի՞զ . . . քի ետրինիզ եուրտուեղը վար
տըր . . .

— Գու սէօղիւմէ շաղըյօրսընըզ , էօյէ՞ մի :

— Եանի գուլագարըմա ինանմայօրըմ :

— Լաքին հագիգաթը հալ պու տըր . . . նէ՛ շարէ . . .

— Ճագաթ նասըլ . . .

— Նագլ իտէյիմ . . . — ֆէլաքէթլէրէ օղրատըմ . . . — պէնի նամուքեալ
պիլտիքէրինտէն , պանա էմիյէթ իտէրլէր . . . վերէսիյէ հայվան վէ սըղըր վէ
օթ սաթարլար իտի . . . — Գէլվիլտէ նամուքեարըզլա հայվան պէսլէյինիլիք
իտիլինճէ , մէֆհուսուղ պիր շէյ իսէ տէ , վերէսիյէլէր եչիւն սէնէտ վէրեր
վէ նիգամը սուրէթտէ էօտէր իտիմ . . . — օն պէշ կիւն զարֆընտա իւշ ինէ-
յիմ էօլտի . . . — բարասըր տա տահա վէրմէմիշ իտիմ . . . պօրծուր գալտըմ . . .

— Տօգուզ եիւզ ֆրանգ . . . պէնիմ իշիւն բէք պէօյիւք պիր մէպլաղ տըր . . . էշ-
եամ բրօթէսթօ ալթընա ալընտը . . . օթնու պունու իշիտինճէ , կէլիպ եէք
թաթատան բարալարընը իսթէտի . . . հագզը վար իտի . . . բէք գէնկին պիր
ատամ տէյիլ տիր . . . Լաֆտան պաշգա պիր շէյիմ եօզ իտի քի վէրէիտիմ . բա-
րամ եօզ իտի . . . մահքէմէ շավուշլարը տա մէյտանա չըգտըլար . . . մէսարիֆ,
մուհաքէմէ վէ տահա սնիր պունա միւմասիլ շէյլէր հէր իւսթ իւսթէ պաղըմա եաղ-
տը . . . Մէմէքէթտէ իիթիյար պիր իըսըմըմ վար իտի , օնա եազտըմ . . . տէօրթ
պին ֆրանգ էօտիւնճ իսթէտիմ . . . Պէքեար տըր վէ խայը տիւնեալըղը վար
տըր . . . ճէվապընա պէքլէյօրում . . . պէլքի եարըն կէլիւր . . . էկէր ազն
կէօտէրիւր իսէ , պու միւշքիլտէն եազայը սըլըրըրմ . . . էկէր բէտա իտիւպ
պանա մուկվէնէթ իթմէզ իսէ , միւֆիլիս օլաճաղըմ վէ պէլքի տէ պօրծ իշիւն
հասպա գօնուլաճաղըմ . . . պուրատա նէ վար նէ եօզ հիւքիւմէթ թարաֆըն-
տան սաթըլաճագ տըր , վէ նասըլ քի պիր ազ էֆլէլ սէօյլէտիմ , պէնիմ տէ
հիշ պիր շէյիմ գալմայաճագ տըր . . . Նասըլ քի կէօրիւյօրսընըզ , Բիէր Լանտրի ,
պու ահվալտէ պիշարէ սէվիլիւլի Տընիգճըղազը սիզէ իատէ իթմէյէ մէնպուր
օլաճաղըմ . . . անլատընըզ , տէյիլ մի . . .

Տիւրկէր բէք ալա անլայօր իտի . . .

Սիւքիւթ իթմէքտէ իտի իսէ տէ , կէօզլէրի սօլմուշ վէ սիմասընտա մահ-

զունիյէթ ալամէթի կէճրիւնմիւշ օլտուղընտան , գալպինտէ նէ հրաս իթմիկի բէք
ալա ֆարգ օլունմագտա իտի :

— Ա՛հ , մատամ ժիրօ — Վաղըրտը նիհայէթ Լանտրի — Սլլահ պիլիբ բի , է-
կէր գանըմը վէրէրէք սիզի պու միւշքիւնտէն Գուրթմըն պիլիքէ իտիմ , պիր
տագրիգա պիլէ թէրէտտիւտ իթմէյէճէքտիմ . . .

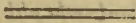
— Սէօղիւնիւզէ ինանըրըմ , Թիէր Լանտրի — ճէվապ վէրտի տնու գատըն մահ-
զուն պիր կիւլիւնմէյիշլէ , — սիզ իյիտ պիր ատամընըգ Վ լաքին գանընըգ օլ-
տուղու եէրտէ էյի տիր , վէ պէնիմ իշիմէ հիշ թէպէտտիւլ Ֆէթիւրէմէգ . . .

— Մէմէքէթտէքի խըսըմընըտան պիր ճէվապ կէշիպ կէլմէտիկիճի վէ
թալէպիհիզէ մուվաֆազաթ իտուպ իթմէտիկիճի խապէր նլմնգ իշիւն եարըն
աղչամ բայտօսընտան սօնղրա կէլէճէյիմ . . .

— Թամամ էյի օլուր , օղում . . . քէյֆիյէթին պիտայէթիհի պիտիկիհիհիգտէն ,
օ վազթ տա նիհայէթիհի սիզէ նագլ իտէրիմ . . . հէմ գըզճըղազընըր տա
սէվէրսիհի . . . լաքին խըսըմընըն իւզէրիհէ բէք իւմիտիմ եօգ տըր , սիզ տէ
օնա բէք կիւվէնմէյին , վէ Տընիզի սագլայամայաճաղըմ թագտիրտէ նէ եարա-
ճագ իսէնիզ , պու կիւնտէն օնու տիւշիւնիհի . . .

Պու միւքեալէմէտէ վազթ կէշիշ իտի . — մէրգում սիրկէր տուրմայըպ օ
վազթ եօլա չըգաս իտի Թամ վազթընտա Պէրսիէ եթթիշիր Խտի :

Պիր տէֆա տահա Տընիզի գունաղընա ալտը . — մատամ ժիրօնըն էլիհի սըգ-
տը , վէ Թարիֆ օլունմազ պիր սըզընթը իլէ եիւրէյի գալպարադ , վէ բէք միւհ-
թէմիլ կէօրիւնտիկի վէճհլէ տուլ գատընա պիր ֆէլաքէթ կէլիբ իսէ գըզճըղա-
զընա էմին պիր եէր նէրէտէ պուլաճաղընը քէնտի քէնտիյէ սօրարադ գալպտը
կիթտի . . .

Գ.

ՍՈՒ ԻՉԷՆ

Պէրսիտէ Մաօնիէ ցօանիսօը՝ Բարիզին հէվալիսիտէ պուլունան օ նէվի
միւթէատտիտ լօգանթալար միյանընտա էլիէվմ բէք միւնաստէպէթլի պիր մէվգի
թութմագտա տըր : — Պունուն միւշթէրիսի՝ Պուլօնեը օրմանընտաքիթ-Վէյն օ՝ Արճ-
նօնՎէլ լօգանթասընըն միւշթէրիսի գատար քիպար տէյիլ իսէ տէ , գէնկին ա-
տէմէք օլուպ էյի եէրլէր վէ էյի իշէրլէր իտի , վէ շարապլա եէմէյին էյիմիհի
թանըրլար իտի :

1859տա Մառօնիէ լօգանթասը բէք տէ եիւքսէք պիր շէյ օլմայըպ , էս-
նաֆլարըն տիւլիւն իթտիքլէրիտէ Թամամ իթտիքլէրի շագօն տիւքքեանլարը
սըրրաշընտա պուլունույօր իտի :

Պէրսիին պիլիւմէ սաաթլարը պէշ վուրտուզլարընտա , Թամամտա գալ-
ֆայա իճրաի վէքեալէթ իտէճէք օլան իշ պաշը՝ լօգանթանըն գարուսը էօնիւն-
տէ պիր քիրա արապասընտան աշաղա ինմէքտէ իտի :

Տիւրկէրլէր տէրհալ մէրգումըն էթրաֆընը ալտըլար :

— Կէօրիւյօրսընը , սօսթլարըմ , թամ սէօզ վէրտիյիմ սաաթտա կէլտիմ . . . տէտի անլէրէ՝ — Թամամ մըլը . . .

մէ — Եալընըզ Բիէր Լանտրի էքսիք տիր . . . — ճէվապ վէրտիլէր իքի իւշ քիչի :

ը — Նէ օլուրսա օլուուն , եօգարը չըգալըմ . . . պիզ սուֆրայյա օթուրընճայյա գատար , Բիէր Լանտրի տէ կէլիր . . .

մի Լօգանթանըն պիր ուշաղը՝ սիյահ բուպալար կիյմիշ վէ պէյազ գրավաթ պաղլամըլ օլուողու հալտէ , էօնէ կէշտի վէ տիւրկէրլէրէ եօլ կէօսթէրտի :

Ձիյաֆէթ իչիւն ինթիխապ օլուունան սալօն պիրինճի գաթըն պէօյիւք օտասը իտի : Տիկէր սալօնարա տա պուրատան կիտիլիր իտի , վէ իւսթ գաթլարտաքի միսաֆիրլէր աշաղա էնտիքլէրինտէ օրատան կէչէրլէր իտի . Լաքին օ մէվսիմտէ վէ օ հաֆթա թամա իտէնլէր ազ օլմաղլա , տիւրկէրլէր բէք չօգ թասանիզ օլմայանաղլար իտի :

Սուֆրատա պիր չօգ մօմ եանմագտա օլմաղլա , պու շաշաալը մէնզարէ՝ գուվլէթլի միյտէսի օլան օլ ատէմլէրին կէօզլէրինի գամաշտըմագտա իտի : Մէզքիւր սուֆրատա թէօյֆէ եէմէքլէրտէն զիյատէ գուվլէթլի եէմէքլէր , խամուր իչիլէր , իրի ճամպօնլար վէ սաիրէ պուլունմագտա իտի : Պիր չօգ չէրէզ վէ քէպապ թապաղլարը սուֆրայյա շէնլիք վէրմէքտէ օլուպ , բէք մուլթաղամ սուրէթտէ տօնատըլմըլ իտի :

Հէր բիյաթանըն եանընտա պէօյիւք քիւչիւք տէօրտեր գատէհ սըրա իլէ տիղիլմիշ օլմաղլա , պուլունտան անպաղլմագտա իտի քի մէզքիւր թասամտա խայլի իչիլի իչիլէճէք տիր :

Սուֆրատա եալընըզ պիր շէյ էքսիք օլուպ , պու տա շիւպհէսիզ մախսուս ունուտուլմուշ օլմալը իտի . սու շիչէլէրի գօնուլմամըլ իտի :

Շու տօնանմըլ սուֆրա էօնիւնտէ տիւրկէրլէր հայրէթտէ գալմագտա իքէն , Բիէր Լանտրի վիւրուտ իտուպ , մէրգուման թարաֆընտան իլթիֆաթլա սէլամլանար :

Իշ պալը՝ մէրգումա եանալըպ , պիր բէնչէրէ էօնիւնէ սօղորու կէօթիւրտի :

— Է՛յ , իյիտի՛մ , — տէտի օնա — սիզ պանա սէօզ վէրմիշ իտինիզ . . . պէն տէ սէօզիւնիզէ կիւվէնմէքտէ իտիմ , վէ ճէր նէ գատար էն սօնու կէլտինիզ իսէ տէ , կէճիքմէտինիզ . . . — էյի՛միսինիզ . . . — մահզուլնիյէթիւնիզ պիր ազ կիթմի՛շ միտիր . . .

Բիէր Լանտրի պալընը սալլատը :

— Պէնիմ կիպի պիր պիչարէ սէֆիլէ պու գատար էհէմմիյէթ վէրմէնիզ իչիւն , բէք էյի պիր զաթսընըզ , միւսիւ րէյմօն . . . — տէտի տիւրկէր — բէք զիյատէ միւթէչէքքիւրիմ . . . — մահզուլնիյէթիմ ազալմամըլ տըր , զիրա իքի սասաթտան պէրու տիկէր քէտէրլէր տէ կէլմիշ տիր . Լաքին րահաթ օլըն , քէնտիմի զապթ իտէճէյիմ վէ արգատալլար պիր շէյ ֆարգ իթմէյէճէքլէր տիր . . .

— Սիղէ չօգ մէրազ վէրիյօրըմ , Բիէր Լանտրի . . . — Թէքրար իթտի իշ պալը — Պու սապահ իպրազ իթտիկինիզ իյիտլիք վէ սատէլիք բէք չօգ մուճիպը թէվէճնիւհիմ օլմուշ տըր . . . էկէր սիղէ հէր նէ իշտէ օլուր իսէ օլուուն պիր խըտմէթ իտէպիլիր իսէմ , պանա էմիյէթ իտէպիլիրսինիզ . . .

Պատէհու տիւրկէրին ճէվապ վէրմէսինէ վէ թէչէքքիւր իթմէսինէ վազթ

պրագմազորզըն , արգատաշլարըն եանընա կիթտի վէ իլավթէն տէտի .

—Արթըզ եէմէեթ օթուրալմ . . . հէր քէս իսթէտիկի կիպի եէրլէշտին . . . եալընըզ եօգարտան իքի եէր պրագըն . եիւքսէք վէ իթիպարլը եէրին պիրինէ պէն օթուրաճաղըմ , զիրա պու զիյաֆէթի վէրէն Մ . Բօլ Տիւրանա վէքիլիմ . . . տիկէրի տէ պիհնազըն մախէտի կրիպուլլ օլան Ժան Բէմլլյէ աիտ սիր , զիրա պու սապահ շիչէք տէմէթինի էվին թէրէսինէ օպաղլամըլ տըր . լաքին զանըմա կէօրէ , Ժան Բէմի պու մէվզիի քէնտի ալիճէնապ գուրթարընըսը օլան Բիէր Լանտրլյէ թէրք իտէճէք տիր . . .

—Եալընըզ մէվզիի իթիթիտարմը օնա թէրք իթմէմ . . . —տէտի կրիպուլլ պիր շէվզ իլէ— էկէր իսթէր իսէ ճանըմը պիլէ մտէլմէմուռնիյէ վէրիրիմ . . .

—Պրալօ , կրիպուլլ . . . —պաղըրտըլար տիւրկէրլէր հէքսի պիրտէն : —Պրալօ քէք ալա սէօլլէտի . . . : կրիպուլլ , սէն իյիտ պիր չօճուգարն . . .

Բիէր Լանտրի գօրգագճասընա պաղը միւլահազաթ պէեան իթմէք իսթէտի իսէ տէ , աղընը աշմայա մէյտան պրագմայըպ , կէօյսիւնէ տէ մահուտ շիչէք տէմէթինտէ պուլուռնան գօրտէլար կիպի պիր թօք գօրտէլա աստըլար , վէ ալայ իլէ Մ . Բէյմսըն օթուրաճագ սանտալեասընըն թա գարչըսընտա պուլուռնան սանտալեայա կէօթիւրտիլէր :

Պէօլլէճէ Բիէր Լանտրի պէօյիւք սալօնըն գարուսը գարչըսընտա պուլուռնարագ , ըրզլար թա եիւզիւնէ վուրմագտա իտիլէր : Պու թաֆսիլթը մախսուսէն եաղըյօրըզ , զիրա իլէրուտէ էհէմիլլէթի օլաճագ տըր :

Հէր քէս օթուրտու :

—Թօքճուլար , թօք պաշընա . . . —պաղըրտը Մ . Բէյմսն Մումաիլէյհ' օ . ֆուրտընը պիր թապիյաթտա օլուպ , պէօլլէ լսթիֆէ սէօլլէր սէօլլէմէյի սէվէր իտի :

Լօգանթանըն իւչ ուշաղը պէօյիւք պիր զայրէթլէ իլլէրինէ պաշայըպ , հէր տալթիթինին էօնիւնէ գայնար գայնար պիրէր քեասէ չօրպա գօյտուլար :

Պիր գաշ սանիլլէ գաշըզլարըն սէսի իլէ , աղըզլարը եանտրագ չօրպայը իշէնլէրին աղըզ շարըթըլարընտան պաշգա պիր շէյ իլիտիլմէտի . . .

Պու պաշլանկըճ շարուճագ պիթտիքտէն սօնղրա , քիլէրճի՝ Մատէրա շարագ շիչէլէրի իլէ կէօրիւնիւնճէ , Բիէր Լանտրիտէն մաատա հէր քէս գատէհինի ուզաթտը :

—Մատէրա շարապը տըր , էֆէնտի , Մատէրա շարապը . . . —տէտի քիլէրճի՝ Տընիզին բէտէրինին եանընա կէլաիկինտէ :

—Իլլմէյէճէյիմ . . . —ճէվապ վէրտի Լանտրի , — անճագ սիղէ բէճա իտէրիմ , լուլթ իտիւպ պանա պիր շիչէ սու կէթիթէսինիլ . . .

Պու սէօլլէրի սէօլլէր սէօլլէմէզ , հաղըրուռնու քեաֆֆէտի պիրտէն նիտա իթտի .

—Սո՛ւ մը . . . —պաղըրտըլար արգատաշլարը : —Սո՛ւ մը իսթէտի :

—Գուրպաղը բագըսը . . .

—Էօրտէք չօրպասը . . .

—Սույու նէ՞ եարաճագ . . .

— Էլիսի երգամագ իշխն օլմալը տըր , Պզիրա էկէր տօսթլար էօնիւնտէ իշմէք իշխն օլուր իսէ , քէնտիօինտէն պէօլէ պէօլիւք պիր մինասէպէթօրդ-
լիք ումմամ . . .

Իշլէրինտէն պիրի՞ էսքի պիր թիւրքինին աթիտէքի իքի մըսրասընը շաղըր-
ալը .

Սու իշէնլէր ֆէնա տըր . . .

Սու թուֆանը իսպաթ տըր . . .

Լաքին ուշաղըն պիրի սու շիշէսինի Բիէր Լանտրինին եանընա գօյմուշ օլ-
մաղլա , մուսմախլէյէ՛ էթրաֆընտա օլան օ գատար բաթըրտըյա ասլա ֆիւթուր
իթմէյէրէք , տօյա տօյա պիր պարտագ սու իշտի :

Պու քիւսթախլըգ իւզէրիննէ հէր քէս շաչա գաղտը :

— Սու պարտաղընը պօշալթտը . . . —տէտի իթթիյար վէ պրուըն իշկիտէն
գըզարմըլ վէ շիշիշ օլան պիր տիւրկէր ուսթասը :

— Եիւզինի տէ էքլիթմէտի . . . պուստան անլըղըլըր քի ալըշկան տըր . . .
—տէտի տիկէր պիր տիւրկէր :

— Օ տէյիլ ամմա , Բիէր Լանտրի , տէլի՞ մի օլուրօրսըն . . .

— Պիլի՛րմիսին , էկէր պէօլէ եարարսան քէնտինի խարապ իտէրսին . . .

— Սուուգ սու զէհիր տիր . . . —պիշարէ միյոէ իշխն պուստան մուխաթա-
րալը պիր շէյ եօգ տըր . . . —հէք նէվաղիլլէր սու եիւզիւնտէն կէլիպ , ինսան-
լար պուստան բէք չօգ մուզտարըպ օլուրլար . . .

— Ելհասըլ ճէվապ վէր պագալըմ , Բիէր Լանտրի , հազգ իթմէտիկին իշի՛ւն
մի իշկի իշմէյօրսըն , եօգսա կիւնահլարընա պիր քէֆարէթ օլմագ իշի՛ւն մը
պէօլէ պիր բէրհիգքնարլըգտա պուլուսնուրօրսըն . . .

Պու սիւվալը գաթի վուգու պուլուսնա , մէրգում տիւրկէրին իւզէրիննէ
եաղան իսթիհզալար վէ հիճվլէր պիր աղ թաթիլ իթտիլէր :

Մ. Բէյմօն տա պու սիւքիւթտէն իսթիֆատէ իտէրէք շէօլէ օէօլէտի .

— Տօսթլարըմ , սիղին իւզէրինիղէ ֆա՛րղ մը տըր . . . հէր քէս իսթէտի-
կինի եարմաղա սէրպէսթ տէյի՛մի տիր . . . Արգատաշլարընըգտան պիրինին նասը՛լ
էօմիւր կէշիրտիկի նէ՞նինիղէ լազըմ . էլվէրիբ քի քիմսէյէ գարաբը եօգ տըր . . .
Քէնտի ատէթլէրի սիղէ մուվաֆըգ տէյիլ իսէ տէ , շիւպհէսիզ ատաթը մէզ-
քիւրէյի սիղէ գապուլ իթտիրմէք իտտասաընտա տա պուլուսնամագտա տըր . . .
քէնտիսի սու իշմէքտէն հազգ իտէր , սու իշէր . . . սիզ շարապը սէվէրսինիզ ,
շարապ իշինիզ , վէ սաիրլէրինի տէ պրագընը . . .

— Պէնի միւտաֆէա իթմէք գահմէթինի իսթիյար իթմէնիղէ բէք զլիյատէ
թէշէքքիւր իտէրիմ , միւսիւ Բէյմօն—տէտիԲիէր Լանտրի—լաքին պէն եալընըգ
տա քէնտիսի միւտաֆէա իտէպիլիբիմ , զիրա վուգու պուլան թաարուզաթ ֆէ-
նա ֆիքիլլէ տէյիլ տիր . . . պէն քիմսէյի թագալիհ իթմէմ . . . պէն՝ շարապ շի-
շէսինն Ալլահ Կիպի թաբընանլարը զէմմ իթմէմ . . . պու իշ եալընըգ քէնտիլէ-
րինին պիլէճէք շէյի տիր . . . բազար վէ բազար իրթէսի կիւնլէրի եօլումուն իւ-
զէրինտէ պագըր րէֆիղլէրէ րասթ կէլիբիմ քի , մէյխանէտէ թահամիլլէրին-
տէն զիյատէ իշէրէք քէօր սէրհօշ , պու տուվար պէնիմ՝ պու տուվար սէնին ,

եռւ վարընա եռւ վարընա կիտէրէր . տիմէմ քի պէն պունըարըն իւզերինէ հայրան օլուրըմ . լաքին թէ քտիրտէ տէ պունուումամ , պիհուտէ նասիհաթլար տա վէրմէմ . պըրագըրըմ քի կէչտինէր . . . էկէր անլէրին եէրինտէ պէն օլսա իտիմ , պէլքի էօյլէ եարանագտըմ . . . պէն բէրհիգքեարըմ տէյի էօյիւնմէմ . . . պէն տէ շարապը սէվտիմ . . . պէլքի տէ քիմսէ պէնիմ գատար շարապ իչմէմիշ տիր . . . Պիր կիւն պագտըմ քի պանա ֆէնալըգ վէրիյօր , քէստիմ , պիր տահա իչմէտիմ . . . իլթէ հիքեայէ պունտան իպարէթ տիր . . . Արթըգ պունա էհէմ միյէթ վէրիպ տէ ուզուն ուզատիյէ մէրագ վէրմէնիգ լազըմ տէյիլ տիր , զանն իտէրիմ . . . էկէր իթէրսէնիգ պաշգա պիր շէյ իւզերինէ լագըրտը աշալըմ . լաքին էվվէլա շու սուչը Մ . Րէյմօնըն , վէ պիլծիւմլէ սիգ տօսթլարըմըն աշպ գընա իչէրիմ . . .

Տիրկէր պունու տէեէրէք սու պիլլօրունու պօշալթտը :

Բիէր Լանտրինին շու նութգը մանթըգա բէք մուվաֆըգ օյտուղունտան , իսթիհզանըլարըն աղգընը գարատը :

Պու նութգը պէլիղին իւզերինէ պիլծիւմլէ տիրկէրէր («եաշասըն սու իօ շէն Բիէր Լանտրի») պաղըրտըլար :

Արթըգ պունտան սօնղրա պիր էյամ տիրկէրէր քէմալը մուհապպէթլէ թաամ իթտիլէր . էյլէնտիլէր , շազ ու իտէնտան օլտուլար , Բիէր Լանտրի պիլէ մալիւմ օլան վէ օլմահան տիւշիւնծէլէրինի միւմքին մէրթէպէ պէրթարաֆ ի տէրէք օլտուգնա շէն կէօրիւնտի . . .

Լաքին նէ շարէ քի մէմուլին դայրը պիր վագաա՝ շէնիքիէ պաշաւըլըմը օլան շու գիյաֆէթին սօնուներ հարամ իթտի :

Դ.

ԵՒՄԷՔ ԲԱՐԱՍՈՐՆԸ ՎԷՐՄԷՅԷՆ ՊԻՐ ՄԻԻՇԹԷՐԻ

Լօգանթանըն քիւշիւք սալօնլարընա վէ օտալարընա կիրմէք իշիւն տիրկէրէրին թաամ իթտիքիլէրի պէօյիւք օտատան կէչմէք լազըմ կէլտիյինի պունտան էվվէլքի ֆասըլտա պէեան իթմիշիգ տիր :

Վագըթ վագըթ կարօստուն պիրի՝ բիյաթալար վէ շիշէլէր էլինտէ վէ եաօ վաշ եավաշ օրայա եագըն պիր օտայա կիտիպ կէլմէքտէ իտի . կէօրիւնիւշտէ օրատա տէհէլթլի սուրէթտէ եէմէք եէնիպ շարապ իշիլմէքտէ իտի :

Պունուլա պէրապէր մէգքիւր օտատա հիշ պիր կիւրիւթիւ բաթըրտը վուգու պունմայըպ , աննագ պագէն գարալը գարուլարըն արատընտան գահ գահ կիւլիւշէր , գարը սէսլէրի վէ իշկի իւզերինէ թիւրքիլէր իշիլմէքտէ իտի . լաքին պու կիւրիւթիւլէր եիւքսէք պիր շէյ օլմայըպ , պէօյիւք սալօնտան քիմս սէ օրահա տիգգաթ իթմէմէքտէ իտի :

Պիր տէ պիրտէն պիրէ կիտիպ կէլմէլէր սըգաշտը , իւշ տէօրթ կարսօն պիրտէն մէգքիւր օտայա տօղրու կիթտիլէր . շէտիտ պիր միւնատէլէ բաթըրտը .

սը գօրտու վէ լօգանթանըն սահիպի տախի պիր ազ սօնդրա կարսօնլարըն ար-
գասընտան գօշտու:

Մ. Բէյմօն՝ լօգանթա սահիպիին օրատան կէշէր իքէն եագալտար:

— Նէ՛ վար՝ նէ վար—տէյու սիւալ իթտի, —ղանն իտէրսին իշէրտէ ֆէվ-
գէլատէ պիր շէյ օլույօր . . .

— Խայր, էֆէնտիմ, ֆէվգէլատէ պիր շէյ եօգ, — ճէվապ վէրտի լօգան-
թանը—միւնասէպէթսիզ պիր կիւրիւթիւտէն իպարէթ պիր շէյ տիր քի էքսէ-
րիա վուգու պուլուր . . . Իւթիւ դաշը թէմիզ բաք վէ ըրզ ու վագարը եէ-
րինտէ կէօրիւնէն պիր ատամ Թտամ իթմէք իւզրէ էքի գըղ իլէ պէրապէր
պուրայա կէլտի . . . Թարիֆէ հանէթ տէյիլ տիր քի, կէլէն ատէմլէրէ եէմէք
վէրմէգտէն էվվէլ «Կէօնիէրֆէ զօթուլ շէրտէնըտ քուլ քուրանըլ վըր գըր» տէ-
նէմէզ . . . պէօյլէ եարսագ կէշիճի միւշթէրիլէրի տարըթըրըզ վէ տիւքքեանը
գարարըզ, զիրա էն ալա միւշթէրիլէր օնլար տըր . . . Ուզաթմայալըմ, պու ատամ
պիր շօգ մարաֆ իթտի, ավ էթի ետտի, էյի շարապ իշտի . . . հիսապը էլլի
Ֆրանգա չըգտը վէ շիմտի բուսուլարը քէնտիսինէ կէօթիւրիլտիքտէ, մէրգում՝
քէսէմի դայպ իթմիլիմ տէյէրէք պօրճունու վէրմէք իսթէմէտի . . . Թարիֆէ
հանէթ տէյիլ քի, պու պիր օյուն իտի, վէ պէն իսէ պէօյլէ օյունա կէլմէմ . . .
պուրատան չըգտըգտան սօնդրա պիր տահա կէլի՞ր մի . . . Ազշէյի ալմագ իշիւն
կարսօնըն պիրինի պէրապէր կէօթտէրէլիմ տէնիլտի . . . գապուլ իթմէյօր . . .
կիւրիւթիւ բաթըրտը իտիյօր . Թէհտիտէրտէ պուլունույօր . . . Իքի գըզլար
ավազլարը շըգտըգտան պաղըրըյօրլար . պէօյլէ պիր միւթէպէր լօգանթատա պու
ույղունըզըզ թիքսինէճէք պիր շէյ տէյի՞լ մի տիր . . .

— Շիմտի նէ՞ եարանագտընըզ . . . —սիւալ իթտի Մ. Բէյմօն:

— Էն սօն եարանագղըմըզը եարանագղըզ, պու թէրթիպ էքսէրիյա պաշա
չըգար—ճէվապ վէրտի լօգանթանըն:—Պու սէրսէրիյէ սօն պիր թէքիֆտէ պու-
լունտուգտան սօնդրա, զապթիյէեէ վէրէճէլիմ . . .

— Բէէք ալու—տէտի Մ. Բէյմօն,—լաքին պու ատամըն բարասը եօգ իսէ,
զապթիյէեէ վէրմէքլէ նէ՞ շըգար . . .

— Շու շըգար քի, էվվէլա մէսէլա պիրի՝ պէօյլէ պիր օյուն էթմէք սէվտա-
սընտա պուլունուր իսէ միւճագաթընը պուլուր . . . սանիյէն պու կիպի ատէմլէր
սապըգալը սահապընտան օլմաղլա, զապթիյէ անլէրէ էյի տիր . . . գօրգարլար . . .
էյի պիրիլէր քի պիր քէրրէ բօլիսին բէնշէսինէ կէշէրլէր իսէ, արթըգ անտէն
գուրթուլուշ եօգ տըր . . . Թէվգիֆ օլունանագլարը սըրատա ճահտ իտուպ
չարէ պուլուրլար . . . էլմաս, միւճէվէր կիպի պիր շէյ ըէհին պրագըրլար,
եախօտ տօսթլարընտան պիրինէ, աթիգ պիր արգատաշա կէօնտէրիլէր, վէ նէ
եարաք եարմաղ անտէն բարա գօրարըրլար . . .

— Չանն իտէրսէմ —մըրըլտանտը իշ պաշը գօրաքի պիր կիւլիւմէշիլէ— պու
բարա հէլալ պիր բարա օլմամալը տըր . . .

— Պէլքի տէ էօյլէ տիր, լաքին նէմէ լազըմ՞ . . . պէն բարայը ալտըգ-
տան սօնդրա վէպալը պօյնունըգտա օլտուն պիլէ տիմէմ . . . պիրինին պանա
պօրճու վա՞ր մը, էօտէմէլի . . . պաշգա շէյ թանըմամ . . .

մէ
Պ
մի

—Տօղրու տըր, սիզին քէնտի բայընըզ հագզընըզ վար . . . լաքին պէն սիզին ետրինիզտէ օլա իտիմ, պու գատտար բաթըրտըր տիյնէմէքտէն իսէ, էլի ֆրանգտան վազ կէշէր իտիմ . . .

—Այ էֆէնտիմ, միւմքին մի տիր —պաղըրտը լօգանթանը :

—Պուրանըն սահիպի եալընըզ սէն տէյիլմիտին . . .

—Էվվէթ, սահիպի պէնիմ, վէ ալընանագ բարա տա ճիւզի պիր շէյ տիր . . .

—Է, էօյլէ իսէ' . . .

—Լաքին էկէր տուչուլտա քի պէն միւքէմմէլ եէմէք վերիյօրըմ' վէ պիր բարա ալմագսըզըն միւշթէրիլէրին եագասընը պրագըյօրըմ, պունուն կիպի սէր սերիլէր, Բարիզին վէ հէվալիսինին պիւթիւն աճ կէօզլիւլէրի վէ պօղազապէրլէրի (Ալլահ տա պիլիր քի գըթըղը եօգ տըր . . .) կէլիպ էն ալա եէմէքէրիմի ետրիլէր վէ շարապ մախգէնլէրիմի պօշալթըրլար . . . • հալտէ երթէսի կիւնիւ թօք աթմագտան պաշգա պիր շարէմ գալմագ . . . պու օլանագ շէյ տէլիլ տիր . . . կիտէյիմ իւշիւնճիւ վէ սօն տէֆա օլարագ պիր քէրրէ տահա թէքլիֆ իտէյիմ . . . պատէհու մէրքէղէ խապէր վէրէյիմ . . .

Լօգանթանը պունու տէտիքտէն սօնղրա բաթըրտը գօբան օտայա տօղրու կիթտի :

Պու վագաա՝ տիւրկէրլէրին նագարը տիգգաթընը ճէլպ իթմիշ վէ մէրագլարընը թահրիք իյլէմիշ իտի : Գուլագ վէրտիլէր վէ պիր ազ սօնղրա բէք եիւք սէք բէրտտէն պիր կիւրիւլթիւ վէ բաթըրտը սէսին իշիթտիլէր :

Պու հէնկեամ պիր գաշ սանիյէ տէվամ իթտիքտէն սօնղրա, հըզ իլէ գաբուլար աշըտը, վէ պու գատտար բաթըրտը վէ շամաթա քիմի իշիւն օլույօր իտի իսէ • ատէմ ըէգալէթլէ պէօյիւք սալօնա կիրտի :

Իքի կարսօն մէրգուճուճ գօլլարընտան սըգը սըգը թութմուշ օլմաղլա, մէրգուճ չըրընըպ տուրմագտա, վէ տէհէթլի քիւֆիւրլէր իթմէքտէ, լաքին պիր շէյ եարամամագտա իտի • իւշիւնճիւ պիր կարսօն տա մէրգուճըն արգասընտան իրթմէքտէ վէ զօր իլէ եիւրիւթմէքտէ իտի :

Պուճարըն արգասընտան ուսթալարը տախի կէլմէքտէ իտի :

Եաշլարը պէլիսիդ օլան իքի գարը իսէ եօլու գարամագտա, պաղըրըպ շաղըրմագտա վէ բէք քէսկին գօգուլու մէնտիլլէրի իլէ գան եիւրիւմիւշ կէօզլէրինի վէ ալ իլէ պէյագ պօյանմըշ եիւզլէրինի էօրթմէքտէ իտիլէր . . .

Սէրսէրի պաթագճը օթուզ շաղլարընտա պիր ատէմ օլուպ, տար պիր անհը վար իտի վէ սըզուճ ուզուճ սաշլարը եաղլանմըշ վէ ֆրիզէ շէվրիւմիշ իտի : —Չէհրէսի բէք խըրա վէ եէշիլէ շալար պիր ըէնկտէ օլուպ, իքի թարաֆըր տա սըգ վէ սիյահ պիր սագալը վար իտի : Պըլըգլարը գաբ գարա վէ բարըլ բարըլ բարլամագտա վէ սիւր սիւրի պուրուլմուշ տուրմագտա իտի : կէօզլէրի գըր գըրմըզ քէսիլիպ հիտտէթիստէն աթէշ սաշմագտա իտի :

Պու ատամըն գըյաֆէթի տէ աճալ աճայիպ պիր շէյ իտի : Ալթուճ եալսըզը վէ չըզըլը, իրի տիւլիլի աշըգ մալի պարկիր սէթրէսի, գըրմըզ գաշմիրտէն եէլէք, իէշիլ սաթէնտէն պօյուճ պաղը, զէրտալի ըէնկիստէ բանթալօն կիյնմիշ իտի :

Պունունլա պէրապէր թէքմիլ ըուպալար եէնի վէ սիւտի իտի, վէ լօգանթանընըն «Իսթե- պալը Իսթիք Բադ պեր ասա՛մ» տէմէսի սահիհ իտի :

Մէրգում սէրսէրի՝ պէօյիւք սալօնըն կէնիչ սուֆրասը էթրաֆընտա միւթէատտիտ տաՎէթիլէրի կէօրիւնճէ, քէնտիսինի շէքիպ իրթմէքտէ օլան իւշ կարսօնը տիյնէմէյիպ պիրտէն պիրէ տուրտու վէ եիւքսէք սէսլէ շէօյլէ պաղըրտը .

—Էֆէնտիլէր, սիզ տէ շահիտ օլուն քի ալչագ պիր լօգանթանը միւթէպէր պիր ատամա նէ՛ լայըգսըզ մուամէլէտէ պուլունույօր, շիւնքի պու միւթէպէր ատէմ գաղա իլէ քէսէսինի դայպ իթմիչ, եախօտ շալտըրմըշ տըր . . . կէօրիւյօրսընըզ եա՛, էֆէնտիլէր, պէնի խըրթայայօրլար, էգիյօրլար, սիւրիւքլէյօրլար . . . Լաքին, գարար եօզ, պէն պունուն իւսթէսինտէն կլէ՛ճէյիմ՛, զիրա հագզ վար, ատսլէթ վար . . .

—Է՛հ —տէտի լօգանթանը— իշթէ պէն տէ ատալէթ օլտուղու իշիւն սէնի զօր իլէ սիւրիւքլէթ տիրիյօրլմ . . . Իշի գօմիսէրէ տահա շարուգ անլաս տապիլիրսին . . . հայտէ, մէրքէզէ կիտէճէյիզ . . . գօլու պուրայա շաղըրթմաղա մէճպուր իթմէ պէնի :

Լօգանթանը էկէր տիյնէյէն օլսա իտի տահա ուզուն ուզատիյէ սէօյլէր իտի : Սիւրիւքլէնէն ատամ մէրգումը ասլա տիյնէմէճտէ իտի :

Տիդգաթըլը տիդգաթըլը թա գարշըսընա տիւլէն Բիէր Լանտրիյէ պագմագտա վէ մօմլարըն ըշըզ իլէ, մէրգումըն մահզուն վէ տիւշիւնճէյի շէհրէսինի՛ քէք ալա կէօրմէքտէ իտի : Մէրգում սէրսէրի՛ Բիէր Լանտրինի՛ն եիւզիւնէ պագմագլա պէրապէր զանն իտէրսին զիհնիտտէ տէ պիր շէյ արայըպ տիւշիւնմէքտէ իտի :

Պիրտէն պիրէ կէօզլէրինտէ շէտիտ պիր ալէՎ բարլատը, եիւզիւ այտընլանտը վէ պաշգա պիր հալ քէսպ իթտի :

Հըզընճա սիւքինէրէք գօլլարընը կարսօնլարըն էլինտէն գուրթարտը . մաղըուր պիր թավը ալտը վէ ազամէթլէ շէօյլէ տէտի .

—Է՛, պրագըն պէնի, տէրպէտէրլէր, շարուգ պրագըն տէյօրլմ . . . պիր գազայա օղրայարագ պիր ազ էլվէլ ճիւզի պիր պօրճմը էօտէյէմէյօր ըտըմ . . . Լաքին շիմտի արթըզ իշ էօյլէ տէյիլ տիր . . . պանա լազըմ կէլէն ըիայէթտէ պուլունմաղա պագընըզ . . . պիր գաշ տագըգատան պէրի պանա իթտիկինիզ արթըզ էլվէրի . . .

Լօգանթանը տէրագապ թավըր տէյիշտիրտի :

Կարսօնլարա պիր իշարէթ իտինճէ, պունլար պիր գաշ այագ կէրի կիթտիլէր : Լօգանթանը նէգաքէթլէ վէ ֆագաթ եինէ պիր շիւպհէ իլէ սօրտու .

—Շիմտի, էֆէնտի, հիսապընըզ թէմիլլէյէճէ՛քմիսինիզ . . .

—Հիշ օլմազսա, —ճէվապ վէրտի մէրգում զարիպ ատէմ— միւթէպէր պիր քէֆիլ վէրէճէյիմ՛ . անընլա ուզլաղըրսընըզ . . .

Լօգանթանը եիւզիւնիւ էքշիթտի վէ սազ էլինին սըրշա բարմաղըլա ուսուլճանըզ պաշընը գաշըտը :

—Միւթէպէր քէֆիլ —թէքրար իթտի լօգանթանը— հը՛, . . . է՛յ, քիմի՞ք քէֆիլ կէօսթէրէճէքսինիզ . . .

— Բէֆիլ պուլմագ իչիւն չօգ ուզաղա կիթմէյէնէյիմ, գօրգմա, — Թէքրար իթտի սէրսէրի — զիրա պիննէֆս պուրատա շու սուֆրատա իյիտ պիր շօնուգ կէօրիւյօրըմ քի պէնի բէք ալա թանըր, . . . պու իյիտ շուրատա քէնտի իշ արգատաչլարընըն իչինտէ տիր . . . հէրսի օնա ըիայէթ իտիյօր . . . օնուն էտէպ ու ախլագընը անլարսանըզ պէնիմ տէ նէ ախլագտա օլտուղըմը ֆարզ իտէպիլիրսինիգ . . . արթըզ ումամ քի պէօլէ պիր շահատէթէ տէ ինանմամազըզ իտէսինիգ . . .

Լօգանթանը արթըզ պէօլիւք պիր մէրագլա կէօզլէրինի տիւրկէրլէրին սուֆրասընա տօղրու չէվլիրիպ, տավէթլիլէր միյանընտա շու սէրսէրինին սէօյլէտիկի տտամըն քիմ օլտուղընը անլամաղա շալըշօր իտի :

Տիւրկէրլէր իսէ պիր պիրլէրինէ օօրուշտըրպ, հէրսի տէ թաանհիւպ իթմէքտէ վէ պու պէյանաթտան պիր շէյ անլամամագտա իտիլէր :

Մէրգուլմ սէրսէրի պու սըրատա իշարէթլէ Բիէր Լանտրիյի կէօսթէրիպ շէօլէ պաղըրտը .

— Թէքիֆսիզնէ սանա միւրանաաթ իտէրիմ, պէնիմ էսքի արգատա՛շ, պէօլէ պիր թէսատիւֆտէ սէնին պէնիմ տօսթլուղըմա կիւվէնէ պիլէնէկին կիւպի, շիմտի պէն տէ սէնին տօսթլուղընա կիւվէնիյօրըմ . . . շարուգ շու վահշի լօգանթանըյա պէնիմ իչիւն քէֆիլ օլ վէ հագզըմտա մէրգուլմը թէէմին իյլէ, զիրա ատամընը թանըյամայօր . . .

Սէրսէրինին պու միւրանաաթը իւզէրինէ հէր քէս կէօզիւնիւ Բիէր Լանտրինին իւթիւնէ չէվլիւմիշ օլտուղընտան, Բիէր Լանտրինին օ արա նէ տէրէնէ սըզըլտըլը վէ էնտ պէնտ օլտուղը գապիլը թարիֆ տէյիլ տիր :

Մամաֆիհի ֆիւթուրընը բէք տէ պօզմայըպ, բէք սաֆտէրուն պիր շաշգընըզլա սիւվայ իթտի .

— Պանն՞ մը սէօլէյօրսընըզ, էֆէնտի : — Վալլահի ինանամայօրըմ . . .

— Նասըլ, սիզէ՞ մի սէօլէյօրըմ : — Էվլէթ, սիզէ ես՛, — ումամ քի պէնզէթմիշ օյալըմ . . . սիզ տիւրկէր տէյիլմիսինիգ . իսինիգ Բիէր Լանտրի տէյիլ մի տիր . . .

— Սահիհէն իսիմ Բիէր Լանտրի տիր, Լաքին . . .

— Լաքին պէնի թանըմայօրմըսըն, — սէօզիւնիւ քէստի օ զարիպ քիմէսնէս

— Թանըմայօրըմ . . . վէ էէմին իտէրիմ քի էօմրիւմին իչինտէ իլք տէֆա օլարագ սիզի կէօրիւյօրըմ . . .

— Բէք ալա, բէք ալա . . . սէպէպի նէ իսէ պիլիրիմ . . . Պըլըզլարըմլա սագալըմտան շաշըրըպ պէնի թանըյամայօրսընըզ . . . Թէքիֆսիզ ահպապ օլտուղըմըզտա գըզ կիպի թիւյսիզ իտիմ . բէք ալա խաթըրլամալըսընըզ քի, 1856տան 1858 սէնէսինէ գատար թամ իքի ելը բայսթսյ ազշամ սապահ պիրլիքտէ իտիք վէ սալա պիր պիրիմիզտէն այրըմագ իտիք . հէր քէս պիլիմ իչիւն շէօլէ տէր իտի . Բալընայլէ վէ Բէէր Լանտրի, շու իի էրա՛մալաբ նասըլ գոդէր նըրէ էն հոհապպէիլէ Դէրլէր . . . Ձանն իտէրինն իի գաբթաշ գըլըր . . .

Տիւրկէրին պէնզի աթտը վէ գանն իտէրսին քէնտինի զայպ ի տէնէքտի

Լաքին դայրէթ իթտի վէ թէրէլէյէրէք կիւն հալ իլէ շէօյլէ պիր ճէվապ վէ-
րէպիւտի .

— Հապգընըզ վար , էֆէնտի , զիհնիմ սաղըմըշ իտի : Շիմտի թանըտըմ
օրդի . . .

մէ
դս
մը

— Էյպէթթէ , յուպհէմ եօգ իտի : Լաքին նիշիւն պանա պէօյլէ պիր սօ-
ուգուղգլա ճէվապ վէրիյօրսըն : Պէն պիր բրէնտիմ , վէ հէր նէ գատար ալէմ-
տէ պէնիմ գատրիմ սէնտէն եիւքսէք իսէ տէ , պէնիմլէ լաուպալի կէօրիւլմէ-
նի իսթէրիմ . . .

Բիէր Լանտրի հէնուզ սօրկուն օլտուղու հսլտէ սուֆրատան գալգսլ վէ
Բավընուլլէնին նանընա եագլաշար :

Արգասընտան կէլմէք իւզրէ ուսուլճանըզ անըն գօլընա սօգուընտը , վէ
քիմսէ իշիթմէքսիգիին անընլա լազըրտը իթմէք իշիւն մէրգումը պէօյիւք սալօ-
նըն թա թէնհա պիր մահալինէ կէօթիւրտիւ :

— Պէնտէն նէ՞ իսթէրսին , պէ շէրիֆ . . . — սօրտու օնա ալչազ պիր սէսլէ :

— Սէնտէն նէ՞ իսթէրիմ . . . բէ՛հ , պուընու սէն բէք ալա պիլիբսին . . .

Աղըրըզըզլա տիւշօրիկիմ շու պէլատան պէնի գօւրթար . . . Լօգանիթանըյա
պէնիմ իշիւն սէօզ վէր . . .

— Պուընու եարամամ :

— Նիշիւն :

— Իօմրիւմտէ տահա իլք տէֆա տըր պուրայա կէլիյօրըմ . . . քիմսէ պէ-
նի պուրատա թանըմազ : Պուընտան մատտա պիշարէ պիր ամէլէնին իթիպարը
եօգ տըր :

— Էօյլէ իսէ արգատաշլարընտան էլլի ֆրանգ էօտիւնճ ալ վէ հիսապըմը
թէմիգլէ . . . Պու տահա էյի օլուր . . .

— Էլլի ֆրանգ էօտիւնճ մի ալմազ . . . ֆիմտէ՞ն :

— Պիլմէմ , պէնիմ իւզէրիմէ ֆարզ տէյիլ տիր . . . Պէն անճազ շուրա-
տան տիշարը չըգմազ իսթէրիմ , վէ բասթ կէլէ սէնի պուրատա պուլտուղըմ
իշիւն սննա կիւվէնիբիմ , վէ էկէր շիմտի սէօզիւմէ իթատթ իթմէզ իսէն ,
նասըլ մահալտէ վէ նէ միւնասէպէթլէ սէնիլլէ ահպապ օլտուղըմ եիւքսէք
սէսլէ շու էհլի ըրզ ահմագլարա սէօյլէյէճէյիմ . . .

Բիէր Լանտրի տիւշէրիհի կըծըրտաթտը վէ եումրուղլարընը սըգը սըգը
գարատը :

— Պէհէյ եարամազ — տէտի ուսուլճանըք — շիմտի էկէր շուրատա պօղա-
զընա սարըլսամ , սէնի պօղսամ , վէ ալագլարըմըն ալթընտա բանշա բար-
շա իթօէմ , գապահաթլը օլո՞արմըլըմ . . .

Բավընուլլէ գէվլէնիմէյէ պաշլատը :

— Պիլմէմ , գապահալը օլո՞ւրմըսըն . Լաքին ումուրըմսա պիլէ տէյիլ տիր . . .
պուընու եարամայանագսըն , զիրա էվվէլա՝ պուրատա ատամլար ժար պրազ-
մադլար , սանիյէն՝ պէօյլէ պիր լաթիֆէսէ պուլուընտան ճինայէթը միւքէր-
րէրէ սահիպի օլուրսըն & պու տա գէֆի իշիւն էյի գաշմայանաղընը պիլիբսին . . .
զըսա քէսէլիմ , տրգուտաշ , գըսա քէսէլիմ . . . էօթէտէ գըզլարըն թուհամ
միւլի գալմայօր . պէնիմ տէ իշիմ վար . . . կիտէճէյիմ . . .

Բիէր Լանտրի՝ պիր նազարը յատմէթ ու հազարէթէ Ռավընուլէյէ պագ-
տը , Լաքին մէրգուժ սէրսէրի՝ պիր շէյ իարամայան պու հիատէթ իւզէրինէ
կիւտիւ :

— Իչին օլտու , էֆէնտի —տէտի պէրսէրի՝ լօգանթանըյա տէօնէրէք—
իքի պէնէտէն պէրու պիր պիրիմիդտէն այբըլմը օլտուզըմըտան , շիմտի րասթ
կէլինէ պագը էսքի շէյլէր իւզէրինէ դօնուլմագ իչին թէնհա պիր մահալէ
շէքիլտիք . Լաքին պաշգա եէրտէ ուզուն ընզատիյէ դօնուլանազըզ , վէ պու
տօսթում շիմտի սիզին ճիւզիյաթտէն իպարէթ օլան հիսապընըզը թէմիզլէյէ-
նէք տիր . . .

Պու թէմիմնաթ իւզէրինէ լօգանթանընըն եիւզիւ կիւլմէյէ պաշլատը :

Բիէր Լանտրի պաշգա պիր շարէ պուլամատըղընտան , մէզքիւր հիսապը
թէմիզլէմէյէ զարար վէրմիլ ֆուի :

Մէրգուժ՝ մահնուպիյէթինտէն նաչի գըր գըրմըզը օլմուլ օլտուզու հալտէ ,
իչ պաշընըն եանընա եանաշարագ վէ գուլաղընա տօղրու էլիլէրէք շէօլէնէ
բէրէլէտի .

— Միւսիւ Բէյմօն , կէլէնէք ճումաա էրթէպի կիւնիւ հաֆթալըղըմը ալտը-
ղըմտա էօտմէք իւզըն պանա շիմտի էլլի ֆրանգ էօտիւնն վէրմէյէ հիմմէթ
պուլուրըմըսընըզ . . .

— Ա՛յ — սիւվալ իթտի իչ պաշը — տիմէք սահիհէն պու եարամազը թա-
շըյօրմըսընըզ . . .

— Սաղըզ սէլամէթլէ թանըյայտըմ . . .

— Է՛ շիմտի օնուն պօրճընը սի՛զ մի էօտէյէնէքսինիզ . . .

— Մութլազա . . .

— Բիէր Լանտրի , սագընընըզ : — Թանըտըղընըզ ատամ էյի պիր շէյէ պէն-
դէմէյօր . . . Եա պէն պիր էշէյիմ վէ եիւզիւնտէն անլայամայօրըմ , եախօտ
• ատամ շարգընըն պիրի տիր :

— Բէք էյի պիլիլիմ . . .

— Էօյլէ իսէ , Բիէր Լանտրի , պանա ինանըրսանըզ , պու շարգընա պէօյ-
լէ թարաֆ իթմէյինիզ . . . Պրագընըզ մէքքէզէ կէօթիւրսինլէր • . . պունա
լայըզ տըր . . . հազգը տա պու տըր . . .

— Պէն տէ էօյլէ իսթէր իտիմ , միւսիւ Բէյմօն —տէտի տիւրկէր իչինի շէ-
քէրէք— նէ շարէ քի արթըզ միւմքինսիզ տիր . . .

— Էօյլէ իսէ ալընըզ շու էլլի ֆրանգը . . . մաէլմէմնուլիյէ պու էօտիւննի
վէրիլիմ , Լաքին իսթէր իտիմ քի պաշգա պիր շէյ իչին պէօյլէ պիր էօտիւնն
վէրէ իտիմ . . .

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , միւսիւ Բէյմօն , պանա պէօյիւք պիր էլլիք էար-
մըլ օլտուընըզ . . .

Տընիզին բէտէրի՝ ալտըղը էլլի ֆրանգը լօգանթանընըն էլինէ վէրտի :

Ռավընուլէ Բիէր Լանտրիի կէօզէտիպ տըլըմաղտա օլտուզընտան , մէր-
գումըն պու սօն հարէքէթինի կէօրտիւքտէ սօրտու . . .

— Բարա վէրիլտի՞ մի :

—Արթըզ ալանաղըմ եօզ —ճէվապ վէրտի լօզանթանը :

—Բէէք ալա . . . Բիէր Լանտրի , եէրինի պանա սէօլէ . պու ազչէյի վէրմէք իչիւն եարըն սապահ էվինէ օղրայանաղըմ . . .

ձէ
ըս

Տիւրկէր օմուզլարընը սիւքտի վէ ճէվապ վէրմէտի :

ձի

—Սէն պիւրիսին —Թէքրար իթտի մէրգում սէրսէրի— տիկէր պիր թարգտա պօրօնըմ վէրիբիմ . սէնին պէյէնմէտիյին պու ազչէյի ֆուգարալարըն գու թուսընա աթարըմ . պուռնուչա պէրապէր եինէ սանա թէչէքքիւր իտէրիմ — Էֆէնտիլէր , հօշնա գալընըզ : —Գըզլա՛ր , արգամտան կէլինիգ . . .

Վէ Բավընուլլէ նէրտիվէնէ տօղրու սէյիրթիպ , իքի գըզլար տա արգասընտան կիթտիլէր :

Մէրգում հէնուզ նէրտիվէնին թա աշաղքի այազլարընա եէթիչմէտէն , կարսօնլարըն պիրի՝ սէրսէրի իլէ գըզլարըն էյլէնտիքլէրի օտատան աբպլ թաք բալ տիշարը չըգարագ , ավազը չըգտըգնա «թուլթուն . . . խըրսըզլարը թուլթուն» պաղըրմաղա պաշլատը :

Պու երիքսէք սէս իչիտիլիր իչիտիլմէզ , լօզանթանըն աշաղքի գաթընտա պիր բաթըրտը տըր գօրտու . Բավընուլլէ իլէ մէրգումըն կիթմէսինէ մանի օլանլար միյանընտա պիր արպէտա գօրուպ , նիհայէթ գօյվէրմէյէնլէր զալէպէ իթտիլէր . զիրա պիր գաշ տադիգա սօնղրա , մէրգում հայլազ զօր իլէ պիրիննի գաթըն պէօյիւք սալօնընա կէթիրիլտի :

Մասմալի քէսիլմիչ իտի վէ սօլ կէօզիւնին եանընտա պիր մօրարթը վար իտի . եէնի սէթրէսինին պիր էթէյի եօգարտան աշաղա եըրթըմըչ , վէ պօյըն պաղըսը սէօքիւլմիչ իտի : Իքի մուհաֆըզ ասաքիրի միլլէյէ մէրգումըն եագասընտան թուլթմագտա իտիլէր :

Ե.

ԿԻԻՄԻԻՇ ՍՈՒՅՐԱ ԹԱԳԸՄԼԱՐԸ

Նասըլ քի տէտիք , Բավընուլլէ մասմալի քէսիլմիչ իտի : —Տահա տօղրուսընը սէօլլէմիչ օլմագ իչիւն իլավէ իտէրիզ քի , Բիէր Լանտրինին տէհչէթլի սօլկուլըղը տա Բավընուլլէնինքինտէն աշաղը գալմագ իտի :

Սէրսէրինին ազալարը թիրիւ թիրիլ թիթրէմէքտէ օլուպ , ֆագաթ ճէսարէթլի պուլընմաղա չալըտը , վէ պիյհուտէ եէրտէ գուվլէթ վէրմէյէ չապալատըղը պիր սէպլէ չէօլլէ պաղըրտը .

—Նէ տիր պ՛ու . —պուրատա պէնիմէ էյլէնի՞օրլար մը . . . Պու պիչիմսիգ շագա տահա չօգ սիւրէճէ՞ք մի . . . Գանըմ գաֆամա սըչրայօր . . . արթըզ կիտիպ շիքեայէթ իտէճէյիմ հա՛ . . .

Պու հիտտէթ վէ թէհտիտաթ՝ բաթըրտըը չըգարան կարսօնըն իւզէրինէ հիչ պիր թէէսիր իճրա իթմէտի :

—Օնուս սէօզիւնիւ տիյնէմէյինիգ —պաղըրտը մէրգում կարսօն եումրուղընը Բավընուլլէյէ կէօթէրէրէք— տիյնէմէյինիգ . . . խըրսըզ տըր օ՛ . . .

—Պէն, խըրսը՞ դը -ինչէտի մէրգում հայլագ- նէ՞ չալում. . . նէ՞ չալումը սա սէօյլէ պագայում. . .

Պու արպէտա էօյլէ շարուգ ճէրէյան իթմիչ իտի քի լօգանթանը պիլէ նէ օյտուղունու անլայամամը իտի :

Մէրգում՝ խըրսըզըը պուլան կարսօնա իթթապէն նէ չալտըըը սիւվալ իթտիկինտէ, մէրգում կարսօն ճէվապ վէրտի .

—Իւչ կիւմիւչ սուֆրա թագըմը, ուսթա՛ . . .

—Էմի՞ն միսին . . .

—Մաշալլա՛հ . . .

—Եալան տըր -ճէվապ վէրտի Բավընույլէ բէյտէրբէյ պիր ինչէմէ սէսի իւլէ : —Պէն ըրգէհի պիր ատամըմ, վէ պիր սինէյին գանատըը պիլէ չալամամ. պուլտան մատա, լօգանթանը ուսթա, էլպէթթէ կիւմիւչ թագըմըըըըն հիսապըը պիլիրսինիգ . սայընըզ պագայում, շիմտի սայընըզ . կէօրէճէքսինիգ քի պիր շէյ էքսիք տէյիլ տիր . . .

—Պագայում . . . —մըրըլտանտը լօգանթանը- կիւմիւչ թագըմըըըը սալում տա . . .

—Պօշ եէրէ սայմայըն, ուսթա -տէտի շիտտէթլէ կարսօն՝ բրօսթէլասընըն ճէպինտէն բարլագ վէ եէնի իւչ գաշըզլա իւչ չաթալ չըգարարագ վէ էլլէրինին իչինտէ սալլայարագ . -պէն հայվան տէյիլիմ, պու չալմը իտի :

—Պու նէ՞ տիր -տէտի լօգանթանը զիքր օլունան չաթալ վէ գաշըզարը կէօսթէրէրէք :

—Ուսթա, պագ նէ օյուն իթմիչ պու հայլագ. . . մասանըն իւզէրինտէն պիր շէյ էքսիվիչ օլտուղը ֆարգ օլունամամագ իչիւն պուլաշըզ բիյաթալարըն իչինէ պայաղը մատէնտէն եարմա իւչ սուֆրա թագըմը գօյմուչ . . . հէլէ քի ֆարգ իթտիմ . . . ուսթա, սիգին իսմինիգլէ տամկալը օլտն ասըլ կիւմիւչ թագըմըըը պու տէրպէտէրին չօրապարը իչինտէ տիր . էկէր միւսատէ օլունուր իսէ պէն պագայում, քէլլէմին իւզէրինտէ եէմին իտէրիմ քի օրատան պուլանաղըմ . . .

—Վա՛յ շէյթան -տէտի Բավընույլէ քէնտի քէնտինէ- անլամը . . . չարէ պուլում . . . եալվարմաղա պաշլայում . . .

Մէրգում հայլաղըն եիւզիւ տէրհալ տէյիչիպ, պիր միհնէթ վէ մէյուսիյէթ սուրէթի ախգ իթտի :

Լօգանթանըըն էօնիւնէ տիգ շէօքտիւ, վէ տիթրէյէրէք իքի էլինի օնա տօղրու ուզաթարագ վէ ինչէյիպ բէրէյէյէրէք շու սէօլլէրի սէօյլէտի .

—Աման, էֆէնտիմ, . . . իգարս իտէրիմ, գապահաթլըմ . . . էվվէթ սահիհ տիր, սուչըմ վար . . . բէք չօգ սուչըմ վար . ութանտըըմտան եէրէ կէշէյօրըմ . . . Անըլընզ պէնի . . . պիւսպիւթիւն հէլաքըմա սէպէպ օլմալընըզ . . . պրագընըզ եաշայում վէ բէշիման օլայում . . . շէյթանա ույուպ չալտըղըմ շէյէրի սիգէ իատէ իտէրիմ . . . զապըթայա վէրմէյինիգ պէնի . . . մէնսուպ օլտուղըմ ֆամիլէայը մէյուսիյէթէ, ահ ու ֆիղանէ, նամուսըզըզ կիրիֆթար իթմէյինիգ . պէնիմ պէօյլէ պիր հարէքէթիմ տույուլուր իսէ, ֆամիլէամըն էօլիւմի տիմէք տիր . . . սապըգայը պիր խըրսըզ տէյիլիմ պէն, կէ-

րէք պու տիւննատա վէ կէրէք արեթտէ հէր նէ մուգատախ շէյ վար իսէ ,
օնուն իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի , շու շիմտիքի իհրա իթտիկիմ խաթա պի-
թիննի խաթա տըր . . .

մէ
7

Մէնգարէի ալէմտէ Բավընուլլէ բէք ալշագ պիր օյուն օյնամագտա օլուպ ,
մուվաֆիթագ օլմասը տա բէք մէմուլ օլմագ իտի . Լաքին էկէր պիր թէաթրօտա
օյնամըլ օլա իտի , պիրիննի տէրէնէտէ մուվաֆիթագ օլուր իտի :

Մէրգում՝ բէք ածընանագ պիր թարգտա եալվարմըլ օլտուղընտան , լօ-
գանթանը եումուշայարագ վէ պիր տէ կիւմիւշ թագըմլարընըն մէյտանա չըգա-
նաղընը անլայարագ , աֆվ իթմէք թարաֆընա տօղըու մէյլ իտէնէքտի . . .

Խըրսըզ՝ տայմա տիղ իւթիւնտէ պուղընմագտա օլուպ , պու ույղուն մէյ-
լի ֆարգ իթտի վէ պաշլատըղը շէյ պաշա չըգարմագ իշիւն , զօր իլէ պիր գաշ
տանէ տէ կէօզ եաշը տէօքտի :

Մ. Բէյմօն իլէ տիւրկէրլէր սուֆրատան գալմըլալ , վէ լօգանթանը իլէ
իքի նէֆէր ասաքիրի մուհաֆըզաի միւլլիյէ վէ մէվգուֆըն էթրաֆընտա պիրիք-
միլլէր իտի :

Օ արա Բիէր Լանտրիյէ քիմսէ տիգաթ իթմէքտէ օլմայըպ , զանն իտէր-
սին օ տա պիր հէյէննան իշիւնտէ իտի : —Չէհրէսինտէ տայմա պիր թէպէտտիւլ
կէօրիւնմէքտէ օլուպ , կեահ մօամօր , կեահ գըրգըրմըլը օլմագտա իտի : Պաշը
թէրլէյիպ պընտան աշաղը սէլ կիպի թէր ազմագտա իտի :

—Ալլահ աշգընա օլսուն , ինայէթ իտինիզ —թէքրար իթտի Բավընուլլէ
ֆիղանըլ պիր սէտա իլէ— պու կիւնէ վէ պու սաաթա գատար ըրզ ու նամու-
սըմլա եաշամըլ իտիմ . . . Էկէր պանա ածընանագ օլուրսանըզ , արթըգ թա-
րիքը ըրզ ու նամուստան պըրլմայանաղըմ . . .

—Պէլքի տէ սահիհ տիր տէտիքլէրի —մըրըլտանտը լօգանթանը , —պուն-
տան մաատա կիտիպ մահքէմէտէ տավա իթմէք տէ ուզուն պիր շէյ տիր . . .
Էկէր իլէ տէֆա օլարագ խըրսըզըզ իտիյօր իսէ , ումարըմ քի արթըգ պիր
տահա եարմագ . . . Թագըմլարը վէրպին , գալգսըն կիթսին . . .

Բավընուլլէ տէրագապ եօգարը սըշրատը , եիւզիւնէ պիր բարլագըզ կէլ-
տի . —աֆվա միւսթահագ օլմասընա պիր շէյ գալմամըլ իտի :

Պու արա Բիէր Լանտրի եիւքսէք պիր գարար վէրմիշ իտի :

Նըղըմըլ օլան տիւրկէրլէրին իշիւնտէ իքի ատըմ իլէրիյէ կիտիպ , պիւա թէ-
րէտտիւտ վէ քէմալը սէպաթլա տէտի .

—Սիւքիւթ պիր ալշաղըզ տըր . . . պիր ազ էվվէլ սէօլլէյէնէքտիմ . . .
ճէսարէթ իտէմէտիմ . . . պու խաթամը շիմտի թէալիյէ իտէրիմ . . . պու
ատամը էյի սագալլընը . . . մուխաթարալը տըր . . . սաբըլխըրսըզ տըր . . .

—Եալան սէօլլէյօրսըն , ալշալ —պաղըրտը Բավընուլլէ հիտտէթիւտէն քէօ-
րիւրէրէք— եալան սէօլլէյօրսըն . . . պունտան մաատա պէնլիմ խըրսըզ օլտու-
ղըմը նէրէտէն պիլիրսին . . .

—Բօասիտէքի հապսխանէի ումուքմիտէ մահպուս օլտուղըմ վաղթ մէր-
գումը օրատա թանըտըմ —ճէվապ վէրտի Բիէր Լանտրի սօուգ պիր գան իլէ :

—Իգրար իտիյօր— տէտի խըրսըզ հիտտէթ ու զազապընտան ազլընը շայպ

խտէրէք— պէնի իթհամ իտէն ատէմ պիր գաթիլ տիր . . . գաթլ ճինայէթին-
տէն տօլայր մահպուռ օլմուշ տըր . . .

Տիրկէրլէրին արառնտա պիր ֆըսըլտը պաշլատը , վէ հէրսի տէ Բիէր
Հանտրինին եանընտան կէրիյէ չէքիտի :

Եալընըզ իշ պաշը Տընիդին պիշարէ բէտէրինէ եազլաշըպ «սահի՞ճ մի տիր»
տէյու սիւվալ իթտի :

—Սահիհ տիր , միսիւ Բէյմօն , պիր ատամ էօլտիւրտիմ- ճէվապ վէրտի
Բիէր պաշընը էյէրէք : —Մահ քիւմ օլտոււմ . . . սահիհէն հիւքիւմ կիյտիւմ . . .

Պու ճէվապըն իւզէրինէ օրթայա պիր սիւքիւթ պիւրիւտի , վէ նէրտիվէ-
նին իւզէրինտէն իշտիլէն թիւֆէնք տիպնիքլէրինին սէսի իլէ պու սուպշը մէն
օլընտու :

Լօգանթանըն կախօնլարընտան պիրի էվվէլճէ կիտիպ զապթիյէ շաղըրմըշ
օլտուղընտան , թիւֆէնքիլէր՝ իքի գօմիսիօն շալուշը վէ պիր բօլիս իլէ պիր-
լիքտէ կէլմէքտէ իսիլէր :

—Վա՛յ . . . —տէտի բօլիս՝ խըրսըզը թանըյարագ— Բավընույլէ տիր , քի
պիր գաշ խիւմ թաշըր , կրէնշար տէնիր , էքիւրէօլլ տէնիր , Բօավրիէ տէնիր ,
Քիւրէն տէնիր— նէ՛ պիր մաթահ տըր— էյի քի էլէ կէշտի . . . հայտէ պա-
գալըմ մէրքէզէ . օրատան տա Սէն—Մարթէն սալօնընա՛ . . .

Բավընույլէ՝ արթըզ պիր իւմիտ գալմատըղընը կէօրէրէք , Բիէր Հանտրի-
յէ տէօնտիւ վէ եումրուղընը կէօսթէրէրէք պաղըրտը .

—Ալշաֆ շարգըն . . . մէվթիմէ սէպէպ օլտուն . . . Լաքին սապր իտէ-
րիւմ . . . էօմիւր ուզուն տըր . . . պէն պունու սանա պրագմայաճաղըմ . . .
էկէր պիր տահա պիր պիրիմիզէ թէսատիւֆ իտէր իտէք , քէնտինի գօլլա . . .

Բօլիս՝ պու թէհտիտամիզ սէօղլէրի իշտէրէք , տիրկէրէ եազլաշտը վէ
տիգգաթլա եիւզիւնէ պագըպ տէտի .

—Պունու տա թանըրըմ . պու խըրսըզ տէյիլ տիր , պէլքի տէ պիր ըրզէհ-
լի ատամ տըր . . . պունունլա պէրապէր ճէղատընը չէքմիշ տիր . . . օնա գա-
րըշամամ . . . Հայտէ պագալըմ սիզ էօնիւմէ տիւշիւն . . .

Պիր ազ սօնղրա պիրիննի գաթըն պէօյիւք սալօնընտա իշ պաշը իլէ տիր-
կէրլէրտէն պաշգա քիմնէ գալմամըշ իտի :

Բիէր Հանտրի իլէ կրիպույլէտէն մատտա սաիր տիրկէրլէր սալօնըն պիր
քէօշտիսիտէ թօր օլտրապ հըզը վէ ալշաֆ պիր սէս իլէ գօնուշմագտա ի-
տիլէր :

Պունլարըն գօնուշմասը շոֆ սիւրմէտի . —պրունը իշկիտէն զըզարմիշ օլան
ազ սաշը իթթիյար տիրկէր՝ մէղքիւր մանկատան այրըլարագ , հիճապլէ իշ
պաշըյա եազլաշտը վէ մէրգոււմը պիր եանա ալարագ չէօյլէ տէտի .

—Միւսիւ Բէյմօն , արգատաշար թարաֆընտան սիզէ կէլիյօրըմ . պիզ քէն-
տի իշիմիզտէ գօնուշտուզ . իթթիֆաղը արա իլէ շու բէյտէ պուլունտըզ քի ,
շիմտի պուրատա ֆագլա պիրիսի վար . . . ումարըզ քի սիզ տէ պու բէյտէ
պուլունաճագսընըզ . . .

—Ֆիքրինիլի էյի անլատընըզ— ճէվապ վէրտի իշ պաշը— նէ՞ տիմէք իսթէ-
յօրսընըզ , անլամայօրըմ . . .

— Տիմէք իսթէրիզ քի, միւսիւ Բէյմօն, պիզ Կէրսիմիզ քէնտի հալիմիզէ
 ատէմիէր օլուպ, միւտտաիի ումումի իլէ հիշ պիր իշիմիզ օլմատըղընտան, պիր
 գաթիլի, մահքիւմը, սապըզալըլը իշիմիզտէ սազլամազ իսթէմէյիզ . վէ Մ.
 Տիւրանըն բէք կիւզէլ պաշլամըշ օլան թաամը իշիւն պու խուսուս հէր նէ գա-
 տար բէք ֆէնա պիր շէրէզ սայըլաճազ իսէ տէ, իսթէրիզ քի Բիէր Լանտրի
 տէնիլէն ատէմ շիմտի պուրատան կիթսին. հօգսա պիզ կիտէճէյիզ . . .
 Իշթէ իշ պու տըր, միւսիւ Բէյմօն . . .

— Էհ, մատամ քի պէօյլէ գարար վէրմիշտինիզ, շիմտի պիլէ իսթէտիկի-
 նիզ կիպի իճրա իտէմէզմիսինիզ . . .

— Էվվէթ իտէպիլիբիզ . Լաքին միւմքին օլուր իսէ պիր գապկա վէ կիւ-
 րիւլթիւ շըզմամազ իշիւն, իշի ուսուլճաճըզ Բիէր Լանտրիյէ անլաթմանըզը
 սիզէ ըէճա իթմէք իսթէտիք, միւսիւ Բէյմօն . . . սիզէ պիր շէյ տիյէմէյիպ
 ալըպ երւրիւյիւ վէրէճէք տիր պիզ տէ եէնիտէն Մ. Տիւրան իլէ սիզին աչըլ-
 նըզա իշմէյէ պաշլայաճազըզ . . .

— Տիմէք քի, պու պիշարէյի գօվմամը արզու իտիյօրսընը . . .
 — Օնուն կիպի պիր շէյ, Էվվէթ, միւսիւ Բէյմօն, Էկէր հիմմէթ պույու-
 րուր իսէնիզ . . .

— Պէնիմ հիմմէթիմէ կիւվէնմէյինիզ— ճէվապ վէրտի աշըգտան աշըզա իշ
 պաշը :— Պէն պու թէքլիֆինիզի ըէտտ իտէրիմ . . .

Մէրգուլմ իսթիյար տիւրկէր ուսթասը շաշա գալտը :

— Լաքին —տէտի :

Մ. Բէյմօն մէրգուլմըն սէօզլանիւ քէստի .
 — Էվվէթ, սահիհէն ըէտտ իտէրիմ, վէ պէօյլէ պիր խօրեատըղ իթմէզ-
 տէն Էվվէլ տիւշիւնմէնիզի սիզէ տէ նասիհաթ իտէրիմ, Բիէր Լանտրի բէք
 պէօյիւք պիր գապահաթըլը օլմուշ տըր, պու տէրքեար տըր, հաթթա քէնտի-
 սի պիլէ իրար իտիյօր . Լաքին ճէզասընը շէքմիշ տիր . բօլլա՝ շիմտի սէօյլէտի
 իսէ իշիթմէտինիզ մի . —պունտան մատտա բէք ալա պիլիբսինիզ քի, Բիէր
 Լանտրի նէ պիր խըրսըզ վէ նէ տէ պիր ֆէնա ատէմ տիր . պու սասալհ տա
 կէօրտիւնիզ քի, պիր արգատաշըն էօմրիւնիւ գուրթարմազ իշիւն իյիտլիքլէ
 քէնտի էօմրիւնիւ թէհլիքէյէ պօյմուշ տըր : —Պէլքի տէ սիզտէն հիշ պիր քիմսէ
 պէօյլէ պիր շէյ հարմազ, տէյիլ մի :

Իսթիյար տիւրկէր պաշընը սալլատը :

— Բէք սահիհ տիր, —տէտի— պիզ պէօյլէ տէյիլ տիր տէմէյիզ, Լաքին
 պիզ տի պիր շէյ պիլիյօրըզ, միւսիւ Բէյմօն . հէր նէ սէօյլէնսէ, վէ հէր նէ
 իթիբազ իթեան իտիլէ, գարարըմըզ տէյիլմէզ . . . իսթէմէյիզ քի գանլըար
 գաթիլէր պիլիմ շալըշտըղըմըզ կէօրտիւքլէրինտէ, «Շ» տիւրքիւքէր կէօրէ՛յօր-
 ճընընը . . . քէտ լէ էյէ դէր շէյ օլմամուլ տըրտը . . . շէր— Էլէքէնտի դէր սա-
 դէտ— Էլ լաբ» տէսինլէր . . . Էվվէթ իսթէմէյիզ, օլմասյաճազ . . .

Իշ պաշը օմուզլարընը սիլքտի, վէ պիր աղ շիտտէթլէ տէտի .

— Նասըլ իսթէրսէնիզ էօյլէ հարընըզ, վէ գօվաճադսանըզ, սիզ քէնտի-
 նիզ գօվունըզ . պէն գարըլմամ . վէպալը պօյնունըզտա օլունն . . .

Պու սօն լազրորըլար սայբի երւքսէք սէսլէ սէօյլէնտիկինտէն, Ռիէր
 Լանտրի տէ իշիթտի : Զաթէն պիր գաչ տագիգատան պէրի մէսէլէ քէնտի իւ
 ղէրինտէ օլտուղընը անլամագտա վէ նէ ճէրէյան իթտիկինի սէզմէքտէ իտի :
 Մոււնտիէյ : պիր գաչ տագիգատան պէրու էյմիշ օլտուղը պաշընը եօգարը
 գալտըրտը , Մ . Րէյմօնա տողրու կիթտի , վէ պիր թիթրէք ֆագաթ րէք ալա
 աճաշըլըր սէսլէ տէտի .

— Պէնի գօլմա՞գ . . . ղահմէթ իթմէսինլէր . . . պէն քէնտի տազամը
 քէնտիմ քէսէրիմ . . . պէն քէնտի քէնտիմէ գալգար կիտէրիմ . . . էյի պլիլրիմ
 քի, եօրիւմին ուղուրըզ էսարը հէրքէսէ մալիւմ օլտըգտան սօնղրա, արթըզ
 այգ տ րէզալէթիմի պունտան ուզագ պիր մահալէ կէօթիւրիպ սէթր իթմէլի-
 յիմ . . . էյի պլիլրիմ քի, ըրգէհի ատէմլէր՝ Ռօասի հապսխանէսինին գա-
 չարըլըլա վէ իըրսըզարա թէքլիֆսիզ ահպապ օլտան պիր ատէմի քէնտի
 արտըրընտա պըզօյամազլար . . .

Ռիէր Լանտրի պիր ազ լազրորըլընը քէսմէյէ մէնպուր օլտու , ղիրա հէ-
 յէնտը գալպի րէք գապարմըլ իտի :

Պու պիշարէ՞ եաշ իլէ տօլմուշ օլան կէօլլէրինի աթէշ կիպի սընագ էլլէրի
 իլէ մլանիքտէն սօնղրա սէօղիւնէ տէվամ իտիւպ տէտի .

— Քարիգի թէրք իտէճէյիմ . . . կիտիպ թաշրատա պէնի քիմսէ թանըմայան
 վէ ստըզամըն գանըլ լէքէսինի երւղիւմէ վուրմայան նամ ու շէօհրէթի
 պէլլիւնի պիր գասապատա իշ արայաճաղըմ . . . Լաքին սիգտէն պիւսպիւթիւն
 այըլլատան էվվէյ , պրագընըզ , շու իճրա իթտիկիմ գաթլին հիքեայէսինի
 քիգէ նազլ իտէյիմ . . . պունտան պէլքի տէ հիստէ ալաճագսընըզ , վէ անա-
 յաճաղընըզ քի նէ գատար ճինայէթքեար իսէմ , օ գատար տա պէտպալսթըմ
 . . . վէ պէլքի տէ շիտի պէնի թահգիրտէն ղիյատտէ աճըյաճագսընըզ . . .

Զ.

ԻԳՐԱՐ

Տիրիլէր՝ ղանն իտէրսին , պու սէօլլէրի քիմիէրէ իսիթապ իթտի իսէ , ան-
 լէրին մէվաղընա պէքլէտի :

Տիրիլէրլէրին հիշ պիրի տուտագլարընը պիլէ գըմըլտաթմատը : Էօլլէ պիր
 սուպլէք հիւքմ իթմէյէ պաշլատը քի , էկէր պիր սինէք ուչսա իշիտիլէճէքտի :

— Սէօլլէյիլիզ , Ռիէր Լանտրի —տէտի Մ . Րէյմօն— սիգի տիյնէյօրըզ . . .
 վէ թէլէմին իտէրիմ սիգի քի , սէօլլէրինիլին հիշ պիրի ղայպ օլմայաճագտըր . . .

— Մ . —մըրըլտանտը տիւրկէր— սէօլլէմիւ չօգ ուզաթմայաճաղըմ . . . —
 հիքեայէ իթմէնին եօլլընը րէք էյի պիլմէմ . . . Ասըլ վուգուաթը սիգէ սէօյ-
 լէյէճէյիմ . . . Իքի սաաթ էվվէյ , պէնիմ իշիւն րէք մահգուն սուրէթտէ իսի-
 թում պուլաճագ օլան թասամըն պաշլանիլընընտա , իշիլիգտէն չօզլարը՝ ինատ ի-
 տուպ սուտան պաշղա պիր շէյ իլմէտիկիմէ թասաճիւպ իթմիլլէր տիր : Շարա-

մէ
դս
մլ

պըն պէնիմ իշիւն ֆէնա օլտուղընը վէ պէնի խասթա իթտիկինի ճէվապէն ան-
լէրէ պիլտիրտիմ : Պու սէօգիւմ եալան իտի . շարապ պէնիմ պաշ տիւլմանըմ
տըր . պէնիմ զայպ ու հէլաքըմ սէպէպ օ օլմուշ տըր . պիւթիւն էօմրիւմտէ
իծրա իթտիկիմ խաթալարա վէ տիւշար օլտուղըմ սէֆալէթլէրէ սէպէպ եալը-
նըզ շարապ օլմուշ տըր . . . լանէթ օլսո՛ւն . . . լանէթ օլսո՛ւն . . .

Բիէր Լանտրի՝ մէնտիլի իլէ ի.թի տէֆա սլնընտա.թի թէրի սիլտի վէ պա-
տէհու սէօգիւնէ տէվամ իթտի .

— Պու տէտիկիմտէն էօյլէ անլամայընըզ քի , ճիւնուն պիրի իտիմ վէ տայ-
մա սէրհօշ օլուր իտիմ : Ասլա պէօյլէ տէյիլ տիր : Քէնտիմի մէտհ իթմէ.ք օլ-
մասըն , լաքին նիհայէթ , էյի քէօթի , իշին հագիգաթընը սէօյլէմէլիլիմ . . .
— Այէննիկիմտէ պիհագղըն էյի վէ շարլէկան պիր շօճուգ սայըլըրտըմ— մէյխա-
նէտէն զիյատէ իշիմի կիւնիմի տիւլիներ իտիմ : Շարապը հէր քէն նասըլ սէվէր-
սէ պէն տէ էօյլէ սէվէր իտիմ . լաքին բազար վէ բազար իրթէսի կիւնլէրի
պիլէ շօգուգ իշմէզ իտիմ , զիրա շարուգ անյատըմ քի , պաշըմ պիր ազ զիյա-
տէ տիւմանըլը օլունճա , թապիթըմ միւլայիմ վէ սաքին իքէն , իւղէրիմէ պիր
նէօվպէթ կէլիր իտի , շապուճագ քավկա նիգա արար ըտըմ : Պիր ի.թի տէֆա
եարէնլէրլէ իշկիյէ զիյատէ տալարագ , սսըլ հօգ եէրտէ տէհէլէթլի գավկալար
իթմիլիմ տիր : Պունու պիլիր իտիմ , վէ գարարը կէշիրիբիմ գօրգուսըլա , հիշ
իշմէմէ.ք իսթէր իտիմ . . .

« Պիր ազ եապանի թապիթըմ վար : Քիմսէ իլէ եարէնլիգ իթմէ.ք իսթէ-
մէզ իտիմ վէ գրըլըպ տէօքիւլմէզ իտիմ . շօլարը զանն իտիլէր իտի քի,
կիգլի սըթմայըմ . իսայր , պունլարըն զաննը եանլըլ իտի . պէն եալընըզ գօր-
գագ պիր շօճուգտըմ : Պանա էվլէն տէրլէր իտի . իայր , ճէվապընը վէրիբ , ի-
տիմ : Պէքեար գալմաղա գարար վէրմիշ իտիմ . . . Պիլի՞րմիսինիզ , նիշիւն —
զիրա էվլէնմէ.ք իշիւն պիր գարըլա ալագա իթմէ.ք լազըմ իտի . պէն իսէ գա-
րըլարտան գօրգար իտիմ :

« Պէօյլէճէ օթուգ իւշ եալընը պուլտում : — 0 զէման օն եէտի եալընտա
քիւշիւք պիր գըղա ալագա իթտիմ : Բէտէրիինի իսի Լօրէն իտի վէ եարուտա
տուվարճըլըզ իտէր իտի . պու ատամ էյի վէ շարլէկան պիր ատամ իտի . ան-
ճագ պիր ազ տիքսէ իտի : Սիւղան նամընտա օլան քէրիմէսինի իսթէտիմ . մէր-
գումէ պանա ֆէնա կէօզլէ պագմայօր իտի : Բէտէրի պիլիր իտի քի իշկիւզար
վէ շարլէկան իտիմ . գըղը օն սէքիգինի թամամլատըղը կիպի , քէնտիսինէ տա-
մատ օլաճաղըմը ճէվապէն պիլտիրտի պանա :

« Պու ճէվապա պէյէնմէտիմ . պիր ի.թի շիշէ ի.թրամ իթմէ.ք իշիւն գայնաթա
ժլաճաղըմը մէյխանէյէ կէօթիւրտիւմ . . . Սէվիննիմտէն իհթիյաթը ունուլթարըմ
. . . պիր գատէհ շարապ զիյատէ իշտիմ . իրատէթիմ էլիմտէն կիթտի . շըլ-
կըն կիպի տէլի օլտում . աղղը տիլի օլմայան պիշարէյէ հարֆ աթըպ գավկա
արատըմ . եումրուգլատըմ . օ գատար օլտու քի , էլիմտէն կիւնպէլա ալտըլար ,
վէ մէյխանէնին իշիւնտէ նէ՛ վար նէ՛ եօգ գըրմագ իսթէտիկիմտէն , պէնի մէր-
քէզէ կէօթիւրտիլէր . օրատա կէճէլէտիմ , հաթթա էրթէսի կիւնիւ տէ պիր ազ
գալտըմ . . .

«Օրատան չըդողըմտա , այլմը իտիմ . ութանտըղմտան եէրէ կէլմէ քտէ վէ պէօյիւք թէլաչ ու էնտիչէ իչինտէ իտիմ : Պուռնուն սէպէպի վար իտի . . .

«Պապա Լօրէնին խանէսինէ գօշտում : Պէնի բէք Ֆէնա գապուլ իթտի : Խապէր վէրտի քի , իւք ագչամը օ շէյլէրի կէօզիւ իւէ կէօրտիկի իչիւն , վէրտիկի սէօզիւ կէրի ալըր . նիհայէթ , պէնիմ կիպի սէրհօշ օլան պիր ատամըն քէնտիսինէ տամատ օլամայաճաղընը պէյան իթտի , վէ գըղընը պանա վէրէճէկինէ , թոբրաղա վէրսէ տահա էյի օլանաղընը իլավէ իթտի . . .

«Եալվարտըմ . եագարտըմ . աղլատըմ . անտ շարթ իթտիմ . . . Հիչ պիր շէյ թէէսիր իթմէտի . իխթիյար տուվարճը տէմիր կիպի տայանտը տուրտու . . .

«Սիւզան իսէ պէնտէն պաչգա քիմսէյէ վարմայաճաղընա եէմին իթմիչ իտի : Պէքլէմէյէ գարար վէրտիմ . . .

«Պու պէքլէյիչ շօգ սիւրմէտի : Պիր սէնէ սօնղրա պիչարէ Լօրէնին պաշընա եիւզ էլլի քիւլըդ պիր տուվար թաշը տիւշտիւ : Սիւզան պէօյիւք պիր քէտէրէ տիւշար օլտու վէ ապա թէսէլլի պուլմայաճագ տէյու զանն իթտի : Լաքին թէսէլլի պուլտու , զիրա բէտէրինին վէֆաթընտան ալթը այ սօնղրա մէրգումէ իւէ էվլէնտիմ . . . »

Բիէր Լանտրի եիւղիւնի իքի էլլէրի իւէ գարատը վէ պիր գաչ տագիգա զանն իտէրսին տիւշիւնճէլէրէ տալտը :

Հիքեայէսինէ տէվամ իթմէք իչիւն պաշընը գալտըրտըղընտա , եանագլարը կէօզ եաշըյա ըլաւնմը իտի . . . Թէքրար պաշլատը .

«Բէք մէսուտ օլտում . . . Սաատէթիմ օ գատար պէօյիւք , օ գատար միւքէմմէլ իտի քի , պու կիւնքի կիւնտէ պէտպաթիլըգ տէրեասընտա զարգ օլմուշ իքէն , եինէ պու սաատէթ խաթըմա կէլիր կէլմէդ , գալպիմ ալթիւսթ օլուր . . .

—Սէվէր իտիմ Սիւզանը . Սիւզան տա պէնի սէվէր իտի . . . Ֆագիրխանէմիգ պիր ճէննէթ իտի . հէր սուրէթլէ մէմնուն ու մէսրուր իտիք . . . — Պէօյլէ պիր սաատէթ շօգ սիւրմէդ իտի . . . —Ֆիլհագիգա տա սիւրմէտի . իքի սէնէ սօնղրա մահվ օլտու . սէպէպի պէնիմ . պէն սէպէպ օլտում . . .

«Գարըմ վալիտէ օլուպ , տիւնեանա պիր գըղ կէթիրտի վէ պու գըղըն իսմի Տընիգ գօնտու . պէն պու էվլատըմը Սիւզան գատար սէվէր իտիմ . . .

«Էվլէնտիկիմտէն սոնրա , պէքեարլըգ վագթիմտէ պազը պազը եարանլըգ իթտիկիմ պիր գաչ ահպապլա տա արթըգ հիչ կէօրիւշմէկէ պաշլատըմ : Իչիմտէն բայտօս իտինճէ էվիմէ կէլիր վէ արթըգ հիչ տիշարը չըգմագ իտիմ : Պիր տէֆա պիլէ մէյխանէյէ աեագ պասմատըմ :

«Տընիզին վաֆթիլ օլտուղուռուն էրթէսի կիւնիւ , ատէթտէն պիր սաաթ էվլէլ իչիմի բայտօս իթտիմ վէ իգամէթ իթտիկիմ Մէնիլմօնթան սօգաղընա սօղրու կիթտիմ :

«Եօլտա չօգտան պէրու կէօրիւշմէտիկիմ իքի էսքի արգատաշա ըասթ կէլտիմ քի , պուռնլար էյի չօճուգլար իտի , լաքին իչի չօզլուգ սէվմէգլէր վէ ճէսուր տէյիլէր իտի , մէյխանէյի վէ բազար իրթէսի կիւնիւնի տտահ գիյատէ սէվէրլէր իտի , պուռնուշլա պէրապէր գուզու կիպի ատէմլէր իտի :

մէ
ղւ
մլ

«Պէնի թուլտուլաք, հալ խաթըր սորտուլար, չօգ էլթիֆաթ կէօսթէրտի-
լէր, քէնտիլէրինի ունութտուլուամա՞ն պէրու նէ օլտուղումու ախալ խոխալ ան-
լասըլար, վէ նիհայէթ սորտուլար քի, եիւզիւմիւն պու գատար սէփիննի կէօ-
րիւնտիւկինէ սէպէպ նէ՞ տիր, դէնկի՞ն մի օլմուլ խոխմ :

«Ֆիլհագիգա աշուրի մէրթէպէ սէփիննտէ խոխմ. վէ պիր ատամըն պու տէ-
րէճէ սէփիննի օլուհնա, արթըզ անը կիզլէմէք բէք զօր տըր . . .

«Ճէվապ վերտիմ քի սերվէթտէն ալա պիր շէյ պուլմուլ խոխմ, զիրա
սասատէթի պուլմուլ խոխմ : Մէրգուլ արգատաշարա՞ն տշգ ու ալագամը, էվ-
լէնտիկիմի, սէօլէտիմ, բէք սէփիւլի Սիւզանըմտան պահա իթտիմ, Տընիդիմիւ-
վաֆիթիզինի պէյան իթտիմ :

«Պէնիմ բէք էսկի վէ էն կէնն արգատաշարըմտան պուլուանն պու ըէֆիդ-
լէրիմին պիրի ժէրօմ Օպէր թէսմիյէ օլուհուր խոխ : Պու աննաք եիրմի սէքիզ
եաշընտա վար խոխ : Սաշլարը օ գատար գուլմալ վէ եիւզիւ օ գատար թագէ
խոխ քի, գըլըն Գուրթիլտէ վէրիլէն քուէ պալուարտա էքսէրիա մէրգուլ՝
էրբէք գըլաֆէթինէ կիրմիլ պիր գարը զանն օլուհուր խոխ :

«Պրավ՞, Բիէր Լանարի,—պաղըրտը մէրգուլ ըէֆիդիմ,—մէսուտըն ,,
մէմուսն օլտուլ, զիրա սէնի չօգ սէվէր խոխք : Շիմտի էյիճէ անլայօրուլ քի,
սէնին կիպի էվլի, պարգիլ վէ ֆամիլէս սահիպի օլան պիր ատամ՝ պիզիմ կի-
պի եարամազ չօճուլարիա արգատաշարը խոխմէք . սէմթիմիզէ ուղրամատըղըն
իշիւն սէնի թագպիհ իթմէյիզ, վէ նէ էյլէնտիկիմիզ մահալլէրէ կէլմէնի վէ նէ տէ
պիզի խաննէ գապուլ իթմէնի իթմէմէյիզ. լաքին էսկի տօսթլուղումուզա խա-
լէլ կէլմէմիլ օլտուղուհուր խապաթ իթմէք իշիւն, շիմտի պիզիմիլէ կէլուլ էլպէթթէ
պիր շիլէ էսքի Պուրկօնէը շարապը իշէրտին. բարասըը պէն վէրէճէյիմ . . .
իշթէ շուրատա պիլտիք պիր շարապըը վար տըր . օ ատամ սու գաթմազ , օ
րայա կէլ կիտէլիմ . . .

«Պիլա թէրէտտիւտ վէ ֆագաթ սըզըլարազ շէօլէ ճէվապ վէրտիմ.

«—Թէրլիֆինիզի գապուլ խոխմէնէնէնէնէնիմի թէէսսիւֆի հագիզի իլէ պէյան
իտէրիմ, տօսթլարըմ . . . լաքին . . .

«—Նա՞սըլ, գապուլ իթմէ՞զ միսին,—քէստի սէօզիւմիւ ժէրօմ Օպէր :

«—Մութլագա . . .

«—Նի՞շիւն . . .

»—Չիրա մէյիսանէյէ աշլա սյագ պատմամաղա անտ ու շարթ իթտիմ . . .

«—Անտ ու շարթ իթտիկին էյի տիր, վէ էկէր պու գարարընտա տուրուր
խոխն էյի եարարըն, լաքին պիր քէրրէ իշմէքլէ առէթ օլմազ . . .

«—Եսագանը չօգ թուլմանեանաղըզ . . .

«—Կիտիպ քիւշիք գըզըղաղըմը գուհագսյանաղըմ . . .

«—Մէրագ իթմէ—տէսի ժէրօմ Օպէր կիւլէրէք,—պէշ տագիգա սօնըրա
կիտէրսէն էլիմտէն ալմաղլար, եինէ գըզըղաղընը իթթէտիլն գատար սէվէ
պիլրտին : Պուհտան մատաա անըն աշգընա իշէրիզ . . . հայտէ, հայտէ, կէլ . . .

«Նէ ճէվապ վէրէճէյիմի պիլմէեօր խոխմ—մամաֆիհի բէրէլէյէրէք շէօլէ
սէօլէտիմ.

«—Ռէհա խտերիմ, տասթլարում, իւրար իթմէյինիզ : Պիր ազ միւտտէթ սիգրնլէ պուլուն.այը մաէլմէմնունիյէ դապուլ խտեր իտիմ. լաքին միւմքին սիզ տիր . . .

«Ժէրում Օպէրին եիւզիւ մահզուն պիր հալ քէսպ իթտի : Ճէվապէն շէօյլէ սէօյլէտի .

«—Հիչ օլմագսա պիզտէն պիր շէյ սագլամա : Սէօյլէ քի պիզտէն հազզ իթմէգսին վէ պիզիմլէ պիր եէրտէ եարէնլիք իթմէյէ ութանըրսըն . . .

«—Ա՛սա—ճէվապ վէրտիմ շիտտէթլէ—ֆիքրինիզտէն պէօյլէ պիր շէյ կէչիրմէյինիզ . . .

«—Էկէր շու բէտտինտէ իւրար խտեր իսէն , պունու պիզէ պիր զիւ սա յանաղըզ , վէ հէր հալտէ պիզտէն հազզ իթմէմէքտէսին տէյու զանն իտէճէյիզ : Հայտէ , Բիէր Լանտրի , պիզ արգատաղըզ , սանա հիչ պիր ֆէնայըզ իթմէմիշիզ տիր . . պու կիւն պիզի մահզուն պրագմա . . .

«Պու իւրար իւզէրինէ նէ եարանաղըմը շաչըրարազ , մուվաֆագաթ իթմէք մէլլինտէ պուլունույօր իտիմ, վէ ֆագաթ իլէրուտէ պու կէվիէքիկիմ իշիւն բէշիման օլանաղըմրտա տույույօր իտիմ: պու իքի ըրդէհլի շօնուզլարը տա գըրմագ իսթէմէյօր իտիմ, զիրա՝ Ժէրում Օպէրին տէտիկի կիպի , պանա հիչ պիր եիւրէք զըրըզըզ վէրմէմիշլէր իտի :

«—Եօգսա —քէբէլէյէրէք տէտիմ— սէօզ վէրի՞րմիսինիզ քի պէշ տագիգատան զիյատէ պէնի այըգօյմայանագսընըզ . . .

«—Բէք էյի , բէք էյի . . . Չաթէն իսթէտիկին վագթ պրագըպ կիտէ՞մէզմիսին . . .

«—Վէ եալընըզ պիր շիշէ իչէճէյիզ , տէյի՛լ մի . . .

«—Պիրէր շիշէ , էվվէթ . . .

«Պաշըմը էօնիւմէ էյտիմ, վէ էվլէնտիյիմտէն պէրու իւք տէֆա օլարագ մէյիսանէյէ այագ պաստրմ . . .

—Ա՛հ , —տէվամ իթտի Բիէր Լանտրի պիր սուղիշլէ— ա՛հ , օ մէլուն մահալին գարուսընտան իչէրի կիրտիկիմտէ նի՛շիւն իւսթիւմէ եըզըվատը . . . օ կիւնիւ նի՛շիւն էօլմէտիմ պէն . . . էօլսէ իտիմ, պու մէյուսիյէթ վէ ար ուրէզալէթտէ պուլունմագ իտիմ . . .

«Մէյիսանէ իընճախընճ գալապալըզ իտի : —Ժէրում Օպէր այրընա պիր օտա արատը իսէ տէ , հէրսի տէ սօլու օլտուղունտան , սալճնտա բէշթախթանըն էանընտա քիւշիւք պիր մասա էօնիւնտէ օթուրսըզ վէ պիզէ շարապ կէթիրթտիք . . .

«Սասիթ թա գարշըմտա օլտուղունտան , Ժէրում պիրիննի շիշէնին աղընը աշտըղընտա , սասիթըն ազրէպիինէ պագտըմ վէ քէնտի քէնտիմէ տէտիմ .

«—Իսթէտիքլէրինի եարտըմ. արթըզ պանա քիպիր տէմէյէճէքլէր տիր. շիմտի օն տագիգա օլունճա , նէ գատար տա իւրար իթսէլէր , այըպ եիւրիւյիւ վէրէճէյիմ . . .

«Պու գարար աբըււ պիր գարար իտի , վէ Ալլահ տա պիլիր քի պու նիյէթիմի իճրա իտէճէքտիմ . . .

«Սաաթըն ագրէպի օն տագիգանըն սօնը իւզէրինէ կէլտիկինտէ այազա
գալգտրմ: —Հիչ պիր շէլիմ եօգ իտի: —Սիւզան իլէ Տընիգիմին աչգընա իշտի-
կիմ շարապ ապա պաշըմա տօգանմայրպ գանն իտէրսին սու իշմիչ կիպի իտիմ:

«—Նէ՛ —պաղըրտը Ժէրօմ Օպէր— կիտի՛յօրմըսըն . . . սահի՞հ մի . . .

«—Էվվէթ , արգատաշ, կիտիյօրմ . . .

«—Տահա եէնի կէլտիք նէ՛ . . .

«—Օն տագիգատան պէրի պուրտայրգ . . .

«—Նէ՞ օլուր , ճանըմ . . . պիր շէրեէք տահա տուր . . .

«—Իսթէտիկիմ վազթ գապըպ կիտէպիլէճէկիմի սիգ սէօյլէտինիլ , տէյիլ
մի . . . —ճէվապ վէրտիմ . . .

«—Սահի՛հ տիր . . . լաքին հիչ օլմագսա շու գատէհինի իչ . . . : պաշգա
իշմէ, օնտան սօնրա կիթ . . .

«Ժէրօմ պու լագըրտըլարլա պէրապէր գատէհիմի տէ Թաշա Թաշա տօլ-
տուրուպ պանա վէրմէքտէ իտի:

«Պիլմէմ քի նասըլ օլտու տա պու Թէքիֆի ըէտտ իտէմէտիմ: Գատէհի
իսթէմէեէրէք էլիմէ պտըմ վէ պիր սօլուգտա պօշալթտրմ:

«Պիր տամլա սու պիր շէյ տէյիլ տիր , վէ լաքին բէք տօլու պիր գապը
Թաշըրմագ իշիւն պիր տամլատա քիֆայէթ իտէր . . . Իշթէ իշտիկիմ մէգքիւր
սօն գատէհ՛ իւզէրիմէ տէհչէթլի վէ Թարիֆ օլուճմագ պիր Թէէսիր իճրա ի-
տուպ, գաթէն տէ պիլիր իտիմ քի պէօյլէ օլաճագ տըր. պուճտան սագընմագ ի-
շիւն հէր նէվի ճահտ ու զայրէթտէ պուլուճմայր իտիմ . . .

«Կէօլլէրիմին իւզէրինէ պիր գարարթը տըր էնտի . պէյիմտէ եըլտըրըմ
միսալի պիր սէրիսօլուգ հասըլ օլտու: Գարույա տօղրու կիտէճէլիմէ, սանտալ-
եանըն իւզէրինէ տիւշտիմ գալտրմ . . .

«—Օխ , տահա ալա —տէտի օ վազթ Ժէրօմ Օպէր գահգահ կիլլէրէք , —
պիլիրիմ քի էի յօճուզսըն . . . Պիգ ահպապըլ . հիչ ահպապ ահպապըն խաթ-
րընը գըրաօր մը . պիր ազ էվվէլ կիտէճէլիմ տիյօրըսըն իսէ, հիչ ինանմայօրտրմ
. . . —Աչգընըգա , Բիէր Լանտրի տօսթը գատիմիմիգ . . . իչ պագալըմ
շուճու . . .

«Հէմ սէօյլէյօր վէ հէմ տէ գատէհիմի տօլտուրըյօր իտի . պէն տէ ֆար-
գընտա պիլէ օլմագսըզըն եէնիտէն ալտըմ իշտիմ . . .

«Արթըգ օ վազթտան պաշըմ պիւսպիւթիւն տէօնմէյէ պաշլատը . . . խա-
յալ մայալ խաթըրմա կէլիյօր քի Ժէրօմըն էն սօն լագըրտըլարը շուճար օլմուչ
տըր . —Պէր երէտէ երէտէ օլմուչ վէ եվլիտէ տէտի-ի՛նի կէտի-ի՛նի էրընընա տէօլէ
օլմալը քըր . . .

«Տէհչէթլի պիր սէրիսօլըղա միւպթէլա օլմուչ իտի իսէմ տէ , պու սէր-
իսօլըղըմ հէնուգ տիշարտան կէօրիւճէյօր իտի . . . լաքին պիր քէրրէ տալի-
մէ պիւնիճէ , արթըգ պանա վահչիճէ վէ տէլիճէ իլլէր եարտըրըր իտի . . .

«Ժէրօմ Օպէրին սէօլլէրի էօյլէ լագըրտըլար տըր քի , հէր կիւն տիւն-
եանըն հէր մէյտանէսինտէ եիւզ պին քէրրէ սէօլլէնիր . . . Պու սէօլլէրին

մէ
ղա
մէ

պանն նէ՞ տօգանըր եէրի օլապիւրի խի . . . անլամատըմ, վէ սիզ քի պէնի տիյնէյօրսընըզ, սիզ տէ անլամազսընըզ . . .

«Լաքին պիր չօմար քէօբէյինին աղզընտան պիր քէմլյի ալմազ իսթէտիյնտէ նասըլ գուտուրըր իսէ, իւզէրիմէ պիրտէն պիրէ Եօյլէ պիր հայվաննա գուտուրկանըլզ կէլտի . կէօյա քի պիշարէ ժէրօմ՝ Սիւզանըմը Թահգիր իթմիշ իտի . . . կէօզիւմ գըզտը . . . Այաղա գալգտըմ վէ Թարիֆ օլունմազ պիր հիտտէթ ու զազապլա մէրգումըն իւզէրինէ հիւճիւմ իտէրէք շէօյլէ պաղըրտըմ . — Սէֆէլ Էն-օլմայ, Գորընն Ետըրտընը աղզընն ալմայա-Գօնն . . . Իշէթի՞յօրընն, ղէօյլէ Էմբ Էթէրիմ . . .

«Մասանըն իւզէրինտէն պիր շիշէ գաթտըմ վէ գաֆասընա գաթսըրմազ իսթէտիմ : — Ժէրօմ կէրի կէրի կիթտի վէ բէրէլէյէրէք «տէլի՞ մի օլտու» տէտի :

«Պունտան Եօթէսինի նէ եարաըմ պիլմէյօրըմ . աննազ բէք մէնհուս պիր հարէքէթտէ պուլունմուշ օլմալըլըմ : — Խայալ մայալ խաթրըմա կէլլյօր քի պօղաղ պօղաղա պօղուշտուզ . տէհշէթլի պիր գարղաշայլըզ գօթտու . պաղըրըշար շաղըրըշար վուգու պուլտու . . .

«Ագլըմ պաշըմա կէլտիկինտէ . եարա եալընըզ պիր զընտանտա իտիմ, տէմիր պիր գարեօլա իւզէրինտէ : — Գօլլարըմա գամզօլ կէշիւրիմիշ օլմաղլա, հիշ գըմըլտանամայօր իտիմ . . .

«Բօւյա՞ մը կէօրիւյօրըմ տէյու քէնտի քէնտիմէ սիւվալ իթտիմ . աճապա եանըլ՞ մը կէօրիւյօրըմ . անլայամայօր ըտըմ . . .

«Պիր կարտիան իշէրի կիրտի . հէր նէ գատար գամզօլ իլէ տէմիրլէնմիշ իտի իսէմ տէ, մէրգում եինէ շիւպհէ իլէ եանըմա եանալմագտա իտի . . . Թամամըլլա սաքիլէլմիշ օլտուղըմը կէօրիւնճէ, գօրգուսը կէշտի, լաքին Թաանճիւպի արթար . . .

«Մէրգում կարտիանա շէյլէր սօրտում :

«Իլք ազալմը օլան իշլէրի անտէն տույտուղըմտա շօզ Թաանճիւպտէ գալտըմ վէ եըլտըրըմտան վուրուլմուշտան զիյատէ օլտում . իշիմ պիթտի . . .

«Ագլըմ պաշըմտա օլմիհարազ բէք պէօյիւք պիր ճինայէթ իճրա իթմիշ իտիմ . . . ճէպիմտէն տիւրկէրլիք բէրկէլիմի շըգարմըլ վէ ժէրօմ Օպէրին կէօյսիւնտէն վուրմուշըմ . մէրգում անիտէ տիւշմիւշ Եօլմիւշ . գանըլ նաշէսինի աեաղըմըն ալթընա ալըպ շիյնէմիշիմ . . .

«Օն ալթը սաաթտան պէրու Ծօրս զընտանընա աթըլմըլ գարանմըլ իտիմ . . . Ինսանլարըն ատալէթի՞ պէօյլէ պիր ալազ վէ բիւսվայ գաթիլիկիմ իւզէրինէ պէնի մուհաքէմէ իտէճէքտի . գարըմ իսէ, • պիշարէ, • պէտպախթ, • աղըրզըլ գարըմ՝ նէ օլտուղումտան պիխապէր իտի, վէ բէք ազ վազթտան իապէրտար օլանագտը :

«Իշթէ շարապ իլէ կէվլէքիկիմ պու ֆէլաքէթի պաշըմա կէթիրտիլէր . . . պէնի պէօյլէ պիր խէնտէյէ տիւշիւրտիլէր :

Բիւր Լանտրի պիր ազ հիքեայէսինի քէստի : Պու եիւրէք բարալայընը

մէ
դ
մ
վազապար խաթրընա կէլէրէք զալպի էօյլէ պիր հէեէճանա տիւշար օլմուշ իօ
տի քի, սէսի զըսըլմագտա վէ սէօզլէրի կիւնպէլա անլաշըլմագտա իտի . . .

Տիւրկէրի տիյնէեէնլէր տախի պիր տէրէճէյէ գատար հէեէճանա տիւշար
օլուպ, զաթէն Մ. Րէյմօն պիր իքի տէֆա էլինի կէօզլունէ կէօթիւրէրէք կէօզ
եաշընը պիլմիշ իտի . . .

—Վայ պապասընը . . . —մըրըլտանտը պրուըն զըզարթըլը իիթիյար տիւր-
կէր տիշլէրինին արասընտան.—պու նէ՞ պախիթսըզ ատամըմըլ. միւմքի՞ն մի տիր
քի, ալէլուճում ինսանըն տօսթու օլան վէ ալէլիսուսուս շալըշկանըն էյիքտարը
պուլունան շարապ՝ իշմէսինի պիլմէյէնլէր իշիւն պու գատար թէէսիրըլ զէհն՞ք
օլուսն . . .

Բիէր Լանտրի թէքրար պաշլատը . . .

—Շիւպհէսիզ պիր ճինայէթ իսթինիթագը նէ օլտուզունու պիլմէզսինիզ վէ
շօզ մութըլուսունըզ . . . պէնիմ իսթինիթագըմ ուզուն սիւրմէտի . . . գա-
թիլլիկիմէ եիրմի շահիտ վար իտի . . . պէն աղլամագտան պաշգա պիր շէյ
եարամազ վէ հիշ պիր ճէվապ վէրէմէզ իտիմ, զիրա հիշ պիր շէյտէն իսպէս
րիմ եօզ իտի . . . Ֆիլիէն գապահաթըլը իտիմ, լաքին նիյէթիմտէ Ֆէնալըզ
պուլունմամըլ տըր. հէմ էօլտիւրտիկիմ ատէմ իւզէրինէ վէ հէմ պէնիմ իւզէ-
րիմէ աղլամագտա իտիմ . . .

«Ավօգաթըմ՝ պիշարէ Սիւզանըմըն կէլիպ պէնի հապսխանէտէ կէօրմէսի
իշիւն բուխօսթ ալապիտի . . . մէրգումէ՝ գօշուու կէլտի վէ զըզըմըզը տա
պէրապէր կէթիրտի . . . պիշարէ զէվճէմ էվվէլքի կիպի պէնի սէվէր իտի . . .
պէնսէն հիշ շիւպհէ իթմէզ իտի . . . էյի պիլիւր իտի քի պու ճինայէթի իս-
թէյէրէք իճրա իթմէմիշիմ տիր . . . Պէնի բէք աճըր իտի : Պանա տայմա ըի-
այէթ իտէր վէ պանա եիւրէք վէրմէյէ շալըշըր իտի . . .

«Մէրգումէյի կէօրտիւկիւմտէ հէմ էյիլիք, հէմ Ֆէնալըզ տույտու մի—Բէք
տէյիշմիշ, բէք սօլիուն, բէք դայըֆի կէօրտիւկիւմտէն, օ սաաթտա անլատըմ
քի եագընտա մէրգումէնին աճըսընը չէքէնէյիմ . . . Պիշարէնին պէօյլէ Ֆէ-
լաքէթլէր չէքմէյէ գուվվէթ ու իզթիտարը եօզ իտի. պէնիմ մահպուսիյէթիմ,
վէ իւզէրիմէ աղըրլանան վէ պէնի գաթիլկեահա կէթիւրմէսի միւհթէմիլ օլան
իթհամ՝ մէրգումէ իշիւն էօլիւմ կիպի շէյլէր օլմուշար իտի . . .

«Իսթինիթագըմ խիթամ պուլուպ մուհաքէմէմ պաշլատը . . .

«Ալլահ պաշ տիւշմանըմը օրսայ տիւշիւրմէսին. հաքիմէյր պէնի տիյնէր-
լէր, սէյիրճիլէր պանա պագարլար իտի : Իւշ սաաթ սիւրէն պու իշքէնճիտէն
սօնրա նաճըլ եաշայապիլտիմ պիլմէյօրըմ . . .

«Միւտտախի ումուճի բէք ինսաֆուրզ սոյվրանտը : Անըն սէօլլէտիքլէրինի
իշիթաիքտէն սօնդրա արթըզ էյիճէ գանի օլտում քի, պէնիմ կիպի պիր գա-
թիլ իշիւն կիյօթին (քէլլէ քէսմէք իշիւն մաքինա) բէք եուճազ պիր իշ-
քէնճէ իտի . . .

«Ավօգաթըմ տէլիգանը պիր շէյ օլուպ, պէօյիւք պիր պէլաղէթ կէօս-
թէրմէմէքտէ իտի : Պունուշա պէրապէր էյի սէօլլէյօր վէ թա եիւրէյէ վու-
րույօր իտի . . .

«Պաշլըճա շունու հաքիմէրէ պէյան իթմէյէ չալըշտը քի , հէր նէ գատար ճինայէթ քեար իտի իսէմ տէ , ըրգէհլի պիր ատամ իտիմ , վէ թամա , ատավէթ , ինթիգամ իչիւն պու ճինայէթի իճրա իթմէմիշ իտիմ . զաթէն սայքի քէնտիմտէն տէ իսպէրիմ օլմայարագ պու ճինայէթտէպուլունմուշ իտիմ . . .

«Մէրգում ավօգաթըմ թէքմիլ էօմրիւմիւ , թա իքի էսքի արգատաշլարմա օյ ուղուրսը թէսատիւֆիմին կիւնիւնէ սաաթընա գատար նագլ իթտի վէ իսպաթ իլլէտի քի , տայմա հէր քէսին րիայէթիւնէ մագհար օլմուշըմ , վէ շարապտան իւզէրիմէ ֆէնալըգ կէլտիկինի պիլէրէք , էլիմտէն կէլտիկի գատար պու արգատաշլարըմն իտարընտան գուրթուլմաղա չալըմիշըմ . . .

«Էլհասըլ ավօգաթըմ՝ միւտտաիի ումումինին նութընը քէք կիւզէլ շիւրիւթտիկինտէն , մէգալէսի խիթամ պուլտուգտա պիր ազ նէֆէս ալտըմ . . .

«Պունտան մատա մահքէմէ իլէ ազա իւզէրինէ տէ պիր հիւսնիւ թէէսիր հուսուլէ կէլտի : —Վուրուպ եարալայարագ էօլիւմէ սէպէպ օլտուղում թէպէյյիւն իթտի իսէ տէ , պունու մախուսի եարմատըղըմ թասսիգ օլունտուղունտան , իքի սէնէ մահպուսիյէթէ հիւքմ օլունտում .—

«Մալիւմինիգ տիր քի , Բօասիտէքի հապսխանէր ումումիտէ ճէզամը շէքտիմ : Իլթէ օրատա օլ հայլազ Բավընույլէյի թանըտըմ . . .

«Լայըգ օլտուղըմ պու ճէզայը պաշ էյիպ շէքտիկիմ սըրատա , սէվկիւլիւ Սիւզանըմտան հէր հաֆթա նիգամը սուրէթտէ մէքթուպլար ալըր իտիմ . . .

Պու սէվկիւլիւ գատըն աալա սըզլանմաղ իտի իսէ տէ , քէտէրքէյ զայըֆլանմագտա օլտուղընու սագլամայըպ պէյան իտէր իտի վէ ֆագաթ պունտան պէօյիւք պիր ֆէնալըգ կէլէճէկինի անլամայօր իտի . . .

«Էյի պագըլսա , րահաթ իթսէ , էյի եէյիպ իշտէ վէ հիշ պիր էնտիշ վէ մէրագտա օլմագտա իտի , պէլքի տէ պու զայըֆլըղն էօնիւ ալընըր իտի . . .

«Իլթէ իըլմ ու զաղապլա քէնտի քէնտիմէ պէօյլէ սէօյլէմէքտէ իտիմ . . .
Վէ Սիւզան՝ տիչիմիգտէն արթըրտըղմըգ պիր գաշ բարայը սարֆ իտիւպ պիւթիրտիքտէն սօնըրա , չալըմաղա վէ պօղաղընտան էսիրկէմէյէ պաղայարագ , էրթէսի կիւնքի էլվէրմէյէճէք մըգտար էքմէյիւնի կիւն հալ իլէ զաղանմաղա մէնպուր օլմուշ իտի :

«Եա Բապպի՛մ . . . նէ գատար մուգտարըպ օլտում , վէ մէյուսիյէթ ու իւմիտսիյիք իւզէրիմէ չօքտիւքճէ պաշըմը տուվարլարա վուրուպ գաֆամը գըրմայը եիւզ քէրրէ ֆիքրիմտէն կէշիրտիմ . . .

«Էլհասըլ վաղթ կէշմէքտէ իտի , լաքին քէք աղըր . . . —Հապստան գուրթուլմամա իքի այ գալմըշ իտի : —Միւտիր պու արա պէնի շաղըրըպ հապսխանէտէ էյի տուրտուղըմ վէ տիկէր մահպուսարա իպրէթ օլանագ սուրէթտէ ուսուպուլունտուղում իչիւն , պագը գալան միւտտէթը մահպուսիյէթիւի աֆի իթտիրմիշ օլտուղընը պէեան իթտի . . .

«Արթըգ գուրթուլտըմ . —Սիւզանըմը կէօրէճէյիմ . . . Տընիգիմի գունագլայանագտըմ : —Գալպիմին արթըգ հիշ պիր սէվինն վէ իւմիտ հըսա իթմէյէճէկի զաննընտա պուլունտօյօր իտիմ . լաքին իւմիտ ու սէվիննտէն գալպիմ թըպ թըպ վուրմաղա պաշլատը . . .

«Միւտիրին էլլէրինի էօքտիւմ, վէ մահպուս ըուպաւարըմը չըգարըպ ա-
մէլէ էլ պիտէլէրիմի կիրտիքտէն սօնդրա, հապսխանէտէն տիշարը Քըրլանտըմ . . .

«Պիր գաչ սաաթ սօնդրա Բարիգէ միւվասէլէթ իտէրէք, բէք մէսուտ օյ-
տուղոււմ խանէյէ գօյմագտա իտիմ . . .

Է

ՊՐՈՒՆԸ ԳՐԶԱՐՄԸՇ ՏԻՒՐԿԵՐԻՆ ԻԱՃԸ

—Պու տէտիկիմ խանէ պիզիմ կիպի Ֆագըր իշնիլէրին իգամէթ իթտիկի ու-
Ֆանըգ խանէլէրտէն պիրի իտի . . . —տէվամ իթտի Բիէր Լանտրի, —մամա-
Փիհի պու խանէնին գաբուճըր պիրտէն պիրէ պէնի կէօրիւնճէ թաանճիւպլէ
պաղըրաը վէ պէնի թութմագ իսթէտի . . .

«Տիյնէմէտիմ օծու . . . Եըլտըրըմ կիպի նէրտիվէնտէն ևօգարը չըպտըմ
վէ սօլուղըմ քէսիլէրէք տէօրտիւնճիւ գաթտա պէնիմ իգամէթ կեանըմըն գա-
բուսը էօնիւնէ վարտըմ . . .

«Պու գաբույը աշտըղըմտա, եիւրէյիմ թըբըր թըբըր օ գատար աթմագտա
իտի քի վանն իտէրսին պօղուլանագտըմ . . . Քէնտի քէնտիմէ շէօյլէ սէօյլէյօր
իտիմ. —Սիւզն շէֆէ Էսանըլըմ աթըլտագ . . . Աճագա պէր պէրէֆէն ևօըլ
օէվէֆէյիլ . . . Սէվիլէ—լէ— շէվէֆի պէր գօստէ Կէր պէրպ — Գիւնէթ վէ էշտէն-
ճիլէրի օնօթըրագ պըր . . .

«Քէնտի քէնտիմէ պուճու տիյերէք իշերի կիրտիմ . . . Նէ՛ մէնգարէ՛ . . .
Սիւզան, մօսմօր քէսիլմիշ, ճան վէրմէք տէրէճէսինտէ պուլուճտուղու հալտէ,
բէրտէսիղ դարեօլանըն իւզէրինտէ եաթմըլ իտի . օտատա իտէ պու եաթագ-
տան պաշգա պիր էշեա գալմամըլ իտի . . . Մահքէմէ չալուշը տիկէր նէ վար
նէ եօգ զապթ իթմիշ իտի :

«Սիւզան պէնի կէօրտի . —Թանըտը պէնի . —Եիւղիւնին սօլկուճըղը պիր
տատիգա իշիւն պիր աղ բէմպէլէնտի . —միւգթէտիր օյապիլտիկի գատար ևօգա-
րը գալգսը, վէ տէրի իլէ քէմիք գալմըլ օլան ուֆանըգ էլլէրինի պանա սօղ-
րու ուզաթարագ վէ բէրէլէյերէք շէօյլէ սէօյլէտի .

«Շիւքիւր Ալլահա . . վագթընտա եէթիշտին : —Արթըգ սէնի կէօրմէյէ իւ-
միտիմ եօգ իտի . . . —Պու տիւննատան կիթմէգտէն Էվվէլ շօճուղըմը սանա
թէպիմ իտէպիլմէք իշիւն շիւպհէսիղ ճէնապը Հագգ պիր միւճիգաթ իճրա իթ-
մէք իսթէմիշ օլմալը տըր :

«Պաղըրտըմ .

—Սէն եաշյանճագըն, Սիւզան, եաշյանճագըն . . . իսթէմէմ քի էօ-
լէտին :

«Զայըֆըղըմտան ճէվապ վէրէմէտի . . . —Ուսուլճանըգ պաշընը սալլատը
վէ կէօլլէրինի գաբայարագ շիլթէսինին իւզէրինէ տիւշիւ վէրտի . . .

«Զաթէն պիր իսալլի կիւնտէն պէրու պիշարէ գարըճըղագ զայըֆըղըմ վէ

գուժվէթ սիգիկին նիհայէթ տէրէճէսինէ կէլմիշ իտի : — Սօն մէքթուպընտա պուռու պանա սէօյլէմէք իսթէմէմիշ իտի . . . Յիլ հագիգա , քէնտիսինին սօն տէրէճէլէրէ կէլմիշ օլտուղընը պանա սէօյլէյէրէք , պէնի տէհչէթլի սուրէթտէ պիր իշքէնճէյէ տիւշար իթմէք նէյէ՞ եարար . զիրա քէնտի իլէ պէնիմ արսմըզտա բէք գուժվէթլի պիր էնկէլ , եանի հապստանէնին գարուլարը վար իտի . . .

«Միւտտէթը մահպուսիյէթիմ ափլ օլունմասըլլա շու օլապիլտի քի , մէրգուժէյի ՚հէնուզ հայաթտա պուլտում . . .

«Հայը՞ֆ . . . հայաթըն պու սօն նէֆէսի . . . պու միւշէվիշ վէ թիթրէք բըբգ բէք ազ սիւրէճէքտի . . .

«Էրթէսի կիւնիւ Սիւզան գուճաղըմտա սէօնտիւ . . . Օնտան սօնղրա արթըգ իքի եաշընտա պուլունան Տընիզճըղազըմլա տիւնեա եիւզիւնտէ եալընըղ իտիմ . . . Էկէր պու պիտուչ չօճուզ օլմասա իտի , պու նէֆրէթ կէթիլէն հայաթա չօգտան պէրու նիհայէթ վէրէճէքտիմ . . . Յուգարալարա մախսուս օլան թապուլթլա Սիւզանը մէզարլըզա կէօթիւրտիքտէն սօնղրա իքի սյաղլարումա պիրէր թաշ պաղլայարագ քէնտիսի չայա սթանճագտըմ . գանսղըն պաթմաղլարը վէշիմի եօգարըյա չըգմաղա պրաղմայաճագլար իտի . . .

«Լաքին Տընիզ իշիւն եաշամաղա մէճպուր իտիմ :

«Ալլահ տա պիլիւր քի , իքի սէնէտէն պէրու եալընըղ անըն իշիւն եաշատըմ : — Լաքին հէր էյլէնճէտէն էլ չէքտիմ , հաթթա չալըշտըղըմ վագթ պիլէ քէնտի քէնտիմէ էյլէնճէտէն պիլէ վագ կէչտիմ . . . Իշինիգտէն պիլիթ՝ շարգի չաղըրտըղըմը իշիթտի՞ մի . . . Կիւլտիկիմի կէօրտի՞ւ մի : — Տայմա մահզուն օլտուղըմ իշիւն սիզ պիլէ եանըմա կէլմէք իսթէմէզ իտի՛նիզ . պէն սէ բէք եանայմազ իտիմ սիզէ , զիրա պիլիւր իտիմ քի անտէն սօնղրա արթըգ պէն եարաեալընըղ գալմաղա լայըգ իտիմ :

«Իւմիտ իտէր իտիմ քի տիշիմի սըզըպ պէօյլէճէ ըրգ ու վագարըմլա եաշայապիլիլիթիմ . . . Չանն իտէր իտիմ քի , իշ կիւնլէ մէշղուլ օլարագ , իճրտ իթտիկիմ պիր ճինայէթի քէֆարէթ իտէրիմ , զիրա իսթէմէյէրէք պու դապահաթտա պուլունմուշ իտիմ . . . Էլ հասըլ դանն իտէր իտիմ քի , սիզ՝ ալնըմտա պուլունան լէքէյի ֆարգ իթմէյիպ , պէնի թահզիր իթմէյէճէքտինիզ . . .

«Եանըմըլ իտիմ պու հիսապտա . . . Հէր քիմ օլուրսա օլտուն , օ ատամ քի պէօյիւք պիր խաթատա պուլունմուշ տըր , պու խաթա միւտտէթը շայաթընտա եիւզիւնէ վուրուաճաղընը ասլա խաթըրընտան չըգարմամալը տըր . . .

«Պիր մահքիւմըն իշինիգտէ պուլունմասը սիզէ զիւլ սալըլտըղընտան , թիքսինէրէք անտէն երրագլանըյօրսընըղ . . . Տահա պու սապահ էլիինիզի անըն էլինէ սօգանտըրտըղընըղ խաթըրլայարագ , արընըզտան զըգարըպ պօղարըյօրսընըղ . . . Սիզէ ֆէնա սէմէմ . . . հագգընըղ վար . . . Պէն քէնտի կիւնահըմը չէքիյօրըմ . . .

«Պէլքի տէ քէնտի քէնտինիգէ սօրարսընըղ քի , պէօյլէ ուզուն ուզատիյէ պու մահզուն հիքեայէյի նիշիւն սիզէ նագլ իթտիմ . սիզ պունա նէ՞ եարապիլիւր իտինիզ . . . — Է՛հ , իսթէմէտիմ օ իթիգատտա պուլունմասըղ քի , արգատաշընըղ Բիէր Լանտրի պիր ալչագ գաթիլ իտի , վէ պիր ատամը ալչագճասընա էօլտիւրիւպ անըն բարա քէճէսինի ալմըլ իտի . . .

մ
չ

«Սահի՛հ տիր , առամ էօյտիրտիմ . . . — Լաքին պու պիշարէնին հայաթընը գուրթարմագ իշիւն տէ ճան ու կէօնիւլտէն քէնտի հայաթմը պիլէ վէրմէյէ հազըր իտիմ . . .

մ

«Շիմտի , արգատաշլա'ր , գապուլ իտինիզ վէտալարմը , զիրա պիր շէյ սէօյլէմէքսիզին սիզին քեաֆֆէնիզի սէվէր իտիմ . . . Մէյուսիյէթլէ սիզտէն այրըլըյօրըմ , զիրա սօն իւմիտիմ տտիտի մահվ օլտու . . .

«Եարըն Բարիզտէն չըզըպ կիտէճէյիմ , վէ պիշարէ վէ պիսուշ գըզըղազըմը տա պիրլիքտէ կէթիւրէճէյիմ . օ մասոււմ տա տիւնեսայա կէլտիկինին էրթէսի կիւնիւ պապասընըն ինրա իթտիլի ճինայէթ իշիւն մահքիւմ տիր . . .

«Իքիմիզ տէ ուզագլարա կիտէճէյիզ . թա ուզագլարա . . . Նէ'րէյէ . . . Պիլմէմ . . . Պագալմը գատէր պիզի նէրէյէ աթանագ տըր . . .

«Ալլահ վէրէ արգամըղա տիւչէն աքսիլիք պիզի ֆիրար իթտիկիմիզ մահտտէ տէ գօվպամասըն . . . — Հիշ օլմազսա պուրատա — (շիւպհէմ եօգ իտի) — Տընիզ էքմէքսիզ գալամագ իտի . . . Լաքին պաշգա եէրտէ տէ էօյլէ օլանագ մը տըր . . . — Պէնիմ տուրմայըպ չալըչմազըղըմ աճապա նաֆագամըղըթէտարիք վէ բէյտա իտէպիլէճէ'ք մի տիր . . . Սէֆալէթ , եօգսուլըզ , տէրտ ու միհնէթ ալթընտա վալիտէսի էզիլիպ էօյտու . . . Աճապա զըզը տա մը էօյլէ սէօնիւպ կիտէճէք տիր . . . »

Բիէր Լանտրի զանն իտերսին երւբէյինտէ տէրին վէ շէտիտ պիր աղըր տույարագ , իքի էլինի պիրտէն պիրէ կէօյտիւնիւն սօլ թարաֆընա տայաթար :

— Եա Բապպիմ — րէբէլէտի պօղուգ պիր սէպլէ — ինսանլարըն ինսաֆը գալմամը . . . Սէ'ն տէ շէֆագաթ վէ մէրհամէթսիզ օլմա . . . Բէտէր իլէ զըզը մուհաֆագա իլլէ . . .

Պունու տէտիքտէն սօնղրա Բիէր Լանտրի' քէտէր վէ թէէսսիւֆլէ գաօրըլըզ պիր թատճնիւպլէ քէնտիսինէ պագմագտա վէ գուլագ վէրմէքտէ օլան տիւրկէրլէրէ տէօնէրէք շէօյլէ տէտի :

— Ալլահա ըամարլատըզ , պիր տահա կէօրիւչէճէյիմիզ Ալլահ պիլեր . . . Ա'հ , պանա չօգ ֆէնա եարտընըզ . . .

Պատէհու գարույա տօղրու կիթտի :

Իշ պաշը Մ. Բէյմօն՝ գօշուպ մէրգուճու թութմագ իշիւն եէրինտէն գըմըլտանտը իսէ տէ , Բիէր Լանտրի պիր գաշ սազիգատան պէրու սինիր հէյէճանընա տիւշար օլարագ գուվվէթի քէսիլմիշ օլտուղընտան , օ արա սէրհօշ կիպի տալլանտը , իքի գօլլարընը հապայա գալտըրտը , վէ ինլէյէրէք տէօլէմէնին իւզէրինէ տիւշաի . . .

Մէրգուճըն աղըր պաշընտան կիտիպ քէնտինի դայպ իթմիշ իտի :

— Վա'յ պիշարէ — պաղըրտը Մ. Բէյմօն — վա'յ պէտպալիթ . . .

Բարիզ ամէլէլէրի տէ գարըլար կիպի ալէլ ուճուճ հաֆիֆ մէշրէպ տիրլէր , վէ չարուգ միւթէէսսիր օլուրլար : — Չըգտըղընա իշլէր եարարլար : — Անլէրի մէտհ իտէմէյիզ . . . էքսէրիտ չօլբագ իշլէր եարարլար . — ալսլագլարը տա բէք օ գատար էյի տէյիլ տիր . Լաքին գալպլէրինտէ հէման հիշ ֆէնալըզ եօգ տըր . . .

Տիւրկերէր՝ Բիէր Լանտրինին հինայէթ վէ մահաբիւմիյէթ հիքեայեսինի ի-
շիթմէզտէն էվվէլ մէրգում հազգընտա նէ գատար խորեատըրգ վէ ինսաֆսըղ-
լըգ կէօսթէրմիշէր իտի իսէ , շիմտի տէ օ գատար աճըմագտա , վէ էվվէլքի
սէրթլիքլէրինտէն հուսուլէ կէլէն տէհշէթլի թէէսսիւրի տէֆ իթմէք իշիւն շա-
լըմագտա իտիկէր . . .

Պինսպէրին հէրսի տէ Տընիղին բէտէրինին աղլընը պաշընա կէթիրմէք ի-
շիւն նէ՛ եարանագլարընը պիլմէյօրլար իտի . նէ՛ տիւրլիւ թէտպիր տէրսէն եար-
մաղա միւսարէաթ իտիյօրլար իտի . . .

— Ամպիկիւ թէաթրօսընտա կէօրտիկիմ գօմէտիա օյոււնյարընտա — պա-
ղըրտը իշէրինտէն պիրի — Դոյւլմըլ օլան ատամլարըն էլինին իշինէ վուրուրլար :
Պուճուճ հէր հալտէ թէէսիւրի կէօրիւլիւր :

— Նիւզիւնէ սօուգ սու տա վուրմագ աղլընը պաշընա կէթիրիւր — տէ-
տի տիկէր պիրի :

— Էն էյիսի պուրնընա սիրքէ գօզլաթմագ տըր — տէտի պիր իւշիւնճիւ :

Պու էֆքեարը միւսթէլիֆէ մուճիպինճէ հէր քէս քէնտի պիլտիկինի եար-
տըղընտան , Բիէր Լանտրինին իսթիւ պաշը տէրագապ սու վէ սիրքէ իլէ սըլ
սըզլամ օլտու , վէ գուվվէթլի տիւրկէրին պիրի տէ եանընտա տիզ շէօքիւպ էլ-
յէրինին իշինէ հըզլը հըզլը վուրմագտա իտի :

Լաքին պուճուրըն հիշ պիրի Փայտա իթմէյիպ , պու գատար ճահտ ու դոյ-
րէթէ գարը պայկընլըգ կէշմէտի :

— Տօսթլարում — տէտի Մ . Բէյմօն էնտիշէլի պիր թէլաֆֆուզլա — պէլքի տա-
հա աղըր պիր շէյ տիր վէ պիզ անլայամայօրըլ . . . — Գան պօղմասըն :

— Նէ՞ եարալում — սօրտուլար բէք շօղու :

— Արալ թարալ պիր շէյ եարմագ իսթէմէզ , զիրա ըսսթ կէլէ պիր շէյ
եարարագ , իկթիմալ քի Ֆաիտէտէն զիյատէ մազարրաթը սօգուճուր . . . ,
Պիր հէքիմ լաղըմ տըր :

— Կիտէյիմ պիր հէքիմ պուլայըմ — պաղըրտը Կրիպուլէ քի Բիէր Լանտրի-
նին թէքմիլ հիքեայեսի էսնասընտա հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամըլ իտի :

— Պօշ շէյ տիր . . . — տէտի Մ . Բէյմօն — պէն կիտէրիմ . . . Ումուլմագ
պիր թէսատիւֆլէ Պէրսիտէքի էն էյի հէքիմին էվինի պէն պիլիրիմ . արայըպ
վաղթ ղայպ իթմէքտէն իսէ , պէն կիտէր շարուճագ շաղըրըրմ :

Մ . Բէյմօն աճէլէ իլէ պէօյիւք սալօնտան չըգար վէ արալ թարալ նէրտի-
վէնտէն աչաղը էնտի :

— Հայ գավալը Բիէր Լանտրի — տէտի օ գէման տիւրկէրին պիրի — էյի ան-
լայօր իտիմ՝ քի մահզուճ իտի , վէ բէք ազ կիւլիյօր իտի . Լաքին պուճուճ գա-
տար պէտպախթ ատէմ հիշ կէօրմէմիշ իտիմ :

— Եանի — տէտի թէաթրօյը սէվէն վէ հէր լազըրտընտա թէաթրօտան
պահս իտէն տիւրկէր — եանի Բօրթ — Սէն — Մարթէն թէաթրօսընտա օյիւնանն իճ
բէրտէլի Մէլօ նամ թէաթրօ օյուճընտաքի պէօյիւք օյըլ լճրա իտէն պէտպախթ
պիլէ՛ Բիէր Լանտրինին եարըսը , շէյրէյի գատար տա պէտպախթ օլմամըլ
տըր . . .

— Վէ ֆազաթ ասլընտան էյի վէ էյիտ պիր ատամ իտի . . .

— Էվվէթ . . . էյի վէ էյիտ պիր ատամ տըր . . . Ժէրոմ Օպէրի էօլ-տիրտիկի սահիհ տիր , լաքին պու պիր պետպախթլըզ տըր . . . Էկէր պիր ատամ էյի տիւչիւնսէ , մէրդումը բէք գապահաթլը պուլմազ . . .

— Հէր նէ գատարլիքի սէնէ մահպուս գալմըչ իսէ տէ , պէն օնա ըիւյէթ-տէն կէրի տուրմամ . . .

— Պէն տէ էօյլէ . . .

— Հէբսիմիզ տէ օնա ըիւյէթ իտէրիզ . . .

— Հագիգի պիր արգատաշ կիպի սէվէր , ըիւյէթ իտէր վէ էլինի սըգա-րըզ . . .

— Տայմա պիզիմէ գալմասընը վէ պու կիւնքի վուզուաթը պիր տահա խաթըրնա կէթիրմէմէսինի իսթէյէլիմ . . .

— Էկէր պիզի տիյնէր իսէ , քէնտի հագգընտա պէօյլէ էյի օլուր . . . Հիւզն ու քէտէր պու վագաայա սէպէպ օլմուշ տըր . շիմտի պուսու թէքլիֆ իթտիկիմիզտէ թէսէլի պուլուր վէ էյի տէ օլուր . . .

— Պէն , պրգատաշլար —տէտիօ գէման պրունը գըզարթըլը տիրկէր— ագ-լընը շիմտի պաշընա կէթիրմէյի թաահհիւտ իտէրիմ . . . խաթըրմա պիր շէյ կէլտի . . . հէմ էյի պիր շէյ տիր . . .

— Նասըլ եարանագըն :

— Շիմտի կէօրէնէ քսիմիզ . . .

— Ծէնա եարմասըն օնու . . .

— Ասլա . . . ասլա . . . շու պիշարէնին պահագլարընտան վէ օմուզլա-րընտան թութուն . . . շուրայա . . . սանտալեանըն իւզէրինէ գօյու . . .

Պու տէտիկի տէրհալ ինրա օլունտու : — Իքի տիրկէր Բիէր Լանտրիյի գալտըրտըլար , վէ կէօթէրտիկի սանտալեանըն իւզէրինէ գօյուլար :

Օ վագթ պրունը գըզարթըլը իխթիյար տիրկէր՝ սուֆրանըն իւզէրինտէն պիր բոմ շիշէպի ալտը : — Բարմագլարընը՝ Լանտրիինի սօկուսն տուտագլարը ա-րասընա , պատէհու տիւլէրինին արասընա սօգարագ թէք սըգըշմըչ օլան շէնէ-լէրինի աշ , վէ պօղազընա էրէյիճէ բոմ արտուրտը . . .

Պիր էյէքթրիք թէլի պիր լէշէ սօգուստըգտա նէ դարիպ վէ տէհշէթլի հալ կէօթէրի իսէ կէօրմիւշմիսինիզ . . .

Իշթէ բոմ տա Բիէր Լանտրիինի իւզէրինէ օ կիպի տէհշէթլի վէ նակէհա-նի պիր թէէսիր հուսուլէ կէթիրտի . . .

Շիտտէթլէ վէ պիրտէն պիրէ վիւնուսը սարսըլը , Սօլկուսն եիւզիւնէ գըզըլ պիր բէնկ կէլտի . . . Կէօլէրի աշըլը վէ եուս եուվարլուգ օլտու , վէ կէօյսիւնանէն հայվան կիպի պիր էյիլթի սէսի իշիտիլտի . . .

2.

ՊԻՐ ՊԵՏՊԱԽԹԼԸՂԸՆ ՆԻՀԱՅԷԹ ՏԵՐԷՃԷՍԻ

Տընդին բէտերինն էթրաֆընտա եղըլան վէ իւղէրինէ տօղրու էյիլէն տիրկէրլէր գօրգարազ կէրի կէրի կիթտիլէր :

Իխթիյար տիրկէր գօրգարընը գարըլտըրարազ չէօյլէ մըրըլտանտը .

— Վա՛յ աքսի . . . գօրգարըմ չօյրազ պիր չէյ եարտըմ . . .

Բիէր Լանտրի զանն իտէրսին պիր գաչ տագիգա «այըլտա» տէնիլէն տէհչէթլի պիր խասթալըղա տիւշար օլտու :

Աղալարը թիթրէյօր , տուտագլարը չէքիլիյօր վէ պիր պիրինն վուրան տիւշէրի կէօրիւնիյօր իտի . կէօղլէրինտէ էօյլէ պիր միւշէվվէշ պագըլ վար իտի քի թարիֆի նագապիլ տիր . . . Պու պագըլ պիրտէն պիրէ պիր վահշիլիք սուրէթի ալթը . կէօղլէրինն պէպէքլէրինտէն աթէշ ֆըրլայօր իտի , գուտուրմուշ օլան գարլան կիպի կէօղլէրինտէն գան ֆըրգըրըյօր իտի :

Շիւպհէ եօզ իտի քի բօմ՝ թէէսիրինի թէմամըլա իճրա իտիւպ , պէյնինն ճիննէթ կէթիբմէքտէ վէ մալիւմ օլտուղու վէճհլէ պու ճիննէթ քէնտիսինի ատէթա պիր եագանի հայվանա չէվիրմէքտէ իտի :

— Ա՛հ —պաղըրտը պօղուճուզ պիր սէսլէ— . . . Ա՛հ , տահա պուրտաճըւրնը , ալշազլար . . . պէնի թահգիր իթտինիլ . . . պէնի քէօթէք կիպի գօվտուճը . . . Պէնիմ իտամըմ գարար վէրտինիլ վէ էվլաւըմը էօլտուրտինիլ . . . Շիմտի գուտուրմուշ քէօթէք էօլէճէք տիր . լաքին ինթիգամաըզ էօլմէյէճէք . . . ճան վէրտիյի սըրատա ըսըրահագ . . . Մահքիւմ այաղա գալգըյօր . . . վա՛յ ճէլլատլարըն պաշընա . . .

Պուճու տէյէրէք Բիէր Լանտրի այաղա գալգտը վէ իլէրիյէ տօղրու սըլրատը . . .

Տիրկէրլէր՝ էն ղազապը վէ էն տէհչէթլի սուրէթտէ տէլրէն պիր պէտպախթըն հիւճուվլարընտան գաշընմագ ալշազլըզ օլմանեպ իհթիյաթ քեարըլդ օլտուղուճու պիլէրէք , էօնիւնտէն գաշտըլար , վէ Լանտրի հայվան կիպի պտղըրարազ արգալարընտան գօվպատը . . .

Իւշ տէօրթ օտանըն գարուլարը պէօյիւք սալօնուճ իւղէրինէ աշըլըր իտի— Տիրկէրլէրին պագըլարը պու գարուլարըն արգասընա սըղընմանա մուվաֆիֆագ օլտուլար— Նէ շարէ քի զիքը օլուճան իխթիեար տիրկէրին այագ գապլարը ալթընտա իրի չիվիլէր մըխը օլտուղուճտան , մօմլու տէօլէմէնի իւղէրինտէ գահարազ պիշարէ գաշամամագտա իտի . . .

Բիէր Լանտրի եթիլտի , մէրգուճուճ պօղազընտան եագալատը , շիտտէթլէ եերէ շարտը , պիր տիզինի կէօյսիւնին իւղէրինէ տայաթտը , վէ տէհչէթլի պիր գահ գահ իլէ կիւլէրէք մէրգուճու պօղմանա պաշլատը :

— Ճան գուրթարան եօ՞զ մը— պաղըրտը իխթիյար տիրկէր— ճան գուրթարան եօզ մը . . . եթիլի . . . պէնի էօլտուրիեօր . . .

Պատէհու սէսի սէօնտի . խըրըլտամագտա իտի . . .

Տիրկէրլէր պու ֆէրեատ ու ֆիղանտան՝ քէնտիլէրինտէն պիրինն էօլիւմ

մութութեամբ արարածնա կիրիթթար օլտուղունու ֆարգ խտրէք, սըղընտըղարը ետր-
տէն չըզըզ իթմիյար տիրկէրին իմտատընա գօշտուլար :

Բիէր Լանտրի՝ քէնտի ճիննէթ ու սայըզլամա հալինտէ մէրգումանը քէն-
տի ալէյհինտէ պիրլէյմիչ տիւշման զանն խտրէք, զաթէն ազը պաշընտան
կիթմիչ օլան իթմիեարը պրագըզ աեաղա գալըտը վէ տիրկէրլէրէ գարը տա-
եաթմանա գալըլար . . .

Պունուն իւղէրինէ մէրգում պիհուշ վէ պէտպախթ վէ օրթալըղը թէքմլէն
թէլէֆ իթմէք հըրս ու զազապընտա պուլունան Բիէր Լանտրի իլէ, քէնտիսինի
գավրամագ վէ պիր ֆէնալըզ իթմէքսիզին գապթ իթմէք զայրէթինտէ պուլու-
նան տիրկէրլէր միյանընտա տէհշէթլի պիր գավկա վէ միւնտտէլէ պաշլատը . . .

Օն տէֆա տիրկէրլէր մէրգումու թուլտուլար, օն տէֆա Բիէր Լանտրի
տիրկէրլէրին էլինտէն գուրթուլտու . լաքին գուլվէթի քէսիլմէեէ պաշլաեըզ
մաղլու պլմագ իւզրէ իքէն, պու գարկաշալըղըն վուգուը էօնասընտա մէր-
գում հէնուզ գուրուլու պուլունան սուֆրանըն եանընա գատար կէօթիւրիւ-
միւշ պուլունտու :

Բիէր Լանտրի մէզքիւր սուֆրանըն իւղէրինտէն պիր պուշագ գավրաեըզ ,
մուզաֆէերանէ պիր իրլէյիլէ հիւնումէ պաշլատը վէ սաղա սօլա նէրէեէ
րասթ կէլիրսէ պուշաղը սալլատը իսէ տէ, հէլէ քի քէօրքէօրիւնէ վուրմագ-
տա իտի . . .

Պունունլա պէրապէր օրթալըզ գան իշինէ դարգ օլտու վէ պիր գաշ քի-
շլէր աղըրնա եարալանտը, թա քի ճիվարտաքի մէրքէզտէն արալթարալ աս-
քէր շաղըլըզ, Բիէր Լանտրի մէզքիւր պէօյիւք սալօնտա սիւնկիւլէրլէ գու-
շատըլտը . . .

Պու սըրատա տիրկէրլէրին պիրի տէ մէրգում պէտպախթըն սիւնկիւլէրէ
տօղըու սալմասըն մէն իթմէք իշիւն արգասընտան գավրաեըզ զապթ իթտի
պուշաղը էլինտէն ալտը վէ եերէ եաթըրտը . . .

Արթըզ թէհլիքէ կէշմիչ իտի . . . Բիէր Լանտրի՝ սիլահը ալընըզ եէրէ
եաթըրլըմը օլտուղունտան, արթըզ գօրգուլանագ պիր շէյի գալմամը իտի :—
Բէշկիրլէրլէ մէրգումուն էլլէրինի վէ աեաղարընը պաղլատըզարընտան, մէր-
գում պու սըզը սըզը պաղլարըն իշինտէ քէօրիւրէրէք չըրընմագտա իքէն, Մ.
Բէյմօն՝ պիր հէքիմլէ պէրապէր լոգանթանըն սալօնունտան իշերի կիրտի :

Օ կիւնիւ սապահտան պէրու իշ պաշը՝ Բիէր Լանտրիի աճըտըղնտան,
հագըրնտա պիր թէվէճճիւհի աղիմ իպրագ իթմէքտէ օլմաղլա, ճէրէյան իտէն
վազաայը տուլու պ օրթալըղըն տա հալինի կէօրիւնճէ հայրէթ ու թաանճիւպ-
տէ գալմըզ վէ թէէսսիւֆ իթմիչ տիր :—Լաքին արթըզ իշ իշտէն կէշմիչ օլմաղ-
լա, պիր շէյ եարամագ իտի :

Ճինայէթ ար աշիքեար օլուպ, պիր շէյ էքսիք գալմամը իտի . . .
վուրմագ, աղըր եարա, գան, հէրսի թէքմիլ իտի . . . տիրկէրլէրտէն բէք
չօղունուն եիւզիւ, կէօղիւ վէ էլլէրի գանլար իշինտէ միւլէմմա իտի . իթմի-
յար տիրկէր իսէ բէք ֆէնա վէ հէման իւմիտսիզ պիր հալտէ պուլունմագտա
իտի :

Բօյիս դօմիսէրի՝ Բիէր Լանտրի ալէյհինտէ օլարագ ժուրնայլը եաղտը , վէ պատէհու մէրգումը կէօթիւրտի եախօտ տահա տօղրուըը զօր իլէ կէօթիւրտի , զիրա Բիէր Լանտրի հէնուղ քիւֆր ու հաղարէթ իտէրէք շըրընու մազտա , վէ գուտուրկանլըղը զանն իտէրսին տահա տէհչէթլի կէօրիւնմէքտէ իտի . . .

Գու մէնհուս վազաատան պիր ազ սօնղրա գուհուրա կէլէն վուգտաթը մուխթուսարնա նազլ իտէր իտէք , օգույանլարըմըղա քիֆայէթ իտէր :

Էրթէսի կիւնիւ Մ. Բէյմօն՝ միւնէտտէտէն ինչա օլունան խանէնին գալֆաարնա հէր շէյի պիլտիրտիքտէն սօնղրա , մէրգում իլէ պիրլիքտէ մահքէմէյէ կիթ տի , վէ Բիէր Լանտրիին մուհաքէմէսինէ մէմուր օլան միւսթանթիգին քիմ օլտուղունու անլատը :

Գալֆա եախօտ միւլթէգիմ՝ զէնկին , միւլթէպէր վէ վազարը պիր ատամ օլուպ , ումուրը մալիյէ վէ թիհարէթտէ տէ բէք պէօյիւք պիր բիայէթ վէ իթիպարա մալիք իտի :

Սէօղիւ կէչէր , վէ շէհատէթի ըէտտ օլունմայըպ նաղարը տիգաթմա այլընըր իտի . -Միւսթանթիգ՝ հաքիմիք վազիյֆէսինի իյֆա իչիւն իպրազը շիտտէթ իթմէքլէ պէրապէր միւլթէհիմէ իպրազը խայրխահի իտէնէկինի տէ վատ իթտի , վէ Ֆիլհաղիգա էրթէսի կիւնիւ պիրիննի պիր իսթիլթագտան սօնղրա , մէրգումը քէֆալէթէ ըապթ իտէրէք գօյվէրմէկէ ըազի օլտու . . . -Միւլթէգիմ քէֆիլ օլտու :

Բիէր Լանտրի պիւսպիւթիւն մէյուս վէ միւքէտտէր օլտուղու հալտէ խանէսինէ ալտէթ իթտի իտէ տէ , հայ ու վազիյէթիւնին բէք աղըր վէ վախիմ պիր տէրէնէտէ օլտուղունու տա քէնտու քէնտույէ իգրար իտիյօր իտի . . . Բիէր Լանտրի էյի պիլիր իտի քի , նէ գատար տա քէնտի հազգընտա իթիտալ կէօթէրիլտէ , սապըգալը օլտուղու հասէպիլիյէ , հէր հալտէ աղըր պիր հիւքմ կիյէնէքտի :

-Է՞ ճանրմ՝ -տէտի տէնտի քէնտիյէ- արթըգ պու տէֆա հիյ շիւպհէ եօգ քի իչիմ պիլթտի . պէնիմ կիպի պիր սապըգալը վէ հապստանէլէր քիւթիւլի իչիւն պունտան սօնղրա արթըգ հիյ գուրթուլուշ եօգ տըր : -Ա՛հ , Տընիգիմ՝ , սէվկիւլի գըղճըղաղըմ . պէնիմ կիպի ըիւսվայ վէ սէֆիլ պիր բէտէրինիլէ աճապ նէ՞ օլաճագօրն : Ալլահ նի՞չիւն աճըմատը սէնի , նի՞չիւն տօղտուղըն վազթ էօլմէտին . . .

Մամաֆիհի Բիէր Լանտրի գալպինին պիր քէօչէսինտէ գայըֆ վէ միւշէվ վէշ պիր իւմիտ սազլամագտա իտի . . .

Եանի տուլ Ժիրօ գատընա կիւվէնմէքտէ իտի :

-Պէլէր -մըրըլտանտը մէրգում- պու էյի գատըննըղապըն քէնտի ումիւստըղընտան ալա պախթըր օլաճագ տըր : Էն թաշ էիւրէքլէր պիլիէ պաղէն եուսուլարըր . . . Մէրգումէնին զէնկին խըսըմը շիւպհէսիգ քէնտիսինէ մուսվէնէթ իտէնէք տիր . . . Մէրգումէ գատըն պու մուսվէնէթէ բէք լայըգ տըր . էկէր պու եարտըմը կէօրսէ , Տընիգիմի բէք սէվտիկի վէ քէնտիսի տէ տիւն .

Կատար բէք էյի պիր գատընճըզազ օլտուզու իչիւն , պէլքի տէ սէվիւլիւ գըզ-
ճըզազըմը սազլամաղա բազի օլանագ տըր , վէլէվ պիւսէ քի պիր խալլի սէնէ-
լէր՝ չօնուզ իչիւն իւճրէթ վէրէմէյէճէյիմ . . .

մէ
ը
մի

Մէրգուժ տիւրկէր պիր սաաթ էվվէլ պու իչին նասըլ օլանազընը անլա-
մազ արզուի շէտիտինտէ պուլունտուզուհտան , սէրիան Պէլվիլէ գօշտու :

Մալիւմիմիզ օլան քիւչիւք խանէնին գարուսընը աշտըղընտա երւրէյի թը-
բըր թըբըր աթմագտա իտի :

Տընիզ պէր միւթատ բէտէրինին գուճազընա աթըլտը , վէ տէֆա տէֆա
էօրիւպ սէվտի . լաքին բէտէրի մուգապէլէթէն քէնտիսինի բէք օ գատար սէ-
վիպ օխաամատը , զիրա տուլ թիրօ գատընըն քէտէրլի վէ հիւզիւնի շէհրէսի
քէնտիսինին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմէքտէ իտի :

Պու գատըն իքի կիւնտէն պէրու զանն իտէրսին պիր չօգ սէնէլիք իթթի-
յարլանմըլ իտի . զիրա երւզիւ սօլիուն վէ պուրուշուգ վէ կէօղլէրի գըբ գըր-
մըզը քէսիլմիլ իտի :

Մէրգումէ գատըն կէօղլիւյինի թագամաըլ օլմաղա , Ռիէր Լանտրի՝ անըն
էքսէրիյա էլմա կիպի գըբմըզը օլան եանազընտան աշաղա պիր կէօղ եաշը տա-
նէսինին եուվարլանտըղընը կէօրտի :

—Նէ խապէր , մատամ թիրօ —սիւվալ իթտի տիւրկէր պօղուգ պիր սէսլէ-
նէ՞ խապէր վար . . .

Տուլ գատըն պաշընը սալլատը վէ ճէվապ վէրտի .

—Խապէրլէր ֆէնա . . .

—Թաշրատաքի իըսըմընը՞ . . .

—Պանա բէք սէրթ վէ զէհիր զըզըմ պիր մէքթուպ եազմըլ տըր . . .

Մէքթուպտա եազըյօր քի , պու եաշա կէլէնէ գատար իչինի պիլմէյէն պիր
ատամ , պուճտան սօճըրա տա իչինի հիշ պիլմէյէնճէք տիր . վէ իլապէ իտէ-
րէք տէյօր քի , պէնիմ քէնտի ազչէմի եէտիքտէն սօնըրա , պաշալարընըն ազ-
չէսինի տէ եէմէմ պօյ շէյ տիր . . .

—Շիմտի իթէտիկինիզ շէյտէն հիշ պիր շէյ կէօնտէ՞րմէմըլ մի տիր . . .

—Օ՛ , պանա պիր շէյ՞ մի եօլլասըն . . . օ մաթուհ թամաքետար . . .

Մէքթուպընըն պիլէ բօսթա իւճրէթիինի վէրմէմիլ իտի . . .

Ռիէր Լանտրի թէքրար իթտի .

—Էյ ալանազըլըլարընը՞ . . .

—Էվվէլքէ կիպի պէնի սըգաշտըրըյօրլար վէ լազըրտը տիյնէմէք իթէմէ-
յօրլար . . . Պէն տէ գաթէն քէնտիլէրինէ հիշ պիր սէօղ վէրմէյօրըմ՝ . զիրա
պիլիրիմ քի սէօղիւմտէ տուրամայանազըմ . . . —Տահա պու սապահ օթճուժ
պիր թահսիլտար կէօնտէրմիլ իտի . . .

—Նէ՞ տէտի . . .

—Էկէր գըրդ սէքիզ սաաթ . զարֆընտա պօրճուժը էտա իթմէզ իսիմ , եա-
րըն տէյիլ օ պիր կիւն իֆլասըմ իլան օլունանազընը պէյան իթտի . . .

—Էյ շիմտի նէ՞ եարանագսընըլ . . .

—Հիշ պիր շէյ . զիրա թէէտիյէ իտէճէք պիր ազչէմ պիլէ եօզ տըր . . .

— Լաքին իֆլառ տիմէք՝ պիւսպիւթիւն ղայպ տիմէք տիր . . .

— Դայպտան էօթէսի վար , հապսը ունութտընը՞ գ մը . . .

— Նէ՛ տէ ֆէնա քի սիղէ հիչ պիր մուսվէնէթտէ պուլունամամ . . . Ա՛հ , էկէր զէնկին օլա իտիմ —մըրըլտանտը Բիէր Լանտրի այաղընը եէրէ վուրաւրազ :

— Շիւպհէմ եօգ տըր քի պէնի պու հալտէն գուրթարըր իտինիզ —ճէվապ վէրտի տուլ գատըն— Լաքին նէ շարէ , քիմին էյի եիւրէյի օլուր իսէ , օնուն բարասը օլմազ , վէ քիմին սէ բարասը օլուր իսէ , ինսաֆսըզ , մէրհամէթսիզ օլուր . . . Պունուլա պէրապէր իտտաա իթմէմ քի գախտէի ումուվիյէ պու տըր . Լաքին պու ֆանի տիւնեատա բէք չօգ վուգու պուլուր պու տէտիկիմ . . .

Մատամ Ժիրօ պիր տագիգա սիւքիւթ իթտիքտէն սօնղրա թէքրար պաշլատը .

— Սէվկիւլիւ Տընիգճըղազըմըզ իչիւն պիր շէյ տիւլիւնտինի՞գ մի . զիրա աւտէն այըլմամ իգթիզա իտէճէք տիր . . .

— Հայը՞ ֆ . . . —ճէվապ վէրտի տիւրկէր—պիր շէյ տիւլիւնմէտիմ . . .

— Հէնուզ իւմիտիմ վար իտի . . . տայմա իւմիտ իտիյօր իտիմ . . .

— Նասըլ քի կէօրիւյօրսընըզ , տօսթոււմ , արթըզ պանա կիւվէնէմէզսինիզ . . . պիր շէյէ դարար վէրինիզ . . .

— Ի՛հ , եա Բապպիմ , նէ եարապիլի՞րիմ . . . Պու էօքսիւզ պիշարէ չօճուղը նէրէյէ գօյայըմ . . . Քի՞մ օնա էյի պագաճագ տըր . . . Սիղին կիպի օնու քի՞մ սէվէճէք տիր . . .

— Սահիհ , քիմսէ եօգ —տէտի տուլ գատըն կէօզ եաշընը սիլէրէք . —Լաքին էլպէթթէ պիր գաչ էյի ատամ վար տըր . իչ պիր տանէ պուլմագտա տըր :

— Պիր տանէ պուլմագ . . . Պունու սէօյլէմէք գօլայ տըր . . . Լաքին նէրէտէ արամալը . . .

— Էվլէթ , իթիրաֆ իտէրիմ քի հալինիզ բէք եաման տըր . . . Լաքին նասըլ քի սիզ պէնիմ իչիւն պիր շէյ եարամազսընըզ , էօյլէ տէ պէն սիղի իչիւն պիր շէյ եարամամ . . . Սըթըզ եէրիմ եուրտըմ գալմայըպ հապսխանէ գարուլարը պէնիմ իչիւն աշըլաճաղը կիւնէ գատար Տընիզի սագլարըմ վէ օ կիւնիւ սիղէ թէսլիմ իտէրիմ . . .

Բիէր Լանտրի՛ կէլտիկինտէն տահա զիյատէ մահգուն վէ մէյուս օլտուղու հալտէ , Պէլվիտէքի խանէտէն չըգտը կիթտի . . .

Սօն իւմիտի տէ մահվ օլմուլ կիթմիչ իտի . . .

Արիֆթար օլտուղու եէնի վէ շիտտէթլի պէտպախթլըղընը տուլ Ժիրօ գաւտընա սէօյլէմէք իսթէմէմիչ իտի . . .

Սէօյլէսէ սէ նէյէ՞ եարար իտի . . . Զավալը գատընըն տէրտի քէնտիօփնէ էլվէրմէ՞զ մի իտի . . .

ՊԻՐ ՄՈՒՀԱՔԷՄԷ

Հէյեթը իթհամիյէ Բիէր Լանտրիյի մահքէմէի ճէղայիյնին ալթըննը շիւ պէսինէ իրսալ իթտի վէ եիրմի կիւնտէն զիյատէ միւտտէթ իշտէն կիւնտէն ալլըգոյանագ տարպ ու ճէրհ թէօհմէթիյէ մէրգոււմը իթհամ իյլետի :

Միւտտաիի ումոււմինին ֆէզլէքէսի մանթըզ նօզթաի նազարըննա բէք զիւյատէ շայանը տիգգաթ օլտուղու կիպի , պէտապաթ տիրկէր իշիւն տէ բէք ֆէնա իտի :

— Հաքիմ էֆէնաիլէր , —տէտի միւտտաիի ումոււմի մէգալէսինէ իսթամ վէրէճէյի սըրուտա —շիմտի միւթթէհիմին իսթէմէյէրէք սէրլսօլ օլտուղոււնու իթեան իտէրէք , թէպրիյէսինէ շալըչանագլար . . . տիյէճէքլէր քի , Բիէր Լանտրի՝ արգասաշլարը պուլունան ըրղէհլի ատէմլէրի վուրուպ աղըրնա եարալատըղը էսնատէ , ագլը պաշընտա տէյիլ իտի , եարտըղընը գըլտըղընը պիմէղ իտի , վէ իսթէմէյէրէք վէ պիլմէյէրէք սէրհօլ օլմուշ իտի . . . Պէլքի պագը թէվէճճիւհքեարանէ շէհատէթլէր տէ վուգու պուլուր . պունա պէն պիր շէյ տէմէմ գիրա հըսոյաթը ալիճէնապանէտէն նէշէթ իտէր . . .

«Պէնիմ պունա ճէվապլմ գօլայ պիր շէյ տիր վէ շիմտի տէ վէրէպիլիրիմ . . . Բիէր Լանտրիին սապըգասը պէնիմ եէրիմէ սէօյլէսին . . .

«Հուղուրընըգոս պուլունան շու ատամ տէօրթ սէնէ էվվէլ ճինայէթքեարլար գանարասը իւղէրինտէ օթուրմագտա իտի . . .

«Օ զէման պիր ատամ գաթլ իթմիշ իտի : Վահշիճէ պիր հիտտէթ ու դազապ էսնասընտա , միւտաֆէասըզ պիր տէրիգանլըլը ալշագճասընա էօլտիւրմիշ իտի , ալշագճասընա , գիրա պիր ազ էվվէլ անըն էլինի սըգմագտա վէ օնա տօսթ տիմէքտէ իտի . . .

«Մէնհուս տօսթլուգ . . . Յուղանըն էօրիւշիւ . . .

«Պու կիւնքի կիպի օ վագթ տախի միւտաֆէատէ մէրգումուն հիշ գապահաթը օլմատըղը , վէ պիլմէեէրէք եարտըղը իշէ մէսուլ պուլունմատըղը պէեան օլունմուշ տըր . . . Պու մէնհուս նաղարիաթ վէ իտտասա սայքի թէմամըլա մուվաֆֆազըյէթ պուլմուշ տըր՝ գաթիլ իքի սէնէ մահպուսիյէթէ հիւքմ օլունմուշ տըր . . .

«Պու քիֆայէթսիգ ճէղանըն էսէր ու նէթիճէսի իշթէ պու տուր . . . Բիէր Լանտրի եինէ հուղուրունուգասա տըր . . . պիր վագթ էյի ճէղա շէքմէտիկի իշիւն թէքրար ճինայէթ իճրա իթմիշ տիր . վէ շիւպհէ եօգ տըր քի պու կիւն տէ եինէ պիր գուրթուլուշա վէ եախօտ հիշ օլմագաս շայանը իսթիհզա պիր մահքիւմիյէթա իւմիւտ իթմէքտէ տիր . . .

«էյի պիլիրիմ քի տէօրթ սէնէ էվվէլ մէրգուլմ նասըլ միւտաֆէա օլունմուշ իսէ շիմտի եինէ էօյլէ միւտաֆէա օլունանագ տըր . . . լաքին շունու տա էյի պիլիրիմ քի , ճինայէթի ճէգասըզ պրագմագ կէվէքիկինտէ պուլունմաեանագ սընըզ . . .

.

Բիէր Լանտրինին ավագաթը իթ համամէնին պու խաթիմէսինի իշխտէրէք պաշընը էյտի վէ քէնտի քէնտինէ շէօյլէ տէտի :

— Արթըզ սէօյլէ ետէք պիր շէյ գալմասը . . . տավամը զայս իթ տիմ . . .

Ճիւհագիգա միւտտաիի ումումի միւտաֆիին իյրատ խտէճէք պիլճիւմլէ տէլաիլ ու իթիրագաթը էվվէլճէ քէմալը մէհարէթլէ շիւրիւթմիւլ վէ շահիտ-լէրին հաքիմլէր իւզէրինէ իճրասը միւհթէմիլ օլան հիւսնիւ թէէսիրին էօնիւնի ալմըլ իտի :

Մամաֆիհի տավա բէք բարլազ պիր սուրէթտէ միւտաֆէա օլունտու . շահիտէր պիր պիրի արտը սըրա պէեան իթ տիլէր քի , Բիէր Լանտրի թէմամը յլա քէնտիլէրինէ պիտուշ կէօրիւնիւյօր , զիրա իհթիյար տիւրկէր ազըլըզըլըզ իտէրէք պիւթիւն պու ֆէնսըլըզ սէպէպ օլմուշ իտի . . .

Պու միւտաֆէա խայլիտէն խայլի թէէսիր հուսուլէ կէթիրմիշ իտի . . .

Միւտտաիի ումումի իսէ գըսա պիր ճէվապ վէրէրէք բէք մուզաֆֆէրանէ պաշլամըլ օլտու : Պու խտտաալը իքմալ իթ տի , վէ միւթթէհիմին գապահաթը կիւ-նէշ կիպի ար աշիքիար մէյտանա չըգտը :

Մահքէմէ՝ Բիէր Լանտրիյի պէշ սէնէ մահպուսիեթէ վէ պէշ սէնէ տէ կէօզ հապընա հիւքմ իյլէտի :

Պէտպախթ Լանտրի՝ տեսգտա տիյնէմիշ օլտուզու լլամընըն գրասթընտան օանրա , իւզէրինէ պիր քէսիքիւք կէլէրէք միւթթէհիմիլէր գանարասը իւզէրինէ տիւշիւ վէրտի :

— Օն սէնէ՝ — մըրըլտանտը մօսմօր քէսիլմիշ օլան շէհրէսինի էլլէրի իլէ գա-բայարագ — պիր ինսան էօմրիւնին միւտտէթի գառար պիր վազթ . . .

Ավագաթը քէնտիսինէ սաղրու էյլտի վէ ալնազ պիր սէպլէ տէտի :

— Եիւրէք ալ , եահճճ , տահա իսթինաֆըմըզ վար . . .

Տիւրկէր պաշընը գալտըրտը վէ սիւվալ իթ տի :

— Իսթինաֆտա գուրթուլասալիլըմիլիմ . . .

— Շիւպէսիլ . . . հէր շէյ միւմքին տիր . . .

— Չանն իտէ՞րմիսինիլ քի գուրթուլմամ միւհթէմիլ օլտուն . . .

— Հադիգաթը հպին նէ օլտուզընը՞ մը պիլմէք իսթէրսինիլ . . .

— Էվվէթ :

— Էօյլէ իսէ , խայր . . . գուրթուլուշա իւմիտիմ եօգ . . . լաքին խթի-նաֆ մահքէմէսի պէլքի ճէգսըլ պիր իքի տէրէճէ էնտիրիր . . .

— Աճապա եարա՞ր մը տէրսին . . .

— Մուհապգապ պիլլէմէմ . . .

— Էօյլէ իսէ , իսթինաֆըն նէյէ՞ ֆայտասը վար . . .

— Վէրիլէն հիւքմիւն թաստիլ օլունանազընը պիլլէ ֆարղ իթ սէք , իսթինա-ֆըն տայմա սիլի իշիւն պիր խայրը ճիհէթի օլմահապ տչր . . .

— Նէ՞ կիպի . . .

— Պիր ազ վագթ տահա մահպուս օլմազընըլ . . .

Բիէր Լանտրի պաշընը սալլատը :

— Նէ օլուր — թէքրար իթ տի Լանտրի : — Հապսխանէյի պիր առամ գարըլ . . .

արնտա աչըզ վէ հազըր կէօրիւր իսէ , սէրպէսթ օլմա՞գ մը տիմէք տիր . . .
Պիր սաաթ էվվէլ օրայա կիթմէք տահա էյի տիր . . .

— Սիզ պիւլըրսինիզ , տօսթուժ , լաքին տիշիւնինիզ վէ սօն գարարընըզ պանա պիլտիրինիզ . . .

Բիէր Լանտրինին մուհաքէմէ վէ մահքիւմիյէթինտէն իւշ կիւն սօնրա , մէր-
գուժ՝ տուլ Ժիրօ գատընըն խանէսինտէ Տընիզի սէվմէեէ կիթտիկինտէ , Պէլ-
վիլտէքի քիւշիւք խանէսին պաղչէ գարուսու իւզէրինտէ պէօյիւք պիր սարը
ավիզօ կէօրտիւ :

Պու սարը ավիզօյը կէօրիւնճէ Բիէր Լանտրի աթիւսթ օլտու . զիրա պու-
նուն սէպէպի նէ օլտուգունու պիլիր իտի . օգումագ իշիւն աեազլարը իլէրու
կիթմէտի :

Մէրգումէ տուլ գատըն՝ Լանտրիյի կէօրիւնճէ չէօյլէ տէտի .

— Զավալը շօնուզ , եարըն իշիւն տըր . . . եարըն սապահ մուհգիրլէր ,
մուհգիր եամագլարը , էչհասըլ օ նէվի նէ գատար հաշարաթ վար իսէ կէլէ-
ճէք . . . էշեա , ինէք , քէշի , Թավուզ , ատա Թավչանը , նէ վար նէ եօզ
սաթանագ վէ պէնի տէ Գիլշէտէքի գատընլար հապսխանէսինէ կէօթիւրէճէք-
լէր տիր . . . Օ ֆէնա սըրատա պու սեվկիւլիւ գըզճըղազ պուրատա պու-
ունմասըն . . . ֆէնա օլուր . . . պու ագչում պէրապէր ալ կէօթիւր . . .

Բիէր Լանտրինին ճէվապ վէրմէյէ մէճալի օլմասը . իշարէթլէ բէք էյի
տէտի վէ պիր գաշ սաաթ սօնդրա սուս բուս , եիւրէյի գալգմը , կէօզլէրի
տօլմուշ օլտուզու հալտէ , Տընիզնըղազընըն էլինտէն Թութարագ Պէլվիլտէն
չէքիլիպ կիթմէքտէ իտի . Տընիզ՝ բէտէրինի բէք չօզ սէվտիկինտէն , օնուկա
պէրապէր կիթտիկի իշիւն սէվինմէքտէ իտի իսէ տէ , մատամ Ժիրօտան տա
պըրըտըրը իշիւն պու սէվինճի ունուտարագ , հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագտա
իտի . . .

Կէրէք բէտէր վէ կէրէք գըզ պիր հաֆթա տէրին պիր մահգունիյէթ ի-
շինտէ պուլունտըլար :

Բիէր Լանտրի՝ պիր տէֆա տահա մուհաքէմէ իսքէնճէսինէ կիրիֆթար օլ-
մագ վէ միւտտաիի ումումինին աղըր լազըրտըրըն թէքրար իշիթմէք իսթէմէ-
տիկինտէն , իսթինաֆ իտէճէք միւտտէթի կէշիրմիլ իտի . . .

Զապթիյէլէր Թարաֆընտան թէվգիֆ օլունմամագ իշիւն քէնտի հիւսնիւ
րիգաըլյա կիտիպ հապս օլմագ վագթը եազլաշըյօր իտի :

Պէրսիտէքի Մաօսիէ լօզանթասընտա ճէրէյան իտէն տէհչէթլի վուգու-
աթտան պէրու Բիէր Լանտրի իշ իլլէմէմէքտէ օլտուզընտան , ճէպինտէքի
խարճըզ պիթմէքտէ , վէ հէր նէ գատար Մ . Բէյմօնտան էօտիւնճ ալըպ շար-
գըն Բավընույլէ իշիւն ճէրիմէ վէրտիկի էլի ֆրանգը Մ . Բէյմօնտա գապուլ
իթտիրէմէտի իսէ տէ , եինէ պիր բարասըզ գալմասընա պիր շէյ գալմամագտա
իտի : Մ . Բէյմօն վէրտիկի էօտիւնճի միւլթէզիմին հիսապընա կէշիրմիլ իտի :

Բիէր Լանտրի պունտան սօնրա կէշիրէճէկի իւմիտսիզ վէ եօզսուլլու էօմ-
րէ գաթլանմագտա իտի . լաքին Տընիզ իսթրընա կէինճէ , իսթիգապըր իշիւն

տէլի կիպի օրուեօր իտի . — կէճէ կիւնտիւզ պունու տիւշիւնիւր վէ ույգուսու
պիլէ կէօթիւրմէզ իտի . . .

— Տընիզ նէ՞ օլանագաղ . . .

Տիւրկէր քէնտի քէնտիտէ տայմա պունու սիւալ իտէր վէ ձէվապ վերէմէզ
իտի :

Նէ ֆամիլեաար նէ բարասը վէ նէ տէ տօսթու վար իտի . պէօլէ պիր
հալտէ քիմէ՞ միւրանաաթ իթսին վէ պագմագ իշիւն օ պիսուչ չօճուղու թէօ
լիմ իլէսին . պագան տա պուլտա իտի , անը վալիտէ կիպի սէվէճէք քիմի՞ պու
լապիլէճէք իտի . զիրա չօճուղարա էքմէքտէն զիեատէ պու մուհապպէթը
միւշֆիգանէ լազըմ տըր . . .

Վագըա պէօլիւք պիր շարէ վար իտի վէ պու շարէյի Բիէր Լանտրի էյի
պիլիր իտի : — Բարիգտէ պիր խայը խայրաթխանէլէր պուլուլուկ , մէսէլա Տը
նիզ էյթօճիւնէիէ գապուլ օլունապիլիր իտի . լաքին Բիէր Լանտրի պունու գա
պուլ իթմէյօր իտի : — Էվլատը էհալի օլմաղլա , էվլատը էհալիինն հէր էֆքեա
ըը պաթըլէսինն մալիք իտի : — Ալէլումու մմէլէ թագըմը խասթախանէլէր
տէն հազզ իթմէտիկի կիպի Բիէր Լանտրի տէ զիքը իթտիկիմիլ խայրաթխանէ
լէրի սէվմէզ իտի . զանն իտէր իտի քի , գըզը պիր եէթիմխանէյէ կիրինճէ ,
արթըզ քէնտիսինն օլմայանագաղ . . .

Տահա հէբսի պու տէյիլ տիր . պու կիպի խայրաթխանէլէրտէ պիշարէ
եէթիմ վէ էօքսիւզ գըզլարա էյիճէ անլատըրար քի , իլէրտէ էքմէքլէրինի չը
գարմագ իշիւն օրատա խըտմէթ իտէճէքլէր տիր . . .

Բարիզ էհալիսի իսէ շաղըմանը սէվէր , լաքին քէօլէ օլմագ իսթէմէզ . վէ
Բիէր Լանտրի պիր կիւն գըզընըն խըտմէթ քեար օլապիլէճէկիին խաթըրնա կէ
թիրինճէ գանը պաշընա սըշըամագտա իտի . . .

* *

Օգույանլարըմըզա ըէճա իտէրիզ , պիր քէրրէ տահա պիզիմլէ թավան ի
շիւտէքի օտայա թէշըրիֆ իթսինլէր . պու օտանըն Բիէր Լանտրինն օտասը օլ
տուղու մալիւմ տիր :

Ազաւմ սաաթ սէքիլտէ պիր շիշէնին աղզընա տիքիլմիշ օլան վէ տէօրթ
բայըն իւշիւ պիթմիշ պուլուլունան պիր մօմ՞ մէզքիւր օտանըն տէօրթ թարաֆընա
գայըֆ պիր ըըզ վէրմէքտէ իտի :

Տիւրկէր՝ Տընիզի հաթըրմըլ օլտուղու քիւշիւք պէշիյին եանընտա պիր
սանտալեա իւզէրինտէ օթուրաբապ , չօճուղըն բահաթճա ույլտըղընը սէյթ իթ
մէքտէ իտի :

Չօճուզ սէքիլ կիւնտէն պէրու չօգ տէյիլմիշ իտի . — Չաեըֆլանմըլ եիւ
զիւնտէ պիր խասթալըզ սօլլուլուղու պուլուլուկ , եանագալընտա տա մու
ձիպը էնտիշէ պիրէր գըրմըզը լէքէ վար իտի . պու լէքէլէր՝ պիր կէօլիւս խաս
թալըղընըն պաշընակըճընա էմարէ սայըլապիլիլէր իտի :

Բիէր Լանտրինն չէհրէսինտէ հէմ մահզուլիյէթ վէ հէմ մէյուսիյէթ էսէրի
կէօրիւնիւկ , գուր գուրու կէօլլէրինտէ տէ ինսանըն թահամալիլի խարիհինտէ
պիր ըզտըրագ վէ հարարէթ միւշահէտէ օլունամագտա իտի :

մէ
զ
մ

— Իքի կիւնէ գատար պունտան այրըմամ լազըմ օլաճագտըր — տէր իտի քէնտի քէնտինէ պէտպախթ բէտէր — Իքի կիւնէ գատար պիր հապսխանէնէն սիւրկիւլէրի պէնի տիւննատան այրաճագլար, վէ Տընիզ եսլընըզ, վէ եիւզ իւսթիւ գալաճագ վէ զայպ օլաճագ տըր . . . հէմ քէնտիսի վէ հէմ պէնիմ իչիւն տահա էյի օլմա՞զ մը իտի , քէնտիսինի գուճաղըմա սլաեըտըմ, Սէն շայընըն քէնարընա գատար կէօթիւրէյիտիմ, վէ օ գարա սուլարըն քէֆինի ալթընտա քէնտիսի իլէ պէրապէր էպէտի իսթիւրահաթը պուլաեըտըմ . . .

Իլք ազլամտան պէրու տիւրկէր իւշ քէրրէ պու տէհչէթլի սիւվալը քէնտի քէնտիյէ իյրատ իթմէքտէ վէ պու թասավվուրընը իճրա իտէճէկինէ բէք տէ շիւպհէ կէօրիւնմէմէքտէ իտի . պիր տէ նակէհան վէ մէմուլին զայրի օլարագ պիր սէս իշիտիպ թիթրէտի :

Օտասընըն գաբուսընա հըզլըճա վուրտուլար :

— Բի՞մ օլապիլիբր պէօյլէ — սօրտու քէնտի քէնտիյէ Բիէր Լանսրի :

Վէ անախթար գաբուսըն իշ թարաֆընտա պուլուճմաղլա , գաբույա տօղրու կիթաիւ քէնտիսի գաբուլը աշտը վէ թանըմատըզ պիր ատամ գալըըսընա շըգտը :

Կէլէն միւսաֆիր իրի վէ գուվվէթլի պիր ատամ իտի , վէ սատէլիկի պիւսպիւթիւն ունութմագըղըն սիւսլիւ կիլիմիշ իտի : — Եիւզիւ թաղէ թրաշը իտի , սըլըզլարը ուզուճ վէ ապանօզ կիպի սիմ սիյահ իտի . սիմասընըն իւսթ թարաֆը՝ սըճագ մէմլէքէթլէրտէ իգամէթ իթմիշ պիր ատէմ կիպի գարարմըշ օլուպ , շէնէսի իլէ եանաղլարընըն ալթ թարաֆը տա թաղէ թրաշ իտիլմիշ պիր տէրի կիպի մավիյէ շալայօր իտի :

Սաշլարը տա սիյահ վէ զըսսա քէսիւմիշ օլուպ , կէօզլէրի սօլկուճ մավի , սայքի զընճապի իտի :

Պու կէլէն ատէմին եիւքսէք սընըֆլարա մէնուսպ պիրի օլտուղու տէրքեար կէօրիւնիյօր իտի :

Ճ

ԳԱՏԵՐԻՆ ՊԻՐ ՄԵՊՈՒՍԸ

Օտա սայքի թէքմիլ գարանըզ օլուպ , պու գարանըղըն իշինտէ Բիէր Լանսրի՝ էվվէլա մէրգուճը , քէնտիյի թէվզիֆ իթմէք իւզրէ կէլմիշ օլան պիր բօլիս մէմուրը զանն իտուպ , պիւթիւն վիւճուտըլլա թիթրէտի . լաքին հէրիֆէ պիր տահա պագընճա պու զաննը եանըշ օլտուղընը անլատը : — Պիր բօլիս մէմուրընտա՝ պու մէճհուլ ատէմին նէ լաթիֆ շէհրէսի , նէ սիւսլիւ իւսթիւ պաշը վէ նէ տէ իլթիֆաթ ու նէգաքէթի օլապիլիբր իտի . զիրա մէրգուճ իլէրի կիրիպ սէլամ վէրտիքտէն սօնղրա շարգասընը էլինտէ թութուտ :

— Շիւպհէ եօզ աըր քի եանըշ կէլտինիզ — տէտի տիւրկէր էօյլէ պիր միւսաֆիրին քէնտիսինէ կէլմէսինի ումմայարագ :

— Պիւմէմ, եաննը՞ մը կէլտիմ — ճէվապ վէրտի մէճհուլ ատէմ— պանն պու պապտէ մալիւմաթ վէրմէյէ հիմնէթ իտինիզ . . .

— Պաշ իւթիւնէ էֆէնտիմ — ճէվապ վէրտի Տընիզին բէտէրի :

— Պիրիսինի արայորըմ . պու խանէտէ օթուրուր իմիշ . իսմի տէ Բիէբ Աանտրի տիր :

— Բիէբ Աանտրի պէնիմ, էֆէնտի . . .

— Էօյլէ իսէ, միւսաատէ իտինիզ, իշէրիյէ կէլէյիմ . շիմտի պիր ազ պէնիմէ կէօրիւշէ պիլիւրմիսինիզ, րէճա իտէրիմ սէօյլէյինիզ . . .

— Բէք ալա, պույուրըն էֆէնտիմ . . .

— Պէլլի տէ միւքեալէմէմիզ ուզուն օլաճազ ալը . . .

— Իսթէտիյինիզ գատար վազթիմ վար սորը . . .

Պու պիր գաշ սէօզտէն սօնղրա տիւրկէր՝ Թարիֆ իտէմէյէճէյիմիզ պիր Թաանճիւպ վէ իսթիղրապէ տիւշար օլարագ, պիր Թարաֆա շէքիլիպ միւսաֆիրէ եօլ աշտը, վէ էլի իլէ օտատա պուլունան պիր սանէճիք իսկէմէյի կէօսթէրէրէք, իլալէ իթտի .

— Պույուրուն, օթուրուն, էֆէնտի . . .

— Էյ, սի՞զ — սիւվալ իթտի մէճհուլ ատէմ :

— Պէն այագտա տուրուրըմ . . .

— Պունու գապուլ իտէմէմ . . .

— Էօյլէ իսէ եաթաղըմ պանն սանտալէալըզ իտէպիլիր . . .

— Թամամ, բէք ալա . . .

Մէրգում եապսննը օթուրսու վէ պիր Էքի տաղիզա սիւքիւթ իթտի :

Սէօզէ պաշլամագ իշիւն միւնասիպ պիր Թարզ տիւշիւնմէքտէ իտի վէ պու Թարզը պուլմագ գօլայ պիր շէյ տէյիլ իտի . . .

— Միւսիւ Աանտրի — տէտի նիհայէթ — շու իթտիկիմ մուամէլէ սիղի Թաանճիւպտէ պրագըյօր, անլայօրըմ . . . շիմտի տահա շօզ Թաանճիւպ իթտիրէճէք տիր . լաքին բէք նազիք օլան պիր մէսէլէյէ կիրիւմէզտէն էվվէլ, նամուսըմ իւզէրինէ սիղի Թէէմին իտէրիմ քի, պու զարիպ մուամէլէ սըրֆ սիղին պանն հըս իթտիրտիկինիզ պէօյիւք պիր մէրագտան նէլէթ իթմէքտէ տիր . . .

— Պէն սիզէ մէրա՞գ մը հըս իթտիրիյօրըմ — պաղըտը Բիէբ Աանտրի :

— Պէօյիւք պիր մէրագ . . . Թէքրար իտէրիմ . . .

— Սիզի քի՞մ պանն կէօնտէրիյօր . . .

— Էկէր գապուլ իտէրսէնիզ . . . ֆարզ իտէլիմ քի գատէր պէնի կէօնտէրիյօր . . . գաննըմ կէօրէ, գատէր ինսանղարըն իշինէ գարըշըր տէսէմ, րէտտ իթմէզսինիզ, տէյիլ մի . . .

— Խօյըր, րէտտ իթմէմ . . . հէր նէ գատար պու կիւնէ, պու սաաթա գատար գատէր պէնիմ հագգըմտա բէք էյի պիր մուամէլէտէ պուլունամա՞րշ իսէ տէ, էօյլէ զանն իտէլիմ . . .

— Ծիմտի պաշլայաճապ ալը . պէնիմ կէլիլիմ տէ պունա պիր իսպաթ ալըր : — Հալինիզ պանն բէք զիյատէ Թէէսիւֆի մու ճիպ օլույօր :

Բիէբ Աանտրի՝ մէրգում եապանճընն սէօզիւնիւ քէստի վէ տէտի .

— Միւսսատէ իտէ՞րմիսինիդ , սիգէ պիր շէյ սիւալ իտէյիմ . . .

— Պուեուրուեուզ նէ իսթէրսէնիզ սօրուեուզ . . . ճէվապ վէրմէյէ միւսարէաթ իտէ՞նէյիմ . . .

մէ
դս
մը

— Պէնի նա՞սըլ թանըեօրսընըզ , վէ պէնիմ հալիմ իւզէրինէ նէրէտէն մալիւմաթ ալտընըզ . . .

— Պու գօլայ պիր շէյ տիր . . . կէշէն դեկտեմբեր Դտէ ճէզա մահքէմէսինտէ մուհաքէմէտէ հազըր իտիմ . . .

— Եանի պէնիմ մահքիւմ օլտուղոււմ կիւն—մըրըլտանտը տիւրկէր սօլկուեւլուղու պիրտէն պիրէ արթարագ . . . Լաքին օ հայտէ , էֆէնտի , պանա պիր հայլազ նազարըլա պագմայըլտընըզ . . . պէնի թահգիր իթմէլիյիտինիզ . . .

— Պէն սիզի բէք պէտպսիւթ պիր աուամ աոտ իտէրիմ . . . պաշգա պիր շէյ պիլմէմ . . . պանա բէք զիեստէ շայանը թէվէճնիւհ կէօրիւնէն սիմանըզա հայրսն օլարագ վէ եիւրէք բարալեսեընը վէ սուզիչի պագըընըզտան աճը սուեսարապ հագըընըզտա մալիւմաթ ալտըմ , վէ սու մալիւմաթ սանէսինտէ սիւզին՝ տէյիլ գապահաթլը , իլլա աքսի գատէրէ պիր գուրպան օլտուղընըզը էյիւճէ անլատըմ . —սիզի թահգիր իթմէք շէօյլէ տուրսուն , բիայէթ իտէրիմ , էֆէնտիմ , վէ պունա իսպաթ օլմագ իշիւն էլիմի սիզէ ուզաթըրըմ վէ էլիսիզի սըզմաղա միւսսատէ իթմէնիզի իսթէրիմ . . .

Տիւրկէրին եիւրէյի սէվինճինտէն օյնատը , կէօզլէրի եաշարտը , վէ միւսաֆիրին ուզաթտըըը էլինի քէմալը շէվզ իլէ սըզտը :

Միւսաֆիր թէքրար իթտի . —էկէր եանըլմաղսամ , զալիպա ալէյիսինիզտէ վէրիլէն իլամը իսթինաֆ իթմէտինիզ . . .

— Տօղրու տըր , էֆէնտի . . . միւտտէթ խիթամ պուլուեօր , վէ իքի կիւնտէն մահպուս օլաճաղըմ . . .

— Գանոււն միւքէմմէլ տիր . . . օնա պաշ էյմէք լազըմ տըր , վէ պու սըրաստա իսթիրհամը աֆիլ իթմէք պէհուտէ տիր . . . արթըզ փիզ պաշգա պիր շէյ գալմագ , ճէզանըզը իյիտլիքլէ շէքմէլիսինիզ . անճագ էմին օլուեուզ քի , նուֆուզըլու աոտմէր պու ճէզայը գըսսալթաճագլար տըր . լաքին պու մահզոււն վէ միւքէտտէր հալ պէլքի տէ պիրագ հաֆիֆլէչի . . .

— Հաֆիֆլէշմէք—բէբէլէտի Բիէր Լանտրի—նա՞սըլ , եա Բապպի , նա՞սըլ . . .

— Պիր գըըընըզ վար , տէյի՞լ մի . . .

— Էվլէթ , էֆէնտիմ . . .

— Տէօրթ եաշընտա , էօյլէ՞ մի . . .

— Տէօրթ եաշ վէ իքի այլըզ , էֆէնտիմ . . .

— Սէվէ՞րմիսինիզ . . .

— Սօրա՞րմըընըզ . . . հայաթըմտան զիեստէ . . . շայաթըմտան եիւզ պին քէրրէ զիյատէ . . .

— Նէրէտէ տիր պու քիւչիւճէք մասոււմ . . .

— Իշթէ . . .

Միւսաֆիր օ գարսնըզ օտայա նիմ պիր ըըըզ վէրէն շամտանը ալտը , ալէչիլէ եագըլտըր վէ ույզուտա օլան Տընիզին իւզէրինէ էյիլտի :

— Նէ՛ շիրին չօճուգ—տէտի միւսաֆիր պիր ալ երզիւնէ պագտըզտան սօնդրա :

Բիէր Լանտրի պու մէտհիյէյէ բէտէրլիք զուրուըըլա շէօյլէ ճէվապ վէրտի .

— Վալիտէսինէ պէնդէր . . . Վալիտէսի տէ մէլայիք կիպի կիւզէլ իտի ...

— Լաքին բէք նաղիք վէ նարին տիր—Թէքրար իթտի մէճհուլ աստէմ—լաթիֆ վէ տիւպէր շէհրէսի տէ նէ՞ գատար սօլլուն տըր . . . կէօզ գարագլարընըն էթրաֆընտաքի եուվարլազ մօրլուգտան տա գօրգուէթրում, եանաղլարընըն իւզէրինտէքի դըրմըլը լէքէլէր տէ էյի նիշանէ տէյիլ տիր . . .

Տիւրկէրին երզիւ թարիֆ օլունմազ պիր մահզունիյէթ վէ ըզտըրապ էսէրի քէսպ իթտի . իբի էլլէրինի պիրի պիրինէ պալլը օլարապ միւսաֆիրէ տօղրու ուզաթտը , վէ եալվարըր կիպի շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Ա՛հ , սէօյլէմէյինիզ պունու , էֆէնտի . . . Ալլահ աշգընա օլունու , սէօյլէմէյինիզ պունու . . . Սէօյլէտիյինիզ պու մուճիպի էնտիշէ էմարէլէրի պէն կէօրմէմէյէ չալըշըյօրըմ . . . Պու էմարէլէրին գալպիմէ թէէսիր իթտիքլէրի խէվֆ ու տէհէթիլէրի՛ թէքմիլ գուվվէթիմլէ տէֆ ու թարտ իտիյօրըմ . . . Տիւշիւնիիլ . պու տիւնետա չօճուղըմտան պաշգա պիր շէյիմ եօզ տըր . օնու տա իբի կիւնտէն պրագըպ սյըրըլաճաղըմ . . . Էկէր թէքրար կէլիպ պուլմազսամ , էկէր անտէն ուզաթ պիր հապսխանէտէ պուլունտըղըմ էսնատէ էօլէճէք օլսա՛ . . . Ա՛հ , Ալլահըմ , էկէր պիր տահա կէօրմէյէճէք օլուրասամ . . .

Բիէր Լանտրի պունու տէյէրէք էլլէրինի երզիւնէ գտարտը վէ քէնտինի թութամայարազ ահ ու ֆիղանէ պաշլատը .

— Նիշի՛ն պէօյլէ մէյուս օլույօրսընըզ , տօթում . սիպի տօթ շաղըրմաղա միւսաատէ իտէճէկինիզէ շիւպհէմ եօզ տըր . —Նիշի՛ն մէյուս օլույօրսընըզ . պէն էվլատընըզ նաղիք տիր վէ իւզէլինտէ տէ գայըֆլըզ էմարէլէրի վար տըր տէտիմ , պաշգա պիր շէյ տէմտիմ . . . Պիր վազթ պէն հէքիմլիյէ չալըշըլըմ , թէհրիպէմ վար տըր . սիգի թէէմին իտէրիմ քի , ֆէնալըզ՝ էօնիւ ալընմազ պիր շէյ տէյիլ տիր . . . չօճուգ էյի օլուպ եաշայա պիլիբ . . .

— Աճապա սահի՛հ մի , ումա՛րմըրընըզ —պաղըրտը Բիէր Լանտրի ճան ալարազ :

— Եէմին իտէրիմ քի , եալընըզ ումմազ տէյիլ , տտէթա էմինիմ . . .

— Ա՛հ , էֆէնտիմ , պու կիւզէլ սէօզիւնիզ իշիւն մուսամէր օլունուզ . . .

— Անճազ —տէվլամ իթտի միւսաֆիր— չօճուղա պագմալը . . . էյի պագմալը . . .

— Էվվէթ , —բէբէլէտի տիւրկէր մահզուն պիր մէյուսիյէթէ տիւշէրէք :— Գագմազ . . . էյի պագմազ . . . քի՛մ եարանազ պունու , եա Ռասպպիմ . . .

— Սիղին օ ուզուն միւտտէթ զայպուպէթի՛նիզ վազթիմտէ պու մտասունմ հըղազ նէ՞ օլանազ —Թէքրար իթտի մէճհուլ ասէմ— քիմլ՝ թէպիմ իտէճէքսինիզ պու չօճուղը . . .

— Է՛հ , էֆէնտի , սիղին պու սիւվալ իթտիկինիզ շէյի պէն եիրմի տէֆա քէնտի քէնտիմէ սօրմուշըմ , վէ պիր ճէվապ վէրէմէմիլիմ . . . Քիմսէմ եօզ տըր . . . Քիմսէյի թանըմամ . . . Պիլմէմ չօճուղըմ նէ՞ օլանազ . . .

Մէճհուլ ատէմ պիրտէն պիրէ պիր հարեքէթտէ պուլունտու :

— Խայրաթխանէլէրէ պրագմագ ֆիքրինտէ միսինիզ — սիւլսլ իթտի պիր
թէքտիր թարիգիւլ :

— Տահա ֆիքրիմտէ պիր շէյ եօզ . . . Պիր շէյէ գարար վէրմէյօրլմ . . .

Տիւլլանմէք իգթիտարը պէնտէ բէք ազ գալմը տըր . էպլէ պիր քէտէր . . .
մէյուսիյէթ իչինտէյիմ քի , գարուճա վուրտուղընըզ էսնատէ , իքի ճինայէթ
իճրա իթմէք իւզրէ իտիմ . . .

— Ճինայէթ . . . Սի՞զ մի . . . Նասըլ ճինայէթ , եա Րապպիմ . . .

— Հէմ պէնի հէլաք իթմէք վէ հէմ տէ գըզըմը տիւնեանըն սէֆայէթ ,
րէզալէթ վէ քէտէրլէրինտէն գուրթարմագ իչին , կիտիպ պիշարէ շօճուզա
պէրապէր քէնտիմի շայա աթանճագտըմ . . .

— Պէտպալիթ , շօճուղընըզըն դաթիլի օլանճագտընըզ . . .

— Ա՛հ , — բէրէլէտի — պէլքի տէ սօն տագիդատու ճէսարէթ իտէմէյէճէք-
տիմ . . .

— Փատէրը իլահիյի պիւսպիլիւթիւն ունութմօղըմը իտինիզ . . .

— Հայլ՛ֆ . . . արթըզ օնա կիւլէնմէմէքտէ իտիմ . . .

— Շիմտի կէօրիւյօրընըզ քի հազըզ իտինիզ . . .

— Նէ կիպի , էֆէնտի . . .

— Ձիրա պէն պիզպիթ Փատէրը իլահի թարաֆընտան կէլիպ , սիզին նէզ-
տինիզտէ օնա վէքեպլէթ իտէճէլիմ . . .

ԺԱ.

ՅԵՏԱՔԵԱՐԼԸԳ

Բիէր Լանտրի ճէվապ վէրմէտի :

Օ գատար մուղտարըպ օլմուշ վէ գալպի օ գատար եարալանմը իտի քի ,
պօշա չըգար գօրգուսըյա պիր իւմիտէ տէրագապ գարըլմազ իտի . . .

Շիւրէյի թըբըր թըբըր աթմագտա իտի . կէօլլէրինի մէրգուճ միւսաֆիրին
իւզէրինէ տիքիպ տիգգաթլա պագմագտա վէ քէմալը սիւքիլթլէ պէքլէմէք-
տէ իտի :

Միւսաֆիր թէքրար իթտի .

— Պէնի էյի տիյնէյինիզ , Բիէր Լանտրի , վէ լազըրսըլաըմը տիզգաթլա
թարթընըզ , զիրա հէր սէօզիւմի տէ նազարը տիզգաթա ալմանըզ լազըմ տըր
. . . Պէն գէնկինիմ . . . բէք գէնկին . . . միւթէպէր պիր մէվգիտէ պու-
լունճագտայլմ . . . հէր քէս պանա ըրայէթ իտէր , պէն տէ պուճա իֆթի-
խար իթմէյէ հագգըմ վար տըր , զիրա շայլըմագ վէ սօզրուլըզ կէօթէրմէքլէ
պու ըրայէթի գազանա պիլտիմ . . .

« Ձէվճէմ էօլմիւշ տիր . . . շօճուղընըզըն եալընտա վէ օնա պէնզէր պէ-
նիմ տէ կիւզէլ պիր գըզըմ վար իտի . . . եազընտա օ տա էօլտիւ . . . գալպիմ բէք

գրընդարձ . . . էթրաֆըմտա քիմնէ գալմայրայ եալընըզ գալտըմ . մալիք օլտուս
ղըմ օ պէօլիւք զէնկինիք ապա պու տէհչէթլի էքսիքլէրին ետրինի թութամայօր :

« Գալպիմին պիրիճիք սէվինճինէ հիշ օլմազսա գըսմէն թէքրար մալիք օլ-
մազ իշիւն պու կիւն շէնապը Հազգ պանա պիր ֆրսաթ կէօնտէրմիշ օլմաղլա,
պէն տախի պիր էլլիք վէ խայր եաբարագ , վէ պէօլիւք վէ սուգիշլի պիր
պէտպախթլըղա իմտատ ու մուսավէնէթ իտէրէք պու սէվինճէ մալիք օլուրըմ
. . . Հազ Թէալայէ թէշէքքիւր իտէրիմ , վէ քէմալը շէվզ ու խահիշ վէ մին-
նէթտարի իլէ պու ֆրսաթը թութարըմ . . .

« Բիէր Լանարի , էկէր սիզէ տիյէ իտիմ . -Գըզընըզը պանա վէրինիզ . . .
-Ղայպ իթտիկիմ էվլատ ետրինէ կէշէճէք տիր . . . րահաթ պէօլիւյէճէք տիր .
. . . Զէնկինէր նէ տիւրլիւ իթիրահաթ ու սաատէթլէ եաշարլար իսէ էօլէ
էօմիւր կէշիրէճէք տիր . . . սիննի պիւլուզէ վարաըղընտա քէնտիսինէ էյի
պիր գօճա պուլարագ ըրֆահ ու սաատէթլինի թէէմին իտէճէյիմ վէ պէնտէն
սօնղրա թէքմիլ սէրվէթիմի քէնտիսինէ պրագաճաղըմ . . . -էկէր պունու սի-
զէ տիյէ իտիմ , Բիէր Լանարի , նէ՞ ճէվապ վէրէճէք տիրիզ . . .

Տիւրկէրին հէյնճանը գալպիւնտէն նէֆէսի քէսիլմիշ կիպի իտի : -կէօլլէրի
էօլլիւսինտէն զլյատէ աշըմագտա , վէ շէհրէսինտէ շիւպէն իլէ գարընըզ տէ-
րին պիր սէվինճ էմարէսի կէօրլիւնմէքտէ իտի . մուսաիլէյհ՝ իշիթտիկինէ ինան-
մազ իսթէմէմէքտէ վէ պունուն րույա կիպի պիր շէյ օլմաընտան գօրզմագ-
տա իտի . . .

-նէ՞ տէմէք տիր պու -թէքրար իթտի մէճհուլ ատէմ պիր ազ սօնղրա-
նի՛չիւն պէօլէ սուս տուրույօրսընըզ : -Շիմտի սիզէ նէ տէտիմ իսէ , օնու սի-
զէ սէօլլէյէնէ հիշ պիր ճէվապ վէ՞րմէյէճէքմի իտիրիզ . . .

-Ա՛հ , էֆէնտիմ , -բէրէլէտի տիւրկէր- թէքմիլ տիւշիւնտիկիմի պէյան
իթմէք իշիւն նէրէտէ սէօզ պուլապիլիլիմ . . . պանա պէօլլէ պիր թէքլիֆ-
տէ պուլունան սլիճէնապ ատէմին այագլարընա տիւշէրիմ . . . էլլէրինի էօ-
բէրիմ . . . գանըմըն սօն գաթրէսինէ գատար օնա ֆէտա իտէրիմ , զիրս պէ-
նիմ հայաթըմը , հուրրիյէթիմի , նամուսըմը գուրթարմագտան զիյատէ պիր շէյ
եարմըշ օլաճագ տըր . . . զըզըմը գուրթարաճագ տըր . . .

-Օ հալտէ թէքլիֆինի գապուլ իտէ՞ր մի իտիրիզ . . . չօճուղընըզ օնա
թէսլիմ իտէ՞ր մի իտիրիզ :

-Պէօլլէ պիր թէքլիֆի ըտտ իթմէք իշիւն տէլի տէյիլ , ատէթա շըլըն
օլմալը տըր . . .

- էօլլէ իսէ իշթէ պէն պու թէքլիֆի սիզէ իտիյօրըմ . . .
- Սի՞զ մի , էֆէնտի , սի՞զ մի . . .
- էվվէթ պէն , վէ իշթէ եալընըզ պունու իշիւն կէլտիմ սիզի պուլտըմ . . .
- էյ շիմտի Տընիզի եանընղա ալմաղա րազի օլույօրմըսընըզ . . .
- Օնու քէնտիմէ ճան էվլատը ալմաղա , վէ քէնտիսինտէ գալան հայաթըն
օլ գայըթ ըշըը բարլաթմագ վէ սըհհէթ ու գուվվէթինի ետրինէ կէթիրմէք ի-
շիւն քէմալը տրգաթլա քէնտիսինի պագմաղա հազըրըմ . . . Մէրզումէյի
րահաթ վէ զէնկին իթմէք իշիւն հազըր վէ միւհէյիսըմ . . .

— Բահաթ վէ գէնկին . գըզըմ . . Տընիզիմ -բէբէլէտի Բիէր Լանտրի սէվինճինտէն վէ միննէթտարլըգտան իւզէրինէ պիր պողունթուուզ կէլէրէք : —Ա՛հ , հէր քիմ ճէնապը Հագգըն էլլիկինէ շիւպհէ իտէր իսէ , գապահաթլը տըր . . . Ալլահ պէօլիւք տիր , Ալլահ քէրիմ տիր . . . Գատէրը Իլահիյէ հէր քիմ քիւֆիւր իտէր իսէ , բէք ազըլըզ , բէք տույղուսըզ տըր : Գատէրը Իլահի վար տըր , կէօղիւմլէ կէօրիւյօրըմ . պէնի տէրին շուգուրլարտան գուրթարըյօր . պէնիմ կիպի բիւսվայ պիր ատէմի մէսուս գըլըյօր , զիրա շօճուղըմս սաաստէթ վէրէճէք տիր . . .

Միւսաֆիր՝ Բիէր Լանտրինին սէօղիւնի քէսմէտի : —Գալպինտէ թաշմագտա օլան մէսուրիյէթ վէ միննէթտարլըզը պրադտը քի իսթէտիկի կիպի տիշարը վէրսին :

—Է՛յ , պիթիրինիզ , եահու —տէտի սօնղրա պիշարէ բէտէրէ , սէվինճէ Էլինի թութարագ— միւքեալէմէմիզ տահա խիթամ պուլմատը . . . հէնուզ պիր շօք նօզթալար իւզէրինէ ուզլաշաճալըզ . . .

—Ա՛հ , էֆէնտիմ , —պաղըրտը տիւրկէր— պունտան սօնղրա արթըզ սիղին էմրինիզին խարիճինտէ պիր շէյ եարապիլի՞րմիյիմ . . . պէն արթըզ թէքմիլ սիզին սալըմամ մը . . .

—Իշթէ օնուն իշիւն ումարըմ քի , գօլայնա ուզլաշաճալըզ . . . հաթթաստէյէպիլլիրիմ քի , մութլագա ուզլաշաճալըզ , շիւնքի գըզընըզը սահիճէն սէվիյօրսընըզ . . . եանի մէրգումէլի սիզին իշիւն տէյիլ , քէնտիսի իշիւն սէվիյօրսընըզ . . .

Բիէր Լանտրի պու սէօղիւրին ասըլ մանասընը էյիճէ անլայամատը , լաքին շէվզ ու խահիշիւնէ պիր սօուզլուզ կէլտիկինի հըսս իթտի . . . սէվինճինէ միւշէվլէշ պիր էնտիշէ դարըշտը :

—Պէնիմ իշիւն տէյիլ , քէնտիսի իշիւն . —թէքրար իթտի Լանտրի— նէ՞ տիմէք տիր պու , էֆէնտի :

—Պունուն մանասը շու տըր քի , շօճուղընըզըն իսթիգալպինի թէէմին իթմէք իշիւն սիզին շէֆազաթը բէտէրանէնիզ հիշ պիր ֆէտաքեարլըգտան կէրի տուրմայանագ տըր . . .

—Պանա պիր ֆէտաքեարլը՞զ մը թէքիթ իտէճէքսինիզ . . .

—Էվլէթ . . .

—Նէ՞ ֆէտաքեարլըզ . . .

—Պէյան իթմէք իշիւն թէրէտտիւտ իտիյօրըմ , զիրա էյի անլայօրըմ քիզ գալպինիզի բէք ֆէնա եարալայանագըմ . . . իսթէր իտիմ քի պու եարատան սիզի գուրթարա իտիմ . . . նէ շարէ քի միւմքին տէյիլ տիր . . .

—Էվլէթ . . . —մըրըլսանտը Բիէր Լանտրի ալշուգ սէսլէ— էյի անլայօրըմ քի , սէվինմէք իշիւն բէք անէլէ իթմիշիմ . . .

Պատէհու էիւքսէք սէսլէ իլավէ իթտի .

—Սէօլէյինիզ , էֆէնտի . . . սէօլէյինիզ պիլա խէվֆ վէ պիլա թէրէտա—իւտ . . . Պէն քէտէր շէքմէյէ ալըմըլըմ . . .

—Սիզէ տէտիմ քի , դըզըղազընըզը , ճան էվլատը ալանագըմ —թէքրար

իթտի միւսաֆիր— վէ օնու հագիգաթէն բէտէր կիպի սէվէճէյիմ . . . Պու մու-
հապպէթէ մուգապիլ , քենտիսինէ թէտարիք իտէճէկիմ սաստէթը մատտիյէյէ
մուգապիլ օլմազ իւզրէ արզու իտէրիմ քի , քէնտիսի տէ պէնի բէտէր կիպի
սէվսին . . . Ֆիքրիմի անլատընը , տէյի՞ւ մի , Ռիէր Լանսրի :

— Անլայօրըմ վէ պէնճէ հազլը տըր . . . Լաքին սիզ ըահաթ օլուն , է-
ֆէնտի , գըզճըղազըմ ճէլալգատէ տիր . . . Թէէմին իտէրիմ քի գըզըմ ասլա
նանքէօրիւք վէ ինսաֆսըզլըզ իթմէյէճէք տիր . . .

Միւսաֆիր պաշընը սալլայարագ տէտի .
— Ֆիքրիմի էյի անլամատընը՝ միննէթտարլըգտան հուսուլէ կէլէն հըստի-
յաթ պէնի մէմնուն իթմէզ . . .

— Էօլէ իսէ նէ՞ իսթէրսինիզ :
— Տէտիմ սիզէ , թէմամըլլա պէնի բէտէր կիպի սէվմէսինի իսթէրիմ . . .
Թապիի տույղուլարլա չօճուղըն պանա մուհապպէթ կէօսթէրմէսինի իսթէրիմ . . .
Էլհասըլ քէնտիսինի սահիհէն պէնիմ գըզըմ զանն իթմէսինի իսթէրիմ . . .

Ռիէր Լանսրի չէհրէսինի տէյիթիբիպ վէ պիր ալլազ պուլլազ սէսլէ տէտի .
— Միւմքի՞ն մի տիր պու :
— Նիշի՞ւն տէյիլ . . . Մասուլմէնին էաշընտա օլան չօճուղլար հէր պիր
շէյի չապուզ ունուտուրլար . . . Նիշիւն պէն քէնտի բէտէրի օլամայաճաղըմ :

— Է՛յ պէ՛ն —բէբէլէտի տիրկէր— է՛յ պէ՛ն , պէ՛ն անըն նէօի օլաճաղըմ
օ վազթ :

— Իշթէ սիզէ սէօլէտիկիմ ֆէտաքեարլըզ պուրատա պաշլար . . . պու
ֆէտաքեարլըզ բէք պէօյիւք վէ բէք սուզիլի տիր , լաքին մութլազա լազըմ
տըր . . . Սիզ Տընիզին նէսի օլաճաղընըզ սիւվալ իտիյօրսընը , տէյի՞ւ մի . . .
Էկէր Տընիզ պէնիմ գըզըմ օլուր իսէ , սիզ արթըզ օնուն իշիւն տիւնետա
պուլունմայաճաղսընը . . .

Ռիէր Լանսրի էլինին պիրինի եիւրէյինէ սօղորու կէօթիւրտիւ վէ բէք զա-
յըֆ պիր սէսլէ սիւվալ իթտի .

--Պէն քէնտի բէտէրի օլտուղըմը պիլմէյէճէք մի :
--Խայըր , պիլմէյէճէք . . . ասլա պիլմէյէճէք —ճէվապ վէրտի մէճհուլ
ատէմ :

Պու սէօլէրին իւզէրինէ պիր սուսլուզ պաստը . պատէհու տիրկէրին եիւ-
զիւ զըբ գըրմըզը քէսիտի վէ շէտիտ պիր խըրս իլէ շէօլէ պաղըրտը .

— Լաքին , էֆէնտի , պու թէքիֆինիզ՝ ատէթա գըզըմը թէրք , ինքեար
իթմէքտէն իպարէթ պիր շէյ տիր . . .

— Պէն օնու գուրթարմագ թէքիֆինտէ պուլունույօրըմ . սիզ պու թէքի-
ֆիմի իսթէր գապուլ , իսթէր ըէտտ իտէպիլիբսինիզ . . . Սիզ տէ շու չօճու-
ղըն սօկուունըղընա պազընըզ . . . Էյի պազըլմատըղը , գուվլէթլի եէմէք եէ-
մէտիյի վէ լայգըլա սէվիլիպ կէօզէթիլմէտիկի իշիւն պու մասուլմըզազ զա-
յըֆլանա զայըֆլանա պիրտէն պիրէ սէօնէճէք տիր . . . հանկըսընը իսթէր ի-
սէնիզ ինթիխապ իտիւպ գարար վէրինիզ . . .

—Ա՛հ, նէ տէհչէթլի հաւ . . . Իքի գըլըճ արասընտա գարմըլմ . . .
ինսաֆորըսընըզ, էֆէնտի, չօգ ինսաֆորըսընըզ . . .

—Սագընընըզ, Բիէր Լանտրի . . . Տահա պիր ազ էվվէլ պանա պիր չօգ
տուվալէր իտիյօր իտինիզ . շիմտի պանա պէտտուվա՞մ մը իտիյօրսընըզ : Պէն նէ՞
եարտըմ . . . Պէն պիր չօճուզը նասըլ սէվէճէքսէմ անըն տա պէնի էօյլէ
սէվմէսինի իսթէտիկիմտէ ինսաֆորը մը օլմուշ օլուրըմ . Ե . .

—Ա՛հ, էֆէնտի, եալվարըրըմ, րէճա իտէրիմ, աֆվ իտինիզ . . . պիր
պէտպախթըն սըզլայըլարը գալպինիզէ կիւճ կէլմէսին . . . նէ տէյէճէյիմի
պիլմէյօրըմ . . . ազըմ պաշըմտա եօզ տըր . . . պէյնիմի պիր պուլութ դաբ-
լամըլ տըր . . . էվվէթ, էվվէթ . . . անլայօրըմ, սիզ գըզըմըն սաստէթինի
արգու իտիյօրսընըզ . . . էյիլիքլէրինիզէ պէտէլ շարթլար պէյան իթմէյէ հագ-
զընըզ վար տըր . . . Լաքին, միւսաստէ իտինիզ, սիզէ աճիզանէ սօրարըմ .
նի՞չիւն պու տէհչէթլի վէ շէտիտ շարթը պէյան իտիյօրսընըզ . . . Հիշ օլմագսա
կիւնիւն պիրինտէ Տընիզին րէտէրի օլտուզըմը պիլէճէկինէ տաիր նի՞չիւն պա-
նա պիր իւմիտ պրագմայօրսընըզ . . .

—Զիրա պէն եալընըզ եարապիլէճէկիմ վէ իճրա իտէճէկիմ շէյի վատ ի-
տէրիմ . վէ իշթէ պու իւմիտ ապա Ֆիիլէ շըգամայանագ տըր . . . Տէտիմ սի-
զէ . էկէր Տընիզ՝ սիզի իլէ օլան ազրապալըզ պաղլարընը պիլսէ, պիզզարուր
գալպինի իքիյէ թագսիմ իտէճէք տիր . պէն իսէ անըն թէքմիլ գալպինի իսթէ-
րիմ . . . Լաքին պէնիմ պու գարարը գաթիմէ սէպէպ եալընըզ պու տէյիլ
տիր . . . Տիկէր պիր սէպէպ տահա վար տըր . . . քի պու տա ազ միւհիմմ
տէյիլ տիր . . .

Մէճհուլ ասէմ սէօզիւնիւ պուրատա քէստիկինտէ, տիւրկէր՝ սօլկուճ վէ
թիթրէյէրէք «տիկէր սէպէպ նէ՞ տիր» տէյու սիւվալ իթմիշ օլտուզընտան,
մէրդուճ միւսաֆիր ճէվապընտա «պու սէպէպ սիզէ պէյան իթմէք իշիւն թէ-
րէտտիւտ իտէրիմ» տէյիւճէ, Բիէր Լանտրի «Այաղընըզ էօբէյիմ, էֆէնտիմ,
պէյան իտինիզ» տէտի :

—Գօրգարըմ քի սէօզլէրիմ սիզի գըրար վէ հիտտէթլէնտիրիլլէր . . .

—Պիր շէյ իշիւն գըրըլմաղա վէ եախօտ հիտտէթլէնմէկէ հագզըմ վա՞ր մը
տըր . . . Ա՛հ, պէնիմ հալը րէզիլանէմի էյի պիլիլիմ . . . Պուճնտան մաստա
սիզի Գատէրը իլահի պուրայա կէօճտէրիյօր . սիզտէն հէր շէյի ախզ ու գա-
պուլ իտէպիլիլիմ . . .

—Էվվէթ, պիլիլիմ քի, սիզ պիր էհլի ըրզ ատէմսինիզ . . . Մահքիւմ
օլտուզընըզ իքի ճինայէթտէ տէ սիզին նէ տէրէճէ գապահաթլը օլտուզընըզ
եանի րէք օ գատար գապահաթլը օլմատըզընըզ պիլիլիմ . . . Լաքին նէ չարէ
քի պու մահքիւմիյէթլէր վուզու պուլմուշ տըր, վէ տիւնեա՞ իշլէրի սուրէթը
զահիլէյէ կէօրէ մուհաքէմէ իտէր . . .

«Պու չօճուզ պէնիմ կէօզիւմ էօճիւնտէ պէօյիլիւպ տէ կիւնիւն պիրինտէ .
—Բէտէրէմ նէրէտէ քէր . —տէյու սիւվալ իթտիկինտէ . —Գըզըճ, քէտէրին մահպոս
քըր . —ճէվապընը վէրմէյէ մէճպուր օլմագ իսթէմէմ . . .

«Խուտուսիլլէ պու չօճուզ եէթիք գըզ վէ կէնճ գատըն օլտուզընտա . —Իշ-

Յէ գաւիէլ Բիէր Լանդերին . . . յառիւմ Բիէր Լանդերին էլըը . —տէյու եօլու-
նուն իւզէրինտէ պիր շէյ իշիտէրէք ութանտըղընտան վէ քէտէրինտէն գըզա-
րըպ պօղարմասընը իսթէմէմ . . .

Պէտպախթ քէտէր պաշընը էյտի , տէրին տէրին իշինի չէքտի , վէ գան
գըրմըղը քէտիմիշ օլան կէօղլէրինտէն մօմօր եանազլարը իւզէրինէ իրի իրի
կէօզ եաշլարը տէօքտի :

—Էվվէթ —քէրէլէտի— հազգընըզ վար . . . Սիզ չօճուզը պէնտէն ալա
սէվէպիլէ ճէքտինիզ : Պէնիմ սէպէպիմտէն կիւնիւն պիրինտէ պու սէվիլիւլի գըզ
քէտէր չէքմէմէլի տիր . . . քէտէրինին րէզպլէթ չամուլարը անըն իւզէրինէ
տէ սըչրամամալը տըր . . .

—Պու հալտէ —սօրտու պիրտէն պիրէ մէրգուժ մէճհուլ ռատէմ— թէքլիֆա-
թըմը արզ իթտիկիմ վէճհլէ գապուլ իտիյօրմըսընըզ , վէ չօճուզընըղըն իւզէ-
րինտէ օլան թէքմիլ հուգուզընըզտան վազ կէչիյօրմըսընըզ :

—Գապուլ իտիյօրմ , էվվէթ , էֆէնտիմ . . . գալպիմի սյաղըմըն ալթընա
ալըպ էզէպիլիթրիմ , զիրա Տընիզ իշիւն պու գալպի կէօյսիմտէն չըզարըպ ա-
յաղըմըն ալթընտա էզմէկէ հազըր իտիմ . . . Մամաֆիհի պիր շէյ տահա սօ-
րահաղըմ . . .

—Ճէվապ վէրմէկէ հազըրմ . . .

—Տէտինիզ քի , Տընիզ քէնտիսինի սահիհէն սիզին գըզընըզը զանն իտէ-
ճէք տիր . . .

—Էվվէթ , տէտիմ վէ թէքրար տէրիմ . . .

—Բէք էյի , պէօյլէ օլտուն , սէպէպիինի անլայօրմ . . . Լաքին պու նի-
յէթինիզ նա՛ջըլ Ֆիլիլէ չըզպպիլէճէք տիր : —Պու քիւշիւք չօճուզըն ֆիքրինի
պուլանտըրմազ իշիւն պիր սէօզ քիֆայէթ իտէպիլէճէք տիր . . . Իւմիտ ի-
տէպիլիթրիմիսինիզ քի , անըն էթրաֆընտա պուլունան վէ հազիգաթը հալի պիլէն
ատէմէր պու պիր սէօղիւ սէօյլէմէղլէր . . .

—Հազիգաթէն պու իւմիտ տէլիճէ պիր իւմիտ տիր . Լաքին հալիմի սիզէ
աշտըղըմտա պէյան իտէճէկիմ ահվալը իուսուսիյէ սոյէսինտէ , պու մուխաթա-
րատան գօրգմամ . . . Էթրաֆըմտա պուլունանլարըն քեաֆիֆէսի՝ Տընիզին պէ-
նիմ գըզըմ օլմատըղընը պիլմէյէճէքլէր տիր . . .

Բիէր Լանտարի պիր թաասճճիւպ հարէքէթինտէ պուլունտու :

—Պու իուսուս սիզէ զարիպ կէօրիւնիյօր —թէքրար իթտի մէճհուլ ատէմ :
—Իշի շիմտի սիզէ աշահաղըմ , Լաքին էվվէլա եէմին իտինիզ . տիւնեատա սիզէ
էն սէվիլիւլիւ օլան շէյ իւզէրինէ եէմին իտինիզ , պիզղաթ Տընիզին իւզէրինէ
եէմին իտինիզ քի էպէտ իւլ էպէտ քիմսէյէ սէօյլէմէյէճէքսինիզ . . .

—Եէմին իտէրիմ —ճէվաս , վէրտի տիւրկէր . —Շիմտի պանա սէօյլէյէճէկի-
նիզի ասլա վէ գաթան քիմսէյէ սէօյլէմէյէճէյիմ . . .

—Պէնիմ իսիմ Աշիլ Վէրսիէ տիր —տէտի միւսաֆիր— անասըլ Բարիզլիյիմ ,
Լաքին հէման թէքմիլ էօմրիմիւ միւսթէմիլքեաթտա կէչիրմիշիմ . վէ էկէր պիր
պէօյիւք միրաս հավատիսինտէն սօլայը գըզըմլա պէրապէր Ֆրանսայա կէլմէ-
միլ օլայըտըմ , եինէ օրատա պուլունահազտըմ . . . Հայըֆ , պու միրտա պա-

նա պէտպարութիւնը կէթիրտի . . . Բաքիւ պ օլտուղըմ սէֆինէ թէքմիլ զարգ օլտու վէ պիր շէյ գուրթուլմատը , վէ օ գուտուրմուշ Ուլկիանոս պէնիմ սէվկիւլիւ շօճուղըմը սա էլիմտէն 'գարտը . . .

Միւսաֆիր սէօղիւնիւ քէստի . —Մէնտիլինի ձէպինտէն շըզարըպ , գուր գուրու օլան կէօղլէրինի սիւմէք իսթէտի . . .

—Ա՛հ , էֆէնտիմ —պաղըրտը Բիէր Լանտրի— աճըըմ սիղի : —Նէ գատար քէտէր շէքմիլսինիգ . . . աճապա տահա նէ՛ գատար քէտէր շէքէճէքսինիգ :

—Բէք շօգ քէտէր շէքտիմ . . . բէք մուզտարըպ օլտում : Պիր շօճուգ՝ պիր բէտէր իշիւն հէր շէյ տիր : Չօճուգ թէրքը հսյաթ իտինճէ , զանն իտէր-սին արթըգ հիշ էօմիւր գալմայօր : —Օ սէվկիւլիւ մասոււմ՝ սաստէթի , իւմիտի , իսթիգպալը պէրապէր կէօթիւրիյօր . . .

—Է՛հ , —տէտի Բիէր Լանտրի քէնտի քէնտիյէ պիր նէվի միւքէտտէր սէ-վինճէլէ— Ալլահ բազի օլտու . . . Հիշ օլմազսա Տընիգի շօգ սէվէճէք տիր :

Աշիլ Վէրտիէ տէվամ իթտի .

—Եալընըղըզա թահամմիլ իտէմէյօրըմ , վէ պիր տահա էվլէնմէմէք ի-շիւն մէրհոււմէ սէվկիւլիւ զէվճէմէ եէմին իթմիշ օլտուղըմ ճիհէթլէ , պէնիմ՝ գըզըմըն եէրինէ տիկէր պիր քիւշիւք գըզ ճան էվլատը ալարագ էօյլէճէ իմրարը էօմր իթմէյէ գարար վէրտիմ . . .

ԺԲ.

ՃԵՏԱՔԵԱՐԼԸՂԸՆ ՍՕՆՈՒ

—Նասըլ քի սէօյլէյօրսընըզ , էֆէնտի —մըըլտանտը Բիէր Լանտրի— Ֆիք-րինիգ ճան էվլատը ալմագ օլուպ պաշգա պիր շէյ տէյիլ իմիշ . . .

—Էվվէթ , էօյլէ տիր —ճէվապ վէրտի Աշիլ Վէրտիէ— լաքին պու ճան էվ-լատը ալմագըզ պէնիմ էֆքեարըմա մուվաֆըզ օլմագ իշիւն , պիր էօքսիւզ գըզ լըզըմ իտի . բէտէրի վէ վալիտէսի օլմատըգտան պաշգա , եազըն ուզագ հիշ պիր ագրապա վէ թասալիւզաթը տա պուլընմամալը իտի . . . Պու սու-րէթլէ արթըգ անըն եալընըզ պէնի սէվէճէկինտէ հիշ շիւպէճ օլմագ իտի . . .

«Նասըլ քի սիգէ սէօյլէտիմ , պիթթէսատիւֆ հալինիգէ ալեհաճ օլտոււմ , վէ պուլընու իւզէրինէ տէրհալ էֆքեար ու թասավվուրաթըմը թաստիլ իյլէ-տիմ . . . Եիրմի սէնէյի միւթէճավուզ միւտտէթտէն պէրու Բարիզտէն եըրագ պուլընատուղըմ հասէպիյլէ , արթըգ օրատա քիմսէյի թանըմայօրըմ , պանա տիւչէն միրաս իշիւն կէօրիւչէճէյիմ ատէմլէր պէնիմ կէլտիկիմ վէ եօլտա գը-զըմըն էօլտիւկինի պիւմէղլէր : Արթըգ թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր քի , ինթի-խապ իթտիկիմ շօճուղը սահիհէն պէնիմ շօճուղըմ կիպի հէքսինէ տէ թագտիմ իտէպիլիրիմ , վէ տիւնեսատա սիղտէն մատա քիմսէ պէնի եալանա շըգարա-մագ . լաքին եէմին իթտիկիինիգ իշիւն , արթըգ պու թարաֆտան էմինիմ : Պու-նա պիր ճէվապընըզ վա՞ր մը , Բիէր Լանտրի , վէ սէօյլէտիկիմ տօղրու տէյիլ մի տիր . . .

— Խայրը , էֆէնտիմ , հիշ պիր ճէվապըմ եօզ տըր — մըրըլտանաը տիւրկէր-
հիշ պիր իթիրաղըմ եօզ տըր . . . հէր շէյի էվվէլճէ եօլունտա տիւրիւնիսիսիդ .
իթասաթ իտէրիմ , դաթլանըրըմ , գուրպան օլուրըմ , վէ պու ֆէտաքեարըլը
գապուլ իտէրիմ , զիրա Տընիզին էօմր ու իսթիդպալը պու ֆէտաքեարըլըմ մէ-
նութ պուլունսոյօր . . .

Աշիլ վէրտիյէ Բիէր Լանտրինին էլլէրինի քէմալը շէվզ իլէ սըգտը :

— Տօսթըմ —տէտի օնա— սիզ ըրգէհլի պիր ատամ վէ էյի պիր բէտէրսիսիդ

. . . էվլասընըլըն սաստէթի սիզին միւքեաֆաթընըզ օլաճագ տըր :

— Ա՛հ , էֆէնտիմ , —պաղըրտը տիւրկէր—պէն տէ պաշգա պիր շէյ իսթէ-
մէմ . . . պաշգա պիր շէյ իւմիտ իթմէմ . . . էկէր Տընիզ ըահաթ վէ մէսուտ
օլուր իսէ շէքտիկիմ պունճա քէտէր ու միհնէթի ունուտըրըմ . . .

— Չօզ մէսուտ օլաճագ տըր , եէմին իտէրիմ սիզէ . . .

— Անճագ , —թէքրար իթտի Բիէր Լանտրի իիթիյարի օլմայան պիր շիտ-
տէթլէ— էկէր շայետ պէօյլէ օլմատըղընը իշիտիր իսէմ , արթըզ եէմին մէմին
գալմազ . . . պէն եէնիտէն գըղըմըն բէտէրի . . . համիսի . . . միւնթագիմի
(վրիժաուու) օլաճաղըմ . . .

Աշիլ վէրտիէ իսթիհզա եօլուր կիւլիւմսէտի :

— Նէ՛ —ճէվապ վէրտի— տահա շիւպհէ՞ մի իտիյօրընըզ . . . հէնուզ էմ-
նիյէթ սիզիլ՞ք մի կէօսթէրիյօրընըզ . . . Տիւրիւնիսիդ քի հէնուզ արամըլտա
գաթի պիր գարար եօզ տըր : էկէր սէօզ վէրտիկիւնիզէ բիւշման օլտու՛նըզ իսէ ,
սէօղի-նիզի կէրի վէրիրիմ . . . Ալլահ տա պիլիր քի պէն սիզէ ճէպր իթմէյէ
կէլմէտիմ . . . Պէն շէքիլիր կիտէպիլիրիմ . . . Մատամ քի Տընիզի սազլայա
պիլիրսիսիդ , ալըգօյուընը , վէ պու պիշարէ չօճուղըն եազընտա վուզու պու-
լաճագ մուճպի հիւզն ու քէտէր վէֆաթընա եւլընըզ սիզ միսուլ օլունըզ . . .

Աշիլ վէրտիյէ պունու տիյէրէք այաղա գալըզպ գարույա սօղրու կիթ-
մէքտէ իտի :

Բիէր Լանտրի գարու իլէ Աշիլ վէրտիէնին արասընա ֆըլտնտրագ վէ եալ-
վարմագ թարըզ իլէ իքի էլլինի պիր պիրինէ պաղայարագ շէօյլէ բէրէլէտի :

— Ալլահ աշըլընա օլտուն , էֆէնտի , պու տէֆա տա շու իթտիկիմ լազըր-
տըլարա աֆվ իտիսիդ . . . չօճուղըմտան մուհազգագ սուրէթտէ այըրլաճաղըմ
ճիհէթլէ պունտան հասըլ օլան քէտէր զիհնիմի քիլիշան իթմէքտէ , պէյնիմի
գարըլտըրմագտա վէ պէնի տէլի կիպի իթմէքտէ տիր . էկէր պէնիմ գուսու-
րըմտան սօլայը շիմտի գալըզպ կիտէյիտիսիդ , Տընիզին հսլի նէ՞ օլուր իտի :
Իյթէ օլ վազթ ասըլ միւճրիմ օլուր իտիմ . զիրա մէրգուճէյի դուրթարա պիլիր
իքէն , գուրթարմագ իսթէմէմիշ օլուր իտիմ :

Աշիլ վէրտիէ ֆէրահլանաը վէ եիւզիւնտէ պիր շէֆուպթ վէ մէրհամէթ
պլամէթի կշօրիւնտիւ :

— Նէ տէրէճէ մուզտարըպ վէ միւքէտտէր օլաճաղընըզ պլլիրիմ —տէտի-
վէ հագարէթլի ֆագաթ տիւրիւնիլմէմիշ պիր շիւպհէ ու էմիյէթ սիզիլի սէ-
րուըն տիլտէն աֆվ իտէրիմ . . .

—Ահ, էֆէնտիմ, չօգ էյի ատամսընըղ . . . Սլլահ սիզէ բաղը օլսօւն—
պաղըրտը տիւրկէր :

Պատէհու պիր աղ սուս տուրտուզտան սօնդրա գօրգագ պիր թարզլա ի-
լավէ իթտի .

—Պէշ սէնէտէն . . . ճէղամը շէքիպ պիթիրտիկիմտէ , կէօղ հասլընա
մախսուս օլան միւտտէթտէն էվվէլ Բարիզէ կէլմէք իչիւն բօլիս նէզարէթին-
տէն ըուխսաթ ալըր իտէմ , պաղը քէրրէ Տընիզիմի կէօրէ պիլէճէ քփիլիմ . . .
ա՛հ , ուղագտան , էֆէնտի . . . չօգ ուղագտան . . .

Աշիլ վէրտիէ պու սիւվալա խօշլանմայարագ , գուրու պիր թարզլա շէօյէ
ճէվապ վէրտի .

—Ջաննըմա կէօրէ , պէօյէ օլմաղսա տաշա էյի օլուր իտի . Լաքին դըզը-
մըն եօլու իւզէրինտէն սիզի պիր թարաֆա ալմաղա հազգըմ եօզ տըր . . .
հալ պու քի պու պիհուտէ թէսատիւֆլէր՝ եարալարընըղ եէնիտէն աշմագտան
պաշգա պիր շէյէ եարամայանաղլար , վէ քի՞մ պիլիր քի , բէք չօգ խալէճանը
գալպինիպֆէն իչի շագտըրմայանագալընըղ :

—Իշի շագտըրմա՞գ —տէտի Բիէր Լանտրի— ասլա , էֆէնտիմ , ասլա պէօյէ
պիր շէյտէն գօրգմայընըղ . . . պէն էյի պիլիրիմ քի , պէօյէ պիր շէյ եարըն-
ճա , պէնիմ սաստէթիմի թէէմին իթմէտիքտէն մաստա , Տընիզին սաստէթինի
տէ պօղանաղըմ . . . արթըզ պէնի սէվմէյէճէք . . . սէվէմյէճէք . . . քէն-
տիսի իչիւն հիշ պիր շէյ սայըմայանաղըմ . . . Օ կիւզէլ վէ գէնկին մաստաղէլ՝
պանա պիր էսքի ամէլէ , ֆաղըր պիր ատէմ նաղարըլլա պագանագ վէ մէր-
համէթինտէն նաչի սատագա վէրէճէք տիր . . .

—Պու տէտիկինիզ իւզէրինէ —թէքրար իթտի Սշիլ վէրտիէ— արթըզ միւ-
քեալմէմիզին սօն ֆգրասընը պէյան իտէճէյիմ . . . Տուգարալըզ Լագըրտըր
իթտինիզ . . . տէյի՞ մի . . .

—էվվէթ . . .

—Սիզին ֆուգարա օլմանըղը իսթէմէմ . . . գըզը սէրվէթ ու իզպայ ի-
չինաէ օլոււն , բէտէրի իհթիյանճ ու զարուրէթ իչինտէ պուլուսոււն , պու շէյ
թապիաթա գարչը տըր , պու շէյ ախլագա մուղսիյր տիր , վէ պէն գապուլ ի-
տէմէմ . . .

Բիէր Լանտրի քէմալը թաանճիւպլէ գարչըրնտաքի ատամա պագաղ :

Աշիլ վէրտիէ շիտտէթլէ թէքրար իթտի .

—Բէք գէնկին օլտուղըմը , վէ միւտտէթը հայսթըմտա Տընիզի սէրվէթ ու
իզպալիմէ հիստէմէնտ իթտիքտէն սօնդրա թէքմիլ մալինի տէ սնա թէրք իտէճէյիմի
սիզէ սէօյլէտիմ . . . պու ալթոււն նէհրինին պիր մասուրասը տա սիզէ շէվ-
րիլմէսի միւնասիպ վէ նիզամընտա տըր . . . Պուստան պէօյէ սիզին տէ իս-
թիզպապիների սէրվէթլէ տէյիլ , ֆագաթ իսթիրահաթլա թէէմին ու թէրֆիհ ի-
տէճէկիմ . . . շուսու էյի պիլինիզ քի , հասլստան շըզընճա իշ պուլմանըզ իմ-
քեանսըզ օլմաղսա պիլէ , միւշքիլ օլանագ տըր . հասլստան գուրթուլանլար ի-
չիւն պիր էֆքեարը պաթըլէ պուլուսուլ , իշթէ պու էֆքեար հիւզիւնաէն հէք
ֆասլրիգա գաքուսը սիզին էօնիւնիւզտէ գաքանանագ տըր . Լաքին էկէր քիւ-

չիւք պիր սէրմայենիզ օլուր իսէ, պիր իչ աչա պիլիրսինիզ վէ զայրէթ ու տի-
բայէթիինիզէ իլէրլէտէ պիլիրսինիզ . . . Օն իքի պին ֆրանգ եէթէ՞ր մի . . .

Բիէր Լանտրի՝ հայրէթատէ դալմը կիպի կէօրիւնէրէք ճէվապ վէրմէտի :
Աշիլ վէրտիէ պու սիւքիւթատէն շիւպհէլէնտի :

— Էկէր պու մըգտար սիզէ բէք ճիւզի կէօրիւնիւր իսէ, —տէվամ իթտի
սէօզիւնէ— հիչ շէքինմէյէրէք սէօյլէյինիզ . . . սիզի թէմամըլլա մէմուռն իթ-
մէք իսթէտիկիմտէն, պիզզաթ սիզին թային իտէճէկինիզ մէպլաղը շիմտի սիզէ
թէսլիմ իթմէք արգուսընտա պուլուռնույօրըմ . . .

Միւսաֆիր՝ պուռնու տիյէրէք ճէպլինտէն, պէօյիւք վէ պանգա պիլիթլէրի
իլէ տօլու պիր շըղտան շըգարմագտա իտի : Չըղտանը էօյլէ պիր աշտը քի իօ
չինտէ նէ վար իսէ կէօրիւնտի . . .

— Մըգտարընը թային իտինիզ —թէքրար իթտի— պէն սիզին սանտըքքեա-
րընըղըմ . . .

Բիէր Լանտրի էլինի ուզաթտը վէ պիր նէվի տէհչէթլէ շըղտանըէօթէյէրթտի

— Էյ, նէ հարըյօրսընըզ —պաղըրօը Աշիլ վէրտիէ— ումարըմ քի ըէտա
իթմէզ վէ պէնի մահգուն զըլմագսընըզ :

— Պուռնու ումմայընըզ, էֆէնտի —ճէվապ վէրտի տիւրկէր շիտտէթլէ— ըէտտ
իտէրիմ . . . աղա դապուլ իթմէմ . . .

— Պու նիչի՞նն :

— Ձիրա տիւնեա վէ աիրէթ ազչէնիզի էլիմէ պիմայանաղըմ . . . էկէր էն
ճիւզի պիր ազչէյի գապուլ իտէճէք օլսամ, պէնիմ ֆէտաքեարըղըմ պիր ախզ-
ուիթա սուրէթիինի քէսպ իտէճէք տիր . . . գըղըմը սաթմըչ օլանաղըմ . . .

Պիր կիւն զարուրէթ ու սէֆալէթէ տէ տիւչար օլսամ, նէ՞ ումուրըմ . . .
Էկէր սատագա իսթէմէք իչիւն էլ ուղաթսամ, ութանմագսըղըն ուզատանա-
ղըմ . հայ պու քի շօճուղըմըն իւզէրինէ քեարճըլըղա գալգըլմայանաղըմ . . .
հէր շէյ անըն իչիւն . . . պէնիմ իչիւն հիչ պիր շէյ . . . իչթէ պէնիմ սօն սէօ-
զիւմ պու տըր :

— Սիզի թասյիպ իթմէյէ ճէսարէթիմ եօզ տըր —ճէվապ վէրտի Աշիլ վէր-
տիէ— Պէնիմ էֆքեարըմճա հէր նէ գատար սիզ պիր հըսը նէճիպանէ վէ ա-
վիճէնապանէյի բէք զիյաստ միւպալէզալը սուրէթտէ իլէրիյէ կէօթիւրիյօր իտէ-
նիզ տէ, իսրար իթմէմ . Լաքին մաէլմէմուռնիյէ սիզէ վէրէճէյիմ մէպլաղը
պէօյլէ պու սուրէթտէ ըէտա իթտիկինիզ իչիւն թէէստիւֆ իտէրիմ . . . սայքի
սիզ պէնի տիւչման եէրինէ գօյօրսընըզ . . .

— Խայըր, պուռնուն աքսի օլտուղընը իսպաթ իտէյի՞մ մի, իսթէ՞րմիսինիզ—
սիւվալ իթտի Բիէր Լանտրի :

— Էվվէթ, իսթէրիմ պու իսպաթը . . . Լաքին նասըլ իսպաթ իտէճէքսի-
նիզ . . .

— Քէնտիմ իչիւն ըէտտ իթտիկիմ մէպլաղըն պիր գըսմընը պաշղոտը իչիւն
գապուլ իտէրէք . . .

— Ֆիքրինիզի իյզան իտինիզ, ըէճա իտէրիմ . . .

— Միւստատէ իտէ՞րմիսինիզ, էօնիւնիզտէ իքի իւչ սաթըր շէյ հաղայըմ . . .

հէր նէ դատար չօգլուգ գալէմ դուլլանմամ իսէ սէ , չօգ սիւրմէյէնէք տիր օ
— Սիղէ միւսաատէ իթմէք պէնիմ հատտիմ տէրիւ տիր . սիղ քէնտի խա-
նէնիդտէօնիդ , վէ պէն սիղին էմրինիդէ իթաաթ իթմէյէ պօրնլուլըմ . . .

Տիւրկէր չամաչըր վէ էավապընը սաղլատըրը պէյադ թախթա տօլապը աչ-
տը , վէ պիր ազ սարաշթըրտըրտան սօնղրա , սարարմը էսքի պիր թապագա
քեաղըտ , վէ մէքթէպլիէրին գուլլանաըրըրը պիչիմտէ գուրչուն պիր օղգա
վէ պօղուգ պիր գալէմ պուլտու :

Միւրէքքէպ՝ չամուր կիպի օլմուշ օլտուղընտան , պիր տամիլա սու տամիլա-
տը , վէ քեաղըտը եաղըխանէ եէրինէ սիղինէ գօյարագ ֆէնա վէ նիղամըրը
պիր եաղը իլէ աթիտէքի սաթըրըրը չըգտը .

«Մատամ Ժիրօ ,

ԱՍօն տէֆա կէօրիւշտիկիմիդ վազթտամ չօգ զիյատէ պախթիյարըմ : —Մէր-
համէթլի պիր զաթ՝ Տընիզի տէրէօհտէ իթմէյէ րազի օլույօր , վէ պու սէվ-
կիւլիւ չօնուղըն իւղէրինտէ արթըգ էնտիչէ իտէնէք պիր շէյիմ եօգ տըր : —Պա-
նա կէլիննէ , թաչրատա էյի պիր իչ պուլտուլմ , պիր խայլի սէնէլէր Բարիզի
թէրք իտէնէյիմ : Թաֆօրլաթը բէք ուզուն օլաճագ օլան պաղը մէմուլին զայ-
ըը ահվալ վէ վուգուսթ սայէսինտէ տէ էրէյինէ պիր մէպլաղը իօթէտիկիմ կի-
պի գուլլանասլիւրիմ : —Պու տա Տընիզի տէրէօհտէ իտէն մէրհամէթլի ատէմին
տիկէր պիր խայրը տըր :

«Մատամ Ժիրօ , նասըլ քի սէօյլէտիմ , պիր գաչ պին ֆրանղլա պուլլուն-
տըղընըգ ֆէնա հալտէն դուրթուլուպ , էվզէլքինտէն տահա զիյատէ մուվաֆ-
ֆաղիյէթլէ իչ եարմաղա պաշլայասլիւրիսինիդ : —Իշթէ սիղէ պէշ պին ֆրանղ .
—Պու ազչէ էօտիւնն վէրիվէյօր . թէքմիլ պախշ օլունույօր : Պու մէպլաղ սո-
յէսինտէ մէտուտ օլմանըղը թէմէննի իտէրիմ . . .

«Հօչնա գալըն , Մատամ Ժիրօ . նէ վազթ կէօրիւշէնէյիմիդի սլիլէմէմ-
լաքին ինանըն քի նէրէյէ կիտէրտէմ սիղի խաթըրմտան չըգարմայաճաղըմ , վէ
պէնիմ սէվկիւլիւ Տընիզիմէ իթտիկինիդ էլլիքէր , վէ կէօսթ էրտիկինիդ շէֆա-
գաթ վէ թագայլուտաթ իչիւն էպէտ իւլ էպէտ միննէթտար օլաճաղըմ :

«Գաղըրմ սաղլըղընըգա տուվաճը ,

«Բիէր Լամարիս»

—Պու գատար տա ուզուն եաղմագ իսթէմէղ իսիմ —տէսի տիւրկէր քեա-
ղըտըն իւղէրինէ քիւլ էքէրէք-լաքին նէ իտէ , պիթտի . . .

Պատէհու էյի քէօթիւ տիւրտիկի մէքթուլըն իւղէրինէ տուլ Ժիրօ գատըն
իսմին եաղըպ , Աչիլ վէրտիէյէ իթապէն թէքրար տէտի .

—Պու մէքթուպ՝ սօն իքի սէնտէ Տընիզէ վալտէյիք իտէն իսթիյար վէ
էյի պիր գատըննըղաղ իչիւն տըր . . . Մէրգումէ պու արա բէք պէտպախթ
տըր . իֆլաա իթտի . ալաճագ սահիպլէրի՝ էվինտէ նէ վար նէ եօգ սաթըրըրը
վէ հաթթա մէրգումէյի հապս իթտիւրմէք ինսաֆորըղըրնտա պիլէ պուլունտը-
լար . . .

—Չաբուգ մէրգումէյի չըգարմալը հապստան —պաղըրտը Աչիլ վէրտիէ :
—Պէնիմ տէ ֆիքրիմ պու տըր . . . պիր սղ էվլէլ պանա օն իքի պին

Ֆրանսոզ վերմէք թէքլիֆը սէխավէթ քեարանէսինտէ պուլունտընըտը . . .

— Մէպլաղը մէզպուրը պու էյի դատընճըզազ իչիւն իսթէ՞րմիսինիզ :

— Խայր , —պու չօգ տըր : —Պէշ պին օլսա պօլ պօլ կէթէր :

Աշիւ վէրտիէ բաքէթտէն պէշ աստտ պանդա պիլէթի այըրտը վէ «իլթէ» տէյերէք Բիէր Լանտրիյէ թագտիմ իթտի :

Բիէր Լանտրի ճէվապէն տէտի .

— Շիմտի սագլայընըզ , վէ պէն կիտիպ հասպս օլունճա , եանի իքի կիւնտէն , Գլիշի սօզաղընտաքի թէվգիֆխանէտէ տուլ մատամ Թիրօյա թէսիմ իթմէյէ հիմմէթ իտինիզ , բէճա իտէրիմ . . .

— Պու մէմուրիյէթին թէմամըլա իյֆա իտիլէճէկինի սիղէ թէէմին իտէրիմ . . .

— Մուամմէր օլունուզ , էֆէնտի : — Բէք պէօյիւք պիր շէֆագաթ իճրա իտէճէքսինիզ . . .

— Բարայը պէն վէրմէյէճէլիմ , —տէտի Աշիւ վէրտիէ— սիզ վէրէճէքսինիզ , ղիրա պու ազչէ սիզին տիր . . .

Տիւրկէր պաշընը սալայարագ տէտի .

— Պու պապտէ նէ տիւչիւնտիկիմի պիլիրսինիզ : — Շիմտի սիզտէն պաշգա պիր լութֆ պէքէրիմ . . .

— Պէնտէն պիր լութֆ մը . . . նէ՞ կիպի . . . նէ արզու իտէրսէնիզ մուվաֆագաթ իտէրիմ . . .

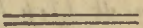
— Եարըն տէյիլ օ պիր կիւն պու էվտէն հապսխանէյէ կիթտիկիմ վագթ Տընիզի պէնտէն տլասընըզ . . . էֆէնտի , մալիւմ տիր քի պիր կիւն պիր շէյ տէյիլ տիր , շարուգ կէչէր . . . վէ պէնիմ բէտէրլիկիմին պիթմէսինէ պիր կիւն գալըշ արը . . .

— Պու մասումճըզազ սօն տագիզա վէ սօն սանիյէյէ դատար կանընըզտա դալաճագ տըր —մըրըլտանտը Աշիւ վէրտիէ : — Մէրգումէտէն այըրլտըզընըզտա , հիչ օլմագսա շունու տիւչիւնիւպ միւթէսէլլի օլաճագսընըզ քի , սէվկիւլիւ քէրիմէնիզ պիր մէսուտ էօմիւր կէչիրմէյէ պաշլայաճագ , վէ պու սաատէթէ սիզին ֆէտաքեարըղընըզ սայէսինտէ մալիք օլաճագ տըր . . .

— Թէչէքքիւր իտէրիմ , էֆէնտիմ , թէչէքքիւր իտէրիմ —պաղըրտը տիւրկէր— պանա պէօյլէ սէօյլէմէքլէ էյի եարարընըզ . . . գուվվէթիմ կօզ իտի , գուվվէթ վէրիյօրսընըզ . . . ճէսարէթէ միւհթաճ իտիմ , պանա ճէսարէթ վէրիյօրսընըզ . . .

..

Օգույանլարըմըզըն իսթիմա իթտիքլէրի շու միւքեալէմէտէն պիր հաֆթա դատար սօնղրա պիր հասպս արսպասը՝ Բիէր Լանտրի իլէ սաիր պաղը մահքիւմէրի Գլէրվօ հապսխանէի ումումիսինէ կէօթիւրմէքտէ իտի քի , մէրգում օրատա պէշ սէնէ գալաճագտը . . .

ԻՔԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

Ա.

ՔԻՐԷՍՐԻ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

Պունտան էվվէլքի սահիֆէլէրտէ հիքեայէ իթտիկիմիդ վուգուաթը պիտէտէն պերու օն պէշ սէնէ գատար միւրուր իթմիշ օլմաղլա , 1854 սէնէի միւլատիյէսինին սօն պահարը հիւրուլ իթմիշ իտի :

Րէնա իտէրիզ օգուլանլարըմըզա . պիզլիմէ 25 սէնէ ազտէմ Ֆիլիթ Վէրտիէնին եաքմըշ օլտուզու կէնիշ պիր պինանըն իշ թարաֆընա թէշրիֆ պուլուրսուըլար : Մուամաիլէյհին եէկէնի Աշիլ Վէրտիէնին զայրէթլի վէ տիրայէթլի իտարէսի էսնասընտա տա մուէսսէսաթը մէզքիւրէնին էհէմմիյէթի պիր գաթ տահա արթմըշ իտի :

Պիլի բըխթըմընտա պուլունան մէզքիւր քէրէստէ ֆապրիգասը Բարիզին էն միւքէմիէլ վէ էն ճէսիմ ֆապրիգասը պուլունուպ , պունուն շէօհրէթի բէյտէրբէյ արթարագ , հէր կիւն միւթէատտիտ էհալի կիտիպ սէյր իտէրլէր , վէ պու սէյիրճիլէր օ գատար եօլու կիթտիքլէրինէ սալա բէշիման օլմաղլար իտի :

Ֆիլ հագրիգա հէր կիւն շայլար վէ գանալար վասէթասըյլա կէթիլիլմիշ ալա եարու քէրէսթէսի , վէ Աթլանթիք Ովկիանոսը վասէթասըյլա Ամէրիգա օրմանալարընտան կէլմէ ալա վէ նէֆիս խաթապ եիւքիւ պէօլուք վարօրլար կէլիւր բըխթըմըն տէմիր հազդալարընա հալաթ պաղալարլար , վէ միւթէատտիտ իշճիլէր՝ հիյի հանէթտէ դուվլէթլի մաքինալարլա մէզքիւր վարօրլարը պօշալթըրլար իտի :

Ասըլ քէրէսթէ ֆապրիգասը՝ եիրմի պին մէթրօտան զիյատէ արազի թութմաղտա օլուպ , տիւզկիւնճէ եըղըմըշ օլան տիրէքլէր վէ քիւթիւքլէր՝ հէր թաարաֆտա քիւշիւք քէմէրլէր վէ պիթմէզ թիւքէնմէզ քէմէրլի սալունլար վէ կէօզիւն ալտըղը գատար սիւթունլը սալալար թէշքիլ իթմէքտէ իտիլէր :

Քէրէսթէլէրին պու սուրէթտէ եըղընթըլարը՝ թէքմիլ ֆապրիգայա պիշիմսիզ վէ ույղունսըզ պիր նէվի շէհիր սուրէթի վէրմէքտէ իտի :

Սահիպինին իդամէթկեահը ֆապրիգանըն իթթիսալիէտէ պուլունուպ , պունուն թաշտան էօրմէ վէ սատէ կիւզէլ եիւզիւ՝ բըխթըմտան եանա պուլունմագտա , վէ դումու պիր ավու պիր մըղտար աղանլա պաղշէ եէրինի թութմաղտա իտի :

Ֆիլիթ Վէրտիէ զէնկիւլէնտիկի զէման պու խանէյի եաքմըշ օլուպ , օ վազըթտան պէրու նէ տիշարըսընտա վէ նէ իչէրիսինտէ հիշ պիր թաատիլաթ ինրա օլունմամըշ իտի : —Կէնիշ կէնիշ օտալարը բէք զիյատէ այտընլըզը վէ հալատար օլուպ թագսիմաթը տա բէք եօլունտա իտի . անճագ էշեսսը բէք ստի օլտուզընտան , սէնէվի իքի պին տէօրթ եիւզ ֆրանդ մասը օլան եազընըլար պիլէ պու միւեօն սահիպի առէմին էշեսսընա պէյէնմէյէճէքլէր իտի :

Տէմիր թէլտէն էօրմէ , վէ սըզ վէ էլի հարազըլը սարմաշըզ նէվինտէն եէշիլիլքիլէ էօրթմէ օլարագ , եէր գաթընտա իւշ ճամէքեանըն իւթ թարաֆընտա ալա պիր շարտագ պուլունմագտա իտի :

Պու շարտադրն տէօրթ տրէքլէրի պիլէ էնվար եէչլիլէք վէ նէպարթաթ Ի-
շինտէ զայպ օլմուշ իտի :

Ավուներն օ պիր Թարաֆընտա , սահիպին խանէօնին գարշըսընտա վէ
Ֆապրիգանըն իթթիսալինտէ շալէ պիչիմինտէ պիր քէօջք պուլունուպ , պունուն
բէնչէրէլէրինտէ բէք դավի տէմիր բարմազըզլար վար իտի : Գօյու եէչլի պօ-
յալը վէ զայէթ գալըն գարուսընըն իւզէրինէ պիր գաթ տա սան գարըլ օլուպ ,
մէզքիւր գարունըն իւսթիւնտէ պէյազ եազըլարլա շըզըմըլ աթիտէքի քէլիմէ-
լէր օգունմագտա իտի .

ԻՏԱՐԷՊԱՆԷ ՎԷ ՍԱՆՏԸԳ ՕՏԱՍԸ

Ճիլ հագրիգա սանտըգ օտասը իլէ խտարէխանէ եէր գաթընտա օլուպ ,
սանտըգքեար իսէ պիրիննի գաթտա իգամէթ իտէր իտի :

Նէ իգամէթ կեահըն վէ նէ տէ Ֆապրիգանըն գարուճըսը օլմայքպ , իշնի
պաշընըն պիրի՝ Ֆապրիգանըն օրթա եէրինտէ պուլունան օտա կիպի քիւչիւք
պիր մահալտէ օթուրարագ , հէր սապահ իշնիլէրին իլէրինէ կիթտիքլէրի պլըլ
գարուլը աշմաղա մէմուր իտի : Պու իշնի պաշը՝ պունտան մաստա պիր էմնի-
յէթ մէմուրիլէթը մախսուսէսինի տէ իյֆա իթմէքտէ իտի : Շէօյէ քի , կիւն-
տիւզ ագչամա գատար պաղըլ պուլունան Բլաթօն նամ ազըլն պիր շումար քէօ-
բէյի իլէ պէրապէր , հէր դաշամ իշնիլէր կիթտիքտէն սօնըրա , պիր Թիւֆէնք
վէ պիր ֆէնէր ալարագ Ֆապրիգանըն հէր սալա , սօգագ վէ տէօրթ եօլ ա-
ղըլարընը գօլ տօլաշըր իտի :

Էկէր գագաի իթթիֆադ խըսըզըն պիրի՝ պալատէ դիքր իթտիկիմիզ միւ-
թէատտիտ քէօշէ պուճագ եէրլէրին պիրիսինտէ կիզլէնմէք ֆիքըլ մէնհուսըն-
տա պուլունմուշ օլտա իտի , մէզքիւր շումար քէօբէյի գօգու պարագ վէ հըսս
իտէրէք , տէրհալ մէրգումը պուլուր վէ պօղազընա սըշըրար իտի :

1852 սէնէսինտէ զըլ մէվսիմինտէ եէրսիզ եուրտսըլ վէ ֆագաթ նիյէթի
Ֆասիտէսի օլմայան սէրհօլըն պիրի հօլունու շաշըրարագ , նասըլտա Ֆապրիգայա
կիրմիշ օրատա սէրէ սէրբէ օտուն թաղաչարընըն իւզէրինէ եայըլարագ խըլա-
մագտա վէ իշտիկի շարսպը տէօքմէքտէ պուլունմուշ իտի :

Բլութօն պաղըլ եէրինտէն սալը վէրիլիր վէրիլմէզ մէրգում սէրհօլըն պու-
լունաըլը եէրէ սըշրատը , շէնկէլ կիպի տէհչէթլի տիչլէրինի մէրգումըն էթինէ կէ-
շիրտի , վէ էկէր իշնի պաշը եէթիլմէզսէ իտի , սէրհօլը բարալայանագ իտի :
— Պիշարէ՝ պու տէհչէթլի հիւճումտան աղըլ պաշընա կէլիպ սւլգուտան ույան-
աըլընտա , քէնտիսինի էօրլում գունաղընտա պուլանագ իտի :

Կէճէլէրի պու գօլ տօլաշմանըն լիւզումինէ իքի սէպէպ պուլունուպ , պի-
րիննի սէպէպ չու իտի քի , սանտըգտա էքսէրիյա վէ խուսուսիլէ թագսիթ
կիւնլէրինտէ քիւլլիլէթլի մէպլաղ պուլունուր իտի : Իքիսինի սէպէպ տէ չու իտի
քի , պէլքի եօլ վէրիլմիշ օլան պիր ամէլէ գունտագ պրագարագ աթէչէ վէրիլ ,
վէ պու սուրէթէ պիր ալունճ եօնկա միլեօյլարլա ազչէյի քիւլ իտէպիլիր իտի :

Աշիլ վէրտիէ պիր դազատան գօրգօ.սը օլմամագ իշիւն հէր նէ գատար Ֆապ-
րիգայը իքի գումբանիյա սիկուրթա իթմիշ իտի իսէ տէ , տայմա կէօղէթէ-

րէք հէր նէվի մէնհուս գաղալարըն էօնիւնիւ այմայը տա միւնասիւկ կէօրմիւշ իտի:

1854 սէնէսի սեպտեմբերին 12սինտէ ազամ սասթ 5 ըստտէլէրինտէ օթուգ գատար ամէլէ վարօրլարտան պիր խայլի եագաճագ օտուն շրգարմագտա, վէ ըլխթըմտան վարօրա գատար ուգատըմըշ պիր թախթա իսքէլտէն կէշիպ տէօնէրէք օտունը ֆապրիգանըն իչէրիսինէ թաշըմագտա իտիլէր:

Վէրտիէ ֆամիլեասընա աիտ պու խանէնին պէօյիւք գարուսընտան եիւզ էլլի ասպըմ գատար էօթէտէ ֆապրիգանըն էթրաֆ տուվարը պիթտիկի եէրտէ զայէթ ֆէնա պիր մէլխանէ պուլունուպ, պունուն այնընտա շու լէվհա ասըլը մըշ իսի:

ԷՅԻ ԶՕՃՈՒԳԼԱՐԸՆ ՃԷՄԻՅԷԹԿԵԱՀԸ .

Կէօրիւնիշտէ մումաիլէյհ զէնկին քէրէսթէ թիւճճարընըն ամէլէսի միյանընտա միւթէատտիտ էյէ շօճուգլար վար իտի, զիրա թաթիլ սասթլարընտա հէր նէ գատար իշնի պաշը տարըլլայ թէքտիր իտէր իտի իսէ տէ, եինէ մէշօքիւր մէլխանէ ամէլէ իլէ տօր տօլու օլուր իտի, վէ էքսէրիա պիր գաշ թէնպէլէր՝ իշի պրագըպ կիզիճէ մէլխանէյէ կիտէրլէր իտի:

Սասթ պէշ վուրտուգու էանատէ ուզուն վէ գայըֆ պիր ատամ՝ պաշընտա եաղլը պիր շարգա վէ շէհրէսինին եօգարըսընը սագլայպպիլէճէք գատար շարգասընըն գուլտըշըն էօնէ տօղրու էնտիրիվիշ վէ զընճապի պիր իշ կէօմէլէրի կիյմիշ վէ պիր գըրմըշը պօյուն պաղը պաղլամըշ օլտուղու հպտէ, մէյխանէտէն շրգըպ գանալըն գըլըսընա գատար իլէրիլէտի, վէ աղըզ ըլլըրը իլէ պիր վայս հավասը շալմաղա պաշլատը:

Պու ատամ սղըզլա պու հավայը շալմաղա պաշլար պաշլամաղ, ամէլէտէն պիրի՝ վարօր իլէ ըլխթըմըն արասընա գօնուլան իսկէլէ թախթասընըն ուճունա եէթիշտիկինտէ այաղը գայըպ ըլխթըմըն իւզէրինէ տիւշիւ վէրտի վէ սըրթընտա օլան օտունպարը եէրէ եայտը:

Պունուն իւզէրինէ հէր քէս կիւլտիւ:

— Պրափօ՛, Կօպէր, — պաղըրտը իսթիհզաճը պիրի, — իշթէ պէն պունա գալտըրըմը սիւրիւրմէք տէրիմ:

— Ուճուգ ֆիլյաթիլը բարթէր պիլէթի — տէտի տիկէր պիր սօյթարի, — սասթըլան եէրտէ տահա վա՛ր մը, Կօպէր:

— Կօպէ՛ր, գօնթրամարգա սաթա՛րմըսըն, — սիւվալ իթտի իւշիւնճիւ պիր զէվքէի: — Տէյէր ֆիլյաթլա տըրըմ:

— Կիւլիւնիւզ տահա, ինսաֆըրըլար. — ճէվապ վէրտի Կօպէր նամընտա օլան ամէլէ. — պէնիմ եէրիմտէ սիգ օլմայը իտիհիղ: Տիղիմ րէք աղըրօյր: Գօրօ գարըմ քի իշ իւշէյէմէմ:

— Սահի՞հ մի, բէ՞ք աճըտը . . .

— Պու տա սէօզ մի եա, բէք աճըտը: — Ահմաղ ատէմլէր կիպի էյէնէճէշիհիղէ, շու եիւքիւմիւ թօրլամագ իշիւն պանա եարտըմ իտիհիղ:

Իշճիլէր արթըգ կիւլմէլիպ, արգատաղլարընըն եանընա գօշտուլար, զիրա մէրգում տիւշտիկինտէ պէլքի եարտլանմըշ իտի:

Իքի ամէլէ մէրգումըն օմուգլարընտան թութուպ, այազլարը իւզէրինէ

տուրտուրթուրար : — Հէր նէ գատար պիր ազ ինչէտի իսէ տէ , բէք ալա այագ
իւթիւ տուրպպիտի :

— Էյ , շիմտի էյի՞ մի , — սորտու ընփիզին պիրի :

— Էհ , ֆէնա տէյիլ , — ճէվապ վէրտի Կօպէր :

— Գըրըզ մըրըզ եօզ եա :

— Խայր , զանն իթմէմ . . . Լաքին բէք աճըյօր , զանն իտէրսին տիզլէ-
րիմ պիր մանկալ իւզէրինտէ տիր :

— Պիր շէյ տէյիլ , պէշ տագիգա սիրմէյ աղըը կէշէր :

— Պիր ազ իլաճ իթմէլի . . . — տէտի Կօպէր — կիտէյիմ ըագը իլէ օվալաթ-
տըրայըմ . . .

— Իշէրտէն պիր սու ալ - պաղըրտըր ամէլէնին պիրի : — Մալիւմ տիր . իս-
թիյար , օ իլաճը պօղազընա եարաճագսըն :

Երինէ հէր քէս գահգահ կիւլմէյէ պաշլատը : — Կօպէր ճէվապ վէրմէքսի-
զին օմուզլարընը սիլքտի , վէ ագսայա ագսայա մէյխանէնին եօլընը թութ-
տու :

Պու Կօպէր բէք մէքրուհ շէհրէլի վէ սիննի եիւզիւնտէն սէշիլմէզ պիր հայ-
լազ իտի : Եիւզիւնտէ միւթէատտիտ պրուշուզլար պուլոււնտըղը կիպի , բէք զի-
յատէ հաղլանմը իքի տէ սաշ ֆիլիզի՞ շիշէ աչաճագ պուրկու պիշիմինտէ , եա-
նազլարընը իւզէրինտէ օյնամագտա իտի : — Պրոււնընը ալթընտա զանն իտէրսին
եանմը պիր տիք վէ սօլկոււն պըյըզը պուլոււնուպ , պու պըյըզ՝ պրոււնընը քէօ-
շէլէրինտէն էօթէյէ կէշմէքտէ իտի , եանի գըրըրըզ պըյըզը իտի :

Ամէլէ տուրուպ մէրգոււմըն թօրալլայա թօրալլայա կիթտիկինի սէյր իթտի :

Օ արա իշճի պաշը ֆապրիգատան շըզըպ վարօրա սողըու ուզանտը : — Պու
իշճի պաշը կէօրիւնիւշտէ էլլի պէշ ալթմըշ եաշընտա պիր ատամ՝ օլուպ , սաշ-
լարը ազ բագ օլմուշ վէ եիւզիւ տէ սօլկոււն վէ ֆագաթ թէէսիրի պիր բէնք
ալմըշ իտի : Լաքին սիննիսէ կէօրէ կէնճիք գուվէթի եէրինտէ իտի :

— Էյ , շօճուզլար , — տէտի — նէ՞ վար . նի՞շիւն էօյլէ պօշ պօշ տուրույօր-
սընըզ : — Իշ իլէրի կիթմէյօր : Վարօր քէնտի քէնտինէ պօշալը՞ մը , էօ՞յլէ
զանն իտիյօրսընըզ :

— Ա.ֆվ իտէրսինիզ , միւսիւ Բիէր — ճէվապ վէրտի ամէլէտէն պիրի — Կօպէր
եինէ ֆզրա կէշիրտի տէ օնու սէյր իտիյօրըզ :

— Կօպէր , եինէ՞ մի Կօպէր , նէրէտէ պագայըմ շու հայլազ . զանն իտէ-
րիմ պուրատա տէյիլ տիր . . .

— Նէրէտէ օլտուզընը պիլմէք զօր պիր շէյ տէյիլ տիր . . . Էյէ զէն-գլու-
ըն ճէվիէլէ-հընթա , բէշթաթա իւզէրինտէ ըօթլաք մահվ իթմէք իւզրէ տիր :
— Իշթէ թօրճոււնըն պիրի կիթտի : — Կօպէր թօրճու օլմուշ օլմուլը տըր :

Պու լաթիֆէնին իւզէրինէ հէր քէս գահգահ գօրաբտը :

— Մէյխանէտէ՞ մի — թէքրար իթտի իշճի պաշը սյաղընը եէրէ վուրարագ-
եինէ՞ մի մէյխանէտէ . հիշ շըգմայօր օրատան :

— Ա , էվվէթ , Կօպէրին խուլու տըր : Պու կիւն թամ ալթը տէֆա տըր ,

կետիպ աղղընը ըսլաթըյօր : Էկէր պիզէ վէրիլէն կիւնտէլիք դատար օնա տա
վէրիլիյօր իսէ , հագարզլըգ տըր :

— Սիդ բահաթ օլուն , չօնուզլարըմ —նէվապ վէրտի Մ. Բիէր , —պու կիպի
իչնիլէր եումուրնագ սըրլար : —Ֆապրիգայը պէօյլէլէրինտէն թէմիզլէյէ նէյլիմ :

Բ.

ԿՕՊԵՐ, ԷՔԻԻՒՐԷՕՅԼ ՎԷ ԲԼՈՒԹՕՆ

Կօպէր՝ թօբալլայարագ վէ կէօյա աննագ եիւրիւյէպիլէրէք ամէլէնին նանըն-
տան այրըլտըզը Էսնատէ , զըննապի իչ կէօմլէքի վէ գըրմըզը պօյուն պաղըլը
ատամ՝ մէրգումըն արգասընտան կիտիպ , մէյիսանէնին իչէրիսիստէ օնա եէթիչ-
միչ իտի :

— Շիրքէթ օտասընը աչ , —տէտի մէյիսանէնիյէ : —պիր շիչէ իլէ իքի տէ գա-
տէհ կէթիր . . .

— Շիմտի՛ , հէմչէհրի . . . —նէվապ վէրտի մէյիսանէնի , վէ կիւմիւչ կիպի
բարլագ գալայըլը բէշթախթանըն ալթընտան պիր շիչէ ալարագ , քիւչիւք պիր
օտանըն գարուսընը աչտը : Պու օտա պիր ճամէքեան իլէ ալթ սալթօտան այ-
րըլմըլ օլուպ , ճամէքեան տա գըրմըզը վէ պէյազ տօլապըլը պիր պէգ բէրտէ
իլէ գարանմըլ իտի :

Մէգքիւր քիւչիւք օտանըն օրթասընտա պիր մասա պուլունմաղլա , գըրմըզը
պօյուն պաղըլը ատամ օրայա օթուրտու : Կօպէր տէ գարուտան իչէրի կիրիպ գա-
բույու Էյիճէ գարատըգտան սօնդրա , մէրգումա տօղրու կէլէրէք գարչըսընտա
օթուրու վէրտի :

— Սապահլար իսայր օլսուն , էօքիւրէօյլ , պէնիմ իխթիյարճըղաղըմ : —է՞յի-
միսին . . . —տէտի կօպէր շիչէնին աղղընը աչըպ կօլէմճէ տօյտուրարագ :

— Ֆէնա տէյիլիմ . . . —նէվապ վէրտի էօքիւրէօյլ կիւլէրէք : Լաքին պի-
լի՞րմիսին , կօպէր , արթըզ սէնի թանըմայաճաղըմ . . .

— Պո՞ւ նիչիւն . . .

— Նի՞չիւն մի . սէն չէվիքիլիք շէօհրէթի գազանմըլ իքէն , էօյլէ ատի պիր
ատամ կիպի գալտըրըմըն իւզէրինէ տիւչէր վէ պօյունու էօլչէրտին , վէ օ ահ-
մագ ատամլարա կիւլիւնճ օլուրսուն . պու օլո՞ւր մը . . .

— Ա՛ , օ տիւշմէմի սահի՞հ մի գանն իթտին . —պաղըրտը կօպէր : Թէէմին
իտէրիմ սէնի քի , մախսուսի իտի . իշարէթինի իլիթտիկիմ կիպի , հիչ շիւպհէ
վէրտիրմէքսիզլին սէնի կէլիպ պուլմագ իչիւն պէօյլէ պիր սօլապ գուրտուլմ . . .

— Պու միւսիյպէթ ֆապրիգատա պէնի հէր քէս «-» էշէշ շաղըրը . հէլէ պիր
չինկեանէ իչնի պաշը վար տըր քի , Սալահա սըզընտըզ . էկէր էլինտէն կէլսէ ,
էյի չճո-գըրըն ճէթիլէլիկէ-հըն- կէլմէյիմ տէյի , պէնի քէօրէք կիպի պաղար . . .

— Պիր իչնի պաշը՞ մը —սիւվալ իթտի էքիւրէօյլ : —Հանիյա չու իսմի Բիէր
իսէ օ՞ մու . . . —էլլի պէշ եաչընտա . պէյազ սաչը . . . էշքեալը պէօյլէ՞ մի
տիր . . .

— Թամամ պու տըր :

— Թանըտըմ . . . օնուն պրունընա հայգա կէշիրմէսի տիր շէյ տէյլ տիր . . .

— Լաքին իշ շիմտի օնտա տէյլ տիր . . . սէնի քիւչիւք պիր խթիւթադ իտէ-
ճէյիմ . . . պէնի տաըլ միւսթանթիգին եէրինէ գոյարադ , սիւվալլէրիմէ քէ-
մալը խալիսէթլէ ճէվապ վէր . . .

— Բէք ալա , պաշ իւսթիւնէ . . . կիւլ տուտաղըմտան ասլա պիր եալան
չըգմայաճադ տըր . . . Լաքին էվվէլա պանա շունու սէոյլէ . . .

— Նէյի :

— Օն պէշ կիւնտէն պէրու նի՞չիւն պանա պու մէլուն գուլիպէնին իշինտէ
իշիլիք իթտիրիյորսըն . օրատա հէր նէ գատար էօմրիւմին շիչէյինի հէր կիւն
պիր շօգ գատէհլէ սուլայըպ տիրիլթմէյէ շալըշըյօր իսէմ տէ , եինէ պու շիչէք
քէնտի սաբընտան այրըլմըշ կիպի սուլայօր . . . Պուրասը պէնիմ իշիւն տէյլ
տիր , կէօրիւյօրսընը եա՛ . շագտըրմագսըզըն շայըշմամագ իշիւն տիրիւ տիր-
լիւ հիլէ վէ սուլապլար գուրույօր իսէմ տէ , էլ՛՛՛ պօ՛շ . տայմա պիր ազ շա-
լըշմագ լազըմ . պու իսէ պանա հիշ կէլմէզ . գայըֆլայօրըմ . եէտի քիլօտան
գիյատէ աղըրըզըմ կիթտի : էկէր պու տահա սիւրէճէք իսէ , պանա խապէր
վէր . իսթիֆա իտէճէյիմ . . .

— Սուս օլ , թօբա՛լ , -պաղըրտը էքիւրէօյլ էլինի մասայա վուրարադ -չօգ
սէօյլէտին , բէք շօգ սէօյլէտին . . . էքիւնտինին էմրի մուճիպինճէ սէնի օրայա
իշնի գօյտում . . . մէմուրիյէթին էմիյէթէ տաիր իտի . . . խիթամը եագըն
տըր . . .

— Օ՛հ , պախթիյարըմ . . .

— Թալիմաթըմը թէմամըլլա իճրա իթտին մի . . .

— Ալատան ալա իճրա իթտիմ . . .

— Պապրիգանըն տէլիյինի տէշիյինի էյիճէ էօրէնտի՞ն մի . . .

— Կէօղիւմիւ գաբայըպ կէզսէմ դայպ օլմամ . . .

— Տիշարտան տուվարը աշտըգտան սօնղրա հանիը թարաֆտան աշաղը է-
նիլիսէ էյի օլտուղընը քէստիրէպիլի՞րմիսին . . .

— Բէք ալա քէստիրիլիմ . տուվարըն պիր եէրինտէ քէօմիւր իլէ նշան իթ-
տիմ . օրատա եըղըլը օտուն վար . պու խուսուս՝ օլ թէշէպպիւսէ գօլայըգ վէ-
րիր . պապթօն էլտէ կէդինէրէք աշաղա էնիլիր . . .

— Է՛յ , իշնի պաշընըն գուլիպէսի՞ . . .

— Պապրիգանըն օրթա եէրինտէ տիր : Լազըմ օլուր իսէ իքի սիլիլի միւ
եաղլանարադ վէ ուճարընա իւսթիւրիւ սարարադ , տիշարտան սէստիզճէ օ գուլի-
պէնին գաբուսը աշըլմագ պիր հալէ գօնուլապիլիր . . .

— Բէօրէյին եէրի՞ . . .

— Իշնի պաշընըն գուլիպէսինին եանընտա տըր : Պագաթ պու շօմար՝ ազ-
ղըն շէյ տիր հա՛ . տիշէրինի պիր կէօսթէրսէ , աւամ սըթմատան թիթրէր կի-
պի թիթրէյօր . . .

— Հիշ պիր ազ սանա ալըշտըրմատըն մը . . .

— Պանա՞ մը , խայր . հիշ էյի կէօղլէ պագմայօր պանա : Պէլքի տէ սէ-

քունինտէն սէվէր պէնի , լաքին շիւպհէսիգ պու տա պէնի բարաւայրայ եհմէք
փշըն օլմալը տըր . . . Պու քէօքէք եալընը քէնտիսինէ վէրտիկիմ եհմէքլէ-
րէ էյի ալըը,օր, նէ վէրսէն լիւր տէյի եէյիպ եուտույօր . . . հէմ տէ քէյֆլէ-
նիյօր : Պէնի կէօրիւննէ , հավար . պիր ազ սուճուգ աթարըմ , շարուճագ գա-
բար , հապ կիպի եութար , տուտագլարընը եալար վէ եինէ հալլամաղա պաշ-
լար . պուստան անլաշըլըր քի հիշ էյիլիք թանըմտղ : կիւնտէ իքի տէֆա պէօյ-
լէ տիր : Պու շինկեանէ հայվանա հէր պիրի օնար սանթիլիք օթուզ գատար
տօմուզ սուճուղու վէրտիմ : Ումարըմ քի պու հիսապ թէմիլլէնէճէք տիր . . .

— Ումուրընտա էթմէ . . . բարանը վէրիլլէր . . .

— Էօյլէ ամմա , պէնտէ բարալար գալմատը . . .

— Իշթէ սանա շիմտիլիք եիրմի զրանգ . . .

— Թէչէքքիւր իտէրիմ . . . եինէ տօմուզ սուճուղու ալմալըմը տըր . . .

Պանա գալսա պօշ շէյ տիր : — Պու ազլամքի սօնու օլաճագ , օնու տա պէն վէ-
րերիմ . . .

— Անլատըմ ֆիքրինի . . .

Էդիւրէօյլ ճէպիինտէն քեաղըտա սարըլմըշ պիր էթ բարչասը չըգարըպ
տէտի .

— Իշթէ Մ. Բւ-Քօնըն թաամը . . .

— Բիս պօղպղըղընըն ճէգասընը շէքէճէք տիր — ճէվապ վէրտի կօպէր է-
լինի զէհիրլէնմիշ էթ բարչասընա տօղրու ուզաթարագ : — Լաքին պու շէյ իշթ
պիր պօղուզըլուգ վէրմէսին . . .

— Նէ կիպի պօղուզըլուգ . . .

— Տէմիր կիպի սաղլամ պիր պէքճի քէօքէյի՝ պիրտէն պիրէ էօլիւննէ , էլ-
պէթթէ շիւպհէյի տալէթ իտէր , վէ տիգգաթ տահա զիյատէ արթար . . .

— Ալէլ ումում հագգըն վար , էվլատըմ — ճէվապ վէրտի էքիւրէօյլ — Լաքին
Բլիլթօն պիրտէն պիրէ էօլմէյէճէք տիր . . . Իլաճը թէրթիպլի եարըլմըշ տըր
. . . Պու քէօքէք եարըն խասթա օլաճագ , եհմէք ելմէյէճէք , եհսէ տէ
տիշէրինին ուճույլա եէյէճէք , էլհասըլ եալաշ եալաշ քէնտիի պրագաճագ քի
պու տա թապիլի պիր շէյ տիր . վէ այըն Նճինճի կէճէսի թէրֆըլ ՏԱՂՏԱՂԱՍԻ
ՏԻԻՆՆՍՍ . իտէճէք տիր . . .

— Վա՛յ պապատընըն . . . Իլաճ նասըլ տա ուսթալըզըլ եարըլմըշ — պաղըր-
տը կօպէր : — Օն տագիգա սօնդրա Մ. Բլիլթօնըն եհմէյիինի վէրէճէյիմ :

— Շիմտի — թէքբար իթտի էքիւրէօյլ — արթըգ ֆապրիգատան չըգաճագսըն
պուստան սօնդրա օրատա տուրմանա հաճէթ հօգ տըր . հէմ տէ օրատա պու-
լունուր իտէն պէլքի իշէ պիր պօղկուշըլուգ կէլիւր . . .

— Օի , եաշա՛ . . . Իշթէ պուսու հաղղ իթտիմ : Շիմտի կիտէր ալաճաղը-
մը վէրէճէյիմի թէմիլլէր , ալըպ եիւրիւյիւ վէրերիմ . . .

— Օ՛ , պու օլմալ . . . Էրթէսի կիւնիւ ֆապրիգատա տէրլէր քի , « Իշթէ
օ հայլաղ կօպէր Բլիլթօնա սիւլիւմէնլի պիր պիֆթէք վէրտի : » Պէօյլէ տէյէ-
ճէքլէրինէ հիշ շիւպհէ հօգ տըր . . .

— Էօյլէ իտէ նասըլ եարմալը . . .

— Օնտան գօլայ պիր շէյ եօգ տըր . . . պագ քի քէնտինի գօվտուրասըն . . .

— Եէթէր . . . պունու բէք ալա եարտըրապիլիրիմ . . . Իշճի պաշը զասթէն պանա էյի նազարրա պագմազ . . . Գէօրէյի պիր ազ զըզտըրսամ , Իշճի պաշը պէնի տէրագապ գօվար . . .

— Չօգ ալա , Լաքին գօվուլմազասան էվվէլ , Մ . Բլիւթօնըն եէմէյինի ունութմա :

— Պէն հիշ պիր շէյի ունութմամ : Սօնդրա սէնին եանընա կէլմէք Իշիւն բարուլամ նէ՞ օլաճագ :

— Պու ազչամ սաաթ Վատէ , Բիկալ նամ պուլըվարտա Բէն Պլուշ մէյխանէսինսէ . - Էֆէնոթի սէնինլէ կէօրիւշմէք Իսթէր :

— Բէք ալա . պու ազչամ կէօրիւշիւրիզ , Էքիւրէօյլ . . .

Կօպէր շիշէյի պիթիրիպ մէյխանէտէն չըգտը վէ աճէլէ Իթմէքսիզին ֆապրիգանըն եօլընը Թութու :

Ֆապրիգանըն Իշճի պաշընը՝ ըրիթըմա կիսէն գարունուն էշիյի իւզէրինտէ այագտա տուրույօր Իտի :

Մէրգուլ սախթէ Իշճի՝ Իշճի պաշընըն էօնիւնտէն կէշտիկի սըրստա , Իշճի պաշը ուսուլճաճըզ մէրգուլըն օմուզընա տօգանարազ , սաքին վէ ֆագաթ գազի պիր Թարղտա «նէ՞րէտէն կէլիյօրսըն» տէյու սիւվալ Իտինճէ , Կօպէր քիււթախճասընա շէօլէ ճէվապ վէրտի .

— Նէ՞ . նէ՞ . կէօղլիւլինիզ կէօղլիւնիւզտէ տէյիլ մի Իտի . կէ՞օրմէտինիզ մի քի , էյի շէնգլաըն ճէֆէթիւտիւնոն չըգտըմ . . .

— Երրմի տագիգատան պէրու նէրէտէ Իտինիզ - Թէքրար Իթտի Իշճի պաշը ֆիւթուրսընա :

Կօպէր շիտտէթլէնիպ պաղըրտը .

— Օ քի պիլիրսիւիզ , նի՞շիւն սօրույօրսընըզ . . . պանա հիյլթ մի կէօսթէրմէք Իսթէյօրսընըզ . Լաքին սիզին Թազըրընըզ տիյնէյէմէմ պէն . . .

Իշճի պաշը՝ սիւքիւնէթի էլտէն պրագմագսըզըն սէօղլիւնէ տկվամ Իթտի .

— Պու կիւն կիւնտէլիյին պիր շէրեէկինի մէյխանէտէ կէշիրտինիզ :

— Է՛ , սօնդրա՞ - սիւվալ Իթտի Կօպէր սէօղլիւնիւ քէսէրէք - սիզէ՞ նէ . . . ֆապրիգանըն սահիպի սի՞զ միսինիզ . . .

— Սահիպի պէն տէյիլիմ , Լաքին վէքիլիլիմ , վէ սիզէ պէյան Իտէրիմ քի պէն տէ սահիպի կիպի սիզին պու Թազըր ու հարէքէթիլիզի գապույ Իտէմէմ . էկէր կիւնտէլիյինիզ օլան տէօրթ ֆրանգ եէրինէ սիզէ իւշ ֆրանգ վէրսէլէր Իտի , նէ՞ տէյէճէք Իտինիզ . . .

— Նէ՞ մի տիյէճէքտիմ . . . Ատամ սէն տէ , սնլամասը զօր պիր շէյ տէսիլ տիր . . . Տիյէճէքտիմ քի , պէնտէն երրմի - - - Նալըյօրլար . . .

— Էօյլէ օլտուղու հալտէ շունա՞ նէ տէյէճէքտինիզ քի , սիզ կիւնտէ տէօրթ բայըն եէրինէ իւշ բայ իլլէմէքտէ , վէ պիր բայը ֆապրիգասըն սահիպինտէն շալմագտասընըզ . . .

— Էյլէնի՞յօրմընըզ . . . Իքիսի տէ պի՞ր մի եա՛ . . .

— Եա նե՞ ֆարգ վար տըր . . .

— Կէօզլիւինիզի գօյունըզ քի կէօրէսինիզ . . . Օ տէյիլ ամմա պէնի տա-
հա պէօյէ չօգ սըզըտըրաճա՞գմըսընըզ . . . Ֆապրիգա սահիպինին հանընտա
իսթէտիյինիզ գատար քէօբէք կիպի պէքճիլիք իսինիզ . լաքին ամէլէյի ըա-
հաթ պրազընըզ . . . Մէմուլ իաէ՞րմիսինիզ քի, սապահտան ազգամա գատար
օ գօճա օտուն քիւթիւքլէրինիզի օմուզըմըն իւզէրինտէ թաշըյըպ տուրայըմ
տա , վագթ վագթ պիր գատէհ պիլմէմ նէ իչկի իլէ գանտիլիմի հագմայըմ . . .
Ուզուն սէօզիւն գըսաաը շու տըր . հէր նէ վագթ իսթէր իսէմ մէյխանէյէ
կիտէճէյիմ, էկէր մէմուուն տէյիլ իսէ՛իզ , պէն տէ սիզէ «զըսթ» տէրիմ, լա-
քին . . .

Կօպէր՝ իչպու «չըսթ» սավթը միւսթէհզյանէսի իլէ պէրապէր Բարիզ
չարգընիարընըն տէմիր հօլլար գանթօնիէլէրինտէն թազլիտ իթտիքլէրի պիր հա-
րէքէթը մալիմէ իլէ սէօզիւնէ խիթամ վէրտի :

Պու հայլաղ՝ էօյլէճէ կէվէզէլէնտիկի սըրատա , իչճի պաշընըն եիւզիւ իք
իւչ տէֆա հիտտէթ ու զազապընտան տօլայը գըբ գըրմըղը քէսիլիպ , իւըսը
տա բէյտէրբէտբէյ արթմագտա իտի իսէ տէ , քէնտիյի թութարագ պէլի իթ-
մէտի : —Պիր գաշ տագիգա սօնըրա իչճի պաշընըն չհհրէսի էվվէլքի կիպի սօլ-
կուն պիր ըննկ ալըպ քէսպը սիւքիւնէթ ու պիւրուտէթ իթտի , վէ օ քիւս-
թախ շարգընըն հագասընտան թութուպ թէէտիպ իտէճէք եէրտէ , սիւքիւնէ-
թը թամմէ իլէ շէօյէ սէօյլէտի .

— Կօպէր , արթըզ սիզ Մ . վէրտիէնին ամէլէսի սիլքինտէ սայըմագօըն
նըզ . . .

Պունուն իւզէրինէ մէրգում տէրպէտէր էյլէնմէյէ պաշլատը վէ սիւվալ
իթտի .

— Տիմէք պէնի գօվո՞ւյօրմըսընըզ :

— Պու գուլլանտըղընըզ իպարէ թէմամըյլա պէնիմ ֆիքրիմի անլաթմագտա
տըր . . . էվվէթ , գօվույօրըմ սիզի . . .

— Է՛հ , էօյլէ իսէ բէք ալա , պէն տէ հիչ սըղլանմայըպ կիտէրիմ . . .
Ալլըմ պալլըմ պիր եէր տէյիլ քի , չըգտըղըմա թէէսսիւֆ իտէյիմ . պուրատա
ամէլէյէ քէօլէ կիպի մուամէլէ օլընույօր . . . Օ՛հ , բէք ալա , սէվինտիմ .
Պիր տէ շու վար տըր քի , սիզին կիպի պիր քէօհնէնին կէօզէտիչլէրինտէն
գուրթուլաճաղըմ . . . Հօշճա գալըն , արգատաչլար . մաթլուպաթըմը վէրտիք-
լէրի կիպի ալըպ եիւրիւյիւ վէրէճէյիմ . . .

— Պէշ տագիգատան սանտըզ օտաարնա կիտինիզ , հիսապընըզ թէմիզլէնէ-
ճէք տիր . . .

— Բէք ալա . . . ճէմինի տէ էյի հարսընլար . . . հանըլը իսթէմէմ . . .
Նարա օյունը օլընճա , հիսապ տօղրու օլմալը , պէնիմ տէ մէրագըմ պու տըր
իչ կէօմէյիմի ֆապրիգատա ասմըլ իտիմ , կիտէյիմ ալայըմ . . . օնտան տա բա-
րամը ալըպ կիտէյիմ . . .

Կօպէր պունու տիյէրէք , քէրէսթէլէրտէն միւթէչէքքիւլ քէմէրլէրին պի-

քինէ սօղորու կիթտի, վէ պօղազընն տէլիյնի երթարճասընա պիր թիւրքի շաղըրարագ կէօզտէն զայոյ օլտու :

Իչճի պաշը՝ նապէտիտ օլունճայա գատար մէրգումըն արգասընտան պագտը վէ պատէհու քէնտի քէնտիյէ շէօյլէ տէտի :

— Եա պէն ինսանը շէհրէսինտէն արթըզ թանըմայօրըմ, եա շու առամբէք շարգըն տըր վէ շարգընըզտա նամ վէրէճէք տիր . . . Պէօյլէլէրինի շօգ կէօրտիւմ պէն . ումմամ քի հանըլայըմ . . . Հէլէ քի պէշ տագիգատան արթըզ պուրատա պուլունմայաճագ տըր . ֆապրիգա իշիւն պու խուսուս պիր պախթի-յարըզ տըր . . . Պունտան պէօյլէ պու կիպիլէրին աղլայըպ սըզլայարագ վէ ճան գալըյօրըմ տիյէրէք իշ խթէտիրլէրինէ սուլա գուլագ ասմայաճաղըմ . պուն-յար վագըա էքմէքճի իշիւն բարա պուլմազլար , լաքին մէյխանէճիյէ պուլուր-լար : Կիտէլիմ Մ . Վիլէրէ րէճա իտէյիմ . շունուն հիսապընը կէօրսիւն . . .

Իչճի պաշը պունու տէհէրէք ալլուտան կէշիպ ֆապրիգանըն իտարէխա-նէսինէ կիթտի :

Պու սըրատա Կօպէր՝ քէօրէյին ինինէ հաղլաշըպ հէր նէ գատար հէնուզ օնա կէօրիւնմէմիշ խի իտէ տէ , Բիւթօն շիտաէթլէ հավլամագտա վէ քէնտի իղամէթկեահընա հաղլաշան ատամ իշիւն քէք ազ րիայէթի օլտուղունու քէք պէլի կիթմէքտէ իտի :

— Հավլա՛ . . . հավլա՛, տօթճըղաղըմ—մըրըլտանտը մէրգում հայտուտօ կիւլէրէք : — Արթըզ սօն տէֆա տիշլէրինի պանա կէօթէրէճէքսին , վէ վէտա-լաշմագ իշիւն սանա քիւշիւք պիր հէտիէ պրագաճաղըմ . . .

Նիհայէթ Կօպէր՝ շօմարըն եանընա եանաշընճա , հայվան էօյլէ պիր շիտ-տէթլէ սէյրթտի քի , էկէր զինճիլինին պիր հայգասը գօրսա իտի , Կօպէրին ֆէնա պիր պուհրան կէշիրէճէկիտէ հիշ շիւպհէ օլունամագ իտի . . .

— Եինէ տերլէր քի քէօրէք հագիգաթլը տըր , էլիք թանըր—տէտի հայ-տուտ օմուղլարընը սիլքէրէք , —պու քէք եանըլը պիր զիւլիւմ տիւր : — Հագիգա-թը հալտէ հայվան ինսանտան զիեատէ տէյմէզ . . .

Կօպէր ճէպիհտէն էթ բարչասընը շըղարըպ քէօրէեէ աթմագ իսթէտիկին-տէ , հայվան րիսպօղաղըղընտան նաշի պիրտէն պիրէ սինէրէք նիմ արտ այագ-լարընըն իւզէրինտէ տուրտու վէ զըբ գըրմըղը տիլինի ասըզ տուտագլարընըն իւզէրինէ ասը վէրտի :

— Մ՛լ սանա շէքէր , Բիւթօն . . . եէ պագաեըմ—տէվամ իթտի Կօպէր—ալ տէեօրում , տօթճըղաղըմ . . .

Քէօրէք՝ քէնտիսինէ վէրիլէն էթ բարչասընը գաբտըղը կիպի շիյնէմէքսի-զին եութտու վէ եինէ հավլամտեա պաշլատը . . .

Կօպէր պու մուվաֆիպարյէթի կէօրիւնճէ սէվինճիտէն էլլէրինի պիր պի-րինէ սիւրտիւ վէ տէտի :

— Իշ եօլունտա տըր : — Հօշճա գալ , միւսիւ Բիւթօն , պիր ազ էվվէլ քէք կէնճ պիր քէօրէք իտին , շիմտի արթըզ քէք իխթիեար սաեըլըրսըն : — Ճէնագէ ալայընտա պուլունաեըմ տէեու պանա մէքթուպ եազմտեա հանէթ եօզ տուր . պէնիմ իսպէրիմ վար . պէն կիլիրիմ :

Պատեհու մէրգում հայտուտ իչ կէօմէկինի ալըպ կիթտի, սանտըգ օտա-
սընտան բարասընը ալտը վէ ամէլէլէրին իսթիհզալը վէտալարընա իսթիհզա իլէ
ճէվապ վէրէրէք ֆապրիգատան ալըպ եւրիւլի վէրտի :

Գ.

ԵԱԶԸԼԸ ՖՕԹՕԿՐԱՃԼԱՐ

Իչճի պաշընըն աղընտան իսմինի իչիթտիկիմիզ Անտրէ տը Վիլէր՝ Մ. Ա.
շիլ Վէրտիէնին եանընտա սանտըգքեարլըլա եաղըճըլըգ մէմուրիյէթինի իյֆա
իթմէքսէ իտի :

Կօպէրին ֆապրիգատան չըգօլըը կիւնիւն ագչամըսը սաաթ օնա տօղրու
մէրգում Անտրէ տը Վիլէր՝ եօղլայըպ թէմիզէ չէքտիկի տէֆթէրլէրի իտարէ-
խանէնին պիր քէօլէսինէ վազ իտիւպ, քէօլէսին գարուսը տա էյիճէ գարան-
մըլ վէ աէմիր գարուսուն անախթարը գացանըն իւզէրինտէ գօլմամըլ օլտուղը-
նա էմիլիյէթ հաարլ իթտիքտէն սօնղրա, իւզէրինէ եէշիլ քիւլահ կէշիրլմիշ լամ-
բասընը ալարազ պիրիննի գաթտաքի օտասընա չըգօլը :

Պու օտա բէք սատէ օլարադ տօնաթըլմըլ իտի :

Տուվարլարա պէյազ վէ մալի չուպուզու պիր քեաղըտ եարըտըրլմըլ,
տէմիր պիր գարնօլայա պէյաղ բէրաէ չէքիլմիշ, թախթատան մամուլ սիյահ
պիր մապա իւզէրինէ քիթապլար վէ քեաղըտար երլըմըլ, վէ օտանըն պիր
թարաֆընա տա պէօյիւք պիր տօլապ իլէ իքի սանտուլեա գօնուլմուշ իտի . էշ-
եա օլարազ պուռնտան պաշգա պիր շէյ եօգ իտի :

Պիր աէ շէֆէնին իւզէրինտէ ատի պիր չալար սաաթ իլէ եանընտա ու-
ճուզ պիր ֆիլյաթլա ալընմըլ իքի շամտան պուլունմադտա իտի :

Նիմ աշըգ պիր գարուտան տա պիր սիւս օտասը կէօրիւնիւպ, պու օտա տախի
օ պիրի կիպի բէք սատէ սուրէթտէ տօնատըլմըլ իտի իսէ տէ, զայէթ թէմիզ
իտի :

Անտրէ տը Վիլէր՝ եիրմի պէշ չաղլարընտա պէօյիւք վէ էնտամըլ վէ եա-
ղըլըլըլ, վէ սիյահ սաշլըլ, մալի կէօղլիւ պիր տէլիգանլը իտի : Թալը ու հա-
րէքէթի բէք եօլունտա օլուպ, բարլազ չէհրէսինտէ տէ պիր սիրալէթ վէ ճէ-
սուրըգ էմարէսի կէօրիւնտիկինտէն, եէք նաղարտէ ճալիպը թէվէճճիւհ օլըր
իտի :

Բուպալարը բէք օ գատար սիւսիւ օլմայըպ, օլյահ լասթիքտէն տէ քիւ-
շիւք պիր բէտինիօթը վար իտի . լաքին պուռուլա պէրապէր եինէ աաի պիր
մաաշ ալան եաղընը կիպի կէօրիւնմէլիպ, ատէթա պիր սարլգատէտէն հիշ պիր
ֆարըը եօգ իտի :

Անտրէ տը Վիլէր՝ լամբայը մասանըն իւզէրինէ գօյուպ, անըն իւսթիւնտէ-
քի քիթապլարլա քեաղըտարըն պիր դըամընը օրատան գալըրտըրգտան սօնղրա
օթուրտու . պէօյիւք պիր մէքթուպ քեաղըտը սլտը վէ եաղմաղա պաշլատը :

Օգույանլարըմըզա՝ Աշիւ Վէրտիէնին խանէսի, վէ պու խանէնին խալզը, վէ Անտրէ տը Վիլէրին խանէի մէզքիւրտէ պուլունտուզը մէվզի իւզէրինէ ուզուն ուզատիյէ մալիւմաթը մուֆասասալէ վէրմէքտէն խտէ, մէրգում տէլիգանլընըն եազտըը մէքթուպը պուրայա նագլ իթսէք տահա ալա օլաճաղընտան, պէր վէճը ամթի այնէն տէրճ իտէրիզ .

Բարիզ, 13 սեպտեմբեր 1854,

«Վալիտէի միւշֆիգէմ,

«Մէքթուպ եազմատըղըմ իչիւն պէնի թէքաիր իտիյօրսըն . պէնտէն արա սըրա վէ բէք գըսսա վարագարէլէր ակաղ իթտիկին իչիւն թէանճիւպ վէ թէ- էսաիւֆ իլէյօրսըն, վէ չու եէնի իլիմտէ պախթիյար օլուպ օլմատըղըմը մու- սիրրանէ սօրույօրսըն :

«Թէքտիլըէրին հազըը տըր, թասսիգ իտէլիմ . լաքին պէնիմ տէ իթիզար- լարըմ վար սըր : — Զաթէն չօգտան պէրու սանա ուզուն վէ մուֆասասալ պիր մէքթուպ եազմագ իչիւն հէր կիւն քէնտի քէնտիմէ գարար վէրիրիմ . լաքին ազչամ օլունճա, իտէն բէք եօրկուն օլտուղումտան, գալէմի էլիմէ ալամայըպ եաթաղըմա աթըըըր վէ սապահա գատար տէրին պիր ույգու չէքէրիմ : — Շա- ֆագ սէօքիւնճէ ատէթ իտինտիկիմ վէճհլէ ույանըր, վէ կիլիէիպ պիր ազ սիւզէնտիքտէն սօնղրա իչէ պաշլարըմ . . .

«Պունտան մատա սանա մէքթուպ եազմատըղըմա սէպէպ սէնի ունութ- տըղըմ տէլի տիր . . . Պիլաքս գալէմիմլէ ըագամլար եազարագ հիսապլար իթտիկիմ էանատէ էքսէրիա զիհնիմ Պրըթանիա էյալէթիինէ տօղրու ուչար, վէ իթթիյար պէսլէմէն իվօն իլէ շիմտի եալընըզճա եաշատըղըն օլ քիւչիւճէք խա- նէնին էլիլիտտէն իչէրի կիրէր : Բէտէրիմին պահրիեէ գոյմագամը իւնիֆօրմա- սը յա թասվիր իտիլմէր րէսմիտտէն պաշգա պիր թէգեինաթը օլմահան սալընու խաթըրմա կէթիրի, սէնի բէք կէնիլ վէ բէք կիւզէլ պիր մէնզարէեէ նազըր օլան քիւչիւք վէ եօգուչ պիր պաղչէնին իլինտէ զիհնիմլէ արարըմ . օ պաղչէտէն Պրէսթ լիմանը յա Ովկիանոս տէնիզիւնին վիւսաթ ու ճէսամէթիւնի տէրիաթըր իտէրիմ . մէզքիւր պաղչէտէ սէնի՝ տէնիզին ըիւզկեարլարը յա բիճ գալմըր վէ գըվրանըր արմուտ աղանընըն կէօլկէսի ալթընտա օթուրմուչ պուլըրում . — սա- նա «էշիէ կէլթի» տէրիմ, սանա սարըըր վէ պիւթիւն գուվիլէթիվլէ սէնի եիւ- րէեիմին իւզէրինտէ սըգարըմ . . .

«Նէ չարէ քի պուշլար հէք րույա տըր, բէք թաթը պիր րույա տըր . լաքին ըագամլար կէօղիմէ իլիլինճէ պու րույա զայպ օլուր կիտէր . . . ա- ճապա պու րույա նէ՞ վագթ սահիհ օլաճագ . Ալլահ պիլիւր, պէն պիլէմէմ .

«Վալիտէնիկիմ, պու ազչամ միւթատտէն ազ եօրկուն օլտուղումտան, ու- զուն ուզատիյէ սէնիլլէ կէօրիւշիւպ սիւալլէրինէ ճէվապ վէրմէք մէմնունիյէթ վէ մէսրուրիեէթիւնտէ պուլունմագ իչիւն պու ֆրսաթտան իսթիֆատէ իտէրիմ .

«Էվվէլա պախթիեար օլուպ օլմատըղըմը սիւալ իտինօրսըն . հիչ պիր թէ- րէտտիւտ կէօսթըրմէքսիզին աչըգտան աչըղա ճէվապ վէրիրիմ քի, էվվէթ, պախթիեար վէ մէսուտըմ : — Մամաֆիհ պու սաատէթիմ իւզէրինտէ գարա պու- լութլար վար տըր . պու պուլուրթլար՝ տուղուսուղ արգուլարստան վէ ֆիլիլէ չըգ- մասը միւմքիւնսիգ բէք կիւզէլ իմիտլէրտէն իպարէթ տիր :

«Մէնտէն հիշ պիր շէյ սագլամայանաղըմ, լաքին իպթիտասընտան պաշլա-
մալը տըր . . . -իլաթըրենա կէլիօր մի, պիր գաշ սէնէ էվվէլ Պրէսթ մէքթէ-
պինտէ կըմալը թահսիլ իթտիկիմ սըրատա պէնի եանընտա սագլամազ իսթէր վէ
պանա տէր իտին . — Պիզ գէնկին տէյիլիզ, վէ լաքին ամուճամիզ թարաֆըն-
«տան պիզէ վէրիլէն ալթմըշ պին ֆրանգըն կյրատը իլէ՛, պիր պահրիյէ զապի-
«թինտէն տուլ գալտըղըմ իչիւն ալտըղըմ թէգախա մասաշը իքիմիզին նաֆագա-
«սընա քիֆայէթ իտէպիլիր . . . իմտի պէնտէն այրըմա, էվլատըմ, վէ տիւ-
«շիւն քի, իսթիրահաթ վէ իսթիզլալ՝ էլատ օլտուգճա, արզու օլունան սէրվէթ-
«տէն չօզ ալա տըր :»

«Պունա ճէվապ վէրտիմ քի, սիզին տուլլուղընըգտան սուլայը ալտըղընը
մասաշ իլէ ալթմըշ պին ֆրանգըն սէնէվի կէթիրտիկի պին պէշ եիւզ իրա եալը-
նըզ սիզին իսթիյարըղընըգտա բահաթ պիր էօմլըր կէշիրմէնիզէ հարար . պէն
քէնտի քէնտիմէ պիր իշ բէյտա իթմէլիյիմ : - Բէք չօզ հըրսը շանըմ եօզ իտի,
լաքին մալիւմինիզ օլտուղու վէճճլէ պօշ կէղմէյի ապա հազզ իթմէմ . ֆայտա-
սըզ ատամը հիշ սէվմէմ . . .

«Հէր նէ գատար բէտէրիմ թարաֆընտան, բէք մէշուր տէյիլ իսէ պիլէ
ասլա ինքեար օլունամազ պիր աալըզատէ ֆամիլեայա մէնտուպ իսէմ տէ, ու-
մուրը պահրիյէ վէ եա աաքէրիյէտէ պիր մէվզի բէյտա իթմէկէ արզու իթմէ-
մէքտէ իտիմ . . . Ջէնկին օլսա իտիմ, սահիպի սէֆինէ օլուր իտիմ . . . Ֆա-
գըր օլտուղունտան պանա պիր թարիզ բէյտա իթմէյէ չալըշմազ լաղըմ իտի . . .

«Բարիզէ կէլիպ մէքթէպը թիճարէթլէ մէքթէպը սէնայի տէրսլէրինէ մէշ-
ղուլ օլտուգտան սօնրա, Պրէսթ պանգէրի տօսթուճուլ Մ. Բէրկարուէնին թավ-
սիեէսիլէ Մ. Վիզթօր Տիտիէնին պէօյիւք պանգասընա կիրտիմ վէ չօզ կէշմէ-
եիպ, մուճաիլէյհին բէք չօք մուհապպէթ ու էմնիեէթիլի զաղանտըմ :

«Իւշ սէնէ օրատա գալտըգտան սօնգրա պագտըմ քի պու իտէ կէրիլէմէ-
եիպ պէն տէ քէնտի քէնտիմէ պիր պանգա աշմազ իչիւն հիշ պիր սէրմայէ
բէյտա իտէմէէնէկիմ . պունուն իւզէրինէ տահա կէնիլ վէ տահա միւքէմէլ
թիճարէթ իչէրիլէ ուղրաշմազ արզուճը Մ. Տիտիէյէ աշարըմտա, մուճաիլէյհ
պէնի մէմնուն իթմէեէ չալըշանաղընը վատ իթտի :

«Պիր գաշ կիւն սօնրա Մ. Տիտիէ պէնի օտասընա չաղըրըպ տէտի .

«— Ջաննըմտա պուլտուճ :— Պագ նէ տիր :— Միւշթէրիլէրիմտէն բէք գէն-
կին վէ բէք թամահքեար պիրի քէնտի եաղընը վէ սանտըգքեարը իւզէրինէ,
հագըր եա հագսըզ, չիւպճէ իտէրէք եօլ վէրմիշ օլտուղունտան պու իքի մէմու-
րիեէթի տէ իճրասէ միւզթէտիր էմնիյէթիլի պիր ատամ իսթէեօր :— Պու իշ սի-
զէ միւնասի՛պ մի տիր :— Իշինիզ աղըրճա օլուպ մասաշընըզ տա պէօյիւք պիր
շէյ օլմանեանագ տըր . լաքին • իշտէ, պիր գաշ այ գարֆընտա, պանգալարըն
ապա գուլլանմատըզլարը պազը սէնայի իչէրիլինին թէֆէրուաթընը էյիճէ էօյ-
րէնէպիլիրսիհիզ . . .

«Պունուն իւզէրինէ սիւալ իթտիմ .

«— Պու միւշթէրիլիզ նէ՞ իչէ մէշղուլ տըր :

«— Բարիզին էն պէօյիւք քէրէսթէ ֆապրիզալարընա մայիք տիր վէ պէօ-
յիւք սէրվէթի վար տըր . . .

«—Լաքին միւթէսէր վէ ըիայէթլի պիր ատամ մը տըր . . .

«—Շիւպհէսիզ . զիրա թաահհիւտաթընը տայմա թէմամըլա իյֆա իթմիշ տիր . . .

«Պու ճէվասը բէք տէ մանթըգա մուվաֆըգ կէօրմէտիմ իսէ տէ , միւ- ճատէլէյէ կիրիմէք իսթէմէտիկիմտէն , իթիրազ իթմէքսիզին տէտիմ .

«—Պու ատամըն իսմի նէ՞ տիր :

«—Աշիլ վէրտիէ . . .

«—Քէրէսթէ ֆապրիգասը նէ՞րէտէ տիր . . .

«—Պիլ ըըթթըմընտա տըր . . .

«Իսթէմէյէրէք իւզէրիմէ պիր թիթըմէ կէլտի : Հազիգսթէն զարիպ տէ- յի՞ մի տիր քի , բասթ կէլէ եազըճըլըգ սչմուրիյէթիյէ կիրիյօր իտիմ օ ֆապ- ըրիգանա քի , էկէր Աշիլ վէրտիէնին պիր թանէճիք գըզը օլմազսա իտի , պիզիմ օլաճագ իտի . զիրա , էլպէթտէ իսթրընըգա կէլմէքտէ տիր , ամուճանըզ Յիլիպ վէրտիէնին վասիեթնամէսիւտէ միւնտէրիճ պիր պէնտին ահքեամընճա , մէր- գումէ չօճուգ էօլաիկիւնտէ թէքմիլ վարիտաթը սիզէ գալաճագ իտի :

«Պու մէմուրիեթի գապուլ իթմէգտէն էվլէլ քէնտի քէնտիմէ էեիճէ տիւ- շիւնիւպ թաշընտըմ :—Աճնպա պազը հազըմ օլ սճագ ոլան պու գատար քիւլ- լիեթլի զէնկիւնիք կէօզիւմիւն էօնիւնտէ օլտուգճալգալպիմտէ պիր ֆէնա հա- սէտ թօխուււմ բէյտա օլաճագ մը տըր տէյու քէնտի քէնտիմէ սիւալ իթմէքտէ իտիմ . . .

«Քէնտի քէնտիմէ իթտիկիմ շու սիւալտէն մէմոււն օլարագ հասէտ հըսս իթմէեթէկիմէ քէնտիմէ էմիեթթ բէյտա իթտիկիմտէն , պէնիմ իչիւն պիր կէօ- նա թէհիբէ օլմատըղընա գարար վէրտիմ . . .

«Տիւշիւնմէք իչիւն եիրմի տէօրթ սասթ մէօհլէթ իսթէմիշ իտի իսէմ տէ , օ ազըամը կիտուպ Մ . Տիտիէյի պուլտոււմ վէ տէտիմ .

«—Նէ վաթթ իսթէր իսէնիզ պէնի Պիլ ըըթթըմընտաքի քէրէսթէ թիւճ- ճաբընա կէօթիւրիւնիզ . հէր նէ շարթլա իսթէր իսէ քէնտիսինէ սանտըգքեար վէ եազըճը օլաճաղըմ . . .

«—Պունու քէնտիսինէ սէօյլէմէյիւնիզ —պազըրտը պանքեր կիւլէրէք : —Իհ- թիմալ քի պու սէօզիւնիզի բէք պիյատէ սուի իսթիմալ իտէր . . . Լաքին սի- զին մէնաֆիլիիիզ էւզէրինէ պէն մէրգում թամաքեար ատամ իլէ սէօյլէչէճէյիմ , վէ ինսաֆիլըճա շարթլար իսթիհասիինէ շալըչաճաղըմ . . . Իքի մէմուրիյէթտէն հիշ օլմազսա ալթը պին ֆրանգ սընմալը տըր . եօլ վէրտիկի իքի մէմուրլարա տէօրթ պին վէրիյօր իտի . . . Իհթիմալ քի պին էպէ— գօբարապիլիլիմ , Լաքին չօգ զահմէթ չէքէճէյիմ . . .

«Էրթէսի կիւնիւ Մ . Աշիլ վէրտիէ իքի պին սէքիզ եիւզ ֆրանգ մաալա պէնի օլ մէմուրիյէթլէրէ գապուլ իթտի : —Ազրապամըզ պուլոււնան պու զէնկին ատամ՝ քէնտի պէօյիւք մէմուրընըն զաթէն բէք տուն օլան մաալը իւ- զէրինէ պու սուրէթլէ իքի եիւզ ֆրանգ տահա գազանմազտա իտի . . . Զէն- կիւնիւք էյի շէյ ամմա ալիճէնապանէ գուլլանմայը պիլմէլի տիր . . .

«Վալիտէճիկիմ , հէման պիր սէնէտէն պէրու պու պէօյիւք թիւճնարըն

քեահեասը պուլունմագտայրմ՝ էկէր շու եհնի մէմուրիյէթիմ հազգընտա տահա էվվէլ սիզէ թափսիլլի մալիւմաթ վէրմէտիմ իսէ, սէպէպի շու տըր քի, էվվէլ պէ էվվէլ շու էօմրէ ալըլմագ վէ էթրաֆըմտա պուլունուպ հէնուզ ուզուն միւտտէթ պիրլիքտէ եաշայաճաղըմ ատամբարը անլամագ իսթէր իտիմ:

«էվվէլա էֆէնտիտէն պաշլայալըմ: Պու ատամ պէօյիւք վէ գավի իւլ պիւնիէ վէ պիր տէլիգանլը կիպի տօղրու եիւրիւր պիր ատամ տըր. էկէր պէր միւթատ շէհրէսինտէ պիր սէրթլիք վէ էմիյէթսիզլիք ալամէթի սլմագտա եիւզիւ կիւզէլ տիր, լաքին պու ալամէթ մուճալիէյհի խօր կէօսթէրմէքտէ վէ էն տիշէ վէրմէքտէ տիր: Մ. Վէրտիէ էլլի պէշ ալթմըշ եաշընտա իսէ տէ, անճագ էլլի եաշընտա կէօրիւնմէքտէ տիր, զիրա ապանօզ կիպի սիմ սիյահ սաշլարը անճագ եանագլարը թարաֆընտան պիր ազ աղըրմագտա տըր: -Բէք իշկիւզար վէ զայրէթլի տիր: Հէր շէյէ քէնտիտի գօմանտա վէ նէզարէթ իսէր. օտուն շըգան մէմէքէթլէրտէ պիզղաթ քէնտիտի քիւլլիյէթլի միւպայէթմ գօնթրաթօ լարը ագո իտէր, վէ սըգ սըգ սէյեահաթ իճրա իթտիկինտէն, սէնէնին հէման նըսֆը գատար միւտտէթ Բարիդտէն ուզագ պուլունուր:

«Մ. Վէրտիէ ֆապրիգասընտա պուլունտըղ վագթ էն աղըր վէ զահմէթլի իշտէն գօրգմազ. ամէլէյէ իպրէթ օլուր, վէ էն մէշազգաթլը, էն մուխաթա լարը իշլէրէ ճէսուրանէ էլ վուրօւր:

«Հագգ ու նիգամը սէվէր. վէրտիլի սէօղիւ վէ թահրրէն իթտիկի թահահ հիւտի աուլ կէրի պրագմայըպ իճրա իտէր, վէ լաքին էթրաֆընտա պուլունան լարըն մուհապպէթիինի գազանամամըշ տըր. շիւնքի պիր էմի վէրտիկինտէ չօգ սէրթլիք վէ շիտտէթ կէօսթէրի: Զանն իտէրսին Ամէրիգանըն Սէն-Տօմիինի տէքի շիֆթլիքլէրինտէ պուլունան սիյահ քէօլէլէրլէ լագըրտը իտիյօր: (Պու ատամ Ֆիլիւր Վէրտիէնին միւրասընը եէմէղտէն էվվէլ, Ամէրիգատա իգամէթ իթտիկինի էլպէթթէ ունութմատըն, վալիտէճիլիմ):

«Մ Վէրտիէնին սէրվէթի հէր սէնէ վէ հաթթա հէր կիւն պիլէ քիւլլիյէթ իւզրէ արթաճագ տըր, զիրա պու անայիպ ատամ աուլա եէմէզ վէ զէնկիւնլիկի օայէսինտէ պիր զէվզ ու սէֆատէ պուլունմագ. աշըգ սէօյլէյէլիմ, նիհայէթ տէրէճէտէ թամահքետ տըր. շալըըպ շապալայըպ սէրվէթ եըզար, վէ ֆագլա պիր սիւս վէ զէվզ իթմէք շէօյլէ տուրսուն, լազըմ վէ միւնասիպ օլանընը տա եանրմազ. էլճասըլ քէնտի ամէլէլէրի նասըլ էօմիւր կէշիրլէր իսէ, քէնտիտի տէ սայքի էօյլէ պիր էօմիւր կէշիրլի: Խանէտի բէք կէնիշ իսէ տէ, էշեասը ատի վէ տիւզ պիր շէյ տիր. պիզիմ Պրէսթտէքի քիւշլիճէք խանէնին էշեսսը պէլքի օնուն էշեսսընտան չօգ աղըր վէ սիւսլիւ տիր. . .

«Րիվայէթ իտիլտիկինէ կէօրէ, եալընըզ պիր օտա միւսթէսնա տըր, մատմազէլ Լիւսի Վէրտիէնին եաթագ օտասը: Օրատա չօգ սիւսիւ կէ իբէքլի էշե եա վար տէրլէր. . . լաքին, վալիտէճիլիմ, օնու տա կէօղիւմէ կէօրէմէտիմ:

«Մ. Վէրտիէ՝ քէնտի մայէթինտէ պուլունանլարա օ գատար սէրթլիք վէ շիտտէթ կէօսթէրի իքէն, գըզընըն եանընա կիտինճէ, զանն իտէրսին եուս մուշամաղա շալըըր: -Իլթէ օ զէման պու ատամըն նէ օլտուղընը հէման հիշ անլայամամ: Զանն իտէրսին պու ատամ՝ եապանըն պիր զըզա բէտէր մուս:

մէլէսի իթմէկէ վէ իչէրիսինտէն կէլմէյէն պիր մուհապպէթի կէօսթէրմէկէ շա-
լըշըր , լաքին բէք զօր պիր բօյ տէրէօհատ իթմիշ օլան թէաթրօ օյունճըսը կի-
պի պու սայ ու զայրէթինտէ անճագ նիմ մուվաֆֆագ օլապիլիր . . .

«Մ. Վէրտիէնին բիգդաթ ու մուհապպէթը բէտէրանէեէ տաիր սէօյլէտիկի
թէօյլէր զօրաքի օլուպ եաբմա օլտուղու բէք պէլլի օլուեօրու—Չօգ տէֆա կէօր-
միւշիւմ, մուամիլէյհ պաշգա պիր շէյ տիւշիւմմէկէ պաշլայրպ պու բօլունը ու
նութտըղընտա, իւզէրինէ պիրտէն պիրէ մէրգումէ գըզ իշիւն պիր սօուզլուգ վէ
ֆիւթուրսըզլըզ կէլիր . գըզ իսէ անը շօգ սէվէր , պունա հիշ պիր շիւպհէմ
եօգ տըր . . .

«Չօգ տէֆա պու կիպի թէսատիւֆլէրտէն սօնդրա Մատմագէլ , Լիւսինին
կէօգ եաշլարընը սիլտիկինի կէօրմիւշիւմ : Էլպէթթէ մէրգումէ գըզ տախի՝ բէ-
տէրինտէ քէնտի հագգընտա մուհապպէթը խալիսանէ կէօրմէտիկի իշիւն թա-
աճճիւպ իտէրէք միւքէտտէր օլուր . Էկէր բէտէրի պէօյլէ եաբմազսա իտի ,
մէրգումէ գըզ շօգ մէսուտ օլաճագ իտի :

«Լաքին , վալիտէճիկիմ , Լիւսի հագգընտա տա հէնուզ սիգէ պիր շէյ տի-
մէտիմ :—Ըսմէթ ու ըֆֆէթի կիւզէլ պիր գըզ օլուպ էնվարը լէթաֆէթինի էթ-
րաֆըմըզա նէշը իտէր : Մէրգումէ գըզ պու խանէնին վէ պէնիմ էօմրիւմիւն
ֆէրհ ու իպթիհճըտըր . . .

«Շիմտի իսթէրսինիզ քի մէրգումէյի թաֆսիլիճէ թարիֆ իտէյիմ . . . պը-
րագ քի պու թարիֆի իթմէք իշիւն նէ տիրայէթիմ վար վէ նէ տէ պէօյլէ պիր
շէյէ ալըճըրմ . Էյի բէսսամ տէյիլիմ . պու կէնճ գըզըն էվսաֆ ու քէմալէթ-
լէրինի թատատ իթմէք իսթէսէմ , թէքմիլ պիր թօք քեաղըտ լազըմ տըր . պու
գատար քեաղըտը սօլտուրուպ տա եալընըզ պիր սաթըրըզ եէր գալտըղընտա ,
եինէ հէր պիր շէյի սէօյլէմիշ օլամամ :

«Մատմագէլ Լիւսի Վէրտիէ տահա եէնի օն սօգուզ եաշընա կիրտի .
լաքին անճագ օն ալթը եաշընտա կէօրիւնիւր . . .

«Պօյու ուզուն վէ դայիֆ , քէնտիսի պէեազ վէ գումրալ , կէօյլէրի մափի վէ
տուտագլարը լիալ տըր :—Տուտագլարլա կէօզլէրի բէք թաթլը օլուպ , տայմա
կիւլիւմմէմէքտէ տիրլէր . մէրգումէնին սահիպէի քէրէմ ու ինայէթ օլտուղու
կէօզլէրինտէն պէլլի տիր :

«Պունտան մատա Մատմագէլ Լիւսինին մուճիպի հայրսն տիլպէրլիկի վար
քէնտիսի բէք սատէ տիր . սէրպէսթ սէօյլէր . ֆէնայըգտան գօրգար , կիւզէլէ վէ
էյիլէ ըիայէթ իտէր . ութանկան վէ մէրհամէթի տիր , էօյլէ պիր տիրայէթի մէր-
համէթ քի , պիր տիլէնճի կէլիպ սատագա ալտըղընտա , պու սատագայը վէ-
րէն զէնկիինին էօնիւնտէ ապա ութանըպ գըզարմագ : Մէրգումէնին տահա պիր
շօգ էվսաֆը համիտէսի վար տըր . պունլարը իշիտիպ էլպէթթէ սիզ տախի տի-
յէճէքսինիզ քի , պու գըզ տիւնեատա էն զիյատէ սէվիլիր պիր գըզ տըր վէ օ
հալտէ անը կէօրիւպ սէվմէմէք մուհալ տըր . . .

«Իշթէ պու սէպէպտէն սօլայը հէր քէս անը սէվէր . վէ պէն տէ , վա-
լիտէճիլիմ , պէն տէ հէր քէս կիպի վէ հէր քէստէն զիյատէ անը սէվէրիմ ,
պէլքի տէ օնա թարընըրմ . . .

«Ահ, էվվէթ, թարընըրմօ օնա . . . պու հէմ թաթլը հէմ մէնհուս էսա
րարը սիզտէն սազլամագ իսթէր իտիմ, լաքին բէք մէշնուն օլան գալպիմտէն
պու էսրար պիւա իսթիյար գաշը վէրտի . . .

«Էվվէթ, բէք ազըլըզըմ. պէն հիշ պիր սէրվէթի օլմայան վէ պէլքի եարըն
եօլ վէրիլէ պիլէն պիր մայէթ մէմուրը, եազընը, վէ սանարգ քեար իքէն, կէօզ-
լէրիմի միլեօն սահիպի պիր գէնկիինն զըզը իւզէրինէ տիքմէյէ ճէսարէթ ի-
տիյօրըմ, չօգ ազըլըզըմ . . .

Դ.

ՊԱՊՐ ՍԱՊՐԳԵՆ ՏԷՎԱՄԸ

«ՊուՆլարը քէնտի քէնտիմէ եիւզ քէրրէ թէքրար իթտիմ -տէվամ իթտի
Անտրէ տը Վիլէր- լաքին նէ շարէ՛, աշգ ու մուհապպէթ՝ ազլ ու ֆէթանէթ-
տէն գուվվէթլի տիր, վէ պուՆտան մաստա պու տիւնեատա հէր շէյ, հաթթա
իմքեաննըզ շէյ պիլէ միւմքին տիր . . . Մամաֆիհի իհթիմալ քի քէնտիմէ պիր
չօգ մալիիւլէա, իգտիրապ վէ սըզընտը հազըրլամաղա շուլըշօրըմ, լաքին
պէլքի տէ պու կիւզէլ րույամ պիր կիւն ֆիլիլէ չըգաճագ տըր . . .

«Շէտիտ արզուլէրիմ վէ այտատընը իւմիտլէրիմլէ պիլէ պիլէ քէնտիմի
ալտաթմագտան գօրգմաղսա իտիմ, սիգէ տէր իտիմ քի, տէլի կիպի իշինէ ա-
թըլմագ իւզրէ պուլուՆտուղըմ շու հայաթ մուհարէպէսիւտէ հէր իգպալ պա-
նա գարըզ կէօրիւնմէմէքտէ տիր : Էյի վէ միւսաիտ օլտուզլարընը իւմիտ իթ-
տիկիմ շու իգպալլարըն նէտէն իպարէթ օլտուղուՆու իշպու մէքթուպըն իլէ-
րիսինտէ անլայաճագընըզ . . .

«Էվվէլա Մ. Վէրտիէ՝ (մուճաիլէյհ իշիւն տէրուՆը գալպտէն տուվա իտէ-
րիմ) քէնտի զըզընը բէք սիւսլիւ կիլիՆտիրմէմէքտէ տիր, էկէր էօյլէ օլսա
իտի, շիմտիքի մէզէլլէթը հալիմ՝ ճէսարէթլի թասալվուրաթըմա իլէրուտէ
պէլքի պէօյիւք պիր էնկէլ օլուր իտի . . .

«Լիւսի՝ հիշ օլմագսա քէնտի եաշտաշը օլան զըզլար գատար օգուճուշ իտէ
տէ, բէք սատէ պիր թարգտա եաշտըղընտան, բէտէրինին խանէսինտէքի հալ
ու էվզար հիշ օլմագսա սուրէթը գահիրէտէ պէնիմ հալ ու էվզարմտան իւս-
թիւն տէյի տիր : -Մէրգուճէ էօյլէ գըրըլմագ տէօքիւլմէք պիլմէզ, ֆիսթան-
լարընը քէնտիսի տիքէր, խարիճլէ հէման հիշ միւնասէպաթը եօզ տըր, բէք
ազ տիշարը չըգար վէ էօմրիւնտէ դայրէթլէ շալըլմագտան պաշգա էյի էյլէնճէ
պուլմագ . . .

«Իշթէ եալընըզ պու իշ վէ շալըլմագ սանէսինտէ մէրգուճէ կէնճ զըզ ի-
լէ իւնսիեթ վէ հաթթա ահպապըզ բէյտա իթտիմ :

«Հէր կիւն Մատմազէլ Վէրտիէ իքի իւշ սասթ պէնիմ պուլուՆտուղըմ
իտարէխանէտէ վագթ կէշիրիւր. տէֆթէրլէրի պիրլիքտէ պագարըզ, վէ մէրգու-
մէնին հիւսալընտա պիր տէֆա պիլէ եանըշ պուլամատըմ : Բէմալը տիրանէթ-

զէ ֆապրիգանըն իշխերինէ մէշղուլ օլուր վէ պու իշխերէ ճան ու կէօնիւլտէն պագար . բուսուլալարըն պիր գըսմընը օ եաբար , բէտերի օրատա պուլունմա-տըըը վագթ միւշթերիլերի գապուլ իտէր վէ բէք պէօյիւք մուամէլաթ իւղէրինէ անլէրէ բագարըղա կիրիլըր . . .

«Պու տիւլէր վէ թաթըը գըղճըղա պիր հիքեայէ գահրամանր տէյիլ տիր , վէ էկէր պիր գէնկին գըղը օլմայըպ բէք Փաղիր օլսա իտի պիլէ , եինէ բէք նա-մուսուլ սուրէթտէ պօլ պօլ քէնտի էքմէյինի գազանապիլըր իտի : Վալիտէ-ճիկիմ , պու իուսուս ալա վէ նատիր պիր շէյ տէյիլ մի տիր . . .

«Սիւղ պէնի բէք էյի պիլիրսինիւղ . շիւպէնիւղ եօգ տըր քի , պէն Մ . Վէր-տիէնին էմիլեթ վէ տահա սօղրուսու ֆիւթուրսըղըը իլէ թէշվիգ օլունան թէքիֆօսիւղ ահպալըըմտան իսթիֆատէ իտէրէք , քէնտիմի Ղիւսիյէ սէվտիրմէ-յէ հիշ պիր վագթ շալըշմամ պիլէ . . . հէր շէյտէն էվլէլ պէն նամուս տատ-մըլըմ : Էքսէրիա մէրգումէ իլէ ուզուն միւտտէթ եալընըղ գալտըղըմ վագըթ-լար , բէտէրիինն էօիւնտէ սէօյլէմէյէ թէրէտտիւտ իտէճէյիմ պիր սէօղիւ օ ըֆ-ֆէթլի կէնճ գըղա սէօյլէմէքսէն իտէ , պէնիմ բույա վէ իւմիտէրիմտէն վագ կէշէրիմ . . .

«Ղիւսինին պէնիմ չագըմտա նէ կէօնա հըսիյաթը օլտուղընը հիշ պիլէ-մէմ , իքի քիշի գալտըղըմըղտա , քէնտիսինտէ հիշ պիր հէյէճան վէ խալէճան կէօրմէմ : Քէնտիսիննէ պիր սէօղ սէօյլէմէք իսթէտիկիմտէ , սէսիմէ պիր գուվ-վէթ կէթիրմէք իշիւն էքսէրիա պիւթիւն գուվվէթիմի թօըլարըմ : Քէնտիսի պանա պիր շէյ սէօյլէտիկինտէ իտէ սէսի աշա թիթրէմէղ : Մամաֆիհի պէն մէր-գումէ իշիւն պիւսպիւթիւն եապանճը տէյիլիմ . . . Ձանն իտէրիմ պանա ըիա-յէթ իտէր . . . Ձանն իտէրիմ պէնի գարտաշ կիպի սէվմէք իսթէր . . . Աշգ ու սէվտա կէլէճէք մի . պիլմէմ , վէ քէնտիսինն պանա հըսս իթտիրտիկի աշգ ու սէվտատան պիխապէր օլտուղընա սա էմիինիմ . . .

«Մ . Վէրտիէնին քէնտի քէրիմէսի հագընտա հըսս իտուպ էքսէրիա բէք տէ կիղլէյէմէտիկի օլ գարիպ , անլաշըլմաղ վէ հագսըղ պիւրուտէթինի սիզէ սէօյլէտիմ . . . Պունուն մուգապիլինտէ օլարագ ֆապրիգատա էյի պիր աոամ վար տըր քի , Մատմաղէլ Վէրտիէ իշիւն պէղայէթ տէրէճէ իպրաղը մուհապ-պէթ իթմէքտէ օլտուղունտան , պէնիմ տտիսի քէնտիսի հագընտա պէօյիւք պիր թէվէճճիւհիմ վար տըր :

«Պու էյի աոամըն իսմի Բէք օլուպ , պէլքի տիկէր պիր իսմի վար իտէ պի-լէ , քէնտիսի ֆապրիգատա պու նամ իլէ թանըլմըլ տըր : Մէրգում օն սէնէտէն պէրու ֆապրիգայա կիրմիշ օլուպ , ալթը սէնէտէն պէրու տա իշնի պաշը տըր , վէ գանն իտէրսին իշ քէնտիսինն տիր կիպի պէօյիւք պիր ղայրէթ վէ մէթա-նէթլէ դօմանտա իթմէքտէ տիր : Պունուն եաղը ալթմըլըղ օլմալը տըր : Սաշ-լարը գար կիպի պէյաղ օլուպ , ֆագաթ ֆէվզէլատէ պիր գուվլէի պէտէնիյէօի վար տըր :

«Մ . Վէրտիէնին մէրգում իւղէրիւտէ պէօյիւք էմիլյէթի վէ հալթա պիր տէրէճէեք գատար հիւրմէթ ու ըիայէթի վար տըր . էքէնտիսինն թապիսթընը պիլէնլէր իշիւն պու իուսուս անլաշըլմաղ պիր քէյֆիյէթ տիր :

« Բիւեր՝ իշնիւելլէ բէք սէրթ տավրանըպ , հիչ պիր դապահաթլարընը խօշ
 Կէօրմէդ . իսթէր քի ալտըզլարը իւճրէթէ պէտէլ թէմամըլա շալըշարըլար
 Հիչ պիր էյրիլիէ կէօզ գարամազ վէ հիչ պիր նէգաքէթսիղլիկէ աֆլ իթմէզ .
 լաքին սէրթ օլմազլա պէրապէր բէք տօղրու վէ բէք պիթարաֆ պիր առէմ
 օլտուզու կիպի , հազլը տավալարա տա տայմա հազգ վէրտիկի ճիհէթլէ , ա-
 մէլէ՝ մէրգումը չօգ սէվէր , վէ անըն ուղրունա իսթէյէ իսթէյէ քէնտիսիսի ա-
 թէչէ վէ սույա աթար , վէ էն արսըզլար սվլէ օնա իթաաթ իտէրլէր :

« Պու իսթիյար իշնի պաշը՝ Մատմազէլ Վէրտիէյի շօգտան պէրու սէվէր :
 Բիւեր՝ տահա պիր գաշ ալտան պէրու Ֆապրիգայա կիրմիշ իքէն , մէրգումէ գըզ
 հէնուզ օն եաշնտա պուլունտըը էսնատէ բէք աղըր խասթալանարագ , հէ-
 քիմիէր էլ չէքտիէր : Շուրասը ինքեար օլունմազ քի , Մ . Վէրտիէ օ զէման բէք
 պէօյիւք վէ թարիֆ օլունմազ պիր մէյուսիյէթէ տիւշար օլտու : (Իւմիտ իտէ-
 րիմ քի , պու մէյուսիյէթին թահթընտա աղչէյէ տաիր հիչ պիր նիէթը Ֆասի-
 տէ եօզ իտի :)

« Կէօրիւնիւշտէ Բիւեր օ զէման չէօյլէ տէտի .

« — Պրազընըզ իսթէտիլիմ կիպի պազայըմ , պէն անը գուրթարըրըմ :

« Ատի պիր ամէլէնին պու թէքլիֆի հէր նէ գատար պիշիմսիզ կէօրիւն-
 մէք լազըմ կէլիր իտի վէ հագիգաթը հալտէ էօյլէ տէ իտի իսէ տէ , Մ . Վէր-
 տիէ թէքլիֆը մէզքիւրը գապուլ իթտի : Օ վազթտան իթիպարէն Բիւեր՝ մէր-
 գումէ քիւշիւք գըզըն պաշը ուճուճտա օթուրտու : — Օն պէշ կիւն օն պէշ կէ-
 ճէ օրատա գալըպ , պիր սաաթ պիր տագիգա պիլէ բահաթ իթմէտի վէ խաս-
 թայա էօյլէ կիւզէլ պադտը քի , պիր վալիտէ պիլէ պունա զըսգանապիլիր իտի :

« Օն ալթընճը կիւն Բիւեր թագաթֆէրսա օլարագ քէնտիսի տէ աղըր խասթա
 եաթտը : — Լաքին իշնի պաշընըն սէօղիւ օլուպ , չօճուզ գուրթուլմուշ իտի :

« Մ . Վէրտիէ էվլէլքի գօրգուլարընը շարուզ տէֆ իտէրէք , օ սըրատա
 գըզը իշիւն ճիւզի պիր մէրագ իտուպ , քէնտի իշլէրի իլէ օղրաշմագտա իտի ...
 Իշթէ առամ :

« Իլալէթէն պէյան օլունտընա կէօրէ , Մ . Վէրտիէ՝ Բիւերին իթտիկի խըտ-
 մէթէ լայըզը վէ սլա պիր միւքեաֆաթ իթմիշ օլմազ իշիւն , կիւնտէլիյինին ֆի-
 յաթընը արթըրմագ իսթէտի :

« Բիւեր իսէ Մ . Վէրտիէյէ թէչէքքիւր իթտի , լաքին դամը իւճրէթի գա-
 պուլ իթմէտի . . .

« Օ վազթտան պէրու կէնճ գըզ իլէ իշնի պաշը արասընտա իքի թարաֆլը
 պիր մուհապպէթ պաղլարը վիւճուտէ կէլիպ , պու մուհապպէթ՝ Լիւսի թարա-
 ֆընտան շիտտէթլի վէ թէքլիֆսիլ իտի , վէ իսթիյար իշնի պաշը թարաֆընտան
 տէրին վէ ֆագաթ տայմա ըիայէթ քեարանէ իտի . . .

« Վալիտէ ճիլիմ , սանա տէտիմ քի , օ էյի առամը սէվէրիմ : Բէնտիսի
 տէ , պէնիմիլէ միւսավի օլմաշ իտտասընտա պուլունմագըզըն , պանա խայիճէ
 թէվէճճիւհ կէօաթէրմէքտէ , վէ պիլմէսին պէնի նէ գատար սէվիտիրմէքտէ
 տիր :

« Մ . Վէրտիէնին մէմուրլարընտան եալընըզ մէրգում Բիւեր կէճէ ֆապրի-
 գատա գալըր : Պաղը ագչամ բայտօստան սօնղրա , օնա իշարէթ իտէր վէ օնա

ճաշիւմաթ սօրմագ պէհանէսիյլէ անընլա միւքեալէմէյէ կիրիշիրիմքի, պու միւ-
քեալէմէտէ իքիմիզին պիրի թարաֆընտան տէրագապ Մատմագէլ Վէրտիէնին
իսմի թէլաֆֆուզ օլունուր իտի : Օ հալտէ Բիէրին կէօզլէրի բարլար , ալէլա-
տէ սօլկուն օլան շէհրէսինէ բէնկ կէլիր , վէ ալընտա թարիֆի նագապիւ պիր
շէֆագաթ շուլէսի ըլըլտար իտի :

«Սէօզիւ Լիւսինին իւզէրինէ կէլինճէ , աղզը գաբանմազ , վէ պիւլպիւլ
քէսիլիր :

«Կիւնիւն պիրինտէ մէրգուժ՝ պէնիմ քէնտիսի իլէ պերապէր իպրագը շէվզ
ու հայրէթ իթտիկիմի կէօրիւնճէ , քէքէլէյէրէք վէ պիր սուզիլի սատա իլէ
տէսի :

«—Ա՛հ , ֆիքրիմի անլայօրսընըզ , Մ. Անտրէ . . .

«Վէ էլի մաքինա կիպի քէնտի քէնտինէ պանա տօղրու ուզանտը . . .

«Պէն տէ մէրգուժըն էլինի թութտում վէ սըգտըմ . քէնտիսի տախի գըբ
գըրմըզը քէսիլիր վէ պիր խալէճանը դալպ իլէ շէօլէ մըրըլտանըր իտի :

«—Ավֆ իտէրսինիզ , միւսիւ Անտրէ . . . Ազլըմ պաշըմտան կիտիյօր . . .
նէ եարտըղըմ պիլմէյօրըմ . . . Ալիմ Ալլահ պէն պիր տէլի իթթիյարըմ . . .

«Ա՛հ , հանիյա Բիէր՝ Լիւսինին բէտէրի օլա իտի . . . Նէ շարէ քի , մէր-
գուժ ֆագիր պիր իթթիյար տըր վէ մէրգումէ գըզ իշիւն էօմրինի վէրիր :

«Զանն իտէրիմ, իգամէթ իթտիկիմ ֆապրիգանըն պիլճիւմլէ էհէմիլյէթի օ-
լան մէմուրիյն վէ գէվաթընը սանա թարիֆ ու պէյան իթտիմ : Մամաֆահի էյի
պիր գատընճըղազ վար տըր , օնու ունութմայըմ . իսմի Մաթա՛ Պլանշէ տիր .
պունուն բէք էհէմիլյէթի եօգ իտէ տէ , Մ. Վէրտիէ մէրգումէյի քէնտի գը-
զընա սըրֆ կէօսթէրիշ իշիւն պէսլէմէ վէ եախօտ մայէթ գատըր թային իթ-
միշ տիր . . . Պու մէմուրիյէթ սըրֆ ֆախրի տիր . . .

«Էյ ի գաթընճըղա տէսիմ ամմա պէլքի տէ հագսըղըմ . զանըմմա կէօրէ Մատամ
Պլանշէնին էյիլիկի պիր ազ շիւպհէլի տիր : Լաքին հէր նէ տէ օլտա , պու միւ-
լահհամ վէ սաշլարը աղարմըլ վէ սէօլէյիշի աղըր վէ պիր իթթիֆաիլէ միւ-
լագիմինտէն տուլ գալմըլ պուլունան գարը՝ պանա բէք էյի պիր կէօլլէ պազ-
մայօր : Մէրգումէ գատըն պէօյիւքիւք խիւլեա իտիւպ , սիւսիւ վէ զէվզ ու
սէֆայը սէվէր , վէ հէր քիմ իշ ու կիւնլէ մէշղուլ օլուր իտէ , անըն ինտինտէ
բէք աշագ պիր տէրէճէտէ պուլունուր :

«Լաքին Լիւսինին ախագ ու թապիյաթընտա օլան կէնճ պիր գըզըն իւզէ-
րինտէ մէրգումէ գատընըն հիշ պիր թէէսիրի օլմատըղընը թարիֆէ հանէթ տէ-
սիլ տիր :

«Շիմտի , վալիտէճիլիմ , պալատէ զիքր իթտիկիմ վէ զիհնիմտէ թասավ-
վուր իթմէյէ ճէսարէթ իլլէտիկիմ պէօյիւք պէօյիւք իւմիտլէրիմին էսասընը սա-
նա էյիճէ պէյան ու թարիֆ իթմէմ լազըմ տըր :

«Պու իւմիտլէրին պիրինճիսի վէ պաշլըճասը՝ Մ. Վէրտիէնին բարայա չօգ
թարմասը վէ քէրիմէսինէ օլան աշիքեար սօուզըղը վէ ֆիւթուրըղըրը իւզէ-
րինտէ տիր . . .

«Մ. Վէրտիէ՝ Մատմագէլ Լիւսինին սէրվէթի վարիտաթըլա սէվրան սիւ-

ըրևեօր • պու գըզ երբմի պիր եաչընտա օլունճա եանի իքի սէնէտէն սօնըրա •
Մ. Վէրտիէ թէքմիլ պու սերվէթի մերգումէեե թէսլիմ իտէճէք տիր • պու
թափսիլաթը սէնտէն վէ պէնտէն պաշգա քիմսէ պիլմէզ , զիրա սէնին ամու-
ճանըն վասիյէթնամէսի պիզէ թէպիլը օլունմուշ տըր • • •

«Ձանը գավիմէ կիօրէ , Մ. Վէրտիէ գըզընտան զիեատտէ քէնտի բարա-
սընը հըֆը իթմէք զայրէթինտէ տիր :

«Էկէր միւթէպէր պիր ֆամիլեատուսն օլան վէ էյի պիր մէվզիտէ պուլու-
նան պիր զաթ կէլիպ մուամիլէյհէ տիսէ քի ,

«—Մատմազէլ Լիւսիլի սէվէրիմ վէ անը իսթէրիմ • • • Լաքին եալընըզ
անը իսթէրիմ • • • պու հալտէ սիզ էվվէլքի կիպի պուլնտան պէօյլէ տէ անըն
թէքմիլ սերվէթինէ սահիպ գալաճագսընըզ • • •

«Մ. Վէրտիէ պէօյլէ պիր թէքլիֆի նի՛չիւն մաէլմէմուսիեէ գապուլ իթ-
մէսին , վէ պու թէքլիֆի նի՛չիւն պէն իթմիլ օլմայրմ :

«Վալիտէճիկիմ , պուրատան իշտիեօրում քի շէօյլէ պաղըրըեօրսըն •

«—Սէվկիւլիւ էվլատըմ , նա՛սըլ կէչիւնճէքսին , գարընը՞ նասըլ պէսլէեե-
ճէքսին • պիր ատամըն հիշ պիր շէյի օլմաեղպ , գըզտան տա պիր շէյ ալմագ իս-
թէմէզ իսէ , օնուս էվլէնմէսի միւնասի՛պ մի տիր • • •

«Շիւրհէսիզ հագըն վար , վալիտէմ • Լաքին տահա իշին էնանէսինի պիլ-
մէզսին սէն : Իւմիտիմ վար տըր քի , եագընտա զէնկին պիլէ օլմագսամ , հալիմ
վագթիմ էյի օլաճագ վէ չօգ սիւրմէյիպ սերվէթ տէ կէլէճէք տիր • • •

«Պու էյի իգպալը սանա շիմտի իյզահ իտէրիմ վէ պէնիմ էօմրիւմտէ պէօ-
յիւք պիր քօյ օյնաեանճագ օլան եէնի պիր շախըր տա սանա թագտիմ իյլէրիմ :

«Էվվէլա շունու պիլէսին քի , Բարիզ հէվալիսինտէ մահսուլուզ վէ եա-
խօտ ազ մահսուլտար ճէսիմ արսալար սաթըն ալմագ , վէ պու արսալարըն իւ-
զէրինէ էպսինէ եարըպ գըլմէթլէրինի տէրհալ արթըրմագ իւզրէ , պու տէֆա
պէօյիւք սերմայէտարանտան միւրէքքէպ պիր ա՛ննի՛ շիրքէթի թէչէքքիւլ իթ-
միլ տիր :

«Շիւպհէ եօզ տըր քի , պու թասավվուր հէր նօզթաի նազարտան շայանը
թահսին տիր • պէօյլէ պիր թէչէպպիւստէ քիւլիեէթլի մէպլաղ գազանըլաճագ
տըր , վէ շիրքէթ՝ էլիստէ պուլունան ճիւզի պիր հիսսէյի էլպէթտէ պահալը
սաթանճագ տըր :

«Պու շիրքէթ բէք կէնճ պիր տէլիգանընըն թահթը ըյաստէթինտէ պու-
լունուպ , պու տէլիգանըլ կէրէք վիւճուտճա վէ կէրէք ազըլճա պիրինճիլէր-
տէն օլտուղու կիպի , իշ ատամը տըր • հէմ շալըլմայը վէ հէմ տէ զէվզ ու
սիւսիւ սէվէր • էլհասըլ թամ վագթ ատամը տըր :

«Ձաթէն բէք զէնկին օլան պու տէլիգանըլ Ալպէր Մօթիւրօն նամընտա
օլուպ , պանա համիլիք իտէճէք տիր • • • պու վատը քէնտիսի պանա իթմիլ
տիր • վէ պէնի ալտատըպ պանա պօշ իւմիտէր վէրմէք իշիւն քէնտիսինին
հիշ պիր մէնֆաաթը օլմատըղը կիպի , պէնիմ տէ անըն վէրտիկի սէօղիւ իւզէրինէ
շիւպհէ իթմէեէ հիշ պիր սէպէպիմ եօզ տըր •

«Մահալը Բիւլեճալիբէյէ սեֆինէ Իօթեանը իշիւն (շիրքէթ քէնտու քէնտույէ

պու նամը վերիեօր) թէտեսի իտիւմիչ օլան մէգքիւր շիրքէթ ճէսիմ ինչաաթա
թէչէպպիւս իտէճէկի ճիհէթլէ, քիւլլիեթլի քերէսթէ, տիրէք, թախթա վէ սա-
իրէեէ իթիեանը վար տըր :—Մ. Ալպէր Մօթիրօն պէօյիւք իչէրլէ օղրաչըպ ,
Փագաթ թէֆէրրուաթա տա պիղզաթ պագմագտան չէքինմէտիկինտէն, գալզմը
քէրէսթէ Փապրիգասնա քէնտիսի կէլմիչտիր. Մ. Վէրտիէ Պուրկօնեւտա պուլընա-
րագ, Մատմազէլ Լիւսի տէ օ կիւնիւ նամիգաճըզտան տօլայը օտասընտան չըգմամը
օլտուղունտան , մէրգուճ եէնի միւշթէրի պիթթապ պանա միւրաճաաթ իթտի :

«Ալա ճինտէն պիր ինիլիզ աթը գօշուլու նէֆի» քիւշիւք պիր գուրի ա-
րապասընտան էնտիկինի , վէ սաչարը ֆրիզէլի վէ Ֆալթի սագալ իչէ պըյըրը
բէք տիւզկիւն պուլուճտուղունու , վէ էլինէ սամանի բէնի էլտիվէն վէ կէօ-
ղիւնէ կէօղիւք թագմը օլտուղընը կէօրտիւմ իսէ , պիրտէն պիրէ աալա տի-
լինտէն անլամատըղարը թիճարէթ իչէրինէ կիրմէք հավէսինտէ պուլուճան
հօպպարտան պիրինի զանն իթտիմ :

«Լաքին Բանըլտըղմը շարուգ Փարգ իթտիմ, վէ պու կէնճ Լիօնիսին ու-
մուրը թիճարէթտէ մալիւմաթը ճիտտիյէ վէ ամէլիյէսի պուլուճտուղունու ան-
չատըմ :

«Միւքեպպէմէմիզ բէք ուղուն սիւրտիւ :

«Մ. Ալպէր Մօթիրօն» պէնիմլէ պերապէր Փապրիգայը կէզիպ կէօղտէն
կէչիրտիքտէն, վէ ճէսամէթիլլէ քէրէսթէլէրին նիղամ ու ինթիզամը հազղնտա
պանա պէյանը հայրէթ ու իսթիղրապ իթտիքտէն , վէ քիւլլիյէթլի քէրէսթէ
միւպայէտսը իչիւն մէգքիւր շիրքէթ իչէ Վէրտիէ Փապրիգասը արասընտա
ագտը քէնտիսինէ միւմքին կէօրիւնէն պիր մուգաւլէլէնին էսասը իւզէրինէ պէ-
նիմլէ սէօյլէշտիքտէն սօնըրա , լաֆը պիննէֆս պէնիմ իւզէրիմէ կէթիրտի վէ
պէօյիւք պիր իսթէքլէ սէօյլէմէկէ պաշատը :

«Մուճաիլէյճ» պէնիմ իլմ ու մալիւմաթըմ, վէ իգթիտարը շախսիմ, վէ
մէվզիի հազըրըմ, վէ իշիմ իչէ մասըմ իւզէրինէ պանա սիւվսլլէր իյրատ
իթտի :

«Պու սիւվսլլէրի էօյլէ պիր սատէլիւք վէ իսիւլուսը գաւլլէ իյրատ իթմէք-
տէ իտի քի , հիչ թէրէտտիւտ կէօսթէրմէյիպ ճէվապ վէրտիմ :

«—Պիլի՛րմիսինիլ , աղիզիմ, —տէտի օ վազթ պանա Մ. Ալպէր Մօթիրօն—
սիզ պանա բէք միւթէպէր , թէրպիյէլի վէ ազըլը պիր շօճուգ կէօրիւնիյօրսը-
նըզ , վէ հէր քիմ սիզի անչայըպ լայըգ օլտուղընը մէվզիյէ վազ իտէր իսէ, օ-
նա բէք միւհիմ իըտմէթլէր իյֆիս իտէպիլրսինիլ :

«Նէգաքէթէրիսյէթ իթմիչ օլայըմ տէյու , պէօյլէ պիր միւպպլէղալը մէտհ
ու սիթաիյիչէ աալա լայըգ օլմատըղմը պէյան իթմէք իսթէտիկիմտէ , Մ. Մօ-
թիրօն սէօղիւմիւ քէսէրէք չէօյլէ պաղըրտը .

«—Հայտէ՛, հայտէ՛, պու գատար իհթիրազ լազըմ տէյիլ տիր : Տէյերինիզ
նէ օլտուղընը սիզ բէք ալա պիլրսինիլ : Պու գատարճըգ մասըլա օ գատար
իչի տէրէօհտէ իտէրէք պուրատա գալմանըգ ազըլմ իրմէյօր. քիմ օլա, աղա-
ճըգ պիր զայրէթ վէ նամուպա իչպու եազըճըլըգ մէմուրիյէթինի իյֆա լտէպի-

չիր . սիզ տահա պէօյիւք պիր իշտէ պուլունմալըսընը : Հիշ շիւպհէ եօգ տըր քի , Մ . Վէրտիէ սիզտէն ինսաֆօրզճասընա իսթիֆատէ իտիյօր :

« — Լաքին — քէքէլէտիմ :

« — Լաքին մաքին լաղըմ տէյիլ . իշթէ Մ . Վէրտիէ սիզի իւճրէթինտէն զիյատէ շալըշտըրյօր : Ֆագաթ մատամ քի սիզ թընմայօրսընը , օնուն տա պէօյլէ եարմաղա հազզը վար տըր : Պու ալէմ պէօյլէ տիր . հէր քէս քէնտի իշինի պէճէրմէյէ շալըշըր . պու տա հագսըզ պիր շէյ տէյիլ տիր : Հէր շէյտէն էվվէլ մէնֆաաթը շախսիյէ տիւշիւնիլիր . իմտի հէր նէ վագթ եօլումըն իւզէրինտէ լիյագաթըլը պիրինէ բասթ կէլիր իսէմ , պունուն լիյագաթընտան իսթիֆատէ իթմէյէ պագարըմ . լաքին պէն թամաքէար օլմատըղըմտան , էշեալարըն տէյիլ իսէ տէ , ինսանյարըն գըյմէթինէ կէօրէ իւճրէթ վէրմէյի սէվէրիմ , վէ ինսանըն՝ ինսանը իշէտէրէք շալըշմասընա կէօրէ պէտէլ վէրմէմէք բէզալէթինտէն շէքինիլիր : Պինսպէրին ումարըմ քի , եագընտա սիզէ լայըզ պիր իշ պուլուրըմ :

« — Աֆվ իտէրսինիզ , է Էնտիմ — քէքէլէյէրէք տէտիմ — սիզէ պիր շէյ սօօրաճաղըմ . տէտիյինիզ իշ նէտէն : իպարէթ տիր :

« — Սիգտէն սազլամամ — ճէվապ վէրտի Մ . Մօթրօն . — տէտիյիմ իշ՝ բէիտի պուլունտըղըմ գումբանեանըն ումումի սըր քիթապէթի մէմուրիյէթի տիր : — Պու մէմուրիյէթի եայընը սէն իսթէտիկիմ ատամա վէրէմէմ . լաքին մէճլիտի իտարէտէ պիր չօգ տօսթլար օլտուղընտան , պունյարըն սայէսինտէ քէնտի գարարլարը իւզէրինտէ բէք պէօյիւք թէէսիրիմ օլապիլիր : Իմտի պիր իշի քէնտի քէնտիմէ գարարլաշտըրտըղըմտա , արթըզ օ իշ պիթմիշ սայըլըր : — Մուգաննէն մասընը օն սէքիզ պին ֆրանգ օլաճագ տըր . լաքին շիւքէթին թէմէթթիւրինտէն տէ պիր բայընը օլաճաղը ճիհէթլէ , մասընը իճթիմալ տըր եիրմի պէշ օթուզ պին ֆրանգը կէշէր : Պունտան մատտա հիշ պիր մուխաթարայտ օղրամագսըզըն զիքր օլունան արսալարըն ալըմ սաթըմընտա տա իշ կէօրէպիլիպ , քէնտի քէնտինիզէ պիր սէրվէթ բէյտա իտէպիլիրսինիզ : — Պունա նէճէվապ վէրիրսինիզ , էֆէնտի : — Լիւզումը թագտիրինտէ , հիւանի խըամէթինիզէ իւմիտ իտէպիլիմիյիմ : Մէճլիտի իտարէտէ պուլունան բէֆիզէրիմէ սիզի իշիւն սէօյլէշէպիլիմիյիմ :

« Պունա հէման ճէվապ վէրէմէտիմ . . .

« Վալիտէճլիմ , սէն բէք ալա պիլիրսին քի , պէօյլէ պիր թէքիֆ կէօզլէրիմի գամաշտըրըր , պաշըմ տէօնտիւրիւր , վէ պանա պիր նէվի հայրէթ վէ մէսրուրիյէթ վէրիր իտի :

« Վալիտէճլիմ , սէն տիւշիւն , աշըգտան գազանճլարտան մատտա , օն սէքիզ , եախօտ եիրմի պէշ պին ֆրանգ մասա՛շ , վէ պունուն արգասընտան սէրվէթ : Հագիգաթը հալտէ , էօնիւմտէ պէօյլէ պիր իսթիզպալ օլտուգճա , արթըզ Լիւտի Վէրտիէյի ալմամ իշիւն պանա հիշ պիր շէյ մանի օլամագ , վէ մէրգումէյի իսթէմէք իշիւն բէտէրինէ միւրաճասաթ իտէր իսէմ , տէլիճէ պիր շէյ եարմըլ օլմամ :

«Մ. Մօծիրօն, զանն իտէրօնն, պէնիմ սիւքիւթիմէ աւլա թաանճիւպ իթ-
մէյիպ, կիւլիւմսէյէրէք եիւզիւմէ պագմագտա իտի ։

«Նիհայէթ զիհնիմի թօրլարպ սէօյլէմէկէ պաշլայարագ, քէմալը միննէթ-
տարի իլէ քէնտի թէքիթֆաթընը գապուլ իթտիկիմի մումարիլէյ Մ. Մօծիրօնա
պէյան իտէպիլտիմ վէ պանա իպրագ իթտիկի հիւսնիւ թէվէճճիւհաթտան սո-
ւայը պէյանը թէչէքքիւր իլլէտիմ ։

«Շուհու տարի լիւվէթէն սէօյլէտիմ քի, պու իշի Մ. Վէրտիէ իլէ քէ-
րիմէսինէ աչֆասըն. զիքա, էկէր լազըմ օլուրսա, պու եէնի գարարըմը քէնտիմ
անլէրէ պիլտիւրմէք իսթէր իտիմ ։

«Մ. Մօծիրօն պու ընճամը գապուլ իթտիկիին պէյանտէն սօնդրա տէտի ։

«—Պուհու տիյէրէք պանա տիւշիւնմէք սլտըրըյօրսընըզ ։ Մ. Վէրտիէնին
պիր գըզը վար, պիլիքիմ. կիւզէ՞լ մի տիր պու գըզ ։

«—Մատմաղէլ Լիւսի բէք տիւպէր պիր գըզ տըր . . .

«Պու ճէվապը վէրմէքլէ պէրապէր գըք գըրմըզը քէսիլտիկիմի հըսա իթ-
տիմ ։

«—Նի՞չիւն պէօյլէ գըզարըյօրսընըզ, էֆէնտի —պազըրտը Մ. Մօծիրօն քէ-
մալը մուհապպէթ վէ լաթիֆ պիր թէպէսսիւմէ . —էֆէնտիինիզին գըզընա ալա-
գա իթմիշ օլմալընընըզ, պու թապիլի կիպի պիր չէյ տիր, վէ պաշլա տիւրլի.
օլտուղու տա եօզ տըր—Սիդ ֆագիրսինիզ վէ մէրգումէ իսէ գէնկին օլաճագ տըր ։
Պու խուսուս արանըզտա պիր պէօյիւք խէնտէք պուլունտըրմագտա իսէ տէ,
ումարըմ քի, եագընտա կիրէճէյինիզ իշ սայէսինտէ պու հէնտէյին իւզէրինէ
պիր քէօրիւ չէքիլէճէք տիր ։ Պէօյլէ խայրը պիր իշ եարտըղըմտա, իքի քի-
չիյի պիրտէն սէվիտորիէճէյիմ . . . Պէօյլէ խայրը չօզ սէվէրիմ ։ —Իկէր թա-
սավուրտա օլտուղը վէճհէ Վէրտիէ ֆապրիգասըյա պէօյիւք միւնասէպաթ
իճրասընա պաշլար իսէմ, պու սայէտէ Մատմաղէլ Լիւսիինն բէտէրի իւզէրինէ
էրէյիճէ պիր թէէտիր գագանապիլիւր վէ պու թէէսիրի սիզին մէնֆաաթընըզա
գուլլանըրըմ ։ Եարըն էօյլէնտէ թարիֆալարը ալըպ կէլինիզ պէնի պուլունըզ .
Թարիֆալարա պագմամ լաղըմ տըր ։ Օ վաղթ սիզին թասավուրաթընըզ իւզէ-
րինէ տէ կէօրիւշիրիզ ։

«Պատէհու Մ. Մօծիրօն պիր տօսթ կիպի էլիմի սըզաըզտան սօնդրա արա-
պասընա րաքիպ օլտու ։

«Էրթէսի կիւնիւ, վաղթը մուգարըրտէ մէրգուլմ կյի վէ միւթէպէր տէ-
լիգանընըն նէղտինէ վարաըմ ։ —Պու կէնճին քէնտիսինէ մախսուս պէօյիւք պիր
սէրվէթի օլմագ լազըմ տըր, դիրա բրէնա կիպի պիր խանէտէ իգամէթ իթմէք-
տէ օլուպ, պուհունն տարիէսի կիպի սիւլիւ վէ շաշաալը հիշ պիր տարիէ
խաթր ու խայալիմտէն պիլէ կէչմէմիշ տիր ։

«Պէնի քէմալը իլթիֆաթլա գապուլ իտիւպ տէտի ։

«—Սիզին իւզէրինիզ տիւշիւնիւպ տուրմագտա իսէմ տէ, հէնուզ եէնի
պիր հապատիսիմ եօզ տըր . վէ զիյատէ կիւվէնմէքտէ օլտուղըմ իւշ ըէֆիգիմ
Բարիգտէն կիթմիշ օլուպ, անճագ պիր գաշ կիւնէ գատար սվտէթ իտէճէքլէր
տիր ։ Վագաս կէնիքէճէք իսէ տէ, պէօյիւք պիր շէյ տէլիլ տիր . զիրա մէճիւ-

սի խտորէ կէտէնէք հափթանըն նիհայէթինտէ ազտը իծթիմա խտէնէք տիր :

«Պատէհու Մ. Մօծիրօն էվփէլքի կիւն նէ իշ իշին ֆապրիֆնայ կէլիւշ խտի խտէ , օ իշ իւղէրինէ լաֆ աչըպ , մուսափէյն հազընտա կէլիպ Մատմա զէլ Վէրտիէյի կէօրէնէյինի , վէ Մ. Վէրտիէ իլէ Բարիզ հէվալիտինտէ ինչափ էպնիյէ գուսրանեսար արասընտա ազտ օլունանապ գօնթրաթօ էասաընըն մէր-գումէ գըզ իլէ գարարլաշարմապ նիյէթինտէ պուլունտուղանը մէրգումէյէ խապէր վէրմէմի րէնա իթտի :

«Ֆիլհաղիզա Մ. Մօծիրօն էրթէսի կիւնիւ ֆնապրիզայա կէլիպ , օ կիւն-տէն պէրու տէ հէր կիւն օրատան էքաիք սլմայօր : Օ պուլունաը Մատամ Պլան-շէյի էլէ սլտըղընտան , պու գարը՝ արթըզ վնրրտայա օ , եօզրատան օ , մէր-գում տէլիգանլընըն սիւս վէ կիւզէլլիյինի կէօյէրէ ուչարմագտա տըր :

«—Ես Բապպիմ —պաղրըյօր իտի տիւն մէրգումէ գատըն շինի կիպի իրի կէօղլէրինի սէմայէ տօղրու չէվիբէրէք , —պու տէլիգանլը կիպի եազընըլը հիշ կէօրմէտիմ : Վազաա րահմէթլի Պլանշէ տէ պուլունտան աշաղա դալմայըպ , իթթիֆայէ մուլաղիմիկիինի կիւզէլ իւնիֆօրմաաընը կիյտիյինտէ , հէյէնան ու խէլէնանա կէլմէքսիզին քիմնէ տնըն եիւզիւնէ պագամաղ խտի խտէ տէ , րահ-մէթլի Պլանշէ Մ. Մօծիրօնըն եանընտա եինէ պի շէյ սայըլմապ :

«Մատմաղէլ Լիւսի խտէ՝ Մատամ Պլանշէ դատար մուպալէղայէ կիթմէյիպ , ֆագաթ՝ պանա հըմայէ իթմէք իսթէյէն մէրգում տէլիգանլը իլէ միւքեաղէմէ իթմէքտէն քէք հաղզ խտէր , վէ մէրգումըն՝ վէթլի պուլունտըղը գուսրանես-նըն մէնաֆիինի քէմալը սատագաթ ու իսթիգամէթլէ միւտաֆաա իթտիյինէ սյրան օլուր : —Մէրգում տէլիգանլը՝ իշ իշինտէ զէնանէ եալթաղյանմանըն հիշ եէրի օլմատըղընը , վէ պիբ րազարլըզ իմզալանտըղը վագթ իքի կիւզէլ կէօղլուն թէէսիբինէ միւպթէլա օլմագ լազըմ կէլմէտիկինի խտտաա խտէր , վէ պու խտտա-ասընը տա ֆիլիէն իսպաթ իլէր . . .

«Լիւսի խտէ՝ քիպրինտէն (անաբէրէք) նաշի լլք տէտիյի ֆիյաթտան վազ կէլմէք իսթէմէտիյինտէն , իշթէ պու սուրէթլէ սաթան տա , պտն տա իլք կիւնիւ նէրէտէ խտի իտէլէր , հիշ պիբ ուղլաշմագ եիւզիւ կէօսթէրմէյիպ , Նինէ օրատա դալմագտա տըրլար : Լաքին Մ. Վէրտիէյին քէք եազընտա վիւրուտ իտէնէկի խապէր վէրիտիկինտէն , օ զէման իշ շարուզ պիթէր :

«Մ. Մօծիրօն պու սապահ եինէ կէլիպ , պանա պիբ գաշ սէօղ սէօյէտի խտէ տէ , պու գատարը տա պէնի մէսուտ գըլմագտա խտի :

«—Իշին խիթամը եազաշըյօր , իւմիտիմիզ էյի տիր :

«Իշթէ , վալիտէնիկիմ , իշ պու մէրքէղտէ տիր : Արթըզ գալպիմին նէ հալտէ պուլունտըղընը շիմտի պիլիբսին , վէ էկէր կէօղլիմին էօնիւնտէ բարլա-յան պիբ իւմիտ շուլէտի սէօնէնէք օլուր իտէ , պու սէօնիւշին պանա րէք ֆէ-նա թէէսիբի դաճաղըն ֆարզ իտէպիլիբսին :

«Մատանըն սաաթ իւշիւ տիր . բէք եօրըլտըմ . լամբա սէօնիյօր . մէք-թուպըմը գարայօրըմ՝ լաքին էվփէլա շունու տէմէք , եախօտ թէքրար իթմէք իսթէրիմ քի , սէնի վար գուվէթիմլէ սէվէրիմ վէ քէմալը մուհապպէթլէ սէնի գունաղլարըմ :

«Տիայէթ քեար մախուումըն ,

ԱՆՏՐԻՆ ԾԸ ՎԻՂԼԵՐ :

Ձեյլ . — էյի եա ֆէնա , հէր նէ վաղթ պիբ հալաթիսիմ օլուր խտէ , սանա եազանաղըմ : »

Ե.

ԹՈՒՆՆԱՐ

Էդմինէի միւթէգատտիմէտէ հէման հէր պիր շէյէ պիր իլահ թասավլուր օրունարըը կիպի, աչգ ու սէվտայա տախի պիր իլահ աթֆ օրունարագ, պունուն կէօզլէրի պագլը թփավիր օրունուր, վէ կէօյա աչգ ու սէվտանըն կէօզլէրի քէօր օլտուզը կէօսթէրիլիր իտի . լաքին իթիգատաթը աթիգանըն բէք չօղու վահի վէ իաթա օլտուզու միսլու, պու իթիգատ տախի պաթըլ իտի :

Աչգ ու սէվտանըն կէօզլէրի ասլա քէօր տէյիլ աիր : Օլապիլի՛ր մի . աչգ ու սէվտանըն վիւհուտը՝ զաթէն կէօզ իլէ կէօրօյէ միւթէվագգըթ տըր . սննագ աչգ ու սէվտա տէնիլէն շէյ՝ տլէլատէ ֆէնա կէօրիւր, վէ օւլփիլէ շէյին էվսաթ ու իապսիլինի հէման տայմա հատտինտէն զիյատէ պէօյիւտիր , վէ նօգան ու իաթալարընը տա այնը միւպալէզալը սուրէթտէ քիւչիլտիր :

Պու պիր գախտէի ումումլյէ օլուպ , ֆագաթ պու գախտէ տայմա ինրա օլունամազ . . .

Մէտէլա , Անարէ տը Վիլլէր՝ միւթէսնախէթլէ գախտէի մէզքիւրէյի իսպաթ իտէրէք , Լիւսի Վէրտիէնին նէ կիւզէլլիկինի , նէ տիւզէրլիկինի վէ նէ տախի գուվլէի ճագիպէսինի միւպալէզալը կէօսթէրմէմլը իտի :

Էրթէտէ սապահ սաաթ տօգուզտան պիր աղ սօնզրա մէրգումէ գըզ իտարէխանէնին գարուսընտան իչէրի կիրտիկի սըրատա, զայն իտէրտին տահա զիյատէ կիւզէլլէմլը իտի :

Օլպուն մալի շուպուզլը վէ պէյազ զէմինլի պիր մուսըլլին ֆիսթան կիլինիլ օլուպ , պու ֆիսթան բէք սատէ օլմասըլա պէրապէր , մէրգումէնին ճուվարլագ վէ նագիք պէտէնինի վէ օմուզլարըլա կէօյիւնին շըզըլարընը կէօթէրիպ ֆարգ իթտիրմէքտէ իտի :

Գըզըն լաթիֆ շէհրէսի էմալըզ պիր ըմնազլա բարլամագտա օլուպ , հիչ պիր ըհսամ՝ պու կիւզէլ ըհնկտէ հէնուզ պիր ըհսիմ շըզմամը տըր :

Հէմ թէէսիրլի, հէմ թաթլը պագըլը պէօյիւք վէ մալի կէօզլէրի՝ սապանօզ ըհնկիտէ օյան ուզուն քիրրիքիէրինին կէօլիէսի ալթընտա սայքի օիմօյիյահ կէօրիւնմէքտէ իտիլէր :

Մէտէֆ ըհնկիտէ քիւչիւճէք գուլագլարընը իւզէրինէ թօրլանըպ գալըրըլմը օլան ալա գումրալ սաչլարը՝ զըվըմ գըվըմ օլարագ էնտէսի իւզէրինէ տիւզմէքտէ, վէ զանն իտէրտին քէնտի աղըրըզլուրը կլէ Լիւսինին՝ միւթէնասիպ պաչընը եօրմագտա իտիլէր :

Թէգմինաթ օլարագ, պու կիւզէլ սաչլարըն իւզէրինտէ էօրիւլէրին արասընտա եա ընըզ պիր մալի գօրտէլա պուլաճուպ ա պիւ գօրտէլա սաչլարըն թաթլը ըհնկինի տահա զիյատէ կէօզէ վոնիտա ըմագտա իտի :

Կէն գըզ՝ պիրտէն պիրէ իչէրի կիրիպ, պագըր քէօչիլի պէօյիւք պիր տէֆթէր իւզէրինէ էլլիլիլ եազը եազմագտա պօլոնոնս ստնտըքքիտըն եազըլանէսինէ եապլաճարնագ «Միւսի Անարէ» տէյու սէօլէտի :

Տէլիգանը պիրտէն պիրէ սիւքինիս , պիր ազ գըզարտը պօզարտը , վէ նի-
հայէթ խալէճանը պիր սէպէ ,

«Պիր շէյ մի իսթէրսինիզ , Մատմաղէլ» տիյէ սիւվալ իթտի :

«Բէտէրիմտէն պիր մէքթուպ վար —ճէվապ վէրտի Լիւսի— բօսթաճը շիմսի
կէթիրիպ պրապտը . . .

—Էօյլէ իսէ շիւպհէ Եօզ տըր քի —տէտի Անտրէ— Մ. Վէրտիէ Կազընրա
ավտէթ իտէճէյինէ տտիր պիղէ վէրմիշ օլտուղու իւմիտի թէէյիտ իթմէքտէ տիր :

—Բէտէրիմ Ենդըյօր քի , Եարըն սապաճ՝ Թէթան նամ վարօրըյա պուրայա
միւվասէլէթ իտէճէք տիր :

—Բէյթի էյի՞ մի տիր :

—Չաւն իտէրիմ . պուռնա տտիր պիր շէյ սէօյլէմէյօր : Մալիւմինիզ տիր քի ,
մէքթուպ Կազըրընտա քէնտիտինն իւղէրինէ բէք ազ շէյ սէօյլէր : Խըթէ
մէքթուպը տա պուրատա տըր . զսթէն պէնիմ գատար սիղէ տէ խիթապ տըր :

Վիլէր՝ կէնճ գըզըն աշըգ օլտրապ քէնտիտինն ուզսթմագտա օլտուղու
քեաղըտըն իւղէրինէ պիր նազար աթտը :

Աշլլ Վէրտիէ՝ ֆապրիգանըն իշէրի հազգընտա պիր գաշ սաթըր շէյ Եա
զըպ , մէքթուպըն նիհայէթինտէ տէ միւթատը վէճէլէ սօռապ պիր իպարէ տէրճ
իթմիշ իտի :

Մալիւմիմիգտիր քի , Անտրէ պէօյլէ պիր սօռըզըղա սըլշիմաճը իտի Շիւպ-
հէսիզ , Ֆիքրինտէն պիր շէյ կէշտիկի՝ Եիւզիւնտէն աղաշըլտըղընտան , Լիւսի՞
կէօղլէրինի Եէրէ սի.քէրէք վէ պիր խալէճանա միւպթէլա օլտրապ շիտտէթլէ
շէօյլէ սէտի .

—Պիշարէ բէտէր , իշլէրլէ օ գատար մէշղուլտըր քի , գըզընը սէվմէյէ վէ
Եախօտ հիշ օլմաղսա սէվտիկիսի սէօյլէմէկէ պիլէ վազթի Կօգտըր , զիրա հիճ
շիւպհէմ Եօգտըր քի , գալպի թէքմիլ պէնիմտիր :

—Է՛հ , Ելպէթթէ էօյլէ՛ , պաշգա տիւրլիւ օլմը մը , Մատմաղէլ , —պա-
ղըրտը Անտրէ սայքի իսթէմէյէրէք , —իհթիմալլի վա՞ր մը տըր քի Մ. Վէրտիէ
պիղայէթ աշրէճէ սիգի սէվմէսին . . .

Լիւսի՞ Մ. տը Վիլլէրին նէ շէվգ ու խահիշլէ պէյանը Եֆքեար իթտիկինի
զանն իտէրսին ֆարգ իթմէտի , վէ սէօղիւ շէվիրէրէք տէտի .

—Եարըն թապսիթ կիւնիւ տիր . . .

—Էվվէթ , Մատմաղէլ . . .

—Բէնտի քէնտիմիզէ թէպիլլէ իտէպիլէճէ՞քմիյիզ , Եօգսա բէտէրիմին սար-
րաֆընա միւրանաաթ իթմէյէ մէճպ՞ուր մը օլսճաղըղ . . .

—Քիմէյէ միւհթաճ օլմայաճաղըղ , Մատմաղէլ : Սիզ տէ պազընըղ . . .

Վիլլէր՝ պուռնու տիյէրէք , պէօյլէք տէֆթէրտէն իքի իւշ Կարրապ շէվիրտի
վէ բարմաղընը Եէքիւնլէրին իւղէրինէ կէօթիւրտիւ .

—Եարընքի թապսիթիմիզ ուֆապ պիր շէյ տիր —տէվամ իթտի Անտրէ—
ալթմըլ իւշ սին ֆրանգտան զիյատտէ տէյլ տիր : Սանտըգտա Եիլմի պին ֆը-
րանդ վար տըր . տիւն ազլամ թահսիլտար թիպօյա Ելլի պին ֆրանզըղգ բօլիցա

վէ բուսըլա թէսլիմ իթ տիմ, պու մէպլաղ տէրհայ թահսիլ օլուննպիլէճէք տիր :
 Պու հպտէ էօյլէնտէն էվվէլ սանտրգտա եէթմիչ պին ֆրանդ պուլու-
 նանագ օլուպ , պունուն եէտի պինի պիղէ լաղըմ օլան մէպլաղտան ֆաղլա տրո :
 — Բէք պա —տէտի Լիւսի կիւլէրէք : — Բէք մահրի պիր սանտրգքեարսը-
 նըզ , միւսիւ տը Վիլլէր . . .

Անտրէ պունա կլպէթթէ պիր ճէվապ վէրէճէքտի . լաքին վազթը օլմա-
 տը . զիրա թէմիզ բաք կիյինմիչ պիր գատըն պիրտէն պիրէ իտարէխանէեէ կիրտի
 եախօտ տահա տօղրուսը արալ թարալ օրայա տիւշտիւ :

Պու գատըն միւքէտտէր պիր հալ ու թավրտա պուլունուպ , սօլ էլինտէ
 պէօյլէք պիր շանթա թութմագտա վէ սաղ էլինտէ տէ տէօրթ քէօլէ պիր
 ճէպ մէնտիլի իլէ եանագլարընըն իւզէրինէ ազան կէօզ եալլարընը սիլմէքտէ
 իտի :

— Պու նէ՞ —պաղըրտը տը Վիլլէր— Մարկէրիթ տիր , թահսիլտարըն գա-
 րըսը . . .

— Էվվէթ . . . էֆէնտի . . . էվվէթ . . . մատմազէլ —քէքէլէտի մէր-
 գումէ գատըն պայկըն պիր սէսլէ —էվվէթ , պէնիմ . . . Մարկէրիթիմ . . .

Ա՛հ , եա Բապպիմ , պու նէ պէտպախթըլգ իտի պաշըմա կէլտի . . .

— Նէ՞ օլտու , նէ՞ օլտու —սիւվալ իթ տիլէր Լիւսի իլէ Անտրէ :

— Գօճամ . . . պիչարէ գօճամ . . .

— Է՛յ , նէ՞ օլմուլ :

— Այաղը գըրըլտը . . .

— Նէ՞ վագթ . . .

— Շիմտի . . .

— Նէ՞ րէտէ . . .

— Պիզիմ էլտէ . . . Ա՛հ , պիչարէ գօճածըղըմ . . . ազչէնիզի թահսիլ
 իթմէյէ կիթմէք իչիւն Նէրտիվէնտէն էնէր իքէն բալտրը քիւլտիւր աշաղա տիւշ-
 տիւ : Իլթէ թէքմիլ քեաղըտլարընըզը կէրի կէօնտէրտի , կէօզտէն կէչիրինիզ
 պիր շէյ էքսիք օլմասըն : Բէք մէրագ իթ տիկինտէն պանս տէտի . « Գարը , ալ
 շու չըզտանը վէ շարուզ կիթ ֆապրիգատա Մ . Անտրէյի պուլ : » — Պէն տէ գօ-
 շարագ գալգտըմ կէլտիմ . . .

Լիւսի՛ Մարկէրիթէ պազը շէյլէր սիւվալ իթ տիկինտէն , Մարկէրիթ տախի
 ուզուն ուզատիյէ հիքեայլէրէ կիրիւմիչ իսէ տէ , պու նազլիլաթը պուրայա
 տէրճ իթմէքտէն սարֆը նաղար իտէճէյիզ :

Կէնճ գըզ՝ մէրգուլմէյի տիյնէտիքտէն սօնրա , եօլա գօյտու : Մարկէրիթ՝
 թէսէյի պուլմատը իսէ պիլէ , գալպինտէ սիւքիւնէթ պուլարագ , վէ էփէյիճէ
 պիր մըգտար մէպլաղ իլէ Բարիզին պիրինճի ճէրրահլարընտան պիրի իչիւն տէ
 պիր թավսիյէնամէ ալարագ կիթտի : Պու էյիքլէրտէն մատտա Մատմազէլ
 Վէրտիէ՝ օ կիւնիւ կիտիպ սագաթլանան թահսիլտարը զիյարէթ իթմէք իչիւն
 տէ մէրգումէ գատընա սէօզ վէրտի :

— Պու գաղա իքի ճիհէթլէ մուճիպը մուսիյպէթտիր , —տէտի Մատմազէլ
 Վէրտիէ՛ Անտրէ իլէ իտարէխանէտէ եալընըզ գալտըղընտա— պիր ճիհէթլէ գա-

թէն մուծիպը մուսիպէթ տիր , տիկէր ճիհէթլէ տէ շուսու իշխւն մուծիպը մուսիպէթտիր քի , պու կիւն վուզու պուլտու . . . թիպօնըն ետրինէ քի՞մի կէօն տէրէլիմ թահսիէ . . .

— Պունտան գօշայ պիր շէյ վա՞ր մըտըր , Մատմազէլ — ճէվապ վէրտի տը վիլէր : — Պէն կիտէր բօլիցա վէ բուսուլալարը թահսիլ իտէրիմ . . .

— Սի՞ղ մի , միւսիւ Անտրէ . . .

— Նիշի՞ւն , նէ՞ օլուր :

— Լաքին պու պիր թահսիլտար իշխտիր , սիզին իշինիզ տէյլ . . .

— Է՛հ , նէ՞ օլուր . պունտա սանտրգքեարլըզ հայիյէթինէ սօգունանազ պիր շէյ եօգտըր . մուվազգաթ պիր շէյտիր . պունտան մատտա վէրտիէ ֆապրիգասընա միւֆիտ օլմագ իշխւն էկէր լաղըմ օլտա , օ.ճուզըմըն իւզէրինէ պիր գանճա գօյուպ , ստամլարըմըլա պէրապէր բէտէրինիզլն սէ՛ղինէլէրինի պիլէ պօշալթմաղա հիշ թէրէտտիւա իթմէմ . . .

Լիւսի պիրազ գըղարտը . վէ տէլիգանլը տիք տիք քէնտիսինէ պագմագտա օլտուզընտան , էօնիւնէ պագմաղա պաշլտտը :

— Պիղիմ մէնաֆիլմիզէ նէ տէրէճէ սատըզ վէ ֆէտաքիար օլտուզընըզը պիլիբիզ , միւսիւ Անտրէ — բէրէլէտի Լիւսի — վէ բէտէրինիէ պէն պու էյիկիւնիզի թանըրըզ . . .

— Վազիֆէմի ինրա իտիյօրըմ , Մատմազէլ — ճէվապ վէրտի տը վիլէր — վէ իսթէրիմ քի , պու վաղիֆէմ տահա զիյատէ օլտուն :

Պու սէօզլէրին իւզէրինէ պիր աղ սիւքիւթ պասըպ , նիհայէթ Անտրէ եիւնէ սէօզէ պաշլտյարազ տէտի .

— Կիտէլիմ շարգամը ալայըմ վէ տէրհալ եօլա չըգայըմ . . .

— Բէք աճէլէ՞ մի տիր , — սիւվալ իթտի Լիւսի :

— Վազըա աճէլէ պիր շէյ եօգ տըր , լաքին աճէլէ իթտիկիմին սէպէպի շու տըր քի , պէլքի միւշթէրի կէլիր , ֆապրիգատա սիզ չօգ եսլընըզ գալմաշասընըզ . . .

— Զարար եօգ , պէնիմ իշխւն հալա հօշ տըր . պունտուն մատտա , լաղըմ օրուր իսէ իշնի պաշը Բիէր պանա եարտըմա կէլէպիլիր . . . Միւշթէրիլէրէ կէլինճէ , ումարմըլընըզ քի , Մ. Ալպէր տը Մօթիրօն պու կիւն ֆապրիգայա կէլսին :

— Պունա շիւպհէ իթմէմէլի , Մատմազէլ :

— Նէտէ՞ն ֆարզ իտիյօրսընըզ :

— Մ. Մօթիրօն պու սապահ կէլիպ սիզի կէօրմէք շէրէֆինէ նայիլ օլտանազընը տիւն պանա սէօլէտի . . .

— Է՛հ , բէք ալա . . . — պաղըրտը Լիւսի եիւզիւնտէ պիր ֆէրրահլըզ կէօրիւնէրէք :

Գըզըն պու սէվինճի՞ Վիլէր իւզէրինէ պիր սուի թէէտիր ինրա իտուպ , անըն հէնուզ պիլմէտիկի պիր խասթալըղըն իք էմարէտի զուհուր իթտի , եանի պիր գըսիանճըզ հըստընա միւպթէլա օլտու :

— Պու միւսաֆիրին կէլմէսինէ բէք սէվիճի կէօրիւնիյօրսընըզ , Մատմա-

զէլ —բերէլէտի Անտրէ քէնտիսի զայս իթմիշ պիր Թարգտա վէ սէօյէտիկինի
սէ սայքի պիլմէյերէք :

Գատընլարըն էն սաֆտերուչլարը պիլէ գալպէ տաիր օլան շէյլերի բէք
չարուդ անխտըզլարընտուն , Լիւսի տախի՝ Անտրէնին կիզլի ըզտըրապընը ան-
լատը վէ եախօտ ֆարդ իթտի :

Մէրգումէ գըզ՝ պու ըզտըրապտան միւթէտսիր օլարապ տէրհալ տէլի-
գանլըլը թէէմին իթմէք իաթէտիկինտէն , կիւլիւմէյերէք շէօյլէ ճէվապ վէրտի-

—Պիր ճիհէթլէ հազգընըզ վար : Լաքին տէտիկինիզ կիպի սէվինճ տույ-
մամ . եալընըզ սրգու իտէրիմ . . .

Պու ճէվապա Անտրէ սիւվալ զըլըզըլ պիր «ա՛հ» իտինճէ , Լիւսի սէօզլիւնէ
տէվամ իտէրէք տէտի :

—Էվլէթ , արգու իտէրիմ , վէ պու տա Թապիի տիր : —Տիւն Մ . Մօթիլօն
պիղտէն կիթտիկինտէ , քէնտիսի պուրայա նէ իշ իշիւն կէլիյօր իտի իտէ , օ
պէօյիւք իշին իւզէրինէ ուզալմազ իւզրէ իտիմ . պէն սէ քէնտիսի կիպի իս-
թէրիմ քի պու իշ պաշա չըգսըն : Ումարըմ քի , պու կիւն Թէմամըլլա ուզլա-
շանդըզ , վէ պու սէմէրէյի էլէ կէչլիւմէք իշիւն , շիմտիյէ գատար բէտա իթ-
տիկիմ պազը քիւշիւք Թէրիֆէրիտէ գապուլ իթմէյէ գատար վէրտիմ . Տիւշիւ-
նինիզ պիր քէրրէ , բէտէրիմ պուրտա ապուլունմատըլը վազթ բէք քեարլը
պիր բազարլըլը պաշա չըգատըլըմը եսլըն բէտէրիմէ իապէր վէրտիկիմտէ նէ ,
գատար գուրուլուպ սէվինէճէյիմ . . . Շիւպհէտիզ բէտէրիմ՝ քէնտի մէնաֆի-
ինին պսնա նէ՝ գատար սէվկիւլիւ օլտուղընը կէօրէրէք , հէր իշտէ քէնտիսիսի
տիւշիւնիւպ Թաշընտըլըմը անխայտճազ վէ պսնա տահա զիյատէ մուհապպէթ
կէօսթէրէճէք տիր . եօգսա պէնիմ բարայա հիշ կէօզլիմ եօզ տըր . . .

— Հազգընըզ վար , Մատմազէլ , տայմա հազգընըզ վար , —մըրըլտանտը
վիլլէր՝ պիրտէն պիրէ գալպի բահաթլանարազ : Ա՛հ , սիգին կիպի պիր զըլը
օլան բէտէր նէ՝ գատար պտիթիյար տըր . . .

—Պէն սէ պէնիմ բէտէրիմ կիպի պիր բէտէրիմ օլտուղը իշիւն պտիթիյա-
ըլմ —ճէվապ վէրտի Լիւսի շիտաէթլի պիր Թարգտա , լաքին գօրաքի պիր շէվգ
ու խահիլէ : —Միւմքի՞ն մի տիր քի տնըն մուհապպէթինէ ինանմայըմ . պունա
իսպաթ օլարազ տայմա էսէրլէր կէօսթէրի , զիրա տուրմայըպ չալըշալըլը հէք
պէնիմ իշիւն , եալընըզ պէնիմ իշիւն տըր : Նէ՞ սիւսի , նէ իարաֆը սէվմէզ ,
օ հալտէ բարայը եղըպ եղըպ նէ՞ եարաճազ : —Լաքին իսթէր քի զէնկին օ-
լայըմ , բէք զէնկին . իշթէ պիւթիւն էմրիւնիւ պու արգուսընըն ֆիլիլ չըգմա-
սընա հասր իթմէքտէ տիր :

Անտրէ սիւքիւթ իթտի : Պու սէյլէնէն լազըրտըլա ճէվապ վէրմէք բէք
գօլայ պիր շէյ իտի իտէ տէ , Անտրէ պու ճէվապը վէրէմէմէքտէ իտի : Տիւհա-
գիգա մէրգումէ կէնճ գըզ՝ իշ օրթատա իքէն , թէսէլիպախշ պիր իւմիտ սագ-
լամաղա չալըշալըլընտա , օնա տէնիլէպիլի՞ր մի իտի քի «իտար , բէտէրինիզ
սիգի սէվմէզ . պու տիւնեատա օ ատամըն բարատան պաշգա պիր շէյ սէվտիյի
եօզ տըր , վէ սիգին մուհապպէթը բէտէրանէ զանն իթտիկինիզ շէյ՝ տօյմազ
պիլմէզ պիր Թամաքեարլըզ տըր :»

Տէլիգանը սանտրագրեար գրղա խիթապէն նիհայէթ շունու տէտի :

— Մատմազէլ, միւսաստէ իտինիզ, կիտէյիմ . վագթ կէշլյօր, վէ սիզ պի-
ղիրսինիզ քի բօրիցա վէ բուսուլալարը սասպահլայըն կէօթիւրիւպ թագոյիմ իթմէք
ատէթտէն տիր :

Անտրէ պուճու տիյէրէք օտասընա կիտէն նէրտիվանտէն եօդարը շըզտը
վէ շարգասընը ալըպ աշաղա էնտիքտէն սօնդրա տէտի .

— Չարուզ ավտէթ իթմէք իշիւն պիր արասպայա բաքիպ օլաճաղըմ :

— Պէն տէ — ճէվապ վէրտի Լիւսի — ավտէթիհիզէ գատար իտարէխանէտէ
օթուրսյըմ : Էկէր միւշթէրի կէլիր իսէ գասպուլ իտէրիմ, վէ տէֆթէրէ պիր
շէյ եազմագ լազըմ կէլտիքտէ, մէրագ իթմէյին, եարար եագըշտըրըրմ . եէվ-
միյէ տէֆթէրի իլէ անա տէֆթէրիհի բէք նիղամը պուլաճաղընը . . .

— Բէք ալա, Մատմազէլ . իշթէ անասթարը տա ալընը . . .

— Կիտինիզ, միւսիւ Անտրէ, վէ պու կիւն պիղէ իտէճէյիհիզ իըտմէթ ի-
շիւն բէտէրիմին միւնէթտար օլաճաղընա էմին օլընուզ . . .

Տը վիլէր՝ իտարէխանէտէն շըզըպ աճէլէ իլէ բըրիթըմ թարաֆընտաքի ա-
սպա գարուընա սօղրու կիթտի :

Պու սըրատա ամէլէյին եէմէք վագթի օլըպ, քիմիտի ֆասպրիգատա թա-
ամ իթմէքտէ, քիմիտի տէ եանի պէօյլեճէք գըսմը տա էյէ շէօ-գլըն ճէֆիէթ-
կէանըֆա շարապ իշմէքտէ վէ կիւնտէլիքլէրիհի պիր գըսմընը մէխանէյէ պը-
րագմագտա իտիլէր :

Ինթիյար իշնի պաշը Բիէր՝ գարունուն եանընտա թախթա պիր գանաբա
իւզէրինտէ օթուրմուշ օլտուղը հալտէ, եարըմ ֆային էքմէյիտէն վէ պիր բար-
շա թուզըն էթտէն վէ պիր պարտագ պէրրագ սուտան իպարէթ օլան թաամը՝
եանը պաշընտա պուլընմագտա իտի իսէ տէ, մէրգուլմ եէմէք եէմէյիպ, գանն
իտէրսին տիւշիւնճէլէրէ տալմըշ իտի :

Մ. տը վիլէրին այագ սէսինի ալընճա Բիէր իշպու տալկընըզտան սիլքի-
նէրէք այաղա գալըտը վէ մէրգուլմ տէլիգանըլյա սօղրու կիթտի :

— Տիշարը՝ մը շըզըյօրօընը, միւսիւ Անտրէ — սիւվալ իթտի Բիէր միւ-
թաուր օլան ըիայէթ քեարսնէ թէքլիֆսիղլիկի իլէ :

— Էվվէթ, իյիտիմ Բիէր . . . թիպօյա կէլէն գազայը պիլմէ՞ղմիսինիզ . . .

— Պիլիրիմ, բէք ալա պիլիրիմ . պիշարէ Մարկէրիթի չիմտի կէօրտիւմ . . .

— Իշթէ օ սէպէպտէն սօլայը թիպօնըն եէրինէ պէն թահալիլէ կիտիյօրմ :

— Սիլ կիտէճէյիհիզէ պաղգա պիրիսինի կէօնտէրէ՞մէղ մի իտինիզ, միւսիւ
Անտրէ :

— Իյայր, կէօնտէրէմէզ իտիմ . լաքին նէ՞ ճիհէթտէն պուճու սօրույօրընը՞

— Չիրա իսթէմէմ քի պու սասպահ տիշարը շըգասընը . . .

— Իսթէմէ՞ղմիսինիզ — Թէքրար իթտի Մ. տը վիլէր զկյատէսիլէ թէտճ-
ճիւպ իտէրէք :

— Էվվէթ, իսթէմէմ . . . իշին հագիգաթընը սէօյլէյի՞մ մի . պսնա ֆէ-
նա կէօրիւնիյօր, վէսսէլամ . . .

— Լաքին սէպէ՞պ :

— Զիրա բէք էյի պիլիբիմ քի , սիզ պուրատան կիթ տիքտէն օն տագիգա
սօնրա , • մօտամսի՛ ինչիւնչ նինսի տէնիլէն պէօյիւք պիր սիյահ հինտ թափու-
ղը գօշուլը վէ տէօրթ թէքէրլէքքի գութուսընա բաքիպէն պուրայա կէլէճէք
տիր : Վալլահի շու շիգ պէյինտէն հազզ իթմէյօրըմ . նէ տիր օ՛ , սըրթընա
շուպուգը պիր բուպա կիյմիշ , կիյեօթին պիշիմիտէ պիր եագա թագմըշ , եր-
լան պալըղընըն գանատլարը կիպի իքի թարաֆը սագսղ պրագմըշ , վէ կէօ-
գիւնէ տէ տէօրթ քէօշէ պիր ճամ գօյմուշ . . .

— Էյ՝ — սիւվալ իթտի սանտըգքեսար սէրթ պիր թարզլա— Մ . Մօթիրօնը՞ մը
տիմէք իսթէյօրսընըզ :

— Մ . Մօթիրօն . . . էվվէթ . . . թա քէնտիսի . . .

— Էօյլէ իսէ բէճա իտէրիմ , պու թափր ու լիսանլա նէ՞ տիմէք իսթէյօր-
սընըզ :

— Շունու տիմէք իսթէրիմ քի , պէն աշըգ սէօյլէր պիր ատամըմ , վէ նէ
վագթ պիր ատամտան հազզ իթմէմ , արթըգ նէ գատար տա շալըշսամ , պունու
սագլայամամ . . .

— Մ . Մօթիրօնտա՞ն հազզ իթմէղմիսինիգ . . .

— Էվվէթ , օնտան :

— Լաքին զարիպ շէյ տիր պու . . .

— Նի՛շիւն . . .

— Օ ատամ սիզէ նէ՞ եարմըշ տըր . . .

— Պանա՞ մը . . . հիշ պիր շէյ . . . պէն օնուն եանընտա հիշ պիր շէյիմ,
պանա նէ՞ էհէմմիյէթ վէրիր : Լաքին նի՛շիւն հէր կիւն պուրայա կէլիյօր :

— Պսպրիգա իլէ պէօյիւք պիր բազարըգտա տըր . . .

— Էվվէթ , պէօյիւք պիր բազարըգ քի հէր էրթէսի կիւն քէսիլէճէք , ֆա-
գաթ հիշ տէ քէսիլէճէյի եօգ : Նէ՛ տէ ալա պիր պէհանէ . լաքին պանա պիր
տույ օլույօր . սվ քէօբէյի կիպի պրուներմա պիր գօգու կէլիյօր . . . ազըմ
պաշգա շէյէ էրմէզ . . .

— Նէ՞ շէյ շիւպհէ իտիյօրսընըզ :

— Օ շիգ պէյ՝ մատմագէլ Լիւսիյի բէնչէսինէ կէշիրմէք իշիւն էթրաֆընը
տօլաշըյօր . . .

— Նէ՞ մագսէտլէ :

— Անընլա էվլէնմէք մագսէտիյլէ . . . անլամայօրմըսընըզ . . .

— Ատամ սէն տէ , բիէր , տէլլ՞միսինիգ . . .

— Խայր , պէն տէլի տէյիլիմ , միւսիւ Անտրէ . . . Օ սէվկիւլիւ մատմա-
գէլ պիր կիւն գէնկին օլանագ . ազշէ թօրպալարը վէ պանգա պիլէթլէրի իլէ
տօլու չամթալար՝ չամտանլարա պէնղէրլէր , բէրվանէլէր՝ տայմա օլարա տօղրու
ուշուշուրար : Պու սիւսիւ տէլիգանլըը կէօղիւմ թութմայօր , միւսիւ Անտրէ :
Կիւզէլ շօճուգ տըր , թաստիգ իտէրիմ . լաքին շէհրէսի պանա Էյի կէօրիւնմէ-
յօր : Էկէր պանա տէսէլէր քի , մէրգու՞մ՝ հայլազըն պիրի տիր , թասանճիւպ
իթմէմ . . .

— Հայլա՞զ մը . . . Մ . Մօթիրօն . . .

— Էօյլէ ես , նի՞շիւն թաածնիւպ խոխորսընը :

— Լաքին զէնկին տիր . . . բէք զէնկին տիր . . .

— Բէնտիսի սէօյլէյօր , տէյի՞մի . . .

— Խանէսինի կէօրտիւմ . տէպտէպէսինտէն պէլլի տիր քի զէնկին տիր :

— Սիզին էֆքեարընըգտա օլմատըլըմա աֆվ իտինիզ , միւսիւ Անտրէ , պէննէ պունտան ապա անլաղըլմազ քի , մէրգում զէնկին տիր վէ հայլաղըն պիրի տէյիլ տիր . . .

— Նասըլ . . .

— Էվ էշեաընըն բարաւարը վէրիլմիշ օլտուղընա տաիւ իմուխապէրլէրի կէօղիւն իլէ կէօրտիւն մի : Իհթիմալի եօ՞գ մը քի , օ էշեա , օ տէօրի՛ թէքէրլէքի գութու , օ Ինկիլիզ հինա թավուղը (պէկիր) վէ կիւզէլ բուպարըն բարասը վէրիլմէմիշ օլտուն . . .

Մ. տը վիլլէր՝ օմուղլարընը սիւքէրէք տէտի .

— Պունար հադարէթամիզ ֆարգիյաթ տըր : Մ. Ալպէր Մօթիրօնըն հալ ու մէվգիի մալիւմ տիր : Մումաիլէյ հիւտիւք պիր սէնայի շիրքէթիինի ըէիսիտը :

Իսթիյար Բիէր՝ հիշ պիր ճէվապ վէրմէյիպ , ըաքին կէօզ կէօրէ եիւզիւնի էքլիթտի :

Անտրէ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք տէտի .

— Պունտան մատաա բէք էմինիմ քի , մէրգումըն սըգ սըգ պուրայա կէլմէսինի մագսէտի թէմամըլլա ճիտտի օլուպ , հիշ պիր նիլէթը ֆասիտէսի եօգ տըր , վէ Մ. Մօթիրօն Մատաազէլ Լիւսի Վէրտիէյէ գօրթէզանըզ իթմէք ֆիքրինտէ տէյիլ տիր . . .

— Սահիհ էմին միսինիզ , Միւսիւ Անտրէ —սիւվալ իթտի իշնի պաշը՝ տիք տիք տէրիգանընըն կէօղլէրինի իշինէ պագարագ :

— Էվլէթ —ճէվապ վէրտի Անտրէ— թէմամըլլա էմինիմ : Պինապէրին , Բիէր , բէճա իտէրիմ , մէրգում հազղընտա պէօյլէ ֆէնա տիւշիւնէլէրտէն վազ կէչինիզ . պէնի գըրմըշ օլուրօընըզ , զիրա Մ. Մօթիրօն պէնիմ իւզէրիմէ չօգ տիւշիւնիյօր , վէ պէնիմ սաատէթիմ իւզէրինէ պէօյիւք թէէսիրի օլաճագ պիր խըտմէթը աղիմէ իյֆա իթմէք իւզրէ տիր պանա . . .

— Լաքին պու խըտմէթի հէնուզ իյֆա իթմէտի մի —իթեան իթտի իշնի պաշը գօրգագ պիր թարգտա :

— Իւշ կիւնէ գատար եարաճագ տըր . . .

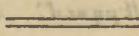
— Պունա մուգապիլ սիզտէն պիր շէյ իսթէ՞մէյօր մը . . .

— Հիշ պիր շէյ . . .

— Է՛հ , բէք ալա . . . պէն պիր տէլի իթիյարըմ . շիւպհէսիզ եանըմըշ օլմալըլըմ : Արթըզ պիր շէյ սէօյլէմէյէճէյիմ . —մըրըլտանտը Բիէր :

Պատէհու սիլազ պիր սէսլէ իւպլէ իթտի .

— Լաքին տայմա կէօզէտէճէյիմ . . .

Զ.

ՄԱՏԱՄ ՊԱՆՇԷ

Անարէ տը Վիլլէր կիթտի , լաքին՝ Մատմազէլ Վէրտիէ հագգընտա մու-
հապպէթի օլտուղընտան , սօլայը սէվտիկի վէ բիայէթ իթտիկի իշնի պաշտա
Ալպէր Մօփրօն ալէյհինտէ հըսսիյաթը ատազէթ քեարանէ պուլունտղընա գալպի
պիր ազ գըրըլուր :

Մուամսիլէյհ հէմ կիտէր վէ հէմ տէ միւշէվվէշ պիր էնտիշէ իլէ քէնտի
քէնտիինէ շէօյլէ տէր իտի .

— Հիշ շիւպհէ հօգ տըր քի , պու իյիտ ատամ թէմամըյա Լիւսիյէ ֆէ-
տաքեար տըր , վէ հէր նէ գատար պէնիմ թահթը էմրիմտէ իսէ տէ , պէնիմ
քէնտի ինտինտէ տէրէ ճէլի սանիյէտէ էհէմիյէթիմ օլապիլիր . պու հարտէ Քի-
էր եալընըզ գըզ իշիւն պիր թէհիլքէտէն զօրպսյօր , վէ պու թէհիլքէնին տէ
Մօփրօնըն սըզ սըզ պիզէ կէլմէսիտէ պուլունտղընը զանն իտիյօր : Անապա իշ-
նի պաշընըն պու զարիպ տույու նէօտէն իյնապ իտիյօր : Հիշ շիւպհէ հօգ տըր
քի , եանըլմագտա տըր . պունդուն պէօյլէ օլտուղընը իշլէրին բէվիլիւնտէն ան-
լայօրըմ : Եկէր Մօփրօն Լիւսիյի տիւշիւնմէքտէ , վէ օնա վէ հախօտ սէրվէ-
թիինէ սլադա իթմէքտէ վէ էլէասըլ մէրգումէյի իսթէմէք նիյէթիտէ իսէ , պիր
րազիպէ եարտըմ իտիւպ օնա իշ պուլմաղա շալըյմայաճաղտը . պունա հիշ շիւպհէ
հօգ տըր : Մէրգում՝ հըսսիյաթըմը անլատըգտան սօնըրա , եէնի իշիմ սայէսին-
տէ պէնիմ իլէ Լիւսի արասընտաքի հէնտէյին իւզէրինէ քէօրրիւ վաղ օյունա-
ճաղընը աչըզ իպարէ իլէ պանա սէօյլէտի : — Էվվէթ , էվվէթ , իշնի պաշը ազ-
լընը զայպ իթմիշ տիր . . . պու ճիհէթտէն հիշ պիր գօրգում հօգ տըր վէ իւ-
միտիմ պեր քէմալ տըր . . .

Պու միւթայէալարըն նէթիլիճէսի շու օլտու քի , Անարէ տը Վիլլէր քէնտի
քէնտիինէ թէմամըյա քէսպը էմիլիյէթ իտէրէք , իսթիյար իշնի պաշընըն գըրը
չըզտը տիւշիւնճէլէրինէ կիւտիւ վէ քէմալը մէսէրրէթլէ եօլա բէվան օլտու :

.

Իշնի պաշը՝ տէլիզանը իլէ պէրապէր ըրիթըմըն իւզէրինտէն էվիլիճէ եէր
կիթտիքտէն սօնըրա , ֆապրիզայպ ալտէթ իտուպ , թասամընա պաշլատը , վէ
Ճիւսի Վէրտիէնին պիր չիշէք թարլատը իւզէրինէ պագան բէնչէրէյի աշտղընը
վէ պու բէնչէրէնին էօնիւնտէ օթուրուպ պիր տանթէլա իլլէտիկինի կէօրիւն-
ճէ , եէրինի տէյիտիրտի վէ քէնտիսի կէօրիւնմէքիլին մէրգումէյի կէօրէճէք
պիր մահալէ օթուրտու :

Քիէր՝ Լիւսիէ պաղմազլա սէրապէր քէնտի քէնտիինէ շու վէճհլէ սէօյ-
լէնմէքտէ իտի .

— Էվվէթ . . . էվվէթ . . . տայմա կէօղէթլէյէճէյիմ . . . Մ . Անարէ
էյի վէ իյիտ պիր տէլիզանըտըր . . . Լիւսիյի սէվիյօր . օնու իշիւն գանընը
Ֆէտա իտէր . լաքին պրոնընըն ուճունտան էօթէյէ կէօրէմէյօր , վէ • եալ-
թաղըն կիւզէլ կիւզէլ սէօզլէրիլլէ վատլարընա ալտունըյօր . . . Մ . Անարէ

պիլծիւմէ էհըր քրդ տէլիգանըլար կիպի հէր շէյէ էմնիյէթ իտէր վէ Ֆէնայլոգ ումմազ . . . պուռնտան մաստա պուրատա հիչ պիր հազգա մալիք օլմատը ղընտան , հիչ պիր շէյէ մուխալէֆէթ իտէմէզ . . . Մ. Վէրտիէ պուրատա տէ յիլ տիր , էկէր պուրատա օլա իտի , օ տա պէլքի սաիրլէրի կիպի պլտանըզ Լիւսիյի մուհաֆազա իթմէյէնէքտի , վէ եախօտ ֆէնա մուհաֆազա իտէնէքտի . . . պու հալտէ եուժուրճաղըմ կիպի շիւպհէլէնտիկիմ օ այեար մօտամսիյէ գարըլ գօյմազ վէ տօլապլարընա էնկէլ օլմազ իշիւն պէն եալընըլըմ . . . պու իշ աղըր պիր իշ տիր , լաքին Ալլահըն ինայէթիլէ եալընըզ պէն եթթէրիմ , զիրա հիչ պիր շէյտէն գօրգուպ կէրի շէ քիլմէմէք վէ սալա եէնիլմէմէք իշիւն լազըմ օլան եիրէք , ճէսարէթ պէնտէ մէվճուտ տրր . . .

Իշճի պաշը պու կիպի միւթալէայէրտէ պուլունուպ քէնտի քէնտիյէ սէօյլէնմէքտէ իքէն , Ֆապրիգանըն իշէրիսինտէն պիրի գօշարագ կէլիպ մէրգուլըն էօնիւնտէ արուտուզը իշիւն , Բիէրին միւթալէաթը միւնգաթի օլտու :

Պու կէլէն՝ օն օն իքի եաշլարընտա պիր էօքսիւզ չօճուզ օլուպ , պունուն բէտէրի՝ իքի սէնէ էվվէլ Մ. Վէրտիէնին վարօրլարընտան պիրիսի պօշալտըր իքէն , իւզէրինէ պիր օտուն երղընը երզըլարագ թէլէֆ օլմուչ իտի :

Լիւսինին թալէպը մախտուը իւզէրինէ օ զէմանտան պէրու պու չօճուզ քէնտի գուվվէթինէ կէօրէ Ֆապրիգատա ուֆագ թէֆէք իլլէրտէ գուլլանըլուպ կէչինէնէյիսի չըգարմազտա օլտուզը կիպի , պիր կիւն տէ ալա պիր իշճի օլապիլէնէքտի :

Պունուն իսմի վէ եախօտ մախլէսի Բարիլօն (քէլէպէք) օլուպ , Բիէրին էօնիւնէ կէլտիքտէ շարգալընը չըգարարագ «Միւսիւ Բիէր» տէյիննէ , իշճի պաշը «նէ՞ իտէրսին» տէյու սիւվալ իթտի :

- Բիլիթօն —տէտի չօճուզ . . .
- Էյ , նէ՞ օլմուչ Բիլիթօն . . .
- Պասթա տրր . . .
- Իշթիմալի հօգ . . . Պու կէնէ պէնիլլէ գօլ տօլաշտը : Շաֆագ սէօք տիւքտէ , արապա գարուսընը աշմազտան էվվէլ հայվանը զէնճիրէ թագտըմ վէ եէմէյինի վէրտիմ :

— Իշթիմալ տրր , լաքին շիմտի ինիտէ գարնը իւզէրինէ եաթմը . . . եէմէյինէ տօգանմամըլ . . . կէօղլէրի պիլմէմ պիր շէյլէր օլմուչ . քէնտիսինէ սէսլնտիքտէ , գանն իտէրսին իշիթմէյօր , վէ եախօտ իշիթմէսինէ տաիր պիր էվարէ կէօթէրմէյօր . . .

— Կիտէյիկ կէօրէյիմ . . . —մըրըլտանտը իլիթիյար իշճի Բարիլօն իլէ պէրապէր քէօրէյին ինինէ տօղրու կիտէրէք :

Հագրիգաթէն գալալլը հայվան հալտէն բէք տիւշմիւչ կէօրիւնիյօր ինի . լաքին իշճի պաշըլը կէօրտիկիինտէ , գուլրուզընը պիր ազ սալլատը , կիւն հալ իլէ գալգտը , վէ օնա տօղրու իլլէրիլէտի :

— Է՛հ , է՛հ , պիր յէյ հօգ —տէտի իշճի պաշը քէօրէյի օղշայարագ— պիր ազ սանճըլը օլմալը տըր յ . . . Հայվանլարըն տա ինսանլար կիպի աղըրաք օլուր . . . Պու ազլամ էլիէնէնէք տիր : — Էվվէթ , էվվէթ , Բիլիթօն , չօճուզ — ղըմ , սէն իլիտ պիր քէօրէքսին . . . հագրիգաթըլը պիր էմէքտարսըն . . .

սանա էյի պագածաղըզ , վէ հանըմընը մուհաֆազա իթմէք իչիւն ուզունմրտա տէթ հաշայածագսըն . . .

Քէօրէք զանն խտերսին պու լազըրաըլարը անյատը՝ վէ ալէլատէ տէհչէթլի օլուպ լաքին Բիէրի կէօրէրէք թաթլըլաշան եուվարրոպ կէօզլէրինտէ ֆէրասէթլի սիր շէֆադաթ գըզըլընըմը բարլատը : Պատէհու ինինէ կիթաի , եէրտէ ուզանտը , պաշընը այագլարընըն իւզէրինէ գօյտու , վէ ույոթը կիպի պիրթավը սլտը :

— Իշթահը շիմտի աշըլըր — թէքրար իթտի իշնի պաշը , — պէն կիտէյիմ եէմէյիմի պիթիւրէյիմ . . . թամ վագթ սըր . . .

Պունու տէյէրէք կիթտի , էվվէլքի եէրինտէ օթուրուու վէ քէօքըն բէն շէրէսի էօնիւտտէ իշ իշէմէքտէ օլան Լիւսիյէ պագմագա պաշլատը :

Վէրսիէ ֆասլրիգասընտա ֆամիլէածա կիւնտիւղ թաամը թամ սաաթ օն պուչուգտա վուգու պուլուպ , հէլէ էֆէնտի Բարիգտէ պուլունտըղը վագթ , պու թաամըն մուգաննէն օլան վագթտա վուգու պուլմասընա բէք տիգգաթ օլունուր իտի :

Անտրէ տը վիլլէր՝ սանտըգքնար օլտուղու , վէ Մատամ Պլանչէ տաիի մայէթ հանըմը պուլունտըղը իչիւն , Աշիլ Վէրտիէ իլէ քէրիմէսինին սուֆրաս սընտա թաամ իտէրլէր իտի :

Մաաթ օն պուչուգ վուրտըղընտա Մատամ Պլանչէ խանէնին պէօյիւք տաիւրէսինտէն չըզըպ իտարէխանէյէ տօղրու կիթտի :

Իթթիֆաիյէ մուլաղլիմինտէն տուլ գալան մէրգումէ դատընըն վիւճուտը մէշհուր Բըտաօօ կիպի գավի վէ լիսանը էլֆազը իտի :

Պու դատըն սասէլիքտէն անլա խօշլանմայըպ , անըն էֆքեարընճա , կէօզէ կէօրիւնմէք վէ շէօհրէթ գազանմաղ իչիւն թավրտա պիր էտա վէ լիսանտա պիր նէգաքէթ պուլունմաը իտի , վէ հէր քիմտէ հըրոը շան էօգ իսէ , քէնս տիտինէ բէք պայաղը կէօրիւնիւր իտի :

Մատամ Պլանչէ քիպարըզա բէք զիյատէ արգուքէչ պուլունտըղը կիպի , քէնտիսինին պունա բէք զիյատէ լիյագաթը օլտուղընտա վէ տիւնէսնըն թավը ու բօլիթիգասընտան քէնտիսի գատար քիմսէնին անլամատըղընա իթիգատը գավիսի վար իտի :

Քէնտի միւթէատտիտ վէ պէօյիւք շարըզըզըլարը իսէ պագէն Լիւսիյի էյլէնտիրմէքտէ իտի իսէ տէ , էքսէրիա տա մէրգուէլի պըզտըրմագտա իտի :

Մէրգումէ Մատամ Պլանչէ տէպտէպէ իլէ իտարէխանէյէ կիրիպ , կէնճ գըզա իթթապէն տէտի .

— Հէր կիւն սապահ գահվալթընըզը պէր միւթատ հանկը սաաթտա իտէր իսէնիզ , Մատմոզէլ , օ սաաթ շիմտի վուրտու . . . Եէմէք սուֆրատա հազըր տըր , վէ պունու սիզէ իսպէր վէրմէյի սէրէօհտէ իթտիկիմի պէսէմէ գըզա իսպէր վէրտիմ . . . Իհթիմայի վա՞ր մը տըր քի իշիիդի պրագըպ , թաամ իչիւն պիր գաշ տաղիգա սարֆ իտէօհիիզ :

Լիւսի պաշընը գալտըրըպ , մավի , պէրրապ վէ թէպէսիւմի պէօյիւք կէօգիւնիւ մէրգումէ գատընըն իւզէրինէ տիքէրէք շէօյլէ սէտի .

— Զանն իտէրսէմ, Մատամ Պլանչէճիկիմ, ատէթա թաամըն հազըր օլտուղընը պանա խապէր վէրմէյէ կէլմիշ օլմալըսընըզ . . .

— Մատամազէլ — ճէվապ վէրտի մէրգումէ գատըն տուտազլարընը սրգարազ — Մատմազէլ, զանն իտէրսէմ, ֆիքրիսի գօլայան անլաթմազ իշիւն պու թարզ լիսան գուլանըյօրըմ . . .

— Էլպէթթէ, Մատամ Պլանչէ, լաթին օ գատար էյի սէօյլէյօրսընըզ վէպէն տէ սիզի տիյնէմէքլէ օ գատար պէօյիւք պիր քէֆ տուլույօրըմ քի, էքսէրիա լազըրտըլարընըզըն մուզիգասը՝ ֆիքր ու մէալիհի անլամամը պանա ունութտուըյօր . . .

Լիւսի Վէրսիէ պուենու թաթըլ պիր իսթիհզա իլէ սէօյլէմիշ օլտուղընտան, Մատամ Պլանչէ քէնտիսիհէ պիր իլթիֆաթ մագամընտա գապուլ իթտի :

— Սահիհ տիր, պէն հէր քէս կիպի լազըրտը իթմէմ — մըրըլտանը Մատամ Պլանչէ մաղրուըլանըպ քէֆլէնէրէք :

— Պէն տէ պուենու իշիւն խալիսանէ սիզի թէպրիք իտէրիմ . . . Լաթին, սէօյլէյիհիզ, Մատամ Պլանչէ, սուֆրայա օթուըմազ իշիւն բէք ածէլէյիզ վա՞ր մը տըր . . .

— Խա՛յր, ածէլէմ եօզ, Մատմազէլ, զաթէն մատտի շէյլէրտէն պէն ասլա հազզ իթմէմ, վէ թատամ տա իշպու մատտի շէյլէրիի սըրասընտա տըր : . . .

— Պուենտան անլաշըլան հիշ իշթահընըզ եօզ տըր զանն իտէրիմ . . .

— Խա՛յր, իշթահընըմ եօզ . . . Լաթին պու կէճէ ֆէնա պիր վազթ կէշիրտիմ . . . Տիւն ագշամ պաշըմտա պիր սէրսէմիւք օլուպ, զուլմէթըլ լէյլ տէվամ իթտիկի միւտտէթ (եանի սասպահա գատար) պու սէրսէմիւք իւզէրիմտէն կիթմէմիշ տիր . . . հալա շիմտի պիլէ իւզէրիմտէ սէրքիթիսի վար . . . Վիւճուտըմ բէք նազիք օլտուղընտան, շաբուզ պօզուըլըրըմ . . . Պիր եէրիմ աղսըըլընճա, քեաֆֆէի ազսլարըմ մուզտարըպ օլուր . . . Պու սըրատա տօղրուտան տօղրույա միյտէմտէ պիր ֆէսատ վէ ալթիւսթիւք վար տըր . զանն իտէրսի միյտէմ պէնիմ թաամը չօղըուզ սէվմէմէզլիկիմ ալէյհիտէ իսեան իտիյօր . . . խիւյասաի քէլամ միյտէմ տօլմազ իսթէյօր . . .

Պու տէֆա Լիւսի քէնտիսիհի թութամայըպ եիւքիւք պիր սէսլէ գահգահ կիւլմէյէ պաղտար վէ տէտի .

— Տիմէք քի ածըգտան էօլիւյօրսընըզ . . . Նի՛շիւն պուենու շաբուճազ սէօյլէմէզսիհիզ :

Մատամ Պլանչէ պու լազըրտըյա զանն իտէրսի ինֆիալ իթտի, վէ իրի կէօղլէրիհի սէմայէ տօղրու չէվիրիպ շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Էլիւն շիսանէսիտէ պուլուճմազ պէօյլէ պիր ֆէնա հալ տըր : Էն թահգիրամիզ շէյլէրի պիլէ սուս օլուպ եութմազ լազըմ տըր . . . Պէն պէօյլէ օլանազ գարը տէյիլ իտիմ . . .

Լիւսի էօյլէ պիր նազիք եիւրէքլի գըզ իտի քի, հէր նէ կէօնա ըզտըրապ օլսա, քէնտիսիհէ ասլա կիւլիւնճ կէօրիւնմէզ, վէ տէրտ ու միհնէթ իւզէրիհէ ասլա կիւլմէզ իտի :

— Աման եա Ռապպիմ, — պաղըրտը մէրգումէ գըղ— անապա իսթէմէյէրէք—
գալպինիղի՞ մի գըրտըմ: Էլկեր էօյլէ իսէ, չօգ մահճուպ վէ միւքէտտէրիմ:

— Պիր ատամ պաղըրտընն էքմէյինի եէմէքտէ իսէ, ինիկալ իմմէյէ հազ—
գը եօգ տըր — ճէվապ վէրտի Մատամ Պլանչէ ֆիւթուրըզ պիր թարղ իլէ: — Պէն
պունա պիր շէյ տէմէմ վէ պաղըմը էյէրիմ . . .

Լիւսի՛ լազըրտը շէվիւմէյէ չալըւարագ տէտի .

— Պէն տէ սիգէ ատամ կէօնտէրիպ, թաամը պիր ազ տահա սօնլրա եար—
մագ միւմքի՛ն մի տիր տէյու սօրտուրահագ իտիմ . . .

Մատամ Պլանչէ եիւզիւնիւ էքչիթտի վէ պու թապըր իլէ պիր շէյ անլսթ—
մագ իսթէտի :

— Մատամագէլ, էմրինիզէ մուլթազըր օլտուղըմը բէք ալա պիլիրսինիզ—
ճէվապ վէրտի Մատամ Պլանչէ աչըգտան աչըզա պիր խըրս ու Թիթիղլիքլէ—
մատամ քի հազըր տէյիլինիզ . . .

— Է՛հ, — ճէվապ իթտի կէնն գըզ շիտտէթլէ— պէնիմ իչիւն տիմէյօրըմ: Եէ—
մէյի պիր ալ կէրի պրագալըմ տէյիչիմ, Մ. տը Վիլլէրին ալտէթինն պէքլէ—
մէք իչիւն տիր :

Մատամ Պլանչէ պաղընը եօգարը գալըրըպ, կէօզիւնին պիրինի նիմ գա—
բատը, տուտագլարընը ըրըտը վէ իսթիհզա թարիպիլլէ շէօյլէ միւրըլտանտը .

— Մ. տը Վիլլէրէ պէքլէնիյօ՛ր, հէ՞. վալլահի չօգ դարիպ տիր: Տիմէք
պու տէլիգանլընն չօգ իթիպարը վար տըր . . .

— Պու սապահ ֆապրիգամըզա պիր խըտմէթ իտէճէկի իչիւն պէօյլէ եար—
մագ իգթիզա իտէր— ճէվապ վէրտի Լիւսի պիր ալ սապըրտըզըզ կէօթէրէրէք:
Պու լազըրտընն իւզէրինն Մատամ Պլանչէ բէք զիյատէ պիր մէրագա
տիւչէրէք, իչի չարուգ անլամագ իչիւն քէնտի միւթատըր օլան Լիֆաղըր սէօյ—
վէյիլլէրինի պէր թարաֆ իտուպ թէքրար իթտի .

— Ֆապրիգայա խշտմէթ մի իտէճէք . . . Օ՞ . . . Մ. Վիլլէր . . .

— Էվվէթ, շիւպհէտիգ . . .

— Էյ նէրէտէ տիր . . .

— Իքի սասթտան պէրու բօլիցա վէ բուսուլա թահսիլի իչիւն յէհրիէ կիթ—
տի . . . Եարըն թագսիթ կիւնիւ տիր . . .

— Վա՛յ . . . պէն զանն իտչր իտիմ քի բէտէրինիղին մահսուս պիր թահ—
սիրտարը վար տըր, վէ Մ. Անտրէ տէ անըն սանտըգքեար վէ եազընըտը տըր:

— Շիւպհէտիգ էօյլէտիր, լաքին պու սապահ թահսիլտարըն այաղը գըրըլմը տա՛ն:

— Է՛յ, Մ. տը Վիլլէր անըն եէրինն՞ մի կէչիյօր — պաղըրտը Մատամ Պը—
գանչէ հազարէթամիզ պիր թարղտա—, վէ նի՞չիւն կէլմէսին . քէնտիսի պո՛ւ
մէմուրիլլէթէ լայըգ տըր . . . ֆապրիգանըն սիւրիւրիճիսի տէ օլսա եէրի տիր
. . . շիւպհէմ եօգ տըր քի պու իչի բէք ալա եարապիլիր . . .

Լիւսի Վէրտիէ՛ հէր նէ գատար պու շիչիօ դարըյա պէր միւթատ նազա—
քը աֆվ իլէ պաղըյօր իտի իսէ տէ, պու լազըրտըյարընն իւզէրինն օմուզ—
լարընը սիլքէրէք տէտի .

— Մատամ Պլանչէ ճիլիմ, Մ. տը Վիլլէր հազընտա պանա ֆէնա էֆքեար—

տա կէօրինիկըսընըղ . . . Սիգէ պիր շէյ մի ետարը , միգէ պիր հագարէ՞թ մի իթտի . . . Նիչիւն պու գատար թահգիր խոյօրսընըղ . . .

Մէրգումէ մայէթ գատընը , պու տէֆա արթըգ եալընը կէօղլէրինի թա- վանա գալըրմայըպէ էլլէրինի տէ եօգարը գալըրարագ շէօլէ հոյգըրաը .

— Պանա նէ՞ մի ետարը . խսյր , պու սէլիգանը պանա պիր շէլ ետամմըլ տըր . պանա հագարէթ տէ պուլունտըղը իչիւն անը թահգիր իթմէյօրըմ . պէն օնա նէ ազ վէ նէ տէ չօգ հագարէթ իթմէմ . . . Մէրգումըն քիպաթ վէ ա- սըլըատէ օլմայըպ րէք պոյազը օլմասը քէնտի գապահաթը օլմատըղընը րէք ալա պիլիրիմ . . . Թոյմա ամէյէ վէ ատի ատամարալ տիչիւպ գալգտըղը ի- շիւն պաշգա տիւրլու օլամազ խտի . . . Փապրիգալար՝ նէգաքէթ վէ քիպարըգ- էօյրէնէճէք մէքթէպլէր տէյիլ տիրէր Պէն եալընը պիր շէյ իչիւն , աղըր պիր շէյ իչիւն օնա էյի նազարլա պագմայօրըմ . . .

— Նէ՞ շէյ . . .

— Քէնտի պէնլիկի քիպիրիկի իչիւն . . .

Լիւսի պու սէօղիւն իւզէրինէ պիր նազարը խթիղրապլա Մատամ Պլան- շէյէ պաղտըգտան սօնղրա սիւվալ իթտի .

— Նէ՞ տիմէք խթէյօրսընըղ :

— Մատմաղէլ , սիզ ֆարգընտա տէյիլմիսինիպ . . .

— Պէն հիչ պիր շէյին ֆարգընտա տէյիլիմ , վէ ֆիքրինիզի իյզահ իթմէնի- զի րէճա իտէրիմ . . .

— Մատամ քի րէճա խոյօրսընըղ , Մատմաղէլ , պու րէճա պէնիմ իչիւն պիր էմր տիր . . . Սէօլէյիմ . պէն խթէմէմ քի , հիչ պիր շէյտէն հիչ պիթը շէյի- օլմայան եաղընը , պիլմէմ նէրէտէն չըգմըլ օլան պիր քիւչիւք մէմուր , քիպտէ ֆարէսի կիպի ֆաղիր պիրի՝ քէնտի զիհնիտէ էն կիւլիւնճ իւմիպէր պուլըն- տըրսըն , վէ քիւսթախ կէօղլէրինի րիայէթ իթմէյէ պօրծիւ օլտուղու պիթ գա- թըն (գըղըն) իւզէրինէ գալտըրըն . պու րիայէթ տէ պուլունտա քէնտի իլէ ա- նըն արատընտա կէչիլմէզ պէօյիւք պիր մէսաֆէ պուլօնտըղընը էրէյիճէ ան- լայապիլիր . . .

Մատամ Պլանիչ՝ քէնտի էֆքեարընճա րէք միւքէմմէլ վէ մունթաղամ օլսնը շու միւքէլէֆ քէլամընա քէնտի քէնտինէ հայրէթ ու խթիղրապ իտէրէք տուրտու , վէ ճէպինտէն պիր էնֆիյէ գութուսը չըգարարագ գալըն բարմաղլարը իլէ իչիւտէն էնֆիլէ ալտը :

Կէնճ զըղըն իսէ տիպէր եիւզիւնիւ օ անտէ դըղըլ պիր քէնպէ րէնք գար- լատը վէ ուզուն քիրքիքլէրի աշաղա սարգըլտը :

Մատամ Պլանիչ՝ իրիճէ պրունընա չօգճա պիր էնֆիլէ շէքտիքտէն սօնղրաթը պիթ թավըր մուզաֆիէրանէ սիզ խաէրէք , սըչագճա պիր սէպէ տէտի .

— Ա՛ , զանն իտէրիմ քի ֆիքրիմի անլամաղա պաշլայօրսընըղ , Մատմաղէլ :

— Պէօլէ զանն իտէրսէնիզ , եանըրսընըղ — ճէվապ վէրտի Լիւսի գու- րու պիր թարգալ : — Էկէր խթէրսինիզ քի ֆիքրինիզի անլայըմ , սօլամպանը վէ անլալըմազ իպարէլէր գարըլտըրմագսըղըն , սաստէճէ իչի անպատընըղ . . .

— Պէն իսէ զանն խոյօր իտիմ քի սէօղլէրիմ էրէյիճէ՛ ալըք տըր — մըրըլ-

տանտը մէրգումէ գարը— մատամ քի եանըմըլըմ, շիմտի տահա աչըզ սէօլէ-
յէճէյիմ . . . Մ. Անտրէ քէնտի աչաղա հալինէ վէ ալտըղը ճիւղի մաաչընա
պագմազ տա սիղին հագգընըզտա օլմայածագ պիր հըսսը քիւսթախանէտէ պու-
լունմաղա ճէսարէթ իտէր . . . ուզուն սէօղիւն զըսասը, Մատմազէլ, պու
տէլիգանը սիղէ ալագա իթմիշ տիր :

Լիւսինին չէհրէսի զաթէն բէնպէլէշմիշ օլուպ, պու լագըրտըլը տա իշի-
տինճէ պիւսպիւթիւն զըզարտը :

— Պանա ալագա՞ մը —թէքրար իթտի ալչագ վէ բէք պօղունուգ պիր սէս-
լէ— ումմամ . . . եանըլընըզ վար, Մատամ Պլանչէ . . .

— Էվվէլա, Մատմազէլ, ապա եանըլըմ եօգ տըր —ճէվապ վէրտի օ իրի
գարը— պէնիմ հէմ թէճրիւ պէմ վար, հէմ տիւնեայը էյի պիլիլիմ, հէմ տէ տի-
յէպիլիլիմ քի տիկէր գարըլարտան զիյատէ մէհարէթիմ վար տըր, սուրէթը
զահիրէտէն ապա եանըմամ . . . խարիճտէքի կէօրիւնիւշ պէնի ալտաթա-
մազ . . . Պունտան մատտա իշ կէօղ էօնիւնտէ օլունճա, օնու էյիճէ կէօրմէք իշիւն
արթըզ չօգ պիր ըըղա իհթիյաճ եօգ տըր, վէ շու սըրատա ըըզ օ գատար
չիտտէթիւ տիր քի, կէօղէրի բաթլատըյօր . . . կէօրմէք իշիւն եալընըզ պագ-
մազ էլվէրիւր . շիւքիւր Սլանհա, պէնիմ տէ կէօղէրիմ բէք ալա կէօրիւր, վէ
Մ. Անտրէ սը Վիլլէր իտէ օլունընը կիզլէմէք իշիւն շապալար տուրուր . . .
—Եէլ տէյիլմէնպիլիին չէվիրէճէք սէրէճէտէ ահլար չէքէր . . . սիղին էօնիւ-
նիւզատէ թօհաֆըզլար եարար քի պու տա սիղէ օլան հայրէթիւնտէն նէչէթ ի-
տէր . . . սիղինլէ լագըրտը իթտիկիւնտէ սէսի պօղուլուր . . . սիղ օնա պիր
չէյ սէօլէսիլիւնիզտէ զըր գըրմըզը օլուր . . . էլհասըլ էսքի ալըզլարըն պիւ-
ճիւմլէ ուսուլ ու գաիտէլէրինի ինրա իտէր . պու տա քէնտի պուլունտըղը մէ-
մուրիյէթ իշիւն այըպ տըր, զիրա շունու էյիճէ տէրխաթըր իթմէյի տիր քի,
բէտէրինիզ Մ. Վէրտիէ կիպի բարասընըն հատտ ու հիսապընը պիլմէյէն բէք
զէնկին պիր ատամ՝ սիւլիւնիին կիւնիւնտէ եէնի պիր բուպա ալմաղա գուտ-
րէթի օլմայան ֆագիր պիր եաղըճըլը քէնտիսինէ տամատ իթմէք տէլիլիկիւնտէ
ապա պուլունմայածագ տըր . . . —Ս', էկէր Մ. Ալպէր սը Մօմլրօն օլտա իտի,
օ պալագա . . . իշթէ օ միւթէպէր պիր զաթ տըր . . . միւքէմմէլ պիր աէլի-
գանը տըր . . . իշթէ օնա եօգ տիմէմ . . . էյի պիր բարչա տըր . . . էկէր
թէնէզզիւլ իթսէ, շիւպհէմ եօգ տըր քի, պիր չօգ զէնկին զըզլար պուլապի-
լիւր . . . լաքին էկէր սիղ արզու իտէր իտէնիզ, էմիլիմ քի, մումալէյճ տէ-
լիգանը ապա պաշգալարընա կիթմէյէճէք տիր, զիրա սիղէ պազը պագըլար
իթտիկիւնի կէօրտիւմ քի, պունտա հայրէթ էսէրի մէվճուտ օլուպ, պիր ազ
թէշվիզ օլունունճա, պու հայրէթիւն տէրհալ տահա միւշֆիգ պիր հըսսան թէ-
պէտաիւլ իտէճէկի շիւպհէսիզ տիր . . . պէն սիղին եէրինիզտէ թէճրիւպէ ի-
տէճէյիմ, Մատմազէլ . . . տէյէր քիւպա քէլէպէքին գանապարը գըրբըլուպ
գօլէքսիօն ճամէքեանը իշիւն վազ օլունտուն, սիղին կիպի տիւպէր պիր զէվ-
ճէյէ մումալէյճ տէլիգանը իթիֆաթը պիր քօճա օլապիլիւր :

Պիր տէմիր եօլ լօգօմթիվինին սու իլէ քէօմիւրի էքսիք օլմազ իտէ, տուր-
մայըպ սիւրաթը թամմէ իլէ գօշար կիտէր :

Մատամ Պլանչէ տէ այնը հալտէ խտի :

Պու գարընըն նէֆէսի էկէր պիրտէն պիրէ քէսիմէմիշ օլտա խտի , տահա բէք շօգ սէօյլէեհէճէքտի :

Պունուն պու լազըրտըլարը իւզէրինէ Լիւսինին եիւզիւնտէն գըբմըզըլըզ կիտուպ, պիր գաշ տագիգատան պէրու աստի պիր հէյէթ կէլմիշ խտի :

Մէրգումէ գըզ պիլա իթիրազ պու լազըրտըլարը տիյնէտիքտէն սօնրա քէս մալը մէթանէթլէ շէօյլէ տէտի .

—Մատամ Պլանչէ , սէօզիւնիւզի քէսմէքտիզին պրադտըմ քի սէօյլէեհէսիւ նիզ . պունտան պէնիմ շօգ սապըլը օլտուզում վէ սիզի մէֆուուն իթմէկէ արզուքէշ պուլունտուզում անլաշըլըր . . . շիմտի քի արթըզ լազըրտընըզա խիթամ վէրտինիզ , բէնա իտէրիմ պունտան պէօյլէ Մ. Անարէ տը Վիլէր իլէ Մ. Ալպէր Մօփըօն հազընտա մալիխիւեալարընըզը թէքրար իթմէյիպ պու տէլիճէ լազըրտըլարը ազընըզա սլմատարընըզ . . . ունէրտէն հիշ պիրիսինին տէ պէնի տիւշիւնտիւքէրի հօգ տըր . . . օ իքի զաթա աթֆ իթիկիւնիզ հըսսիյաթ սըրֆ սիզին մալիխիւեանըզ տըր , վէ արթըզ իսթէմէմ —Ֆիլտի— յօրմըսընըզ—իսթէմէմ քի պանա պու տէլիգանլըլար հազընտա լազըրտը սէօյլէյէսինիզ . . .

Մատամ Պլանչէ պունա մուխալէֆէթ իտէմէյիպ պաշընը էօնիւնէ աստըգտան սօնրա , ինէր պիր սէսլէ շէօյլէ մըրըլտանտը .

—Ելէթէր արթըզ, Մատմաղէլ, վազիյֆէմի թանըրմ վէ իյֆա իտէճէկիմ : Սուս օլմամը էմր իտէհօրսունուզ , սիւքիւթ իտէճէկիմ . . . պիզին մալիխիւեա վէ տէլիճէ լազըրտըլար տէտիյինիզ հազըլը միւթալէաթը զիհնիմտէ թօրլալպ իւշ գաթ տա մէօհիւր ալթընտա սազլտեանճազըլմ : Պիր ատամ պէնիմ կիւպի պաշգասընըն էվիտտէ օլտուզու վէ միննէթ էքմէյի եէտիկի իշիւն , էն ինս սաֆսըզ վէ հազարէթամըլ մուամէլէեհ տէ գաթլանմալը տըր . . . իթաաթ իթմէք պիլմէլի տիր . . . պէն տէ իթաաթ իտէճէկիմ . . .

—Վէ շիմտի—թէքրար իթտի Լիւսի կիւլէրէք—արթըզ Մ. տը Վիլէր պէլքի տահա կէն ալտէթ իտէր , իսթէմէմ քի պու կէճէ մուզտարըպ օլմուշ օլան միյտէնիզի տահա ուզուն միւտալէթ պէքլէթէյիմ . . . հայտէ կիտէլիմ , թաամ իտէլիմ , մատամ Պլանչէճէկիմ , կիտէլիմ . . .

—Կէրէք պունու իշիւն վէ կէրէք սաիր հէր շէյ իշիւն էմրինիզէ միւնթազըրըմ , Մատմաղէլ . . .

Լիւսի պաշընը ըննչէրէտէն տիշարը չըգարըպ թաթըլ պիր սէս իլէ իշի պաշըլը չաղըրտը :

Մէրյում ուզադտա օլմատըղընտան , տէրհալ գօշտու կէլտի վէ սէվինճի պիր շէհրէ իլէ «պէնի՞ մի իսթէյօրտընըզ , Մատմաղէլ Լիւսի» տէյու սիւվալ իթտի :

—Բիլէրճիկիմ , Մատամ Պլանչէ իլէ պէն իտարէխանէտէն կիտիյօրըզ . բէնա իտէրիմ , մուգայյետ օլունուզ , վէ էկէր պիրի կէլիպ եա Մ. տը Վիլէր վէ հախօտ պէնի արայանազ օլուր իսէ , տէրհալ պանա իտալէր վէրինիզ . . .

—Մէրազ իթմէյինիզ , Մատմաղէլ Լիւսի , գալպինիզի բաւաթտա թու թունըզ . . .

— Պէն նէ վազթ սիգէ պիր շէյ ըամարլար իսէմ, աւլա մէրադ իթմէյիպ, իսթիրահաթտա օլուրըմ —էէվապ վէրտի կէնն գըզ մէրգում իշնէյէ կիւլէրէք . . .

Պատէհու գըզ էվէ սողրու կիտուպ, արգասընտան տա Մատամ Պլանչէ կիթմէքտէ իտի իսէ տէ, պու գարը հիշ պիր շէյ սէօյլէմէքտէ, վէ աըզ Եիւզիւ տէ քէմիյի օլմայան պիր չոմար քէօրէյիին Եիւզիւնէ պէնդէմէքտէ իտի:

Մէրգումէ գըզ խանէնին գարուսը Եօնիւնտէ պուլունան իւչ սյազ նէրտիւ վէնտէն Եօգարը չըզըննայա գատար, իշնի պաշը միւշֆիգանէ պիր պագըլա մէրգումէնին արգասընտան պագտը վէ պատէհու շէօյլէ մըրըլտանտը:

— Պիր մէլայըզ տըր . . . հագիգաթէն շէնապը Հագգըն պիր մէլայըզ տըր . . . նէ վազթ օնա պագտը վէ պանա կիւլիւմէտիյիին կէօրիւր վէ օթաթը սէսի իլէ պանա լագըրտը իթտիկինի իշտիթիւմ, գանն իտէրիւմ քի սըթըզ Եէր Եիւզիւնտէ տէյիլիմ վէ կէօք պէնիմ իշիւն աշըլմը սըր . . .

Պու արատան պիր շէրէէք սօնըրա Ալպէր Մօթիրօնըն քիւչիւք գուրէյէ գօշըլմուչ սիյահ պէկիրի՝ Պիլի ըրիթըմընըն գալտըրըմըն Եօթտիւրմէքտէ վէ Աշիւ Վէրտիէնին խանէսիին շէպէթի գարուսը Եօնիւնտէ սուրմագտա իտի:

Է

ԲԻՆՐ ՎԷ ՄՕԺԻՐՕՆ

Իշնի պաշը՝ կէօզիւնիւ շէպէթի գարուսընա սողրու շէվիրիպ, Լիւսի Վէրտիէյէ գօրթէգանլըզ իթմէսինտէն շիւպէնէլէնտիկի իշիւն սըլէյհինտէ բէք զիյաս տէ խուսումէթի օլան տէլիգանլընըն արապա վէ սէյիս թաղըմընը կէօրէրէք քէնտի քէնտիյէ շէօյլէ տէտի:

— Ա՛, շիմտի սէնի կէօր նէ՛ էյի գապուլ իտէնէյիմ, գըրգօր օղըլու գըրգօր . . . Ա՛հ, պիր քէրրէ սէնին սյաղընը չուրատան քէսէնէք օլուր իսէմ, օ կիւն պէօյիւք պիր իշ կէօրմիւչ օլանաղըմ . . .

Անտրէ աը Վիլլէրին վալիտէսիին Եաղտըը մէքթուպտան վէ Մատամ Պըլանչէնին հայրէթէֆգա մէտհիյէլէրինտէն անլաշըլմը օլտուղու վէննչէ, Ապէր Մօթիրօն սահիհէն հօշլանըլըր պիր տէլիգանլը օլուպ, շէհրէսիին տիւզիւնա լիկինէ վէ թավը ու հարէքէթիին քիպաղըղընա պագարագ, աըլլատէ պիրի գանն օլունմագտա իտի:

Մուճալիէյհին Եաշը 30 չագընտա թախմին օլունուպ, պայու օրթա ֆաօ գաթ պիշիմի իտի: Մաշարը սիյահա չալմագտա, չալըտըղզ վէ Եախուս զէվգ ու սէֆա իթտիկի իշիւն ույգուսըզ գալտըղընտան Եիւզիւնապ պիր սօլկունըզ կէօրիւնմէքտէ, վէ իթի Եանաղլարընը սիյահ վէ բարդագ վէ իսվանտա գօգտըլը սըզ պիր սաղաչ գաղլամագտա իտի:

Պու տէլիգանլընըն շէհրէսիւնտէ պիր Եմարէի ճագիպէ պուլունուպ, աղօ զընտա լաթիթ պիր թէպէսիւմ վար իտի: Կէօզլէրի բէք պէօյիւք վէ բէք

հիւզէլ օլմաղլա , պիրտէն պիրէ պագըլտըգտա , անլէրտէ խթիգամէթ վէ խալի-
օթէթ էմարէսի պուլունտուղունա հիւքմ օլունուր իտի իսէ տէ , տիգգաթլա տէ-
նէնտիքտէ , պագըլը միւչէվվէչ վէ թէէտիրտիգ օլտուղու անլաշըլըր իտի լաքին
պէօյլէ զայըֆ պիր էմարէ իլէ տէմումալլէյհ տէլիգանլընըն ֆէնա օլտուղունա
պիր հիւքմ վէրիլէմէզ իտի :

Գըյաֆէթի' էն զկյատէ բուպա մէրագըլըարը թարաֆընտան պիլէ պէյէնի-
լէճէք տէրէճէտէ տիւզկիւն օլտուղու կիպի , հէմ սատէ վէ հէմ տէ բէք կուս-
թօլու իտի վէ սըրասընա կէօրէ կիլինիր իտի :

Մէսէլա Ալպէր Մօթիրօն էօյլէնտէն էվվէլ զընճապի վէ ազլամ սաաթ
սէքիգտէն էվվէլ սամանի ընկտէ ասլու էլտիվէն թագմագ իտի :

Մումալլէյհին իւզէրինտէ , բէք միւքէմմէլ եաբըլմըլ սաաթ վէ գօրտօնըն-
տան պաշգա միւճէվէէրաթ կէօրիւնմէտիկի կիպի , 23 նարօլէօն գըյմէթինտէ
օլսն վէ կէրիէտան պօյնուղունտան մամուլ պուլունան պասթօնըր սա աօլա կէօ-
զէ չարմագ իտի . պունու պէկիրէ պինտիկի վագթ գուլլանըր իտի :

Թարիֆ իթտիկիմիզ շու գըվսլտէ Մօթիրօն գուրէսինտէն աշտղա էնիպ ,
պիր գանասը նիմ աշըգ օլսն շէպէքի գաբուսունտան իչէրի կիրտի , վէ հաֆիֆ
պիր եիւրիւլիլէ քէօշքէ տօղրու կիթտի :

Պու արա տէլիգանլընըն եօլու իւզէրինտէ իշճի պաշը բասթ կէլիպ , աշըգ-
տան աշըղա պրագմամագ կիպի մումալլէյհին էօնիւնտէ տուրտու վէ , հիտտէթ-
լի պիր թարգտա «քի'մի խթէրսինիզ» տէյու սիւսլ իթտի :

Մօթիրօն քէմալը թաանճիւպլէ մէրգում իշճի պաշըյա պագարագ պաղըրտըր

- Ս' կլիտիմ , պէնի թանը'մայթրմըսընըղ . . .
- Թանըսամ թանըմասամ' նէ° օլանագ-ճէվապ վէրտի Բիէր քէնտի հիտ-
տէթ ու թիթիգլիկինի պիր գաթ տահա արթըրտագ :
- Պիլմէ'գմիսինիզ քի պէն հէման շէր կիւն պուրայա կէլիլիմ . . .
- Իհթիմալ տըր . . . լաքին նէմէ° լաղըմ . . . շիմտի քի'մի իսթէրսինիզ ,
սէօյլէեէճէ'քմիսինիզ . . .

Մօթիրօն կիւլմէյէ պաշլսյըպ տէտի .
—Խըրսլանմագ լաղըմ տըր . լաքին գանըմա կէօրէ , սիզ բէք աճայիպ
վէ լաթիֆէճի պիր ատամսընըղ : Պու ֆապրիգսնըն սանտըգքեարը Մ' Անտրէտը
Վիլլէրի իսթէրիմ . . . թանը'րմըսընըղ օնու . . .

- Մ' Անտրէ տիշարը շըգտը . . .
- Նէ° վագթ ապտէթ իտէճէք տիր . . .
- Պիլմէեօրում . . . պանա սէօյլէեէճէք տէյի'լ եա . . .
- Օ հալտէ Մատմագէլ Լիւսի Վէրտիէ իլէ կէօրիւլէկէ արղու իտէրիմ . . .
- Մատմագէլ տէ մէշղուլ տըր . . .
- Խապէր վէրինիզ քի Մ' Ալպէր Մօթիրօն կէլմիշ քէնտիսինի կէօրմէք
շէրէֆիմէ նաիլ օլմագ իսթէյօր . . .
- Պէն ուշագ տէյիլիմ քի սիզին սըրարըլաթընըղը իճրա իտէյիմ . . .
- Մօթիրօն թէքրար կիւլմէյէ պաշլսյըպ շէօյլէ ճէվապ վէրտի .
- Տաթում , սիզ պիր վագրուր վէ թէրպիլլէտիգ ատամա' պէնզէյօրսընըղ . . .

—Թէրպիլէտի՛ւ, բէք ալա, էօյլէ օլտուն . . . լաքին սիղէ տօսթ աէյլիլէ տա՛ . . . զաննըմտա սիզին իլէ ասլա տօմուզ սագլամամըլը տըր . . .

Պու լազըրտըլար իւղէրինէ մուամիլէյհ միւսաֆիրին սապը ու թէհամմիւլի թիւքէնմէեէ պաշլատըղընտան, շէօյլէ ճէվապ վէրտի .

—Շիմսիեէ գատար պէն իշի շադայա պըլօր իտիմ, լաքին արթըզ եէթէր . . . շօզ օլտու, պրօզ կէշէյիմ . պէն քէնտիմ կէլտիկիմի խապէր վէրիբիմ . . .

—Իհթիմալի եօզ տըր . . . պէն խանէնին պէքճի քէօրէյիլիմ վէ քիմսէյի պրազմամ . . . սնճագ էկէր իշ իշիւն կէլմիշ իսէնիզ, սիզի ֆապրիգայա կէօթիւրիւր վէ թարիֆալարը կէօսթէրէպիլիբիմ . . .

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, իյիտիմ—տէտի Մօթիրօն զէվգիէնէրէք—հէր նէ իշ իշիւն կէլմիշ իսէմ, օ իշ իւղէրինէ ամէլէլէրլէ բազարըզ օլտունամազ, էֆէնստիլէրլէ բազարըզ օլտունապիլիբի . . . թիքըր սէօյլէրիմ սիղէ, Մատմազէլ վէրտիէյի կէօրմէք իսթէրիմ . . .

—Վէ պէն տէ սիղէ թէքըրալ սէօյլէրիմ, մատմազէլ մէշղուլ տըր վէ անը թանիզ իթտիբմէք իսթէմէմ . . .

Մօթիրօն պուռնուն իւզէրինէ գօլլարընը կէօյսիւ իւսթիւնտէ պաղլայարազ շէօյլէ հայգըրտը .

—Լաքին պու իթտիկինիզ պէօյիւք պիր քիւսթախըզ տըր . . .

Բիէր պաշընը սալլայըպ ճէվապ վէրտի .

—Պէքճի քէօրէյի՛ շիւպհէլի օլան ստէմլէրէ տիւլէրինի կէօսթէրտիկի իշիւն քիւսթախ սայըլմազ . . .

Մօթիրօն թիթրէտի վէ գալպինտէ շէտիտ պիր խէլէճան հուսուլէ կէլտի :

—Շիւպհէլի ատամլարա՞ մը —թէքըրալ իթտի էվվէլքինտէն հավաշ պիր սէպէ— պէն սիղէ շիւպհէլի՞ մի կէօրիւնիյօրըմ աճապա . . .

—Բէք շօզ . . .

—Էլլէնիյօրմըսընըզ, իյիտիմ . նէ՞ խուսուստա սիղէ շիւպհէլի կէօրիւնիյօրըմ, բէճա իտէրիմ, սէօյլէյինիզ . . .

—Է՛հ, զանն իտէ՞րմիսինիզ քի, պիր ատամ՝ պիշարէ պիր իշնի օլտուղու իշիւն սաիրլէրի կիպի պիր շէյի ֆարզ ու թէմեիզէ միւզթէտիր օլմասըն . . .

Ջանն իտէ՞րմիսինիզ քի, պիր ատամ՝ սիզին կիպի սիւպիւ, շէքի տիւզէնլի վէ գօգուլար սիւրիւնէն պիր տէլիգանլընըն հէր կիւն կէլիպ բէտէրի շօզ տէֆա պուրատա պուլուռնմայան վէ բէք զէնկին օլան պիր կիւզլ վէ կէնճ գըղըն էթրաֆընտա նէ ֆիքրէ մէպնի տօլաշտըղընը անլամասըն . . . Է՛հ, պէն էշէք տէյիլիմ . . . Սիզին կիպի հօպպանըն պիրի քիւլլէյէթլի պիր թրախօմա գօգուսընը ալտըղընտա, զըզը շէլմէք վէ պապասընըն վարիտաթընս զօնմագ իշիւն էթթէ պէօյլէ գըվրանըպ տուրուր . . .

Մօթիրօն պու սօն լազըրտըլարը իշիթտիկինտէ գալպինտէն թէսէլիպախշ պիր ահ շէքտի . սիյահ վէ ինճէ պըլըղընըն ալթընտան պիրի կիւլլուսնէյիլլէ պէեազ տիլլէրի կէօրիւնսիւ, վէ քէնտի քէնտիյէ «պու ատամըն պիր շէյտէն խապէրի եօզ տըր, լաքին պէնի նէ՞ գատար գօրգութտու» սէտի :

Բիէր իսէ սէօղիւնէ շէօյլէճէ տէվամ իթտի .

—Էվվէթ . . . Էվվէթ . . . Իշթէ Իշէր պէօյլէ վուգու պուլուր , պուռու
Ֆարգ Իթմէք գոր պիր շէյ տէյիլ տիր . . . Լաքին օ մօտամսի , օ հօպպա , օ
սիւսլիւ տէլբգանը պու կիւն պէքնի քէօրէյինի հիշ հիսապա գօյմաեօր . պու
քէօրէք Իսէ կէօղէթլէմէքտէ , տիշէրինի կէօթէրմէքտէ , վէ քէնտի լիսանըյա
շէօյլէ տէմէքտէ տիր . «Աշէֆ Կէլ . . . Դրբար Էշն Եօք Դըր»

Մօփրօն՝ սիյահ Իրէք գօրտէլա Իլէ կէօյսիւնտէ սարլը օլան քիւշիւնիք
տէօրթ քէօյէ ճամ կէօղլիւյինի կէօղիւնէ թաղըպ , Իշնի պաշըյը Իսթիհզալը
պիր թարգտա եօգարտան աշաղա սիւպմէյէ պաշալատ :

—Պու տէօրթ քէօյէ ճամ բարչաքընը կէօղիւնիղէ թաղըպ տա պէնի նէ՞
սիւզլիօրսընըպ —պաղըրտը Բիէր պու Իսթիհզալը սիւզլիշէ ճանը սըգըլարագ :

—Իյիտիմ —տէտի Մօփրօն— տճապ Մատմազէլ Լիւսի Վէրտիէնին վասիսի՞
մի , եօգսա եաղըն պիր ագրապասը՞մըսընը . . .

Իշնի պաշը պու սիւվալըն Իւղէրինէ գըբ դըրմըղը քէսիլէրէք շէօյլէ քէ-
քէյէտի .

—Պէ՛ն . . . վասիսի . . . ագրապասը՞ . . . պէ՛նիմ . . . կիպի . . . սէֆիլ
պիրի . . . թարիֆէ հաճէթ տէյիլ քի պու շէյ մուհալ գապիլիւնտէն տիր . . .

—էօյլէ Իսէ պէնի խօրեատճասընա գօյմագ Իշիւն Մատմազէլ Վէրտիէտէն
պիր է՞մր մը ալտընը . . .

—Խայր . . . քիմսէ պանա էմր վէրմէմը տիր . . .

—Քէնտի քէնտիսիղէ՞ մի պու մուամէլէտէ պուլուռույօրսընը . . .

—Պէնիմ վիճտանըմա կէօրէ պու մուամէլէտէ պուլուռույօրըմ . . . վիճ-
տանըմ պանա էմր վէրիննէ , Իթասթ Իտէրիմ . . .

—Իյիտիմ —տէվամ Իթտի Մօփրօն— պունթը էյի քի սէօյլէտինիղ . . . Մ .
Վէրտիէնին վէ եախօտ Մատմազէլ Լիւսինին էմրի օլաա Իտի րիայէթ Իտէր Ի-
տիմ . . . Լաքին մատամ քի պանա գարը շըղան եալընը սիղսինիղ , պէնիմ
տէ հազըմ վար սըր տիմէյէ քի , սիղ էկէր պիր տէլի տէյիլ Իսէնիղ պիլէ ,
մութլագա արսըղ պիրիսինիղ , վէ պու քիւսթտիւլըղընը Իշիւն սիգի թէտիպ
Իթմէք վէ եախօտ պու տէլիլիկինիղտէն սիգի թէտապի Իյլէմէք Իւղրէ պուրա-
տան գօյտուրաճաղըմ սիպի . . .

—Պէնի պուրատան գօյմագ . . . պէնի՛ —պաղըրտը գապա վէ քէսքին
պիր սէպլէ— պու թէհտիտին մալի սիղէ շօղա օթուրաճագ տըր . . .

Պուռու տէյէրէք վէ եումրուղլարընը գաբայարագ քէնտի քէնտինի
թօրլատը վէ դանն Իտէրսին պիր բէլէնկ կիպի սըչրամաղա հաղըլանտը :

—Քէնտիսիղի գօլլայընը —տէտի Մօփրօն պէօյլէք պիր սիւքիւնէթլէ—
պէնիմ պայաղը Խալգ կիպի գապկա Իթմէք ատէթիմ եօգ տըր . . . սիղէ Խա-
պէր վէրիթիմ քի պասթօնըմն Իշիւնտէ շիշ վար տըր . էկէր Իքի ատըմ Իլէրի
կէլիրսէնիղ , էօլտիւյինիղ կիւն տիր . . .

—Տիմէք պէնի թէլէֆ Իտէճէքսինիղ , էօյլէ՞ մի —պաղըրտը Իշնի պաշը—
է՛հ , էօյլէ Իսէ , սիղէ տահա Ֆէնա . . . պագալըմ, Ալլահ եա սիղէ վէրիր եա
պանա . . .

Բիէր պուռու տիյէրէք պիր ատըմ Իլէրի կիթտիկինտէ , Մօփրօն պասթօնը-

նը թերէսինտէն թուրտու վէ իչինտէքի ինճէ վէ սիվրի շիշի տիշարը չէքտի:

Մութլագա պիր Ֆէլաքէթ վուզու, պուլաճագ վէ գան տէօքիւլէճէքտի . պիր տէ պու արա պիրտէն պիրէ պիր գարը հայգըրըը իշիտիտի . . .

Իչնի պաշը պու սէսի սլընճա իլէրիյէ աթըլաճագ եերտէ , եիւզիւնիւ իքի էլլէրի իլէ գարայարագ կէրի կէրի կիթտի վէ «նէ° խալթ իտէճէքտիմ» տէյի քէքէլէտի :

Լիւսի գարունըն էօնիւնտէքի ներտիվանըն իւզէրինտէ կէօրիւնիւպ , գանն իտէրսին հայրէթ վէ տէհչէթ հէթէլինէ պէնզէմէքտէ իտի . պիր իքի սանիյէ մէրգումէնին եիւրէյի հիշ աթմայըպ , գուվլէթի տէ թէքմիլ քէսիլէրէք , էօյլէճէ պիլա հարէքէթ տուրտու . . .

Էլհասըլ նէֆէսի քէսիլէրէք տէլի կիպի օ իքի ատամա տօղրու գօշտու վէ պէլի պէլիտիզ պլագ պուլագ պիր սէսլէ սիւվալ իթտի .

— Աման Ալլահըմ , Նէ° վար , Նէ° օլույօր . . . ճէվապ վէրինիզ , Բիէր , Սլլահ աշգընա օլտուն . . . Մ . Մօժիրօն , ճէվապ վէրինիզ , րէճա իտէրիմ :

Բիէր սիւքիւթ իթտի վէ պաշընը եօգարը գալտըրամարը :

Մօժիրօն շիշ պրսթօնընա կէշիրտի , միւթատ օլան իլթիֆաթըլա կէնճ գըզը սէլամատը վէ կիւլէրէք տէտի .

— Նէ օլտուղընը սիզէ իյգահ ու թարիֆ իթմէք իչիւն պանա կիւվէնմէյի- նիզ , Մատմազէլ , զիրա պէն տէ պիր շէյ անլամայօրըմ . . . պու իյիտ ատամ պէնի էօլտիւրմէք իսթէյօր իտի — (իլավէ իթտի իչնի պաշըը կէօսթէրէրէք) — պէն տէ քէնտիմի միւտաֆէտ իթտիմ . . . իշթէ պէնիմ պիլտիյիմ պունտան ի- պարէթ տիր , պաշգա պիր շէյ պիլմէմ . . . պունուրլա պէրապէր իանէնիզի ալթիւսթ իտէճէք տէրէճէտէ աճայիպ պիր տէլիլիք վէ շիտտէթ իճրա իթտի- կիմ վէ սիզին խալէճանը գալպիինիզէ սէպէպ օլտուղըմ իչիւն պին քէրրէ աֆ- Վընըզը թէմէննի իտէրիմ . . . լաքին հայաթըմ իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի պու իշտէ պէնիմ հիշ գապահաթըմ եօգ տըր , վէ սէպէպիինի տէ անլայամայօրըմ :

— Սիզի էօլտիւրմէք մի իսթէյօր իտի — թէքար իթտի Մատմազէլ Լիւսի :

— Էվլէթ , էֆէնտիմ , աշըգտան աշըղա էօլտիւրէճէքտի պէնի . . .

— Օ . . . ինսանլարըն ճէվահիրի . . . Լաքին պու մէնհուս ֆիքր նէտէ°ն իյնապ իտիյօր , անլայամայօրըմ . . .

— Բէնտիսինէ սօրընըզ , Մատմազէլ . . . պէլքի սիզէ պիր ճէվապ վէրիբ . . . Պէն քէնտի ատավէթ ու հիտտէթիինի սէպէպիինի ասլա պիլմէյօրըմ . . .

Լիւսի իչնի պաշըյա տօղրու տէօնիւպ սերթ պիր թարգտա տէտի .

— Իշիտիյօ՞րմընըզ , Բիէր , սիւքիւթ իգրար սայըլաճագ տըր . . . ճէվապ վէրմէլի . . . ճէվապ իսթէրիմ , անլատընը՞զ մը . . .

Իիթիյար իչնի պու լագըրտընըն իւզէրինէ պաշընը եօգարը գալտըրընճա կէօզլէրի գըր գըրմըզը օլմուշ վէ եիւզիւ կէօզ եաղը իլէ սըլըգլամ օլմուշ իտի :

— Մատմազէլ — մըրըլտանտը Բիէր էօյլէ պիր ալշագ սէսլէ քի , Լիւսի լա- գըրտըլարընը իշիթմէքտէն զիյատէ թախմին իլէ անլատը — Մատմազէլ , պիր թէհտիտ ազլըմը պաշըմտան սըլրաթտը . . .

— Պիր թէհտի՞տ մի . . . նէ՞ կիպի թէհտիտ . . .

— Պէնի պու էվտէն գովտուրմագ . . .

— Էֆէնտի , պուռնու տէտիհիզ մի — սիւվալ իթտի կէնճ գըզ Մօթիրօնաւ խիթապէն :

Մօթիրօն պաշընը էյէրէք շէօյլէ ճէվապ իթտի :

— Էվվէթ , սահիհ տիր , սէօյլէտիմ , Մատմագէլ . . . լաքին պու ատամ ունուտուպ շուռու տա սէօյլէմէյօր քի , քէնտիսի վահշիյանէ պիր քիւսթախլըզ-լա պէնի սիդին եանընըղա դատար կէլմէքտէն մէն իթմէք իսթէտիկին-տէն , պէն տէ պու քիւսթախլըղը թէսքին իթմէք իշիւն պաշգա հիշ պիր չարէյէ մալիք տէյիլ իտիմ . . .

Մօթիրօն պուռնու տէյէրէք պալատէ զիքր օլուռնան մէնղարէյի պիր դաշ քէլիմէ իլէ նագլ իթտի . անճագ քէնտիսիին Լիւսի իլէ էվլէնմէք նիյէթ ու թա-սազվուրաթը հագգընտաքի լաղըրտըլարը հագֆ իթտի :

— Իշթէ հագիդաթը հալ սըրֆ պուռնտան իպարէթ տիր — լլապէ իթտի սէօ-ղիւնէ խիթամ վէրէրէք— շու ատամ էկէր ճէսարէթ իտէսիլիւր իսէ , պէնի եա-լանա չըգարսըն պագսյըմ . . .

— Պիր ճէվապընըզ վա՞ր մը— տէտի Լիւսի Բիէրէ խիթապէն :

Իշճի պաշը պաշընը սալլտյըպ պիր շէյ տէմէտի :

— Էօյլէ իսէ — տէվամ իթտի կէնճ գըզ— սիզ պու զարիւպ , անյաշըմագ վէ իթիգար գապուլ իթմէզ մուամէլէտէ պուլուռնուլընըզ , էօյլէ՞ մի . . .

— Հագգըմտա հէր նէ սէօյլէյօր իսէ , էվվէթ , եարտըմ — տէտի Բիէր քէ-քէլէյէրէք :

— Լաքին օ հալտէ եիւզ քէրրէ պուրատան գօլուլմայա շայէսթէսինիզ . . .

Մ. Մօթիրօն պանա շիքեայէթ իթմէք իշիւն սիղէ թէհտիտ իթմէսինտէ հագլը իմիշ . պէն պուրատա րէտէրիմին վէքիլիյիմ , վէ էկէր իսթէր իսէ հագգը հագ իտէրիմ . . .

Իշճի պաշը՝ շէհրէտիհի էքշիթտի , վէ եալվարըրճատընա էլլէրինի մէրգու-մէ կէնճ գըզա տօղրու ուզսթարագ պօղուռնուգ պիր սէպէ շէօյլէ մըրըլտանտը՝

— Օ՛հ , Մատմագէլ Լիւսի , մէրհամէթ իտիհիզ պանա . . . գօլմայընըզ պէնի . . . Էկիլր պու խանէտէն չըգսամ վէ գօլուլուպ շու գարուտան տիշարը իտիլսէմ տէ , կիտիպ ֆապրիգանըն տուվարը էօնիւնտէ ըլիթըմըն իւզէրինտէ եաթաճաղըմ . . . վէ օրատա էօլէճէլիմ . . .

Լիւսի վէրտիէնիսի ոսկուռն շէհրէսի իւզէրինտէ պէօյլէք պիր շէֆագաթ է-մարէսի կէօրիւնտի իսէ տէ , մումարիլէյհա քէմալը մէթանէթլէ եինէ շէօյլէ ճէվապ իթտի .

— Սիդին մուհապպէթիհիդին միւթէատտիտ էսէրլէրինի կէօրտիւմ , Բիէր , վէ պուռնուռն իշիւն սիդի չօգ սէվիյօր իտիմ , մալիւմինիզ տիր . լաքին սիդի սէվ-տիկիմ իշիւն պազը խաթալարընըղը տա աֆիլ իթմէյէ հագգըմ եօգ տըր : Սիզ շիմտի , պիլա սէպէպ , պիլա թահրիք , պիր միւթէպէր ատտամը , պու ֆապրիգա-նըն պիր միւշթէրիսինի , սայքի պիր տօսթընը աղըրճա թահգիր իթմիշսինիզ . . . եալընըզ օ իսթէրսէ սիղէ աֆիլ իտէր . . . սիդին հալինիզ իւզէրինէ օ պիր դա-

բար վերէպիւր . . . պէն եալընը պու տէլիւիք իւզերինէ տնըն աֆվընը իս-
թիրհամ իտէպիւրիմ . . . շիւպհէ եօզ տըր քի , սիզ պիլէ պու տէլիճէ մուս-
մէլէնիդին նէտէն իյնայ իթտիկինի պիլմէզսինիզ , վէ շիմտի թէէսսիւֆ իտիյօր-
սընըզ . . .

Իշճի պաշը Մօթիրօնա տէօնիւպ , բէք ֆասիհ պիր թէլաֆֆուզլա շէօյլէ
պաղըրտը .

— Էֆէնտի , հոյաթըմ սիզին էլինիզտէ տիր . . . սիզի թահգիր իտէն շու-
սէֆիլէ մէրհամէթ իտինիզ . . . սղլայարագ աֆվընըը տիլէրիմ . . . այաղը-
նըը էօբէրիմ . . . լութֆ իտինիզ պանա . . .

Իշճի պաշը սահիհհէն Մօթիրօնըն այագլարընա գարանըպ , իշինի շէքէրէք
շէօյլէ թէքրար իթմէքտէ իտի . — « Լութֆ իտինիզ պանա . . . Սլլահ աշգընա
օյտուն , էֆէնտի , լութֆ իտինիզ պանա . . . »

Տէլիգանը զանն իտէրսին մէրգումը պիր գաշ սանիյէ օ վաղիյէթտէ պրա-
գարագ քէյֆ տույտու , վէ պատհհու պիր ատըմ կէրի կիտէրէք շէօյլէ ճէվսպ
իթտի .

— Սյաղա գալգընըզ . . . իսթէյէ իսթէյէ սիզէ աֆվ իտէրիմ . . . Պիր
տէլինին լագըրտըլարը պանա հագարէթ սայըլամազ . պունտան մատա հագ-
գըմտա հէր նէ գատար տա զիյատէ հագսըզ իսէնիզ , պու հագսըզլըընըը
ունութմաղա ասլա թէրէտտիւտ իթմէյէճէյիմ , զիրա Մատմաղէլ վէրտիէ պիր
տէրէճէյէ գատար սիզի իշին մէրագ իտիյօր . . . Շիմտի տէ պէն քէնտիսինէ
եալվարըրմ քի պու օլան շէյլէրի ունութսըն վէ սիզի քէնտի խանէսինտէ
պըզօյսըն . . .

— Թէշէքէիւր իտէրիմ , էֆէնտիմ , պու եարտըղընըա թէշէքէիւր իտէ-
րիմ — քէքէլէտի իշճի պաշը այաղա գալգարագ : — Եանըլտըղըմը անլայօրըմ . . .
թէքրար աֆվընըը տիլէրիմ . . . վէ տերունը տիլտէն . . .

Պատհհու Բիէր՝ Լիւսինին պիր էլինի թութուպ , տուսաղլարընը անըն իւ-
զէրինէ տայաթտը վէ կէօզ եաշլարը իլէ ըսլաթտը . սօնլրա միւշէվիլէ ֆագաթ
անէլէ պիր կիտիլէ ուզանսը կիթտի վէ քէօշկիւն քէօշէսի արգասընտա նա-
պէտիտ օլտու :

Մատամ Պլանշէ պիր ազ վագթտան պէրու օ իւշ էշխասըն եանընա կէլմիշ
օլմաղլա , իրի իրի կէօղլէրինի շէվիրիպ տուրմագտա , պէօյիւք պէօյիւք հարէ-
քէթլէր իթմէքտէ վէ զանն իտէրսին շէհվէթլի պիր հայրէթլէ պօղուլմագտա իտի :

— Ա՛հ , էֆէնտիմ — պաղըրտը նիհայէթ մէրգումէ գատըն Մօթիրօնա խիթապէն-
Ա՛հ , էֆէնտիմ , նէ՛ ալա . . . նէ կիւզէլ մուամէլէ . . . նէ՛ քիպար ալիճնապըզ . . .
. . . պունճա հագարէթէ նէ՛ շէրէֆլի աֆվ . . . թարիլտտէ պունտան կիւզէլ
էմսալ եօզ տըր . . . իլթիֆաթ ու նէգաքէթին ըէսմը միւճէստէմիսինիզ սիզ :

— Պէնի լիյագաթմտան զիյատէ մէտհ իտիյօրսընը , հանըմ էֆէնտի — ճէ-
վսպ վէրտի Մօթիրօն խայլիտէն խայլի իսթիհզալը պիր կիւլիւմէյիլէ . — Թապիի
օլան պիր շէյ պու գատար մէտհ ու սիթայիշէ լայըգ տէյիլ տիր . . .

Մատամ Պլանշէ՛ իքի էլլէրինի պիր պիրինէ պաղլստը վէ հայրէթլի պիր
վաղիյէթ ալարագ շէօյլէ տէտի .

— Հէմ տէ քեամիլ . . . հէր ֆագիլէթ մէվճուտ . . . նէ՞ պուլունմագ
ատէ՛մ . . .

Ը.

ՔԷՕՇԿԻԻՆ ԱՆԱԽԹԱՐԸ

—Նա Բնագլխիմ, Մատմազէլ —տէտի շիտտէթլէ Մօթիրօն՝ այադտա տու-
րամայրալ զանն իտէրսին սալլանմագտա օլան Լիւսիյէ եազլաշարագ —նի՞չիւն
պէօյլէ սօլկուսընըզ . . . նէնի՞ր Վար . . .

—Իւզէրիմէ շէտիտ պիր խալէճան կէլտի —ճէվապ վէրտի կէնճ զըզ— Լա-
քին պիր շէյ տէյիլ տիր . . .

—Պիր շէյ օլմատըղլնա էմի՞նմիսինիզ : Իւզէրինիզէ Պէնալըզ կէլէճէք կի-
պի կէօրիւնիյօր . . .

—Էմի՞ն օլունուզ , էֆէնտի . . . ֆէնալըզ արթըզ կիթտի . . . բէք է-
յիլիմ . . .

—Սահի՞հ մի սէօյլէյօրսընըզ :

—Թէէմին իտէրիմ սիգի . . . Պրագընըզ , հէնուզ սէպէպինի անլայամա-
տըղլմ շու վուզուաթը միւլէլլիմէ իւզէրինէ արզը իթիզար վէ պէյանը թէէսսիւֆ
իտէլիմ . . . Իշնի պաշը Բիէր ալա պիր ատամ տըր . . . չօճուզըղլմտան պէ-
րու անը թանըր վէ սէվէրիմ . . . Բէտէրիմին անըն իւզէրինէ պէօյիւք էմնի-
յէթի վար , վէ մէրզումըն պէօյլէ պիր հիտտէթ , վահշէթ վէ եախօտ թէտ-
պիրսիզլիկի կէօրիւլմէմիշ տիր . . .

—Պէն տէ օնու տիւշիւնիյօրլմ , Մատմազէլ —ճէվապ վէրտի Մօթիրօն—
պու մուամմայը պուլմագ պէլքի զօլայ տըր . . .

—Նասըլ :

—Թա եագընըմըզտա օլան շէյի ուզագտա արաշթըրսլըմ . . . պու պիշա-
րէ ամէլէլէրին բէք չօղու հէր նէ գատար նամուլը ատամլար իսէլէր տէ ,
թէրպիյէ վէ բօլիթիգալարը եօգ տըր վէ սէրհօլլըզարը չըթագ օլուր . . .
պիր Իքի շիշէ զիյատէ իշտիքլէրի կիպի , Բապպիմ սէլամէթ վէրսին :

—Էվվէթ , էօյլէ տիր . . . նասըլ քի սէօյլէյօրսընըզ , մուամմա ֆիլհագի-
գա պունտան անլաշըլըր . . . Լաքին նէ չարէ քի պու իյզահաթ պու պապտէ
գապուլ օլունամազ . . .

—Նի՞չիւն :

—Շու ալա սէպէպ իշիւն քի , Բիէր սուտան պաշգա հիշ պիր շէյ իյմէզ .
. . . իմտի օ շայանըր թէէսսիւֆ մէնզարէնին սէպէպի եինէ անլաշըլմատը . . .

—Էօյլէ օլտուզու հալտէ , պէն եինէ էվվէլքի իտտամը սէօյլէրիմ . պու
իշ տէլիլիքտէն պաշգա պիր շէյ օլմամալը տըր . . . Լաքին , Մատմազէլ , րէ-
ճա իտէրիմ , արթըզ պունուն իւզէրինէ սէօյլէմէյիլիմ . . . պէն պիր էհէմիլէթ
վէրմէյօրլմ , սիզ տէ էհէմիլէթ վէրմէյինիզ . . .

—Էկէր արզու իտէր իսէնիզ —տէտի Լիւսի— իտարէխանէյէ կիրէլիմ . նէ
իշ իշիւն կէլտինիզ իսէ օ իշ իւզէրինէ սէօյլէշէլիմ , վէ ումարլմ քի պիր շէյէ
պէնզէտէճէլիզ . . .

Մուամիլէյհա կէնճ զըզ կիւլէրէք շունու տա իլավէթէն սէօյլէտի .

— Բէտէրիմ եարըն սապահ կէլէճէք : . . շիմտի պիր մէքթուպ ալտըմ , օ .
քատա դավլէն թէէմին իտիյօր . . . Քէնտիսինին պուրատա պուլունմատըլը
վազթ պէօյլէք պիր բազարըլըլը պաշա չըգարտըլըմը քէնտիսինէ խապէր վէրիր
խէմ , քէնտիմի չօգ պսիթիյար ատտ իտուպ իֆթիխար իտէճէլիմ . . :

— Էմրինիղէ մունթազըլըմ , Մատմազէլ , —ճէվապ վէրտի Մօթիրօն— վէ
էկէր իշ եաւընը պանա պագսա , պիղ բէք ալա ուզլաշորըլ :

Լիւսի պու արա պաշընը մայթթ գատընընա չէվիրտիքտէ , մէրգումէնին
ուզուն ուզուն ահլար չէքտիկինի վէ տիք տիք Մօթիրօնա պագտըլընը վէ իթ-
թիֆաիյէ միւլազիմի միւթէվէֆա Պլանշէյի թէմամըլլա ունութմուշ կէօրիւնտի-
կինի կէօրիւնճէ , մէրգումէյէ սիւվալ իթտի .

— Մատամ Պլանշէճիկիմ , պիղիմլէ ըէֆագաթ իտէճէքտինիղ , տէյի՞մի . .

— Էկէր լազըմ օլսա , տիւննանըն ուճունա գատար պիլէ պէրապէրինիղտէ
կէլիրիմ —ճէվապ վէրտի օ իրի գարը քէմալը չէվգ ու խահլիլէ :

— Օ՛ , բահսթ օլունուղ , պիղ օ գատար ուզազլարա կիթմէյէճէյիղ . . .

— Պու ֆէնա —տէտի մէրգումէ գատըն քէնտի քէնտիյ— պու տէլիգանլը
պէնի ճէզպ իտիյօր . . . ճէհէննէմէ տէ կիթսէ արգասընտան կիտէճէյիմ . . .

Պու իւշ քիմէսնէ զիքր օլունան միւքեալէմէտէ պուլունարագ քէօշկէ
տօղրու կիտուպ , էէր գաթընըն գարուսընտան իչէրի կիրտիլէր :

Մատմազէլ վէրտիէ եաղրխանէնին արգասընտա վէ Մօթիրօն տա մէրգու-
մէնին գարըլսընտա օթուրտըլարընտան սօնղրա , Մատմազէլ Լիւսի տէտի :

— Էկէր եանըլմագսամ , տիւն ուզլաշմաղա տահա զիյատէ եազըն իտիք .

. . Էֆէնտի , տիւշիւնտինի՞ղ մի , վէ պու կիւն քեամիլէն ուզլաշապիլի՞րմիյիղ :

— Էկէր եալընըզ պէն օլսյըտըմ , Մատմազէլ —տէտի Մօթիրօն— սիղէ չէօյ-
լէ ճէվապ վէրիր իտիմ . «Էվլէթ , շիմտի վէ թէրէտտիւտ իթմէքիլին . . »

— Լաքին տէրէօհտէ իթտիկիմ մէնաֆի քեաֆֆէթէն պէնիմ օլմատըլը ճիհէթլէ ,
հէնուղ միւզաքէրէ իթմէյէ մէճպուր օլտուղըմը թէէսսիւֆի ազիմլէ պէյան ի-
տէրիմ . . .

— Էյ , ճանըմ , տահա նէ՞ իսթէրսինիղ . . .

— Պիր թէնզիլ վար , իւշ կիւնտէն պէրու իսթէյիպ մուվաֆֆագ օլամայօ-
րըմ , օնու հիմմէթ պույուրմանըլը իսթէրիմ . Էկէր օ օլմագսա , սիլին վէ պէ-
նիմ արղու իթտիկիմիղ ուզլաշմա պաշա չըգամայըպ , էինէ կէքի գալըր . . .

— Լաքին իսթէտիկինիղ օ թէնզիլ ֆապրիգամըզ իչիւն բէք աղըր պիր շէյ
տիր . . .

Մօթիրօն նէզաքէթլի պիր կիւլիւմէյիլըլէ պունա ինանմատըլընը անլաթ-
տըլընտա , Լիւսի սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք տէտի :

— Հիշ օյմաղսա օ թէնզիլին նըսֆը իլէ պու իշ իթիլէ՞մէզմիյիղ . . .

— Միւմքինտիղ տիր . . .

— Էկէր բագամլարլա սիղէ իսպաթ իթսէմ քի սիլին իսթէտիկինիղ թէն-
զիլէ պիղէ հիշ քեար գալմայօ՞ր . . .

— Հէր նէ գատար լիյագաթը թամմէնիղ վար իսէ տէ , Մատմազէլ , պու-
ճու կիւճճէ իսպաթ իտէպիլէճէկինիղէ շիւպհէմ եօգ տըր . . .

— Զանն իթտիկինիդ գատար կիւն իսպաթ իթմէյեճէյիմ, էֆէնտի . . .

— Եարընըդ պագայըմ էօյլէ իսէ . . .

— Շիմտի կէօրէճէքսինիդ :

Լիւսի պէօյլեք պիր թապագա քեաղըտ սլտը , վէ գալէմինի միւրէքքէպէ պաթըրարագ ըագամլար եազմանա պաշլատը . Լաքին պիր սզ սօնրա եանագ-լարընա եէնիտէն ֆէնա պիր սօլկունըգ կէլտի , կէօղլէրի նիմ գարանտը , գալէմ էլինտէն տիւշտիւ , վէ նիհայէթ «ֆէնա սլր աֆաղան պաթը . . . ազըմ պաշըմտան կիթտի» իպարէսինի կիւնպէլա սէօյլէեէպիլէրէք գօլթուգ սանտալիսարընը սրգասընա եասլանա գայտը :

Մօթիրօն իլէ մատամ Պլանշէ պու հալի կէօրիւնճէ կէնճ գըզըն եանընա գօշուպ վէ «նէ» օլտունըդ , Մատմաղէլ» տիլէրէք իքի թարաֆընտան թութ-տուլար :

Լիւսի ճէվապ վէրէմէտի , կէօղլէրի պիւսպիւթիւն գարանտը , վէ պաշը՝ պիր սանիլէ գատար սալլանտըգտան սօնղրա սօլ օմուգու իւզէրինէ տիւշիւ վէրտի :

Մէրգումէ գըզ քէնտինի պիւսպիւթիւն զայպ իթմիշ իտի :

Մատամ Պլանշէ պունու կէօրիւնճէ էնա պէնա օլարագ ազըլը պաշընտան կիթտի վէ եիւքսէք պիր սէտա իլէ շէզլէ պազըրմանա պաշլատը .

— Ա՛հ , եա Րապպիմ , մերհամէթ իյլէ պիղէ : Պու նէ պէտպա՞թըլըգ , պու նէ՞ տէհշէթլի ֆէլաքէթ տիր . . . Գըզճըղազ վէֆաթ իթտի . . . պէն տէ սրգասընտան էօլէճէկիմ . . .

— Տէլի գօճա գարը—տէտի Մօթիրօն քէնտի քէնտինէ , վէ պատէհու եիւքսէք սէսլէ շէօյլէ սէօյլէտի.— Մէրագ իթմէյինիդ , Մատամ :

— Մէրագ իթմէյիմ մի . . . սսլա . . . սսլա . . . էօլտիւկիւնտէն նաշի բէք մէյուսըմ . . .

— Մէյուս օլաճուգ պիր շէյ եօգ տըր . . . Մատմաղէլ Վէրտիէ պայըմըշ տըր վէ հալինտէն գօրգաճագ պիր շէյ եօգ տըր . . .

-- Սահի՞հ մի . էմի՞ն միսինիդ , էֆէնտի :

-- Էվվէթ , բէք էմինիմ :

-- Նէգաքէթլի տէլիգանլը , պէրիւրտար օլտարընըդ . . . էօմրիւմիւ գուր-թարըյօրընըդ . . . Լաքին ն՞է եարաճաղըզ , Սլլահըմ , նա՞սըլ իտէճէյիդ . . .

-- Էվվէլա Մատմաղէլ Լիւսինին ազըլը պաշընա կէթիրմէլի . . .

— Նա՞սըլ . . .

— Պրունընա բուհլար շէքտիրէրէք . . . էլպէթ տէ պիր բուհ շիշտի վար տըր պուրտա . . .

— Իւշ թանէմ վար պէնիմ . . .

— Նէ՞րէտէ տիր . . .

— Օտամտա . . .

— Պիր թանէտի եէթէր . . . գօշընըզ կէթիրինիդ . . .

— Կիտէյիմ , կիտէյիմ . . .

— Մատամ , պիր պարտագ տա թազէ սու կէթիրի իտէնիդ , էյի եարաքս-սընըդ . . .

— Էվիլէթ, Եֆէնտի, պիր շիչէ տէ սու . . . Ա՛հ, նէ՞ գազա, նէ՞ գազա . . . Ինսաֆսըզ, խային իչնի պաշը . . . պուռնարըն հէր սէպէպի օ տըր . . . գաֆասընը քէսմէլի տիր . . .

Մատամ Պլանչէ պուռնու սէօյլէտիքտէն սօնդրա, քէօչկտէն տիշարը ֆըր-լանտը, վէ աղըր վիւհուտընըն թահամմիւլ իթտիյի գատար խանէյէ սօզրու գօշտու կիթտի :

— Օ՛հ, իգպալըմ տա նէ՞ գատար եավէր —մըրըլտանտը Մօթիրօն իտարէ-խանէտէ եալընըզ գալտըղընտա— ումտուղըմտան զիյատէ իգպալիմ վար ըմըլ . վալլահի շէյթանըմ եիւրիւք տիր . . .

Մօթիրօն պուռնու տէյէրէք քէօչկիւն դարուսընա եազաշտը, պիրի կէլի՞-յօր մը, կէ՞լմէյօր մը, անլամագ իչիւն պաշընը տիշարը չըգարըպ սազա սօլա պագտը, պայըլը գալմըլ օլան կէնն գըզըն կէօզլէրինի աչամամագտա օլտուղը-նա էյիճէ էմին օլտու, վէ նիհայէթ ճէպինտէն եէնի վէ բարագ պիր անախթար չըգարըպ շիտտէթլէ սանտըղըն անախթար տէլիյինէ սօզտու, վէ անախթարըն օ քիլիտէ ույտուղընը կէօրիւնճէ բէք զիյատէ մէմնուն օլտու :

— Օ՛հ, նէ ալա —տէտի —չու հայագ կօպէրտէ էբէյիճէ տիրայէթ վար տըր . . . անախթար տէլիյինի ըէսմինի պալ մօմու իլէ նէ՞ կիւզէլ ալմըլ, էքիւ-րէօլ տէ հէզարիֆէնտ օլտուղուստան, անախթարը բէք կիւզէլ եարմըլ . . .

Շու սէօյլէտիքլէրիմիզ պիր տագիգա պիլէ սիւրմէքսիգին վուգու պուլմուշ տըր . . .

Պատէհու Մատամ Պլանչէ նէֆէտի քէսիլէրէք, նէրտիվէնին թա պաշընտա կէօրիւնտիւ վէ աղանը ալլուընըն իչինտէն գատըրկա կիպի եուվարլանտը :

— Վա՛յ շէյթան —տէտի Մօթիրօն քէնտի քէնտինէ— նէ տէ չարուզ կէլտի պու գարը . . . հէլէ քի պէն տէ չարուզ եարտըմ . . . զայպ իտէճէք վագթ եօզ իտի . . .

Մատամ Պլանչէ սօլ էլինտէ պիր ըուհ շիչէտի իլէ միր պիլըօր սու վէ սազ էլինտէ տէ պիր շիչէ սու օլտուղու հալտէ քէօչկիւն դարուսընտան իչէրի կիր-տիկինտէ, Մօթիրօն օ սախթէ անախթարը ճէպինէ գօյմուշ իտի :

Մէրգումէ գատըն իչէրի կիրինճէ պիր սանտալեանըն իւզէրինէ տիւշիւ վէր-տի : Լագըրտը իտէմէյօր իտի . բէք տար գօրսէսինին իչինտէ սօլուղու քէսիլ-մէքտէ վէ տազ կիպի կէօյիւսիւ թըրըր թըրըր աթմագտա իտի :

Մօթիրօն ըուհ շիչէսինի գարընըն էլինտէն ալտը, ազընը աշտը վէ Լիւսի-նին պուռնընա տօղրու կէօթիւրտի . կէնն գըզ տէրհալ պիր ազ թիթրէտի, ույգուսընտան ույանըր կիպի սալլանտը, պաշընը գալտըրտը, կէօզլէրինի աշտը, վէ պիր սանիյէ գատար նազարը իսթիղրապլա տէօրթ թարաֆընա պագտը :

— Էյի՞միսինիզ, Մատամազէլ —սիւվալ իթտի Մօթիրօն :

Մէրգումէ գըզ իշարէթլէ էյի օլտուղընը պիլտիրտի :

Պուռնուն իւզէրինէ, նէֆէսինին քէսիքլիյի բէյտէրբէյ ազալմագտա օլան Մա-տամ Պլանչէ տախի նիտալար իտէրէք վէ ահլար չէքէրէք Լիւսիյէ եազաշտը-ղընտա, Մօթիրօն մէրգումէ գատընա «սու պիլլօրընը . . . չարուզ . . . սօլ-տուրընըզ սու պիլլօրընը . . . » տէմիշ օլմաղլա, Մատամ Պլանչէ պու էմրէ իթաաթ իթտի :

— Իչինիզ , Մատմագէլ , բէճա խտերիմ —թէքրար իթտի տէլիգանը— պուս
նունալ քեամիլէն էյի օլանագսընը . . .

Լիւսի պիւլօրը ալըպ պիր եուտումտա սույու իչտիքօէն սօնդրա , պիր ահ
չէքէրէք տէտի .

— Մահիհ , հագգընը վար իմիչ . հիչ պիր շէյ օլմատըմ կիպի թէվամըլար
էյիլէշտիմ . . . Եօյլէ պիր աֆաղան կէլտիկինտէ քէնտիմի պիւսպիւթիւն պը-
րագտըղըմ իչիւն շիմտի ութանըյօրըմ պիլլէ . . .

Մօժիրօն պու լագըրտըյը գապուլ իթմէմ տէյէճէկի սըրատա , Անտրէ տը
Վիլլէր՝ թահսիլտէն ալտէթ խտերէք , խտարէխանէյէ կիրտի , վէ Լիւսինին սօլ-
կուկըղընը վէ գօլթուղա նիմ եապանմըլ օյտուղը հալտէ գօգուսը օրթալըլար
պիւրիւմիւլ օլան էթեր բուհունը պրուհընա շէքտիկինի կէօրտիւկինտէ , թապն
ճիւկ վէ տէհէթ էսէրի օլարագ պիր ահը սէրտ շէքտի :

Մէրգում եագըճը պու հալի կէօրէրէք մօմօր օլտու վէ կիւնպէլա շու
սէօլլէրի քէքէլէյէպիլտի .

— Մատմաղէլ Լիւսի . . . եա Րապպիմ . . . նէ՞ օլտունուզ . . .

— Մէրագ իթմէյինիզ , Միւթիւ Անտրէճիկիմ —ճէվապ վէրտի Մօժիրօն— պիր
շէյ տէյիլ տիր . . . հիչ օլմագսա գօրգուլանագ պիր շէյ եօգ տըր . . . Մատ-
մաղէլ Վէրտիէ՝ շախսէն քէնտիսինէ բանի օլմայան պիր շէյտէն տօլայը շէտիւ
պիր հէյէճանա տիւչար օլտու . . . սընըրլարը բէք կէրկիլէնէքէք իւգէրինէ
քիւշիւք պիր պայկընըգ կէլտի . . . լաքին , շիւքիւրլէր օլտուն , կէշտի վէ եիւ-
ղիւնիւն ալ բէնքլէրի կէօրիւնմէյէ պաշլատը . . .

— Էվվէթ , կէօրիւյօրըմ . շիւքիւր Ալլահա —թէքրար իթտի սանտըգքեար-
լաքին պու շէտիտ հէյէճանըն սէպէպի նէ՞ խտի . . .

Մօժիրօն պիր բարմաղընը տուտագլարընըն իւգէրինէ գօյտու վէ պատէհու
տէտի .

— Սուս . . . սուս . . . շիմտիլիք պու թէհիլքէլի պահը աշմայալըմ . . .
պունու սօնդրա սիղէ պիլտիրիրիմ . . . Մատմաղէլ Վէրտիէնին իսթիրահաթա
իհթիյանը վար տըր . . . եօրմայալըմ գըզը վէ շէքիլպ կիտէլիմ . . .

Թ.

ԵԼՇԻԼ ՍԻԹՐԷ ՎԷ ԽՕՐՕԶ ԹԻԻՅԻԻ

Պու էսնատէ Վիւսի լագըրտըյա գարըլարագ տէտի .

— Մահիհ , պիր եօրիւնըլը տույույօրըմ՝ վէ պիր սաաթ գատար իպթիրա-
հաթ իթմէք իսթէրիմ . . . Մատամ Պլանչէ տարիէմէ գատար պէնիմէ կէլմէ-
յէ թէնէզղիւլ պույուրաճագ ալըր . . . սիդի պիրլիքտէ պրագըրըմ , եֆէնտիլէր
. . . Պու սապահ Մ . Մօժիրօնա վէրտիկիմ պօշ սըզընթըտան տօլայը բէք գի-
յատէ թէէտիւֆ իտէրիմ . լաքին սահիհէն նամիղան օլտուղըմտան , իչ իւգէ-
րիֆէ գօնուշամամ . . .

— Օհ , զարար եօգ , Մատմաղէլ —ճէվապ վէրտի Մօժիրօն— պու կիւն. սի-

դինէ քէտիմէք իւմիտինտէ պուլունտըղըմ բազարըղը եարըն էֆէնտի քէտերի-
նիզէ պիթիբիբիմ . . . պունտա հիչ պիբ պէյիս եօզ տըր . . .

Լիւսի այսօգա գպչըպ , ֆագաթ քէնտիսինին ումտըղընտան զիյատէ նամիդան
վէ զայըֆ օչտուղընտան , Մատամ Պլանդէնին գօլընա տայանմար լաղըմ կէտիք

— Մատամաղէլ , —տէտի Անտրէ— թահսիլէ չըգմազտան էվվէլ սիզէ պրագ-
տըղըմ սանտըզ անախթարընը պսնա իատէ իթմէյէ հիմմէթ պուլուրը թմարընը :

— Ալընըզ անախթարը , Միւսի Անտրէ , վէ ասլա իշինիզ օլմայան պիբ
խըտմէթի իյֆայէ թէնէզզիւլ պուլուրտըղընըգտան տօլայը թէքրար թէնէքբիւրի
խալխանէմի գապուլ իտինիզ . . .

— Օհ , Մատամաղէլ , պէն վաղիյֆէմի ինրա իթտիմ . . .

— Վաղիյֆէնիզտէն զիյատէսինի , բէք չօզ զիյատէսինի ինրա իթտինիզ ,
Միւսի Անտրէ . . . ասլա ունութմայանգաղըմ . . . թահսիլթընը շայանը
մէմնուէիյէթ մի տիր . . .

— Յօլիցա վէ բուսուլար թէէտիյէ օլունմուշ տըր —թէքրար իթտի սան-
տըզքեհար— չանթամտա պանգա քեաղըտըլա էլլի պին ֆրանգ վար տըր . . .

Պու լազըրտընըն իւզէրինէ Ալպէր Մօփրօնըն կէօլէրինտէ պիբ հըրս ու
թամա ըլըղը բարլայըպ , ֆագաթ քիմսէյէ չազտըրմամագ իշիւն մէրգուլմ տէ-
լիգանը տէրհալ կէօլէրինի էօնիւնէ տօղրու էյտի :

— Չօզ ալա , չօզ ալա —տէտի Լիւսի Վէրտիէ— բէտէրիմին սարրաֆընա
միւրանգաթ իթմէքսիզին իշի եօլունա գօյտուզ . . . պէն տէ պունու արզու
իտիյօր իտիմ . . . Ալլահա ըմարլատըզ , էֆէնտիլէր , եինէ կէօրիւշէլիմ . . .

Մէրգուլմէ կէնճ զըզ պունու տէյերէք վէ Մատամ Պլանդէնին գօլընա
տայանարագ խանէյէ տօղրու կիթմէյէ պաշլատը :

Պու իբի գատըն կէօզտէն նիհան օլունճա , Անտրէ տը Վիլլէթ՝ Մօփրօնա
տօղրու տէօնիւպ տէտի .

— Շիմտի բէճա իտէրիմ սիզէ , էֆէնտի . սիզ պէնիմ հազըմտա խայըր-
խահսընըզ , պուրատա օլմատըղըմ վաղթ նէ՞ վուզու պուլտու իսէ սէօլէյինիզ . . .

— Ատամ՝ , Միւսի Անտրէճիկիմ , պրագընըզ շունու , էնէմմիյէթ վէրէճէք
պիբ շէյ տէյիլ տիր . . . իթիյար պիբ իշնի պէնտէնիզէ ումուլմագ պիբ պէտ
մուամէլէտէ պուլունտըղընտան , Մատամաղէլ Լիւսի մէլազլանըպ , իւզէրինէ
էօլլէ պիբ աֆաղան պաստը . . .

— Իթիյար պիբ իշնի՞ մի —թէքրար իթտի Անտրէ— էլլի պէշ պլթմըլ եա-
չընտա պիբ ատամ , տէյիլ՝ մի . . .

— Էվլէթ :

— Իրի վէ զայըֆ , շէհրէսի սօլկուն , սաշլարը գար կիպի պէյազ . . .

— Թամօ տըր :

— Իշնի պաշը Բիէր մի . . .

— Չանն իտէրիմ իպիինի պէօլլէ սէօլլէտիլէր . . .

— Պէօլլէ եարանաղընա էմին իտիմ . . . պու սէֆիլ ատամ րէլի օլույօր :

— Ֆիլհագիգա պէն տէ էօլլէ զանն իտէրիմ քի մէրգուլմ բէք ազլը պա-
չընտա պիբ շէյ տէյիլ տիր . . . լաքին պու տա քէնտիսինի բաքա չըգարա-
ճագ պիբ հալ տըր . . .

—Նէ՞ք ետքը . . . նէ՞ք սէօյլէտի . . .

Մօծիրօն՝ Լիւսիյէ նէ նազլ իթմիչ իտի իսէ , աշնը հիքեայէյէ պաշլայըպօ Անտրէ տէ մահզուն պիր թարզտա պաշընը սալլայարագ տիյնէմէքտէ իտի : Պիր տէ Մօծիրօն հիքեայէսինէ խիթամ վերինճէ , Անտրէ շէօյլէ տէտի .

—Պէն օնու կէօղիւնէ կէօրիւնէճէյիմ . սիզ էմին օլունուզ քի , պիր տա-
հա պէօյլէ շայանը թէէսսիւֆի պիր վագաա վուզուա կէլմէյէճէք տիր . . .

—Բէք ալա , էմինիմ —ճէվապ վերտի տէլիզանլը կիւլէրէք : —Վալլահի , պիրտէն պիրէ պիր ատամըն իզէրինէ հիւճում իտէն եապանի պիր հէրիֆէ գարըը միւտաֆէտի նէֆս իթմէք բէք տէ խօշանըլը պիր շէյ տէյի տիր . . .

Պատէհու Մօծիրօն լազըրտըսընը շէվիրիպ շէօյլէ սէօյլէտի .

—Միւսիւ Անտրէճիկիմ , սանտգգքեարլըզ վէ եազըճըլըզ մէմուրիյէթլէրի-
նիզէ շիմտի թահսիլտարլըզ մէմուրիյէթիւնի՞ տէ մի իլավէ իտիօրսընըզ . . .

—Գազաի իթթիֆագ պէօյլէ պիր շէյ օլտու . օ տա պիր տէֆա իշիւն տըր :

—Նասըլ . . .

Պուրատա Անտրէ՛ թահսիլտարըն պաշընա կէլէն գազայը նազլ իթտի , վէ հիքեայէսինէ տէվամ իտէրէք , շանթասընտան պէհէրի օն պին ֆրանզըզ պէշ բաքէթ պանգա պիլէթի շըզարտը , վէ գացատա էվվէլճէ պուլունանլարըն եա-
նընա գօյտու :

—Սահիհ , պէն տէ օնու տիւշիւնիօրըմ —տէտի Մօծիրօն պիր ֆիւթուր-
սըզլըզլա— եարըն այըն ՆՅի օլուպ թագսիթ կիւնիւ տիր . . . սիզին չօ՞գ մը տըր :

—Խա՛յր . . . բէք ազ պիր շէյ , հէման տէյէպիլիրիմ .քի պուլտան ազ
թագսիթիմիզ օլմամը տըր . . .

—Նէ՞ք գատար վար . . .

—Ալթմը իւշ պին գատար . . .

—Օ՛ , լաքին պու տա էրէյիճէ պիր շէյ տիր . . .

—Պիզիմ գումբանեա իշիւն պիր շէյ տէյիլ տիր . . . այըն նըսըֆլարընտա
վուզու պուլան թէէտիյաթըմըզ հէման տայմա եիւզ պին ֆրանզըզ կէշէր իտի , վէ
էկէր Մ . Վէրտիէնին քիւլիյէթ իւզրէ միւպայէա իթտիկի օտուն վէ քէրէս-
թէլէրին պէտէլին հէման բէշին մէրմէք ատէթի օլմազսա իտի , թագսիթլէ-
րիմիզ տահա չօգ օլուր իտի . . .

—Սահիհ մի . . .

—Էվլէթ , սահիհ . . . օտուն վէ քէրէսթէ սահիպլէրի իլէ բարասը բէ-
շին բազարըզ իտէր իսէ , բէք պէօյիւք պիր ֆաիտէ պուլուր . . . մէսէլա
ազշէլէրինի պէօյլէ բէշին վէրտիքտէ եիւզտէ ալթը սզօնթօ այը գօր , վէ
պուլտան սէնէ պաշընա գատար պէօյիւք պիր մէպլազ հասըլ օլուր . . .

—Տիմէք Վէրտիէ գումբանեասը բէ՞ք զէնկին տիր . . .

Անտրէ պիր հարէքէթլէ «ուլումազ տէրէճէտէ զէնկին տիր» տիմէք իս-
թէտիկիւնտէ , Մօծիրօն թէքրար սիւվալ իթտի .

—Պու գատար սէրվէթ վար էքէն Մ . Վէրտիէ սատէ պիր էօմիւր կէշիւրի՞ր
վէ պիր եազըճը կիպի տէ շալըճըր . . .

—Էֆէնտի գատար շալըշան հիշ պիր եազըճը կէօրմէմիշիմ —ճէվապ վերտի

Անտրէ կիւլէրէք— էվճէ եաշայըը՝ կիւնպէլա ունու ունունա կէթիրէպիլէն՝
Փագըը քանաֆըն եաշայըը կիպի տիր . . .

—Նէ զարիպ վէ կէօրիւլմէմիշ թամաքեարըզ . . .

—Պունուն թամաքեարըզտան նէշէթ իթտիկինն պիլէմէմ . հէմ տէ պէօյլէ
օլտուզընա շիւպհէմ վար տըր . . . պէն տէրիմ քի հիշ պիր շէյէ իհթիյաճ ու
արզուսը օլմատըղընտան , պէօյլէ պիր սատէ էօմիւր կէշիւրյօր . . .

—Թէմէթթիւ վէ վարիտաթ տայմա արթըպ , հիշ տէ սարֆ իտիլմէտիկի
կիպի , էլպէթթիւ եըղըտըզճա եըղըըր —Թէքար իթտի Մօթիօն :

—Սահիհ , էօյլէ տիր —տէտի Վիլլէր :

—Պու սերվէթ եըղըըպ եըղըըպ նիհայէթ հատտ ու հիսապա կէլմէզ պիր
րատտէյէ պալիղ օլարագ , Մատմագէլ Լիւսի տէ օ հալտէ Բարիզին զէնկին մի-
րասեհտի գըզլարընտան պիրի օլաճագ տըր . . .

—Էվվէթ , էօյլէ տիր ամմա նէ՛ ֆաիտէ —մըրըլտանտը սանտըզքեար :

—Նի՛շիւն նէ ֆաիտէ տիյօրսընըզ . . . Անտրէճիկիմ . էկէր մէրգուճէյէ
գօճա օլուր իսէնիզ , ըյանդօտա պէօյիւք պիր իքրամիյէ գազանմըզ օլուրսընըզ :

—Պէնիմ անըն սէրվէթիւնտէ կէօզիւմ եօզ . . .

—Պունու թարիֆ իսթէմէզ , աճայիպ տէլիզանլը , սիզին աճ կէօլիւ օլ-
մատըղընըզ պիր տագիզա պիլէ շիւպհէ իթմէմ . . . լաքին , ինանընըզ , սէր-
վէթ հիշ պիր շէյին ֆէնալըլընա սէպէպ օլմազ . . .

—Էֆէնտի , պիլի՛րմիսինիզ քի , պիր կիւն պէնիմ արգու վէ իւմիտլէրիմէ
միւէսսէր օլմազ իշիւն եալընըզ սիզէ կիւլէնիյօրմ . . . պէնիմ իշիւն եէնի
պիր մուամէլէ իճրասընա հիմմէթ պույուրտընը՞զ մը . . .

—Էվվէթ , Անտրէճիկիմ , վէ եարըն , պէլքի պու ազլամ պիլէ , սիզէ պիր
էյի խապէր վէրէճէկիմի իւմիտ իտէրիմ . . .

—Ա՛հ , էֆէնտի , պէնիմ վէլիինիյմէթիմ օլաճագսընըզ . . .

Վիլլէր պու սօն սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա , Բիւթօն նամ քէօթէքտէն
տօլայը պու քիթապտա պուհսը սէպգաթ իտէն Բարիօն նամ քիւշիւք չըրագ
շաբգասընը չըգարարագ վէ գումրսլ աաշլարընը սարգարագ իտարէխանէտէն
իշէրի կիրտի :

—Նէ՞ իսթէրսին , չօճուզ —սիւվալ իթտի սանտըզքեար :

—Միւսիւ Անտրէ —ճէվապ վէրտի չօճուզ— թամրլ պուլըվարընտաքի ճանս
պազտա մուհարէպէ օյունլարընտա կէօրիւնէն ժէնէրալլար կիպի պիր Ավսթրիա-
լը ժէնէրալ կէլմիշ . . . սրմա շէրիտիլ եէշիլ պիր սէթրէ կիլինմիշ , իրի սբա-
լէթլէր գօյմուշ պլիւնտէ կիւզէլ պիր գըլըճ վէ պաշընտա տա թիւլիւ պիր շաբ-
գա վար . . .

—Պիր Ավսթրիալը ժէնէրալ մը —Թէքար իթտի տը Վիլլէր :

—Քէնտիսի տէմէտի . լաքին պէն կէօրտիւմ , էօյլէ տիր . . .

—Է՛յ , նէ՞ իշիւն կէլիպ պու ժէնէրալը պանա խապէր վէրլիյօրսըն . . .

—Չիւնքի ֆապրիգատա պիր էֆէնտի վարըմը մութլազ օնու կէօրմէք
իսթէյօր . . . տիյօր քի բէք աճէլէ պիր մէքթուպա օ էֆէնտիին խանէսին-
տէն կէլմիշ տիր . . . քէնտիսինէ խապէր վէրմիշլէր քի պուրատա տըր . զա-

Թէն արագանը տա գարուտա տըր վէ օնու բէք ալա Թանըրըմ տիյօր . . .
Ժէնէրալ տա արապա իլէ կէլմիլ . . . արատըրը էֆէնտիինն իսմի Մօնթէօրօն մը
Մօնթէօրօն մը , շէօյլէ պիր շէյ տիր . . .

— Լաքին — պաղըրտը Վիլլէր — սիզ օլմալըսընըզ , Միւսիւ Մօթիրօն . . .

— Մօթիրօն — տէտի շօնուզ շիտտէթլէ — էվվէթ . . . էվվէթ . . . Թամ օ
տըր . . . Ժէնէրալը պուրայա կէթիրէյի՞մ մի . . .

— Պիր շէյ անլայօրմըսընըզ պուլնտան — սիւվալ իթտի Անտրէ տը Վիլլէր :
Մօթիրօն գահգահ կիւլմէյէ պսշլատը վէ շէօյլէ պիր ճէվապ վէրտի .

— Բէք ալա անլայօրըմ . . . Սվսթրիալը Ժէնէրալ տէտիկի՝ ավճը գըյա-
ֆէթինտէ պիր խըզմէթնի տիր , պաշգա քիմսէ տէյիլ . . . էկէր Մ. տը Վիլ-
լէր միւսատէ իտէր իսէ , պուրայա կէթիր , ահմագ շօնուզ . . .

— Միւսատէ իթմէյէճէք նէ՞ վար — տէտի Անտրէ պաշընը էյէրէք :

Բարիօն երըտըրըմ կիպի գօշոու , վէ արգասընտա տէհշէթլի սուրէթլէ
կիյինմիլ իրի պիր խըտմէթ քեաք պուլուլնտուղու հալտէ տէրհալ կէրի տէօն-
տիւ . . .

Ավճը գըյաֆէթլէրինն մօտասը կէլմիլ տիր , վէ Ավընիւ տը լիմբէրաթ-
րիս ճատտէսինտէ , կէօյիւն սօլ գըյըսընտա , Պուլօնեը օրմանընտա գաթար Թա-
թար կէզէն լանտօ վէ ֆայթօնլարտան խօրօզ Թիւլլէրինն սալլանըպ տուրտու-
ղը արթըզ կէօրիւնմէյօր . Լաքին 1854 սէնէսինտէ պու գըյաֆէթ հէնուզ Թէք
թիւք պուլուլնուր իտի :

— Ա , սի՞զմիսինիզ , Լօրէն — տէտի Մօթիրօն — նէ՞ վար քի պուրայա գատար
կէլիպ պէնի արայօրսընըզ . . .

— Էֆէնտիմտէն խաքիթայինիզ իչիւն պիր մէքթուպ կէթիրտիմ — ճէվապ
վէրտի ավճը գըյաֆէթլի ատամ — վէ Մ. Վիզօնթ պու մէքթուպըն շօգ միւս-
թաճէլ օլտուղընը վէ պիննէֆս սահիպինէ վէրմէք լազըմ կէլտիկինի խապէր
վէրմիլ օլտուղընտան , էֆէնտիինն օտա ուշաղընըն Թարիֆի մուճիպինճէ պու-
րայա կէլտիմ . . .

— Էյ մէքթուպ նէրէտէ . . .

— Ալընըզ , էֆէնտիմ . . .

— Պիր ճէվապ վա՞ր մը . . .

— Պիլմէյօրըմ . . . օգուլուլուզ կէօրէճէքսինիզ . . .

Մէքթուպըն զարֆը բէք պէօյիւք օլուպ , արգասընա տա իրի պիր մէօ-
հիւր ժամու եարըշարըլմըլ վէ իւզէրինէ արմալը պիր մէօհիւր վուրուլմուշիտի
Մօթիրօն մէօհիւրիւ սէօքրիւ , գարֆը երթտը վէ իչինտէն Թիրշէ կիպի
գալըն պիր Թապագա տէօրթ քէօշէ քեաղըտ չըգարըպ , իւզէրինտէքի պիր
գաշ սաթըրը կէօղտէն կէչիրտիքտէն սօնղրա տէտի :

— Թահրիբէն սիզէ ճէվապ մէվապ վէրմէյէճէյիմ . . . քէնտի էֆքեարը-
նա բէք պէյէնտիյիմի վէ Թէմամըյլա պանա կիւվէնէպիլիր օլտուղընը Մ. Վի-
զօնթա սէօյլէյինիզ . . .

— Պաշգա պիր շէյ եօ՞գ մը , էֆէնտի . . .

— Խայր , պաշգա պիր շէյ եօգ տըր . . .

Մերգում ավել զբյաֆէթլի խըտմէթ քեար սէլամլայըս տիշորը չըգտըղըն-
տա, Մօփրօն Անտրէյէ խիթապէն տէտի .

— Միւսիւ տը Վիլլէրճիկիմ, մէմուլին զայրը ջըրրագ պաղըղըմ շու մէք-
թուպ սիզին հագգընըգտա օլտուղընը սէօյլէր իսէմ, թասանհիւպի ազիմիհիզի
մուճիպ օլանաղըմ, տէյի՞ Լ մի . . .

— Պէնիմ հագգըմտա՞ մը — պաղըրտը սանտըգքեար քէմալը հայրէթլէ :

— Էվվէթ . . . Էվվէթ . . . պու մէքթուպ պէնիմ էն ազիզ ահպապլա-
ըմտան պիրի պուլունան վէ շէհրի էթրաֆընտա ինչաւթը էպնիյէ շիրքէթի-
նին մէճիսի խարէսինտէ բէֆիդի՞ օլան Վիգօնիթ տը Մօնթէկընըն տըր . . .

Անտրէ պու միւժտէյի ալընճա, ահ տէյի պիր նիտա իտուպ, շիտտէթը
խալէճանընտան նաշի սօրուղու քէսիլտի :

— Վիգօնիթ տը Մօնթէկըյա սիզին իշիւն սէօյլէտիմ — թէքրար իթտի Մօ-
փրօն — տէֆաթլէ լաֆ աղըմ վէ թարիֆէ հանէթ օլմատըղը վէճէլէ բէք զի-
յատէ իթիմաս իթտիմ . . . սիզի իշիւն արղու իթտիկիմ մէմուրիյէթի էլտէ
իթմէք իւզրէ տիկէր բէֆիզիլրիմիզ նէգտինտէ իճրաի նուֆուզ իթմէսինի պիր
խըտմէթը շախսիյէ կիպի թալէսի իթտիկիմի մուամալէյէ սէօյլէտիմ վէ թէքրար
իթտիմ . . . իշթէ Վիգօնիթ տա շիմտի պուճա ճէվապ վէրիյօր . . .

Պուճու իշիթտիքտէ Մ. տը Վիլլէր քէքէլէյէրէք սիւվալ իթտի .

— Նէ՞ ճէվապ վէրիյօր . . .

— Օգուլունուզ . . .

Մօփրօն պուճու տիյէրէք աշըգ մէքթուպը տա սանտըգքեարա վէրմէք-
տէ իտի :

Ժ.

ՏԱՎԷԹ

Անտրէ՞ քեաղըտը բէք բարլագ օլան վէ պաղընտա տա մէօհիւր մօմընտա-
քի արմայա պէնղէր արմատը պուլունան մէքթուպը ալըպ, ուզու՞ն վէ սարլլա-
տէլէրէ մախսուս պիր եաղը իլէ եաղըլան սթիտէքի սաթրըլարը քէմուլը խա-
հիլլէ օգուտու .

«Ազիզիմ, հըմայէ իթմէք իսթէտիկին տէլիգանը Մ. տը Վիլլէր հագգըն-
տա պանա օ դատար չօգ սէօյլէտին քի, նիհայէթ պէն տախի սէնին կիպի
օնա մէրագ վէրմէյէ պաշլատըմ . . .

«Մոնա մալիւմ սիր քի, գումբանեամըղըն սըրքեաթիպի ումումիլիկինտէ
հէր քիմ պուլունուր իսէ, տայմա մէշուր ատէմլէր իլէ իսթիլաթտա օլուր .
իմտի պու մէմուրիյէթէ նասպ օլունանճագ զաթ թէմամըյա տիւնեա ատամը
օլմալը տըր :

«Մ. տը Վիլլէր պու իլէ բէք միւնասիպ սիր տէտին, պէն տէ սանա միւ-
րաճաթ իտիյօրըմ, զիրա էյի պիլիրիմ քի պու իշլէրտէն սէն էյի անլարսըն .
լաքին բէֆիզլէրիմիզ տէ պու էֆքեարա միւլթէրէք օլմալը տըրլար, պուճա
շաբուզ վէ էմին պիր սուրէթտէ մուվաֆֆագ օլմագ իշիւն ալա պիր շարէ պուլ-
տում . . .

«Մ. սը Ռիպօգուր իէ Մ. սը Կրանվալըն մէնիսի իտարէ իւզէրինէ պէօ-
յիւք թէտսիլէրի վար սըր . . .»

«Պու ազչամ անլէրի Տրէր-Յրօվանսօտա թաամա տավէթ իթտիմ : -Անլէր-
տէ գապուլ իթտիլէր :

«Սէն տէ կէլ վէ Մ. սը Վիլլէրի տէ պէրապէր կէթիր , մուճարլէյհի պու
էֆէնտիլէրէ թագաիմ իտէրսին վէ անլէր տէ մուճարլէյհ հազզընտա անիտէ-
պիր գարար վէրէպիլիլիլէր . . . Էկէր պու գարար մուտիտ օլուր իսէ -հօ՛չ
էօյլէ օլաճաղընա շիւպհէմ եօգ եա՛-զաննըմտա էվֆէլէնէ ֆիւթուհաթ շարգիսինի
թէրէննիլմ իտէր , վէ տէնիղի կէօրմէտէն պաճաղարընը սըղամագ թէհլիբէ-
սինէ տիւշմէքօիղին , քէնտիմիղի ահվալէ զալիպ ատտ իտէպիլիլիլ . . .»

«Պու ազչամ պէքլէրիմ , աղիղիմ . . . Էսէրը մուհապպէթ օլմագ իւզրէ-
էլինիղի սըգարըմ :

«Վիթօնթ ԿՕՆԹՐԱՆ ՏԸ ՄՕՆԹԷԿԼ»

«Ձէյլ — Թամ սաաթ 10տա Տրէր-Յրօվանսօտա քիւշիւք սալօնտա 6 նիւ-
մէրօտա պուլուչաճաղըլ : Թամ վագթիւնտէ պուլուճմանը թավսիյէ իտէրիմ .»

— Է ճանըմ , Մ. սը Վիլլէրհիկիմ , նէ՞ տէրսինիղ պուճա -սիւվալ իթտի Մօ-
ժիրօն՝ սանտըգքեար մէքթուպը օղույուպ պիթիրտիքտէն սօնըրա :

— Պէնիմ հազգըմտա խայրխահլըղընը բէք պէօյիւք տիր -պաղըրտը Անտ-
րէ- Էկէր պիւթիւն էօմրիւմտէ սիղէ պէյանը միննէթտարի իթսէմ եինէ էօտէ-
յէմէմ . . .»

Մօժիրօն կիւլիւմսէտի վէ շէօյլէ ճէվապ վէրտի .

— Միւպալէղա իսթէմէղ , բէճա իտէրիմ , աղիղիմ . . . եաքտըղըմ աաէթա-
պիր շէյ սիր . . . Պուճտան մաստա սիղի իչիւն նէ գատար շալըշլօրսամ պէ-
նիմ իչիւն տէ օ գատար շալըշլօրըմ . . . Գուճաճանամըղըն սըրքեաթիպի ու-
մուճարի իլէ պէնիմ տայմա միւնասէյաթըմ օլաճագ սըր . . . իմտի թարիֆէ
հաճէթ տէյիլ տիր քի , պէն տէ հազզ իթտիկիմ պիրիինի սըր քեաթիպ օլմասընա
պիթթապ արզու իտէրիմ . . . Պէն ֆէտաըեար պիր ատէմ կիպի իճրաի մուա-
մէլէ իթմէյիպ , էնպանիլէթի օլան պիր ատէմ կիպի շալըշլօրըմ . . . Պագալըմ
սիղճէ հազլը՝ մըյըմ , տէյիլ միյիմ . . .»

— Սիղ նասըլ իսթէրսէնիղ պէնտէնիղ գաթլանըր վէ գապուլ իտէրիմ , է-
ֆէնտի -ճէվապ վէրտի Անտրէ կիւլիւմսէյէրէք : -Լաքին եինէ պանա իթտի-
կինիղ խըտմէթ հազզընտա պէնտէնիղ տէ քէնտի էֆքեարը շախսիյէմտէն վազ
կէշմէյէճէյիմ . պու խըտմէթի պանա բէք ալա պիր թարգտա իթմէքաէ օլտու-
ղընըգտան , օ խըտմէթի գըյմէթի տէ եիւղ գաթ արթըյօր . . .»

— Նէ՞ ինատնը գաֆանըղ վար . . . -պաղըրտը Մօժիրօն :

— Միւնէթտարըղ ինատնըղ տէյիլ տիր . . .»

— Սէօղ սիղին օլմագ իսթէրսինիղ . օլտուն . . . Լաքին պա՛ միւքեալէմէյի
գարայիլըմ . . . Պու ազչամ սիղ տէ պիղիմիլէ պուլուճաճագսընըղ , տէյիլ մի :

— Հագիգաթէն , իսթիգպայիմին միւթէվագըրֆ պուլուճտըղը շու տավէթի
րէտտ իթմէք տէլիլիկիւնտէ պուլուճմայաճաղըմ . . . Լաքին պիր շէյ իչիւն պիր

ազ էնտիշէ վէ վէսվէսէ իտիյօրըմ . . . ազ տէյիլ , աստէթա էբէյիճէ էնտիշէ իտիյօրըմ . . . պուռու սիզտէն կիզլէյէմէմ . . .

— Նէ՞ շէյ տիր . . .

— Սիզ պու էֆէնտիլէրէ պիր Կի-նէա աբաճը վառ իթմիշտինիզ . . . Վի-գօնթ տը Մօնթէկլըն մէքթուպընտա պէօյլէ եազըլը իտի . . .

— Է՞յ . . .

— Պէն էօյլէ պիր հալտէ տէյիլիմ . . . պէնտէ օ խասսէ եօզ տըր . . . պու էֆէնտիլէր պէնի պիհազզըն շէօյլէ պիր էհլի ըրզ մէմուր կէօրէճէքլէր տիր . սիզին սէօյլէտիյինիզ օ բարլազ թավր ու հարէքէթլէր պէնտէ ասլա եօզ տըր . ծնլար իսէ պէնտէն պուռու պէքլէյէճէքլէր տիր . . .

— Էհլի ըրզ օլմազ էյի տիր , Անարէճիկիմ —ճէվապ վէրտի շիտտէթլէ-լա-քին բէք զլյատէսի էյի տէյիլ տիր . սիզտէ թապիի պիր եիւքսէք հալ ու վազիյէթ վար տըր , վէ թավր ու հարէքէթինիզ՝ սատէլիկի իլէ պէրապէր բէք միւքէմմէլ տիր . . . իմտի գօրգմայընըզ , մութլազա գապուլ օլունանագսընըզ , զիրա բէք չօզ ատամ վէ միւթէպէր ատամլար պիլիլիմ քի , սիզէ պէնգէսէլէր իտի բէք մէսուտ օլանագլար իտի . . .

— Եիմտի սահիհէն էմնիյէթիմ օլապիլի՞ր մի տէրսինիզ . . .

— Էմնիյէթը քեամիլէնիզ օլապիլի . . . մուվաֆիթազ օլանաղըմըզտա շիւպ-հէմ եօզ տըր . . .

— Սիզէ ինանըրըմ . . .

— Էյի եաբարսընըզ . . . Անճագ քէնտինիզէ պիր ազ շէքի տիւզէն վէր-մէնիզի թավսիյէ իտերիմ . . .

— Լաքին չօզ բուպամ եօզ տըր . . .

— Սիյահ , սէթրէ բանթալօն , պէյազ եէլէք , սամանի էլտիւլէնինիզ էլպէթ-թէ վար . . . եախօտ ազամա գատար պիր գաթ թէտարիք իտէպիլիլիսինիզ . . . սաաթ թամ 10տա Ֆրէր-Բրօվանսօտա պուլունընըզ . . . օրատա պէնի սօրունըզ . . . էկէր կէլմէմիշ օլուր իսէմ , պիր ազ պէքլէյինիզ , պէն կէճիք-մէմ . . . էկէր օրատա օլտուղըմը խապէր վէրիլէր իսէ , գարթ տը վիզիթի-նիզի պանա կէօնտէրինիզ . . . պէն անիտէ աշաղա էնէր սիզի ալըրըմ՝ վէ քէն-տի քէնտինիզի թագտիմ իթմէք սըզընթըսընտան սիզի գուրթարըրըմ . . .

— Արթըզ սիզէ թէշէքքիւր իթմէյէճէյիմ . . . պուռուն սօնու կէլմէյէճէք տիր . . .

— Իշ պիթտիքտէն սօնղրա հէբսի պիրտէն պանա պէյանը թէշէքքիւր ի-տէրսինիզ . . . Ալլահա ըմարլատըզ , Միւսիւ Անարէճիկիմ , պու ազլամ ին-չալլահ կէօրիւշիւրիւզ . . .

Մօփրօն Ֆապրիգատան չըզըպ տրապասընա պիտի վէ սէրիան հարէքէթ իթտի :

Սանտրգքեար եալընըզ գալտըզտա իշճի պաշըյը չաղրթտը :

Բիէր պաշընը էօնիւնէ էյմիշ վէ շաշըմըզ պիր հալտէ օլարազ կէլտի : Մէրգուճ կէօզլէրինի Մ . տը Վիլլէր իւզէրինէ գալտըմանեա ճէսարէթ իտէմէ-մէքտէ իտի :

— Վալլահի-տէտի Վիլլէր պաղըրարազ-չիմտի սիզին զարիպ հարէքէթի-

նիզ հազգընտա սէօյլէտիքլէրի շէյլէրէ կիւն ինանըյօր իտիմ . . Միւմքին մի՞ տիր քի պու սապահքի միւքեալէմէմիգտէն սօնդրա , քէնտիմէ տօսթ վէ համի պէլլէտիկիմ պիր ատամ ալէյհինտէ պիլա սէպէպ պիլա պէհանէ էօյլէ թէհտիտլէրտէ վէ թաարրուզաթտա պուլունասընը . պէն պիլիր իտիմ քի սիզ պէնի սէվէրսինիզ :

— Գաֆամը էզսէնիզ , հազգընըզ վար , Միւսիւ Անարէ —տէտի իշնի պաշը քէքէլէյէրէք—զիրա հիչ պիր իթիգարըմ եօզ տըր , եախօտ նէ սիզէ , նէ տէ քիմսէյէ էյի կէօրիւնէճէք պիր իթիրազըմ եօզ տըր . . . նէ՛ եարայըմ, Մ.Մօ. Ժիրօնը կէօրտիւկիւմտէ , պանա էօյլէ կէլիյօր քի , պու ատամ պէնիմ սէվտի- կիմ ատամլարըն պաշընա պիր ֆէլաքէթ կէթիրէճէք տիր . . . իշթէ օ վազթ արթըզ նէ տէտիկիմի , նէ եարտըղըմը պիլմէյօրըմ . . .

— Լաքին պու պիր տէլիլիք սիր . . .

— Պէլքի . . .

— Մամաֆիհի Մ. Մօթիրօն սիզէ խայրխահըզ իտէրէք աֆվ իթմիչ վէ սիզի իչիւն իլթիմաս իլլէմիչ տիր . . .

— Էվվէթ , պունու եարմըչ տըր , Միւսիւ Անարէ , լաքին պէնիմ իչիւն տէ- յիլ տիր . . . Մատմազէլ Լիւսիյէ եարանմազ իսթէր իտի . սէպէպի պու տըր :

— Է՛հ , տէյէլիմ քի սէպէպի պու տուր , լաքին Մատմազէլ Լիւսիյէ մուճի- պի ըզտըրապ օրմագտան վէ օնուն խասթալըղընա սէպէպիյէթ վէրմէքտէն իոնէ , օնա եարանըպ խօշ կէօրիւնմէք եիւզ գաթ տահա էյի տէյի՞ մի իտի . . . իշ- թէ մէրգումէ գըզ շիմտի սիզին սէպէպիւնիզլէ խասթա տըր . . .

Իշնի պաշը՝ էյմ պէյմ պիր նազարլա Մ. տը վիլլէրէ պագարազ վէ էլլէ- րինի կէօյսիւնէ վուրարազ պօղունուզ պիր սէսլէ տէտի .

— Խաւթա՞ մը տըր . . . վէ պէնի՞մ սէպէպիմլէ մի՞ . . .

— Պիլմէ՞զ մի իտինիզ . . . մէրգումէ պու օտատա պայըլմըչ . . . կիւն հալ իլէ ազընը պաշընա կէթիրմիլլէր . շիմտի հալի տէ բէք ֆէնա տըր . . . Ումարմըսընըզ քի կէնն պիր գըզ՝ ֆէնա թէէսիրլէրէ միւպթէլա օլմագսըղըն պէօյլէ իալէճահարա թահամիւլ իտէպիլսին . . .

— Ա՛հ —պաղըրտը Բիէր տէհչէթլի պիր մէյուսիյէթլէ,—ա՛հ , նէ՛ պէտպախթ , նէ՛ սէֆիլ , նի՛ մէլուն ատէմիմ պէն . . . Էլկէր կիտիպ քէնտիմի գանալա ա- թար իտէմ , հէմ պանա հէմ սաիրլէրէնէ էյի եարարըմ . . . իշթէ կիտիեօրըմ :

Իշնի պաշը պունու տիյէրէք գարույա տօղրու սէյիրթտիկինտէ , Անարէ մէրգումու թութուպ տէտի .

— Է՛յ , էյ , բահաթ տուրունըզ . . . էօրքէ իլէ գալգան զիեան իլէ օ- թուրուր . պէօյլէ պիր սուի գաստալ իչին էօնիւ ալընմըչ օլմագ . . . քէնտի- նիզի էօլտիրմէքտէն նէ չըգար . պազընըզ քի պունտան պէօյլէ ազըլը տավ- րանասընըզ վէ պէօյլէ տէլիլիքլէր իթմէեէսինիզ . . . պու կիւնքի շայանը թէէսսիւֆ վագաայը Մատմազէլ Լիւսիյէ ունութտուրմաեա պազընըզ . . . պու գօլայ պիր շէյ տիր սիզի իչիւն . . . մէրգումէ գըզ հիտտէթտէն զիեատէ քէ- տէր հըսօ իթմէքտէ տիր . . . Մատմազէլ Լիւսինին տայիմա սիզէ մուհապպէ- թի վար տըր վէ պու մուհապպէթինի կէրի ալմամըչ տըր . . .

— Մահի՞ճ մի տիր, Միւսիւ Անտրէ — տէտի իխթիյար իշնի քէ քէլէյէրէք, — պունա էմի՞նմիսինիդ . . .

— Էմինիմ . . . Մատմազէլ Լիւսի քէնտիսի պունու պանա սէօյլէմիշ տիր . . .

— Վէ քէյփսիզլիկի աղբը պիր շէյ տէյիլ մի տիր . . .

— Էօյլէ ումարըմ . . . պու խանէնին մէլաիքի պիր գաշ սաաթ իսթիրա-հաթ իթտիքտէն սօնդրա, երիէ եանըմըա կէլէճէք տիր . . .

Պու ճէվապըն իւզէրինէ իշնի պաշընըն շէհրէսինտէ պիր աշըզլըդ վէ ֆէ-րահլըզ կէօրիւնտիւ, կէօզլէրի մէսէրէթ էսէրի օլմագ իւզրէ բարլատը, վէ քէնտիսի տէ շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Ա՛հ, Միւսիւ Անտրէ, մէրդումէյէ «Ֆէլայէ» տէյու էյի իսիմ վէքտինիդ . . . սիզ օնու սէվէպիլիբրսինիդ . . . սիզ օնու մէսուտ գըլմաեա վէ օնուն-լա մէսուտ օլմաեա միւսթահագսընըզ . . .

Տէլիգանը պու Լազըրտընըն իւզէրինէ գըբ գըբմըբ քէսիտի վէ շիտտէթ-լէ շէօյլէ տէտի .

— Բիէր, պու իհթիյաթսըզ սէօզլէր իլէ նէ՞ տիմէք իսթէեօրսընըզ . . . սէօյլէտիկինիդին իւզէրինէ էյիճէ տիւշիւնիւ՞յօրմընըզ . . .

— Պանա պիր շէյ տէմէտինիդ սիզ, Միւսիւ Անտրէ, — ճէվապ վէրտի իխթի-յար—պէն էսրարընըզն իւսթիւնէ վարըպ ալեահ զլուում . . . Լաքին մէրազ իթ-մէյինիդ, պէնտէն լափ չըգմազ . . . քիմսէյէ սէօյլէմէյէճէկիմ . . . օ սէվ-կիւլիւ գըզ իլէ սիզի իշիւն գանըմըն սօն տամյասընը պիլէ ֆէտա իտէրիմ, վէ էկէր իշ պէնիմ էլիմտէ օլսա իտի, Մատմազէլ Լիւսի Վէրտիէ սէ-քիզ կիւն գարֆընտա Մատամ տը Վիլլէր թէսմիյէ օլունուր իտի . . .

Ապրիլ կիւնէշինին իլք գըեալարը գըչըն սօն գարլարընը երիթտիկի կիպի, պազը քէլամլար տա աշըզլարըն գալպինտէքի հիտտէթի մահվ իտէրլէր. իշթէ իս-թիյար իշնի պաշընքն սէօզլէրի տէ պու կիպի պիր թէէսըբտէ պուլունուպ, կէնճ սանտըքքեար մուամիլէյհ իխթիյար հագզընտա արթըզ խայրիահլըզ, մէրհամէթ վէ թէվէճճիւհտէն պաշգա պիր շէյ հըսս իթմէմէյէ պաշլատը .

— Կիւնահքեարլարա մէրհամէթ իթմէլի, Բիէրճիկիմ—տէտի Անտրէ արթըզ եումուշագ պիր թարգտա—պէնիմ իսմիմ շիմտի Մատմազէլ Լիւսինին իսմինէ պիր-լէշտիրէրէք, ֆէնա պիր մուամէլէտէ պուլունմուշ օլտունուզ իսէ տէ, պունու սիզէ աֆվ իտէրիմ, զիրա օնա վէ պանա օլան մուհապպէթինիդ սիզէ էօյլէ սէօյլէթմիշ տիր . Լաքին քիմսէ տույմահաճագ տըր պու լազըրտընըզ . . . կիտինիդ արթըզ վէ ունութմայընըզ քի պէն սիզին տօսթունուզում, վէ էկէր եինէ պէօյլէ պիր մուամէլէտէ պուլունուր իսէնիզ, չօգ միւքէտտէր օլաճաղըմ . . .

— Մէրազ իթմէյինիդ, Միւսիւ Անտրէ . . . քէնտիմի էյիճէ կէօզէթլէյէ-ճէկիմ . . . պէնիմ հագզընտա սիզէ հիշ պիր շիքեայէթ կէլմէեէճէք տիր . . . հաթթա շու Միւսիւ Մօթիրօնա պիլէ րասթ կէլտէմ, էյի շէհրէ կէօսթէրմէկէ շալըչանաղըմ . . . պու իշ պէնիմ իշիւն բէք գօլայ տէյիլ իսէ տէ, նիհայէթ պունու եաբաճաղըմ . . .

Բիէր քէօչկիւն գաբուսընա տօղրու կիտուպ, Լաքին օրպաեա վապըլ օլուն-ճա կէրի տէօնտիւ վէ շու սէօզլէրի մըրըլտանտը .

—Նէմէ լաղըմ՝ պէն տայմա տէտիկիմ ֆիքիրտէյիմ . . . Մատմազէյ Լիւսի իլէ սիզ պիր պիրինիզ իչիւն խալզ օլմուշընըզ տըր . . . սիզ օնա գօնա օւլաճազսընըզ , օ տա սիզէ զէվճէ օլաճազ տըր, վէ էկէր Ալլահ խթէր իսէ, պոռ իչ չօգ սիւրմէյուլ պուգու պուլաճազ տըր . . .

Պունու տէտիքտէն սօնդրա իչնի պաշը ճէվապա պէջլէմէեհրէք, վէ հա-խօտ տահա տօղրուսը սանտըգքեարըն եէնի թէքտիրլէրինէ ուղրամազ իսթէմէեհրէք , իտարէխանէտէն տիշարը չըգտը վէ տէրհալ ուղանտը կիթտի :

Բիէր պունու տիյէրէք կիթտիքտէն սօնդրա , Անտրէ բույալարա տալտը վէ շէտիտ պիր խալէճանը գալպա միւպթէլա օլտու :

—Էթրաֆըմտա պուլունանլարըն քեաֆֆէսի —տէտի քէնտի քէնտինէ— պու ալադամը չագըօրլար . պէն իսէ զանն իտիյօր իտիմ քի քիմնէ պիլմէզ . . . Հէյէթը իճթիմալիէնին իքի ուճլարընտա պուլունան իքի ատէմ , եանի զէնկին վէ սիւպիւ Մօթիրօն իլէ Ֆադիր իչնի Բիէր, իքիսի տէ Լիւսինին պանա զէվճէ օլաճաղընը քէչֆ ու իսթիլարաճ իտիյօրլար . . . Աճապա պէօյլէ պիր իզտիվաճ սահիհէն միւմքի՞ն մի տիր . . . աճապա եըլտըզըմ պու գատար բարլա՞գ մը տըր վէ պու իգպալ պանա օլապիլէճէ՞ք մի տիր . . .

Անտրէ պիր գաշ տագիգէ տիւչիւնտիքտէն սօնդրա ազիլանէ պիր թարզտա շէօյլէ իլավէ իթտի .

—Եալընըզ իսթիգպալ պանա ճէվապ վէրէպիլիր . . .

Օ կիւնիւ ազշամա գատար , օգույանլարըմըզըն էնզարը տիգգաթընա արզ իտիլէճէք հիչ պիր վագաա զուհուր իթմէյիւլ , ազշամ Լիւսի Վէրտիէ սապահքի պիհուգուրլըգտան թէմամըլա էյիլէչէրէք , էվլէլքի կիպի հիւսն ու ճէմալի եէրինէ կէտիկինտէ , Անտրէ տը Վիլլէր մէմունիյէթը ազիմէ հըսա իթտի . զիւրա մէրգումէ կէնճ գըզ պիր ազ նամիզաճ օլունճա , Անտրէ եիրմի գաթ զիյա-տէ մուզտարըպ վէ միւքէտտէր օլուր իտի . . .

Իչնի պաշը Բիէր՝ ամէլէյի վէ իչլէրի տահա զիյատէ պիր զայրէթլէ կէօ-զէթլէտի , զիրա Մ . Վէրտիէնին կէրմէսի եագըն իտի . . .

Էլհասըլ Մատամ Պլանչէ՝ Մօթիրօն հազգընտա քէնտի հայրէթ ու թէվէճ-ճիւհինի տահա զիյատէ արթըրտը :

ԺԱ.

ԱԳՇԱՄ ՄԱԱԹ ՏՕԳՈՒՁ ԻԼԷ ՕՆ ՊԻՐԻՆ ԱՐԱՍԸՆՏԱ

Ագշամ սաաթ տօգուգու վուրմագտա իտի : կէճէ պօրալը պիր հավա օ-լուլա , պէօյիւք պէօյիւք պուլուլար՝ շէտիտ պիր պաթը բիւզկեարընըն էօնիւ-նէ տիւչէրէք , Բարիզ շէհրինին իւզէրինտէ եըլըմագտա , այըն եիւզիւնիւ էօրթմէքտէ, վէ կազ օլմայան եէրլէրի զիֆիր գարանըզ իչինէ պրագմագտա իտիլէր :

Քէրէսթէ Ֆապրիգասընըն իչէրիսի տէ պիր քէօմիւր մատէնինին իչի կիպի սիմ սիյահ գարանըզ օլուլա , Ֆէվգէլատէ օլարագ քէօչկտէ պիրինճի գաթտաքի

օտանըն շքեմեան իւզէրինտէ իքի մում եանմագտա , վէ Մ. տը Վիլլէր՝ իքի մումըն արասընտաքի պէօյիւք այնանըն էօնիւնտէ տուրարագ , էրէյիճէ պիր զուրուրյա այնանըն իչինտէն քէնտի եիւզիւնիւ սէյր իթմէքտէ իտի :

Սիւսէ չօգ մէրագը օլմատըղընտան , տիւզէնի պէր միւթատ չօգ սիւրմէզ իքէն , օ ազչամ ուզուն ուզատիյէ քէնտիյէ սիւս վէրմիչ վէ պու սիւսի հէնուզ պիթմիչ իտի : Թագէ Թրաչ , սաչլարը բարլագ վէ տիւզկիւն , պօյուն պաղըսը պէյագ , եչլէյի պէյագ , եէնի սամանի էլտիվէնէր . զանն իտէրսին պալօյա կիթմէքտէ օլան պիր քալալէէ իտի :

Մալիւմ տիր քի , պիւճիւմէ բուպալարըն իչինտէ սիյահ սէթրէ էն կիւճ եագըլըր պիր բուպա տըր : Խայրիճէ սաըլգատէլէր՝ պու իւսթ բուպասընը կիյտի քլէրինտէ եա քէնտի օտա ուչազլարընա վէ եախօտ վէքիլիարճլարընա պէնզէրէր :

Ղարաիպտէն օլարագ , Անորէ տը Վիլլէրին խպէրի պիլէ օլմագըրըն , Թապիի պու բուպա քէնտիսինէ բէք կիւզէլ եագըլըր վէ նագիք էնտամընա վէ էտալը եիւքիւյիչինէ հիչ պիր խօրլըզ վէրմէզ իտի :

— Ահ , աճապա գէվզէ՞ք մի օլաճաղըմ —սիւվալ իթտի քէնտի քէնտիյէ տէլիգանը կիւլէրէք— Թէօպէ , պէօյիւք սէօյլէմէք օլմասըն ամմա , Մօթիրօնը բէք տէ եալանա շըգարմսյաճաղըմ , վէ ճիւզի պիր մասաը օլան պիչարէ եազըճը՝ պու ազչամ պիր տիւնեա ատամը հէյէթինտէ պուլունանաճազ տըր . . . Սահիճ , էկէր գէնկին օլա իտիմ , էրէյիճէ պիր տիւնեա ատամը օլուր իտիմ .

Անորէ շքեմեանի իւզէրինտէ պուլունան կիւմիւչ գօյուն սաաթընա պագտը . չալար սաաթ աա վար իտի իսէ տէ , պու սաաթ պագը պագը գուրուլտըղը կիպի , էյի տէ կիթմէզ իտի :

Սաաթ սօգուզը շէրեէք կէչմիչ իտի :

— կիտէլիւմ —տէտի քէնտի քէնտինէ— իլթիմաս իտէն պիր զաթը պէքլէթմէք օլմազ . . . եօլա շըգմազա Թամ վագթ տըր . . .

Մումաիլէյ հագըճը մումլարը սէօնտիւրիւպ , քիւչիւք լամբասչ իլէ աչաղա էնմէյէ հագըրլանտըղընտա , պիրտէն պիրէ գաչլարը շաթըլտը վէ ալընտա տէրին պիր պրուչուզ հասըլ օլտու . . .

Խաթըրնա ֆէնա պիր շէյ կէլմէքտէ իտի . քէնտի մուհաֆագասընա թէսլիւմ օլունան սանտըզ ֆիքրինէ տիւչտիւ . մէզքիւր սանտըգտա պիր խայլի պանգա պիլէթլէրի պուլունտըղը հալտէ , Աչիլ Վէրտիէ ֆապրիգասընտա սանտըգքեարլըզ իթտիկինտէն պէրու իլք տէֆա օլարագ օ սանտըղըն եանընտան այրըլաճագտը :

— Սանտըղըն եանընտան այրըլըպ կիթմէյէ հագըրմ վա՞ր մը —սիւվալ իթտի քէնտի քէնտիյէ— գարաղօլ մէվգիինի պրագըպ կիտէն սօքէր նէֆէրինէ պէնզէմիչ օլմայաճազ մըլըմ . . . պու եարտըղըմ պիր տչաղըզ , պիր ճինասէթ տէյի՞լ մի տիր . . .

Հագիգաթէն պու մէսէլէլէր աղըր իտի , վէ նագիք պիր վիճտանը բէք չօգ ալթիւսթ իտէպիլիլէր իտի . . .

Անորէ տը Վիլլէր իգտըրապը տէրունչա պիր գաչ տագիգա պու մէսէլէ-

քրի տիւշիւնտիւ . պատէհու գաշարը տիւղէտի վէ շէհրէսի ֆերահչանտը :

Մէրգում տէլիգանլը՝ քէնտի քէնտիյէ պիր ճէվապ վէրիպ շէօյէ տէվիշ
իտի .

— Պիր ալշապուգ օլմագ իշիւն , գօրգուլաճագ պիր Թէհլիքէ պուլունմալը
տըր . . . պէօյլէ անր Թէհլիքէ իսէ եօգ տըր . . . ֆապրիգատա հիշ պիր խըր-
սըղըգ վուգու պուլմամըշ տըր . . . գացա գապի պիր շէյ տիր , քէօշիւն գա-
բուսը էյիճէ գաբալը տըր , Բիէր հէր ագշամ վէ հէր կէճէ ֆապրիգանըն ի-
շիւնտէ գօլ տօլաշըր , վէ Բլէ-Բոն տախի կէօղիւ ալըգ վէ բըշվաթա գաբըլմաղ
պիր պէքճի տիր . : . . պուլնտան մաստա օտամտա օլմատըղըմը քիմսէ պիլմէ-
տիկիւնտէն , պէնիմ զայպուպէթիմտէն իսթիֆատէ իթմէք քիմիըն ֆիքրիտէն
կէշէպիւր :

Մէրգում տէլիգանլը պիր աղ Թէրէտտիւտ կէօսթէրտիքտէն սօնղրա , եինէ
շէօյէճէ տէվամ իթտի .

— Պիր Թագսիթ կիւնիւնիւ իլք ագշամըր պէօյլէ պիր ֆէվգէլատէ հալի
խաթըրա կէթիրէրէք , պու կէճէ տիշարը չըղամայաճաղըմը Մօթիրօնա խապէր
վէրսէ իտիմ , վէ Թաամը վէ պէնի Թագտիթ իթմէյի պաշղա պիր ագշամա Թէէ-
խիր իթմէսինի Թալէպ իթսէ իտիմ , էյի օլուր իտի . քէնտիսի սէպէպլէրիմի ան-
լայարպգ պանա հագգ վէրրի իտի . . . Լաքին շիւտի արթըգ օլմագ . . . բա-
զի օլտում . . . պանա պէքլէր . . . ֆիքրիմի տէյիշթիթիկիմի տէ մէրգում
էֆէնտիլէրէ խապէր վէրմէք իշիւն հիշ պիր չարէ եօգ տըր . . .

«Սէօգ վէրիպ պուլունմամագ , պու տա աֆվ օլունմագ պիր Թէրպիյէսիղլիք
տիր . Մօթիրօնն հագգըմտա օլան խայրխահլըղընը պօղարըմ . պանա Թէքլիֆ
օլունան բարլագ իսթիգպալը զայպ իտիւպ ագըսըղճաարնա էն պօշ պիր գօր-
գույա ֆէտա իտէրիմ . . . Օլմաղ , օլմաղ . պէօյլէ պիր շէյ եարմագ իշիւն
տէլի օլմալը տըր . պէն իսէ , շիւքիւրլէր օլտուն Ալլահա , տէլիտէյիլիմ . . .

Անտրէ՝ քէնտի քէնտույէ պու միւթալէալէրի իթտիքտէն սօնղրա , արթըգ
զիյատէ տիւշիւնմէյիպ աճէլէթէն աշաղա էնտի , սանտըղը եօգլատը վէ էյիճէ
գաբալը օլտուղընա վէ բէնշէրէլէրին տէմիր բարմագլըղարը արգասընտաքի
գանատլարըն քէնտի հէրլէրինտէ պուլունտըղընա գանի օլտու . . .

Պատէհու Անտրէ արապա գաբուսընըն գանատլարընտան պիրինտէ պուլու-
նան քիւշիւք գաբուսըն շիֆթէ անախթարընը ասըլը օլտուղը շիվիտէն աշաղա
ալըպ , քէօշքտէն տիշարը չըգտը , գաբուլը իքի քէրրէ քիլիտէտի , վէ գօնա-
ղըն բէնշէրէլէրինտէն պիրինէ տօղրու եանի Մասմազէլ Վէրտիէնին օտասընըն
բէնշէրէսինէ պիր նըկեահը աշղ ու ալագա իլէ պագտը :

Մէղքիւր օտատա բէրտէլէրին արգասընտա բարլայան տօնուգ պիր ըլըգ-
տան անլաշըլան , Լիւսի հէնուղ ույանըգ իտի :

Անտրէ պու ըլըղա տօղրու պիր պուսէ կէօնտէրտիկի տագիգատէ ըլըգ տա
սէօնիւ վէրտի :

Լիւսի ույգույա եաթըյօր իտի . . .

— Ա՛հ , պէնի բույասընտա կէօրսէ իտի —մըրըլտանտը տէլիգանլը :

Պատէհու պէլքի տէ կէճէ գօլ տօլաշմագտա օլան իշէի պաշընըն տիգ-

գաթընը ճէլպ իթմէմէք իշիւն այագ սէսի չըգարմագսըզըն սօգտդ քտրուտըն—
տօղրու կիթտի , հիշ պիր մանիսայէ օղրամագսըզըն օրայա վասըլ օլտու վէ նի—
հայէթ ըրիթըմ իւզէրինէ վարտը :

Կիւնտիւզիւն պօշպթըմըլ օլան պիր վարօր՝ քէրէսթէ ֆայրիպսընըն գար—
չըսընտա պաղըլը պուլունմագտա իտի :

Սանտըգքեար էլլի ատըմ գատար ուզանըպ կիթտիկիտէ , մէզքիւր վա—
քօրըն քէնարընտան իքի աճալ պուճալ գաֆա եանի կօպէր իլէ էքիւրէօլլին
գաֆալարը կէօրիւնտիւ :

— Իշթէ գուշ ուչուպ կիտիյօր —մըրըլտանտը էքիւրէօլլ :

— Սագսըղանը եուվասընտա պուլմայաճաղըզ —ճէվասլ վէրտի կօպէր պիր
իսթիհզալը թարզտա—լաքին եումուրթալարը եուվասընտան պըննաճազ . .
պէնիմ էսքի էֆէնտիմին տօր տօլու չըզտանընըն իշինի սաաթ գաչտա՞ կէօ—
քէճէլիզ . . .

— Սաաթ օն պիր իլէ կէճէ եարըսընըն արասընտա . . . օ վագթ բէք միւ—
նասիպ տիր . . .

— Սաաթ տահա տօգուզը չէրեէք կէշիյօր . . . օ վագթա գատար տիւն—
եանըն իշինի կէօրիւրիմ , տէյի՞լ մի , էքիւրէօլլ . . .

— Տիւնեանըն իշինի՞ մի կէօրիւրսին . . . նասը՞լ եարարսըն . . . հայտէ
պագայըմ , շիւպհէ վէրմէքսիզին , պու իշի եարապիլլի՞րմիսին . . .

— Նասը՞լ եա , արգասընտան կէօղէթլէմէլի քի օ կիթսի՞ն . . .

— Էլպէթթէ . . .

— Էյ , պունտան նէ՞ օլուր . . .

— Նէ՞ մի օլուր , հայ ահմագ հայ . եօլտա ֆիքրինի տէյիշթիրմէյէճէյինէ
էմին օլմագ էլըէմ տէյի՞լ մի տիր . . . իսթէ՞րմիսին քի , հիշ մէմուլ իթմէտի—
յիմիզ պիր վագթտա իւզէրիմիզէ տիւշիւ վէրսին . . .

— Խա՛յր , խա՛յր , պունու հազզ իթմէմ . . .

— Պու սապահ սարըզատէլէր ուշաղը զըյաֆէթինէ կիրէրէք , իտարէխա—
նէտէքի գայա իյէ սաիր ահվալը կէօղտէն կէշիրմէք իւզրէ կիտուպ Յըմօպը—
պիր մէքթուպ վէրտիկիմտէ , պու տիշարը չըգանը էյիճէ թէտգիզ իթսիմ . .
գուվվէթլի պիր շէյէ պէնղէյօր իտի . . .

— Էվվէթ , էվվէթ , էօյլէ տիր . . . պունտան մաստա իմտատ տա շա—
զըրաճագ վէ իշնի պաշը եէթիշէճէք տիր . . . Պու տա խօշաշըլըր պիր հայվան
տէյիլ տիր , չօմարա պէնղէր . . . սէօղիւմ Բիւթօն քէօրէյինին իւզէրինտէ
տէյիլ տիր . օնուն իշի պիթտի . . . Ս՛հ , զանըմտա պիր չէրեէք գատար պէք—
լէր իսէք օսանաճաղըզ . . .

— Էօյլէ իսէ արգասընտան կիտէլիմ . . .

— Բէք սլա . . . նէ՞րէյէ գատար սանտըգքեարըն արգասընտան կիթ—
մէլի . . .

— Բալէ—Ֆօայալա գատար . . .

— Լաքին պուլըվարտա արապայա պինէճէկինէ հիշշիւպհէ եօգ տըր . . .

— Սէն տէ արապանըն արգասընտա օթուրուրսըն . . . եայարը մախսուօ
պունու իշիւն եարըլմըլ տըր . . .

— Էկէր արապածը պանա դամը վուրուր իսէ . . .

— Օնու սէն տիւշիւն . . . պիր ատամ պաշգասընըն մալը իլէ նամուպը սուրէթտէ քէնտի նաֆագասընը շըգարմագ իսթէր իսէ , ճէսուր օլմալը տըր :

— Էյ , անը Բալէ-Բօայալտա պրագալըմ մը :

— Անը Ֆլամպարըն էլինտէ կէօրտիւկին կիպի եաղասընը պրագըրսըն . . .

o վագըթ արթըզ թէհլիքէ դալմագ . . . պուրայա ապտէթ իտէրսին . պէն տէ
o հալտէ «սէվէնէ , սէվէնէ կեֆէլի» տէրիմ . . .

Պու միւքեալէմէ էսնասընտա Անտրէ տը Վիլլէր էքէյիճէ եօլ ալմըշ իտիւ լաքին ըրսթըմըն իւղէրինտէ պուլունան կաղ ըրըզլարընտան , մէրգումըն կէօլ- կէսի ուզագտա հէնուզ ֆարգ օլունույօր իտի :

Կօպէր վարօրըն քէնարընտան տիշարը սթլատը վէ տուվարլարա սիւրթիւ- նէրէք տէլիգասըլընըն արգասընտան կիթմէյէ պաշլատը :

Էքիւրէօլ տէ պաշընը վարօրըն քէնարընտան աշաղա շէքտիկինտէն , ըրիւ թըմտա եինէ քիմսէ գալմատը վէ օրթալըգ սուս բուս օլտու :

* *

Ագյամտան պէրու հաղըրլանմագտա օլտն պօրա սաաթ օն պուչուզ բատ տէլէրինտէ պիրտէն պիրէ պաշլայըպ , պէօյիւք շէհրին իւղէրինտէ եըղըմըշ օ- լան գարա պուլութլար իշինտէն շիմէքլէր շագտը , վէ թօք կիպի կէօք կիւր- լէմէյէ պաշլայըպ , բէնչէրէ ճամլարընը գանկըր գանկըր թիթթէթտի : Լաքին հէնուզ եաղմուր կէլմէմէքտէ իտի :

Ամէլէ կիտէր կիթմէգ իշնի պաշը՝ միւթատը վէճհլէ իւք աղշամտան ֆապ- րիգանըն իշինտէ գօլ տօլաշտըգտան սօնդրա , իքի իւշ սաաթ ույոււմագ իշիւն եաթաղընա կիրսէգտէն էվլէլ Բիւթօնըն եանընա կիթմիշ իտի :

Պու հայվան՝ սապահլայըն Բարիօնըն կէլիպ Բիէրէ խաթթալըղընը խապէր վէրտիկի վագթտան պիր աղ տահա էյիճէ կէօրիւնիյօր իտի : Լաքին եէմէյինէ սալա տօղունմամըշ օլտուղընտան , իշթահը հէնուզ աղըլմամըշ օլտուղը անլաշըլըք իտի . անճագ գույրուղընը սալլատը , վէ պէյանը մէսրուրիյթ էմարէսի օլմագ իւզրէ իշնի պաշըլը կէօրտիւկինտէ պիր նէվի տօսթանէ սուրէթտէ ուլուտը :

— Վալլահի ճէնապը Հագ պու հայվանլարը պիղէ իպրէթ իշիւն եարաթմըշ տըր — Բըրըլտանտը իշնի պաշը՝ Բիւթօնը օխշատըգտան սօնդրա :— Ագըլը պիր մախուղըմ տէյու իտտաա իտէն ինսան օղլու՝ իշի իշէրէք վէ հաղմ օլունմագ տէրէճէտէ եէմէք եէյերէք քէնտույի թէլէֆ իտէր . քէօքէք իսէ , քէնտիսինտէ քէյֆիպիւք տույունճա , բէրհիղ իտէր :

« Իմտի պունտան նէ՞ իլէրի կէլիր . — քէօքէք էյիլէշիր վէ ինսան էչէք ճէն- նէթինէ կիտէր . . . Բիւթօնընըլըմ , պու կէճէ սաաթ օն օն պիրտէ սէնի գօյ վէրէճէյիմ . վէ պիր աղ թալիմ իտէրսէն եարըն սապահ տահա էյի գալգար- սըն վէ խաթթա օլմամըշ կիպի օլուրսըն . . . Ահ , նէ աբա հայվան . . .

Բիէր տէմիր եօլլար պօլընտա պուլունան պէքճի գուլպէլէրինէ պէնդէր տար վէ ախշապ իգամէթկեհանընա ալտէթ իտիւպ , ուլգօլա եաթտը վէ պիր աղ սօնդրա խըրլամսյա պաշլատը :

Լաքին իշնի պաշը սաաթ օն պուշուգտա իլք կէօք կիւրէյիշտէ ույանըպ
ֆէնէրի եագտը , սաաթընա պագտը , թիւֆէնկիինն թէթիյինի եօզլայարագ օ-
մուզընա աթտը վէ քէնտի քէնտույէ շէօլէ տիյերէք գուրիպէտէն տիշարը շըգ-
տը .

— Չարուգ իտէլիմ . . . պօրա շըգըյօր . եաղմուր պաշլամագտան , ֆապ-
րիգատա գօլ տօլաշըրսամ էյի օլուր . . . Լաքին էվիլէլա Բիւթօնը շէօզէլիմ :

Պու շօմար պիւթիւն կիւն զէնճիրտէ օլտուղու հալտէ ագաշմլարը գօյ վէ-
րիկպ սէրպէսթ պրագըլընճա , իւզէրինէ պիր նէվի սէրխօշըգ կէլիր իտի : Օ
զէման իշնի պաշընըն էթրաֆընը տօլաշըր , գօշուշըր , վէ հավլար իտի :

Սէրպէսթ պրագըլան էսիրին պու հալի պիր գաշ ոանիյէ տէվամ իտիւպ ,
պատէհու Բիւթօն՝ աղըրլաշարագ վէ վագիյֆէսինին իճրասընա պաշլայարագ ,
տէօրթ թարաֆը արաշթըրըր , գօզլար , իշնի պաշըտան օն ատըմ իլէրի կիտէր ,
վէ պու սուրէթլէ ֆապրիգանըն հէր պիր տէլիյինի տէշիյինի կէզէր իտի :

Ապլա իմքէանը եօգ իտի քի , եապանճընըն պիրի՝ պիր տիրէյին ալթընտա
վէ եախօտ պիր քէրէսթէ երղընընըն արգասընտա կիզլէնմիղ օլտուն տա մէզ-
քիւր քէօրէյին կէօզիւնէ իլիշմէսին :

Իշնի պաշը՝ Բիւթօնըն թասմասընտան զէնճիրի շըգարտը :

Քէօրէք՝ պալատէ թարիֆ իթտիյիմիզ կիպի օյնայըպ սըշըպարագ վէ սէ-
վինճլէ ուլույարագ ֆապրիգատա գօլ տօլաշմաղա պաշլամագ իսթէտի իսէ տէ ,
ազալարը կէրիվիշ օլտուղընտան , պու հարէքէթլէրտէ պուլունամատը : Գուվ-
վէթսիզ այագլարը իւզէրինտէ թիթրէմէքտէ իտի , վէ ճան շէքիշմէք խըրլամա-
սընա պէնզէյէն հավլայըշլարլա պիրինճի տէվրինի կիւճպէլա իճրա իտէպիլտի :

Բիէր նագարը վէսվէսէ իլէ քէօրէյէ պագմագտա վէ պիյհուտէ եէրէ անը
թէշվիզ իթմէքտէ իտի . . .

Պիր տէ Բիւթօնըն պիրտէն պիրէ պաշը տէօնտիւ . . . տրանըղ վէ գար-
մագարըշ հարէքէթլէրլէ իքի իւշ տէֆա քէնտի իւզէրինէ տէօնտիւ , տէհէթլի
պիր սուրէթտէ ինլէտի , եան թարաֆլարընը ըսըրտը . պատէհու իշնի պաշընըն
այագլարը ալթընտա երզըլտը վէ արթըգ գըմըլտանմատը :

Բիւթօն էօլմիւշ իտի :

ԺԲ.

Կէճէ

Իսթիյար իշնի պաշը՝ քէօրէյին իւզէրինէ էյիկիպ , անըն վիւճուտ ու ազա-
լարընըն սէրթլիկինի կէօրէրէք , ճան շէքիշմիշ օլտուղընը անլայընճա , քէնտիսի
տէ տօնտու գալտը :

Քէնտի ըէֆիզի պուլունան Բիւթօնը սէվէր իտի . -Բիւթօն տա քէնտի
կիպի Լիւսինին իսթիրահաթ ու էմիյէթը հալիինի կէօզէթմէքտէ , վէ պու վա-
զիյֆէսինի քէնտի գատար զայրէթլէ իյֆա իթմէքտէ իտի . . .

— Պիշարէ քէօրէք , նէ՝ տէ շարուգ էօլտիւ -մըրըլտանտը նասըրը էլի իլէ

կէօզ եաշընը սիւրէք— պու կիւն պէնիմ իչիւն էյի կիւն տէյիլ տիր . . .

Քէօբէյին զէհիլլէմէսի իիթիյարըն խաթըրնա կէլմէտի . լաքին պու կիճէ տահա գիյատէ տիգգաթլա կէօզէթլմէք լաղըմ օլտուղընը քէնտի քէնտիյէ սէօյլէտի , զիրա կիւվէնիլէն տէհչէթլի վէ ըլլվաթ գապուլ իթմէղ պէքճի էօլմիւշիտի . . .

Կէօքաէ շիմչէքլէր չօղալմագտա , կէօք միւթէմատիէն կիւրլէյիպ տուրմագտա , վէ շիտտէթլի ըիւզկեար՝ ֆապրիգանըն քէրէսթէ քէմէրլէրի ալթընտան կիրէրէք վէ օտուն եղընթըլարընըն քէօշէլէրինէ շարըլարագ տէհչէթլի վէ զարիպ զարիպ սէսլէր չըգարմագտա իտի :

Բիէր միւթատընտան ըէք զիյատէ գօլ սօլաշըպ , ֆապրիգանըն եիւզ սին քէօշէ պուճագ եէրլէրինի պիննէֆա քէնտիպի կէօզտէն կէչիրտի . էվվէլ իսէհէր կէճէ պու իշի ըահմէթլի քէօբէյէ եարտըրըր իտի :

Սաաթ օն քլիր պուշուգտա հէնուզ ֆապրիգանըն էթրաֆ տուվարը պօլընտա միւտէվվէր եօլը սօլաշմագտա իտի :

Պու սըրատա պօրա տահա գիյատէ քէսպը շիտտէթ իտէրէք , իրի տանէլի եաղմուր եաղմայա պաշլատը . . .

Իչճի պաշը եօլըն պիր տիրսէք մահալինէ կէչտիքաէ , քէնտիսինտէն պիր գաշ աղըմ էթէտէ պիր եղընթը սէսի փլիթտի :

Ֆաիտէսիգ ֆէնէրինի էլինտէն պրագտը , զիրա շիմչէքլէրին կէօզ գամաշտըրընը այտընլըը՝ ֆէնէրին սօկուն ըլըղընը զայպ իտէյօր իտի . թիւֆէնկինի հաղըրլատը վէ շիւպհէլի պիր շէյ կէօզիւնէ իվշինճէ աթէշ իթմէք իւզրէ իլլէրիյէ աօղրու սէյիրթտի . . .

Այաղը՝ էթրաֆ տուվարընըն եիւքսէքլիկինտէ պուլուճան օտուն եղընթըլարընտան աշաղա տիւշմիւշ պիր գաշ քիւթիւյէ շարըլընճա , տէրին պիր էնպիլէ իլէ քէնտի քէնտիյէ շէօյլէ սիւվալ իթտի .

— Պու նէ տիմէք տիր :

Լաքին պիր ազ տիւշիւնտիքաէ , սայքի վէսվէսէսի կէչտի վէ շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Պէն տէլիյիմ . պու պօրա թէքմիլ ֆապրիգայը պիլէ եղգապիլիւր . . . շիւպհէ եօզ տըր քի շիտտէթլի պիր ըիւզկեար պու քիւթիւքլէրի աշաղը եուսվարլաթմիւշ տըր . . .

Բիէր ֆէնէրինի ալմագ իչիւն կէրի տէօնիւպ , աղըր աղըր եիւրիմէեէ պաշլատը , վէ եէր գաթընտա իտարէխանէ իլէ սանտրգ օտասընըն պուլուճարըը վէ պիրիննի գաթընտա տա շիւպհէսիգ Անտրէ տը վիլլէրին ույուճուշ պուլուճա տըրը քէօշկիւն գարըլընտա աղանլը ալլուտա տուրտու :

Օրատա իիթիյար իչճի եէնիտէն տիւշիւնմէյէ պաշլայըպ , պէօյլէճէ պիր ազ վագթ կէչիրտիքտէն սօնղրա , քէնտի քէնտիյէ սէօյլէտի .

— Նիյէթիմտէն կէչիյօր քի , Մ . Անտրէյի ույանտըրայըմ , քէօբէյին էօլտիւկինի խապէր վէրէյիմ վէ էյի կէօզէթլմէսիինի թալսիյէ իտէյիմ՝ . . . էվվէվէթ , էվվէթ , շաղըրաճաղըմ . . . Ծարըն կէճէ իաթէտիկի գատար ույուսըն . . .

Բիէր պու գարարը վէրինճէ զիքը օլուճան եաթագ օտասընըն ընճէրէսի

ալթընա կիթտի , վէ Եբի էլլէրինի պօրու կիպի եարարագ պիր գաշ տէֆտ արսս արտա «Միւսիւ Անտրէ . . . է՛յ, Միւսիւ Անտրէ . . . հիմմէթ խոխոյ ույանընը» սէյու պաղըրտը :

Լաքին տէհէթիլ պիր պօրանըն բաթըրտը վէ կիւրիւլթիսի իշինտէ ինուսնըն սէօի նէ՞ տիր . . . Եըլտրըմ կիւրիւլթիւէրի՝ իշնի պաշընըն սէսինի պաթթալ իթմէքտէ վէ քէնտի քէնտիսինին պիլէ սէսինի իշիթտիրմէմէքտէ խտիէր :

Սէսի իշիտիլմէտիկինսէն քիմսէ պիր ճէվապ վէրմէտիկի իշիւն Բիէր շէօյլէ մըրըլտանտը :

—Շիմտի նա՞սըլ եարմայլը , սէսիմ տէ իշիտիլմէյօր . . . հա՛ , էյի խաթըրմա կէլտի . կիտէյիմ թիւֆէյին սիպնիկի իլէ գարույա վուրայլըմ . . . վագթ Մ. Անտրէ էլլէթթէ իշիտէճէք տիր :

Բիէր՝ ալըր թիւֆէյինի նամուսընտան թութտը յէ թասավուրընը ինրա իթմէյէ հաղըրլանտը , լաքին թամամ գարույա վուրաճաղը էսնասէ թէրէտտիւտ իթտի վէ պաշընը սալլատը :

—Պու տա օլմազ —տէսի քէնտի քէնտինէ— կէճէնին պու վագթընտա պէօյլէ պիր բաթըրտը թէքմիլ էվի ալթիւսթ իտէր . . . Լիւսի տէ իշիտիպ գօրգանճազ . . . պաշգա պիր շարէ արամալը տըր . . .

Ֆիլհագիգա իշնի պաշը պաշգա պիր թէտպիր արայլպ պուլամաստը վէ նիհայէթ քէնտի քէնտիլէ շէօյլէ տէտի .

—Շու տէրիգանըլը պրագալըմ ույուսըն . . . Սապահա գատար գարունըն էօնիւնտէ գարագօլ պէքլէրիմ . . . հէր կէճէ պէօյլէ օլմազ եա , կէշիճի պիր շէյ տիր պու . . .

Իշնի պաշը պունու տիէրէք թիւֆէյինի օմուզընա վուրուպ պիր գարագօլ նէֆէրի կիպի գօլ պէքլէմէյէ պաշլատը . լաքին պիրտէն պիրէ սաղանագ ալարագ ըրմագ կիպի եաղմուր կէլմէյէ պաշլատըղընտան , Բիէր՝ ֆապրիգանըն պիր քէմէրի ալթընա կիթմէյէ մէճպուր օլմուշ տըր :

Պիր սասաթ սօնղրա եաղմուր քէսիլիպ , պօրա կէշմիլ իսէ տէ , ըիւզկեար հէնուզ էսմէքտէ վէ սօն պուլութլարը սիւրիւպ կէօթիւրմէքտէ վէ այ ըշըը բարլամաղա պաշլամագտա իտի :

Պու՛ուս իւզէրինէ Բիէր տէրհալ կէլիպ եինէ էվվէլքի եէրինտէ գարագօլ պէքլէտի , վէ շարգ թարաֆընտա շաֆագ սէօքմէյէ պաշլատըը վագթ եէրինտէն գըմըլտանըպ կիթտի :

—Արթըգ եաթմագ պօշ շէյ տիր —մըրըլտանտը քէնտի քէնտինէ— ույույաճագ վագթ եօգ . . . ըրնմագ իշիւն կիտէյիմ շամաշըրըմ տէյիլթիլէյիմ , գիրա վիճուտըմ պուզ քէսիլտի , վէ սօնղրա կէլիպ պէօյիք գարույը աշալըմ . . .

Մ. Վէրտիէ պու սապահ կէլէճէք տիր . . . իշէ էրքէն պաշլամալը :

* * *

Հիքեայէմիգին պուրասընտա կէրի տէօնիւպ , իլք ազշամտան սիւսլէնէրէք ֆապրիգատան չըգըպ Մօթիրօնըն նէզտինէ կիտէն Անտրէ տը Վիլլէրին արգասընտան կիտէյիմ :

Մէրգուս տէլիգանըլ՝ էն տօղրու եօլտան պուլըվարա մուվասէլէթ իտիւպ , պիր քիրա արապաօրնա պինտի , վէ արապանըյա «Բալէ-Րոսայալտա Ֆրէր-Քրօվանսօյա շէք» տէտի :

Արապա սէյրթտի կիթտի : Կօպէր՝ Էօքիւրէօյլին ազիլանէ Էօյիւտէրինէ
իթաաթ իտէրէք , արապաննն արգասընա պինտի վէ արապանննն տա գամը-
սընը նասըլաա եէմէտի :

Անտրէ տը Վիլլէր՝ մէզքիւր օթէլին դարուսը գարըսընտա արապատան
աշաղա էնտիկինտէ , թամ սաաթ օն իտի :

Կօպէր՝ երլան կիպի իհթիրաղլը տալրտնարագ , պիր ազ էվվէլ արապա-
նըն արգասընտան աշաղա էնմիշ իտի :

— Սանտրգքեար թէքրար սիշարշ շըղըպ շըգմայանաղընը կէօրմէք իշիւն
պէշ տագիգա պէքէյէճէյիմ —տէտի Կօպէր քէնտի քէնտինէ— վէ պատէհու սի-
վիշիպ կիտէճէյիմ . . . Պուրաստան Պիլի բըթթըմընա գատար էրէյիճէ պիր Էօք
վար աըր . . . օմիպիւսէ պինէրիմ . . . պու կէճէ պէօյիւճէք պիր վուրիւսն
վուրանաղըմ , անըն իշիւն ումուրըմտա տէյիլ տիր . . .

— Մ. Մօթիրօն կէլտի՞ մի —սիւվալ իթտի Անտրէ՝ արապասընն գարուսընը
աշան պիր իըտմէթ քեարա :

— Մ. Մօթիրօն . . . Ն.Օ օտաոտա . . . շիմտի կէլտի, — ճէվապ վէրտի մէր-
գում իըտմէթ քեար :

— Շու գարթ տը վիդիթիմի օնա վէրէիտինիգ :

— Բէք էյի , էֆէնտիմ , պին կէօթիւրիւրիմ . . .

Պիր ազ սօնղրա Մօթիրօն կէլիպ Անտրէյի գօլընա ալարագ , կէնիշ պիր
հալը սէրիլի օլան նէրտիվանտան եօգարը կէօթիւրմէքտէ իտի :

— Նէ կիւզէլ կիլիմիշիւրիլ , Միւսիւ Վիլլէրճիկիմ . . . թէպիրք իտէրիմ՝
—տէտի եօլտա՝ Անտրէյէ— բէք միւքէմմէլ գօթիւմ տիր . . . սիւսիւ շօգ ալա
եագըլտըրմընըգ . . . Պէօյէ օլանաղընա շիւպհէմ եօգ իտի . . . հայրան օ-
լույօրըմ . . . էֆէնտիլէր օրատա տըր . . . պիզի պէքէյօրլար . . . շիմտի
պէօյիւք պիր մուվաֆիազիյէթէ մաղհար օլանագսընըգ վէ իշիմիլ օլանագ
աըր . . .

Մօթիրօն ճ նօմէրօլը քիւշիւք սալօնըն գարուսընը աշըպ , Անտրէյէ եօլ
վէրմէք իշիւն պիր թարաֆա չէքիլտիքտէն սօնղրա տէտի .

— Էֆէնտիլէ՛ր , տօսթում պուլունան վէ սըրքեաթիպի ումուժիմիգ օլանագ
օլան Մ. տը Վիլլէրի սիզէ թագտիմ իտէր, վէ մումտիլէյի իշիւն թէմամըլա
իայրիսահըղընըգը թալէպ իլլէրիմ . . .

Անտրէ գարուտան իշէրի կիրտի վէ քէմալը թէվազու իլէ օ պէօյիւք զաթ-
լարը սէլամլատը , զիրա քէնտի զաննընճա իսթիգպալ ու սաատէթի եանի Լիւսի
Վէրտիէ իլէ իգտիվաննընն իհթիմայի անլէրէ միւթէվազգըճ իտի :

Պու աոտէմէր հէր նէ գատար Անտրէյի պիր նէզաքէթը թամմէ վէ իւ-
միտպատշ պիր թէքիլֆիսիլիքլէ գապուլ իթտիլէր իտէ տէ , պիրտէն պիրէ քէն-
տիսինէ հէյպէթի կէօրիւնտիլէր . . .

Վիգօնթ տը Մօնթէկլ օթուգ շաղարընտա սագալը պըլըլը վէ բէք
սիւսիւ վէ պիր ազ տա շօգնա քիշիգատէլիք թասլայան պիր ատէմ իտի . ար-
մասընը հէր չէյտէ գուլլանըր իտի . պօյուն պաղըսընն թօրլուսընտա , եէլէյի-
նին տիւվէլլէրիմտէ , պէօյիւք պիր եիւզիւյին թաշ էվինտէ վէ սաաթընըն գա-
բաղընտա արմասը վար իտի :

Մ. տը Ռիպոզուր իլէ Մ. տը Կրանվալ տա՝ տայմա կէնն գարմազ իթէյէնն, վէ պոյա, գօզմէթիգ, գըրմըզըլըզ, բուտրա վէ սաիր պու կիպի ետրմա կիւզէլիքէլըլէ պիր տէրէճէյէ գատար կէնն կէօրիւնմէյէ մուվաֆֆազ օլան իւթիյար տէլիգանլըարա բէք զիյատէ պէնզէրէր իտի . . .

Պուըլարըն իքիսի տէ հօպպա թապիաթըլը շէյէր իտի, վէ սէթրէլէրիճիճ տիւլմէ իլիքէլրինտէ պաղը էճնէպի նիշանլարընըն բէնկեարէնկ սակըսը պուըլուճ մագտա իտի :

Ծրէր Բրօվանսօ նամ մէշնուր լօգանթայա ըմարլանան մուըթագամ վէ նէֆիս թաամլար ալա շարապլարա պէրապէր սուֆրայա կէլտի վէ շարապ շիշէլէրի պիր պիրինի միւթէագըպէն տօլտու պօշանտը :

Անտրէ տը Վիլլէր պիր գաշ տանէ շագտըգտան սօնդրա թապիի գօրգագօլըղը կիտուպ, սէրպէսթլէնտի վէ ազըլը վէ շայսնը աիգգամ լագըրտըլար իթմէյէ պաշլատը :

Վիգօնթ տը Մօնթէկը իլէ Մ. տը Կրանվալ վէ Մ. տը Ռիպօզուր տէֆա տէֆա մումաիլէյէնն նօզթալը քէլամլարընա էլ շըրտըլար, վէ եէնի գուճ բանեանըն սըրքեաթիպլիք մէմուրիյէթը միւհիմէսի իշիւն պէօյլէ պիր նամզէտ պուըլըղընտան տօյսը Մօթիրօնը քէմալը խահիլլէ թէպրիք իթտիլէր :

— Պիգէ կիւվէնէպիլիսիսիլ, Միւսիւ Վիլլէրճիկիմ —պաղըրտըլար գաֆալարը Շամբանեա շարապըլա գըզարագ— շիմտիտէն սիդի իշիւն բէյ վէրտիք, սիդ սըրքեաթիպ օլանագսընըզ, եալընըզ պիր վագաաի ֆէվզէլատէ պիղիմ վէ սիզին արզուըզա մուխալէֆէթ իտէպիլիր . . .

Անտրէ, իւմիտ ու միւնէթտարի իլէ մէշնուն վէ մէսրուր օլարագ, զանն իտէր իտի քի, արզուլէրի արթըզ իճրա օլմուշ տըր. հիշ պիր սըրա կէշիւմէյիպ տայմա իշտիկինտէն, սէրխօշըզ տէյիլ իտէ պիլէ, պուճա եագըն սէվիճնի պիր հալէ կէլտի :

Լաքին Վիգօնթ տը Մօնթէկը իլէ տալթէթլիգէրինն ֆիքրի՝ մէրգուճ տէլիգանըլը ասլա սէրխօշ իթմէք տէյիլ իտի, զիրա ֆէնալալմաղա պաշլատըղընը կէօրիւնճէ, արթըզ իշմէյէ զօր իթմէտիլէր վէ քէնտիլէրի տէ արասընը քէստիլէր. ֆագամ իշիկինն եէրինէ սիկարայար պաշլանըպ, սէօհպէթ ու միւ քեալէմէ հիշ սօուճատը վէ հաթթա օ գատար պիր շիտտէթ ու հէյէճան քէսպ իթտի քի, պու եարէնլիքէլրին բաթըրտըլարը արասընտա կէօք կիւրիլթիւսիւ պիլէ իշիտիլմէմէքտէ իտի :

Պէօյլէ սըճագ միւքեալէմէլէր էսնասընտա վագթ բէք սիւրաթլա կէլէր, զիրա Մօթիրօն սաաթա պագըպ կիւլէրէք «էյ, էֆէնտիլէր, պիլիճիսիլիլ քի սաաթ սապահըն տէօրթ պուըլըղըն կէլմիշ . . . զաննըմտա աթըզ էվիմիգէ կիտէճէք վագթ տըր» տէյու պաղըրտըգտա, Անտրէ, պէյանը իթիղրապլա տէտի .

- Սաաթ տէօրթ պուըլօզ մը . . . Լաքին ինանքլաճագ շէյ տէյիլ տիր :
- Ազիգիմ —տէտի Մօթիրօն Անտրէյէ իթթապէն— գուրաննտարըն մըր քեաթիպի օլտուղընըզ կիպի, կէճէլէրի սուֆրատա կէշիւմէյէ ալըմալըսընըզ ֆ
- Նիշիւն էօյլէ —սիւվալ իթտի տէլիգանըլ— ումուճ քի իտարէ մէճիլիլէրի

խոսուսի օտաւարտա կէճէ եարըօրնտան սօնդրա ագտը իճթիմա իթսինլէր :

— Խա՛յր , շիւպհէ եօգ տըր քի էօյլէ տիր , լաքին շու տուխուլ իտէճէյի-
նիգ սէնայի ալէմինտէ պէօյիւք իշլէր չօգ տէֆա թաամ՝ ալթընտա կէօրիւլիւր
. . . պուենա թաանճեհլալ իթմէմէլիսինիգ . . . Պօրսա մէյտանը Պիլի բըիթը-
մընտան ուզազ տըր . . . պաշգա մահալին պաշգա ատէթի օլուր . . .

Միւսաֆիրլէր սօֆրատան զալգմըշ օյուլ , Մ. տը Մօնթէկլ տախի հիսապը
թէմիզլէմէքտէ իքէն , լօգանթա ուշաղլարընըն պիրի տէ միւշթէրի պուլունան
լօգանթալարըն էթրաֆընտա հէր կէճէ վէ հէր նէ հալա օլուր իսէ օլուրն պէք-
լէյէն վէ սանտըղլարընըն իւղէրինտէ ույուզլայան քիրա սրապանըլարընը ույան-
տըրմաղա կիթմէքտէ իտի :

Հէր քէս պիր պիրինին էլինի սըգըպ այրըլտըգտան սօնդրա Անտրէ զիքը
օլունան էսքի բիւսկիօարապալարտան պիրինէ պինտի . պու արապալար կիճէյէ
մախուս օլուլ , կիւնէշ տօղար տօղմաղ Բարիգտէ հիշ պիր տանէսի պուլուն-
մաղ իտի :

Արապանը՝ պէկիրի գամշըլայանաղը սըրատա , Մօֆիրօն՝ տուրմասընը էմի
իտիւլ , արապա գարուսընըն եանընա եանաչաը վէ տէլիգանլըյա տէտի . «Մ.
Վէրտիէ պու սապահ կէլիր , տէյի՞ւ մի . . .

— Էվվէթ . . .

— Պիլի՞րմիսինիգ սաաթ գաշտա . . .

— Եօլընըղ շունու պիլիրիմ քի սապահլայըն էվտէ օլանագ տըր . . . զան-
ըմտա սաաթ օն պիր իլէ կիւնտիւղ օն իքիինի արասընտա . . . Նի՞շլուն սօրը-
յօրսընըղ . . .

— Ջիրա պիր չօգ կիւնկերտէն պէրու պէնի մէշղուլ իտէն իշի անընլա տէ-
րագապ պիթիրմէք իշիւն , հէման մուվասէլէթի էսնասընտա ֆապրիգատա պու-
լունմաղ իսթէրիմ . . .

— Պաշգա վազթ օլսա իտի գօլայ պիր շէյ իտի , լաքին պու կիւն սիգ իս-
թիրահաթա միւհթանսընըղ վէ կէճ գալանագսընըղ . . .

— Պէ՞ն . . . սալա . . . Պէն կէճէլէրի օթուրմայա չօգ ալըշկանըմ . . .

Կիտէր յիմտի համամտա պիր չըգմա իտէրիմ , պիր սաաթ ույուրըմ , ալտըղըմ
մէքթուպլարը կէօղտէն կէշիրիբիմ , գահվալթըմը իտէրիմ վէ օրատան ֆապրի-
գայա կէլիլիբիմ . . . Էկէր Մ. Վէրտիէ պէնտէն էվվէլ կէլէճէք օլուր իսէ ,
րէճա իտէրիմ , կէլէճէյիմի խապէր վէրինիգ վէ պանա պէքլէմէյէ թէնէզղիւլ
իթմէսինի թալէպ իտինիգ . . .

— Բէք էյի , պաշ իսթիւնէ . . . սիբարընըղ իճրա օլունանագ տըր . . .
կէօրիւշէլիմ , Միւսիւ Մօֆիրօնընկըմ . . .

— Կէօրիւշէլիմ , Միւսիւ Վիլլէրօնիկիմ . . .

Մօֆիրօն այրըլտը կիթտի վէ Անտրէ սիւրաթլա Պիլի բըիթըմընա շէք
մէսինի արապանըյա էմի իթտի . . . Արապանը պու ուզապ մահալի իշիտինճէ
էրէյիճէ քիւֆիւրլէր իթտի , վէ արապանըլարըն ատէթի վէճէլէ , պիշարէ գա-
յըֆ հայվանընը գամշըլայարագ խըրսընը պէկիրտէն ալտը . . .

Եօլտա Անտրէ տիւշիւնտիւ քի պիթ արապա սէսի ֆապրիգանըն գարուսը

էօնիւնտէ տուրուննա տիգգաթը ճէլլլ իտէճէք տիր . անըն իշիւն Թիւզ Եիւզ
էլլի ատըմ գատար պէրիտէ արապատան էնտի :

Թիւշիւք գարուշը աշմագ իշիւն անախթարը ճէպիւնտէն շըգարտըը վագթ
շաֆագ սէօքմէյէ պաշլայօր իտի . . .

Անտրէ անախթարը քիլիտէ Թագըպ գարուշը աշտը , վէ արապա գարու-
սընըն սիւրկիւլէրինի աշմաղա հազըրլաննան իշճի պաշըըը գարշըսընտա կէօրիւն-
ճէ էնտ պէնտ օլտու :

Բիէր տաիի քէմալը Թաանճիւպլէ «Միւսիւ Անտրէ , սիճմիսինիզ .» տէյու
պաղըրըննա , սանտըգքեար շիտտէթլէ տէտի .

— Եսվաշ սէօյլէ , եսվաշ , էվտէն տույմասընլար . . .

— Միւսիւ Անտրէ — Թէքար իթտի Բիէր սէսինի տահա ալշալտարագ— սիճ ,
պու վագթ տիշարտա , վէ պէօյլէ կիւվէյիւիք սիւսի՞ իլէ . . .

— Թաանճիւպ իտէճէք նէ՞ վար — ճէվապ վէրտի տէլիգանըը ըէք զիյա ոէ
աղգըլարագ— իշթ է վէ ավտէթ իտիյօրըմ . . .

Բիէր էլլէրինի սէմայէ տօղրու գալտըրըպ շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Ալլա՛հըմ . . . Պու կէճէ սիզ Թէքմիլ տիշարտամըլտընըզ . . .

— Էվլէթ , նէ՞ վար . . .

— Էյ սիզէ Թէսիմ օլուանն սանտըղըն եանընտան նա՞սըլ այըլուընըզ :

— Չաննըմա կէօրէ սանտըգ իշիւն հիշ պիր գօրգու եօգ իտի . . .

— Է՛հ , քիմ պիլիբ . . . բարա օլուանն խըրսըզլար գօգու տլըր . . . հէ-

լէ քի պէն ույանըգ իտիմ . . . սապահա գատար ույումատըմ . . . ա՛հ , Միւ-
սիւ Անտրէ , պունու սէնտէն ումմագըրըմ . . . Էկէր կէօղիւմլէ կէօրմէզսէ ի-
տիմ , եինէ ինանմայանագտըմ . . .

— Պէն էսի՞ր միլիմ — ճէվապ վէրտի տէլիգանըը սապըրսըլըզլա— իշիմ օլ-
մատըը վագթ իսթէտիկիմի եարմաղա հագգըմ եօ՞գ մը տըր :

Բիէր պաշըըն էօնիւնէ էյմիշ վէ գաշլարընը շաթմըշ իքէն , պիրտէն պիրէ
տօղրուըպ Մ . տը վիլլէրին Թա հիւզիւնէ պագարագ , սայքի էմը իտիճի պիր
Թարգտա սիւվալ իթտի .

— Պու կէճէ նէ՞րէտէ իտինիզ .

Պու սիւվալ տէլիգանընըն քիպը ու աղամէթինէ տօգուստըղընտան , Բիէրէ
խիթապէն պաղըրտը .

— Սիզէ՞ նէ , նէ՞տէն իյճապ իտիյօր քի սիզ պէնի պէօյլէ իսթինթագ իթ-
մէյէ գալգըլայօրսընըզ : Մատամ քի պէն պուրատա էֆէնտիինի վէքիլիլիմ , սիզ
պէնիմ էմրիմ Թահթընտասընըզ , Մ . Բիէր . . . զալիպա պունու ունութմուշ-
սընըզ , լաքին ունութմայընըզ . . .

— Պէն պիր շէյ ունութմամ , Միւսիւ Անտրէ — տէտի իշնի պաշը վէվէլէյէ-
քէք վէ քէմալը Թէվաղու իլէ— պէն իթթարէ միւհթպճ տէյիլիմ , քէնտի հաս-
տիմի պիլիլիմ . . . Էկէր սիզի իսթինթագէ գալգըլտըմ իսէ , սէպէպի շու տըր
քի , պուրատա կէնճ պիր գըզ , պիր մէլայըք վար , (պու իսմի սիզ վէրտիիզ)
վէ զանն իտէր իտիմ քի գալպիինիզ վէ նանընըզ . . . քեաֆֆէի տիւշիւնճէլէ-
րինիզ . . . քեաֆֆէի իշլէրինիզ . կէնճ գըզա այիտ տիր : իշթէ պու սէպէպ-

տէն տօլայը սիզին էօյլէ պիր վազըթտա եվէ կէտրիկինիզի կէօրիւնճէ իսթիզ-
 րապ, քէտէր, վէ նիչիւն սիզտէն սաղայրմ, հիտտէթ պիլէ իթտիմ . . .
 սիզ պէնիմ ամիրիմսինիզ, Միւսիւ Անտրէ, սիզէ հիւրմէթ իթմէյէ պօրհուլըմ
 վէ սիզին թալր ու հարէքէթինիզին քեահեասը տէյիլիմ . . . իմտի թէէմին
 իտինիզ պէնի, Մատմազէլ Լիւսիյի տիւշիւնմէյօրմըբընզը, ասլա օնու տիւ-
 շիւնմէյէճէքմիսինիզ, իսթրընըզա անընզա իզտիվաճ իթմէք ֆիքրի կէլմէմիշ-
 միտր վէ կէլմէյէճէքմիտր . . . օ հալտէ եէմին իտէրիմ սիզէ քի, պու կէճէ
 նէրէտէ վէ քիմինէլ վազթ կէչիտիկինիզի պիլմէկէ ասլա մէրազ իթմէյէճէյիմ . . .

Մ. տը Վիլլէր հիտտէթլէնմիշ կէօրիւնիւպ, էլտիվէնլէրինի էլլէրինին ի-
 շինտէ էզիմ էզիմ կէթիւրմէքաէ վէ տիլլէրիլէ սօլիւն տուտազարընը ըսըր-
 մազտա իտի :

—Սիզէ տիմէտիմ մի քի —տէտի գուրու վէ հէյպէթլի վէ հէման թահգի-
 րամիզ պիր սէսլէ— սիզէ տէմէտիմ մի քի պէնիմ իսմիմի պիր տահա Մատմա-
 զէլ Լիւսի Վէրտիէնին իսմինէ էազլայտըրմայաճագօրնըզ . . . լաքին ինաս-
 իտուպ սէպէպի աննաշըմազ պիր իթաաթսըզըզտա պուլունտըրընըզտան, պէն
 տէ պիզզարուր սիզէ տէրիմ քի, պէնիմ հըստիյաթըմ իւզէրինէ—վազը օլան շու
 նէզարէթինիզ ճանըմը սըզըյօր վէ գալպիմի գըրըյօր . . . Սիզ Մատմազէլ
 Վէրտիէ իչիւն հիշ պիր շէյ օլմայրպ, քէտէրինին իշինտէ իւճրէթլի պիր ամլէլ-
 սինիզ . . . իմտի իշնի պաշը էֆէնտի, մէրգումէ գըզ հազգընտա պու տէրէճէ
 պէօյիւք հըստիյաթտա պուլընըշընըզ բէք միւնաստէպէթսիզ վէ շայանը իսթիհզա
 տըր, տահա զիյատէսինի սէօյլէմէյիմ . . . Մատմազէլ Վէրտիէնին միւսաա-
 տէսիլլէ տայնա աղընըզտան պրագմատըղընըզ պու մուհապպէթ վէ ֆէտա-
 քիարըզ՝ ըրայէթ հուտուտընը թէճավուզ իթմէմէլի վէ ուզազ տավրանմայր
 պիլմէլի տր . . .

—Սէօղիւնիզի քէսմէք իսթէմէտիմ, Միւսիւ տը Վիլլէր —ճէվապ վէրտի
 Բիէր հէմ մահզունիյէթ վէ հէմ մէթանէթլէ— լաքին իսթատա պուլունույօր-
 սընըզ, պէնիմ Մատմազէլ Լիւսի իւզէրինտէ հուզուզարըմ վար տըր . . .

—Նէ՞ հուզուզը :

Իշնի պաշընըն կէօղլէրի շիմէք կիպի բարլատը վէ շէօյլէ ճէվապ վէրտի .

—Պիր բէտէր հուզուզը . . .

—Սիզին պիր բէտէ՞ր հուզուզը մը օլտուն —թէքրար իթտի Անտրէ : — Ա-
 տամ սէն տէ, տէլի՞ միսինիզ նէ՞ սինիզ . . .

Բիէր պաշընը սալատը վէ տէտի .

—Խայր, պէն տէլի տէյիլիմ, վէ տէլի օլմատըղըմը շիմտի սիզ տէ ֆարգ
 իտէճէքսինիզ . . . Պիր սասամ քիմէ հայաթ վէրմիշ իտ օնա բէտէր տէյիլը
 մի տր . . . էօյլէ օլտուղը հալտէ կիւնիւն պիրինտէ (սիզ պուճու էլպէթտէ
 պիլմէլէզսինիզ, զիրա էկէր պիլմիշ օլա իտինիզ շիմտի պու տէրէճէ սէրթլիքլէ
 պանն լազըրտը սէօյլէմէզ իտինիզ) էֆէյիճէ վազթ վար տըր, կիւնիւն պի-
 րինտէ Մատմազէլ Լիւսի հէնուզ չօճուզ իքէն իսթաալանտը վէ հէքիմէր էլ
 ջէքտի . . . Մ. Վէրտիէ մէրգումէյի էօլմիւշ իէրինէ գօյարազ աղլամազտա
 իտի . . . օ գատար իսմիտ գալմամը իտի քի քէֆինի պիլէ հազըրբանմազտա
 իտի . . . պէն պու զըզըզազը սէվէր իտիմ, զիրա հէր նէ գատար պիշարէ

պիր իշնի իտի իսէմ տէ, պանա թաթը թաթը կիւլէր վէ պէնիմ օխշայըլարը մը րէտտ իթմէգ իտի . . . «Պէն պու գըզը գուրթարանաղըմ» պաղըրտըմ . . . տէլիլիքտի պու , տէյի՛լ մի . . . վէ ֆազաթ սէօզլիմտէ տուրտում. էյի պագտըմ, օխշատըմ վէ նիհայէթ գուրթարտըմ . . . մէրգումէնին հայաթը պէնիմ սայէմտէ տիր, վէ հէր նէ գատար արամըտա շօգ մէսաֆէ վար իսէ տէ , օ կիւնտէն պէրու մէրգումէյէ պէնիմ գըզըմ նաղարըլա պագարըմ, վէ ձէնապը Հազգա ետմին իտէրիմ քի , մէրգումէնին իւզէրինէ նէզարէթ իթմէյէ վէ անըն եօլու իւզէրինտէն հէր քէտէր ու ֆէլաքէթլէրի տէֆ էյլէմէյէ հագգըմ պուլունտըզը զաննը գավիսինտէյիմ . . . Պու գըզ հէր նէ գատար պէօյիւք պիր դէնկիլիք իչինտէ իսէ տէ , րէք տէ մէսուրու տէյիլ տիր . . . ֆիլհագըզա մէրգումէնին հիշ պիր շէյէ միւզայէգասը եօգտըր , լաքին ասըլ րէտէրի Մ. Վէրտիէ մէրգումէյի պիր մէլայիքին միւսթահազ օլտուղը մէրթէպէտէ սէվմէմէքտէ տիր . . . է՛հ, Միւսիւ Անտրէ (հէր շէյի սէօյլէտիլիմէ աֆվ պուլուրընըզ) մէրգումէնին իսթիգպալը իչիւն պիր սաստէթ խայալլամըլ իտիմ . . . էլհասըլ սիգ գալպիմէ կէօրէ իտինիզ . . . (պու իշ սիզէ հագարէթ սայըլմասըն) սիզի Մատմազէլ Լիւսիյէ սուս բուս լաքին րէք շէհվէթլէ պազա իթմիշ զանն իտիյօր իտիմ . . . քէնտի քէնտիմէ շէօյլէ տէր իտիմ. «Անտրէ մէրգումէյէ լայըգ տըր . . . մէրգումէտէն սէվիլմէյէ միւսթահազ տըր , վէ հէր նէ մանիա տա գուհուր իթսէ , ձէնապը Հազգ պու իքի ույղուն գուլլարընը նիհայէթ պիրէլթիթէճէք տիր» : Ուզուն պիր կէճէյի տիշարտա կէշիթիքտէն սօնղրա , պիր ազ էվվէլ պու գարույա կէլմէնիգի կէօրիւնձէ , խայալաթըմ մահվ օլտու վէ գալպիմ գըրըլտը . . . զանն իթտիմ քի , Մատմազէլ Լիւսիինն եալընըզ սերվէթի սիզի ճէլպ իթմէքտէ տիր , վէ տէյիլ անըն շախսընա իլլա միլեօնյարընա ալազա իթմիշսինիգ տիր , զիրա էվվէլինտէն մէրգումէյի ալտաթմազտասընըզ . . . պունուն իւզէրինէ րէք զիյատէ քէտէրլէնիպ մէյուս օլտում . . . սիզին եէրինիզէ պէն ութանտըմ , Միւսիւ Անտրէ , վէ իշթէ պու սէպէպէ մէպնի սիզէ օ լագըրտըլարը սէօյլէտիմ . . . Հագգըմ եօգ իտի , պիլիրիմ , տույարըմ , լաքին րէք զիյատէ մուհապպէթիմ էսէրի տիր . . . իմտի պանա աֆվ իթմէլի վէ պու հալի ունութմալըսընըզ . . . պու րէճամը րէտտ իթմէյէճէքսինիզ , տէյի՛լ մի :

Իշնի պաղը պու լագըրտըլարը սէօյլէտիքճէ , Մ. տը Վիլլէրին շէհրէսինտէ պէօյիւք պիր խալէճան էսէրի կէօրիւնմէքտէ իտի . լաքին պու խալէճանտա արթըզ հագարէթ , հիտտէթ օլմայըպ , եալընըզ րիգգաթ ու շէֆազաթ էսէրի վար իտի :

— Իիէր —պաղըրտը իշնի պաղընըն պիր էլինի թութարագ վէ սըզը սըզը սըգարագ— սիգ իյիտ , քիպար պիր ատամսընըզ . . . սիզին զըյմէթինիզ պէնտէն պին գաթ զիյատէ տիր . . . սիզ պանա շիմտի պիր աէրս վէրտինիզ քի ունութմայաճաղըմ վէ անտէն իսթիֆատէ իթմէյէ շնըլաճաղըմ . . . Ազիդիմ , շիմտի սիզէ խօրեատճա հագսըզ պիր մուսամէլէտէ պուլունտըղըմ իչիւն աֆվընըզը տիլէրիմ . . .

Իշնի պաղը գըք գըրմըզը օլտու վէ քէքէլէյէրէք շէօյլէ սէօյլէտի .

— Պէնտէն ա՞ֆվ մը տիւէրսինիզ . . . սի՞զ . . . Միւսիւ Անտրէ :

— Էվվէթ . էօյլէ , վէ պունուն իշիւն ասլա գըզարըզ ութանմամ . . .

— Աէ պէնի տօսթընըզ մը թէսմիյէ իտէրսինիզ :

— Էկէր պանա տայմա տօսթ օլուր իսէնիզ իֆթիխար իտէրիմ . սիզտէն ա-
լա ասլա տօսթում օլամազ . . .

— Լաքին հատտէն զիյատէ պանա իլթիֆաթ իտիյօրսընըզ , Մ . Անտրէ :

— Խա՛յր , տօղրուսը պու տըր . . . վէ էմիիյէթ օլմատրգճա տօսթլուց տա
օլմայաճաղը ճիհէթլէ , սիզտէն արթըզ հիշ պիր շի կիզլէմէմ . . . Էվվէթ ,
Բիէր , հագգընըզ վար . պիհագգըն քէրիմէնիզի ատտ իթտիկիտիզ գըզը սէվէ-
րիմ , եախօտ տահա տօղրուսը սէճտէ գըլարըմ օնա . . . Պէնիմ պիր խիւլեամ
վար տըր . . . պիր կիւն մէրգումէյի պանա գարը շաղըրայըմ վէ աշգ ու մու-
հապպէթ գուզվէթիլէ անքն լայըզ օլտուղը սաատէթի քէնտիսինէ վէրէպիլէ-
յիմ . . . էօմրիւմին պիրիճիք իւմիտի պու տըր , վէ էկէր պու իւմիտիմ գուզ-
վէտէն ֆիլիլէ շըգմազ իսէ էօլիւրիմ . . .

Իշնի պաշընըն սօլիուն վէ խարապ լէհճէտի սէվլինճինտէն բարլատը , վէ
քէքէլէյէրէք շէօյլէ սէօյլէտի .

— Ա՛հ , թէշէքքիւր իտէրիմ ճէնապը Հագգա քի պէօյլէ լաղըրտըլար Ի-
շիթմէեե նայիլ օլույօրըմ : Էկէր պիլիտիտինիզ պանա նէ՛ էյիք եարըյօրսընըզ :

Լաքին պունու տիմէսիլլէ պէրապէր պագըընտա եէնիտէն պիր մահգու-
նիյէթ կէօրիւնտիւ , վէ շաղըրմըշ պիր հալտէ սէօզիւնէ տէվամ իթտի .

— Միւսիւ Անտրէ , շու սէօզիւ եինէ աշըղըմա աֆվ իտինիզ . . . Լաքին
թէքրար սօրմամ լազըմ տըր . . . պու կէճէ նէ՞րէտէ իտինիզ . . .

Տէլիգանլը կիլիւմսէյէրէք շէօյլէ ճէվապ իթտի .

— Սիւվալիսիզին ֆիքրինի աճլարըմ , իյիտիմ Բիէր , վէ շիմտի արթըզ սիզէ
ճէվապ վէրմէյէ հագըրըմ . . . Տիւն ազշամ սաաթ օնտան պէրու Բալէ-Բօա-
յալտա Ձրէր-Բրօվանօ լօգանթասընտա խուսուսի պիր օտատա իտիմ . . .

Իշնի պաշը պու լաղըրտըյա գաշլարընը շաթտը վէ շու սէօզլէրի մըրըլտանտը .

— Նասըլ քի պիլիտիտինիզ , պէն օրալարա ասլա կիթմէմիշիմ տիր , Լաքին օ-
րալարտա նէլէր օլտուղընը րէք ալա պիլիտիմ . . . Հաթթա Խոստի օրալըն
իւզէրինէ պիր թիւրքի վար տըր քի , պունուն ըրզէհլի պիր կէնճ գըզ էօնիւն-
տէ շաղըրմասընը իսթէմէմ . . . Էյի պիլիտիմ քի օրատա եալընըզ տէյիլ իտի-
նիզ . . .

— Պէնիմէ պէրապէր տահա տէօրթ քիշի վար իտի . . .

— Էֆէնտիլէ՞ր մի սիւվալ իթտի իշնի պաշը գանն իտէրսին էնտիշէսի րէյ
տէր րէյ արթարագ :

— Էվվէթ , իյիտիմ Բիէր , պիր գաշ կիւնէ գատար էյի պիր իշ պուլանա-
ղըմը մէմուլ իթտիկիմ եէնի պիր շիւքէթին մէնիսի իտարէսի ազալարը պու-
լունմագտա իտիէր . . . Մ . Մօթիրօն պէնի մումարլէյիլիմ էֆէնտիլէրէ թագ-
տիմ իթմէքտէ օլտուղը կիպի , թաամըն պաշըճա սէպէպի տէ իշպու թագտիմ
մատտէսի իտի . . .

— Եինէ՞ մի Մ . Մօթիրօն —տէտի իշնի պաշը միւքէտտէր պիր թարգտա :

— Հալիլյէ , շիւնքի հէր նէ գատար սիզ անըն ալէյհինտէ հագսըզ վէ պտ-
թըլ էֆքեարլարտա պուլունույօր իսէնիզ տէ , մուամալէյհ պէնիմ ֆէտաքեար
համիմ տիր . . .

— Միւսիւ Անտրէ , բէք էյի պիլիրսինիզ քի , պու հըմայէնին սէմէրէսինի
կէօրմէզտէն էվիլէլ օնա սսլա ինանմայաճաղըմ . . .

— Պու սէմէրէյի եագընտա կէօրէճէքսինիզ . . .

— Տէրունը դալպիմտէն պունու թէմէննի իտէրիմ . . . Լաքին թասմ պիթ-
տիկինտէ , սէօյլէյինիզ պանա , Միւսիւ Անտրէ . . .

— Է՛յ , նէ՞ վար :

— Նէ՞ եաբտընըզ :

— Պիր արապա թութուպ տօղրունճա պուրայա ալտէթ իթտիմ . . .

— Շաֆագ սէօքտիւյի՞ վագթ :

— Էվիլէթ , շիւպհէսիզ :

— Պու թասմ պիւթիւն կէճէ սիւրտիւ՞ մի :

— Էվիլէթ , էվիլէթ . . . պունա թասճճիւպ մի իտիյօրսընըզ :

— Է՛հ , պիր ազ . . . պանա գալըրսա չօզ ուզուն սիւրսիւչ . . . Ալլա-
հը՞մ , նասըլ տա սէքիզ օն սասաթ միւթէմատիէն եէյիպ իչէրլէր . . . Ատամ
էօլիւր . . .

— Բիէրճիկիմ , տիրսէքլէրինի մասայա տայատարագ սէօհպէթ իտէրլէր ,
վէ պու սէօհպէթ արասընտա վագթըն կէչտիկինի ունուտըլըար :

— Պունտան հիչ պիր շէյ անլայամայօրըմ , Լաքին անլամաղա տա իզթիգամ
եօզ սըր . . . սիզ պիր ըրզէհի տէլիգանլըսընըզ , Միւսիւ Անտրէ . . . նագլ
իթտիկինիգտէն պսշգա պիր շէյ օլմատըլը իչիւն նամուսընըզ իւզէրինէ եէմին
իտինիզ . պէն սիզին սէօղիւնիզէ ինանըրըմ . . .

— Նամուսըմ իւզէրինէ եէմին իտէրիմ , Բիէր . . . վէ կէօրիւյօրսընըզ քի
թէրէտտիւտ իթմէյօրըմ . . .

— Բէք ալա , Միւսիւ Անտրէ , չօզ ալա :

— Շիմտի եիւրէյինիզ ըահաթլանտը՞ մը :

— Օ գատար ըահաթլանտը քի , զանն իտէրսին տիւն ազլաման պէրու
պիր տագիգա պիլէ հանընըզտան այրըմամըլըմ տըր :

— Չօզ ալա . . . Լաքին էկէր ճիւզի պիր շիւպհէնիզ վար իսէ , Մ. Մօ-
թիրօնա սօրապիլիրսինիզ . մուամալէյհ պու սասպահ պուրայա կէլիպ , էֆէնտի
միւվասէլէթ իտինճէ անընլա սէօյլէյէճէք , վէ պիր գաչ կիւնտէն պէրու մէշ-
ղուլ օլտուղու օ պէօյիւք իչի անընլա պիթիրէճէք տիր . . .

— Պօշ շէ՛յ . . . Էկէր եէմինինիզ պանա քիֆայէթ իթմէզտէ իտի , պէնիմ
հիչ պիր հայսիլէթիմ օլմայանագ տը . . . Լաքին շու Մ. Մօթիրօնըրըզն պէօ-
յիւք իչի աղըր պիր շէյ մի տիր :

— Պու տա սօրուլանճա՞ շէյ մի . էլպէթթէ տղըր . . . Անճագ սիզ օ նէ-
ֆիս տէլիգանլը ալէյհինտէ անլալըլմաղ վէ էօյիւ այընմազ սուրէթտէ տայմա
շիւպհէ իթտիկինիզ իչիւն , պունա տա ինանմաղսընըզ :

— Է՛ ճանըմ . արթըզ էլվէրիր . . . կէօրէճէյիզ . . . վէ էկէր անըն հագ-

գընտա եանըմը իսէմ, Ալլահ վերէ էօյլէ օլուն տա պէն տէ աֆվ տիլէյիմ .
• • լաքին քէնտի քէնտիմէ հա՛ , պունու տա սէօյլէմէյէ հանէթ տէյիլ տիր ,
զիրա մուամալէյհ՝ պէնիմ կիպի պիչարէ պիր իչնի պաշընըն էֆքեարը իւզէրինէ
աալա ֆիւթուր իթմէզ վէ հազըլ օլտուզընա աալա էհէմմիյէթ վերմէզ :

— Լաքին—սիւալ իթտի Մ՝ տը Վիլլէր կիւլէրէք—պէնիմ իսթիգպալիմի թէէ-
մին իթտիկինտէ վէ Մատմազէլ Լիւսի Վէրտիէ իլէ իզտիվանըմը միւհթէմիլ
գըլաըղընտա , օ վա՛գթ նէ տէյէճէքսինիզ :

— Օ՛ , օ վագթ օնա տուվա իտէճէկիմ . • • պու իչ շէյթան պիլէ եարսա
եինէ տուվա իտէճէկիմ . • • Մ.Մօթիրօնա հայտէ հայտէ տուվա իտէրիմ . • •
լաքին նէ շարէ քի պու իչ հէնուզ օլմա՛նը տըր . • •

— Վալլահի , Բիէր , Բէք իթիգատսըզ սատամընըզ . • •

— Վէ սիզ , Միւսիւ Անտրէ , սիզ տէ Բէք շօգ իթիգատսըլ օլմագտան սա-
գընընըզ : Լաքին շօգտան պէրու այագտա տուրույօրսընըզ . • • Ամէլէլէր շիմ-
տի կէլիր . օ վագթ տահա զիեատէ եօրուլանագսընըզ . • •

— Էվվէթ . • • Եօրկունում . • •

— Չարուզ կիտինիզ իքի սաաթ գատար իսթիրահաթ իտինիզ , պէլքի պիր
ազ քէսպը գուվվէթ իտէրսինիզ . • • պու գատար թաամկար հիչ պիր շէյէ
եարամազ . • • կէօրսէնիզ նէ գատար եիւզիւնիւզ սօլկուն տըր . • • սագընը-
նըզ , սիզի կէօրմէսինիլէր . • • Էկէր պու կէճէ տիշարը չըզտըղընըզ Մատամ
Պաւնէ իլիթսէ , արթըզ իլիմիզ վար , նէլէ՛ սէօյլէեհէճէք տիր . • • նէ՛ ֆէ-
նա տիլի գարը տըր . • • հէլէ քի սիզ իլէ պէն իչ պիլտիկիմիգտէն վէ պօշ
պօզազըզ տա իթմէյէճէկիմիլտէն , էսրար մէյտանա չըգմանեանագ տըր . • •
Անճագ շարուզ կիտինիզ . • • շիմտի նէրտէ իսէլէր էվին իչինտէֆիլէր ույա-
նըրլար , վէ պէսլէմէլէրին պիրի տիշարը չըգար . • •

Անտրէ պիր սօն տէֆա իչնի պաշընըն էլինի սըգտը , վէ քէօշիլէ տօղրու
կիտէրէք , իլք ազաամը իքի քէրրէ քիլիթլէտիկի գարույը գօլայճանըզ աշտը :

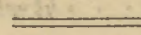
Սապահքի սօլկուն այտընըզ իտարէխանէյէ կիրմէք իչին Անտրէ իչ գա-
նատըրընըն պիրինի պիր ազ աշտը վէ տէրհալ գաջսյա տօղրու պիր նազար
աթտը :

Հիչ պիր գարըչըզըզ օլմայըզ , հէր շէյ մունթագամ տուրուեօր իտի :

Անտրէ գանատը վէ գարույու իրթի վէրտի , օտաօընա չըգտը , իտարէխա-
նէտէ պուլունմասը լազըմ կէլտիկի անտէ աշտը ինմէեէ հազըր պուլունմագ
իչին ազաամքի էլպիսէսինի չըզաըզ հէր կիւնիւք բուպալարընը կիյտի , վէ
նիհայէթ եաթաղընըն իւզէրինէ աթըլարագ , պաշը եաստըլա տէյեր տէյմէզ
աղըր վէ տէրին պիր ույգուեա տալտը :

Պու էսնատէ իչնիլէր պիր պիրի արտը սըրա ֆապրիգանըն գարուսունա
կէլմէքտէ օլմաղլա , իչնի պաշը մէրգուամնը «իլէ պալաւեալըմ , էվլատարըմ ,
իլէ պալաւեալըմ . • • էգէնտի պու սապահ կէլիյօր . անը մէմնուն իթմէք ի-
չին Բէք զիեատէ գայրէթլէ շարըմաը տըր» քէլիմէլէրիլէ գապուլ իտիյօր իտի
իչնիլէր տէ եիւզլէրինի էքշիտէրէք պիր պիրինէ շէօյլէ տէյօրլար իտի .

— Էֆէնտի կէլիյօր . • • արթըզ կիւլմէք եօ՛գ . • •

ԺԴ.

ԱՄՍԹԻՐՏՈՄ ՍՕԳԱՂԸ

Ապեր Մօծիրօն՝ Ամսթերտամ օօգաղընըն հօգարընտա էսկի սէտղին
եաղընընտա բէք քիւչէք պիր օթէլտէ իգամէթ իտուպ, պուռտա միւշթերի
վէ եա միւսթէհիր օլարագ եղընըգ քէնտիսի պուրընմագտա իտի

Մուամիլէյհին զահրէն եաղալընը բէք միւքէմմէլ վէ մուքթագամ կէօ
րիւնմէքզէ օլըպ, խանէսի տիւզկիւն իտի, իքի ուշաղը վար իտի վէ կքի պէ-
կիրէրիսի պազմագ իւզրէ պիր տէ արապաքընը պուրընմագտա իտի

Մօծիրօն ապլա եէմէյի էվիստէ եէմէտիկիտէն, պէյհուտէ եէգտէ աշը
գարը թութմամագտա իտի

Հէր քիմտէն մալ ալըր իտի իսէ անլէր տէ օ մահպէտէ իգամէթ իտեր
լէր իտի : Մօծիրօն չօգ մագարաֆ իտեր : վէ բազարըգ իթմէքսիզին բէչին բա-
րա վէրիր իտի :

Էյի շան ու շէօհրէթ գազանմըլ օլուպ, հէր քէս մուամիլէյհի զէնկին պի-
լիր վէ պէօյիւք սէնայի իշէրինէ վէ պէօյիւք գուամանիայա կիրտիկինի սէօլէրլէր
իտի : Հէր կիւն գարուսուռտա սիւղիւ վէ մուսթագամ արապալար տուրուր վէ
շիւրհէլի կէօրիւնէն հիշ քիմտէ մուամիլէյհին օթէլ գարուսուռու չալմագա ճէ-
սարէթ իտէմէլ իտի . . .

Մօծիրօնըն սէրվէթի նէրէտէն իտի . . . պու սէրվէթ նէտէն իպարէթ
իտի . . . Սրազիսիւպէ էսհամ ու թահվլաթը վլաք մը իտի : Պիր նօթէր վէ
եա պիր պանքէր պու էվըագը մուհաֆագա իտիւպ, անլէրի իլէթմէքտէ մի իտի :

Իլթէ պուրընը քիմէն պիլմէլ վէ քիմտէ տէ անլուսեա չալըմագ իտի :

Մուամիլէյհ տէլիգանընըն սէրվէթի վար իտի : պու շէյ չօգ սահիճ օլուպ
ինքեար օլուսմագ իտի . զիքա պօլ պօլ խարճամագտա վէ հիշ նօթ իթմէմէք-
տէ վէ հիշ պիր մուվազաֆ նէ իլէ մէշուլ պուրընմամագտա վէ օյուն քեա-
ղատընը տա ապա էլինէ ալմամագտա իտի . . . Արթըգ պուստան զիյատէսինի
պիլմէնէ քի՞մ մէրագ իտեր իտի . . .

Մօծիրօնըն ֆամիլեասը քի՞մ իտի . . .

Թաշրալը էսնաֆ պիր ֆամիլեա օլըպ, թիւարթտէ զէնկին օլմուշ վէ
պու էվատընը մէշուր պիր աղամ զըլմալա չալըմը իտի . . .

Իլթէ Մօծիրօնըն էն ագիգ տօսթլարը՝ չօգ մէրագ իտէնլէրէ պու ճէվապը
վէրիլէր իտի . . . Անճագ չու տա վար քի, տէլիգանը քէնտի տօսթլարընա
նէ սէօլէմիլ իտի իսէ, անլէր տէ մէրագլըլարա օնու սէօլէրլէր իտի :

Էլէր Մօծիրօն քիչիպատէլիք թալապա իտի, պլէթի տէ արալթըրըլըր վէ
սահիճ օլուպ օլմատըղընը անլամաղա խմէնիլիր իտի . . . Լաքին մուամիլէյհ
իլիտիլմէմիլ պիր գասապատա առտըլ շանաղը պիր էսնաֆ ֆամիլեանըն խմինի
վէրիր իտի . . . պու խուսուս բէք սահիճ իտի, վէ պու իթիրաֆտան մուամ-
իլէյհին բէք տօղրա վէ սէրպէսթ սէօլէր պիր առտմ օլտուղու, վէ պիշիմսիգ
քիպր ու զուրուրը օլմատըղը անլալըրը իտի :

Մօժիրօժ հազըգաթը հալտէ այէմտէ էփէյիճէ տիւղկիւն ատէմէր Թանըր
 իտի . . . Մուճախէյհին պուճարա օլան մուհապպէթի՝ բէք օ զատար սըզը
 Ֆըզը մուհապպէթ վէ Թարաֆէյիտէն պիր հիւրմէթ ու Թէվէճիւհ օլմայրպ, անճագ
 զարընճարտա վէ եախօտ տէնիզ համմալարընսա կէօզ աշնալըղը բէյտա օօ
 լարագ, մուճախարէն սըրֆ էյլէնճէ իչիւն Բարիգտէ տէ տէվամ իտէն տօսթ-
 լուգտան իպարէթ իտի :

Պու զաիճըրճըֆ պիր տօսթլուգ իչիւն տախի Մօժիրօճնուճ զարուսուճա աօ
 սըլգատէլլէրէ մախուս արմայը նարապալար կէլմէքտէ օլտուղուճտան, մուճա-
 իլէյհ մարքիզ վէ գօնթ տօսթլարը պուլուճարըղը սէօյլէմէկէ Ֆրսաթեապ օլ-
 մագտա վէ պալգա օլիր շէյտէ արզոճ իթմէմէքտէ իտի :

Պալտտէ զիքթ օլճուճան քիւչիւք օթէլ բէք սիւպիւ վէ տիւղկիւն տօնա-
 տըլմը օլուպ հավլու իլէ պաղչէ արասընտա պուլուճնմագտա, վէ հավլու Ամր-
 Թէրտամ սօգաղընճ պուգճագտա իտի : Պաղչէնին էթրաֆընտա պիր տուվար
 շէքիլմիլ օլուպ, պու տուվարըճէթէնիտէ խալի վէ կէնիլ արմնլար դար ի-
 տի քի, օ վագթտան պէրու գըլմէթլէրի բէք շօգ արթմը տըր :

Մօժիրօճ մալ սաճիպի իլէ ուզուճ պիր գօնթթաթ իմզալար իմզալամալ,
 քէնտի պէտէնիտէն քիւչիւք պիր քէօչք եարմըրմըլ վէ պու քէօչք պիր էթ-
 րաֆ տուվարա նասեատըլմըլ իտի . պու տուվարըն իւզէրիտէ պիր գարու պու-
 լուճուպ, պու գաթուտան պալտաէ զիքը իթսիկիլմիլ խալի արասլարա շօգըրը
 վէ տիկէր պիր աշըգ մագսէտի կէօրիւնմէզ իտի :

Մէզքիւր քէօչիլիւն կէօղէ վուրմալ պիր տէ ուֆաճըգ բէնչէրէսի պու-
 լուճուպ, պու վասէթա իլէ գաթուլու քիմ վուրտուղու իչէրտէն կէօրիւլիւր վէ
 աշմագտան էվվէլ անընլա պիր գաշ լագըրտը սէօյլէնիր իտի :

Էքսէրիա կէնէլէրի էվվէլնէ գարարալտըրըլան սասթլարտա անալիպ քի-
 մէսնէլէր խալի արասլարըն էթրաֆընա շէքիլմիլ ֆէնա Թախթարէրտէլէրտէն
 եօգարը Թրմալանմագտա, քէօչիլիւն գաթուսուճնա կէլմէքտէ, վէ խուսուսի
 պիր սուրէթտէ իւզ տէֆա մէզքիւր գարույա վուրմագտա վէ մուգարբէր պիր
 քէլիմէ սէօյլէմէքտէ իտիլէր . պիր ալ սօնըրա քիլիթ վէ սիւրկիւլէրին աշըլտըղը
 իլիտիլմէքտէ, վէ Մօժիրօճ պուճարը իչէրի ալմագտա իտի . լաքին պուճար
 անընլա պիր գաշ տագիգատէն զիեատէ վագթ կէչիրմէզլէր իտի :

Պու զարիպ զաթ՝ Մ . տը Ալիլէրտէն մուֆարէգաթ իթտիքտէն սօնըրա
 Ֆըր-Բըջէնօօտան շըգարագ արմպայա պիտի վէ տօղրու Ամսթէրտամ սօգա-
 ղընա շէքտիրտի : Մուճախէյհ քիմէսնէ՝ օթէլին իչիտէն կէչէրէք րուպալա-
 րընը պիլէ տէիլմէքսիզին տօղրուճա քէօչկէ կիթտի :

Պու քիւչիւք քէօչիլիւն եալընըղ պիր ուֆագ օսնաթ կէօրիւնիւպ, պուճուճ
 տա էշեա օլարագ իքի ալապ մէտիրի վար իտի : Տուվարարա զար կիպի ել-
 քէն պէզի շէքիլիպ, պու պէզ իքի գաթ Թութուլարագ իչի եաստըգ կիպի
 տօլտուրուլմուշ զտուղուճտան, իչէրտէ սէօյլէնէն լագըրտըլարըն հիլ պիրիտի
 տիւնրտան իլիտիլմէզ իտի :

Բէօչիլիւն իլ Թարաֆը պիւսպիւթիւն զարանըլգ օլտուղուճտան, Մօժիրօճ
 պիր մուճ եագտը վէ սասթընա պագտը քի ալթընա իքի տագիգա վար տըր :

Մուսախէյն՝ սասաթըն թամսլթընու կէլմէսինէ պէզլէտիքտէն սօնդրա
էթրաֆ տուվարտաքէ գարուչաք անըմըն օլան գալըն էօրթիւլիւ եօզարը
գալարրոպ գուլազ վերմէնէ պալապտը :

Տրան Մասօն ճէմիլէթիինն իշարէթի կիպի տուրա տուրա իւշ տէֆա
գարուչա վուրուլունճա , Մօծիրօն՝ տուտազլարընը պալատէ զիքը օլունան ու
ֆազ բէնչէրէնէ վազ խտերէք սիւալ իթտի :

— Մպդու՛ օլտօ՛ — օք . . .

Պիր պէս ճէվապ վէրտի .

— Կէ՛նէ կօրէն էեֆէլէր էլնան գոյճա էօյլէ ոք . . .

Մուգարրէր քէլիմէլէր պուճլարտան իպարէթ օլմաղլա , Մօծիրօն գարուլը
ալտը , վէ հիքեայէմիլտէ իքի տէֆա զիքը կէչէն պիր ճէրիֆ քէօչկէ Կիրտի :

Պու սատամ սախթէ իշնի Կօպէր իլէ պէրապէր Պիլի ըլթթմընտա էյն ջ
ճօպէլարըն ճէֆյէնիկտանն նամ լօգանթանըն սալօնընտա էքիքէօյլ մախլէտիլլէ կէօր
տիւկիւմիւլ քիմէսնէ տիր : Օնտան էվվէլտէ Պէրսիտէ Մառօնիէ լօգանթասըն
տա կիւմիւլ սուֆրա թագըմընը չալտըղը իշիւն զապթիլլէ թարաֆընտան թէվզիֆ
օլունտուղու տախի մալիւմ տիր : Օ վազթ իսմի Րալընուլլէ օլուպ , պունուն
օ զէման Բիէր Լանարիինն հապի իւզէրինէ նէ տէրէնէ Ֆէնա պիր թէէսիր ին
րա իթմիշ օլտուղունու օգուեանլարըմըզ էլպէթտէ տէրխաթըր խտերէր :

Մօծիրօն՝ Րալընուլլէի գարուտան իշէրի ալտըղը վազթ , մէրգուճն հալ
ու գըլաֆէթիտէ չիւպէնէլէնէնէք պիր շէյ կօզ իտի Մէրգուճ՝ ֆապրիգալար
տան զիյատէ մէլխանէլէրէ կիտէն հօվարտա ամէլլէլէրէ պէնզէմէքտէ խտի :

— Սի՞զ միսինիզ , էքիւրէօյլ—տէտի իւանէ սահիպի գարուլը թէքրտըր գա
քատըգտան սօնդրա :

— Պէ՛նիմ , նամտար Տրամպար . . . նասըլ քի կէօրիւթորընըզ , իշթէ թամ
մուգարրէր վազթտա կէլիեօրուճ—ճէվապ վէրտի եէնի կէլէն :— Կիւնէշ պիլէ
պէնտէն այար ալապիլիր խտի . . .

— Իշ օլտու պիթտի՞ մի . . .

— Իսթէտիկիւնիզտէն ալա . . .

— Միւշքիլաթ չէ՞քմէտինիզ մի . . .

— Իչլէր բէք ալա եիւրիւմիւլ տիր . անճազ Կօպէր իլէ պէն պիր ազ գօրգտուզ .
էկէր պու կէնէքի պօրա օլմազա խտի , հիւշ պիր շէյ տէ եարամեանազտըզ . . .

— Նէտէն . . . նազլ իթսէնէ՞ պազալըմ . . .

— Բէք էյի , հիքեայէսի ուզուն տէյիլ տիր . . . մալիւմիւնիզ օլտուղու
վէնչէլէ , սասաթ օն պիր իլէ կէնէ եարընընն արասընտա իշէ էլ վուրուպ պի
թիւրէնէքտիք . . .

— Թավուզլարա պէրապէր ուլույանլարըն էվինտէ չալըմազ իսթէնիլտիք
տէ , օ վազթ բէք միւնասիպ վազթ տըր տէտի Մօծիրօն էքիւրէօյլին սէօղիւ
նիւ քէսէրէք—իլք ուլգու տայմա էն աղըր վէ սէրթ ուլգու տըր . . .

— Պիզ ֆապրիգանըն գարընընտա պօչապիր կէմիտէ էյինէ սազլանմը ի
տիք—տէվամ իթտի էքիւրէօյլ սէօղիւնէ : — Սասաթ տօգուղտա ունտըգքեար տի
չարը չըգտը . . . Կօպէրի արգասընտան եօլլատըմ . Կօպէր տէ Տրէր—Բըլճանօյա

գատար մէրգումըն նազանըն պրագմատը . . . սիզին բէնչնիդէ կէշինճէ,
 էմին էլտէ օլուդունտան, պիզի բահմթորզ իթմէք իշին արթըզ կէրի տէօն-
 մէսինտէն գորգումըզ հօզ իտի . . . Պիզ քէմալը Կիւքիւնէթլէ կէմինին իշիննէ
 պէքլէմէքտէ իտիք . . . Կպէր՝ ֆապրիգանըն ատէթլէրինի բէք ալէա պիլիր
 իտի . . . մէսէլա իխթիեար իշնի պաշընըն (-քի պունուն ֆիշին պիր ազտան
 սիզէ իքի չիֆթ լագըրաը իտէճէկիմ-) քէնտի թիւֆէնք վէ թիւթօն նամ քէօ-
 բէյի իլէ սաաթ օնու չէրեէք կէչէրէք վէ եա օն պուշուք Բամանէլէրինտէ գօլ
 տօլաշտըղընը , վէ սաաթ օն պիրտէ քէօբէյի ֆապրիգանըն իշինտէ սալը վէրէ-
 րէք քէնտիսինին կիտիպ Ենթաղըղընը պիլիր իտի . . .

«Բիւթօն նամ քէնթէքտէն գորգումաճագ պիր շէյ գալմամը իտի . . . էվ-
 վէլքի կիւն Կօպէր պէնիմ Կէօթիւրտիւկիւմ էթ բարչասընը վէրէրէք օնուն իշինի
 պիթիւրմիշ իտի . . .

«Սաաթ օն պիրիզ պէշ տագիգա կէչտիկինտէ Կօպէրին պուլպընտան աշա-
 ղա շէյլէ բըսըրտաալմ»

«— Իշթէ վագթ պու վագթ տըր . . . կիտէլիմ . . .

«Օ արա պօրա վար իտի . ա՛հ , իմանընը սէվտիկիմ պօրասը , նէ՞ տէ
 մութապըզ կէլտի : Բիւզկիար օ գատար շլտտէթլէ էամէքտէ իտի քի , նէհր-
 տէ քիւշիւք տուկաւար կէմիյի սալաեբըպ , ինսանըն եիւրէյիին պուլանաըրըյօր
 իտի . . . կէօք կիւրլէյօր , շիմչէք շագըեօր , վէլ հասըլ հէր շէյ թիթրէյիպ
 տուրուեօր իտի . . .

«Պիր քէրրէ ֆապրիգանըն էթրաֆ տուվարը թէրէսինէ չըզընճա , օրատան
 ֆապրիգանըն իշինէ ինմէք իշին Կօպէր էյի պիր եէր պիլիր իտի . . .

«Պանա պինա վէրտի . . . տուվարտան հօգարը թրմալանտըմ , վէ տու-
 վարըն եօզաբընտնա չըզընճա թէրէ աշաղը ասըլտըմ , էլիմի Կօպէրէ ուզաթտըմ
 վէ օնու տա պանա տօղրու չէքտիմ . . . Այաղըմըզըն ալթընտա նէրտիվան կիպի
 ալա պիր օտուն տիզիսի պուլունուպ , օրատան ատէթա նէրտիվանտէն աշաղը ինէր
 կիպի ինիլիր իտի . . . :

«Իքի էյի ատէմ կիպի , պասթօն էլաէ կէզինիրճէսինէ օտուն Եըղընընին
 իւթիւնտէն աշաղա էնմէյէ պաշաղըպ , թամ այաղըմըզը եէրէ կօեմճաղըմըզ
 սըրատա , օն գատար իրի օտուն քիւթիւքլէրի աշաղա եուվարլանտըղընտան ,
 պիզ տալիս անլէրլէ եօլուն օրթասընա սօղրու եուվարլանտըզ . . .

«Պու պիր շէյ տէյիլ իտի . . . պիզէ հիշ պիր ֆէնալըզ օլմազ ըտը . . .
 Լաքին հիշ տէ ֆիքրիմիզտէն կէչմէզ իտի քի , օ Ալլահնն պէլասը իշնի պաշը
 հէնուզ գօլ տօլաշմագտա օլուպ , օ սըրատա տա եագընըմըզտա պուլունա-
 ճագտը . . . Մէրգումըն գօշտուղընը իշիթսիք . . . եթիլտի կէլտի . . .
 Կիւնպէլա սաղա սօլա գաշարագ տիրէք արալարընտա կիզլէնէպիլտիք . . .

«Իշնի պաշը օ գատար եագընըմըզտան կէչտի քի , հէման պիզէ սօգուն-
 տու պիլէ . . . թիւֆէյի էլինտէ իտի . . . իշ շագա գալտըրըր հալտէ տէյիլ
 իտի . . . եէմին իտէրիմ քի , էկէր արասալար պաշըմտա օ արա տղրմիշ հիշ
 օլմագտա պիւ թութամ սաշ պուլապիլիրլէր . . .

«Շիմչէքլէրին պտընըղը իլէ Բիլեր տուրուպ եըզըլան քիւթիւքլէրի սէյր
 իթտիքտէն սօնղրա , շէյլէ պիր շէյ մըրըլտանաը . . .

« — Բիւզկեար տըր , շիւբէէ եօգ քի բիւզկեար երգմըշ տըր . . . պաշգա պիր շէյ օլամագ . . . »

« Պատէհնու տաշա շարուգ գօշմագ վէ էյիէտէ պիր էնկէլ պուլունմամագ իշիւն կէրիտէ պրագմըշ օլտուզը ֆէնէրի ալմագ իւզրէ կէրի քէօնիւպ , սօնդուա երնէ օլտուզոււմը մահուլէ տօղրու կէլտիկիտէ , պիզ քէօշիւն թարաֆընա գնշմըշ իտիք , վէ հավոււնըն աղաւըլըրը արդօսընտա սագլանտարագ հիշ պիր թէհլիքէտէն գօրգմագ իտիք , զիրա քէօբէյի եօգ իտի քի պիզիմ իզիմիզի պուլապիլսին . . . »

« Պու հալտէ արթըզ իշ սաաիբ ու թաշամմիւլէ միւհթան իտի . ճիրա օ հընզըր իխթիեարըն պիր ազտան կիտիւպ եաթաճաղընա շիւպէէ եօգ իտի . . . »

« Լաքին իշնի պաշընըն պիր գարագօլ նէօվպէթճիտ կիպի քէօշիւն գաբուսը էօնիւնտէ կէզմէեէ պաշլալըպ սապահա գատար օրատա տուրմագ նիյէթիտէ օլտուզոււնը կէօրտիւկիւմիւզտէ , նէ տէրէճէճ՝ ճանըմըլ սրգըլտըլընը սիզ անլալընը . . . Ա՛հ , պու կիւնքի կիւնտէ ըրզէհլի պիր ատէմ կիպի կէօրիւնէն օ հասպսաննէ քիւթիւլիւնէ նէ՞ գատար ֆէնա սէօյլէտիմ կէօրսէնիզ . . . : Մօփրօն պու լտգըրտընըն իւզէրիմէ թիթրէտի վէ շիտտէթլէ էքիւրէօյիւն օէօղիւնիւ քէսէրէք շէօյլէ պաղըրտը . . . »

- Փագաթ , նէ՞ տիլօրտընը . . .
- Հագիգաթը հալի սէօյլէթօրում , նէ՞ վար . . .
- Նէտէն . . .

« — Սիզին Բիէր նամըլա թանըմագտա օլտուզոււնուզ վէ Մ. վէրտիէնիմ եանընտա իշնի պաշըլըզ վէ պէքնի քէօբէքլլի իտէն շախ՝ հագըգաթը հալտէ Բիէր Լանտրի տիր . պու ատամ իքի տէֆա ճինայէթ հիւքմիւ եէեիպ , պիր քէրրէ իքի սէնէ վէ պիր քէրրէ տէ պէշ սէնէ մահպուս օլուպ պէշ սէնէ տէ կէօգ հագսընտա պուլոււնուշ տըր . . . »

- Գապահաթը՞ նէ իտի . . .
- Պօշ շէյլէր . . . հիշտէն շէյլէր . . . էվվէլա պիր ատամ էօլտիւրմիւշ վէ տիկէր պիրինի տէ պօզմասընա պիր շէյ գալմամըշ տըր . . .
- Էմի՞տիկիսիզ քի , Մ. տը վէրտիէնին իշնի պաշըսը՝ օ սէօյլէտիկիսիզ Բիէր Լանտրի տիր . . .
- Բէք էմիսիմ . . .

« — Տապրիգատա քիմսէ պոււնա շիւպէէլէ՞նմէյօր մը . . . »
« — Խա՛յր , քիմսէ . . . կէօրիւեթօրմընընը , շու սապըգալը իխթիյարըն էսքի ահվալի ունուտըլըպ , էհլի ըրգ վէ ֆագըլ պիր ատամ սըրասընտա կէօրիւնիւյօր . . . քիմսէ թանըմասըն իշիւն Լանտրի իսմինի տէ թէրք իթմիշ տիր . . . Լաքին պէնիմ կէօզիւմ Ամէրիգալը կէօզիւ կիպի տիր , իլք տէֆա կէօրիւնճէ թանըտըմ , վէ պէնիմ քէնտիմէ մախսուս սէպէպլէրտէն տօլայը , ֆրսաթ տիւշիւնճէ օնա ֆէնպլըգ իթմէք ահտըմ ահտ օլտու . . . »

« Մօփրօն պիր հարէքէթտէ պուլոււնտը վէ տէտի . . . »

« — Ա՛հ , պու տէտիկիսիզի էկէր տիւն պիլմիշ օլսա իտիմ . . . »

— Աճապա սիզին տէ մթ Բիէր Լանտրի ալէյհինտէ պիր կիհինիզ վարսիւաւ
իթտի Բավընուլէ :

— Էվվէթ, պէնիմ տէ պիր զաթաղըմ վար, վէ պու զարազը բէք շիտտէթ-
ի սուրէթտէ չըգարաճաղըմ . . .

— Է՛հ, Էլպէթ տէ երինէ պիր ֆրասթ տիւշէր . . . պիր ֆրասթ գաշըրըւ-
մըչ օլտուղու իչիւն թէէսսիւֆ իթմէք լազըմ տէյի տիր . . . եսլընըզ զայպ
օլան բարա եէնիտէն Էլէ կէշմէզ . . .

— Հիքեայէնիզէ տէվամ իտինիզ, Էքիւրէօյլ . . .

— Հիքեայէմէ մէրազ մը իտիեօրսընըզ, նամտար Ֆլամպար . . .

— Բէք չօգ . . .

— Բէք ալա . . . պէն տէ հիքեայէմէ պաշլայըպ տէվամ իտէյիմ . . .
Իշճի պաշը գարագօլ պէքլէմէքտէ օլտուղունտան, պէն իլէ կօպէր խըրսըմըզ-
տան չաթլամագտա իքէն, պիր տէ պիրտէն պիրէ եաղմուր եաղմաղա պաշ-
լատը . . . հէմ նէ եաղմուր . . . եէմին իտէրիմ քի, միւթէվէֆա սու թու-
ֆանընտան պէրու էօյլէ եաղմուր կէօրիւմէմիշ տիր . . . Բիէր Լանտրի բալա-
մաըը չէօզիւպ, ըսլանմամագ իչիւն էօրթմէ ալթընա կիթտի . . . պիզ տէ իսթէ-
տիկիմիզ կիպի իչ կէօրմէք իչիւն սէրպէսթ գալտըրըմըզտան հիշ վագթ կէ-
չիւրմէտիք . . . անախթարար սաաթ կիպի իչլէեօրլար իտի . . . քէօշկիւն
գարուսը զանն իտէրսին քէնտի քէնտինէ աշըլտը . . . գացանըն գարուսը հիշ
զօր վլէրմէտի . . . պէշ տագիգա սօնդրա հէր շէյի մունթաղամ պիր հալտէ
պուլունտուպուպ գարուլարը արգամըզտան եէնիտէն էյիճէ գաբաեարազ քէօշք-
տէն չըգմագտա, վէ ալտըրըմըզ եաղմա, հէմ տէ ալա պիր եաղմա իլէ ըրլթը-
մա տօղրու կիթմէքտէ իտիք . . . Արթըզ շիմտի իչ բայ իթմէյէ գալմըտըր . . .
Պիչիւրմիսինիզ, գացատա նէ՞ վար իտի . . .

— Բէք ալէա պիլրիմ . . . սիզ պէնտէն զիեատէ բայ ալմաղա չալըմա-
յընըզ . . . վլէրտիէնին գացաընտա պանգնօթ օլարագ 70պին ֆրանգ վար
իտի . . .

— Թամ օ գատար տըր . . . նա՛սըլ տա պիլիեօրսընըզ . . . պիր պմնգնօթ
պիլէ ալըգօնամազ շիմտի . . .

Էքիւրէօյլ ատի չուհատան մամուլ էսկի չաքէթիկին իլիքէրինի սէքսիւ,
վէ անըն իչ թարաֆընտա պուլունան եէտի սէքիզ ճէպտէն պիր չօք պանգնօթ
բաքէթլէրի չըգարտը . . .

— Մուայէնէ իտէպիլիտիսինիզտէտի Էքիւրէօյլ-հիսապ տօղրու տըր . . .
թէէմին իտէրիմ սիզի . . .

Շիւքէսիզ պու թէէմինաթ Մօթիօնա քեաֆի կէօրիւնմէտի, զիրա իամը-
նա բարա սայմըշ կիպի, բաքէթլէրի չէօզիւպ, պանգնօթլարը պիրէր պիրէր
սայմագա պաշլատը . . .

Մօթիօնըն պու մէշըուլիյէթի էսնաարնտա Էքիւրօյլ սէօզիւնէ տէվամ
իտիւպ տէտի .

— Պուշլար հէփսի էյի . . . աննագ պիր էյ վար տըր քի, պանա հաղը
կէօրիւնմէտօր վէ բուսուլամը շաշըթըյօր . . . պունո չէքիւնմէյիպ ալըգտան
ալըղա սէօյլէրիմ . . .

— Գիր շէ՞ք մի, նէ՞ տիր օ՞—սիւզալ ի՞թ տի Մօծիրօն ք

— Պու կէճէքի իչ իչիւն իւչ քիչի իտիք, տէյի՞լ մի . . .

— Էվվէթ, էօյլէ . . .

— Եանի սիզ քի իչի կէօսթէրսինիզ, վէ կօպէր իլէ պէն քի օ իչի իճրա
ի՞թ տիք . . .

— Սանքի նէ՞ տէմէք իսթէեօրսընըզ, պապա էքիւրէօյլ . . .

— Շունու տէմէք իսթէրիմ քի պիզիմ սիզտէն գիեատէ զահմէթ շէքտիկի-
միզ տէրքեար տրր . սիզ սուֆրա պաշընաա նէֆիա թաամլար վէ Շամբանիա
չարապլարը իչմէքտէ իքէն պիզ մուխաթարալարա տիւչար օլմագտա իտիք . .

. պուենուն իչիւն սիզի թէքտիր իթմէք իսթէմէմ, հա՛շա . լսքին զահմէթին
հաաըլաթը ԴՕպին ֆրանգ օլմաղլա, իւչ միւսավի բայա թագսիմ օլունուր իսէ ,
հազըը իչ կէօրիւվիւչ օլուր զանն իտէրիմ . օ հալտէ պէհէրիմիզ եիրմի իւչ
պին իւչ եիւզ օթուզ իւչ ֆրանգ, օթուզ սանթիմ վէ պիր քիւսուր արմալըլը . .

— Օ՛, էքիւրէօյլ—պաղըրտը Մօծիրօն կիւլէրէք— նա՞սըլ տա հիսապ իտիօր-
սընըզ . . .

Ազշէյի շալան հայտուտ քէնտի քէնտինէ գուրուլարագ շէօյլէ ճէվապ
վէրտի .

— Էվվէթ, ֆէնա հիսապ իթմէմ . . չօճուզըլուզումտա՛ջօզ բագգամ սէր-
սի արմըլմ . . . օ իլմաէ էյիյիմ . . .

— Ելհասըլ—թէքրար իթ տի Մօծիրօն—սիզ շու էֆքեարտասընըզ քի, է-
կէր պէն քէնտիմէ օթուզ պէշ պին ֆրանգ եանի մէպլաղըն նըսֆընը պլանագ
վէ սիզին պէհէրիւնիզէ օն եէտի պին եիւզէր ֆրանգ պրագաճագ օլուր իսէմ,
հագսըլըզ իթմիւչ վէ արսլան բայք արմըլ օլուրմ . . . Պէօյլէ՞ մի տիր, պապա
էքիւրէօյլ, հէ՛ Եօ՛գ, սէօյլէյիւնիզ, ֆիքրիւնիզ պօ՛ւ մը տըր . . .

— Էվվէթ, էօյլէ տիր, էվվէթ; թամ սու տըր . . .

— Էօյլէ սամա հագգընըզ Եօզ տըր

— Նի՛չիւն . . .

— Զիրա սիզ պիր ահմագսընըզ . . .

— Ատամ սէն տէ . . .

— Էվվէթ, թահմագսընըզ, վէ իչթէ տէօրթ շիֆթ լագըրաը իլէ պուենու
սիզէ իսպաթ իտէճէկիմ . . . Նէ՛րէտէ կէօրմիւչսինիզ քի իճրա իտէն էլ՛ թա-
սավուր իտէն պաշա միւսավի օլուն . . . ստի սսքէր նէֆէրի մուհարէպէ
իտէր, լսքին պաշ գօմանտան մուհարէպէյի գագանըր . . . Ստի սսքէր նէ-
ֆէրի կիւնտէ պէշ սանթիմ պըր, պաշ գօմանտան սէնէտէ եիւզ պին ֆրանգ
ախզ իտէր . . . հէր քէս քէնտի հայսիեէթ ու լիագաթընա կէօրէ մաաշ ա-
լըր վէ ազ ալաթ հիչ պիր միւթալէպէտէ պուլունմագ . . . պէն ժէնէրայըմ,
սիզ նէֆէրսինիզ, . . . շիմտի սիզ սէօյլէյիւնիզ նա՞սըլ պըր .

« Շէփսի պու տէյիլ տիր, պապա էքիւրէօյլ, հիչ պիր զահմէթ շէքմէքսի-
զին սիզէ իսպաթ իտէպիլիթիմ քի, սիզէ պէօյիւք պիր բայ վէրմէտիքտէն մաա-
տա, նըսֆընը պը գօմամլա տա, սիզտէն քէք ազ պըրգօմըշ օլըգնաղըմ . . .
Հալ ու մէքիլիմիզ իսէ կէօզէ շարրար սուրէթտէ ֆարգըլ տըր . . . Շէր նէվի

մէսարիֆաթա մէճպուր օլտուղը՝ կրպի, մէսարիֆաթը մէզքիւրէ տէ հէմ էլ-
 զէմ տիր վէ հէմ տէ տայիմա վուգու պուլուր . . . սիղ հիշ պիր շէյթ զարըշ-
 մագսընը, պէն իսէ հէր կիւն սիւս ու թափրա իթմէլիյիմ, քի նպու նայէտէ
 հէր դարու պէնիմ էօնիւմտէ աշըլսըն վէ սիղէ իշէր հազըրլանսըն . . . պէնիմ
 օթէլիմ, ատամարըմ, վէ պէկիրլէրիմ, վէ ասըլգատէլիկիմ պանա գաչա օ-
 թուրուր իսէ հիսապ իտինիզ, կէօրէճէքսինիզ քի, սէնէնին նիհայէթիւտէ է-
 լիմտէ հիշ պիր շէյ դալմազ, լաքին սիզ գէնկին օլմազ վէ ինթիյարըղընըդտա
 նամուսուսուզլա եաշամազ իսթէսէնիզ, լաբանըղը իշէթմէք իշիւն պիր եէրէ
 եաթըրապիլիբսինիզ . . .

«Էլէասըլ, բէճա իտէրիմ սէօյլէեինիզ, պէնիմ բէհպէրիք գու վէթիմին
 պիր միսլինի պուլապիլթրմիսինիզ . . . Յարիզտէ, հաթթա պիւթիւն ալէմտէ
 պէնիմ կիպի պիր բէհպէր վա՞ր մը տըր . . . Մրայընըզ վէ պուլտուղուսուզ թագ-
 տիրտէ, սէօյլէլիինիզ պանա, քէնսիսինէ նէ՞ բայ ալաճագ վէ սիղէ նէ՞ բա
 վէրէճէք տիր . . .

«Իշթէ պու սէպէպտէն տօլայը, պապա էքիւրէօյլ, սիզին իտտալարը-
 նըղ այգըը իտտալար տըր, միւթալէպէլէրիինիզ վահի տիր. իշթէ եիւզիւնիւզէ
 սէօյլէրիմ . . . Շիմտի գանսընը՞ մը . . .

Էքիւրէօյլ ազըլը պիր սուրէթտէ պաշընը էյէրէք, սուս բուս տուրմագ-
 տա իտի:

- Գանսընը՞ մը-թէքրար իթտի Մօծիրօն-ճէվապ վէրինիզ . . .
- Էվլէթ լայլան գանաճաղըզ . . .

— Էն էվլէլ շու լաղըմ տըր քի, սիզ խալիսանէ գանստընը, եօգսա սի-
 զինլէ շիմտի հէր միւնասէպաթըմը գաթ իտէրիմ, վէ սիզի եալընըղ պրագըրլմ
 կիտինիզ քէնսի քէնսիինիզ գէնկին օլուսուզ վէ պէնտէն մուսվէնէթ պէքէ-
 մէեինիզ . . .

— Պու գանաթըմըղ խալիսանէ տիր-պաղըրտը էքիւրէօյլ Մօծիրօնն թէհ-
 տիտինաէն գօրգարագ . . . պէն պիր հայվան . . . պիր ահմագ . . . պիր
 էշէլիմ . . . պէնտէ հիշ ազլ ու ֆիքիր տէնիլէն շէյ եօզ տըր . . . իսթէտի-
 եինիզ գատար պէնիմ գաֆամը էզինիզ, միւհթէրէմ վէ նամտար Ֆլամստր . . .
 . միւսթահագ տըր պանա . . . լաքին ինայէթ իտիւպ պէնի պրագմանընը . . .

Մօծիրօն կիւլմէեէ պաշլատը վէ շէօյլէ ճէվապ վէրտի .

— Պէն դարագքեար տէլիլիմ . . . պու տէֆա իշիւն մէրհամէթ վէ աֆիլ
 իտէճէեիմ . . . լաքին պիր տահա պէօյլէ պիր իտտաատա պուլուսմայընը . . .

— Էկէր պիր տահա ֆիքրիմտէն պիլէ կէշսէ, եէսի օգգա իպրիշիմ պօյու
 եէրէ կէշէլիմ-մըրըլտանտը Էքիւրէօյլ խալիսանէ պիր թարզտա :

— Իշթէ օթուզ պէշ պին ֆրանգ-տէտի Մօծիրօն-պու մէպլաղ սիզին վէ
 կօպէրին բայը տըր . . . կիտուպ կօպէրի պուլուսուզ վէ օնուս տա բայընը
 թէքիլ վէրիպ իշիւտէն պիր շէյ ալմայընը . . .

— Մէրագ իթմէլիինիզ . . . օ ալտանմազ . . . զաթէն օ ատամ էօթէտէ
 խալի արսապարըն իշիւտէ քէնսի բայընա պէքէյօր . . . շօճուղըն աճէլէ իշի
 վար տըր . . .

— Հագգը վար տըր . . . շիւղիէ եծնէյեթին անսը րըր . . . Շիմտի , պա-
պա էքիւրէօյլ , արթըզ կիտէպիլիւրսինիզ , զիրա զաննըմտա արթըզ պու սապահ
պանա տէեէճէյինիզ պիր շէյ եօզ տըր . . .

— Պէնիմ նէտամէթ վէ միննէթ տարլըղըմը սիզէ իսպաթ իտէճէկիմ . . .

— Նսուլ իսպաթ իտէճէքսինիզ—սիւալ իթաի Մօթիրօն :

— Վէրտիէնին գացաւընտան պանդնօթլարը ալըր իքէն պուլտուղում պիր
շէյի սիզէ վէրէրէք . . .

— Գըյմէթլի^օ պիր շէյ մի :

— Պիլմէմ քի սիզէ գըյմէթլի կէօրիւնէճէքմի վէ նէյէ^օ գուլանապիլէճէք-
սինիզ . . . օնու սրթըզ սիզ թագտիր իտէրսինիզ : Իշթէ օ տէտիկիմ շէյ շու
տըր . էկէր իշէ եարար պիր շէյ իսէ , արթըզ սիզ պիլիւրսինիզ , նէ վէրիւրսէնիզ վէ-
րինիզ . . . սէխավէթլինիզէ պաղը պիր շէյ սիր . . .

էքիւրէօյլ պուսու տէեէրէք , չաքէթինին իլիքլէրինի ենիստէն չէօզտիւ ,
վէ պու րուպանըն ֆագլա պիր ճէպինտէն պէօեիւք պիր չըդտան չըգարըպ ,
պիր սուրէթը միւթէվապուսնէտէ Մօթիրօնա ուզաթտը :

— Իշինտէ նէ^օ վար տըր—սիւալ իթտի Մօթիրօն— թահվիլաթ , սէնայի պան-
գալարընա տայիր էսհամ մը վար տըր :

— Խա՛ր , եալընըզ քեաղըսպար վար . . . լաքին պէլքի էհէմիեթլի
տիրլէք . . . մալիւմ տէեիլ տիր . . . սաշարսանըզ կէօրէճէքսինիզ . . .

Մօթիրօն չըդտանը աշտը վէ իշինտէքի շէյլէրի քէօչիւն օրթասընտա պու-
լունան պիր մասանըն իւզէրիննէ հայտը :

— Է՛ ճանըմ—տէտի էքիւրէօյլ , սիւսի տէլիգանլընըն՝ սարսըմըշ , եազըլը ,
մէօհիւրլիւ վէ թաստիլի պիր թագըմ տամկալը միւթէլիֆ պէօյիւք քեաղըտ-
լար թէտգիզ իթտիլի սըրատա :

— Վէլատէթնամէլէր—տէտի Մօթիրօն պէյէնմէզ պիր թարզտա —պիր հօլ
թէզքէրէսի . . . հէօճճէթլէր . . . պուլարտան նէ^օ օլուր քի . . . Պապա
էքիւրէօյլ պու պուլտուղուն քեաղըտլար պիր շէեէ եարամազ . . .

— Պիր գըյմէթի հօ^օգ մը տըր . . .

— Եսգմագտան պաշգա սիր շէյէ եարամազ . . . ճէպինիզէ գօյմանըզլա
պօշ եէրէ եիւք իթմիշսինիզ . . .

— Տիւնէեինիզ . պիլմէզ իտիմ . . . լաքին զարարը հօզ , պէօյիւք իշի պէ-
ճէրտիք եա՛ , պու պիր ֆագլա շէյ իտի . . . պէն գուսուր պիր շէյ եարմըշ
օլմայըմ տէյու պուլարը տա ալտըմ . . .

— Էվլէթ , հագգընըզ վար . . . նիյէթլինիզ չօզ էյի իմիշ . . . պիր սէ-
մէրէ հուսուլէ կէլմէտի իսէ , գապահաթ սիզին տէյիլ տիր . . . Եիննէ կէօ-
րիւշէլիմ , պապա էքիւրէօյլ . . .

— Նամտար Ֆլամպար , էմրինիզէ մունթաղըրմ . . . պանա իգթիգանըզ
օլտուգտա , պիլիւրսինիզ եա՛ , տայմա օրատա պէնի պուլապիլիւրսինիզ . . .
սիզէ խըտմէթ իտէրսէմ քէսպը ֆախը իտէրիմ . . .

Մօթիրօն գարաւուռն խալըսընը գալտըրսը , քիւշիւք գաբուլը սաշտը , վէ
րալնուլէ՛ կօպէրին սապըրսըզըզլա պէքլէմէքտէ օլտուղու խալի արսալարա
տօղրու կիթտի :

ԺԵ

ԵՕԼ ԹԷԶՔԷՐԷՍԻ

Մօժիրօն եալընըզ գալտիգտա , էօնիւնտէ հաեըմըղ օլան քեաղըտարա կէօզիւնիւ տիքիպ պագմաեա պաշլատը վէ շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Հէմ ֆայտասըզ վէ հէմ տէ էլէ վերի քեաղըտար տըր . . պէշ տաշ գիգա պիլէ ալը գօյմագ իսթէմէմ . . շիմտի պու տագըգատա մահվ իտէ-նէկիմ . .

Մում հէնուզ եանմագտա օլտուղունտան , Մօժիրօն եօլ թէզքէրէսիւնի ա-լըպ մուճըն ալէֆիւնէ եաղլաշտըրտը :

Քեաղըտըն պիր ուճու եանմաեա պաշլաշըպ , էկէր պիր սանիյէ տահա կէշ-սէ իտի , քեաղըտ թէքմիլ եանարագ սիմսիյահ պիր քիւլ գալանագ իտի :

Պիր տէ Մօժիրօն պիրտէն պիրէ պիր իսթիղըապ հարաքէթիւտէ պուլըւ-նարագ կերի կերի կիթտի , վէ էլիւնի եանմասընը տիյնէմէեերէք ալէվի սէօն-տիւրմէք իշիւն քեաղըտը սըզը սըզը իքի էլի իլէ սըզտը տուրտու :

Կէօզիւնէ իքի իսմ իլէ պիր թարիւս իլիւմիշ օլտուղունտան , էվվէլքի նի-եէթիւտէն վազ կէշիպ քեաղըտը եագմագ իսթէմէմիշ իտի :

Թարիւս 3 հոկտեմբեր 1839 իտի :

Իսիմլէր տէ շուշլար իտի . Աթ-Լուրի-Սէն-Տօմիսիկ :

— Աթալանթ . . . Սէն-Տօմիսիկ . . . հոկտեմբեր 1839-թէքրար իթտի տէլիգանլը-պուշլար նէ՞ տէմէք իսթէեօր . . վալլահի բէք աճէլէ իտիեօր իտիմ վէ խաֆիֆ պիր մուամէլէտէ պուլըւնուեօր իտիմ . . էօյլէ պիր խա-թատա պուլըւնանագտըմ քի պիւթիւն էօմրիւմտէ թէէսսիւֆ իտէճէքտիմ . . պէօյլէ օլանաղընա պանա պիր տույ օլուեօր . .

Մօժիրօն՝ քէօշկիւն պիր սէտիրի իւզէրիւնտէ օթուրուպ , էզիմ էզիմ կէ-թիրտիկի գալըն վէ էնլի քեաղըտը աշտը , վէ օգուճաեա վէ տահա տօղրուսը քէմալը տըզգաթլա միւթալէա վէ թէտգիգ իթմէեէ պաշլատը :

Պու եօլ թէզքէրէսիւնտէ կէօզէ կէօրիւնիւր ֆէվգէլատէ պիր շէյ պուլըւն-մաեըպ , պիր էճնէպիւնիւն մերագընը թահրիք իտէճէք վէ ժնա շէտիտ պիր խա-լէճան վերէճէք հիշ պիր շէյի եօգ իտի :

Պու թէզքէրէսիւնի զիյրիւնտէ Սէն-Տօմիսիկօտա մուգիմ Յրանսա գօնաօլօսը-նըն իմզասը պուլըւնուպ , 1839 սէնէսիւնիւն հոկտեմբեր 3ի թարիսիլյէ Աթալանթ պիրքիւնէ րաքիպէն քիւշիւք քէրիմէսի Լիւսի Վէրտիէ իլէ Յրանսաեա ալտէթ իտէն վէ Սէն-Տօմիսիկ ատասընտա սահիսի էմլաք պուլըւնան Յրանսըզ թիւճօ նարը Մ. Աշիլ Վէրտիէյէ վերիւմիշ իտի . . .

Մօժիրօն պու քեաղըտը տէֆաթլա օգուտու վէ պատէհու շէօյլէ պա-ղըրտը .

— Պու տուր , էվվէթ , թէմամ պու տըր . . զէրրէ գատար շիւպհէ եօգ տուր . . . Լաքիւն նա՞սըլ օլուր քի պիր գաշ կիւնտէն պէրու էօնիւմտէ սէօյ-լէնէն Վէրտիէ իսմի իլք տէֆա շիմտի պէնի ուեանտըրըեօր . . .

Մօժիրօն պիր տագիդա գատար տիւշիւնտիւքտէն սօնդրու քէնտի քէնտի-
նէ շու ճէվապը վերտի :

— Գու տա տիւշիւնէճէք պիր շէ՞յ մի տիր . . . Վէրտիէ իսմի տիւնեանը
Թութմուշ տըր . . . Թիճարէթ սալնամէսինի արաշթըրաճագ օլուր իսէմ, պէլ-
քի տէ եայլընդ Բարիգտէ օ իսիմոէ պէշ հիւզ քիշի պուլաճաղըմ . . . պուշն
տան մատաա բէք քիւշիւք իտիմ, պու իսաթըրէլէր իսէ չօգ էսկի տիր . . .
Ֆիքրիմէ կէլմէք իշիւն պիր Թապագա քեաղըտ իւզէրինտէ պու Թարիիսի, պու
ատայը վէ պու սէֆինէյի եազըլը կէօրմէմ իզթիգա իտէճէքմիշ . . .

Մօժիրօն տուրտու, էլլէրինի սաշարընըն իշինէ սօգտու վէ տիւշիւնճէ վէ
Խայալաթ տէրեալարընա տուտը :

Գիր տէ պիրտէն պիրէ պաշընը սալատը վէ տընընտա պրուշուզըսր հա-
սըլ օլտու :

— Զանն իտիեօր իտիմ քի անլաեաճագտըմ—մըրըլտանտը մքհզուշնանէ պիր
սօճնա իլէտտէլի իտիմ . . . զիհնիմտէ եինէ գարսնըլը պատտը, հէմ տէ գա-
թը պիր գարանըլը . . . էվվէլա բէք գօլայ կէօրիւնիւեօր իտի պանա, շիմտի
տէ զիհնիմ միւշքիլաթա օղրայօր . . . էօլիւլէր մէգարտա՞ն մը չըզըեօրլար . . .
Սշիլ Վէրտիէ վէ գըզը հայաթտա տըրլար . . . վէ Ֆագաթ պէն անլէրին
նաշլարը տալկալարըն ալթընտա նապէտիտ օլտուղոշու կէօրմիւշիմ տիր . . . պու
զարիպ էսրար նէ՞ տիմէք տիր . . . պուշու պիլմէլիյիմ . . .

Մօժիրօն եօլ Թէգքէրէսինի էլինտէն պրագտը վէ տիկէր քեաղըսլարը
կէօզտէն կէշիրմէեէ պաշլատը :

— Սշիլ Վէրտիէնի վէլատէթնամէսի—տէտի Մօժիրօն քէնտի քէնտիինէ—իզ-
տիվաճնամէսի . . . քէրիմէսինին վէլատէթնամէսի . . . իլթէ պիր տէ Ու-
թալանթ նամ սէֆինէեէ եիւքլէտիլմիշ մալլարըն գօնօշիմէնթօտու . . . Սէ-
ֆինէլի մէգքիւրէնին գարտանը Ժագ Լաճիւրէն իմզատը . . . Ժագ Լամպէր . . .
էվվէթ, գարթանըն իսմի պէօլլէ իտի . . . պէլքի պիր կիւն օնու տա պու-
լաճաղըմ . . . հայաթտա օլապիլիր . . . զիրա եալընըլ օ գուրթուլմուշ տըր
. . . զանն իտէրիին հէնուզ կէօզիւմիւն էօնիւնտէ տիր . . . Գայանըն թէ-
րէսինտէ տիզ շէօքմիւշ իտի . . . Սշիլ Վէրտիյէ հալվարարագ էլլէրինի
գարտանա տօղրու ուզաթմագտա իտի . . . գարթան էյրիլիպ տէ մէրգումը
եօզարը ալմամըշ տըր . . .

Մօժիրօն թէքրար սիւքիւթ իտուպ, տիւշիւնճէլէրէ տալտը :

Գիրտէ լէհճէսի պիրտէն պիրէ բարլատը, վէ միւնէճճիմ Սրքիմէտէսին
«Գուլտում, պուլտում» տէեէրէք պաղըրտըղը վագթ եիւզիւնտէ նէ պիր հալը
մուզաֆֆէրանէ կէօրիւնմիւշ իտի իսէ, Մօժիրօնըն եիւզիւնտէ տէ այնը հալ կէօ-
րիւնտիւ :

— Էվվէթ պէօլլէ օլմալը տըր—տէտի Մօժիրօն քէքէլէեէրէք—տիկէր հիշ պիր
եէրտէ էսրար քէշֆ օլուշնամազ, հէր եէրտէ մուամմա հալ օլուշնամազ . . .
հէր Թարաֆտա էօնիւմէ ալզըրը պիր տուվար չըգար . . . եայլընըլ իմքեան-
սըլ շէյ ֆիքրիմտէյ կէշմէլ . . . իմտի պու շէյ էօլլէ տիր . . . տօղրուսուշը
քէշֆ իթտիմ . . . Լաքին պու հալտէ զէնկին օլաճաղըմ . . . էքիւրէօլ իլէ

Գօպէր զանն իտէրէր քի գացատան եաղնիրգ պիր թուծամ պանգնօթ չալտը-
 լար . . . պիչարէ՛ ահմագլար . . . Պէլքի տէ պու կիւնտէն պու շըղտանտա-
 ղքի քեաղըտլարըն պէնիմ իչիւն պիր միլեօն տէյէրի օլաճագ տըր . . . պէն
 իսէ ազ գալտըն եագանագտըմ . . . հէլէ քի վազթընտա կէրի տուրուպ եագ-
 մատըմ . . . Ա՛հ, երլտը՛ղըմ, երլտըղըմ . . . կէօքտէ բարլաեօրսուն , երլտը-
 զը՛մ, վէ պէն սանա տուվա իտէրիմ . . .

Մօժիրօն թէքրար սաաթընա պագտը :

Ա.մ.թէրտամ սօգաղընա ամտէթհնտէն պէրու իքի սաաթ կէչմիլ իտի :

Մուճախէյհ տէլիգանլը եէրէ եաեըլմը քեաղըտլարը, պիր ազ էվէլ պէ-
 եէնմէտիկի հալտէ շիմտի ըէք գըյմէթտար պիր խազինէ սայտըղընտան , թօթ-
 լատը , վէ շըղտանա գօյարագ քէօշքտէն շըղու պթէլէ կիթտի :

Օրատա ազչամլըգ էլպիսէլէրինի շըղարուպ սատէ — կիւզէլ սապահլըգ բու-
 պասընը կիյտի, վէ սընըրլարը բահաթ իթմէք իչիւն պիր պանեօ իթմէեէ միւհ-
 թաճ պուլունտուղու ճիհէթլէ , սաաթ թամ օնտա կէլիպ ամը գուրէյէ գօշ-
 մասընը արապաճըսընա էմր իթտիքտէն սօնղրա տիշարը շըղտը :

Սաաթ օնու օն կէչէրէք Մօժիրօն պուլըվարտա պիր շօգանթատա ալէլ
 աճէլէ իքի բարչա գօթէթ եէտիքտէն վէ պիր շիչէ Պօրտօ շարապը իչտիքտէն
 սօնղրապ արապաեա բաքիպէն Պիլի բրիսթըմընա տօղրու կիթմէքտէ իտի :

Մէրգուճ տէլիգանլը մէմուլ իսէր իտի քի օ կէճէսի իճրա օլունան խըր-
 սըղըգտան տօլայը ֆապրիգայը ամթիւսթլիւք վէ գարըշըղըգ իչիւնտէ պուլա-
 ճագ վէ օրատա հէր քէսին շէհրէսինտէ պիր հիտտէթ վէ իղպիրար սլամէթի
 կէօրէճէք տիր :

Պիլաքս հէր շէյ թէմամըյլա հալը սիւքիւնէթտէ օլուպ , իչճի պաշը Բիէր
 իչճիլէրի զայրէթէ կէթիրմէքտէ վէ եիւզիւ զանն իտէրսին միւթատընտան զի-
 յասէ տահա շաղ ու մէսրուր կէօրիւնմէքտէ իտի : Մէրգուճ իչճի պաշը բաաթ
 կէլէ Մօժիրօնա թէնատիւֆ իտուպ , իսթէքլէ տէյլ իսէ տէ եինէ նէղաքէթլէ
 անը սէլամլատը :

— Թօհաֆ շէյ — տէտի ֆիքրինտէն տէլիգանլը — գուճպարա տահա բաթլամա-
 մըլ . . . տահա քիմսէնին պիր շէյսէն խապէրի եօգ տըր . . . պանգու-
 նըն թահսիլտարը տահա կէճ կէլէճէք տիր . . .

Մօժիրօն՝ եանընտան կէչէն պիր ամէլէյէ իսթապէն տէտի .

— Իյիտիմ , ըէճա իտէրիմ, սէօլէյիւիլ, Մ. Աշիլ Աէրտիէ կէլաի՞ մի . . .

— Խայր, էֆէնտիմ, տահա կէլմէտի — ճէվապ վէրտի ամլէլէ — լաքին պու սապահ
 խապէր սլընտըղը վէճէլէ , պու կիւն թամ էօյլէյին քէնտի թէթն նամ վա-
 բօրույլա պուրահա միւվասէլէթ իտէճէք տիր . . . էֆէնտի, կէօրսէնիլ նէ
 կիւզէլ վաբօր տըր . Բարիզէ էօյլէ վաբօր շօղուգ կէլմէլ :

Գու էսնատէ սաաթ օն պիր իտի : Ալուսի իլէ մատամ՝ Պլանչէ՛ պէօյիւք ի-
 գամէթկեահտան շըղուպ , պունուն պէօյիւք գաբուսունուն էօնիւնտէ եէչիլիք-
 տէն մասմուլ պիր նէվի պէչիք կիպի կէօրիւնէն վէ իւզէրի սարմաշըգ նէվին-
 տէն նէպաթաթլա էօրթիլիւ օլան շարտաղըն ամթընտա օթուրտուլար :

Քիւչիւք պիր մասանըն իւզէրինէ գօնուլմուշ օլան պիր սէլէտէ մէրգումէ :

կէնն գըզըն էլ իշի պուլունուպ, ֆազաթ Մատամ Պլանչէ՝ լազըրտը իթ տիկի վազըթ էլի իլէ տէ պիր իշէ մէշղուլ օլմաղա ալըմամը իտի ։ — Դիթ թիֆայէ միւլազիմինտէն տուլ գալան պու գատըն՝ տիւնետա իշտիզլէքտէն տահա ալա պիր շէյ պուլամազ իտի ։

Մօփրօն՝ պու իքի գատընա տօղրու կիտէրէք Ղիւսիյէ շէօյլէ սէօյլէտի .

— Նասըլ քի կէօրիւյօրսուուուղ, մատմագէլ, բէտէրիմիզլէ տէրհալ միւնա սէպէթ բէյտա իթմէք իշիւն բէք զիյատէ արզում օլտուղունտան, իշթէ պու արզումտան տօլայը թէտպիրսիզօնէ հարէքէթտէ պուլունույօրում . . . քէնտիսփ տահա կէլմէմիշ իքէն պէն էրքէն էրքէն գալգըպ կէլիյօրում . . .

— Թէտպիրսիզօնէ հարէքէթ միւնէվապ վէրտի կէնն գըզ—խայր, էֆէնտիմ, էօյլէ պիր հարէքէթիմիզ կէօրիւնմէտօր . . .

— Այլա, էֆէնտիմ, սուլա —պաղըրտը Մատամ Պլանչէ պիր գանաաթը թամմէ իլէ—Ա՛հ, ալա. պիղիմ կիպի իքի պիշարէ գատընլարըն տիւղիյէ պիր թարզ ու սուրէթտէ ճէրէեան իտէն էօմր ու հաեաթլէրինէ բայէհալէր կէթիբէն սիզին կիպի տտէմլէր քէմալը մէմուուիյէթլէ գապուլ օլունուրլար, վէ ավտէթլէրի էնասընտա բէք զիյատէ թէէտսիւֆի մուճիպ օլուրլար .

Մէրգումմէ մայէթ գատընը հէմ քէնտի քէնտիւնէ վէ հէմ տէ իյրատ իթ տիկի շու նութ գունա բէք զիյատէ մէմուու օլարաք, մաղրուրանէ պիր թաւլր ու վազիլէթ սլտը ։

— Ա՛հ. Մատամ Պլանչէ . . . Մատամ Պլանչէ . . . — ճէվապ վէրտի Մօփրօն կիւլէրէք—պանա բէք զիւտաւէ իլթիֆաթ իտիեօրսընը . . . պէնի ու թանտըրաճագսընը . . . պէնիմ իշիւն պու տէրէճէ իլթիֆաթլը մէտհիյէլէր գապուլ իտէմէմ . . . պէն պունլարա սուլա լայըգ տէլիմ . . . բէճա իտէրիմ, շու շտիրլիկիմիզէ իթամ վէրիմիզ . . .

— Պոււնյար սէօյլէտէն պէնիմ բուհըմ տըր—մըրըլտանտը Մատամ Պլանչէ—պու սէօյլէտիքլէրիմ՝ միւթալէպալարմըն էն գայըֆ պիր սատասը տըր . . .

Պու գատընճըղազ Կէննէ միւթալէպալարմըն սուս տուրմագ իսթէմէմէքտէ կէօրիւնիւտօր իտի իտէ տէ, հէլէ քի Անտրէ տը վիլլէր իւսթէ կէլէրէք սուրէթը միւքիալէմէնին թէպէտտիւլինէ սէպէպ օլտու ։

Սանաղգքեար՝ քէնտի համիսիւնին իտարէխանէնին նիմ ալըգ բէնչէրէտի էօնիւնտէն կէշտիկիմի կէօրմիւշ օլմաղա, մուամիլէյհին եանընա կիթմէեէ շեթապ իթմէքտէ իտի ։

Շիւպհէ եօգ տըր քի, Անտրէ սըրգտան ալըղա Մօփրօնըն վատընա կիւլէնմէքտէ վէ անըն թէվէճճիւհ ու մուհապպէթիւնէ ինանմագաթ իտի, վէ ֆազաթ իշի պալընըն քէմալը խալիսէթ վէ թէէսիլլէ պէեան իթմիշ օլտուղու շիւպհէլէր՝ քէնտիսիւնին սէ իշէրիսիւնտէ պիր հէյէճան վէ խալէճան հուտուլէ կէթիւրմէքտէ, վէ մուամիլէյհ տէլիգանը իլէ Ղիւսիյին միւքեալէմէլէրինտէ միւմքին մէրթէպէ հազըր պուլունմագ արզուի շէթիտիւնտէ պուլունտըրմագտա իտիլէր ։

Անտրէ՝ միւքեալէմէտէ պուլունան իւշ գաթա եաղալըպ, Մօփրօնըն քէնտիսիւնէ ուզաթմագտա օլտուղու էլի սըգտը, վէ պատէհու էվիլէքի ագչամ նէ

կիպի վագթ կէշիրկտիկինն տարի պիտ շէյ սէօյէմէմէսի իշիւն մուսախէյհէ եւ-
նիտէն թաւսիյէի սիւքիւթ իթմէք իւզրէ , պիր բարմաղընը տուտաղլարընըն իւ-
զէրինէ գօյտու :

Մօծիրօն՝ Անտրէյէ ճէվասպէն , մէրագ իթմէմէսինի վէ ազըլարընա հիչ
պիր շէյ սէօյէմէյէճէկինի վէ պիր սըր սագլամաղը էյի պիւտիկինի անլաթմագ
իշիւն , օմուզլարընը սալլատը :

— Շիւպհէսիզ մատմաղէլէ թէպիղ իտէճէք պիր շէյինի՞զ մի վար , սան-
տըքքեար էֆէնտի , քի շաղըրլմագսըզըն գազմըլ մէմաւրիէթ մահպինիգտէն
պուրաեա կէլմիշսինիզ—սիւվալ իթտի Մատամ Պլանչէ , ապա հազզ իթմէտիկի
Անտրէյէ խիթապէն պիր լազըրտը իթտիկինտէ պէր միւթատ պուլունատուզու
սէրթ պիր թարգլա :

Մուսախէյհէ տէլիգանլը՝ պու քիւսթախնա սիւալին իւզէրինէ զըր զըրմըզը
քէսիւիպ , սապրսըզլըզ պլամէթի օլան պիր հարաքէթտէ պուլունատու : Անտրէ՝
վէլէվ պիր գարը թարաֆընտան օլտուն , Լիւսի իլէ Մօծիրօնուն էօնիւնտէ
պէօյլէ պիր հագարէթ կէօրմէէէ ապա թահամիւլ իտէմէզ իտի :

Կէնճ զըզ՝ Անտրէնին հըստիեաթընը անլատը վէ եախօտ տահա տօղրուսը
քէշֆ իթտի , զիրա պիրտէն պիրէ շէօյլէ պիր ճէվասպ վէրտի .

— Մատամ Պլանչէ , պու տէտիկինիզի ապա գապուլիտէմէմ : Մ. տը վիւ-
լէր իսթէտիկինի եարմանա մէէզուն վէ միւթաթար տըր . քիմսէ օնուն իւզէրի-
նէ հաքիմ տէյի տիր . . մատամ քի իտարէխանէտէն չըզըեօր , տիմէք քի
պու սըրատա օրատա հիչ պիր իշի եօզ տըր , պունա հիչ շիւպհէ օլունտաղ .
պէնճէ թէշէքքիւր իտէրիմ քի պուրատա եանըմըզա կէլտի , զիրա օնուն եա-
նըմըզա պուլունմասընտան տայմա խօշլանըրմ . . .

Մատամ Պլանչէ տուտաղլարընը ըւրմանա պաշլայըպ , Անտրէ իսէ է-
լինի մէսրուրիէթինտէն թաշմագտա օլան դալպինին իւզէրինէ տայթտը . .

. Աթագ վէ պէտխահ պիր իսթիյար գարընըն աշտըրը եարանըն իւզէրինէ
Լիւսի բէք նէֆիս պիր պալսամին եաղը վագ իթմիչ իտի . . .

— Պու կիւզէլ լազըրտընըզա թէշէքքիւր իտէրիմ , Մատմաղէլ-տէտի Անտ-
րէ քէքէլէհէրէք—պու սէօյլէր պէնիմ իշիւն բէք զըյմէթլի օլտուզլարընտան ,
բէք դիեատէ միննէթտարմ . . . Սօն իշիմիզ պիթմիչ օլտուզունու խսպէր
վէրմէէէ կէլիեօր իտիմ . . . տէֆթէրլէր բէք մունթագամ սըրլար . . . էն
սէրթ պիր միւթէթթիչ պիլէ տէֆթէրլէրի արաշթըրանագ օլտա , ճիւզի պիր սէհվ
պուլամանանագ տըր . . . էֆէնտի բէտէրինիզ պու կիւն կէլտիքտէ , մէս
մուլ իտէրիմ քի մէմուն օլանագ տըր . . .

— Պէն տէ էօյլէ ումարմ , Միւսիւ Անտրէ-տէտի կէնճ զըզ-եախօտ տա-
հա տօղրուսը , էմրինիմ քի բէտէրիմ կէլէճէք տիր . . . սիզին կիպի պիր զաթըն
սայ ու դայրէթինի քիմ թագտիր ու իթիրաֆ իթմէզ իսէ հագսըզըզ վէ նան-
քէօրուզ իթմիչ օլուր . . .

Լիւսի պու լազըրտընըն պիթիրի պիթիրմէզ , իշի պաշը պիր տազըզա-
տէն պէրու արապա գարուսընըն էլիյի իւզէրինտէ տուրմուչ օլմաղլա , քէօ-
եիւք պինտա տօղրու կիտուպ , Անտրէյէ խիթապէն շէօյլէ պաղըրտը .

—Միւսիւ տը Վիլլէր, իշթէ պանգա թահսիտարը . . . չանթա վէ թօր պասընը ալմը կէլիեօր . . . եարըմ տազըգատան պուրատա օլանագ տըր . . .

—Է՛ ճանըմ—ճէվապ վէրտի Լիւսի սէվինճլէ—կէլտի՛ն, հօշ կէլտի սէֆա կէլտի . . . շիւքիւրլէր օլտուն Սլլահա, պիզլիմ ֆապրիգա օ ֆապրիգալարտան տէեիլ քի, պանգա թահսիտարը կէլտիկինտէ ալթիւսթլիք վէ էնտիշէյի մուճիպ օլտուն . . . Պէն օ էհլը ըրզ ատամլարը չօգ սէվէրիմ:

—Իշթէ՛ . . . —Թէքրար իթտի իշնի պալը:

Քիւլ բէնկի բուպալար կիյմիշ էլլիլիք պիր ատամ ֆիլէտոգիպա օ արա ֆապրիգանըն հավուսունա կէլմէքտէ վէ թա ուզագտան քէմալը հլրմէթ ու ըրայէթլէ Մատմազէլ Վէրտիէյի սէլամլամագտա իտի:

—Պէն կիտէյիմ—տէտի Անտրէ իտարէխանէյէ տօղրու կիտէրէք . . .

—Պարութ աթէշ ալմսեա եազընտըր—տէտի Մօթրօն քէնտի քէնսինէ— . . . Գուճպարատան սազընալըմ . . .

ԺԶ.

ԻՆԸՐՍԸԶԼԸԳ

Անտրէ՛ սայքի եարը եօլտա, պէօյիւք պինանըն նէրտիվանը իլէ քէօշքին արասընտա թահսիտարա բասթ կէլէրէք տէտի .

—Սապահլար խայր օլտուն, Միւսիւ էթիէն . . .

—Սապահլար խայր օլտուն, Միւսիւ տը Վիլլէր—ճէվապ վէրտի մէմուր . . .

—Ալթմըշ իւշ պին տիր, տէյի՛լ մի . . .

—Թէմամ, էֆէնտիճիկիմ . . . իշթէ բուսուլա:

—Կիտէյիմ բարալարը կէթիբէյիմ . . .

Անտրէ պունու տէեէրէք իտարէխանէյէ տօղրու կիթմէյէ տէվամ իթտի, վէ պանգա թահսիտարը տա Մատմազէլ Վէրտիէնին նէգտինէ կիթտի:—Պու թահսիտար օն սէնէտէն պէբու այտա իքի տէֆա եանի հէր այըն օն պէշինտէ վէ ՅՕընտա մէղքիւր ֆապրիգայա կիթմէքտէ օլտուղունտան, արթըգ խանէ իալգը իլէ թէքիիթսիլ օլմուշ իտի:

—Իճթիրամաթը աճիլանէմի Մատմազէլ Վէրտիէյէ արգ ու թաճտիմ իտէրիմ—տէտի մուճախլէյի թահսիտար—Մ. Վէրտիէ նա՞սըլ տըր . . .

—Բէտէրիմ բէք ալա տըր . . . թէշէքքիւր իտէրիմ սիղէ, Միւսիւ էթիէն:

—Պու զաթ տա տայմա եօլճուլուգտա . . . տայմա ուզագլարտա պուլունուր . . .

—Ա՛հ, էվլէթ . . . Միլնիւ էթլէն . . . մութթասըլ էշ իլէ մէշղուլ տըր . . . հիշ եօրկուկուզ պիլմէզ:

—Էվվէթ . . . էվվէթ . . . կիճէ կիւնտիւզ մալ արթըրմագտա տըր . . .

• հալ պու քի իճթիեանը եօզ տըր . . . Մ. Վէրտիէ խայրի զէնկին տիր . . . նէ սէրվէթ սահլալի օլտուղունու պիզ պիլիրիզ . . . նուն իմզաք պուլունան

քեազըտտան ասլա գորգուլմազ . . . թէնտիսի պուրատա օլմատըը վագթ
Ֆապրիգայա սիզ մուգայէտ օլուրսունուզ, տէյի՞լ մի, մատմազէլ . . . բէտէ-
րինիզին պուրատա պուլունմատըընը հիշ պէլի իթմէղսինիզ . . .

— Ա՛հ—ճէվապ վէրտի Լիւսի կիւլէրէք—պէնիմ հարտըըմ շօգ պիր շէյ տէ-
եիլ տիր . ասըլ իշէ մուգայէտ օլան սանտըգքեսար Մ. տը Վիլլէր տիր . . .

— Մ. տը Վիլլէր . . . իյիտ պիր տէլիդանլը—պաղըրտը պանգա թահսիլ-
տարը—մումալէյհի պիր կիւն պիր պէօեիւք ֆապրիգանըն պաշընտա կէօրէճէք
օլուր իսէմ թաանճհիւպ իթմէնէճէկիմ . . .

Մատամ Պլանշէ՝ զանն խտէրսին պու իշիթտիկի Լազըրտըտան ճանը սը-
զըլտըղընտան, էօքսիւրմէեէ պաշլատը :

Պանգա թահսիլտարը սէօղիւնէ տէվամ իսէրէք տէտի .

— Է՛յ, բէտէրինի՞զ նէ վագթ կէլէճէք, Մատմազէլ . . .

— Պու կիւն պէքլէեօրում :

Պու արա քէօշկիւն իշինտէն տէհշէթլի պիր հայըրըշ իշտիլէրէք միւ-
քեալէմէյի պաթալ իթտի . . .

Լիւսի՝ պու սէսի ալընճա սար սարը քէսիլէրէք վէ բէրէլէեերէք շէօյլէ
տէտի .

— Աման եա Բապպի, նէ՞ վար, նէ՞ օլտու . . .

Մատամ Պլանշէ իլէ պանգա թահսիլտարը քէմալը իսթիդրապլա պաշլարը-
նը եօգարը սղտըլար :

Մօծիրօն ֆիւթուրսուզճա սուրուսլ, Լաքին հէր նէ գատար քէնտիսինի
պէրմիւթատ թութապիլիր իտի իսէ տէ, գալլինտէ պիր խալէճան վէ ալթիւսթ-
լիք օլտուղու կէօղլէրինտէն անլաշըրը իտի :

Իշհի պաշը Բիէր՝ պիր աղ էօթէտէ ամէլէնին իւզէրինէ նէղարէթ իթ-
մէքաէ իքէն, քէօղիէ սօղրու սէյիրթտի կիթտի :

Պու էանատէ Անարէ տը Վիլլէր՝ մօմօր քէսիլմիշ վէ լէհճէսի աթմալ օլ-
տուղու հալտէ չըրընարագ տիշարըյա ֆրղանտը, վէ պօղունուզ վէ գապա պիր
սէսլէ .

« Չալմըլար . . . բարսլարըմըզը չալմըլար » պաղըրտը :

Պու տէհշէթլի ֆիղան էլէքթրիզ կիպի սերիան ֆապրիգանըն պիր ուճուն-
տան տիկէր ուճունա գատար եայըլտը, վէ պիլճիւմիէ ամէլէ՞ տերհալ իլէրինի
պըազըպ, պիրտէն պիրէ իշիթտիքլէրի շու վուգուաթ իւզէրինէ սէօյլէմէք ի-
շիւն թագըմ թաղըմ թօրլանտըլար :

Լիւսի թիթրէեերէք սեաղա գաղզըպ, տէհշէթլի պիր թէլաֆֆուզլա « Ա-
ման—Ալլահ, բէտէրիմ նէ՞ տէեէճէք . . . ա՛հ, իշիմիզ պիթտի » տէտի :

Անարէ երբորըմտան վուրումուշ կիպի օլարագ, քէօշկիւն գաբուսընտար
պուլունան թաշտան գանսբանըն իւզէրինէ տիւլմիշ, քէնտի քէնպիկէ շէօյլէ
սէօյլէմէքաէ իտի .

— Չալմըլար . . . բարսլարըմըզը չալմըլար . . .

— Մէրազ իթմէեիւնէզ, Մատմազէլ, բէճա խտէրիմ—տէտի Մօծիրօն Լիւսի-
յէ պիր շիտտէթլի սուրէթտէ—վագըա պու պիր պէօյիւք ֆէլաքէթ տիր . . .
Լաքին պէլգի պիր եօլու էրքեանը պուլունուր . . .

— Ե՛հ, էֆէնտիմ—ճէվապ վերտի կէնճ գըզ պիմէեէրէք, գալպինտէքի հէյէ-
ճան ու խալէճանընտան նաչի թէքմիլ ֆիքրինի պէյան իտէրէք :—Մէրագ իթ-
մէեորում . . . թահամմիլլի տուրուեորում . . . լաքին բէտէրիմի տիւշիւնի-
եորում . . . վէ գորգարում . . .

Մէրգումէ գըզ պուճու տէտիքտէն սօնդրա շիտտէթլէ իտարէխանէյէ սող-
րու կիտուպ, արգասընտան տա Մօթիրօն, Մատամ Պլանշէ վէ պանգանըն թահ-
սիլտարը կիթտիլէր :

Իշնի պաշը տիշինին արասընտան պէր վէճէլը աթի մըրըլտանմագտա իտի .

— Տիւն ագաւմքի սէօյլէտիկիմտէ նէ՞ գատար տա հագգըմ վար իտի . . .
պուճըմա պիր ֆէլաքէթ գօգուտու կէլիեօր իտի . . . եանըլմաեօր իտիմ . . .
իլթէ Բիւթօն պուճու իշիւն էօլմիւշ տիր . . . հայազլար պիշարէ հայվանը
զէհիրլէմիլէր իտի . . . լաքին պուճլար նէ՞ վազթ կէլմիլլէր . . . պուճա
ագլում էրմէյօր . . . պիւթիւն կէճէ գարագօլ պէքլէտիմ . . . կէօրիւնիւշ-
տէ սաղանագ էսնասընտա էօրթմէնին ալթընա կիթտիկիմ վագթտան իսթիֆա-
տէ իթմիլլէր տիր . . . Ա՛հ, լանէթ շէթան . . . պուճու պէն քէնտիմէ եէ-
տիրէմէյէճէկիմ . . .

Անտրէ հէնուզ թաշտան գանարանըն իւսթիւնտէ օթուրմուշ օլմաղլա,
պիր էօլլայէ պէնդէեօր իտի, զիրա եիւղիւ մօամօր քէսիլմիլ վէ քէնտիսի տէ
հէլաք օլմուշ իտի :

— Ալահ ազընա օլուն, Մ. տը Վիլլէր, քէնտինիզէ կէլինիզ—պաղըրտը
Լիւսի քէմալը մէթանէթլէ—գալըֆ վէ քէսիք կէօրիւնէճէք վագթ տէյիլ տիր .
. . . իշ կէօրմէյի տիր . . . սու խըրսըզլըզ նէ՞ վագթ օլմուշ տէյու ումուեօր-
սընըզ . . . պիրիսինին իւզէրինտէ շիւրհէնիզ վա՞ր մը տըր . . .

Տէլիգանըն աեաղա գալգըպ տէտի .

— Ա՛հ, Ալահում . . . Մատմազէլ, սիղէ նա՞սըլ ճէվասլ վէրէպիլիրիմ . . .
պիր շէյ քէշֆ իտէմէեօրում, պիր շէյ շիւպէլէնէմէեօրում . . . Շիմտի գացայը
աշտըղըմտա կէօրտիւմ քի 70 պին ֆրանզ նապէտիտ օլմուշ, ազլում պաշըմտան
կիթտի . . . պուճտան պաշգա պիր շէյ պիլմէմ. անճագ շուճու պիլիրիմ քի,
պէն սէֆիլ պիր ստամըմ, գիրա պանա թէսիմ օլունան պիր աք շէյ շալտըրտըմ
. . . պուճուն մէսուլու պէն իտիմ . . .

— Գացայը աշտըլընըզտա՞ մը տէտինիզ—թէքրար իթտի Լիւսի—լաքին նա՞սըլ
օլուեօր քի պու խըրսըզլըղը տահա էվէլ . . . սասալհալարն կէօրմէմիլլի-
նիզ տիր . . .

— Պու ճինայէթէ տաիր տիւարտան հիշ պիր էմարէ վէ իզ կէօրիւնմէյօր
իտի . . .

— Տիմէք գացա հիշ զօրլա՞նմամըլ մը . . .

— Խա՛ր, մատմազէլ . . . գացանըն իւզէրինտէ հիշ պիր գրըլզ վէ էզիք
նիլանը եօգ տըր . . . քիլիտինէ հիշ սօգունուլմամըլ տըր . . .

— Է՛յ, քէօլիւն գարուսը՞ . . .

— Գացա կիպի օ տա հէյէթը տալիյէսիլլէ տուրույօր իտի . . .

— Էօյլէ օլտուղու հալտէ խըրսըզլար սախթէ անտիթա՞ր մը գուլլանմըլար . . .

— Օնտան պաշտապիր շէյ տէեէմէյէճէյիզ . . .

— Ֆագաթ նասըլ տա սախթէ անախթար էլէ կէշլըմիշլէր տիր . . .

— Պիլէմէմ . . . պէնիմ տէ աղլըմ էրմէեօր . . . պէյհուտէ պիհնիմտէ արսեօրըմ, զիհնիմ գարըշլօր . . . զանն իտէրսին շըտըրաճաղըմ . . .

— Պուշլարըն քեաֆֆէսի մագրուըն սըհհէթ տիր, — տէտի Մատամ Պլանշէ եիւքսէք պիր սէտա իլէ . — Եվլէթ, մագրուըն սըհհէթ տիր, վէ շու ֆարգիեաթ էհիլըրզ վէ տէլիգանիը սանտըգքեարըն իյճատ խտիճի ֆիքը ու զիհնիւնէ պիր շէրէֆ տիր . . .

Անտրէ տը վիլլէր՝ ալըգ սլըզ, մէրգումէ շիման գարըյա պուգսը վէ քէքէլէեէրէք շու սէօղլէրի սէօյլէտի .

— Ահ, Մատամ, ֆիքրիհիզի անլամսեա գօրգույօրըմ . . . Աման եա Րապպի, ճէսարէթ իտուպ նէ՞ սէօյլէեօրսընըզ . . . նէ՞ ֆարգիեանթտա պուշլուշույօրսընըզ . . .

— Հիշ պիր ֆարգիեաթըմ եօգ տըր, միւսիւ—ճէվապ վէրտի Մատամ Պըլանշէ բէք միւսթէհհիբաննէ պիր թարզտա :— Պէն հալընըզ շուշու տէրիմ քի, պու գատար շէյի իշիթմէմէք իշիւն ույգուշուուզ բէք աէրին վէ գուլաղլընըզ բէք աղըր օլմալը տըր . . . խըրսըզ աղալար տա պուշտան իսթիֆատէ իտէրէք կէճէլէյին իտարէխանէյէ կիրմիշլէր, գացայը աշմըլար, վէ մուհաֆագանըզս թէվտի օլուանն օլ ճէսիմ ազլէյի ալարագ վէ դարուլարը տա արգալարընտան էյիճէ գարայարագ քէմալը իսթիրահաթլա շէքիլիպ կիթմիշլէր տիր . . .

Անտրէ իքի էլլէրիհի պիր պիրիհնէ պաղլատը, վէ պիր նալանը մէյուսանէ իլէ «աման եա Րապպիմ, պէնի իթհամ իտիեօրլար» տէյու ֆիղան իթտի . . .

— իսյր, Մ. տը վիլլէր—ճէվապ վէրտի Լիւսի քէմալը մէթանէթլէ—քիման սիզի իթհամ իթմէզ . . . պու հագգսըզ հագարէթի սիզէ եարմաղը պուրատա քիմսէնին ֆիքրիհնէն կէշմիզ . . . անճագ պիհագգըն շուան թաանճիւպ օլուշուր քի պու կիճէ թա եանընըտա օլան բաթըրտըը իշիթմէմիշլիհի . . .

— Լաքին պէլքի տէ սանտըգքեար էֆէնտի օտասընտա տէյիլ իտի—տէտի Մատամ Պլանշէ սէօղլէրի իլէ պէրապէր էնկէրէք եըլանը կիպի տէ ըյլըզ շալարագ :

Լիւսի՝ պիր թէլաշ վէ պէլքի պիր իւէվֆ իլէ Անարէյէ պագտը :

Իշնի պաշը սուս օլմագ իշիւն սէրիան տէլիգանիըյա իշարէթ իթտի իսէ տէ, Մ. տը վիլլէր քէնտի թապիաթընըն սէրպէսթլիկիստէն նաշի շէօյլէ պաղըրտը .

— Էհ, Էվլէթ, պու կէճէ պուրատա տէյիլ իտիմ . . . պուշտա տիւնեանըն սօնուշա գատար թէէսսիւֆ իտուպ աճընաճաղըմ, շիւնքի պէնիմ զայպուպէթիմ սայէսինտէ խըրսըզլարըն թատավըրաթը պէլքի տէ մուվաֆֆագըյէթէ նալիլ օլուպ, նիյէթլէրի իճրա օլուշապիլմիշ տիր . . .

Լիւսի էլլիհի կէօյսիւնէ կէօթիւրտիւ, կէօղլէրիհին էթրաֆը մօսմօր վէ եիւզիւ սաք սարը քէսիլտի. գանն իտէրսին էվլէլքիստէն տահա շիտտէթլի պիր սատէմէ եէտի . . .

Կէնճ գըղըն իւզէրիհնէ հուսուլէ կէլէն պու թէէսսիւրի իշնի պաշը ֆարգ իտէրէք, պու ֆէնալըղըն տէրհալ էօնիւնիւ ալմագ վէ եախօտ հիշ օլմագուս օնու հաֆիֆլէթմէք իսթէտիկիստէն, պիրտէն պիրէ տէտի .

— Սիւզ չօգ ալիճէննապ պիր ատափնընդ , միւսիւ Անտրէ . . . պէնիմ կի-
պի պիր սէֆիւ ստամ իւզերինէ լազըրուը կէթիրմէմէք իչիւն հէր մէսուլլէթի
իւզերինիզէ սլըսօսընդ . . . լաքին պէն պուճու գապուլ իթմէմ . . . — Մատ-
մազէլ Լիւսի , պուճուա Մ. Անտրէնին հիշ պիր գապահաթը եօգ՝ տըր , իչիթ-
տինի՞զ մի . . . հի՛շ . . . գապահաթ սալթ պէնտէ տիր . . .

Հէր քէս վէ սանտըգքեար պիլէ քէմալը թաանճիւպլէ իշնի պաշըյա պագ-
մանա պաշըյալպ , իշնի պաշը իսէ շէօյլէնէ սէօղիւնէ տէվամ իթմիշ տիր .

— Պէն պիլիւր իտիմ քի Մ. Անտրէ կէճէ տիշարտա գալանճազ , լաքին ու-
մ.ւմէն տէլիգանլըլարըն հարտըղը գէվգ ու էյլէնճէ իչիւն տէյիւ հա՝ (ղիրա թէէ-
մին իսէրիմ քի էյլէնճէ ասլա Ֆիքրինտէն կէշմէզ) . սնճազ պէօնիք պիր իշ
իչիւն տիշարտա գալըպ , պու իշ տէ քէնտի իսթիգպալինէ տաիր օլտուղունտան
տիւննատա քիմսէ քէնտիսինի պուճուան մէն իտէմէզ իտի . . . քէնտիսի պա-
նա էվվէլտէն սէօյլէմիշ վէ քէնտի եէրինէ կէօղէթլէյիպ պիր տաղըգա պիլէ
քէօղիւն գարուսընը կէօղտէն զայպ իթմէմէմի թալէպ իլլէմիշ իտի . . . մու-
մաիլէյի սյանա կիւվէնիեօր իտի , վէ կիւվէնէպիլմէք զաննըտա իտի . պէն ի-
սէ պիր ինսաֆըզ ատէմ կիպի սէօղիւմտէ տուրամատըմ , ուզուն միւտուլթ
տէյիւ իսէ տէ , նէ շարէ քի պիր արա օրատան ուզանտըղըմտա , հայաղլար իշ-
լէրինի պէճէրմիշլէր . . . իլթէ հազիգաթը հալ պուճուան իպարէթ տիր , մատ-
մազէլ Լիւսի . . . Մ. տը Վիլլէր պուճու սիզէ սէօյլէմէեօր իտի , վէ շիմտի
կէօրիւյօրընը քի գապահաթ եալընը պէնտէ տիր . . .

Իսթիյար իշնի պաշը՝ պուճարը սէօյլէտիքտէն սօնղրա Անտրէյէ տօղրու
էյրիլէրէք , ալչազ պիր սէսլէ շէօյլէ տէտի .

— Պէնի եալանա ղըգարմայընը . . . կէօրիւեօրընը քի պու լազըրուը-
լարմ իւզերինէ գըզ միւթսէլլի օլույօր . . .

Ֆիլհազիգա Լիւսի՝ պօրա իլէ գարըղը պիր սըճազըգտան սօլմուշ պիր
շիշէք կիպի պիր գաշ տալա սու իլէ քէսպը հայաթ իթմիշ իտի :

Անտրէ՝ Բիէրին օլ եիւքսէք եալանընը թէքզիպէ ճէսարէթ իտէմէեթիպ ,
մէրգում իյիս ատէմին էլիի թութտու վէ ուսուլճանըզ սըգտը :

Մատամ Պլանշէ իսէ տուտաղլարընը ըսըրարազ պիր ազ եիւքսէք պիր սազ
ալչազ սէսլէ շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Ա՛ , մատամ քի պու ֆապրիգանըն իշնի պաշըսը Մ. Բիէր՝ սանտըգքեար
էֆէնտիին մէսուլլիէթիին տէրէօհտէ իտիեօր , արթըգ տէյէճէք օլմատըղը
կիւն կիպի աշիքեար տըր վէ իլլէր տէ եօլուճուա տըր . . . լաքին պու խու-
սուս շալընան բարայը մէյտանա ղըգարմազ . . .

Պատէհու մէրգումէ գատըն եալընը քէնտի նէֆտի իչիւն շէօյլէճէ իլալէի
մէզալ իլլէտի .

— Շիմտի կէօրէճէյիզ , պրագալըմ Մ. Վէրտիէ պու շէյլէրէ նէ տէեէճէք ,
վէ թաքտիթ վէրիլէճէք կիւնիւն իլք ազլամը սանտըգտա քիւլլիյէթլի բարա
պուլուճուղու գէման կիտիպ կէճէ կէզէն սանտըգքեարլարա սէֆա՞ մը կէլ-
տինիզ տէեէճէք . . .

Պու արա պիր ազ սիւքիւթ հիւքմ իտիւպ , պատէհու Լիւսի քէլամէ պաշ-
լտեարազ տէտի .

— Միւս թիւերու օլտուղու մուղ ֆելաքէթին պէօեիւք օլտուղունա շիւպհէ
եօգ տըր , լաքին աղլայըպ սրգլամագլա հիչ պիր շէյ եերինէ կէլմէզ . . .
չիմսի միւս թանէլ օլան իլլէրի թէսվիյէ իթմէլիյի . . . ԷվվէլաՎէրտիէ ֆապ-
րիգասընըն իմզասընը տէրհալ սէլամէթէ չըգարմալը տըր . . . Միւսիւ էթիէն ,
թահսիլ իչիւն կէզէճէք տահա չօգ եերինիզ վա՛ր մը . . .

— Սիդտէն պաչգա եօգ , մասումագէլ-ճէվապ վէրտի թահսիլասար-սիզինլէ
թահսիլ իչիմ պիթէճէքտի . . .

— Պիր արապա կէթիրթտիրէյիմ-թէքրոր իթտի կէնճ գըզ-բէտէրիմին սար-
րաֆընա պէնիմլէ պիրիքտէ կիթմէյէ թէնէզզիւլ իտէ՛րմիսինիզ . . . պանգա-
տան իքի ատըմ էօթէտէ Նօթր-Տամ տէ-Վիլթօսար սօգաղընտա տըր . . . օրա-
տա տէրհալ բարանըզը վէրէճէկիմ . . .

— Սիդէ հէր նէ խօջ կէօրիւնիւր իտէ հարմասա հազըրըմ , Մատմագէլ . . .

— Բօյլէ օլտուղունա շիւպհէմ եօգ իտի , Միւսիւ էթիէն , վէ թէչէքքիւր
իտէրիմ . . . Շիմսի կիտէճէյիզ . . . Միւսիւ սը Վիլլէր , էիւրէք վէ ճէսարէթ
աղընըզ . . . Էօյլիւ կիպի սար սարը օլմուշսընըզ . . . Էլիէր բէտէրիմ սիզի
պէօյլէ կէօրէճէք օլսա , պիր ֆելաքէթ վուգու պուլտուղունու շարուճագ անլա-
յանագ տըր . . . Բիէր , խըրուզըզ հավատիսի ֆասլիգատա տույուլտը՝ մը . . .

— Զանն իտէրիմ , Մատմագէլ Լիւսի-ճէվապ վէրտի իչճի պաղը-պագընըզ
ամէլէմիզէ . . . րիայէթ իչիւն հէվսի տէ սլարկատա տուրուեօրլար . լաքին
թագըմ թագըմ օլմուշար տըր . պու թարաֆա սօղրու պագըլարընա պագըլըր
իտէ , վուգուսթտան խասկէրտար տըրլար . . .

— Էլիէր պէն պուրատա օլմատըզըմ վագթ բէտէրիմ վիւրուտ իտէր իտէ ,
վագասի մէզքիւրէ հագգընտա աղըզլարընտան պիր շէյ գաչըրմամալարընը օ
իյիա տտէմլէրէ բէճա իտինիզ . . . պու ֆէնա խասկէրի պէն քէնտիսինէ վէր-
մէք իսթէրիմ . . . պու խուսուս օնա բէք աղըր կէլէճէք տիր , լաքին պու
խասկէրի պէն վէրիր իտէմ , պէլքի օ գատար աղըր կէլմէզ . . .

— Բիմսէ պիր շէյ սէօյլէմէյէճէք տիր , Մատմագէլ Լիւսի . . . սէօզ վէ-
րիւրիմ սիզէ , սէօզիւմէ էմիսիյէթ իտինիզ . . .

Կէնճ գըզ տուլ գատընա տա տէօնէրէք տէտի .

— Սիզին տէ պիր շէյ սէօյլէմէյէնիզի թավտիյէ իտէրիմ , Մատամ Պլանչէ :
Մէրգումէ շիւման գարը իսթէքսիզճէ կիւլիւմսէտի , պիր մուամէլէի իհթի-
րամքեարիտէ պուլունտը , վէ չու մուղլագ ճէվապը վէրտի քի Լիւսի քէնտի
արգուսընա կէօրէ թէլագգի էյլէտի . «Պէն քէնտի վագիֆէմի թանըրըմ
գանն իտէրիմ , Մատմագէլ , վէ քէմալը տիգգաթլա վէ սուրէթը միւնասիպէ-
տէ պու վաղիյիէմին իյիսարընը քէնտիմէ պէօյիւք պիր շան ու շէրէֆ սայա-
ըմ . . . »

Սըրսըզըզ մէյտանա չըգաղընտան պէրու Մօթիրօն հէման ասլա սէօզ
ու սէօհպէթէ գարըչմամը իտի . օգույանլարըմըզ էլպէթտէ պունուն ֆարգըն-
տա տըրլար :

Անճագ պու սըրատա շէօյլէ տէտի .

— Մատմազէլ , ֆապրիգանըզա վուզու պուլան շու վազաաի միւթէլիմէ-
յէ պէնտէնիզ տէ բէք յօգ թէէսսիւֆ իտէրիմ . . . Լաքին զաննըմա կէօրէ ,
պէն եինէ պուրատա պուլուաննլարըն քեաֆֆէսինտէն զիեատէ սօուզ գանլը-
լըղըմը զայպ իթմէտիկիմ ճիհէթլէ , սիղէ քէմալը թէվաղու իլէ պիր բէյ վէրմէ-
յէ միւսասատէ էթմէնիզի բէճա իտէրիմ . . .

— Էլպէթտէ էյի տիր-պաղըրտը Մատամ Պլանչէ- . . . էլպէթտէ բէք ալա
պիրը շէյ տիր . . . Սիզի տիյնէրիզ , Միւսիւ Մօթիրօն . . . քէմալը տիզգաթ-
լա սիպի տիյնէրիզ . . .

— Սէօլէեհինիզ , էֆէնտի , բէճա իտէրիմ-ճէվապ վէրտի Լիւսի-վէ ինանը-
նըզ քի սէօլէեհէճէյինիզ բէյտէն իսթիֆատէ իթմէեէ հազըր վէ մուհէյեայըմ . . .

— Է՛հ , Մատմազէլ-թէէքրար իթաի մուամալիէյհ սէլիգանլը-պու կէճէքի
խըրըզըր տէրհալ բօլիս գօմիսէրինէ խապէր վէրինիզ . պու մէմուր թահգի-
գաթա պաշլայըլ նէթայիճի հասէնէ հուսուլէ կէթիրէպիլիր . . .

— Հազգընըզ վար , էֆէնտի . . . բէք հազըր սէօլէտինիզ . . .

— Պունտան մատաա գաննըմա կէօրէ էկէր վապթ կէշիրմէքալիգին ֆապրի-
գատա տուաշըլըլ հէր շէյ թէտգիգ օլուեսա , վէ խըրըզլարըն իղինի կէօթէ-
րէպիլէճէք ուֆաճըզ էմարէլէր արանաա էյի օլուր . . .

— Էվվէթ , . . . էվվէթ . . . -պաղըրտը Լիւսի-լազըմ տըր . . . նա՛սըը
տա ֆիքրիմիզէ կէլմէօր իտի . . . Միւսիւ աը Վիլլէր , բէճա իտէրիմ , սիզ
ֆապրիգայը արաշըրմաեսա պաշլայընըզ . . . Յիէր սիղէ եարտըմ իտէր . . .

— Էվվէթ պէն տէ էլիմտէն կէլթիկինտէն զիեատէ եարտըմ իտէրիմ-տէտի
Մօթիրօն իլավէթէն :

— Պու թէքիֆի գապուլ իտէրիմ , էֆէնտի . . . Քէմալը միննէթտարի իլէ
գապուշ իտէրիմ . . .

Լիւսիինն ըմարդատըղը արապա պու արա կէլմիշ օլմաղլա , մերգուճէ գըղ՝
արաշընա սիր շարգա գօյուպ , օմուզլարընա տա պիր շալ ալուր վէ թահսիլտար
իլէ պերապէր ֆապրիգատան շըզըլ կիթաի :

ԺԷ.

ԻԻԶ ՇԱԽՍՏԱՆ ԻՊԱՐԷԹ ՊԻՐ ՄԷՆԶԱՐԷ .

Լիւսի կիտէր կիթմիզ Մատամ Պլանչէ քէմալը սէպատէպէ իլէ օտաաշընա
շըգաը վէ քէնտի քէնտինն շէօլէ սէօլլէտի .

— Մէրհուճ Պլանչէինն՝ իյիտ պիր իթթիֆատիյէ գապիթի վէ մէտուտ պիր
գօճա օլուուզու , վէ Մ . Ալպէր Մօթիրօնուճ տա՝ պուլաշմազ բէք թէրպիլէլի վէ
բէք կիզէլ պիր զաթ պուլուեսուղու նէ գատար սահիհ իտէ , պէնիմ տէ պու
քէօթէպէք սանտըլ քեարըն կէրինտէ պուլուանմամազ իսթէմէմ . . . գատար սա-
հիհ տիր . . . Մ . Վէրտիէ օնուճ գաֆատըրը զըրապիլիթ , վէ պէնիմ էֆէեա-
ըրմա պէօլլէ պիր շիտաթըր մուամէլէյէ միւսթահազ տըր . . . Լաքին հէր

նէ տէ օլսա , հէր հալտէ . օնտան գուրթուլտըզ , պու տա ըէք ալա պիր շէյ տիր . . . օնուն հալ ու թալրընա հիշ թահաամիւլ խտմէյօրըմ , խալըր . . . պուրատա պուլունուլըք պսնա ֆէնա կէլիօր . . . պէն կէօղէ կէօրիւ- նէն ստէմէլէրի սէվէրիմ . օ խտ արբա էքմէյի կիպի պօյաղը պիր ատամ տըր . . .

Մայիթ գատընը պէօյէճէ քէնտի քէնտինէ սէօյէշմէքտէ իքէն Մօթիրօն Անտրէյէ տէօնէրէք տէտի .

—Տօթը աղիզիմ , նէ վագթ իսթէրօնիկ թահիգաթա պալարըզ . . . Լաքին , տուր պագալըմ , նէ՞ վար . . . Նի՞շիւն պու գատար մէյուս սլու- յօրսընըզ . . . պէօյէ սըրալարտա ճէսարէթսիղլիք բարա իթմէզ . . . թէէ- սիր , ճէսուրուզ լազըմ տըր . . . սիզ էրքէքսիսիկ . . .

Անտրէ պիր հարէքէթը մէյուսանէտէն սօնդրա տէտի .

—Պանա գուվէթ , ճէսարէթ թալսիյէ իտիտօրսընըզ , տէյի՞լ մի . . .

—Էվվէթ , էօյէ եա՛ . . .

—Օլապիլի՞ր մի . . .

—Նի՞շիւն օլամազ ըմըզ . . .

Անտրէ օմուզլարընը սալլայրպ ճէվտայ վէրաի .

—Սիզ էօյէ պիր լաֆ սէօյէյօրսընըզ քի , պիր հէքիմին քէնտի խասթա- սընա «էյէ օմանըզ նասհաթ էֆէրէ՛» տիմէսինէ պէնզէր . . .

—Նասիհաթ էյի տիր- . . . տէտի Մօթիրօն կիւլէրէք :

—Էվվէթ . . . լաքին նէ շարէ քի խասթա պու նասիհաթը թութամազ . . . պէնիմ նէ հալտէ օլտուղսմու սնլամայօրմընըզ . . .

—Բէք ալա սնլայօրում վէ սիզին թասավլուր իթսիկիսիգտէն զիեատէ տէհէթի օլտուղընը պիլիտօրըմ . . .

—Տահա շիմտի հիւզիւմէ գարըզ պէնի տիւրիւ բէզալէթլէ իթհամ իթ- տիքէրիսի իլի՞թմէտինիկ մի . . .

—Ճիտտի սուրէթտէ՞ մի սէօյէտօրսընըզ . . . զանն իթմէմ . . . Մատամ Պլանշէ կիպի պիր պուտալա գօճա գարընըն լաֆլարընա քի՞մ էհէմիլէթ Վէրիւր . . . օ պիշարէ գատըն տէտիյինի պիլմէզ . . . սիզին իսթիգամէթիսիգէ տէ- եէճէք օլմատըղընը հէր քէս պիլիւր վէ օնա քիմսէ շիւպհէ իտմէզ , թէէմին իտէրիմ սիզի . . .

—Պէնի թանըյանլար պէնտէն շիւպհէ իթմէեէճէքլէր զանն իտէրիմ . . .

• լաքին սաիրլէրի՞ . . .

—Բիմէրի՞ տիմէք իսթէտօրսընըզ . . .

—Էհալիլի . . . ետպանճըլարը . . . վագիֆէլէրի օլմաեանլարը . . . էլ- հասըլ հէր քէսի . . . Պունտան սօնդրա տիւնեանըն սօնունա գատար իսմիմ տէ պօզուլմազ պիր լէքէ պուլունուտճագ տըր . . .

—Պօզուլմազ պիր լէքէ՞ մի-թէքընր իթտի Մօթիրօն կէօյա խալխանէ պիր իսթիզրազըզ :

—Պազգա տիւրիւ նասըլ օլուր-տէվամ իթտի Անտրէ-սիզէ սօրարըմ . է- կէր պիր նանտըքեաթ պիլի սըրգաթըն էրթէտի կիւնիւ էֆէնտիսի թարաֆըն- տան գօվուլուպ , սիզ տէ օ սանտըգքեարը թանըմամըզ օլսա իտինիկ , մէր-

գում հագողնտա նէ՞ էֆքեարտա պուլունուր խոինիզ :—Քէնտի քէնտինիզէ
էլպէթթէ շէօյէ տէր խոինիզ . «Մէրհամէթ խոէրէք մէրգումը մուհաքէմէյէ
չէքմէմիշէր . . . ետխօտ պէլքի տէ իսպաթլարը օլմատըը իչիւն թահթը իսթին-
թագա տարրմամըլար . . . լաքին հէր հալտէ պիր խըրսըդ սըր» . . .

—Էկէր պէօյէ պիր սանտըգքեարա եօլ վէրիւտ—ճէվապ վէրտի Մօփրօն
—սահիհէն , պէլքի տէ պազը ատամլար աճէլէ կէ պէեանը էֆքեար խոէրէք ,
պէօյէ պիր մուհաքէմէի քիւսթախանէտէ պուլունապիլրլէր . . . լաքին Մ
Վէրտիէնին սիզին հագողնըդտա էօյէ պիր զարիպ հագողըդդտա պուլունմագ
նիյէթինտէ պուլունասիլէճէկինի սիզէ քի՞մ սէօյէյօր . . .

Անտրէ պու լագըրաընըն իւզէրինէ գահգահ կիւլէրէք շէօյէ պաղըրտը .

—Շիւպէհնի՞ղ մի վար . . . սի՞ղ Մ . Վէրտիէ իլէ ապա վագթ կէչիրմէ-
միշտինիզ տիր վէ տնըն նէ օլտուղունու պիլմէզսինիզ . . . Մումալէյհ պէնի
հիտտէթ ու դոպապլա , հագարէթ վէ թէհտիպէ էվաէն զօվաճագ տըր . է-
լինի իւսթիւմէ գալտըրաճագ , պէլքի վուրաճագ , պէլքի էօլտիւրէճէք պիլէ .
պուլունտան սյազա պիր շէյ պէքլէմէղ օնտան , ինանընըդ պանա . . . նէ՛ մէր-
համէթ , նէ՛ աֆվ . . .

—Սահիհ տիր—մըրըլտանտը իշնի պաշը քի մումալէյհիւմա տէյիգանըլար-
տան պիր դաշ ատըմ էօթէտէ այագտա վէ գըմըլտանմագ պիր հալտէ տուր-
մագտա վէ անլէրին սէսինի իշիթմէքտէ խոի—նէ՛ մէրհամէթ , նէ՛ աֆվ , հիչ պիր
շէյ . . .

Լաքին . . . —Թէքրար իթտի Մօփրօն—պէօյէ պիր սէհշէթլի զազապա
օղրամագ իչիւն եարտըղընը՞ղ նէ տիր . . . սիզ գապահաթլը տէյիլսինիզ . . .

—Քէնտի էօնիւնտէ վէ քէնտի էֆքեարընճա պէն դապահաթլըլըմ . . .

—Նէ՞ իշտէն տօլալը :

—Աղչէսինին չալընաըղը իչիւն . . .

—Պու սըրգաթը սիզ մէն իտէպիլի՞րմիլտինիզ . . .

—Պէլքի տէ , զիրա նիհայէթ էկէր օրատա պուլունմուշ օլա խոիմ ,
խըրսըլար պէնի ույանտըրմագսըզըն իլէրինի սօնունա գատար պէճէրէմէզլէր
խոի . . . հիչ օլմապա պէօյէ օլաճաղը գանն ու զըյա օլունուր . . . լա-
քին պէն օրատա տէյիլ խոիմ . . .

—Մ . Վէրտիէ պուլուն նա՞սըլ պիլէճէք . . .

Անտրէ օմուզլարընը սալլաեարազ շէօյէ ճէվապ վէրտի .

—Էկէր պուլուն քէնտիսինէ սէօյէեէճէք հիչ քիմսէ տէ պուլունմագա ,
Մատամ Պանշէ հէր հալտէ սէօյէյէճէք տիր . . .

—Պու Ֆէնա գարըյա սուս տուրմասը թէնպիհ օլունմագ մը . . .

—Պիր Յօբուն կիւլէսինի տուրտուրմագ միւմքին մի տիր . . .

—Լաքին , նիհայէթ , պիր ատամ հագգ ու ատլա մալիքիտէ , պուլուն տիչ-
նէթտիրմէկէ վառէթալարը տա պուլունմալը տըր . . . մէկէր քի Մ . Վէրտիէ
տէյիլ օլմասըն . . .

—Տէլի տէյիլ տիր—տէտի Անտրէ Մօփրօնուն լագըրտընը քէսէրէք—հաթ-
թա պազը խուսուպարտա հագգը տա պիլէն պիր ատամտըր , վէ ֆագաթ պիր

չէյ անլամահաճագ, պիր շէյ տիյնէմէհէճէք տիր . . . պիր շէյլէ եիւրէյի ալը-
 նամահաճագ տրը . . . պունասն մաստա պէնի գովմասը, թահգիր իթմէսի ր
 վէ եիւզիւմէ վուրմասըլա քէնտի հագգընը ինրա իթմիշ օլահագ տրը . . . Ագ-
 շէսի պանա թէսլիմ օլունմուշ խտի, ազշէսի դայսլ օլմուշ աըր . վէ քէնտի ագ-
 շէսի քէնտիսի իչիւն քէնտի գանրնտան, էօմրիւնտէն, զըզընտան պիլէ զիեատէ
 տիր . . . Գըզընը հանընտան այըրըպ կէօթիւրտէյէր խտի, պէլքի աֆվ խտէր խտի
 . . . լաքին ազշէսի շալըրըլըրըը իչիւն ա՛վ վ իթմէհէճէք . . . առլա աֆվ իթ-
 մէհէճէք տիր . . .

— Սահիճ տիր—տէտի իշնի պաշը դասլա պիր սէսլէ :

— Նասըլ քի կէօրիւյօրսընըզ, պէնիմ իշիմ պիթմիշ տիր, հիշ պիր շէյիմ
 եօգ տըր—սէօզիւնէ տէվամ իթտի Մ. տը վիլլէր թէհասիւֆ վէ մէյուսիյէթը
 աղիւմէ իլէ—նասըլ քի կէօրիւյօրսընըզ, պէնիմ իչիւն հիշ պիր իւմիտ եօգ տըր .
 . . խիւլեալարըմ վէ իւմիտէրիմ հիշէ կիթտի . . . հէր շէյ կէշտի . . . հէր
 շէյ մահվ օլտու . . . պէնիմ իչիւն էօլմէքտէն պաշգա պիր շարէ եօգ տըր .
 . վէ պէն տէ եագընտա պունու եարահաղըմ—թէքրար իթտի ալազ պիր սէսլէ :

Մօթիրօն Անտրէնին ի.քի էլինի թութաու, քէմալը շէֆագաթլա սըգաը վէ
 րիզգաթամիզ պիր սէսլէ տէտի .

— Եիւրէք ալընըզ, ճէսուր օլունուզ, Սլլահ աշընա օլտուն, ազիլիմ . .
 էլէմ ու քէտէրինիզ պէնիմ տէ գալլիմէ հիւզն ու քէտէր վէրիեօր, վէ թէք-
 րար սէօյլէրիմ քի, հէր նէ դատար պունճա շէյլէր իշիթտիմ իսէ տէ,
 եինէ գանն իթմէմ քի հալ սիզին տէտիկինիզ դատար մուճկալը մէյուսիյէթ օլ-
 տուն . . .

Անտրէ՝ պու միւշէվիլը վէ սատէտիլանէ եիւրէք վէրիշէ հիշ պիր ճէվապ
 վէրմէյուլ, պաշընը էօնիւնէ աստը վէ կէօզ եաշը տէօքմէյէ պաշլատը :

Մօթիրօն՝ խթիհզալը պիր թարգտա վի կիզլի պիր սուրէթտէ Անտրէյէ
 պագաը քի պու պագըշը «զավալը շօճուգ . . . գօրգագ ասամ . . . ճոնորզ
 թէն» տիմէք իսթէտի :

Պու սըրատա իշնի պաշը սանտըզքեարա եագլաշլուլ, տիզգաթընը ճէլլ իթ-
 մէք իչիւն պիր սուրէթը րիայէթքեարանէտէ ուսուլճանըզ մումսիլէյհին օլտու-
 նա սօզանաը, վէ պիր ազ էօթէյէ կէօթիւրէրէք, ի.քի իւշ սագիշա գատար
 շիտտէթլէ վէ ալազ պիր սէսլէ օնա պիր շէյլէր սէօյլէտի :

Անտրէ տիզգաթը թամմէ իլէ իշնի պաշըլը տիյնէմէքտէ օլուպ, պու ին-
 թիյար տա քէնտի էֆքեարընը մումսիլէյհէ իյլահ ու պէհան իթմէքտէ իքէն,
 Անտրէնին սօլկուն եիւզիւնէ պիր ազ դան վէ րէնի կէլմէքտէ խտի :

— Հագգընըզ վար, Բիէր—մըրըլտանտը Անտրէ՝ իշնի պաշը բագըրսընա
 խթամ վէրտիքտէ—վէրտիկինիզ րէյ ու նասիհաթտան տօլաը թէշէքքիւր խտ-
 րիմ էկէր էօնիւմտէ պիր սէլամէթ թարիզի վար իսէ օ սա պու տըր . . .

Պատէհու Մօթիրօնա եագլաշըզընտա Մօթիրօն շէօյլէ հայքըրաը .

— Քէմալը մէմնուրիյէթլէ պագըեօրում քի տահա զիեատէ միւսթէրիհ
 կէօրիւնիւյօրսընըզ . . . ազիլիմ, էկէր միւրատ օլունսա ինտան հայաթընտա
 տիւշար օլտուզու հէր միւշքիլ հալտէն քէնտիսինի խտէսա իտէպիլէ ճէկինի ան-
 լամահա պաշլաեօրսընըզ . . .

— Սէվիւրիւ Մօփրօննրդըմ—պաղըրտը տըՎիլլէր յալազ պուլազ պիր սէտ
լէ վէ խալէնանը գալպա—պէնի տօսթ թէսմիյէ իթտինիզ շիմտի, տէյի՞ մի . . .

— Էվլէթ, շիւպհէսիզ, վէ ումարըմ քի տահա ուզուն միւտտէթ սիզի
տօսթ թէսմիյէ իսէճէյիմ . . .

— Անապա ազըընըգտա պու տօսթ քէլիմէսի՝ մուհապպէթտէն միւնթէն վէ
ֆագաթ մանասըզ պիր քէլիմէտէն պաշգա պիր շէյ տէյի՞ մի տիր . . . անապա
սահիհէն հազըըմտա թէվէճճիւհի ճիտտի վէ հազիզինիզ պուլունմազ ոաստէ-
թինէ մալի՞ ք միյիմ . . .

Մօփրօն իսթիզըրապլա տիք տիք սանտըզքետրա պազտըզտան սօնըրա ճէ-
վապէն տէճի .

— Մէմուլ իսէրիմ քի, շիւպհէնիզ եօզ տըր . թէմամըյա պունա գանի
օլմամըլ օլուր իսէնիզ, պու խուտուս պանա հազքթէթ սայըլըր . . . Լաքին
նի՞շիւն պանա պու սիւվալը կըրաա իտէյօրսընըզ . . .

— Ձիրա արթըզ սիզտէն պաշգա իւմիտիմ եօզ սըր, վէ էկէր սիզ սահի-
հէն պէնիմ տօսթում իսէնիզ, սիւլմէքաէ օյնոնըզմ շո՞ վարթպասան սի՞զ պէնի
գուրթարապլիւրսինիզ . . .

— Մուամմուլը Լազըրտըրա իտիյօրսընըզ —մըրըլտանաը Մօփրօն միւշքիլա-
թա տիւշար օլմուշ պիր թարզտա— նէ տիմէք իսթէտիյինիզի հէնըզ անլայա-
մայօրըմ . Լաքին ինանընըզ քի, էկէր զանն իթմէքաէ կէօրիւտիլինիզ կիւպի սէ-
լամէթինիզ սահիհէն պէնիմ էլիմտէ իսէ, շիմտիտէն քէտինիզէ մուխաթարա-
տան գուրթուլմուշ նաղարըյա պագապլիւրսինիզ . . . շիմտի նէ՞ եարմազ Լա-
զըմ տըր . . . իսթէ՞րմիտինիզ քի պու ֆէնա խապէրի պէն Մ. Վէրտիէյէ վէ-
րէյիմ վէ խըրօընըն իլք աթէշիւնի պէնիմ իւզէրիմէ ճէլպ իսէյիմ . . .

Անտրէ պաշընը սալլայարագ տէտի .

— Խա՞յր . . . իսա՞յր . . . պէն իսթէմէմ քի պանա պու թարզտա մուա-
վէնէթ իսէսինիզ . . .

— Էօյլէ իսէ սէօյլէյինիզ . . . պէնտէն նէ՞ պէքլէրսինիզ . . .

— Պէն տօզրուճա մազսէտէ վարանաղըմ, վէ բէնա իտէրիմ, սէօզիւմի
քէսմէքսիզին պէնի տիյնէմէյէ թէնէզզիւլ պույուրընըզ : —Սիզ տէտիմ քի Մ
Վէրտիէ՝ ազչէսինին զայպը ֆէլաքէթինի պանա ասլա աֆլ իթմիյէճէք տիր . .
է՞ ճանըմ, պու ազչէյի օնա իտտէ վէ թէէտիյէ իթմէլի տիր, վէ զաննըմտա
պունուն չարէսինի տէ պուլտում . . . Սիզ պանա պիր մէմուրիյէթ վատ իթ-
սինիզ քի պունուն մասաթ վէ թէմէթթիւաթը սաիրէսի՝ սէնէվի եիրմի վէ
հաթթա հիրմի պէշ պին ֆրանգա պալիզ օլուր իմիշ . . . Թահթը րիյա-
սէթինիզտէ պուլունան գումրանեանըն պէօյիւք սէրմայէլէրի վար տըր . . .
պիր հիմմէթ իտիւպ, պէնիմ իշիւն Մ. Վէրտիէնին շու չալընըն մէպաղընը
մէզքիւր գումրանեատան իսթիզրազ իտինիզ . պու մէպաղը էօտէմէք իշիւն նէ
գատար վագթ Լազըմ իսէ, օ գատար միւտտէթտէ պիր սանթիմ պիլէ պմազսըզըն
մէզքիւր գումրանեանըն պէօյիւք եաղընըլըզ մէմուրիյէթինի յիֆա իթմէյէ թա-
ահհիւտ իտէրիմ . . . Շունու եարընըզ, Մ. Մօփրօն . . . Հիմմէթ իտինիզ,
բէնա իտէրիմ . պու հօլտէ նամուլըմը գուրթարմըլ օլանապսընըզ . . . հայա-
Թըմը իսէլաա իթմիշ պուլունանապսընըզ . . .

Անտրէ սէօղիւնիւ քէսմէմէսինի Մօծիրօնտան թալէպ իթմիչ օլմաղլա, պու սիւսիւ տէլիգանը տա սուս բուս տիյնէմէքտէ իտի . լաքին պիր տազիգատան պէրու Յիսազ լէհճէսինտէ պիր քէտէր վէ մահզունիյէթ էմարէսի կէօրիւնմէեէ պաշլամըչ իտի :

— Աղիզիմ — գաղըրտը — պէնի մէյուս գըլըյօրսընը . . .

— Պէն . . . սիզի մէյուս մը գըլըյօրըմ — թէքրար իթտի սանարգքեար պէօյիւք պիր թաաճիւսլէ :

— Է՛հ , էվվէթ , ղիրա սիզի զաթէն մահզուն , մէյուս վէ միւքէտտէր կէօրտիւյիմ շու տազիգատա , պէն տէ սիզէ ֆէնա պիր խապէր վէրմէք մէճուրիյէթինտէյիմ . . .

— Ա՛հ , սէօյլէյինիզ , էֆէնտի . . . գօրգամալպ սէօյլէյինիք — տէտի Անտրէ թէէսսիւֆլէ — պիր ֆէլաքէթին էքսիք վէ եա ղիլատէ օլմաղլա նէ՞ օլուր :

— Պէնիմ սիզին հագգընըղտա օլան նիյպթըմ պիլիրսինիզ , ազիլիմ — տէվամ իթտի Մօծիրօն — վէ պու կէճէ Մ . տը Մօնթէկլ իլէ Մ . տը Րիպօգուր վէ Մ . տը կրանվալըն տա պէնիմ գատար սիզէ խայրիսահ օլտուգլարընա գանի օլտունուգ . . .

— Էվվէթ . . . էվվէթ . . . պունու կէօրտիւմ վէ գանտըմ — տէտի սանարգքեար քէքէլէյէրէք . . . կէօրտիւմ վէ շիւսկէմ եօգ տըր . . .

— Իմտի պու սապահ խանէմէ կիթտիկիմտէ , եանի սիգաէն սյըլըրգտան եարըմ սաաթ սօնըրա , գումրանեամըղըն մէնլիսի իտարէսի ըէլիսի թարաֆընտան պիր մէքթուպ կէթիրիվիչ օլմաղլա , պունուն իզգէրինէ քէնտի քէնտիմէ բէք ֆէնա օլտում . . . Մէրգում գաթ՝ սիզի թային իթտիմէք նիյէթինտէ պոճուրնտուղում մէմուրիյէթի եէկէնինէ վէրմիչ օլտուգունու խապէր վէրմէքտէ իտի . . . Պու առէմ գէնկին օլուպ , պէօյիւք առէմլէրլէ տէ միւնասէպաթը օլտուղունտան , օնունլա տիշլուլէմէզ իտի . . .

Անտրէ կէօղլէրինի կէօյէ աօլրու գալըրտը , վիճուտընա շէտիտ պիր թիթրէմէ կէլաի վէ գապա պիր սէսլէ «արթըղ իւմիտ եօգ տըր» սիյէրէք էլլէրինի ըըրտը :

— Է՛հ , լանէթ օլտուն — տէտի իչճի պաշը քէնտի քէնտինէ օմուգլարընը սալլայարագ — պունուն պէօյլէ օլաճաղընը ֆարգ իթմէք զօր պիր շէյ աէյիլ իտի . . . պունուն սօնու պէօյլէ օլաճաղընը բէք ալա պիլիր իտիմ . . .

— Իւմիտ իտէրիմ քի , հագգըմտա օլան մուհապպէթինիզի կէրի սլմայաճազսընը , պանա բէք գըյմէթլի տիր — տէվամ իթտի Մօծիրօն — պու իյտէ պէնիմ հիչ պիր գապահաթըմ օլմաղլպ , հաթթա պէն պիլէ բէք միւքէտտէր օլտուղըմտան , էկէր պունտա պէնի գապահաթըլը թութար իսէնիզ , բէք ղիլատէ հագսըղըզ վէ ինասֆաղըզ իթմիչ օլուրսընը . . .

Անտրէ պու լազըրտընըն իզգէրինէ պաշընը եօգարը գալտըրապ , վէ եանազլարընտա գըրիղը լէքէլէր պուրունտուղու վէ կէօղլէրի գուք քուրու օլաբազ եանմագտա օլտուղու կէօրիւսիւ :

— Սիզի գապահաթըլը՞ մի թութմագ — թէքրար իթտի Անտրէ — նիշիւն , եա Րապպի . . . պէն քիմսէ իչիւն ֆէնալըզ իսթէմէմ . . . ֆիմէյի իթհամ իթ

մէմ . . . պընմըն եազըսը պէօյլէ իմիչ . . . Թագէիմ պէնի գօվալայօր . . .
պէնի էգլիօր . . . էօլտիւրէճէք տիր պէնի . . .

Իչնի պաշը գաշլարընը շաթարագ երնէ քէնտի քէնտինէ շէօյլէ սէօյլէտի-

— Արն եազըսը . . . ա՛հ ք լանէ՛թ , լանէ՛թ օլտուն . . . էկէր ճէսարէ-
թիմ օլտա խտի, պէն պիլիրիմ պու ալն եազըսընա նէ իսիմ վէրէճէքտիմ . . .

Մ. տը Վիլլէր՝ սօն լագըրտըլարընը սէօյլէտիքտէն սօնղրամ՝ պիր ազ սիւ-
քիւթ իտիւպ , պիր տէ պիրտէն պիրէ Մօթիրօնա տէօնէրէք , շիտտէթը ազիմէ
իլէ տէտի . . .

— Պանա էմիլյէթ ինիզ վա՞ր մը . . .

— Էվվէթ , ազիզիմ , սիզէ էմիլյէթիմ վար . . . սիզին տիւննատա էն էհ-
լի ըրզ վէ էն նամուսը պիր չօճուգ օլտուղունուզու պիլիրիմ . . .

— Բէք էյի , էօյլէ իսէ շու հազըրմտա էմիլյէթինիզ օլտուղընը պանա իս-
պաթ իթսէնիզէ . . .

— Նա՞սըլ . . .

— Մ. Վէրտիէնին շալընմըչ բարասընը վէրմէք իչիւն լագըմ կէլէն մըգտա-
քը մէպալիղի պանա էօտիւնն վէրինիզ . . . պանա եէթմիչ պին ֆրանզ իզրազ
իտինիզ . . . Պիլիրիմ , պու մէպալազ բէք ճէսիմ , տէհչէթլի շէյ տիր . . . :
Լաքին: կէնճիկիմ վար . . . էէսարէթ վէ նամուս սահիպիլիմ . . . կէճէ կիւն-
տիւզ տուրմայըպ պէօյիւք զայրէթ վէ մէսրուրիյէթլի շալընաճաղըմ . . . ազչէ-
նիզի թէէտիյէ իաէճէյիմ , էֆէնտի , վալիտէմին էօմրիւ իւզէրինէ եէմին իտէ-
րիմ . պէօյիւք պիր ալիճէնպալըգ իճրա իթմիչ օլաճագսընըզ . . . :

Մօթիրօն՝ բէք տէ պէլիսիզ իթմէքսիզին կիւլիւմնտի վէ շէօյլէ ճէվապ
վէրտի . . .

— Աղիզիմ , հիչ տիւշիւնմէյօրսընըզ . . . էկէր պին էպէօլտա իտի , նէ
իսէ՛ . . . լաքին եէթմիչ պին ֆրանզ տըր պո՛ւ . . . պէնտէ օ գատար
բարա՞ նէ կէզէր . . .

— Սիզ զէնկինսինիզ . . .

— Պէլքի տէ ումնատըղընըգտան տահա ազ զէնկինիմ . . . :

— Ֆագաթ օ՛ գատար տէպտէպէ . . . օ՛ գօնագ . . . օ՛ պէկիրլէր . . .
օ արապալա՞ր նէ տիր . . . :

— Պէնիմ հալ ու մէվգիլիմ իգթիղասը տըր . . . օ տէսիկինիզ տէպտէպէ
եիւզիւնտէն թէքմիլ վարիտաթըմ սարֆ օլմագտա վէ պագէն վարիտաթըմ պիլէ
եէթիլմէմէքտէ տիր . . . վալլահի պազը էօյլէ սըրալար կէլիր քի , օ գատար
սիւս ու տէպտէպէ իչինտէ պիր բարայա պիլէ միւհճիմն պուղունընըմ . . .
Պուլտան մատա սիզ էյի պիլիրսինիզ քի , ազլը պաշընտա օլան պիր ատամ՝
սէրմայէսինի պօշ սազլամաղ , տայմա իլլէթտիրի . . . թէքմիլ օլաննա բարոմ
իլլէմէքտէ տիր . . . էկէր պիր սասթ ալըգօյսամ քիւլիյէթլի վարարտա
պուղունընըմ , վէ դաննըմտա պէնիմ զայպըմը արզու իթմէգսինիզ . . . :

— Լաքին պիր շէյ վար , հիչ օլմագուս օնու եարսապիլիրսինիզ . . .

— Նէ՞ շէյ . . .

— Պէնի սարրաֆընըզ կէօթիւրիւնիզ . . . պէնիմ իչիւն քէֆալէթ իտի-
նիզ . . .

—Պէն տէ պուռու եաքմադ իսթէր իտիմ, լաքին նէ շարէ քի իմքեանս-
արզ սըր . . .

--Նի՞ջիւն իմքեանսըզ օլսուն . . .

--Ախուրիթատաքի շու գաթտէյի սիզ պիլիբրսինիզ, եանի «քէփիլ օլմագ-
բարայը վէրմէք տիմէք տիր» :

--Էհ, էֆէնտի, սիզ էյի պիլիբրսինիզ քի, պէն պօրծուումս սիզին իւզէ-
րինիզէ պրագմայաճաղըմ . . .

--Պիլիբրիմ քի սիզ ճէսարէթլի վէ հիւսնիւ նիյէթլի պիր զաթսընըզ, լաքին-
տայմա պու գատարը քիֆայէթ իթմէզ . պու կիւն պու տէտիկիմին իսպաթընը
կէօրտիւնիւզ . . . Պուռնտան մատաա իշ ալթընտա էզիլիպ հէլաք օլպալիլի-
սինիզ, վէ օ հալտէ վէ ֆաթընըզ եիւզիւնսէն հըսս իտէճէկիմ էլէմ ու քէտէր
չէօլէ տուրսուն, պէնիմ հալ ու մէվզիմ տէ բէք ֆէնս օլաճագ սըր . պու-
նու սիզ բէք սլէա անպայպիլիբրսինիզ . . .

Անարէ եիւզիւնիւ իքի էլլէրի իլէ գարատը :

--Իւմիսիմ եալընըզ սիզտէ իտի- տէտի Անարէ քէքէլէյէրէք- վէ սիզ ի-
սէ պէնի եիւզ իւսթիւ պրագընօրսընըզ . . . Ա՛հ, եա Բասպիւ, սօնում նէ՞
օլաճագ . . .

--Պէն սիզի եիւզ իւսթիւ պրագմայօրըմ, ազիզիմ-ճէվապ վէրտի Մօթի-
րօն- լաքին հէր նէ գատար հագգընըզտա խայրխան իսէմ տէ, գապուլ օլու-
մադ թէքլիֆլէրի տէ բէտա իթմէյէ մէճպուրըմ . . . Պիզ չօճուզ օլմայլպ աղըր
պաշըլ ասատլարըզ . . . իմտի ճիտտի սուրէթտէ սէօլէշիպ էօլէ իշ կէօրէլիմ . . .

--Լաքին, էկէր այազլարընըզա գաբանսա՞մ . . . էկէր էսնիւնիւզտէ սիզ
չէօքիւպ եալվարսա՞մ-տէվամ իթփի տը վիլլէր եալվարըրճասընս պիր սէ-
տա իլէ :

Մօթիրօն՝ եօրուլլպ թաաճիզ օլտուղընը անլաթսըրըր պիր հարէքէթտէ-
պուլուռնտը իսէ տէ, Անարէ պուռնս սիզգաթ իթմէեէրէք սիզ չէօքմէք իւզրէ
իքէն, իշճի պաշը շիտտէթլէ իլէրլէտի վէ օ իքի տէլիգանլընըն արասընս
կիրիվէրտի :

ԺԸ.

ՊԻՐ ԹԷՆՏԻՏ.

--Ալչապլըզ . . . րուսվայըզ իսթէմէզ -պաղըրտը Բիէր, - սյաղա գաղը-
նըզ, միւսիւ Անարէ . . . ինսան եալընըզ ճէնսպը Հագգըն, հուզուրոնտա
սիզ չէօքէր . . . Պուռնտան մատաա-(իւսվէ իթտի իշճի պաշը՝ նազարը հա-
գարէթլէ Մօթիրօնս պագարազ)- պօշ եէրէ սէօլէլիպ բէնս իտէյօրսընըզ . . .
հանիտէն պէրու սիզի տիյնէյօրըմ. խըրոմտան գանըմ գաֆամա սըչքայօր
իտի . . . պու ատամտա հիշ մէրհամէթ եօզ սըր . . . սնու սիզէ տօւթ գանն-
իտէյօրսընըզ, տէյի՞վ մի . . .

— Էյլէ զանն իթտիմ —տէտի Անտրէ քէքէլէյէրէք :

— Արթըզ Էյլէ զանն իթմէյորմուրնըզ . բէք ալա . . . բէք ալա . . . —
Թէքրար իթտի իշնի պաշը — . . . զիրա սիզի գուրթարմագ իշիւն Էկէր Էօմ-
րիւնիւն պիր շէյրէք սաաթընը վէ եախօտ սոցչէսիինի պիր մանկըրընը Ֆէտա
իթմէք լազըմ կէլսէ իտի , հիշ պիրտիինի տէ Ֆէտա իթմէզ իտի . . . եալա՞ն մը
սէօլէյորըմ , միւսիւ Մօթիրօն . . . ճէսարէթ իտէպլլիրսէնիզ պէնի եալանա
չըգարընըզ պագայըմ . . .

— Տիրհագիգա — ճէվապ վէրտի օ սիւսիւ տէլիգանլը իսթիհալը պիր կիւ-
լիւմէյիլլէ — պու իշ ինանըմագ պիր սուրէթտէ մագարալըղա տէօնիւյօր . . .
սանաղզարը պօշալթըլան սանաղզքեարլարա խօշ կէօրիւնմէք իշիւն պիր ատամ
քէնտիսինի՞ մի պաթըրմալը . . . պու լաթիֆէ բէք ալա տըր , լաքին պէօլէ
պիր էյիթտարըզ պիր աղ պահալը օթուրուր . . . պունա հիշ պիր սէրվէթ
քիֆայէթ իթմէզ . . .

— Միւսիւ Անտրէ —տէվամ իթտի Բիէր — պէն սիզէ խապէր վէրմիշ իտիմ . .
. . . սիզ պանա ինանմագ իսթէմէտիինիզ . . . լաքին պէնիմ տուղարըմ եանլըշ
սէյիլ իմիշ , իշթէ պու կիւն կէօրիւյօրսընըզ . . . պէն տայմա շիւպէն իթտիմ . .
. . . ավճը քէօթէյի կիպի պէնիմ պրուընըմ գօգու ալըր . . . քէօթէք սպըն գօ-
գուսընը ալըր , պէն հայաղարըն գօգուսուընը ալըրըմ . . . պու ատամ շին-
կեանէնին պիրի սիր . . . պէն պունու շօզ սէօլէտիմ . . . Թէքրար սէօլէ-
րիմ . . . միւզաքէրէ իթմէք իշիւն կէլաիկի վէ Ֆագաթ ալա պաշա չըգար-
մատըղը ախգուլթա իշլէրի . . . եալա՞ն . . . — սիլէ խայրխահ օլմասը . . .
եալա՞ն . . . — սիզէ վատ իթտիկի մէմուրիլլէթ . . . եալա՞ն . . . — կէճէ սիզի
տիշարընա չըգմանա մէճպուր իթմէքտէ իտի . . . պիր մագօտի վար իտի . .
. . . պաշընըզ պէլա կէթիլմէք . . . սիզի գօլտուրմագ իսթէյօր իտի քի , պու-
րատա մէյատան քէնտիսինէ գալընը վէ պիլա մանիա Մատմագէլ Նլւսի Վէրտի-
էնին ճէհէզինէ գօնուըն . . . Ահ , պէն օնուըն օյունուընը բէք ալա սնլայօր
իտիմ . . . տիւն պէն օնու գօլմագ իսթէյօր իտիմ . . . սրամըզա կիրտիլէր .
. . . օնտան ափվ տիլէմէյէ պէնի մէճպուր իթտիլէր . . . պէն հիշ քիմսէյի
տիյնէմէյիլ իշի նիհայէթ տէրէճէսինէ վարտըրմալը իտիմ . . . պաթմընտա
չիշ վար իտի , պէնի էօլտիւրիւր իտի . . . նէ՞ օլուր . . . պէնի էօլալիւրիւնճէ
Ֆապրիգայա տա սյագ պասամաղ իտի եա՞ . . . պէօլէ պիր շէյէ մուվաֆֆագ
օլմագ իշիւն պիլա թէէսիւֆ հայաթըմը վէրիր իտիմ . . .

Պու տէտիքլէրիմիզին արասընտա Անտրէ՝ իշնի պաշընըն լազըրտըլարընը քէս-
մէեէ վէ անըն հէյէճանընը թէքսին իթմէյէ չալըմըշ իտէ տէ , մուվաֆֆագ օ-
լամամըշ իտի :

Բիէր՝ զանն իտէրսին , տէլիգանլընըն իպրամաթ վէ իսթխասաթընը պիլէ
Ֆարգ իթմէմէքտէ իտի : — Մէրգուընը սէսի էվվէլա դապիսճա վէ բէյտէրրէյ
թիզէ չըգըպ , նիհայէթ պու արա օ գատար եիւքսէք սէօլէմէքտէ իտի քի , իշնի-
լէր պիր պիրի տրտը սըրա Ֆապրիգանըն ուզագ մահպլէրիւնէն կէլրէք եալաշ
եալաշ թօրլանմագտա , վէ միւքիւրէմէտ պուլուընան մուվալէլիւմ քիմսէնէլէրին
էթրաֆընա երըլմագտա իտիլէր :

իշնի պաշը սէօղինէ տէվամ խտրէք տէտի .

—Տէնալըղըն իւսթիւնիւ գարսթմագ իշիւն հէնուզ վագթ վար տըր . . . տիւնքի եարաճաղըմը պու կիւն եարարըմ . . . պիլիրիմ քի պէն պուրատա հիշ մէսպէսինտէյիմ , լաքին էհլը ըրզ պիր ստամըմ , պէնիմ էհլի ըրզ կիպի մուս- մէլէ իթմէյէ հագգըմ օլմաղլա , իշթէ պու հագգըմը ինրա խտրիմ . . . պուրատան տէֆ օլուպ կիտինիզ , Միւսիւ Մօթիրօն . . . իշիտի՛օրմընը . . . տէֆ օլուպ կիտինիզ . . . վէ պիր տահա պու գարուտան իշէրիյէ այոգ պասմայընը . . .

Մօթիրօն պաշընը եիւքսէք թութարազ վէ գօլլարընը խաչվարի կէօյիւ- նիւն իւզէրինէ պսղլախարազ , ֆիւթուրսուզճա պու լագըրտըլարը տիյնէմէքտէ խտի : —Եղան կիպի իշնի պաշըյա տիք սիք պագմագտա վէ իսթիհզա իլէ կիւ- լիւմսէմէքտէ խտի :

—Պուշարըն քիտֆֆէտի ալա տըր—տէտի պիր թարզը միւսթէհզլյանէտէ —վէ պէն քէմալը հիւրմէթ ու ըիայէթլէ Մ . Բիէրին էմրլէրի էօնիւնտէ պաշ էյմէլիյիմ . . . Մամաֆիհի էկէր պու լագըրտըլարա էհէմմիլէթ վէրմէ՞զ իսէմ . . . էկէր պու միւսթէպիտտանէ էմրլէրինի տիյնէմէյիպ տէ ինատ խտրէք պուրատա գալաճագ օլուր իսէմ , աճապա նէ՞ օլաճագ տըր . . .

—Հիւսիւ ըրզանըլլա եարմատըղընը շէյի գօր լիէ եարարընը—ճէվասզ վէրտի իշնի պաշը խօրօզ կիպի գուրուլարագ :

—Յիքրինիզի էյիճէ անլատընըզ , կիտ տտէմ . . .

—Սիզի պուրատան ճէպը իլէ սիշարը չըգարմաեա մէճպուր օլաճաղըմ . . .

—Սի՞զ մի . . .

—Էվվէթ , պէն . . .

—Էյ նա՞րը եարաճագսընըզ պագալըմ . . .

—Եագանըզտան թութուպ սօզաղա գատար սիւրիւքլէեէրէք վէ գարույը իւզէրինէզէ գարայարագ . . . —Սիզ պու էվէ ֆէլաքէթ կէթիրտինիզ . . . պէլքի սիզիլիէ ֆէլաքէթ տիշարը չըգար . . .

—Ձանն խտրիմ հագգըմտա շիտտէթ դուլլանմագ տիմէք խթէեօրսընըզ— թէքրար իթտի Մօթիրօն պիր սուուգ գանլա :

—Էվվէթ , էօյլէ սէօյլէտիմ , նէ՞ եարաճագսընըզ . . . վէ տէտիկիմ կիպի տէ ինրա խտէճէկիմ . . .

—Քէ էկէր մուգավէմէթ իտէ՞ր իսէմ . . .

—Էկէր մուգավէմէթ իտէր իսէնիզ , տահա ֆէնա ես՛ . . . վիճտանըմ- տա հիշ պիր րահաթսըղըզ տույմագսըզըն սիզի պօղաճաղըմ . . . պունու տա սիզ տիլէնմիշ օլաճագսընըզ . . .

—Էօյլէ իսէ պիր տէնէյին պագալըմ . . . նասըլ եարաճաղընըզ կէօրմէյէ չօգ մէրաղըմ վար տըր . . .

Իշնի պաշը շիտտէթլէ մըրըլտանտըր : Գանը թէքմիլ գաֆասընա վէ պէյ- նինէ սըչրամագտա խտի : —Մումաիլէյհ՝ քէնտի տիւշմանընն իւզէրինէ աթըլ- մագ իւզրիէ օլմաղլա—Մ . տը վիլլէր պու մէնգարէտէն տէհէթլէնէրէք վէ մէյու- սիեթէ տիւշէրէք իշնի պաշընըն պու հարաքէթիւնէ մէյտան վէրմէմէք իշիւն սարըլըպ գօլլարընը թութմաեա հագըրլտնմագտա խտի . . .

Հսկ պու քի պուենա հաճէթ գսլմատը . . .

Մօծիրօն էլինի իւթիյար իշնիյէ տօղրու ուզաթտը վէ քիւսթ ասանէ պիր սէսլէ տէտի . . .

— Եանըմա եանաշմայընըզ , Բիէր ԼԱՆՏՐԻ . . .

Պու պիր իքի քէլիմէ սէրիան իճրաի թէէասիր իտիւպ , զանն իտէրսին իշնի պաշը պուենու իշիթտիկինտէ կէգսիւնէ գուվլէթի պիր Էլէքթրիք մաքիւնասը բաթլամը իտի :— Բիէր՝ զըր զըրմըզը իքէն պու լազըրտընըն իւզէրինէ էօլիւ կիւի սօլիւն պիր բէնկ ալտը , թիթրէեէրէք կէրի կէրի կիթտի . Անտրէ մէրգումու թութմագ իշիւն շիտտէթլէ օնա եազլաշտը :

— Էթրաֆըմըզտա իյիտ ասէմլէր , էհլի ըրզ իշնիյէր պուլուենուպ պուշար արամըզա ամըլարագ պրազմաեանագլար քի , սիզ պէնի էօլսիւրէտինիզ—տէվամ իթտի Մօծիրօն—լաքին սիզին պու շիտտէթ վէ գաթլ ասէթլէրինիզ պաշընըզա պիր պէլա կէթրիլ . . . սիզ զաթէն պիր ատամ էօլսիւրմիւշսինիզ տիր , ունութմայրնըզ . . . տիկէր պիրինի տէ էօլսիւրէճէք իտի իսէնիզ տէ , հէլէ քի շաքուզ եէթիշիպ էլինիգտէն ալմըլար տըր . . . ճէզա մահքէմէսի սիզի Թանըր . . . սիզ սապըզալը պիր ատամսընըզ . . . զապըթա սիզի շօզ վազթլար կէօզէթլէմլ տիր . . . քէնտիւնիզի սազընընըզ հա՛ , Բիէր Լանտրի . . . սազընընըզ հա՛ . . . պիր տահա կիտէրսէնիզ . . . տօղրու քիւրէյէ կիտէրսինիզ . . . օնտան սօնրա տա գաթլկեահա . . .

Մօծիրօն սուս օլտու վէ էթրաֆընա պիր կէօզ կէզտիրտի :

Մառձնէ նամ լօգանթանըն պէօլիւք սալօնընտա էքէյիճէ սէնէլէր էվվէլ նէ վուզու պուլմուշ իտի իսէ , պու սըրատա տա աշի շէյ վազը օլտու :

Օրատա թօրլանըպ երըլմըջ օլան իշնիյէր պիր պիրնյէ սէօյէշմէեէ պաշլաեըպ , իշլէրինտէն պիր շօղու տա քէնտիլէրինէ պիր գաթիլ , պիր սապըզալը մազամընտա կէօթէրիլէն ատէմտէն եըրագ կիթտիլէր :

— Պու իշիթտիլինիզէ ինանաշմայընըզ—պազըրտը Անտրէ՛ , ալիճնասպանէ պիր խահիլէ.—Մ. Մօծիրօն եալան տըր սէմէմ , լաքին եա եանըլմագտա վէ եա եանըլմըջ օլտուղունա հիշ շիւպհէ եօզ տըր . . . Բիէրին պէօյէ պիր ճինայթ իճրա իթմէկէ միւզթէտիր օլմասըղըն իսպաթ իտէրիմ . . . Պէն օնա քէֆիլ օլուրըմ , տօթլարըմ . . . պանա նասըլ էմիեէթիմ վար իսէ օնա տա էօյէ էմինիմ . . .

Մալիւմ տիր քի , իշնի պաշը հէր նէ գատար սէրթլիք կէօթէրիլ իտի իսէ տէ , ֆապրիգատա եինէ հազընտա պէօլիւք ըիայէթ վէ մուհապպէթ վար իտի . պիր թարաֆտան տա կէնճ սանտըզքետըն թաթլըլըզ վէ նէզաքէթի սայէսինտէ իշնի պաշը մազհարը թէվէճնիւհ օլմուշ իտի :— Պէօյէճէ սանտըզքետար՝ Բիէրէ թարաֆիլիլիք իթմէք իւզրէ սէսինի եիւքսէլթաիքտէ , տէրհսկ պուենուն տա հիւսնիւ թէէսիրի կէօրիւտիւ . պալատէ զիքր օլունան իթհամ վէ իֆթիրա բէք աճայիպ կէօրիւնտիւ . իշնիյէր եէնիտէն պիր պիրինէ եազլաշտըպ , իշլէրինտէն պիրի Մօծիրօնա իիթապէն շէօյէ պազըրտը .

— Հէվսի պու սէյիլ տիր . սէօյէլինիզ պագալըմ , էֆէնտի . . . էթէյի թիրիզինէ ույմազ պիր եըզըն շէյլէր նազլ իթտինիզ , լաքին պիզ սիզին լազըր—

տըլարընըդա ինանմահա մէճպուր տէլիլիզ . . . ինսանլարը իթհամ իթմէք գօ
լայ տըր . լաքին հագսըզ օլարագ իթհամ իտիլր իսէ , պու Ֆէնա տըր . . .
իմտի պու իխթիյարը իթհամ իտէրէք հագիգաթը հալի սէօլէմիլ օլտուղունուզը
իսպաթ իտինիլ , եօգսա սիզի թութուղունուզ կիպի շու Սէն շայընա աթա-
րըզ հա . . .

Մօժիրօն երնէ իսթիհզպը պիր թարգտա կիւլլունսէեէրէք տէտի-

— Իսպաթ մը իսթէրտինիլ . . .

— Էվլէթ , իսպաթ իսթէրիղ՝ ճէվապ վերտի եօգարքի սէօղիւ սէօլէյէն ա-
մէլէ :

— Սիզէ պունու իսպաթ իթմէք իչիւն շօզ ուզագ կիթմէեէ հաճէթ օլմա-
եանագ տըր—տէտի Մօժիրօն.— վիւսաֆէա իթմէք իսթէտիկինիլ ատամո պագը-
նըզ , անըն թավըր պէնիմ եէրիմէ սէօլէեօր . . . քէնտիսինէ սօրընըզ . . .
սահիհէն իսմի Բիէր Լանտրի օլուպ օլմատըլլընը քէնտիսինէ սիւվալ իտինիլ .
. . . եալան սէօլէյիլ իֆթիրումը իթտիմ տէյու քէնտիսինտէն անլպընըզ . . .
պէն քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէրիմ , վէ հէր նէ տէրսէ սահիհ տէյու գա-
պուլ իտէճէկիմի շիմտիտէն պէեան իյէրիմ . . .

Պու սալթին իւզէրինէ հիչ պիր սէս շըզմատը , լաքին հէր քէս , հաթթա
Սնարէ պիլէ՝ կէօլլէրի կիլ իշճի պաշայ սօրուշտուրմաղա պաշաաղլար :

Իշճի պաշը զանն իտէրտին եըլտըրմտան վաւրուլուպ մահվ օլմուշ կիպի
պիր հալտէ կէօրիւնմէքտէ իտի :

Պիր տէ էթրաֆընտա պուլունանլարըն քէնտի վիճտանընը անլամագ վէ
զալպինի եօզլամագ իւզրէ իւթիւնէ տիքմիլ օլտըզլարը պագըշտարընտան պիրտէն-
պիրէ քէսպը հայաթ իտէրէք մէրպու՝ պաշընը եօգարը գալտըրտը , վէ լէհճէսին-
տէ թարթի օլուննուզ պիր հալ պուլունաուզը կէօրիւսիւ . պու հալ ճէսարէթ
վէ մէյուսիյէթ վէ սէպաթտան իպարէթ պիր հալ իտի :

— Էհ , Էվլէթ — պաղըրտը Բիէր գապա վէ թանըլուզ պիր սէպէ — պէն
Բիէր Լանտրիյիմ . . . պէն օ գաթիլիմ . . . պէն օ մահքիւմըմ . . . լաքին
պօրճումը ատալէթը պէշէրիյէյէ վէ պէլքի ատալէթը Բապպանիյէյէ պիլէ էսա
իթմիչիմ սիր . . . Պու իսանէնին սահիպի Մ . Վէրտիէ պէնիմ սէվապըզը տհ-
վալըմը պիլիր վէ պանա պիր հայլազ նազարըլա պաղմագ իտի , զիրա պանա
էմնիյէթ իթմէքաէ օլտուղունտան , էսրտըմը հիշ ֆուշ իթմէմիլ իտի . . . Պիր
շօզ սէնէլէրտէն պէրու պէն պու ֆուպրիգատա իգամէթ իթմէքաէ օլուպ ,
էհի ըրզ վէ էյի պիր ամէլէնին թավը ու հարաքէթիտտէ պուլունտուղունու
պիլիրտինիլ . . . Շիմտի պու սիչագ՝ պէնի վարթաի հէլաքըն թա սիպինէ իը-
գա իթմիլ օլտուղունտան , զանըմտա արթըզ ասլա օրատան շըզամահտճաղըմ .

. . . հայաթըմ պուրատա իտի . . . հայաթըմ իսթհամ պուլտու , զիրա սիզ շիմտի
պիր սապըղալընըն սիզէ արգատաշ օլամահաճաղընը , վէ եա օնա վէ եա սիզէ
եօլ վերմէք լաղըմ կէլտիկինի պէեան իտէճէկինիլպէն , օ հալտէ քիմէ եօլ վէ-
րիլէճէկի սէ պէլլի տիր . պու իսէ պէնիմ էօլլիւմիւմ օլուպ , լաքին էօլմէղաէն
էվլէլ պու ատամտան ախըր ինթիգամ իտէճէկիմի գաթիէն պէեան իտէրիմ .

Իշճի պաշը պունու տէտիքտէն սօնդրա , ամէլէլէրինիլիւնաէն կէլիպ սէրի-
ան ուզանար կիթաթ :

— Իշխութիւնի՞նչ մի-պաղըրտը Մօծիրօն—շահիտ օլունուղ քի, պէնտէն ախ-
զը ինթիգամ իտէճէկինի մագամը թէհտիտտէ պէեան իթտի . . . ճանրմըն էմ-
նիյէթի իշիւն կիտէյիմ քէյֆիյէթի բօլիս գօմիսէրինէ անլատայրմ . . . պու
Քիէր Լանտրի պէօյլէ իշլէրէ զաթէն ալըըզ տըր . . . պիր սօգաղըն քէօյէ-
սինտէ պէնի պէքլէյիպ պուշաղլա պանա վուրապիլիր . . .

Քիմսէ ճէվապ վերմէտի :—Իշճիլէր շէվգ ու խահիլլէ պիրպիրիյլէ գօնու-
շարագ տաղըլտըլար. վէ Անտրէ պիր պիւրուտէթլէ Մօծիրօնա շէօյլէ սէօյլէտի.

— Պիլմէմ քի, եանըլըյօրըմ, էֆէնտի . Լաքին զաննըմսա ֆէնա պիր իշ
եարտընըզ . . .

Մօծիրօն օմուզլարընը սիլքէրէք տէտի .

— Պու եարտըղըմա ֆէնա՞ մը սիյօրսընըզ, էֆէնտի :

— Էվվէթ, էֆէնտիմ . . .

— Հէր քէսին քէնտինէ մախսուս էֆքեարը վար տըր, Լաքին պէնիմ էֆ-
քեարըմ պէօյլէ տէյիլ տիր . . . պրագայըտըմ քի պէնի էօլտիւրսի՞ն . . .

— Է՛հ, էֆէնտի, շու միւթ էմատիյէն սէօյլէտիյինիզ թէհիքէյէ սիզ պիլէ
պէլքի ինանմաղսընըզ . . .

— Պիլաքս, պունա բէք ինանըրըմ . . . էկէր վազթընտա Քիէր Լանտրի-
նին եիւզիւնտէքի մասքէյի աշաղա պարագ քէնտիսինի սուրտուրթմամըշ օլսա
իտիմ, մէրգում պէնի վուրաճագտը . . .

— Էֆէնտի, պաշգա տահա նիճէ մասքէյէր վար տըր քի, էկէր ճէսարէթ-
լի պիր էլ անլէրին պաղլարընը գօրարըպ սշաղա. ալաճագ օլուր իսէ, անըն
եիւզիւնտէն տահա զիեատէ միւհիլք շէհրէլէր մէյտանա չըղտրապիլիր . . .

Պու Լազըրտընըն իւզէրինէ Մօծիրօն սիք տիք Անտրէնին եիւզիւնէ պագ-
տըդտան սօնղրա սիւվալ իթտի .

— Պու սէօյլէրինիլլէ աճագապ պիր շախսիյա՞թ մը անլաթմագ իսթէյօրսը-
նըզ, Միւսիւ սը Վիլլէր :

— Պէլքի տէ էօյլէ պիր շէյ հօզ տըր, —ճէվապ վերտի մէրգում տէլիգանլը
պիր շիտտէթլէ—Լաքին սիզ էօյլէ պիրինի պուլուպ սէօյլէոէնիզ, պէն սիզի եա-
լանա չըզարմամ . . .

Մօծիրօնըն կէօյլէրինտէ պիր ըըզ բարլայըպ, Լաքին պու ըըզ հէման
տէրագապ սէօնաիւ, վէ շիրքէթը իսքեանիյէնին սախթէ տիրէքթօրը իսթիհ-
զալը պիր թարզտա կիւլմէյէ պաշլատը .

— Սիզիլնլէ գավիլա՞ մը իտէճէյիզ—մըրըլտանտը—պու բէք դտրիպ պիր շէյ
օլուր . . . պունտան մաստա պէն աֆվ իթմէնին եօլունու տա պիլիրիմ . . . սի-
զին սընըրլարընըզտա ֆէնալըզ վար, էֆէնտիճիկիմ . . . ելթմիշ պին ֆրանգ
վագաասը սիզի ֆէնա իտիյօր . . . պու տա նիհայէթ թապիլի պիր շէյ տիր,
պէն տախի տէրուներ տլտէն սիզի աճըրըմ . . . բահաթլանընըզ, քէտիսինիզ պա-
զընըզ, վէ մատամ քի սլէնտէն բէք հազզ իթմէեօրսընըզ, պէն տէ գալ-
զար պու ճիվարըն բօլիս գօմիսէրի նէզտիլնէ կիտէրիմ . . .

— Գօմիսէրին նէզտիսէ՞ մի-թէքրար իթտի Անտրէ .

— Թապիլի . . .

— Բիէր Լանտրինին պէյհինտէ շիքէսյէթ իթմէք իշիւն մը . . .

— Պունու թարիֆ իթմէք իսթէմէզ ես' . . .

— Ահ, էֆէնտիմ, պունու եարմաեաճաղսընը . . .

— Նէտէօն օ' . . .

— Հըստիյաթը ինսանիյէ սիզի պրագմայանագ տըր . . .

— Վալաւհի տէտիկինիզի էյիճէ անլամայօրըմ . . .

— Պու շիքեայէթինիզին նէթայիճինի խաթըընըա կէթիրինիզ . . . Բիէր Լանտրի պէյհինտէ հիշ պիր թասարուզը ֆիլիլաէ պուլունմամը տըր . . .

— 0 Ֆիքիրտէ վէ օ արզուտա պուլունմադ տա օնտան աշապա գալմազ . . . պունտան մատտա պանա թէհսիտ իթմիշ տիր, պու տա էլվէրիր, վէ օթուզ թանէ շահիտիմ վար տըր . . . թէքմիլ իշիլէրինիզ կէօրաիւքլէրինի վէ իշիթտիքլէրինի մահքէմէտէ իֆատէ խէրլէր . . .

— Հայլֆ . . . շիքեայէթինիզ թէմամըյլա գասուլ օլունանագ վէ պու պիշարէնին պէյհինտէ շիտտէթը գանուհիյէ իճրա խտրլէճէք տիր . . .

— Շիտտէթ իշի եօզ տըր . անճագ նէգարէթ ալթընա ալընանագ տըր . . . Պու ատամ գապա տայըլըզ իտէրէք շիտտէթ իսթիմալ իթմէք հավէսինտէ պուլունտուղունտան, հիւքիւմէթ վէ բօլիս թէմամըյլա պէնի հըմայէ վէ մուհաֆազա իթմէյէ պօրճու տըր, վէ պու մուհաֆազայը թալէպ իտէրիմ . . . պէնիմ հիշ վազթըմ եօզ տըր քի, սէլէֆլէրիմիզ կիպի կէօմլէյլիմին ալթընտան զըրհ թաշըյայըմ վէ եսթսօտ սյազըրմա պիրտէն պիրէ պիր պուշագ եէյէյիմ . . .

— Էկէր սահիհէն պունու մէրագ իտիյօր իտէնիզ, պէն Բիէր Լանտրի իլէ կէօրիւշիւրիւմ . . .

— Թէշէքքիւր իտէրիմ—ճէվապ վէրտի Մօթիրօն կիւլէրէք—լաքին զաննըմա կէօրէ գօմիսէր էֆէնտինին միւքեպլէմէսի օ գուսուրմուշըն իւզէրինէ սիզին միւքեպլէմէնիզտէն զիեատէ իճրաի թէէսիր իտէճէք տիր . . .

— Պէն անըն իշիւն սիզէ քէֆիլ օլուրըմ . . .

— Ահ, էֆէնտիճիկիմ, պունու եարարսանըզ բէք ազըլըւըք տէյի տիր . . . քիմսէ իշիւն վէ հիշ պիր շէյ իշիւն քէֆիլ օլմամուլը տըր . . . տիւն սանտըղընըգտաքի եէթմիշ պին ֆրանգ իշիւն քէֆիլ օլուպ մուհաֆազասընա միւթէանհիտ իտինիզ իսէ տէ, պու կէճէ խըրսըղար շալմը . . .

— Տիմէք գարարընըգտան կէրի տէօնմէ՞զմիսինիզ . . .

— Այլա վէ գաթան . . .

— Բէք էյի . . . պու պիշարէյի իսթէտիկինիզ կիպի պաթըընըզ . նասըլ քի սիզ օնա հիշ մէրհամէթ իթմէմէքտէսինիզ, պէլքի պիր կիւն տէ սիզի իշիւն քիմսէ մէրհամէթ իթմէյէճէք տիր . . .

— Պու իսթարընըզա թէշէքքիւր իտէրիմ—պաղըրտը Մօթիրօն կիւլէրէք—չօզ իլթիղաթ քեարանէ պիր իսթար տըր . . . անճագ պէլքի տէ բէք ճիւզի պիր շէյ մաղրուը սըհէթ տիր . . .

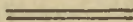
Պատէհու ալունուն գարուսունա տօղրու կիտէրէք իլավէ իթտի .

— Գօմիսէրէ կիթտիքտէն սօնըրա, թէքրար պուրայա կէլէճէկիմ . . .

չիւայնէ եօգ տուր քի օ զէման Մատմաղէլ Լիւսի ավտէթ իթմիչ օլաճոգ . վէ միւթէպէր էֆէնտիհիզ Մ . Աշիւ Վէրտիէ սէյեհահաթընը պիթիւրմիչ պուլունա-
ձադ սըր , վէ պէն տէ մուսաիլէյհ իլէ կէօրիւշմէք մէսրուրիյէթիհէ նաիլ օլա-
ճաղըմ . . .

Անտրէ եսլընըզ գալընճա շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Հայտէ՛ . . . պու պիր ֆէլաքէթ կիւնիւ տիր . . . հէր քէս Ղու ֆէ-
լաքէթէ հիւսէմէնտ օլաճադ սըր . . .

Ժ.Թ.

ՄԻԻՎԱՍԻ ԼԷԹ

Մօժիրօն սահիհէն ըօլիս գօլիսէրիհին նէզտիհէ կիթմէքաէ իտի . . .

Մուսաիլէյհ տէլիգանլը պու մուսմէլէտէ պուլունմասըլա իքի մագսէտէ
իւրմէք նիյէթիհաէ օլուպ , պու մագսէտին պիրիհնճիսի վէ ֆագաթ ըէք տէ
էհէմմիլէթլի օլմանանը՝ իքի տէֆա քէնտիհէ հագարէթ իտէն իշճի պաղտան
ախըը ինթիգամ իթմէքաէն , վէ իքիհնճիսի վէ պաղըճասը՝ քէնտիհինն էլպաղը
պուլունտուղու պէօյիւք պիր խըրըզըղըն էրթէսի կիւնիւ պիր հիւքիւմէթ մէ-
մուրունուն նաղարը սըգգաթընը իշճի պաղընն իւզէրիհէ ճէլպ իլլէմէքաէն ի-
պարէթ իտի :

Պէօյլէ պիր տօլապըն նէ տէրէճէ ֆայտասը վէ նէ գատար սլ մէրէսի օլսուղու
գօլայճա ֆարգ օլունճաղընտան , պու պապտէ ուզուն ուզատիյէ օգույանլա-
ըընըզա թաֆսիլաթա կիրիլմէյիէ հաճէթ եօգ սըր զանն իտէրիզ :

Հաքիմ՝ սուրէթը գահիրէտէն ալտանարագ Մօժիրօնը քէմալը իլթիֆաթլա
գապուլ իթտի , շիքէայէթիհին տիյնէտի , օն սօգուզունճու սարըն օրթալա-
ընտա Ռարիզտէ ամէլէ սընըֆլարընտա պաղը վահշիլիքլէր իճրա իտիլտիկիհէ
թէէտսիւֆ իթտի , վէ Ռիէր Լանտրի ալէյհինտէ թէտապիրի շէտիտէ իթթիխա-
զընտան էվվէլ , սէրթ պիր չըզըլ իթմէք իշիւն մէրգումը էրթէսի կիւնիւ հիւ-
քիւմէթ տաիրէսիհէ ճէլպ իլլէեհէճէկիհի վատ իլլէտի :

Մօժիրօնուն աղիմէթիհտէն պիր գաշ տագիզա սօնըրա , տօլու տիգկիհն
պիր արապա կէլիպ ֆապրիգանըն գարուսը . էօնիւնտէ տուրտու վէ իշիւնտէն
Լիւսի Վէրտիէ աչաղա ինտի :

Անտրէ սը Վիլլէր՝ քէնտի քէնտիհէ խայալաթ տէրեալարընա տալըն օ-
լուպ , պունտան էվվէլքի ֆասըն նիհայէթիհտէ նէրէտէ իտի իսէ , հէնուզ օ-
րատան զըմըլտանմամը իտի :

Կէնճ զըզ արապատան էնտիքաէն սօնըրա Անտրէյէ սօղրու կիտէրէք ,
քէտէրիհին կէլիպ կէլմէտիկիհի սօրտու , վէ հէնուզ կէլմէմիչ օլտուղու խապէրիհի
ալընճա , տէտի .

—Մէջ, նէ ալա, պէն տէ իսթէր իտիմ քի բէտէրիմ պու կիւն պիր շէք տույմաւուն, քէնտիսինին պէօյլէ կէճիքմէսիյլէ տէ եիւզիւմիւզիւն հալ ու բէն, կի եէրինէ կէլմէյէ վագթ օլուր . . . լաքին, Միւսիւ Անտրէ, սիզին եիւզիւնիւզ պունտան կիթտիկիմսէն տահա գիեատէ սօլիւն վէ ֆէնա կէօրիւնիւյօր սիւզ նասըլ եարահագսընը . . .

—Սահի՞հ մի տէեօրսունուզ, Մատմազէլ—տէտի տէլիգանը քէքէլէյէրէք :

—Էլպէթտէ սահիհ եա՛, արթըզ միւսթէրիհ օլունուզ . . . պէն էն միւսթաճէլ իշի պէճէրտիմ . . . բէտէրիմին սարրաֆը պիր սէօյլէյիշտէ ագչէյի վէրտի իշթէ պիզիմ ֆապրիգանն իմզալատըղը վէ ճիրօ իթտիկի քեաղըտլար պէնտէ տիր, հէբսինին ագչէսի թէէտիյէ օլունմուշ տըր . իմտի պու կէճէ վուզու պուլան ֆէլաքէթ մատտէթէն պէօյլէք պիր զիյան իսէ տէ, պաթմամըզա վէ իթիպարըմըզն պօզուլմասընա սէպէպ օլամազ . . . Եարըն միւնասիպ վագթ գօլլայարազ հէր շէյի իզրար ու պէեան իտէճէկիմ . . . Բէտէրիմ չօգ զէնկին օլտուզունաան, էլպէթտէ պու իշ իշիւն էյի պիր գարար վէրիր. վէ շիւքիւր Ալլահա, սօզրու պիր ստամ օլտուզունտան, գապահաթընըզ օլմայան շու ֆէլաքէթէթա սօնունա գատար սիզի մէտուլ թութմազ . . . Էյի սիլիւրիմ քի, իլք աղըզ հիտտէթի տէհչէթի օլաճազ տըր, լաքին պունուն իլք սատէմէսինէ պէն քէնտիմի հէտէֆ իտէճէկիմ, վէ սիզի թէէմին իտէրիմ քի, չօգ սիւրմէյիպ քէսպը սիւքիւնէթ իտէճէք տիր . . . Էլհասըլ, ուզուն սէօզիւն զըստսըլ, Միւսիւ Անտրէ, ումարըմ քի, սիզ եինէ պիզիմ եանըմըզտա մէմուրիյէթիիզ տէվամ իտէպիլէճէքսինիգ . . .

Տէլիգանը՛ պաշընը մահզունանէ սալլայընճա, Լիւսի շու սիւվալը իյրատ իթտի .

—Շիմտի սիզ պէնիմ կիպի իթիգատ իթմէ՞զմսինիզ :

—Թէէսիւֆլէ պէեան իտէրիմ քի, իւայր, ինանմամ, Մատմազէլ . . .

—Նի՞շիւն էօյլէ . . . բէտէրիմին սօզրու պիր ստամ օլտուզունա շիւպհէնի՞զ մի վար . . .

—Օնուն իւզէրինէ շիւպհէ իթմէք հատտիմ տէյիլ տիր—ճէվապ վէրտի սանաւըզքեար—լաքին նասըլ քի պէն քէմալը թէէսիւֆլէ պու սապահտան պէրու քէնտի քէնտիմէ ֆէնա սէօյլէյօրում, էօյլէ տէ Մ. վէրտիէնին պէնի թէքտիր իթմէյէ հազգը վար տըր . . . պէն գապահաթըլըմ . . . չօգ գապահաթըլըմ . . . իւզէրիմտէ օլան մէտուրիյէթի տէրիաթըր իտիւպ պու կէճէ հիշ պիր սէյէպլէ մէմուրիյէթ մահալիմտէն սյըլըմամալըլըսըմ . . . պէլքի պու վէճէլէ ճինայէթի մէն իտէր իտիմ. եախօտ հիշ օլմազսա պանա թէվտի օլունան ագչէի միւտաֆէա իտէրէք ճանըմ ֆէտա էյէր իտիմ . . .

Անտրէ պիր գաշ տաղիգա սուս տուրաուզտան սօնըրա, իլալէթէն տէտի .

—Հէրսի պու տէյիլ տիր, Մատմազէլ, սիզին կիթտիկիինիգտէն սօնըրա, պիր իքինճի ֆէլաքէթ տահա վուզու պուլուպ, պու ֆէլաքէթ պաշգա պիր նէվի չէյ իսէ տէ, էվվէլքի գատար աղըր տըր . . .

Կէնճ զըզ պու լազըրտըլը իշիտինճէ թիթրէմէյէ պաշատը վէ թէքրար իթտի .

— Իքննի պիր ֆելաքէթ մի, ահ, Ալլահըմ, աճապա նէ՞ ֆելաքէթ տիր սէօյ-
լէյէճէյինիդ . . .

Անորէ՛ Լիւսինին իշնի պաշը իւղէրինէ օլան մուհապպէթինի պիլիր իտի .
լազըրտընա պաշլամադտան էվվէլ թէրէտտիւա կէօթէրտի, լաքին Մատմազէլ
Վէրտիէնին պագըշնտա պէօյիւք պիր էնտիշէ վէ ըղաըրապ կէօրտիւկիւնտէն,
ուզուն միւտտէթ մէրգուճէյի սու հալը քէատէր իշթիմալտէ պրագմազ իսթէմէ-
տի, վէ մաստէ Բիէր հագզընտա օլաուզոունը պրունընըն ալթընտան սէօյլէտի:

Պու պէյանաթըն իւղէրինէ Լիւսի սար սարը քէսիլտի:— Մ. տը Վիլլէր
ալէլ աճէլէ իշնի պաշը իլէ Մօթիրօն արասընտա վուզու պուլան մէնզարէյի վէ
մէրգում Մօթիրօնըն խապէր վէրտիկի քէյֆիեթի Լիւսիյէ նազլ ու հիքեայէ
իթտիկինտէ, կէնճ գըզ հէյէճան ու խալէճանը ազիմէ սօնունա զատար պու
հիքեայէյի տիյնէտիքտէն սօնդրա պաղըրտը .

— Իհթիմալի եօզ . . . իմքեանսըզ շէյ տիր. . . Բիէր գաթիլ օլմուշ օլամազ
. . . մահքիւմ օլմուշ օլամազ . . . ինսնմամ. . . առյա ինանմայտճաղըմ. . .

— Մամաֆիհի իշ բէք տօղրու տըր, Մատմազէլ—մըրըլտանտը սանտըզ քէարու
— Էհ, սի՞զ տէ մի մէրգումը իթ համ իտիօրսընըզ . . .

— Ալլահ իթմէսին . . . օնու իթ համ իթմէք շէօյլէ տուրտուն, սէվէրիմ
պէն օնու, վէ պունտան մաստա ըրայէթ իտէրիմ օնա, լաքին քէնտի իգրա-
ընը տա եալանա չըգարապիլիթմիլիդ . . .

— Իգրա՞ր մը իթտի . . .

— Էվվէթ . . . հաթթա բէտէրինիդ Մ. Վէրտիէնին տէ քէնտի սէվապըզը
ահվալընը պիլտիկինի իլավէթէն պէեան էյլէտի . . .

— Էհ, նասըլ քի կէօրիւյօրսընըզ—տէտի Լիւսի սէրպէսթ պիր թարզտա-
բէտէրիմ՝ անըն սէօզիւմ եապանա ճինայէթինի պիլէրէք, ֆասլրիգտտան գօվ-
մայօր, վէ տայմա պանա եազլաըլ քէնտի թէվէճճիւհ ու մուհապպէթինի
պանա սէօյլէմէսինէ միւսաստէ իտիօր իտի . . . պունտան անլաշըլըր քի բէտէ-
րիմ անը սէվիյօր իտի . . .

— Պու մալիւմ պիր շէյ օլուպ, պունա քիմսէ իթիրազ իտէմէզ—ճէվապ վէր-
տի Մ. տը Վիլլէր :

Կէնճ գըզ թէքրար իտուպ տէտի .

— Պու կիւն . . . պիր ազտան Բիէրի կէօրիւպ անընլա լազըրտը իտէճէ-
կիմ . . . թէքմիլ հագիգաթը հալի պանա սէօյլէմէսինի թալէպ իյլէյէճէկիմ,
վէ շիմտիտէն հիշ շիւպհէմ եօզ տըր քի, էկէր պիր վապթ գապահաթ գանն
օլունան պիր իշտէ պուլունմուշ իտէ պիլէ, հէնուզ պիլէ մէճուլ օլան պազը
ահվալը մէնհուսէ՛ ֆիլըլ մէզքիւր իշիւն քէնտիսինտէն զիեատէ մասուլ տըր . . .

— Պէն տէ սիզին կիպի էօյլէ գանն իտէրիմ, Մասմուզէլ, լաքին Բիէր
իսթէր սուշը օլտուն իսթէր սուշըզ օլտուն, նէթալիճը մահրիւվիյէթի տայ-
մա պիր օլանաղընը մաթթէտիւֆ պէյան իտէրիմ . . .

— Նէթալիճ տէտիյինիդ հա՞նկըսը օլույօր . . .

— Ցասլրիգտտան չըզըպ կիթմէտի լազըմ կէլէճէք սիր . . .

--Հիշ պիր վագթ, պէն սէօղ վէրբրիմ քի բէտէրիմ մէրգումը ալը գօյա-
ճագ սրր . . .

--Պու իշտէ Մ. վէրտիէ քէնտի խթէտիկի կիպի իճրաի մուսուլէ իտէ-
մէեէճէք տիր . . . մէնպուրիյէթտէ պուլունանագ սրր . . .

--Նասըլ . . . նէ՞ տիմէք իթէյօրսընըզ . . .

--Շուհու տիմէք իթէյօրսըմ քի, էկէր Մ. վէրտիէ ինատ իտիւպ իշճի
պաշըսընը ալը գօյաճագ օլուր իտէ, ամէլէլէր թօքսան շէքլիւպ կիտէճէք-
լէր տիր . . .

--Աման Ալլահըմ . . . պիշարէ Բիէր օնլա՞րա նէ եարմըջ սըր քի, պէօյ-
լէ նէֆրէթ իտիյօրլար . . .

--Օնլարա պիր շէյ եարմամըջ սըր, Մատմաղէլ, վէ տահա պու սապահ օ
իյիտ ատէմէրին մէրգում հագգընտա բէք չօզ մուհապպէթ վէ ըիտէթլէրի
վար իտի . . .

--Էյ շիմտի . . .

--Շիմտի հիշ շիւպչէմ եօգ սըր քի, պիր մահքիւմ վէ նասըլ քի տէյօր-
լար պիր սաղբէլը իլէ իշ իշէմէք իթէմէյէճէքլէր տիր . . .

--Էկէր պու մահքիւմ՝ թէքտիտէն զիեատէ պին քէրրէ մէրհամէթէ՞ տէ
մի միւսթահագ օլսա . . .

--Պունու պիլսէլէր նէ եարանագլարընը պիլէմէմ, լաքին պիլմէզլէր, Մատ-
մաղէլ . . .

--Էհ, էօյլէ իտէ--պաղըրու կէնճ գըզ եիւրէքտէն սէօյլէեէրէք--պէն պու-
նու օնլարա սէօյլէլճէկիմ . . . Բիէրին քէնտի աղընտան էն ճիւղի թաֆսի-
լաթը պիլէ էօյրէնտիկիմտէ, իշճիլէրին եանընտա անըն տավասընը միւտաֆէա
իտէճէկիմ . . . պաղաղմ պէնի տիյնէ՞մէյէճէքլէր, պանա ինճանմայսճագլար
մը, վէ քէնտիլէրինէ բէճա իտէր իտէմ, բէճամա գուլաղ ա՞մայսճագլար մը .
. . . Ահ, օ՛ Մօթիրօն . . . շիմտիք քի մէրգումուն պիր սէօղլէ բէք չօզ
ֆէնալըզ իթմիշ օլուղընը պիլիբիմ, պանա էօյլէ կէլիյօր քի ճան ու կէօ-
նիւլաէն օնտան նէֆրէթ իտիյօրլար . . .

Լիւսի մէնտիլի իլէ կէօզ եալլարընը սլլտիքտէն օօնդրա, իլալէթէն տէտի .

--Օտամա կիտէյիմ . . . Միւսիւ Անտրէ, ինսանլարըն էն պէտպախթը օ-
լան պիշարէ Բիէրի կիտիպ պիր ազ պանա կէօնտէրմէյէ թէնէզզիլ պուլուրը՞ր-
մըսընըզ . . . շիմտի օնու սէօյլէթմէք իթէրիմ . . . մէրգումուն շսյանը թէ-
էսիւֆ շու հալինէ շսբուզ պիր խիթամ վէրմէլի տիր . . .

--Աիտէյիմ, Մատմաղէլ . . .

Անտրէ պունու տէյէրէք ֆապրիգայա սօղրու պիր գաշ ատըմ ալտըգտան
սօնդրա, պիր տէ պիրտէն պիրէ տուրու վէրտի :

Բըլսթըմըն իւզէրինտէ սէվինճ պաղըրչարը իշիտիլմէքտէ օլուպ, իշճիլէր
տէ պիրի պիրի արտը սըրա ֆապրիգանըն արապա գարուսունա սօղրու գօշու-
շարագ վէ շարգալարընը օյնատարագ գարուտան տիշարը չըզմագտա իտիլէր :

--Նէ՞ վար աճապա--մըրըլտանտը Լիւսի :

--Էֆէնտի բէտէրինիզ թէ՛ն՝ վարօրը իլէ մուվասէլէթ իթմիշ--ճէվապ վէր-
տի Մ. սը վիլլէր :

— Բէտէրի՛մ մի—թէ քրար իթտի Լիւսի—օ՛հ , էօյլէ իսէ իսթիգպայ վէ դոպուլ իտէյիմ , վէ Բիէրլէ սօնդրա կէօրիւշէյիմ . . . Եա Բապպիմ , թիթրէյօրմ . . . Ալլահ վէրէ ազըւըզըզլա պիրի աղզընտան պիր լազըրտը գաչրմա—յըպ տա պու կէճէքի վուգուսաթը բէտէրիմէ պէյան իթմէս . . . Էկէր բէտէրիմ պու ֆէլաքէթի պէնտէն պաշգա պիրինին աղզընտան իշխար իսէ , աճապա նէ՞ օլաճագ տըր . . . պու շէյ իսթըրմա կէլտիքճէ թիթրէյօրմ . . .

— Պու պապտէ մէրագ իթմէյինիզ , Մատմազէլ . . . քեաֆֆէի իշնիլէրի—միզ իշիւն սիզէ սէօզ վէրրիմ . . . Էկէր սօրսան օլմադտա հիշ պիրի պիր շէյ սէօյլէմէզ . սիզ տէ դաթէն պլիթրինիզ քի , Մ , Վէրտիէ քիմնէ իլէ գօնուշ—մազ . . . պուճտան մատտա , պիր շէյտէն շիւպհէ իթմէտյի հալտէ , նէ՛րտէն շէյլ՛ր սիւվալ իթմէյէ դալզըշաճագ տըր . . .

Պալատէ զիքը օլուճան րաթըրտը վէ կիւրիւլթիւնիւն սէպէպի իւզէրինէ Անտրէնին Լիւսիյէ վէրտիկի մալիւմաթ սօզրու իտի :

Պէօյիւք վէ մուճաղամ թէ՛նա նամ վաքօր՝ քիւլիլէթլի քէրէսթէյի հա—միլ օլտուղու հալտէ , րըխթըմա եանաշմադտա , վէ թայֆայար՝ Մօթիրօնըն օ մէնհուս տալէթիւնէ կլիթմէք իշիւն Անտրէնին քէօշքտէն շըգաղընտան պիր աղ էվլէլ Էքիւրէօյլ իլէ Կօպէրին սազլանաղզարընը կէօրտիւլիւմիւզ պօշ վա—քօրըն իլք ազլամքի պուլուճուղու մահալտէ ֆապրիգանըն գարուսը գարշը—սընտա կէմիյի պաղլամանա ուղրաշմազտա իտիլէր :

Թէ՛նաըն սահիպի Աշիլ Վէրտիէ՛ սուս բուս , գօլլարը կէօյսիւնին իւզէրին—տէ խաշվարի պաղլը , վէ մահղուճ պիր պագըշլա թայֆայարըն մանօպրալարընը սէյր իտէրէք , վաքօրըն գըլ թարաֆընտա այագտա տուրմագտա իտի :

Հայաթլար պաղլանըր պաղլանմազ , մուճալիլէյհ՛ իաքէլէ աթըլմասընու պէք—լէմէքսիզին րըխթըմա իւզէրինէ աթըրտը , վէ ամէլէլէրին հօշ կէլտինիզ տու—վալարընա կիւճպէլա ճէվապ վէրէրէք , ֆապրիգանըն գարուսուճտան իշլրի կիրտի :

Թէ՛նաըն սահիպինի օն պէշ սէնէ սօնդրա եէնիտէն օգուլանլարըմըզա արզ սւ թազտիմ իթտիկիմիզ էսնատա , էլլի պէշ եաչլարընտա վար իտի :

Պու օն պէշ սէնէլիք միւտաթէթատ մուճալիլէյհին եիւզիւնտէ , թալր ու հարաքէթիւտէ վէ թէքմիլ վիւճուտընտա պէօյիւք պիր թէպէտտիւլ կէլմիլ իտի :

Պիր վագթ ալիմ , թէրպիլէլի վէ ասըլատէլէրէ մախտուս պիր թալրտա կէօրտիւլիւմիւզ պու աւտալին հէյէթի պիւսպիւթիւն տէյիլիպ , օ օլտուղու կիւն հալ իլէ թանըլըր իտի :

Եիւզիւ կիւզէլ գալմըլ իտի իսէ տէ , բէք շօգ պրուշուզլար բէյտա օլուպ եիւզիւնիւն աէօրթ բայընըն իւշ բայընը տա սերթ վէ գարմագարըլ պիր սագալ գարլամագտա իտի :

Սաչլարը պիր վագթ քի կիպի բէք սըգ օլտուղու հալտէ , քեաքիւլ քեա—քիւլ եանաղընտան աշաղա ինմէքտէ , վէ եալընըզ գուլագ թօզլարընըն իւս—թիւնտէ աղըրմըլ պուլուճմագտա իտիլէր :

Պէտէնի գըրգ եաչընտաքի կիպի գուվլէթլի վէ էնտալը օլուպ , ֆագաթ ուզուճ պիր եօրճուլուզըն եօրիւնլուզլարընտան տօլայը պիր նէվի զաաֆ կէ—էրէք օմուզլարը տիքիլմէյէ պաղլամագտա իտի :

Ելլէրի տայմա հաժմանն վէ կիւնէշին թէէսիբի ալթընտա պուլունտուղըն-տան, պիր Հինտլինին վէ եախօտ Պուրկօնեբլը պիր օտուն եարընընն էլլէրի կիպի գըղըլ էսմէր բէնք ալմըլար իտի :

Աշիլ Վէրտիէ՝ սիւվարի նէֆէրաթընըն իշ իւզէրինատ կիտիքլէրի բանթա-լօն կիպի Բրէյլէ թապիր օլունան զընճապի գալըն պիր գուճաղտան կէնիշ պիր բան-թալօն , վէ հէր էք եէրլէրինատ աղըրմըլ վէ շօգտան պէրու իշ սլթընտա տիր-տէքլէրլէ գօլարը աշընմըլ մաՎիյէ շալար գալըն գատիֆէտէն մամուլ էսքի պիր սէթրէ կիյինմիշ, վէ տիւնեատա հիշ պիր Ֆրշա իլէ շըդարըլամայաճագ գալըն պիր թօզ վէ շամուրլա գարլը շուհատան պիր գասքէթ պաղընա գօյմուշ իտի :

Սշիլ Վէրտիէ՝ ալթընա իրի շիվիյէր մըլիլը գալըն էօքշէլի պիր շիֆթ տէ աղըր սյադ գասլը կիյիմիշ օլտուղունտան , պունտուղա արթըզ իսթիւնէ պաշը-նա հէման հիշ պալմագ ատի պիր ստամ կէօրիւնմէքատ իտի :

Ի.

ԷՍՐԱՐԸՆ ՊԻՐԻՆՃԻ ԳԵԼԻՄԷՍԻ

Ճիլհագիպա հիշ պիր վաղթ Մ. Վէրտիէնին լէհճէտինատ պէօյլէ հըսսիյաթը նէճիպանէ վէ ուլուՎլը ճէնապանէ էմարէսի կէօրիւլմէմիշ օլուպ , պու էմարէ հէր հանիլը սիմատէ բարըլար իսէ , օնուն էթրաֆընտա պիր զլյա կիպի օլըր-լաքին նիհայէթ օն պէշ սէնէ էՎլէլ Բիէր Լանարի իլէ մուգաՎէլի մալիւմէյի սպտ իթմիշ օլան զաթըն հէյակթի պաշը վէ շհէրի սի՝ քիւսթիսիլըզ , ճէ-սուրլուզ վէ թէէսիբ սահիպի օլտուղունու կէսթէրմէքատ իտի :

Շիմտի իսէ պէօյլէ օյմայըպ , Աշիլ Վէրտիէնին կէօղիւ՝ կիւնտիւզ այտըն-լըղընա սէքթէ կիթրիէն պիր զուլմէթ գուշունըն կէօղիւ կիպի տայմա գալըն քիբրիքլէր ալթընտա կիզլէնմէքատ օլտուղունտան , մէրգուճուն միւշէՎլիշ վէ կիզլի պագըլընտա վէ ինճէ տուտագլը աղընտա սալիսի պիր շիւպհէ վէ էմ-նիյէթսիպիլք վէ էնանիյէթ , վէ պիր սյադ իսսիսիլք իլէ սօյմագ պլմէզ պիր հըրս ու թամա էմարէսի կէօրիւնմէքատ իտի :

Շու թարիֆիմիդտէն անշաղըլաճագը վէհիլէ , Աշիլ Վէրտիէ՝ Անարէ տը Վիլլէրին վալիտէսինէ եաղտըզը մէքթուպտաքի թարիֆինտէն պիր ալ ֆարղը օյմաղլա , մուճալիլէյհ՝ արապա գարուսունտան իշէրի կիրտիքտէն սօնղրա , սան-տըզ օտտընա սօղլու կիթսիկինտէ Լիւսիյէ բասթ կէլաի քի օ տա իսթիգպա-լինէ կէլմէքատ օլտուղունտան , գուճաղընա սթըլըլ վէ պիր թէլաֆիլըլը իս-լիսանէ իլէ շէօյլէ պաղըրտը .

— Ա՛հ , պապաճըղըմ , սիզի կէօրտիւկիւմէ շօգ պալսթիյարըմ . . .

Աշիլ Վէրտիէ տաիի մուգապէլէթէն կէնճ զըզը գուճաղըլըպ սէՎտի , վէ օնա իպրագը մուհագպէթ իթմէյէ շաղըլար իսէ տէ , պու մուհագպէթին եար-մա վէ սուեզ օլտուղու անլաղըլմագտա , վէ շէֆագաթլա սէօյլէտիկի լագըրտը-լարըն թապիի օլմայըպ զօրաքի օլտուղու ֆարգ օլունմագտա իտի :

— Զաննըմտա պու կիւն պէնի պէքլէյօր իտինիզ—տէտի Աշիլ Վէրտիէ՝ մուհայպէթը բէտէրանէ օյուռուռը միւմքին մէրթէպէ օյնատըգտան սօնդրա :

— Էվվէթ , պապաճըղըմ—ճէվասպ վէրտի Լիւսի—տիւն վէ պու սասպահ ալտըղըմըզ իբի սօն մէքթուպարընըզտան մութլագա կէլէճէկինիզի խասպէր ալտըզ...

— Պուրատա պուլուռնմատըղըմ վագթ հէր շէյ էյի կիթտի՞ մի . . . :

— Էվվէթ , պապաճըղըմ . . .

— Հէր քէս վագիյֆէսինի իյֆա իթտի՞ մի . . .

— Զանն իտէրիմ . . .

— Իշլէր սուրէթը Բաթուպէտէ ճէրէյան իյլէտի՞ մի . . .

— Ումարըմ քի նէթայիճտէն խօշնուտտըզ օլմանեանագսընըզ . . .

— Ամէլէ վէ եա մէմուրիյնտէն պիրի ալէյհինտէ հիշ պիր աղըր շիքեայէթ եօ՞գ մը . . .

— Ասլա . . .

— Մ. Անարէ տը Վիլլէր տայմա տօղրու վէ ղայրէթլի պուլուռնմու՞շ մըտըր...

— Ղայրէթի ալա կէվէմէմիշ տիր . . .

Լիւսի պու ճէվասպը վէրտիկինտէ սէսի թիթրէմէքտէ իտի , լաքին Մ. Վէրտիէ պու նիշանէյէ հիշ տիզգաթ իթմլ տի քի , էկէր իթսէ իտի , քէնտույի էն տիշէյէ տիւշար իտէճէքտի . . .

Մումուրիյէյէ՝ միւքեալէմէսինէ տէվամ իտուպ տէտի .

— Պու կիւն թագսիթ կիւնիւ իտի . . .

— Էվվէթ , պապաճըղըմ . . .

— Նէ՞ գատար . . .

— Ալթմըշ իւշ պին . . .

— Սանտըգտա պուլուռնան բարամըզլա գաբատըլապլտի՞ մի . . .

— Էվվէթ , պապաճըղըմ . . .

— Բէք էյի . . .

— Վէ շիմտի , պապաճըղըմ—տէտի շիտտէթլէ մէրգումէ կէնճ գըզ՝ եալըն այագ եանմըջ քէօմիւր իւզէրինտէ կէզմէյէ մէճպուր իտէն պէօյլէ պիր թէհլիքէլի միւքեալէմէնին սուրէթիինի սէրիան թահվիլ իթմէք իսթէյէրէք—րէճա իտէրիմ , արթըզ սիզին իւզէրինիզէ սէօյլէշէլիմ . . .

— Պէնիմ իւզէրիմէ նէ՞ սէօյլէշէպլիլիլիզ . . .

— Էյի պիր եօլճուլուզ իթտի՞նիզ մի . . .

— Հէր ճիհէթլէ ալա պիր եօլճուլուզ իթտիմ . . .

— Հիշ խասթալըզ ֆիլան շէքմէտինի՞զ եա . . .

— Պու պիր պէյհուտէ սիւվալ տըր . . . պէն հիշ խասթա օլու՞րմըլըմ . . .

— Թիճարէթիինիզտէն մէմու՞ւն մըտընըզ . . .

Պու սիւվալին իւզէրինէ մումուրիլէյէ սահիպի սէրվէթին տուտագլարընտա միւշէվվէշ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնիւպ , կէօլլէրի աէ բարլատը :

— Ահ—պաղըրտը Մ. Վէրտիէ—մէմուրիմտէն զիեասաէ մուվաֆֆագ օլտում . . .

. . . թիլեան օ գատար աղըր եիւքիլու տիր քի , սու քէսիմի՝ սու եիւզիւնտէն գըրզ

ասնթիմէթրօ աչաղը տըր . . . Եկէր պիր ազ տահա երւքլէնտէ խտի պիր գուրչուն բարչասը կիպի պաթար իտի . . . Բէք բարլագ իչլէր ետորում . . . կէթիրտիկիմ մալտան՝ երիմի պին ֆրանդտան զիեատէ բարա գազանահաղըմ . . .

Եա Բապպի-տէտի Լիւսի քէնտի քէնտինէ-պու ճէսիմ քեար՝ եարըն խապէր ալահաղը զայյ պու գարար իւզէրինէ քէնտիսինի շօգ տիւչիւնտիւրմէյէ-ճէք տիր . . .

— Լաքին- տէվամ իթտի Մ. Վէրտիէ-նա՞սըլ օլույօր քի , Անտրէ տը Վլլլ-լէր՝ պէնի իսթիգպալ վէ գապուլ իթմէյէ կէլմէյօր . . .

— Պէլքի սէ կէլտիկինիգտէն խապէրի եօգ տըր . . . Իսթէրմիսինիգ , խապէր վէրէյի՞մ մի . . .

— Պօշ շէյ տիր . . . պէն շիմտի քէնտիմ անըն իտարէխանէսինէ կիտէճէ-կիմ , վէ օրատա տէֆթէրլէրինի կէօղտէն կէչիրէճէկիմ . . . Պու տէլիգանյը-նըն էյի ատէթլէրի վար տըր . . . Եկէր միւնասիպէթսիգլիքլէ մումալէյիչին պու ատէթլէրինէ սօգունըլըր իսէ եազըգ տըր . . . Իշճի պալը Բիէրի տէ կէօրմէյօրըմ , օ՞ նէրէտէ . . .

— Բիէր , շիւպհէսիգ , ֆապրիգանըն ուզադ պիր քէօշէսինտէ պուլունմագ-տա օլմալը տըր . . . Եկէր լազըմ իսէ , կիտէյիմ ամէլէնին պիրինէ մէրգունը արաթտըրալըմ . . .

— Խա՛յր , խա՛յր . . . Եկէր ատտիկինիգ կիպի պիր եէրտէ իսէ , էլպիթտէ օրատա պիր իչի վար տըր . . . պէն կիտէր պուլուրըմ , զիրա սէֆինէնին տէր-հալ պօշատըլմասը իչիւն օնա էմրլէր վէրէճէկիմ . . .

— Պէն տէ պէրապէր կէլէյի՞մ մի , պապահըզըմ . . .

— Եկէր իսթէրսէնիգ , կէլէպլիւրսինիգ , լաքին պէն պիր լիւպում կէօրմէմ . . .

Հէր նէ գատար պու ճէվապ սօուգ պիր ճէվապ իտի իսէ տէ , Լիւսի՞ Մ. Վէրտիէնին գօլունա կիրմէյէ վէ անընլա Ֆապրիգանըն ուզադ մահալլէրինէ կիթմէյէ հազըրլանմագտա իտի . պիր տէ պունլարըն եանընա տիկէր պիր քիս մէսնէ կէլտի :

Պու ատամ Մօթիրօն իտի վէ արապալիչ ջընթըմ իւզէրինէ կէլտիքտէն սօնդօ-րա , բէտէր իլէ զըզըն միւքեալէմէսինի քէսմէյէ կէօյա սիր տապիգատան պէ-րու թէրէտտիւտ իտէրէք , պիր ազ ուզադտա տուրմագտա , վէ կէօղլիւնիւ Ա-չիլ Վէրտիէնին իւզէրինէ տիքէրէք պագմագտա իտի :

— Քէնտիսի՞մ մի տիր-սօրույօր իտի քէնտի քէնտինէ-հայաթըմ իւզէրինէ եէ-մին իտէրիմ քի շիւպհէլէնիլըրըմ վէ թանըմայօրում , ետիստ տահա տօղրուսը , հիչ պիր վէճհ իլէ սնը թանըմայօրըմ . . . ֆիլվազը գուվվէի հաֆըզամ եէ-րինտէ տիր . . . սյնը օ գարտան տըր . . . օ կէօղլէր տիր . լաքին նէ շէհ-րէ օ շէհրէ տիր , նէ տէ թապր ու հարաքէթ օ թապր ու հարաքէթ տիր . . . անճագ շու տա սահիհ տիր քի , օն պէշ սէնէ միւտտէթ խայլի պիր միւտտէթ օլուպ , ինուանը բէք շօգ թէպտիլ իտէպլիւր . . . հէր հալտէ պու՝ Եկէր քէնտիսի տէյիլ իսէ , Տիկէրի տէ տէյիլ տիր . պունա հիչ շիւպհէմ եօգ տըր . . . լաքին էօյլէ օլտուղու հալտէ պու ատամ քի՞մ տիր . . . շիմտի պէն պունուելա կէօրիւշէճէկիմ . . . օ տա պանա ճէվապ վէրէճէք տիր . . . սէս՝

չէհրէ կիսի տէրիմէղ . . . պուստ էյիճէ տըզգաթ իթմէլիյիմ . . . պուստան
մաստա քէնտույի էն էյի սագընան առէմի՝ քէնտիսինի յէլլի իթմէյէ մէճպուր
իթմէք իչիւն շարէլէր վար տըր . . . պու շարէլէրտէն պիրինի իսթիմալ իտէ-
ճէյիմ . . .

Մօծիրօն քէնտու քէնտույէ պու սէօյլէրի սէօյլէյէրէք , եսվաշ եսվաշ
Մ. Վէրսիէ իլէ Լիւսիյէ սօգրու իլէրլէմէքատ իտի :

էն էվվէլ կէնճ գըզ մէրգումը կէօրիւպ , իսթիյարի օլմայարագ թիթրէտի
. . . Մօծիրօն իշճի պաշըըր ամէլէյէ զէմմ իթտիկինտէն պէրու մէրգումէ
գըզա բէք ֆէնա կէօրիւնմէքատ իտի իտէ տէ , գըզ բէտէրինին էօնիւնտէ պու
նէֆրէթիինի կիզլէմէք մէճպուրիյէթիինտէ պուլոււնույօր իտի , եսխօտ քէնտույի
պէօյլէ մէճպուրիյէթատ կէօրիւյօր իտի :

--Պու առամ քի՞մ տիր-սիւվալ իթտի Մ. Վէրսիէ՝ սասպահ էրքէնտէն կէ-
լէն պու միւսաֆիրին ասըլգատէլէրէ մախսուս սիւս ու սթվարընա թաանճիւպ
իտէրէք :

Մօծիրօն շարգասընը էլինէ ալար վէ պիր պիլինի միւթէագիպէն Լիւսի ի-
լէ Սչիլ Վէրսիէյի սէլամպասըգատն սօնդրա տէտի .

--Մատմագէլ, ուզուն միւստէթ պիր պիրինտէն այլը պուլոււնտուգատն
սօնդրա պիրի պիրինի պուլան պիր բէտէր վէ քէրիմէնին մուհապպէթը լւթի-
ֆէսինի պօզտուղումա պին քէրրէ աֆիլ տիլէրիմ , լաքին պէնիմ պու մուամէ-
լէմին էսպապընը պիլիրսինիզ , վէ զաննըմաս էսպապը մէղքիւրէնին էհէմմիյէ-
թի՝ պու իհթիյաթսըլըղըմա իթիզար եէրինէ թութապիլի . . . բէճա իտէրիմ
լութֆ իտիւպ պէնտէնիզի էֆէնտի բէտէրինիզէ թագտիմ իթմէյէ թէնէզըլիւ
պուլուրոււնուզ . . .

--Պապանըղըմ-տէտի Լիւսի՝ միւշքիլ հալի տէֆի օլարագ-ֆապրիգամըղըն
եէնի պիր միւշթէրիտի Մ. Մօծիրօնը սիզէ թագտիմ իտէրիմ . . . պէօյիւք սա-
պըրըղըղալ միւվասէլէթիինիզէ պէքլէտիկինտէն , պիր սասթ սօգտէմ կէլիլ-
սիզի արայօր իտի . . . սիզինլէ բէք պէօյիւք պիր իշ իւզէրինէ բազարըք իթ-
մէք արգուսընտա օլուպ , պու իշի տէ քէնտի սիզէ իյղահ իտէճէք տիր . . .

Եէնի կէլէն իչիւն մէրգումէ գըզըն սէօյլէտիկի ֆի-շիբէրէ իւնվանը իլէ քէ+
պէօյիւք էշ քէլիմէլէրի՝ Սչիլ Վէրսիէնին եիւղիւնէ պիր մէսէրրէթ ալամէթի
կէթիրտիլէր :

—Էմրինիզէ մունթագըրըմ , էֆէնտի , վէ ինանընըզ , սիզի թանըղըմա
բէք մէմուսըմ-պաղըրաը Վէրսիէ թօղը գասքէթիին շըգարարագ-բէճա ի-
տէրիմ , նէ՞ իշ իւզէրինէ տիր . . .

Մօծիրօն տէրհալ ճէվապ վէրմէլիւպ , շէօյլէ պիր կիւլիւմէտի վէ քէնտի
քէնտինէ «թամամ , էյի պուլումուլ իտիմ . . . օ՛ սէս տիր . . . լաքին շիմաի
տահա էմին օլանճաղըմ» տէտիքտէն սօնդրա , իլավէթէն սէօյլէտի .

—Ուզալշիմամըղը արգու վէ թէմէնի իլլէրիմ , Միւսիւ Վէրսիէ . զիրա է-
կեր պիր իթիլաֆ հուսուլէ կէթիրրի էտէք , բազարըք իտէճէյիմիզ իշ ճէսիմ
պիր իշ օլանագ տըր . . . Գուվվէթլի սերմայէտարանտէն իպարէթ պիր շի-
քէթին վէքիլիյիմ . պու շիրքէթ Բարիզին էթրաֆ վէ հէվալիսինտէ ինշտի է-

Ճաքին մագսէտինէ մէսին միւթէշէքքիւլ տիր . . . էլեհիմ շէօլ օլուպ հէման հիշ գըլմէթի օլմայան ճէսիմ արագի իւղէրինտէ մուռթաղամ էսպնիլէր ինչա իտէճէյիլ . . .

— Չօգ ալա պիր ֆի՛քր . . . պէօլիւք վէ շայանը հայրէթ պիր ֆի՛քր . —տէ-տի Աշլի վէրսիէ քէմուլը խահիշլէ-պէօլէ պիր ֆիքր սայէսինտէ միլեօնլար գազանըլաճաղընա հիշ շիւպհէ եօգ սըր . . . պուռուն մոսվաֆֆագիյէթիհէ իթիգատըմ պէրքէմուլ սըր , վէ պու իթիգատըմա իսպաթ շու սըր քի , շիրքէթիինիլ սուրէթը գաթիյէտէ թէշէքքիւլ իտինճէ սիզտէն հիսսէլէր սաթըն ալա-նաղըմ . . .

— Տէֆթէրիմիղէ իմիա իտէնիլէրին պիրինճիլէրինտէն օլաճագսընը , էֆէն-սիճիկիմ :

— Ինչաթընը իչիւն քիւլլիյէթլի քէրէսթէ լսըմ օլաճագ սըր սիղէ , տէյիլ մի —տէտի ֆոպրիգաթօր :

— Սահիհ , քիւլլիյէթլի . . . րէք էյի սէօյլէտինիլ —ճէվապ վէրտի— վէ մասամ քի պէօլիւք սէրվէթիինիլ սայէսինտէ պէօլէ մուամէլաթը ճէսիմէյէ կիւրիշէպիլիրսինիլ , իմտի պու թէշէպպիւսին քէրէսթէսինի եալընը սիլ վէրսէ-նիլ տէ օլապիլիւր , վէ սէնասթոաշլարընըլըն էքսէրիօի՛ մըգատարը քէսֆի սէր-մայէ սահիլի օլմատըզլարընտան , կէրի շէքիլիլէր . . . պու շէյ սիղին իրա-տէթիինիղէ պաղը սըր . . .

— Շէրսիթիինիլ նէ գատար աղ տա շայանը գապուլ օլսա , էմին օլուռուղ քի պէն պու իղէ արգու իտէրիմ :

— Շիմտիտէն սիղէ խիւլասա վէճիլէ պիր մայլումաթ վէրէպիլիլիմ . . .

Մօտրօն՝ իւսթիւ եազը վէ բագգամլարլու տօլու ճէպինտէն պիր գաշ քեաղըտ չըգարըպ , ուղուն ուզատիյէ սէնտիյէ տաիր թաֆսիլաթա պաշլատը . լաքին պու թաֆիլլաթլա մէշղուլ կէօրիւնմէսիլլէ գարըսընտաքի ատամը քէ-մուլը տըղգաթլա թէտգիգ իթմէքտէ , շէհրէսինին հէր պիր ճըղկըպընը վէ հէր թավը ու հարաքէթիինի վէ սէսինի թէճէսսիւս իյլէմէքտէ , վէ եավաշ եավաշ պու ատամը էսքիտէն թանըտըղընա քէնտինճէ պիր գանասաթ հասըլ իթմէքտէ իտի :

Պու արա պիր տէ պէօլիւք գօնաղըն ապուսուռուն ալթ թարաֆընտան պիրտէն պիրէ աղըր վէ քէսիլին պիր սէտալը կիւլիւշլէր իշիտիտի .

— Նէ՛րէտէ տիր . . . նէ՛րէտէ տիր—պաղըրըյօր իտի պու սէս—ֆուրթու-նալը եօրճուլըզարտան սաղ սէլիմ պու սահիլլէրէ վիրուտ իթմիշ տէ , պէնիմ հէնուղ խապէրիմ պիլէ եօգ սըր . . . ես Րապպիմ , պուռնա շօգ միւքէտտէր օլույօրըմ . . .

Պու լաղըրտը իլէ պէրապէր Մատամ Պլոնշէ գարուըն էօնիւնտէքի նէր-տիվան իւղէրինտէ կէօրիւնիւպ շիշմանըղընա բաղմէն շարչարուգ մէգքիւր նէր-տիվանտան աշաղը ինտի , վէ Մ . վէրտիէնին նէգտինէ ուչուպ կիտէրէք անըն իքի էլլէրինի թութուու , վէ գալպիինին շէտիտ հէյէճան վէ իալէճանլարընը պէ-եան իթմէք մագսէտիլլէ , աճըղը պիր թարգտա քիւշիւք քիւշիւք նիտալէր իթտի . . .

Մ. Վերտիէ Էսէ, պու միւնասէպէթսիզ նիւմսցիւն քէնտիսինէ վերտիկի սապըրազըզը աւլա կիզլէմէտի :

Մոււմաիւլէյհ' գաշարընը շաթըպ էլէրինի անըն էլէրինէն չէքէրէք սէրթ պիր սէսլէ տէտի .

— Չօգ ալա, Մատամ Պլառէ, չօգ ալա . . . պէնիմ եոււմն ու սաստէթլէ ալտէթիմէ մէմնուն օլտուզունուզա շիւպէմ հօգ տըր . . . լաքին շիմտի վազթը տէյիլ տիր . . . կէօրիւյօրսընը քի իչիմ վար աըր . . .

— Էհ-մըրըլտանտը իթթիֆաիյէ միւլազիմինտէն տուզ գալան գարը-պիր ա տամըն գալպի սէվիննլէ թաշտըղընտա, պոււնուն էօնիւ ալընապիլիթ մի, գաշպէ «սէն սուս օլ . . . շարընթընը թէսքին էթ . . . վազթը տէյիլ տիր . . . մոււսիսարէն իսթէպիկին կիպի վօւրմաեա պաշլտ . . . » տէնիթ մի . . . իս'յր . . . իս'յր . . . միւմքինսիզ տիր . . . միւմքինսիզ . . .

— Պու տէլի գօնա գարըլը տա հոււմուրճազ կէօթիւրսիւն-տէտի Մ. Վէրտիէ քէնտի քէնտինէ վէ պատէհու Լիւսիյէ տէօնէրէք իլապէ իթտի .

— Րէհա իտէրիմ, շու Մատամ Պլանշէյի ալըպ կէօթիւրիւնիւզ . . . էֆէնտի պանա իյզահաթ վէրէնէք տէ, անըն միւնասիպէթսիզ լազըրտըլարը իյզահաթը մէզքիւրէյի մէն իտէր . . .

Մէրգումէ մայէթ գատընը՝ պու գատար նանքէօրիւք իւզէրինէ Ճէնապը Հազգը շահիտ շալըրմազ իչիւն էլէրինի վէ կէօզլէրինի սէմայէ սօզրու գալաըրտը, կէնիզ լէհնէսիտաէ քէտէր ու թէվէքքիւլ ալամէթի կէօրիւնտիւ, պատէհու չէնէսինի օլ իրի կէօյսիւ իւզէրինէ էնտիրտի վէ իսանէյէ սօզրու Լիւսինի արգասընտան կիթտի :

— Շիմտի, էֆէնտի-տէվամ իթտի Այիլ Վէրտիէ-չիմտի քի արթըզ շու սանն կէթիրիճի գարըտան եազամըզը գուրթարտըզ, տէվամ իտինիզ . . . լազըրտըլարընըզ թէմամըլա տիզգաթ իտէրիմ . . .

Մօփիւրօն քեաղըլարընը թէքրար ճէպինէ գօյարազ տէտի .

— Միւսիւ Վէրտիէ, շիմտի պէյիմիզտէ միւքեալէմէ օլունանազ մէսէյէտա տէն տահա միւհիմ շէյլէր իւզէրինէ սիզէ սէօզ սէօյլէյէնէկիւմ . . .

— Միւհիմ շէյլէթ մի սէօյլէնէնէքսիւնիզ-թէքրար իթտի ֆապրիգա սահիպի քէմալը իսթիզրապալա :

— Էվլէթ :

— Բէք էյի, պուլուրուն սէօյլէյին . . .

— Լաքին նէ պուրատա վէ նէ պու սըրատա սէօյլէյէմէմ. իմտի պիր վազըթ գարարըշարմանըզ վէ պէնի չօգ պէքլէթմէսէնիզի Րէհա իտէրիմ . . .

— Նէ վազթ իսթէրսէնիզ կէլինիզ, էֆէնտի. պէնի հէր կիւն էօյլէյէ գատար եա ֆապրիգատա, եախօտ իսանէմտէ պուլուրսընըզ . . .

— Պէն էօյլէ պիր եէրտէ սիզիլէ սէօյլէլմէք իսթէրիմ քի, քիմսէ պիլիքտէ պուլունտուզումուզու պիլմէսին, վէ քիմսէ պիլիմ լազըրտըլարընըզ տուլմաարն . . .

— Ա'սիւվալ իթտի Մ. Վէրտիէ միւշէվվէշ պիր էնտիշէ վէ վէսվէսէ իլէպիր սըր մը սէօյլէյէնէքսիւնիզ . . .

— Էվլէթ . . . սիզէ տաիր պիր սըրը սէօյլէնէնէկիմ . . .

— Պուռնուն իմքեանը եօզ տուր . . .

— Նի՞չիւն . . .

— Պէնիմ սազը հիշ պիր շէյիմ եօզ տըր . . .

— Պուռնա բէք էմի՞նմիսինիզ—սուալ իթտի Մօծիրօն՝ գօլընը քէնտի մուխաթը պընըն գօլընա թագարագ վէ ֆիքրինի աշղամագ իչիւն անըն կէօզլւնիւն իւչինէ պագարագ :

Պատէհու գապա պիր սէսլէ տէվամ իթտի .

— Պուռնա բէք էմի՞նմիսինիզ , ԺԱՊ ԼԱՄՊԷՆ . . .

Տապրիգանըն սահիպի պիրտէն պիրէ էօյլէ շէտիտ պիր թիթըլմէյէ օղրատը քի , տիչէրի պիր պիրինէ չարբար , վէ կիւնէչաէն գարարմը օլան էիւզիւ մօմօր քէսլտի :

— Եանըլմայօր իտիմ . . . քէնտիսի տիր —տէտի Մօծիրօն քէնտի քէնտինէ գուրուլարագ— էյի եագալատըմ . . . իշիմ օլտու . . . զէնկին օլտնաղըմ . . .

Շիմտիյէ գատար Աչիլ Վէրտիէ թէսմիյէ իթտիկլմիզ սաէմ գօլընու կէրի շէքտի վէ քէքէլէյէրէք տէտի .

— Նէ՞ սիմէք իսթէյօրսընըղ օ սէօյլէտիկինիզ նէ՞ իսիմ իտի . . . բէք էյի իշիտէմէտիմ . . .

Մօծիրօն կիւտիւ վէ ճէվապ վէրտի .

— Միսիւ Վէրտիէնիկիմ , պէնի պիր տիւշման զանն իթմէլինիզ . . . ազ պիր շէյ սէօյլէտիմ , լաքին մէմուլ իտէրիմ քի , սու ազ պիր շէյ իսթէտիկիմ մախֆի պիր միւլագաթըն թէքմիլ էհէմմիյէթինի սիզէ անլոթմագ իչիւն քիւֆայէթ իտէնէք տիր . . . պէնտէ պիր սըրը վար տըր քի՞ սիզէ լէք զիեատէ թապլուգ իտէր , լաքին թէէմին իտէրիմ քի սու սըրըն իլա՞նիհայէ պէյնիմիզտէ կիզլի գալմասը սիզին էլինիզտէ տիր . . .

Պու արա ֆապրիգա սահիպի արթըղ քէնտի քէնտինի գուլըլու սօուգ գանս լըլըլընը էլտէ իթմիշ իտի :

— Պէնիմ սէնաաթըմ՝ մուամմալար պուլմագ տէյիլ տիր—ճէվապ վէրտի Վէրտիէ՝ գուվվէթլի վէ սէրպէնթ պիր սէտա իլէ—էլլէթտէ սիզ պու մուամմանըն քէլիմէսինի պանա սէօյլէյէնէքսինիզ . . .

— Պէն պաշգա շէյ իսթէմէմ . . .

— Տէտինիզ քի , պիզի քիմսէ կէօրմէսին վէ սէօզիւմիւղիւ իշիթմէսին . . .

— Էվլէթ , պուռնա բէք զիեատէ արզու իտէրիմ . . . լաքին սու շէյ պէնս տէն զիեատէ սիզի իչիւն տիր . . .

— Պու ազլամ սօաթ օն պիրտէ սիզի պէքլէրիմ . . . էյի՞ մի տիր պու . . .

— Բէք այա տըր . . . լաքին պէնի նէրէտէ պէքլէյէնէքսինիզ . . .

Մ. Վէրտիէ Պիր իքի տաղիգա տիւչիւնտիւքտէն սօնղրա էլինի բըթըմա տօղրու ուղատարագ քիւվալ իթտի .

— Շու կէմիյի կէօրիւ՞յօրմըսընըղ :

— Բէք կիւզէլ կէօրիւյօրմ—ճէվապ վէրտի Մօծիրօն. —քիւլլիյէթլի օտուն էիւքիւ օլտուղու հալտէ սիզի շիմօի Բարիզէ կէթիրէն Թի՞նն նամ սէֆինէ

տիր . . . Ա՛հ , սէվկիւիւն Վէրտիէճիկիմ , բէք բարլազ իշլէր Եարըյորոնը . . .
Խալիսանէ Թէպրիք իտէրիմ սիզի . . . սիզ պիր իշկիւզար վէ մութլու աթամ-
սընը . . . հէր նէյէ էլ վուրուր իտէնիզ , բասթ կիտէր . . . հագգը տա պու-
տըր . . . պէն տէ պուենա մէմնունում . . . Շիմսի սիզ նէ՞ տէյոր իտինիզ . . .

— Ազլամ Թիթանտաքի դամարամտա գալմագ իջիւն պիր պէհունէ պուլա-
ճաղըմ . . .

— Բէք սլա պիր Թէտպիր . . .

— Թամմ սասթ օն պիրտէ կէրինիզ . . . կէճէ գարանըգ տըր վէ բըս-
թըմտու տա քիմսէ պուլունմագ . . . Եալընըզ օլուրըզ , վէ քիմսէ պիզի տէյ-
նէմէ քսիզին լաֆ իտէպիլլիրիզ . . . էյի տէյի՞լ մի պու . . .

— Էվվէթ , բէք սլա տըր . . . հսթթա պուենտան միւնասիպ տէ Թէտպիր
ասլա պուլունմայաճաղընը պէյան իտէրիմ . . .

— Տիմէք պու դարարըմըզ դարար տըր , հէ՞ . . .

— Թամ օ սասթտա կէլէճէկիմէ էմին ջուընըզ . . .

— Իմսի ազլամ պուլուշալըմ , Միւսիւ Մօթիրօն . . .

— Պու ազլամ , էվվէթ , սէվկիւիւն Վէրտիէճիկիմ . . . սասթ Թամ օն պիր-
տէ կէլէճէկիմ , օ վազթա գատար բահաթ Եաշայընըզ . . .

Մօթիրօն քէմալը նէզաքէթլէ ֆապրիգա սահիպինի սէլամլատը վէ արտ-
պասընա պինիպ սիւրաթլա կիթտի :

ԻԱ.

ՄԱՏԱՄ ՊԼԱՆՇԵՆԻՆ ՎԻՃՏԱՆԸ

Մ. Վէրտիէ՛ Մօթիրօն իլէ պուլունտուգճա , քէնտի Թապիաթընըն Թէէս-
տիր ու մէթանէթի սայէսինտէ , քէնտինի Թութմաղա վէ խէվֆ ու խալէճանը-
նը պէցի իթմէմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշ իտի . լաքին Մօթիրօն Վիտինճէ , իշ-
պաշգալաշըպ , պիշարէնին աղալարը դանկըր դանկըր Թիթրէմէյէ պուլատը . . .

Օն պէշ սէնէտէն պէրու ունութմանա չալըշտըզը ԺԱԳ ԼԱՄՊԷՐ իամի
պիրտէն պիրէ Թէլաֆֆուգ իտիլինճէ , գանն իտէրսին քէնտի միւճապաթպըզը-
ղընըն նիհայէթինի վէ Եօլտուղուզլա գազանտըզը սէրվէթին ինզըրազընը իլան
խտէն պիր էօլիւ գամբանասը կիպի մէրգումուն իւղէրինէ ֆէնա պիր Թէէտիր-
տէ պուլունտը . . .

Տիւնեատա Եալընըզ քէնտույի ալիեաճ դանն իթտիլի պու մէնհուս օրըրըն
նասը՞ ղուպ տա ասը Աշիլ Վէրտիէյի Թանըմագ վէ Եախօտ անը խաթըրնա
կէթիրմէք իշիւն հէնուզ բէք կէնն կէօրիւնէն պիր Եապանընըքուլաղընատիւշ-
տիւկիւնի քէնտի քէնտինէ պիլէ սիւսը թթյէյէ կիւճպէլա գուվլէթի գալմըշ
իտի :

Մուսիլէյէ դաթ՞ պու տէհչէթլի հէյէճանըմըն ալթընտա Եղիլէրէք վէ
շէտիւս պիր որթմայա տիւշար օլարագ , սանտըզ քէարըն օտասընա կիթմէքօրիւն

վէ թիկնս վաբօրընն թախլոյնս ի ինն էմրէր վէրմէ քսիզին , եաւաշ եաւաշ խանէսինն տողրու չէ քիլիպ , տախրէսինն կիթտի , վէ սուսուղ վէ եալընըզլըգ իչինտէ , ելըսըրըմ կիպի պիրտէն պիրէ քէնտիսինն վուրան վէ կէչմիչին ճինայաթը սէմէրէտինն վէ միւթաղպէլին իւմիտլէրինն թախրիպ էյլէյէն պու ֆէլուքէթ իւզէրինն տիւչիւնն պիւմէք իչինն օրայա գօրանաը :

Լաքին տէրհալ Ֆարգ իթտի քի գարըմըն օլան զիհնինտէ հէր չէյ միւ չէվլէշ , գարմագարըն վէ գարանըզ խտի , վէ ֆիքրիննն տսյմաքի պէրրագըրը առա գայմամըն խտի :

— Տէլի՞ մի , եախօտ ահմա՞գ մը օլտնաղըմ—սօրաու քէնաու քէնաույն տէհչէթլէ գօլլարընը կէրէրէք.—Անապա ուֆադ պիր տօգունուշտա եէրէ տիւ չէն վէ պիր տահա գալղամայան պիր շօնօչ կիպի գուվլէթտէն տիւշտիւմ մի . . . Ա , քէնտիտէնն պիլէ ութանըյօրըմ . . . հիչ օլմագոա օղրաչմագսըզըն թէլէֆ օլմուշ սըր տէմէյէննէքէր :

Եաթագ օտաաընն պիր էչեաը իւզէրինտէ պիր թէփսի պուլունուպ , պունուն իւզէրինտէ տէ պէօյիւք պիր պարտագ , պիր չէքէր գապը , պիր սու շիւէսի վէ պիր տէ բօմ սիւրահիսի վար խտի :

Մ . Վէրտիւէ—(հիքեայէմիզէ պիր գարընըզլըգ կէթիւմէք իւզրէ շիմտիքի հալտէ մումաիլէ;հի պու նամ իլէ եաա իթմէքտէ տէվամ իտէնէյիզ)—մէգքիւր թէփօյիլէ եազլաշտը , պէօյիւք գատէհին իւշտէ իքի բայընա գատար բօմ տօլ տուրտու վէ պիր եուտուամա իչի վէրտի : Մումաիլէյն ալէլատէ բէք բէրհիզ քեար օլուպ , իչիի հէման հիչ իչմէգ կիպի խտի , վէ թամահքեարլըզընտան նաշի պազը պազը աննագ պիր գաշ տանն չագար խտի :

Շիմտի էօյլէ պէօյիւք պիր գատէհիլէ բօմը իչիննէ , մէմուլ օլունան թէէ սիր հուսուլէ կէլտի , եանի պու իչիի մումաիլէյնն տէրհալ կէրէք մանէն վէ կէրէք պէտէնէն էլէքթրիգ կիպի պիր գուվլէթ վէրտի :

— Նիհայէթ —տէտի քէնտի քէնտիսինն—հիչ պիր չէյ իչինն մէյուտիլէթ լազըմ տէլի տիր . նուֆուզ վէ սօուգ գան իլէ հէնուղ ահվաշէ պանագ վէրմէմէզ լիք իտէպիլիրիմ , վէ նէ խտի իսէմ , վէ նէ՞ օլմագ իսթէմիչ իսէմ , վէ նէ օլ մուշ իսէմ , օ հալտէ գալպալիրիմ . . . Ֆիլվազը մէյտանա պիր խասիմ չըգա աը . . . Տչիլէ պու խասիմ տէհչէթլի վէ քէնտի իւզէրինտէ բէք էմին կէօրիւ նիւյօր . . . թէլաֆֆուզ իթտիլի իտիմտէն անլաշըյօր քի պու աաէմ պէնիմ սըրըմըն պիր գըսմընա ալեհահ օլմուշ սըր . . . էվլէթ պիլիյօր . . . եախօտ հիչ օլմագա պիլմէք գաննընտա պուլունույօր . . . Լաքին չիւպհէսիզ կէչմիչ հագըրնտա օլան մալիւմաթը միւքէմմէլ տէյիլ տիր , վէ պունտան մաատա պիր իֆատէնին հիչ պիր տէլիլ ու իսպաթը օլմատըգնա նէ՞ տէյրի վար սըր . . .

«Միլէօն սահիպի Աշիլ Վէրտիէ , օ՛ մէշհուր , միւթէպէր վէ հէր քէտէն բիայէթ կէօրէն թիւնար՝ օ աաապարտան տէյիլ քի , պիր նէֆէօյէ սարսըլըն վէ պիր իթհամա տէվրիլին . . . օլմուշ պիթմիչ իչէրին հիքեայէսի՝ մագրու նը հագըրագաթ օլմայան մաալ վէ մուհիպի նէֆրէթ օլան իֆթիրա դանն օլու նանագ աըր . . . Պէնիմ եէրինն կէչտիկիմ աաալ իլէ քէրիմէսի՝ շիւպհէսիգ էօլմիւշէր տիր . . . պունլարըն լէշէրինն պէն կէօղիւմ իլէ կէօրտիւմ վէ

էլիմէ եօզլատում . . . Պու մէճհուլ շախս, տիզման իւղէրինէ հիւճիւմ իտէն պու քիւչիւճէք սինէք՝ անլէրէ հայաթ վէրիպ տէ գարլումա չըգարամանեանագ տըր . . . իսպաթ , շահիտ , միւտաաի նէրէտէ պուլւանագ տըր . . . պէն տէ նէ՞ գատար պօշ պուլունուպ տա թիթրէտիմ . . . պու նիզա պէնիմ իչիւն թէհլիքէլի օլմալլա քէնտիսի իչիւն թէհլիքէլի օլանագ տըր, զիրա իգպալսըզըլըն տան նաչի եօլումուն իւղէրինէ սթըլմագտա տըր . . .

Աշիւ Վէրտիէ սէօզիւնիւ քէստի վէ օտասընըն իչինտէ իրի իրի ատըմարա երւրիւմէյէ պաշլատը :

Թօզլու գասքէթ՝ աթէշլէր իչինտէ օլան պաշընա բէք աղըր կէլտիկինտէն, պիր թարաֆա աթմըշ օլտուղու կիպի , եանագլարը տա բօմտան հտրարէթլէնէրէք , թուզլանըն գօլու գըրմըզը բէնկինի ալմըշլար իտի Մուսաիլէյհ՝ գարալանմըշ էլլէրինի գուլագ թօլլարընըն իւղէրինտէ բէք շօգ պէյագ պօլուենան սըգ սաշլարը իչինէ սօգմագտա իտի :

Վէրտիէ պիրտէն պիրէ տուրտու , երւզիւնտէ պիր մուզաֆիքէրիյէթ վէ վահշ շիլիք էմարէսի կէօրիւնաիւ , զարիպ պիր կիւլիւշ՝ տուտագլարընը պիր պիրինտէն սյըրալ վէ պէյագ վէ սիվրի տիչլէրինի մէյտանա չըգարտը :

— Պունու քէնտի իսթէմիշ օլանագ տըր—մըրըլտանտը ֆապրիգա սահիպի գօլլարընը էօնիւնէ սօզուու ուզատարագ վէ կէօզէ կէօրիւնմէզ պիր տիւշմանընա կէօյա թէհտա իթմէք իչիւն սըզը սըզը գաբամըշ օլտուղու եումրուզըլլա հավայա վուրարագ— . . . Եագըզ օ ազըլսըզ ատէմէ քի կէլիպ ապանը քէնտի ինինտէ թահզիր իտէր . . . պու տտէմ պէնիմ էօմրիւմիւն սըրըլարընը պիր իր իսէ , թէֆան վարօրընըն էարարընը պիլմէզ . . . հազըզ օնա . . . եագը՞գ . . .

Շիւպհէսիզ Վէրտիէ տահա սէօլիւնէ՝ տէվամ իտէճէքտի , լաքին հաֆիֆ ճէ օտասընըն գաբուսու շարընտըղընտան , շէօլէ պիր գուրսըզը թատավվուրաթը տաղըլըր թարուամար օլտու . պու թատավվուրաթ իսէ , անըն պագըլընտա վէ թէպէսսիւմինտէ ֆարգ օլուենան հէման վահշիյանէ ճէտարթիւնէ պագըլընճաւ բէք տէհշէթլի օլանագտը :

— Պու Լիւսի օլմամալը—տէտի Աշիւ Վէրտիէ քէնտի քէնտինէ—Պու գըզ ահշ վալը բուհըմը ֆարգ իթմէմէլի վէ վուգուը գարիպ օլան տէհշէթլի վուգուաթլարը տույմամալը . . . Մէրգումէնին էօնիւնտէ ֆիւթուրսըզ պուլունմալըլըմ վէ սուրէթը գահիրէտէ ալտէթիմին իւղէրինէ սէվինմէլիիմ . . .

Պու գարար իւղէրինէ , Վէրտիէ գարուլը աշըպ , ֆագաթ մէմուլ իթտիկի կիպի կէնճ գըզըն տիլպէր սիմասընը կէօրէճէք եէրտէ , մայէթ գատընը գարա շըընա չըգտը վէ ուղուն պիր մուսամէլէի իհթիրամքէարիտէ պուլունտու :

Մ. Վէրտիէ մէրգումէյի կէօրիւնճէ պիր թահամմիւլսիզլիք հարաքէթիւնտէ պուլունարագ պաղըրտը :

— Աման սիզ տէ , Մատամ Պլանչէ , պու կիւն հատըլը իգպալընըզ եօզ , պու տէֆա տա միւնտէպէթսիզ վագթտա կէլտինիզ . . . բէք միւհիմ վէ բէք միւսթանէլ հիսապլար իտիյօրըմ . . . եալընըզ պուլունմագ իսթէրիմ . . . սէֆա կէլտինիզ . . .

Պունու տէյէրէք Վէրտիէ գաբուլը գաբամագ իսթէտի :

Մէրգումէ տուչ դատըն՝ քէնտիսինէ եէնիմիչ նազարը իլէ պաղմայրպ ,
խանէ սահիպինին թէճրուպէսինի հիչէ շրգարանագ պիր վազիյէթտէ տուրտու ,
զարիպ պիր շէհրէ ալար , վէ բարմաղընը տուտաղլարընըն իւզէրինէ գօտու վէ
բէք ալչագ պիր սէօլէ տէտի .

— Իւրար իթտիկիմէ աֆվընըը տիլէրիմ , Միւսիւ Վէրտիէ . . . պէօյիւք
մէշղուլիյէթլէրինիզին պիւթիւն էհէմիլիյէթիինի պիլիրիմ . . . լաքին պէն տէ
սիզէ էօլլէ իֆատէլէրտէ պուլունաճաղըմ քի , պունլարըն էհէմիլիյէթի տահա
պէօյիւք տիր վէ ասլա կէճիքմէյէ կէլմէզ . . . իմտի բէհա իտէրիմ , իշինիզի
թաթիլ իտիւպ տէրհալ պէնիմլէ պիր միւլագաթ իթմէյէ թէնէզղիւլ պուլու-
րունըզ . . .

Գարտանը սապըգ պու իֆատէյէ իսթիղրապ իթտի . Մատամ Պլանչէ իսէ բէք
սատէ պիր թարգտա պէյանը էֆքեար իթմիլ իտի . . . վագաս հիչ օլմազաս պիր
տագիզա իշիւն մէրգումէյի միւթատը օլան վէ պաղը նիւմունչէլէրի օգույանլա-
րըմըզա մալիւմ օլան էլֆաղլը սէօլլէյիլէրտէն վագ կէշիրմէք իշիւն ճիտտի պիր
շէյ լագըմ իտի :

Մ . Վէրտիէնին զիհնի պիր սատթտան պէրու գարըըզղըզ վէ գարանլըզ
իշինտէ պուլունտուղունտան , անըն իշիւն հիչ պիր շէյ իհմալ իթմէմլի իտի . .

Պէլքի տէ հիչ ումուլմաուրգ պիր եէրտէն պիրտէն պիրէ պիր նուր տօ-
ղանագտը . . . պէլքի տէ Մատամ Պլանչէնին սէօլլէյէճէկի իֆատէլէր՝ տիյնէ-
յէնին պէյհուտէ օ վագթա գատար ալեհաչ օլմաճեա շալըշաղըզ զարիպ սըրըն
անաթարընը վէրէճէլլէրտի . . .

Մամաֆիհի Վէրտիէ տէրհալ գապուլ վէ մուվաֆագաթ իթմէյիպ , սօն պիր
մուգապէմէթտէ տախի պուլունտը վէ տէտի .

— Կէօրիւնիւշտէ սիզին պանա չօզ լագըրտըլարընըզ վար . . . լաքին պա-
նա սէօլլէմէք իսթէտիյինիզ շէյլէրին հագըգաթէն աղըր օլտուղլարընա վէ տիյ-
նէնիլմէք գահմէթիինէ տէտիքլէրինէ բէք էմի՞նսիսինիզ . . .

Տուլ գարը՝ իրի էլլէրինի եօգարը գալտըրըպ շէօլլէ ճէվապ վէրտի .

— Պէնիմ նամուսըմ իւզէրինէ նասըլ էմին իսէմ , օնուն իւզէրինէ տէ էօյ-
լէ էմինիմ . . . բահմէթլի գօճանըզմ Պլանչէնին զիքըր ճէմիլի իւզէրինէ ա-
լէնէն եէմին իտէրիմ . . .

— Էյի տիւշիւնիւնիզ-թէքբար իթտի Մ . Վէրտիէ — պօշ շէյլէր իշիւն էկէր
պէնի պէյհուտէ թանիզ իտէր իսէնիզ սիզէ բէք զիեատէ տարըլանաղըմ . . .

— Պու սէօլլէյէճէք շէյլէրիմի տիգգաթլա տիյնէյիպ իշիթտիկինիզ կիպի ,
իսթիղրապ իտուպ արթըզ պունլարա պօշ շէյլէր տիմէյէճէկիինիզ էմինիմ . . .

— Իմտի կիրինիզ իշէրի վէ շարուգ նէ սէօլլէյէճէքսէնիզ սէօլլէյինիզ . . .

Մէրգումէ մայէթ գատընը օտանըն էշիկինտէն իշէրի կիրուպ , եուվարլագ
կէօլլէրի իլէ տէօրթ թարաֆը սիւզտիւ :

- Պէքլէյօրըմ-տէտի խանէ սահիպի :
- Քիմսէ պիզի տիյնէմէսին-սիւվալ իթտի տուլ գարը :
- Հիչ քիմսէ տիյնէմէյօր . . .
- Միւսատտէ իտէրսէնիզ , գարույու քիլթլէյիմ . . .

— Պուճտանն նէ՞ չըգար . . .

— Պիրտէն պիրէ կէլիպ պիրզի պիրլիքտէ կէօրմէսինլէր . . . սիզինլէ պէ-
նի եպլընը պուգուրլար իսէ , պէնիմ իչիմ ֆէնա օլուր , վէ պէն հայաթըմտան
զիեատէ նամուսումը մուհաֆազա իթմէք արզուսընտայլըմ . . . պէն պէյազ
գագումա պէնըէրիմ . . . պիր լէքէ օլունճա , պէնիմ իչիւն էօլում տիր . . .

Մ. Վէրտիէ օմուզարընը սիլքէրէք տիլլէրինին արասընտան «տէլի գօճա
գարը» քէլիմէլէրինի մըրըլտանտը :

Մատամ Պլանչէ միւսաատէ պարագ գարույը իքի սէֆա քիլիթլէտի , պիր
գօթուգ սանտալիյասընտա եայըլըր , վէ քէնտի զիւլումինճէ կէօյա եագըլըզը
վէ միւնասէպէթլի պիր թավրտա պուլունտը :

— Մատաը ազ պիր շէյլէ , քէրիմէնիզ Մատմազէլ Լիւսի նէզտինտէ մայէթ
գատըլըրը մէմուրիյէթը միւթէպէրէսինի իյֆա իթմէք իչիւն պէնի խանէնիզէ
չաղըրտըլընըգտա—տէտի մէրգումէ դարը—պէնիմ հագգըմտա մալիւմաթ ախզ
իթմիշ իտինիզ , վէ թէքմիլ պիր մահալլէ էհալլիսի՝ պէօլէ պիր էմիլիէթ մէ-
մուրիյէթինի տէրէօհատէ իթմէյէ լայըգ վէ միւթէպէր պիր դաթ օլտուզումը սիզէ
խապէր վէրմիլլէր իտի :

— Է՛հ , էվվէթ , էօլլէ տիր—տէտի Մ. Վէրտիէ սէօզիւնիւ քէսէրէք—կիւն
վիպի աչիքեար տըր քի , էկէր էօլլէ օլմամըջ օլսա իտինիզ , սիզ տէ շիմտի պու-
րատա պուլունմամա յաճագտընըգ . . .

— Ես՝ պէն քէնտի վազիֆէլէրիմին նէ օլտուզումը պիլմէյօրըմ , (քի պու
խուսուօ պէնի չօգ իսթիղրապա տիւշար իտէր)—տէվամ իթտի Մատամ Պլանչէ
— եսխօտ օրիլին պուրատա պուլունմատըլընըգ վազթ պիր տէրէճէյէ գատար
պէն սիզին եէրինիզէ կէչէրէք խանէնիզտէ նէ օլույօր նէ օլմայօր քէմալը տըգ-
գաթլա կէօզէթլէմէյէ վէ ավտէթիինիզտէ սիզէ մալիւմաթ վէրմէյէ մէմուրըմ . . .

— Էվվէթ . . . քէք սօղոու տըր ; . . .

— Իչիթէ շիմտի պու զահմէթլի վէ շայանը թէէսսիլֆ վազիյֆէյի իյֆա իթ-
մէյէ կէլտիմ . . . լաքին պուճտա գամիրէ սօգոունաճագ պիր շէյ տէ օլսա ,
ասլա տիլնէմէյիպ հէր նէ պիլիր իսէմ սէօլլէյէճէյիմ . . .

— Հայտէ պաղալըմ , սէօլլէյինիզ—պաղըրտը Մ. Վէրտիէ սապուըլըզլա—
. . . էլֆազլար գուլլանմագ լազըմ տէյիլ տիր , էսսա նէ իսէ օնու սէօլլէյինիզ .

— Միւսաատէ իտինիզ , էվվէլա սիզէ պիր շէյ սիւվալ իտէյիմ . . .

— Նէ՞ շէյ . . .

— Պուրայա մուվասէլէթլինիզտէ , Մատմազէլ Լիւսի իլէ խուսուսի պիր
միւքեալէմէտէ պուլունտընը՞գ մը . . .

— Էվվէթ պիր գաշ տագիգա կէօրիւշտիք . . .

— Ազիմէթիինիզտէ պէրու պուրատա հէր շէյ նիլամըլ սուրէթտէ ճէրէյան
խուսպ իթմէտիկինի մէրգումէյէ սօրտուը՞գ մը . . .

— Էվվէթ :

— Նէ՞ ճէվապ վերտի :

— Հէր շէյ եօլունտա կիթտի տէյու ճէվապ վէրտի . . .

Մատամ Պլանչէ իքի էլլէրինի թավանա գալտըրտըգտան սօնըրա տէտի .

—Միւսիւ Վէրտիէ, սիզի ալտատըյօրլար . . . հէլէ քի պէն պուրատա-
յըմ, վէ սիզտէն կիզլէմէք իսթէտիքլէրի շէյլէրի շիմտի սիզէ խապէր վէրէճէ-
յիմ . լաքին էվվլլա եէմին իտինիզ քի պէնի ֆիւթուրսըզճա տիյնէեէճէքսինիզ
վէ խըրսը թապիսթընըզը եէնէրէք հիտտէթլէնմէյէճէքսինիզ :

Իյանէ սահիպի սապրսըզլըղլա տյաղընը եէրէ վուրտու վէ ճէվապ վէրտի .

—Սէօզ վէրիրիմ, լաքին սէօյլէյինիզ, սէօյլէյինիզ պաղալըմ . . . կէօր-
մէյօրմըսընըզ քի եանմըլ քէմիւր իւզէրինտէ կիպիլիմ . . .

—Սանտըքքեարընըզ Մ. Անտրէ տը Վիլլէրի էյիճէ թանըրմըսընըզ-սիւլալ
իթտի Մատամ Պլանշէ-պու տէրիգանլընըն իւզէրինէ էմիյէթիինիզ վաօր մը . . .

—Սարրահըմ Մ. Վիզթօր Տիտիէ մէրգումը պանա բէք էյի թափայէ իթմիշ
տիր, վէ ֆապրիգայա կիրէլիտէն պէրու թալր ու հարաքէթ վէ խըտմէթլէրինտէն
բէք մէմուէնըմ . . .

—Է ճաճըմ, պէն քի պիր ասամըն եիւզիւնէ պագարսամ, տիւնեայը է-
յիճէ թանըյըպ պիլալիկիմ իչիւն, օ ասամըն տա նէ օլտուղունու անլարըմ, պէն
պու մէմուըն իւզէրինէ հիչ պիր վագթ էյի պիր զաննտա պուլունամամըլըմ . . .

—Նի՛չիւն :

—Պունուէ պիր չօզ սէպէպի օլուպ, էկէր թաֆսիլաթընա կիրիչլիր ! սէ
բէք ուզազլարա կիտիլէճէք տիր, վէ պէնիմ եանըմամըլ օլտուղումը սիզ տէ
կէօրէճէքսինիզ . . . էվվլլա շունու սէօյլէրիմ քի, Մ. Անտրէ տը Վիլէր, օ
քէօսթէպէք վէ գօգօղ եաղընը, ճէսարթ իտիւպ Մատմազէլ Լիւպիէ եախօտ
տահա սօղրուսը անըն ճէհէգիւնէ սլաքա իտիյօր, վէ սիզին միլեօնլարընըզա
գօնմազ իսյալաթընտա պուլունույօր . . .

—Ատամ սէն տէ-պաղըրտը Մ. Վէրտիէ-սսյըզլայօրմըսըն . . . իմքեանըզ
չէյ տիր պու . . .

—Պիլաքս բէք միւմքին տիր . . . վէ էն պէտուպիթ շէյ շու տըր քի,
Մատմաղէլ Լիւսի՛ մէրգումա եիւզ վէրմէմէք վէ ուզազ տալրանմազ շէօյլէ
տուրսուէն, օնա էյի նաղարլա պագմագտա տըր . . .

—Մ՛հ, հանիյա քի պունու պիլսէ իտիմ . . . լաքին իսպաթ . . . իսպաթ
վաօր մը . . .

—Իսպաթ շու տըր քի, մէրգումէ զըլ՝ անըն էն աղըր էքսիքլիքլէրինի
սիզտէն կիզլէմէք իչիւն սանտըքքեար իլէ սէօզ պիրլիք իթմիշ տիր, վէ տահա
պու սապահ թաղէ թաղէ պէնի դանտըրմազ վէ քէնտիսինէ ույտուրմազ, վէ
ֆիլիլիսթլա տէլիլսէ պիլէ սիւքիւթլէ պէնի քէնտիլէրինէ հէմթեօհմէթ զըլմագ
իւզրէ պէյհուտէ չալըմըլ աըր . . .

—Պոււլար նէօ աէմէք տիր . . . սէօյլէտիկինիզ էքսիքլիքլէր նէտէօն ի-
պարէթ տիր . . . նէօ օլտու . . . նէօ աէմէք իսթէյօրսընըզ . . .

—Միւսիւ Վէրտիէ, իշթէ պուրատա բուհուըզըն մէթանէթ ու աղամէ-
թիին կէօսթէրէճէյինիզ վագթ տըր . . . բէճա իտէրիմ, ֆիւթուրսըզճա տիյնէ-
յինիզ . . .

—Է՛հ, պէնի պէօյլէ էգիպ պիւղտիկինիզտէ նա՛սըլ ֆիւթուրսուզ տու-
րապիլիրիմ . . . եա ֆիքրինիզի աչընըզ, եա եօզա հիչ պիր ճէվապ վէր-
մէմ հա . . .

-- Պու կիճէ պիր խըրսըզլըզ վուգու պուլմուշ տըր . . .

-- Պիր խըրսըզլըզ մը . . . պու էվտէ . . . նա՞սըլ . . .

-- Սանտըգտա պուլունան թէքմիլ ագչէ . . .

-- Նա՞սըլ-թէքրար իթտի Մ. Վէրտիէ պողունըզ պիր սէպէ :

-- Ճէսիմ պիր մէպլաղ . . . եէթմիշ պին ֆրանգ . . .

Տասարիգանըն սահիպի պու պէյանաթըն իւղէրինէ եօգարը սըշրատը , հիտա տէթ ու զագապընտան նաչի պաղըրմագ իչիւն աղըընը պէօյիւճէք աշտը իսէ տէ , պիր սէս չըգարամատը . լէհճէսի սիյահա եագըն պիր րէնկ ալտը , կէօգ-լէրինտէն գան ֆըշըրտը , վէ պաշընա պիր թօգմագ վուրուլմուշ կիպի պիր գօլթուգ սանտալիասընըն իւղէրինէ տիւշիւ վէրտի :

-- Եա Րապպի--տէտի Մատամ Պլանշէ քէքէլէյէրէք-գա՞ն մը պողտու .

. . . պո՞ւ տա մը պաշըմըզա կէլտի . . .

Մէրգումէ գարը՝ Մ. Վէրտիէնին եանընա գօշարագ , պօյուն պաղըընը շէօգտիւ չըգարտը , վէ պիր պարտագ սու կէթիրէրէք գօր զար օնա իչիրթտի :

Պու իլանըն թէէսիրի սէրիան կէօրիւլիւպ , խանէ սահիպի տէրհալ պիր աղ ալըտը , վէ զիհնինէ հիւճիւմ իտէն ֆէնալըզա գարըն գօյաճագ գատար գուվվէթ պուլարագ պու մուգալէմէթտէ զալիպ օլտու վէ պիր գաշ տագիգա սօնըրա լաֆ իթմէյէ պիլէ պաշլատը :

-- Տէվամ իտինիզ--տէտի--հէփսինի պիլմէք իսթէրիմ . . . հէր շէյի իշիթ-մէք իչիւն գուվվէթիմ օլանագ տըր . . . շիմտի հիշ ֆիւթուրըմ եօգ տըր . . .

. Ս.՛հ, օ՛ հայլազլար . . . հայլապլար . . .

Պու արա պիր աղ սուս տուրտուգասն սօնըրա Մ. Վէրտիէ թէքրար իթտի .

-- Էօյլէ հէ՞ , պու կէճէ պէնիմ եէթմիշ պին ֆրանգըմը շսլընլար հա՞ . . .

-- Ս.՛հ, էվվէթ . . .

-- Լաքին օ ագչէ՛ պու սապահքի թադսիթի գարսյանագ մէպլա՞ղ մը իտի . . .

-- Շիւպհէսիգ . . .

-- Էյ, թագսիթի՞ նատըլ թէէտիյէ իթտիլէր . . .

-- Մատմագէլ Լիւսի՛ պանգանըն թահսիլտարը իլէ պէրապէր պիր արապայա րաքիպէն սարրաֆընըզըն նէղտինէ դօշտու կիթտի . . .

-- Պունու պանա հիշ սէօյլէմէլիպ , հէր շէյ էյի կիտիօր տէտիլէր . . .

էվվէթ , էվվէթ . . . հագգընըզ վար , Մատամ Պլանշէճիլիմ , պէնի ալտաթմագ վէ պանա խըյանէթ իթմէք իչիւն իթթիֆագ իտիյօրլար . . . պուրատա եալընը սիզին իւղէրինիղէ էմիլյէթ իտէպիլիլիմ , Մատամ . . . տիկերլէրի պէնիմ տիւշմանլարըմ տըրլար . . . պէնիմ գանըմը իչիլլէր . . . Լաքին թահամի՛ւլ . . . թահամի՛ւլ . . .

Մատամ Պլանշէ մաղրուրանէ պիր հէյէթլէ շէօյլէ մըրըլտանտը .

-- Միւսիւ Վէրտիէճիլիմ , պանա պէօյլէ հագ վէրտիլիլիիղէ քէք մէմու-նըմ . . . պու տիւնետատ ատալէթ ու հագգանիյէթ քէք նատիր պիր շէյ տիր , վէ սէրպէսթ սէրպէսթ հէր պիր շէյի սիղէ սէօյլէտիլիմ իչիւն ալէյհիմտէ չօգլարը տէհչէթի սուրէթտէ տիւշման օլանագլար տըր . . . Ս.՛հ, նէ՞ տէ գօր-գագ պիր գատընըմ . . .

—Պու տիւշմանը արտան ապա գորգ մայրնըզ—ճէվապ վէրտի Մ. Վէրտիէ շիտտէթլէ—պուրատա սահիպ եալընըզ պէ'նիմ . . . վէ պուռու տա կէօթէրէ՝ ճէկիմ . . .

Պտտէհու թէքմիլ զիհնինի իշղալ իտէն մատտէյէ նագլը քէլամ իտէրէք տէտի .

—Սանտըգքեարըն օտաար՝ իտարէխանէսինին իւթիւնտէ տիր . . . խըրըզլար իշերի կիրտիքլէրինտէ վէ գացայը զօրլատըզլարընտա էլպէթտէ բաթըրտը իթտիլէր . . . նա՞սըլ օլպիլիւր տէ սանտըգքեար պիր շէյ իշիթմէզ . . .

—Ահ—ճէվապ վէրտի Մատամ Պլանշէ— պուռուռն բէք չօգ սէպէպլէրի վար իտի . . .

—Նէ՞ սէպէպլէր . . .

—Մ. տը Վիլլէր օ կիճէ օտաարնտա տէյիլ իտի . . .

—Եա նէ՞րէտէ իտի . . .

—Է՛հ, Բարիզտէ սիւրթիւպ տուրուր իտի . . .

—Սահի՞հ մի տիր . . .

—Քէնտիսի իգրար իթմիլ տիր . . . պուռնտան մատտա օտաարնտա տա պուլուռնտա իտի պիր շէյ իշիտէմէյէճէքտի . . . խըրըզլար ութթա շէյլէր օլուպ, հիշ պիր շէյ պօզմամը վէ զօրլամամըլլար տըր . . . պու սապահ հէր շէյ եէրլի եէրինտէ օլուպ, եալընըզ պանգնթթլար ուշմուշ իտի . . .

—Պիր շէյ զօրլամամըլլար մը—թէքրար իթտի Մ. Վէրտիէ :

—Հիշ պիր շէյ :

—Էօյլէ օլտուղու հալտէ սախթէ անախթարլարը օլմալը տըր . . .

—Էվվէթ, . . . Էօյլէ կէօրիւնիւյօր . . .

—Պու սնախթարլարը սնլէրէ քի՞մ թէտարիք իտուպ վէրմիշ իտի . . . Անախթար տէլիքլէրինին ըտմիլնի նա՞սըլ ալմըլլար իտի . . . Սանտըգքեար պիւթիւն կիւն իտարէխանէտէն տիշարը չըգմազ, վէ հէր քիմ գացայա եագլարը իտէ, մուամաիլէյհ մութլագա անը կէօրիւր . . .

—Պու սիւվալլէրէ պէն ճէվապ վէրէմէյէճէկիմ . . . պուռլարը Մ. տը Վիլլէրէ իիթապ իթմէլի տիր . . .

Աշիլ Վէրտիէ պիր ազ պաշընը աշաղա էյիպ տիւշիւնմէք կիպի եարտըգտան սօնղրա, գապա պիր սէսլէ տէտի .

—Մատամ Պլանշէ, պու շէյլէր զարիպ տիր . . .

—Էվվէթ բէք զարիպ—թէքրար իթտի տուլ գարը—հաթթա տիյէպլիլիւրիմ քի անլաշըմազ պիլէ . . . իտթըրմա պիր շէյ կէլտի . . . ամմա ճէսարէթ իթմէմ, զիրա էկէր եանրլարագ, սիզին էֆքեարընըզ իւպէրինէ քիւթախնա պիր մուհաքէմէ վէ իճրաի թէէսիր իտէճէք օլուր իտէմ . . . Ֆէնա օլուպ, սօն նէֆէսիմէ գատար պուռնուն իւզէրինէ եանաճաղմ . . .

—Սէօյլէիւնիզ—պաղըրտը պիրտէն պիրէ Ալալըն սէֆիւնէսինին գարտանը սապըգը—սէօյլէյիւնիզ տիյօրմ . . .

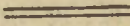
—Բէք էյի, մատամ քի պէնիմ էֆքեարըմը պիլմէք իշիւն ճէպր իտիյօրօ սընըզ, իշթէ պէն տէ սէօյլէրիմ— Հիշ պիր սէս չըգարմայան վէ հիշ պիր նիւ

շանէ պրագմայան պու խրրսըզլարըն վիւնուտի հիշ օլմամըլ օլապիլըր , վէ պէ-
նիմ զաննըմա կէօրէ , Մ. տը Վիլէրին պու կէճէ Բարիզ շէհրինի սիւրթմէսի՝
քէնտի հագզընտա պիր շիւպհէ իթտիրմէմէք վէ հագիգաթը հալտէ ֆաիլի
պուլունտուղու պիր ճինայէթլէ իթհամ օլունմամագ իչիւն օլմալը տըր . . .

— Էվլէթ . . . Էվլէթ . . . պու պու տըր . . . պու օլմալը տըր—տէտի
Մ. Վէրտիէ տէհչէթլի պիր թարզլա վէ օթուրմուշ օլտուղու գօլթուգ սանտա-
լիասընտան գալգարագ—Մատամ, սիզ կէօղլէրիմի աշտընըզ , վէ հագիգաթը հալ
շիմտի կիւնէշ կիպի կէօղիւմէ կէօղիւքիւյօր . . . Ա՛հ , օ հալլազ շարզըն . . .
գըզըմա կէօզ տիքիպ , սանտղըմտաքի ազչէյի շալըյօր . . . պէն շիմտի օ-
նուն կէօղիւնէ կէօրիւնիւր վէ հագզընտան կէլիրիմ . . .

Մ. Վէրտիէ՝ հիտտէթ ու զագապընտան սար սարը քէսլէրէք , գաբուլը
աշտը վէ նէրտիվանա տօղրու սէյիրթտի . Մատամ Պլանչէ տէ տէհչէթլէնիպ
արգասընտան կիտէրէք տիւրլիւ տիւրլիւ սէսլէ շէօլլէ տիմէքտէ իտի .

-- Էօլտիրմէյինիզ . . . Ալլահ աշգընա օլտուն , էօլտիրմէյինիզ . . . օնու
րէզիլ իթմէք քիֆայէթ իտէր . . .

ԻԲ.

ՍԱՆՏԸԳ ՏԷՅԹԵՐԻ

Մ. Վէրտիէ՝ Մօփրօն իլէ միւքեպէմէտէ օլտուղու իչիւն Մատամ Պլան-
չէյի ալըպ կիտէրէք քէնտիսինի շու օսանճ կէթիրիճի գարըտան գուրթարմասը-
նը Լիւսիյէ թափսիյէ իթտիկի զէման պիզ սէ մէրգումէ կէնճ գըզտան այրըլ-
մըշըզ տըր :

Լիւսի պու տուլ գարը իլէ պէրապէր գօնաղըն պէօյիւք կէչչէթլինէ գա-
տար կիթտիքտէն սօնղրա , արգա պիր գաբուտան տիշարը չըգտը վէ ֆապրի-
գանըն իչինտէ իշճի պաշըյը արամազա պաշլատը :

Բիէր Լանտրի՝ մէյուսիյէթիւնտէն նաչի , բահմէթլի Բիլիթօնըն պօշ պուլու-
նան ինինին եանընտա վագը խսյլիճէ սէնէտէն պէրու իգամէթ իթտիկի քիւ-
շիւք պարագայա կիթմիշ իտի . . .

Կէնճ գըզ կէլիպ Բիէրի օրատա պուլտուղունտա , իշճի պաշը էլլէրի իլէ
Եիւզիւնիւ գաբամըլ վէ իչինի շէքմէքտէ պուլունմուշ իտի :

— Է՛ ճանըմ , Բիէր , տօսթում , Եիւրէք ալընըզ—տէտի գըզ օնա բէք թաթ-
լը պիր սէսլէ—էրքէք գըսմը պէօլլէ աղլամամալըտըր . . . սիզի պու հալտէ
կէօրէրէք բէք ֆէնա օլույօրմ . . .

Իթիլյար՝ պաշընը Եգզարը գալտըրընճա , կէօղլէրինտէն եանագլարը իւզէ-
րինէ ազմագտա օլան հարարէթլի կէօզ եաշլարընըն իչինտէն , պագըընտա պիր
չէֆագաթ շիմչիյի բարլատը :

— Ա՛հ , Մատամազէլ , Էկէր պիլէյիտինիզ—տէտի Բիէր քէքէլէյէրէք :

— Պիր գաշ տագիգա էվլէլ պիւթիւն ամէլէլէրիմիզ էօնիւնտէ նէ օլտու իտէ
պիլիրիմ . . .

— Իշթէ օ սէսէսէ մէսնի պէնիմ իշիմ պիթմիշ տիր , Մատմազէլ , զիրա
արթըզ պուրատա տուրամամ , վէս պու էվտէն տէ տըշարը շըզըննա , եաշա-
յամայրպ էօլիւրիւմ . . .

— Վատ խոտրիմ քի պուրատա զալանագօրնըզ . . .

Իշնի պաշը պաշընը սալլայարագ ճէվապ վէրտի . . .

— Հայըֆ , Մատմազէլ , պու տէտիկինիզ միւմքինսիզ տիր . . .

— Բէտէրիմ սիզէ եօլ վէրմէյէ ըազի օլմայաճագ տըր . . .

— Ստիր քեաֆֆէսի պէնիմլէ շալըշմագ իսթէմէտիքէրինսի , լայլաճ ըազի
օլաճագ տըր . . .

— Սրգատաշլարընըզ ֆէնա ատամլար տէյիլ տիր . . . սիզի աճըյաճագ-
լար տըր . . .

— Սահիհ , ֆէնա ատամլար տէյիլ տիր , լաքին էհլի ըրզտըրլար . . .
պուշլար՝ քէնտի արալարընտա լէքէսիզ իյիտ ատէմլէր իսթէրլէր . . . Պէն
անլէրի թագպիհ իտէմէմ . պէն տէ անլէրին եէրինտէ օլա իտիմ էօյլէ եարա-
ճագ իտիմ . . .

— Բիէր , տիյնէյինիզ . . .

— Սիզի տիյնէյորըմ , Մատմազէլ , վէ ճէնապը Հագ քէնտի մէլայըլա-
ընտան պիրինին ազըլ իլէ պանա սէօյլէյօր իթիգատընտա պուլունույօրըմ . . .

— Պանա էմնիէթինիզ վա՞ր մը . . .

Իշնի պաշը էօյլէ պիր պագըլա ճէվապ վէրտի քի , պու պագըլը էն ֆասիհ
իֆատէի շիֆահէյէտէն սէ զիեատէ տէյէրիտի :

Լիւսի թէքրար իտէրէք տէտի . . .

— Քէմալը խալիսէթլէ տօլրու սէօյլէյինիզ . . . ալէյինիզտէ վագը օլան
իթհամաթ նէ տէրէնէ տօլրու իսէ անլատընըզ պանա . . .

Բիէրին ազալարը թիր թիր թիթրէմէյէ պաշայըպ , մէրգումէ կէնն զըզ՝
բէք զայըֆ վէ ալչագ սէսէ սէօյլէնէն շու քէլիմլէրի կիւնպէլա իշիթտի .

— Հէփսի տօլրու տըր . . .

— Տիմէք մահքիւմ օլմո՞ւշմըսընըզ . . .

— Իքի տէֆա . . .

— Վէ սիզ պիր գաթլ . . .

Մատմազէլ Վէրտիէ՝ սէօղիւնիւ պիթիրէմէտի , զիրա տուտագլարը պու
տէհշէթլի քէլիմէյի թէլաֆիուզ իթմէք իսթէմէմէքտէ իտի :

— Էվլէթ , պիր գաթլ ինրա իթմիշ իտիմ—տէտի իշնի պաշը քէքէլէյէրէք օ
Լիւսի թիթրէտի :

— Վէ ֆագաթ—թէքրար իթտի Բիէր շիտտէթլէ վէ տահա զիեատէ գուվ-
վէթլէ—ճէնապը Հագ շահիտ տիր , պու ճինայէթտէ պէնիմ հէման հիշ գա-
պահաթըմ հօգ իտի , վէ պուճուճ միւնագաթընը բէք աղըր օլարագ չէքտիմ . . .

— Իշթէ պէն տէ պուճու իշիւն կէլտիմ . . . —պագըրտը կէնն զըզ—իշթէ
պուճու պիլմէք իսթէրիմ . . . սէօյլէյինիզ պանա նէ՞ իթիզարըսընըզ վար . . .

• պէն սիզէ ինանըըմ . . . էկէր գապահաթսըզ իսէնիզ , հաքիմլէրին իլամը-
նա իթիպար իթմէյիպ պէն քէնտիմնէ սիզէ աֆվ իտէրիմ . . .

— Պէնտէն սիգ բէք հիւզիւնլիւ պիր հիքեայէ թալէպ իտիյօրսընըզ, Մատօ մագէլ . . . սիգէ ճէվապ վէրմէք իշիւն, տէհչէթլի վագապէր խաթըրա կէթիրէճէլիմ . . . վէ ֆագաթ մաէլմէմնունիյէ սիգէ իթաաթ իտէրիմ, զիրա շիմսի եագըն պուլունան շու սօն սաաթըմտա սիգին պանա լանէթ օգուճատըղընըզ վէ պէնտէն նէֆրէթ իթմէտիկինիզի պիլմէքլիկիմ պանա պէօյիւք պիր թէսէլլի օլաճագ տըր . . .

Բիէր Լանտրինին հիքեայէսի պիր սաաթտան գիեատէ սիւրտիւ :

Պու էսնատա Մ. Վէրտիէ՝ քէնտի օտասընա գարանարագ, պագըլարընը օգույանլարըմըզա արզ իթտիկիմիզ տէհչէթլի վէ հիւզիւնլիւ տիւշիւնճէլէրէ տալտը :

Իշնի պաշը՝ հիքեայէսինէ խթամ վէրտիքտէ, Լիւսի տէտի մէրգուճա.

— Բէտէրիմ պուճարըն քեաֆֆէսինի պիլի՛ր մի իտի . . .

— Էվլէթ, Մատմագէլ . . . օ տա պու հիքեայէսի տիյնէմիշ տիր . . .

— Բէտէրիմ պիր հագիմի շէտիտ տիր, պէօյէ օյմագա տա հագզը վար տըր, վէ սիզի քէնտի հիւրմէթ ու ըիայէթինէ զայրը լալըգ կէօրմէմիշ տիր . . .

— Սահիհ տիր . . . լաքին սի՛զ, Մատմագէլ . . . սի՛րգ—տէտի Բիէր Լանտրի քէքէլէյէրէք վէ պագըլընտա վէ սէսինտէ տէրին պիր հիւզն հրսս իթտիրէրէք :

— Շու շիմտիքի իշիթտիկիմ լագըրտըլարլա սիգէ օլան մուհապպէթիմ ազալմամըշ տըր—ճէվապ վէրտի կէնճ գըզ— ճանէն վէ վիճտանէն թէէյիտ իտէրիմ քի, սիգ գապահաթլը օլմագտան գիեատէ պէտպաթ օլմուշընըզ տըր, վէ պուճտան մատա շէքտիկինիզ միւճագաթ վէ քէֆարէթ՝ գապահաթընըզ կէշմիշ տիր . . . Շիմտի տահա գիեատէ իւմիտ իտէրիմ քի, սիգէ պուրատան եօլ վէրտիրմէյէճէկիմ, զիրա պու քէտէր սիգէ նէ գատար թէէսիր իտէր իտէ, պանա տս օ գատար թէէսիր իտէճէք տիր . . . կէլինիզ պէրապէր կիտէլիմ Մ. տը Վիլլէրի պուլալըմ . . . հիշ շիւպհէմ եօգ տըր քի, օ տա սիզին հագզընըզտա բէք չօգ մէրագ իտէր . . . օ պէն պիր օլուպ ամէլէյի սիզին հագզընըզտա գանարմաեա վէ քէնտի ֆէնա գարարլարընտան վազ կէշիրմէյէ պիր շարէ պուլաճագըզ . . .

Բիէր Լանտրի՝ Լիւսինին թէսէլլի իշիւն քէնտի կէօզիւնէ բարլաթմագտա օլուղու իւմիտ ըլըղընը հէր նէ գատար գայըֆ կէօրմէքտէ իտի իսէ տէ, եինէ օ իւմիտէ պաղլանմագ իսթէր իտի :

Մէրգուճ՝ գըզըն արգասընտան իտարէխանէյէ կիթտի, վէ Մ. տը Վիլլէր՝ Լիւսինին հըմայէ իթմէք իսթէտիկի ատէմին իւզէրինէ տիւշիւնմէք իշիւն քէնտի տէրտ ու միհնէթլէրինի ունութմաեա շալըշտը :

Պուճար պիր գարար վէրիպ պու գարար մուճիպինճէ, ազլամ ֆապրիգա պօշանմագտան էվլէլ Անտրէ՝ քեաֆֆէյի ամէլէյի թօրլայաճագ, Բիէր Լանտրինին իքի գապահաթ իլէ իքի մահքիւմիյէթինին քէտէրնաք հիքեայէսինի նագլ իտէճէք, վէ Մատմագէլ Վէրտիէնին նամընա օլարագ, քէնտիլէրինտէն էլլէրինի մէրգուճ իսթիյարա ուզաթմալարընը վէ անըն ալէյհինտէ հատըղ հիսապսըզ

պիր միւսնազաթ իլամը վերմէմիլ շլան ատալէթը պէշերիյէտէն տէ զիեատէ սերթ վէ շէտիտ օլմամալարընը թալէպ իտէճէքմիլ . . .

— Եարընըզ պունու, Միւսիւ Անտրէ-զաղըրտը կէնճ գըզ- վէ շիւպէէ եօգ տըր քի, պէօյլէ պիր տավանըն ալօգաթը թէմամըլլա դալիպ օլանազ տըր . . .

Իշնի պաշը՝ շիմօի հէման պիր հագիգաթը հալ սուրէթինի պլան պու իւմիտտէն ճանլանարագ, քէնտի համիլէրինէ՝ քէսիք քէսիք լագըրտըլար իլէ վէ կէօզ եալարը իլէ պէյանը թէշէքքիւր իթմէքտէ, վէ Անտրէ իլէ Լիւսինին էլլէրինի էօքմէքտէ իտի :

Լիւսի՝ օ արա բէնչէրէլէրին պիրինէ տօղրու պագմագտա օլտուղունտան, պիրտէն պիրէ շէօյլէ պաղըրտը :

— Իլթէ բէտէրիմ . . . ներտիվէնտէն աշաղը էնիյօր . . . ավուտան կէշիյօր . . . քէօչկէ կէլիյօր . . . եիւզիւ տէ նա՛սըլ սօկուն տըր . . . նէ՛ գատար տա հիտտէթլի կէօրիւնիւյօր . . . տճապա պիր շէյտէն խապէրի՞ մի վար . . . աման Ալլահ . . . գօրգույօրըմ . . .

— Սիզին գօրգաճագ նէնի՞զ վար, Մատմազէլ-մըրըլտանտը Անտրէ տը վիլէր եիւզիւ սօլմուչ օլտուղու հալտէ-սիզին պիր գապահաթընը եօգ տըր . . . տէհչէթլի պիր մէսուլիյէթի իշ եէրինէ գօյմատըլըմ իշիւն պէնի թէքտիր իտէճէքլէր, սիզէ պիր շէյ սէօյլէմէյէ հաօլարը եօգ տըր . . . էկէր բէտէրինիզ հէր շէյի խապէր ալմըլ իտէ, մումաիլիյհին հագգը թանըր օլտուղունու պիյտիկիմտէն, ումմամ քի, սիզին հագգըմտա կէօթէրմէկէ թէնէզզիւլ իթտիկինիզ բէք պէօյիւք պիր աֆիվ վէ մերհամէթի սիզէ գապահաթ ատտ իթսին . . .

Լիւսի ճէվապ վէրէճէք վագթ պուլամատը, զիրա Մ. Վէրտիէ իտարէխանէիին էշիկինտէն իշէրի կիրիյօր իտի . . .

Մումաիլէյհ՝ նիհայէթ տէրէճէ խըրայանարագ խանէսինին ներտիվէնչէրինտէն աշաղը էնտիքտէն սօնղրա պիրտէն պիրէ իրատէթինի էլէ ալմըլ վէ քէսպը սիւքիւնէթ իտէրէք քէնտի քէնտիյէ շէօյլէ սէօյլէմիլ իտի :

— Իըրօլը ատէմ սէրխօշ ատէմէ պէնզէր . . . նէ քէնտիսինէ վէ նէ սա իրլէրինէ մալիք օլամազ . . . քէսպը սիւքիւնէթ իտէլիմ . . . սօուզ գանլը պուլունալըմ . . . պէօյլէ եաբարսամ օ սէֆիլ հալլազը տահա էյի սըզըլտըրըպ թէփէլէյէպիլիրիմ . . .

Պու միւլահագասընըն իւզէրինէ, ավուտան կէշտիկինտէ աղըր եիւրիւմէյէ պալլամըլ իտի . լաքին եիւրիւյիւշիւնտէքի պիշիմօիզլիք, լէհճէսինտէքի ալթիւսթիք, վէ կէօզլէրինտէքի աթէշֆիշանլըգտան՝ անըն ըուհընտա տէհչէթլի պիր պօրա պուլունտըղը անլաղըլմագտա իտի :

Հիշ պիր սէօզ սէօյլէմէքսիզին իտարէխանէյէ կիրտի, վէ կէօզլէրինի՞ տէհչէթլի պիր թարգտա պիր Անտրէ տը վիլէրին իւզէրինէ, պիր Լիւսինին իւզէրինէ տիքտիքտէն սօնղրա, իշնի պաշըյա տէօնէրէք գապա վէ ալլազ պուլազ պիր սէպէ տէտի .

— Տիւարը չըզընըզ . . .
— Լաքին . . . էֆէնտիմ . . . —տէտի Բիէր Լանտրի քէքէլէյէրէք :

Մ. Վէրտիէ էմբ իտեր պիր հարեքէթը մաղրուրանէ իւէ էլինի դարույա
աօղրու ուզատարագ, պիր թալըը ամիրանէ իւէ թէքրար իթտի .

—Տիշարը չըզընը տէյօրըմ . . .

Իթթիյար՝ պաղընը էյերէք իթաաթ իթտի , լաքին քէնտի քէնտինէ տէտի .

—Պէն տէ Լիւսի կիպիյիմ . . . գօրգույօրըմ . . . աճապա նէ՞ օլտճագ .

. . . աճ, ուզաղա կիթմէյէճէկիմ . . .

Մ. Վէրտիէ՝ դարույը իշճի պաչընըն արգասընտան գաբայըպ , օտանըն օր-
թասընտա այագտա վէ գըմըլտանմազ պիր հալտէ վէ գօլլարընը կէօյսիւնին իւ-
զերինտէ խաչվարի պաղալարագ տուրտու : Կէօզլէրինտէն ճանապարհարա մախ-
տուս պիր աթէշ լէմէան իթմէքտէ օլուպ , շարուգ շարուգ նէֆէս ալըպ վեր-
տիկինտէ հէմ ֆըսլամագտա վէ հէմ տէ պրուընըն տէյիքլէրի աչըլըպ գաբան-
մագտա իտի . իւսթ տուտաղը տա պիր նէվի տընըր կիպի թլիթրէմէքտէ իտի :

Լիւսի իքի տտըմ իլէրիյէ վարըպ ալագճա պիր սէսլէ «պապաճըղըմ» մը-
րըլտանտըղընտա, Մ. Վէրտիէ սուս օլմասընը էմբ իթտի, վէ եազը խանէյէ տօղ-
րու կիտէրէք , հէր վազթ սանարգքեարըն օթուրտուղու գօլթուգ սանտալիա-
սընա տիւշտիւ գալըր :

—Տէֆթերէրինիզի կէօսթերին պապալըմ, Մ. տը Վիլեր-տէտի Մ. Վէր-
տիէ պիր գաչ տագիգա սօնղրա :

—Իշթէ , էֆէնտիմ . . .

—Տիւն ազչամ սանտըգտա նէ՞ գատար ազչէ պուլուճաճագտը . . .

—Եէթմիշ պին ֆրանգ , էֆէնտիմ . . .

—Նէ՞ գատար թէէտիյէ իտէճէքտինիզ . . .

—Ալթմըշ իւշ պին . . .

—Թէէտիյէ իթտինի՞զ մի . . .

—Էվվէթ , էֆէնտիմ . . .

—Բօլիցալար նէ՞րէտէ . . .

—Իշթէ բօլիցալար . . .

—Սանտըգտա եէտի պին ֆրանգ գալմըշ օլաճագ տըր . . . Պու եէտի
պին ֆրանգ պանա լաղըմ տըր . . . վերսէնիդէ պանա . . .

Պու տագիգայա գատար Լիւսի վէ Անտրէ, իլք ազչամքի ֆէլաքէթին հէ-
նուզ Մ. Վէրտիէյէ մալիւմ օլմատըղընա տաիր ճիւզի պիր իւմիտտէ պուլուճու-
յօրլար իտի :— Մ. Վէրտիէնին թէլաֆֆուզ իթտիկի պու սօն քէլիմէ օ իւմի-
տի տէ պօշա չըգարտը վէ կէնճ գըգա տէհչէթլի պիր սատէմէ էնտիրտի . մէր-
գումէ գըզ իտէ , մալիւմիւմիզ օլտուղու վէճհլէ , պու ֆէնա խապէրի քէնտի-
սի բէտէրինէ վէրէրէք , անըն եիւրէյինի ալմագ նիյէթինտէ իտի :

Լիւսի պու մէնհուս սըրըն քի՞մտէն մէյտանա չըգտըղընը քէնտի քէնտինէ
անլամանա մէրագ իթմէքսիզին, եազըլտանէնին եանընա գատար իլէրի կիթտի վէ
Մ. Վէրտիէնին պիր էլինի թութմանա չալըշտը :

Մ. Վէրտիէ իտէ հալվանճա պիր թարգտս րէտտ իթտիկինտէ , մէրգումէ
ղըզ քէքէլէյերէք շէօյլէ տէտի .

—Աճ, պապաճըղըմ , պանա սէրթլիք իթմէյինիզ , րէճա իտէրիմ . . . լէհ-

Տէնիզ պէնի գօրգուտույօր . . . պէնի պիր եապանճը , պիր տիւշման կիպի էօթէյէ իրթիյօրսընըզ . . . անըլընըզ պիզի . . . շիմտի հէփսինի սիզէ իգրար իտէճէյիզ . . .

Ֆապրիզանըն սահիպի՝ ճէհէննէմտէքի իպլիպէրէ մախսուս պիր թէպէսս սիւմէ կիւլիւմսէտիքտէն սօնդրա տէտի .

— Պու կէճէ դացամտան խըրօղղըզ օլտուղունը՞ մը իգրար իտէճէքսինիզ . . . օնու պէն պիլիրիմ , սիզ կէճ գալտընըզ . . .

Լիւսի լազըրտը իթմէք իսթէտիկինտէ Մ. Վէրտիէ էմր իտէրճէսինէ շէօլէ սէօլէտի .

— Սուս օլունուզ , շիմտի պէն սիզէ սէօլէմէյօրըմ . . . սըրա սիզէ կէլս տիքտէ օ վազթ սիզ ճէվապ վէրինիզ . . .

Պունու տէտիքտէն սօնդրա Անարէ տը Վիլէրէ տէօնիւպ սէօղիւնէ տէվամ իթտի .

— Էֆէնտի , սիզին էֆքեարընըզճա պիր սանտըգքեար՝ քէնտիսինէ թէվտի օլունան մէպալիղին մուհաֆըզը թապիտի՞ մի տիր :

— Էվվէթ , մուհաֆըզը տըր , էֆէնտի . . .

— Պու մէպալիղէ մէսո՞ւլ մը տըր . . .

— Պունա շիւպհէ եօգ տըր . . .

— Նամուսունա լէքէ կէթիլմէմէք իշիւն քէնտի էլինտէ պուլունան ազշէյի կէճէ կիւնտիւզ կէօղէթլէմէկէ մէճպո՞ւր մը տըր . . .

— Էվվէթ , էֆէնտիմ . . .

— Սիզին դացանըզտա տիւն ազշամ եէթմիշ պին ֆրանգ վար իտի . . . Պու կէճէ պու ճէսիմ մէպլաղը շալտըզլարը վազթ սիզ նէ՞րէտէ իտինիզ , էֆէնտի . . .

ԻԳ.

ԻԹՂՍ

Անարէ պաշընը էօնիւնէ էյտի վէ սիւքիւթ իթտի :

— Նէրէտէ իտինիզ—թէքրար իթտի Մ. Վէրտիէ քէսիք վէ թէհտիտամիզ պիր սէսլէ :

— Մէրհամէթ իտինիզ , էֆէնտի—տէտի տէլիգանը քէքէլէյէրէք :— Պիլիրիմ , պիլիւմիլէ վէզայիֆիմին էն մուգատտէս օլանընը իհմալ իթտիմ , լաքին թարաֆընըզտան կէօրմէյէ միւսթահազ օլտուղում թէքտիրլէր՝ վիճտանըմըն պանա խըթապ իլլէտիլի թէքտիրլէրին եանընտա պիր շէյ տէլիլ տիր . . .

— Իմտի օտանըզտա տէյիլ մի իպինիզ . . .

— Իսա՛յր , էֆէնտիմ . . .

— Սասթ դաշտա՞ տիշարը շըգտընըզ . . .

— Լլգշամ սասթ սօգուզտա . . .

— Սասթ դա՛շտա էվէ կէլտինիզ . . .

—Սապահ շաֆագ սէօքտիկի վազթ . . .

—Կէճէյի նէրէտէ կէչիրտինիզ . . .

—Ֆրէր-Բրօվանս լոգանթարնտա . . .

Մ. Վէրտիէ՝ հիտտէթլէ հուճրուղընը եազըխանէնին իւզէրինէ վուրտու , վէ աճը պիր իսթիհզա իլէ պաղըրտը .

—Շիւպհէ եօգ տըր քի , պիր տէրնէքտէ պուրուճմադտա իտինիզ . . . պէօյլէ տէրնէքլէր մէսարիֆինի թէսվիյէ իթմէք իչիւն մասըընը քիֆայէթ ի տէնր մի . . .

Անտրէ գըբ գըրմըզը քէսիլիպ շիտտէթլէ շէօյլէ ճէվապ վէրտի .

—Խայր , էֆէնտիմ , պէնիմ գապահաթըմ զաթէն աղըր տըր , պիր գաթ տահա աղըրլաթմագ իգթիլա իթմէզ . . . պաղը միւթէպէր գէվաթըն տապէթիինի գապուլ իթմիլ իտիմ . իսթէրսէնիզ անլէր շէհատէթ իտէր . . .

Մ. Վէրտիէ պաղընը սալատը վէ Անտրէ իլէ Լիւսիտէն կիւճպէլա իլիտիւ լէճէք տէրէճէտէ ալշագ պիր սէպլէ շէօյլէ մըրըլտանտը .

—Պու շահատէթ պէնիմ էօնիւմտէ բարա իթմէզ , հայլա՞զ շարգըն . . .

Պատէհու պիր ազ տահա եիւքսէք պիր սէպլէ տէվամ իթտի .

—Տիշարը չըգմազտան էվվէլ գարուլը գարամըլ . իլ իտինիզ :

—Էվվէթ , էֆէնտիմ , վէ իքի տէֆա քիլիթլէմիլ իտիմ . . .

—Էյ , քէօչիւն գարուսընը . . .

—Օնու տա գարամըլ իտիմ . . .

—Էմի՞ն մէսինիզ . . .

—Բէնտիմին վիւճուտը կիպի :

Մ. Վէրտիէ այաղա գալգտը , իտարէխանէնին գարուսուընը աշտը վէ տիգ-գաթը թամմէ իլէ քիլիտի եօգլատը :

—Հիչ պօզուլմամըլ-տէտի :—Սանտըղըն անախթարընը վէրինիզ պանա . . .

Անտրէ սէս չըգարմադսըղըն անախթարը օնա վէրտի :

Աշիլ Վէրտիէ գացանըն բիրինճ վէ շէլիքտէն մամուլ գարուսընը աչըպ իւ շէրիսինէ պիր նազար աթտը վէ քիւֆիւրլէր իտէրէք կէրի կէրի կիթտի :

—Չըղտա՞ն-պաղըրտը տէհչէթլի պիր հիտտէթ ու զազապլա-չըղտան տա եօգ տըր . . . Պանգնօթլարըմը շալտըզլարը էլվէրմէյօր իտի կիպի , էվրագըմը տա սըրգաթ իթմիլլէր . պու էվրագըն իսէ պանա բէք զիեատտէ տէյէրի վար իտի . . .

Վէ սօլկուճ պէյնզ իլէ վէ թիթրէյէրէք քէնտիսինէ պազմագտա օլան Անտրէյէ տէօնէրէք , իլավէ իթտի .

—Էվրագը՞ նէ եարաըլար , էֆէնտի . . . ճէվապ վէրինիզ . . . նէ՞ եարա-տըլար . . .

—Պանա նէ՞ սօրույօրսընը-ճէվապ վէրտի տէլիգանլը քէքէլէյէրէք վէ էնտ պէնտ օլարագ-սիգէ նէ՞ ճէվապ վէրէպիլիրիմ . . .

Պու տէֆա տախի Մ. Վէրտիյէ տէրհալ սօուգ գանլըլըլ էլէ ալարագ , տէհչէթլի պիր իսթիհզա իլէ տէտի .

—Տօղրուտըր . . . տօղրու տըր , պիլմէզսինիզ . . .

Պու լազբըրտըլարըն իւզէրինէ օրթալըզա պիր սուսլըզ հիւքմ իթտի :
Լիւսի տույույօր իտի քի նէֆէսի քէսիլիպ , այաղընըն ալթընտան
տէօչէմէ տէ կէօչիւպ զայպ օլույօր իտի :- Անտրէ տէհէթլի պիր բիւյա կէօր-
մէքտէ օլտուղունա վէ անգարիպ պու բիւյատան ույանանալընա քէնտու քէն-
տուլի գանտըրմաղա չալըլույօր իտի :

Մ. Վէրտիէ քէլամընա տէվամ իթտի .

— Նասըլ քի կէօրիւյօրսընըզ , էֆէնտի , նէ պու գացա զօրլանմըլ վէ նէ
տէ իտարէխանէնին գարուսունա էլ տօգանտըրըլմըլ տըր . . .

Անտրէ թէքէլիւմ իգթիտարընը զայպ իթմիչ կիպի պիր հալտէ պուլուն-
տուղունտան , էվվէթ տիմէք իւզրէ պաշըլա պիր էլարէթ իթտի :

— Կէչէն ազչամ պիր ազ վագթ անախթարլարը աճապա պիր եէրտէ ու-
նութտունուզ , պիր շէյ մի էարտընըզ —տէվամ իթտի Մ. Վէրտիէ :

— Խա՛յր , էֆէնտիմ . . .

— Անախթարլարը քիմսէյէ վէրտինի՞զ մի . . .

— Խա՛յր , քիմսէյէ տէ վէրմէտիմ . . .

— Եանընըզտան չալտըլա՞ր մը . . .

— Խա՛յր , էֆէնտիմ . . .

— Լաքին սըրգաթըն վագը օլտուղունա հիչ շիւպհէ եօգ տըր . . . հիչ
պիր եէրի գըրմագսըզըն իտարէխանէյէ կիրմիչէր . . . հիչ պիր եէրինի զօրլա-
յըպ զէտէլէմէքսիզին գացայը աշմըլ վէ սօյմուչլար . . . պու իքի խուսուս
տա նա՞սըլ օլապիլմիչ տիր . . .

— Սախթէ՞ անախթարլար օլտուղունա հիչ շիւպհէ եօգ տըր-մըրըլտանտը
տէլիգանըլ :

— Սախթէ անախթարլա՞ր մը-թէքրար իթտի Մ. Վէրտիէ-պէօյլէ իաթէրսէ-
նիզ , բէք էյի , բազի օլուրըմ . . . լաքին սախթէ անախթարլար էարմագ ի-
չիւն էն մահիր խըրսըլար պիլէ անախթար տէլիկինին բէսմինի ալմալը տըրլար . . .
իմտի պու օտա սիզին մագամը մէմուրիյէթիհիզ տիր . . . պուրատան պիր եէ-
րէ կիթմէզսինիզ . . . պուրատա պուլունմատըլընըզ վագթ տա օտայը աշըգ
պրագմագսընըզ . . . պու հալտէ անախթար տէլիկինին բէսմի սիզին էօնիւնիզ-
տէ ալընմըլ տըր . . . սանտըղա քիմի՞ն էազլաշտըղընը կէօրտիւնիւզ . . . քի-
մի՞ իթհամ իտերսինիզ . . . քիմի՞ն իւզէրինէ շիւպհէնիզ վար տըր . . .

— Հիչ քիմսէնին . . .

— Նէ՞ . . . շու սօն կիւնլէրտէ եանի խըրսըլըղըն վուգուընտան էվվէլքի
կիւնլէր կէօղիւնիզէ հիչ շիւպհէլէնէճէք պիր շէյ իլիշմէտի մի . . .

— Հիչ պիր շէյ . . .

— Էլհասըլ պու զարիպ , անլաշըլմագ , վէ իշիտիլմէմիչ վագաա հագգընտա սիգ
նէ՞ իյգահաթ վէրիւսինիզ . . .

— Պիր իյգահաթ վէրէմէմ . . .

— Սագընընըզ , զիրա չէքինտիկինիզ պու իյգահաթը թալէպ իթմէյէ հագ-
գըմ վար տըր , վէ թալէպ իտերիմ . . .

— Ա՛հ , էֆէնտիմ , իմքեանը օլմայան շէյին գարլըսընտա նէ՞ էարապիլի-

քիմ . . . պաշտմ տեսնէյօր , զիհնիմ դարըջօր , վէ պէնի իհամա իտէն գտ-
րանըղըն իչինտէն աճապա տէլի՞ մի օլույօրըմ տէյու քէնտի քէնտիմէ սիւվայ
իտէյօրըմ . . .

— Է ճանըմ , պէն—պաղըրտը Մ . Վէրտիէ կիւրիւթիւլիւ պիր սէսլէ—պու
գարանըղը ըըզը պուլույօրըմ . . . շիւպհէսիգ սիզ պէնի քէօր դանն իտիյօր-
սընըզ . . . էյի կէօրիւյօրըմ քի սիզ պէնի ալտատըյօրսընըզ . . . սիզին չօլ-
ըազ տօլապլարընըղըն հիչ պիրինէ պէն ալտանմամ . . . հէր եալանընըղը ֆարգ
իտէրիմ . . .

Անտրէ՛ գարըսընտաքինին եիւզիւնէ էօյլէ պիր պագտը քի պու պագը-
տա բէք տէրին պիր հայրէթ կէօրիւնմէքտէ իտի . . . Օ լազըրսըլարըն մէա-
լինի հէնուզ անլամամագտա իտի :

— Պէնիմ եալանլարըմ—թէքրար իթտի—պէնիմ եալանլարըմտա՞ն պահս իթ-
տինիզ . . .

— Պէն հէփսինի պիրիւրիմ—տէվամ իթտի խանէ սահիպի—պէն օրատա սագ-
լամարագ , կիճէ իչէրի կիրէն խըրսըզըն եարտըղը իչի կէօղիւմէ կէօրմիւշ կի-
պիյիմ . . . սիզ օրատա տէյի՞ իտինիզ . . . Պու օլապիլիր . . . պաշգա եէր-
տէ պուլուճանըղա պիր շէյ տէնմէզ . . . Էկէր սիզին էլէրինիզ գացայա
եագլաշմամը իտէ , անաթարլարընըզ . . . իչի կէօրէպիլմիլէր տիր . . . սիզ
խըրսըզըղըն ֆարիտ տէյիլսինիզ , լաքին անըն եաթաղըսընըզ . . .

Անտրէ տը Վիւէր կէրի կէրի կիթտի—եիւզիւնտէ թարիֆի նագապիլ պիր
տէհէթ վէ մէյուսիյէթ էմարէսի կէօրիւնտի : Սաղ էլինին բարմաղլարը սըզը
սըզը գարանարագ , կէօմէյիլի եըրթտըլար , թըրնագլարը կէօյիւնիւ գանաթ-
տըլար , վէ ճան շէքիչէլէրին խըրըթըսընա պէնզէր պօղուճուզ պիր սէսլէ
Անտրէ շէօյլէ մըըլտանտը .

— Եա Բապպիմ , պէնի՛ իթհամ իտիյօրլար . . .

— Պապաճըղըմ . . . պապաճըղըմ—քէքէլէտի Լիւսի ,—պու տէտիկինիզ տէհ-
շէթլի տիր . . . պապաճըղըմ , պուճու հիչ տիւչիւնմէտէն սէօյլէյօրսընըզ . . .

Մ . Վէրտիէ՛ եինէ պիր թավըլ ամիրանէ իլէ կէնճ գըզը սուս իթտի , վէ
Անտրէյէ խիթապէն սէօղիւնէ տէվամ իթտի .

— Տէյօրսընըզ քի պէն սիզի իթհամ իտիյօրըմ . . . իյա՛յր , էֆէնտի . . .
իչ աչիքեար մէյտանտա տըր , պէն նէ՞ եաբայըմ . . . իչին պու տէրէճէ ա-
շիքեար օլտուղու իչիւն սիզ սըզըլուպ էզիլիյօրսընըզ . . .

— Էլտիւրիւնիզ պէնի—պաղըրտը տէլիգանը էլէրինի սըգարագ—էօլտիւրիւ-
րիզ պէնի . . . լաքին նիչիւն պէնի պէօյլէ թահգիր իտիյօրսընըզ . . .

— իյա՛յր , էֆէնտիմ—թէքրար իթտի Մ . Վէրտիէ—պէն սիզի էօլտիւրմէյէճէ-
կիմ . . . Հիչ քիմսէնին քէնտի քէնտույէ իճրաի առալէթ իթմէյէ հագղը եօգ
տըր . . . պուճտան մատա սիզի՛ վէֆաթընըզ պանա ֆարտէսիզ տիր . . .
կէօրմէյօրմըսընըզ , պէնտէ հիչ հէյէճան ու խալէճան եօգտըր . . . սալա մէ-
րագ իթմէյօրըմ . . . օրթալըղը վէլվէլէյէ վէրմէքտէն գօրգարըմ , իսթիրա-
հաթը սէվէրիմ , վարսընլար առալիյէ մէմուրիյնի ումուճըն ինթիգամընը սըսըն-
լար . . . Պու ֆէնա մէվգիտէն գուրթուլմագ հէնուզ սիզին էլինիզտէ տիր . . .

• • • Իշխնիզ մէյտանա չըգտը • • • Եկէր իսթէրսէմ, իշխնիզ պիթմիշ կիւն տիր •
 • • • Մսւլազաֆ պիբ Գժոսր Գերոննիստ արեմ Կուլանան պիբ Խանէպէն Կէթէ Խըբ-
 աըղլէ Եթիշ սիզին իշխնիզ աչըզ պիր շէյ տիր, քիւրէք ճէզասը սիզի իշխն հազըբ
 տըբ • • • Է ճանըմ, եթմիշ պին ֆրանզլա չըգտանը պանա իատէ իտինիզ, վէ
 եէմին իտէրիմ քի ալէյհինիզտէ շիքեայթ իթմէմ • • • եէմին իտէրիմ քի
 եազանըզը պըրազըբըմ, կիտինիզ պաչգա եէրտէ պու սէնասթը իճրա իտինիզ •
 • • • Տիւշիւնիւնիւզ, Էֆէնտի • • • ճէվասյ վէրմէզտէն Էվվէլ տիւշիւնիւնիզ •
 զիրա պու թէքլիֆլէրի արթըզ պիր տահա եարմահաճաղըմ • պիր ազ կէշինճէ
 կէճիքմիշ օլաճագսընըզ • • •

— Թէքրար սէօյլէյիմ միտէտի Մ • տը Վիլէր քէքէլէյէրէքպէն պիր
 գապահաթ • • • պէօյիւք պիր գապահաթ իշլէտիմ • • • պէնիմ հիճասյ վէ
 նէտամէթիմ տէ բէք պէօյիւք տիր Էլաքին • • •

— Պէն սիզին բարազ էօնիւնտէ կիպի կիւնահլարընըզը սէօյլէմէնիզի իս
 թէմէյօրըմտէտի ֆապրիգա սահիպի պիրտէն պիրէ, տէլիգանլընըն սէօզիւնիւ
 քէսէրէքպէն իսթէյօրըմ քի, ալտըզլարընըզը իատէ իտէսինիզ :

Անտրէ տիրիտի վէ շէօյլէ պաղըբտը •

— Ա՛, արթըզ չօզ օլտու • • • պիր խայլի տազիգա սիզէ մահճուպի-
 յէթ կէօսթէրտիմ իսէ տէ, արթըզ շիմտի գապահաթլըլարա պէնդէյէճէյիմ • •
 • • • հիտտէթիինիզէ, թէքտիրլէրինիզէ միւսթահազըմ • • • Լաքին թահգիրինիզէ
 իսյր • • • պէն Էհլի ըրզ պիր ատէմիմ • • • սէվասպըզը աճվալիմտէ հիշ պիր
 գուսուրում եօզ տըբ քի, սիզին պէօյլէ նալայըզ շիւպհէլէրլէ պէնի լէքէտար
 իթմէյէ հազգընըզ օլտուն • • • պիր տահա պէնի խըբսըզ թէսմիյէ իթմէյէ-
 ճէքսինիզ, սնլասընըզ մը, պունու սիզէ մէն իտէրիմ • • •

— Չօզ էլֆազ իսթէմէզտէտի Աշիլ Վէրտիէ սօուզ պիր գան ըլա Էթեա-
 ղըտլարլա ազչէյի կէրի վէրէճէքմիսինիզ, հէ՞ եօզ, ճէվասյ վէրինիզ • • •

— Էֆէնտի • • •

— Վէրմէք իսթէմէզսինիզ • • • բէք էյի • • • արթըզ պէն եարաճաղը-
 մը պիլիրիմ • • • օն տազիգատան սօնղրա թէչէքքիսամէմ պուրատան միւստա-
 ին ումումիյէ կիտէճէք տիր • • • վազթ սիզ կիտին հէյէթը ասլիյէ իլէ գօզու-
 նուզու բայ իտին • • •

Աշիլ Վէրտիէ այազա գալըզպ կիթտի սըրթ իւսթիւ գաբույը աշտըզտան
 սօնղրա իլավէթէն տէտի •

— Վէ շիմտի արթըզ խըբսըզ պիրիսինին խանէմտէ պիր տազիգա պիլէ
 գալմասընը իսթէմէտիկիմտէն, սիզի գօվարըմ • • • կիտինիզ, Էֆէնտի, վէ Է-
 կէր եարապիլիրտէնիզ, սազլանընըզ • • • պէն ումուրումտա իթմէմ • • •
 ճիէհէննէմին տիպիւնտէ օլասնըզ, եինէ զապրթա մէմուրիյի սիզի պուլապիլէ-
 ճէքլէր տիր • • •

Անտրէ ճէվասյ վէրմէք իսթէտի • • • Լաքին պէյհուտէ չալըյտը • • • տի-
 լի թուրուլմուշ, աղըբ աթէշլէր իշինտէ օլարազ գուրումուշ, պօղազընտա նէ-
 ֆէս գալմամրշ օլտուզունտան, հիշ պիր սէօզ սէօյլէյէմէտի, հաթթա ինսան
 սէսինէ պէնզէր պիր սէտա տախի չըգարամատը :

Պիր ազ սօնդրա Անտրէ՝ Մ. Վէրտիէնին իւսթիւնէ տիւշիւպ, երկրիւնէ սիւլէ վուրմագ, անը գըզարըմագ, վէ նիհայէթ իթտիկի հագարէթի գան ի- շինտէ եըզամայա անը մէճպուր իթմէք նիյէթինտէ պուլունտու . . .

Շիւպհէտիզ պունու եարմագ իւզրէ իտի, լաքին պիրտէն պիրէ Լիւսի կէօ- զիւնէ իլիշտի քի, քէնտինտէն պիխապէր պիր հալտէ պուլունմագտա իտի :

— Խա՛յր-տէտի քէնտի քէնտինէ—խա՛յր, պու գըզըն բէտէրինի էօլտիւրմէ- յէճէկիմ . . . հալընըզ պէն էօլէճէյիմ . . .

Պատէհու պաշընըն տէօնտիւկիւնիւ հըսս իտէրէք, վէ երկրիւնիւ էլլէրի իլէ գարայարագ քէօշքտէն տիշարը ֆըրլասը :

Մ. Վէրտիէ՝ արգասընտան գարույը գարատը վէ Լիւսի իլէ եալընըզ գալտը :

Ավլուտա քիմսէ եօզ կիպի իտի : Անտրէ՝ շիտտէթը մէյուսիյէթինտէն նա- յի քէնտինի զայպ իտէրէք վէ պունտան պէօյլէ քէնտուսինին եաշամասը տա միւմքինտիզ օլտուզունու քէնտի քէնտինէ հիւքմ իտէրէք, պիր տազիգա զայպ իթմէքսիզին հայաթընա խիթամ վէրմէք իսթէտի :

Պու էֆքեարլա Անտրէ ըըխթըմա չըզան արապա գարուսունա սօզրու գօշտու, լաքին օրայա սօզրու պիր գաշ ատըմ ալըր ալմագ, պիր էլ՝ անըն գօլունտան թութտու, վէ պիր սէս՝ եալվարըրճասընա պիր թէլաֆֆուզլա տէտի .

— Միւսիւ Անտրէ, ըէճա իտէրիմ, տուրունուզ վէ պէնի տիյնէյինիզ :

Մէրգում տէրիգանըզ պէլքի տէ պու ըէնայա ասլա էհէմիլյէթ վէրմէյէ- ճէքտի, լաքին օ էլ գուվվէթիլ օլտուզունտան, իլէրի կիտէմէտի :

Անտրէ՝ պիրտէն պիրէ արգասընա տէօնիւպ, Բիէր Լանտրինին սօլլուն վէ տիւշիւնճէլի չէհրէսինի կէօրտիւ :

Իշճի պաշը՝ գանն իտէրսին քէնտի հագգընտա վագը օլան արպէտա էս- նասընտան զիեատէ տահա պէօյիւք պիր հէյէճանա միւպթէլա կէօրիւնմէքտէ իտի :

— Նի՛շիւն պէնի պէօյլէ տուրտուրթըյօրսընըզ—սիւվալ իթտի սանտըգքեար պիր ազ էվվէլ թութուլմուզ օլան տիլի շիմտի աշըլարագ :

Բիէր՝ պու սիւալէ ճէվապ վէրէճէք եէրտէ քէնտիսի սօրոշտուրարագ տէտի .

— Միւսիւ Անտրէ, նէ՞րէյէ կիտիյօրսընըզ :

— Սիգէ՞ նէ . . .

— Ա՛, Միւսիւ Անտրէ, պանա պէօյլէ սէօզ սէօյլէյէպիլի՛րմիտինիզ . . . Պէնի չօզ սէվտիկինիզ իշիւն պէն տէ սիզի պիւթիւն գուվվէթիմլէ սէվէրիմ, վէ հէր նէ շէյ սիզէ թաալլիւզ իտէր իտէ, պէն տէ օնա ալագատար օլուրըմ . իմտի նէ՞րէյէ կիտիյօրսընըզ . . . սէօյլէյինիզ, ըէճա իտէրիմ . . .

— Է՛հ, պէն պիլի՛րմիլիմ . . . տիշարը չըգըյօրըմ . . . ըըխթըմըն իւզէ- րինտէ հավա ալմագա կիտիյօրըմ . . .

— Եանի պօզուլմագ իւմիտիլլէ քէնտինիզի Սէն շայընա աթմագա կիտիյօր- սընըզ . . . Պէյազ պիր քեաղըտ իւզէրինտէ օգուտըըմ կիպի, պու տէտիկիմի աշըգտան աշըզա սիզին չէհրէնիզտէ կէօրիւյօրըմ . . .

— Է՛յ պու նէ՞ վագթ օլանագ . . .

— Պու սահի՞ն մի տիր . . .

— Է՛ն, էվլէթ . . . էօյլէ տիր . . . էօլմէք իսթէրիմ . . .

— Էօլմէ՞ք . . . պու եաշտա . . . Նիչի՞ն . . .

Անտրէ էօյլէ պիր դարիպ թարգտա կիւլմէեէ պաշլատը քի, պուենուն տէ-
լիլիք զլավուզը օտուզը իտտաա օլուենուր :

Պատէհու էլինի քէօչկէ տօղուու ուզատըպ շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Պիլմէզսինիզ, իչէրաէ նէ՞ օլտու . . .

— Հէրսինի պիլիրիմ . . .

— Նա՞սըլ . . .

— Բէնչէրէնին եանընտա իտիմ . . . տիյնէյօր իտիմ . . .

— Էօյլէ իսէ օ տտամըն պէնի իթհամ իթտիկինի տույտընը՞ մը . — պանա
խըրսըզ տէտիկինի իչիթտինի՞զ մի . . .

— Էվլէթ . . .

— Է՛յ, տահա նի՞չիւն եաշամամագ իսթէտիկիմին սէպէպինի սօրա՞սընըզ . .

— Էվլէթ, սօրարըմ . . . Կէօրի՞ւյօրմըսընըզ, միւսիւ Անտրէ, պու տինն
եատա էօնիւ սընմագ եալընըզ պիր Ֆէնալըզ վար տըր, եանի էօլիւմ . . .

Ալիմ Ալլահ սիզ գապահաթսըզսընըզ, էյի պիլիրիմ . . . լաքին նէֆսինիզէ սուի
գաստ իտէր իսէնիզ, պու խուսուս սիզին ալէյհինիզտէ պիր տէլիլ օլանագ տըր
. . . Շիւպհէ էօզ տըր քի, հէր քէս շէօյլէ տէյեճէք տիր . Գապահաթսըլէ էրէ,
ծնան էլէնն քէնաթէ քէնաթինէ էօլտէրտէ . . . վէ սայքի հազարը տա օլանագ
տըր . . . Գէնտիինիզի միւտաֆէա իթմէք վէ հազընըզը մէյտանա չըզարմագ
իչիւն եաշամալըսընըզ . . .

— Բէնտիմի միւտաֆէա իթմէ՞ք մի, հազընը մէյտանա չըզարմագ մը .
. . . միւմքի՞ն մի տիր . . .

— Պու կիւն միւչքիւլ տիր, զիրա զահիրտէ սիզին ալէյհինիզտէ ֆէնա տէլիլէր
վար տըր . . . լաքին եարըն պէլքի տէ գօլայլաչըր . . . Ալլահ քէրիմ տիր .
. . . Ճէնապը Հազընն ինայթի պէօյիւք տիր . . . Ֆէնալար տայմա հազըլ
օլամազլար . . .

— Սիզէ ինանմագ իսթէրիմ, Բիէր, զիրա սիզին քէլամլարընը թէսէլի-
պախը տըր . . . լաքին մատամ քի հէր շէյի պիլիրսինիզ, եարընա գատար
պէքլէյեմէյեճէյիմի տէ պիլմէլիսինիզ . . .

— Պէքլէմէքտէն սիզի քի՞մ մէն իտէր :

— Պու էսնատէ Մ- Վէրաթիէ պէնիմ ալէյհիմտէ պիր թէչէքքինամէ հազըր-
լամագ տա տըր . . . պէնի միւտատաի ումումիյէ զամմազլայօր . . .

— Է՛, սօնդրա՞ :

— Պիլհիմլէ զապըթա մէմուրիյի անգարիպ պէնի արամագա պաշա-
յանագլար . . . պէն ախզ ու կիրիֆթ օլուենուպ հապս իտիլէճէկիմ . պէօյլէ
պիր բէզալէթէ տիւչար օլմագտան իսէ, չիմտի քէնտիմի էօլտիւրմէյի թէրճիհ
իտէրիմ : իըրսըզլար վէ գաթիլլէր արասընա գարըչանաղըմ խաթըրմա կէլտիք-
ճէ, գալպիմ ալթիւսթ օլույօր վէ գանըմ տամարլարըմտա պուզ քէսիլիյօր . .

— Էմին օլունուզ , միւսիւ Անտրէ — պաղըրտը իշնի պաղը — պաղընըզա պէօյ-
լէ պիր շէյ կէլմէյէճէք տիր , պէն սիզէ նամուսըմ իւզէրինէ եէմին խտէրիմ ,
վէ սիզ պիլիրսիհիզ քի պէն էհլի ըրզ պիր ատէմիմ . . . Մ. Վէրտիէնին թէ-
շէքքինամէսի միւտտաիի ումուսինին էլինէ վասըլ օլմայաւճազ տըր . . .

— Պունու քիմ մէն խտէճէք տիր . . .

— Պէն :

Անտրէ քէմալը իսթիղրապլա Բիէրէ պագտըգտան սօնդրա , սիւվալ իթտի .

— Ճիտտի՞ մի սէօյլէյօրսընըզ :

— Ա՛հ , միւսիւ Անտրէ — մըրըլտանտը իսթիյար իշնի՝ մուհիպպանէ թէքտիր
խտէր պիր թարգտա — պու սիւվալ՝ պէօյլէ պիր սըրատա սիզին աղզընըզտան իս
շիտիտիկի իշլուն պանա բէք աղըր կէլիյօր . . .

— Սահիհէն պէնիմ սիզին հագզընըզտա շիւպհէմ եօզ տըր , խիտիմ Բիէր ,
լաքին պու շիմտիքի տէտիյինիզ պանա բէք դարիպ կէօրիւնիյօր . . .

— Էվվէթ . . . էվվէթ . . . դարիպ տիր , հագզընըզ վար . . . լաքին
թէէմին խտէրիմ քի սըրֆ հագիզաթը հայ տըր . . .

— Էօյլէ օլտուղու հալտէ Մ. Վէրտիէ իւզէրինէ իճրտի թէէտիր իթմէք
իշլուն նէ՞ վասէթայա մալիքսինիզ պագալըմ . . .

— Պունու պանա սօրմայընըզ , միւսիւ Անտրէ , պէնիմ պու պապտէ ճէվապ
վէրմէմ միւմքինսիզ տիր , զիրա օրթատա պիր սըր վար տըր քի պէնիմ տէյիտիր ,
սէօյլէյէմէմ . . . Անճազ սիզէ թէքրտըր խտէր վէ եէմին էյէրիմ քի , թէշէքքինամէ
կիթմէեէճէք տիր . . . շիմտիքի հալտէ սիզին գօրգաճագ պիր շէյինիզ
եօզ տըր . . . պու սայէտէ կէրի տէօնմէեէ վագթընըզ օլաճագ վէ պէլքի տէ
սուչսըզըզընըզ մէմուլտէն զիյատէ բարլագ սուրէթտէ մէյտանա չըգաճագ տրր
Բիէր Լանտրի՝ պու սօն սէօյլէրի պիր սուրէթը մահրէմանէտէ թէլաֆ-
ֆուզ իթտի :

— Էօյլէ օլտուղու հալտէ նէ՞ իւմիտինիզ վար տըր — սիւվալ իթտի Անտրէ
շիտտէթլէ — պէնիմ զայ ու թէլէֆիմի մուճիպ օլան պու ճինայէթին ֆտիլի հա-
գիզիտի քիմ օլտուղընը պիր աղ շիւպհէլէնի՞յօրմըսընըզ . . .

— Պէլքի տէ զիհնիմաէ պիր շէյ վար տըր , լաքին եէնի էմրէ գատար քիմ-
սէեէ սէօյլէմէյէճէկիմ . . . Պէնտէ օլան իւմիտէ կէլինճէ , պունուն տա նէ
իւզէրինէ մուէսսէս օլտըղընը թէմամըյլա բէք տէ սէօյլէյէմէյէճէկիմ , լաքին
պէնտէն գուվվէթլի օլտուղընա էմինիմ . . . Պօրալը հավալար կէօրմիւշսինիզ
էլպէթթէ , միւսիւ Անտրէ . . . պաղէն էօյլէ տիր քի , կէօք եիւղիւ էն զիյատէ
գարարտըր վագթ , աչըյմասընա էն զիատէ եագըն պուլունուր . . .

— Լաքին պէն նէ՞ օլաճաղըմ . . . Պու խանէնին սահիպի պէնի պիր հայ-
լազ , պիր ճինայէթքեար կիպի շիմտի քէմալը բէզպէթլէ գօվտու . . . Պու-
րատա արթըզ պիր սասթ տուրամամ . . . Նէ՞րէեէ կիտէյիմ , Սլահըմ . . .
Նէ՞րէեէ կիտիպ սագլանայըմ քի , շայէտ սիզին մէմուլինիզին աքսի օլարագ
պէնի արարլար իսէ պուլամասընլար . . .

Իշնի պաղը պիր աղ տիւշինտիքտէն սօնդրա ճէվապ վէրտի .

— Սիզի բէք էմին պիր մահայէ սըղընտըրապիլիրիմ . . . տիւնեանըն քեաֆ-

Ֆէի բօրիւնէրն արասալար սիղի օրատա ասլա պուլամազլար . . .

— Գապուլ իտէրիմ, դապուլ իտէրիմ — պազըրտը տը վիլէր: — Նա՞սըլ մա-

հալ տըր: — Օնու պուլմազ իչիւն շօզ ուզաղա կիթմէեէճէքսինիզ . . . Պէնիմ իգա-

մէթ կեահըմ օլան քիւչիւճէք արշապ գուլիպէ տիր տէտլիլիմ . . .
— Պապրիգանըն օրթա եէրինտէ՛ — տէտի Անտրէ. — պէնի գօվան վէ իթհամ
իտէն ատէմին հէման կէօղիւ էօնիւնտէ . . . պուլնու ֆիքրինիզտէն կէչիրը-

միսինիզ . . .
— Իչթէ թամ պուլնու իչիւն տիր քի օ մահալ էմին տիր . . . Բի՞մ ֆիք-

րինտէն կէչիրըր քի սիզ օրատասընըզ . . . Պէն պու ազլամ սիզէ եէմէք կէ-

թիրըր, վէ եէնի նէլէր օլտուղուլնու սիզէ իսպէր վէրրիմ . . . — Պու միւ-

նասիպ օլուր . . .
— Բիէր, ունուտույօ՞րմըսընըզ քի սիզ պիլէ պէլքի պու էվտէն չըգմաղա

մէճպուր օլաճագսընըզ . . .
— Շիմտիլիք էօյլէ հիչ պիր թէհլիքէ եօզ տըր . . . Մ. վէրտիէ շիմտի

պաղգա շէլէր տիւչիւնտիկինտէն, ամէլէնին պանա գարչը սէօյլէյէճէքլէրի ֆէ-

նա սէօզլէրի տիյնէմէյէճէք տիր . . . Անլէր տէ Մ. վէրտիէնին երւզիւնի ա-

ժըզ կէօրէրէք, էյի պիլիլիմ քի եանաշամայաճաղար . . . Սօնդրա՛. օնու պի-

լէմէմ . . . Ամմա եարըն Ալլահ քէրիմ տիր, կիւն տօղմաղտան նէլէ՛ր սօ-

ղար . . . Ինանընըզ պանա, Միւսիւ Անտրէ, վէ պու թէքլիֆիմի գապուլ

իտինիզ . . .
— Գապուլ իտէրիմ — ճէվապ վէրտի տէլիգանլը :

— Բէք ալա . . . էօյլէ իսէ շիմտի օրայա կիտէլիմ, վէ կիզլի եօլտան սիւ-

զիւլէլիմ . . . Բիմսէ պիզիմ կէշտիկիմիզի կէօրմէյէճէք տիր :

ԻԴ.

ԲԷՏԷՐ ՎԷ ԳԸՁԸ

Բիէր Լանտրի՛ Անտրէ տը վիլէր իլէ պէրապէր, մէրգուլը սագլամագ
իսթէտիկի գուլիպէսինէ գատար կիթտի, պատէհու տէրհալ ալտէթ իտուպ քէօշ-

կիւն բէնչէրէսինին եանընտա էվվէլքի եէրինտէ տուրտու :

Իչճի պաշընըն օրատան ղայպուպէթի վէ մէրգուլ տէլիգանլը իլէ միւքեա-

լէմէսի անճագ պիր գաշ տագիգա սիրմիւշ օլմաղլա, տուրտուլը եէրտէն

քէօշկիւն իչինտէ նէ օլուպ օլմատըղընը կէօրմէսէ պիլէ իշտէպիլիլի իտի :

Պապրիգանըն սահիպի՛ Անտրէնին արգասընտան գաբուլը հըզ իլէ գարա-

տըզտան սօնդրա, Լիւսինին, օրատա օլտուղընը պիլէ ֆարգ իթմէյէրէք, կէլտի
եազըրիանէնին արգասընտա օթուրտու . . .
Պրուշուգ ալընտա վէ աթէշֆիլան կէօզլէրինին սօլկուն պէպէքլէրինտէ
տէհչէթլի պիր գարար կէօրիւնմէքտէ իտի : Հէր նէ գատար քէնտիսի միւսթէրիհ
իւլ գալպ կէօրիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, պու ալտատընը ֆիւթուրսըզըզ թահ-

Թընտա պիր տէհչէթի հիտտէթին պօրալարը կիւրլէմէքտէ օլտուղը անլաշըլը-
յօր իտի :

Պէօյիք պիր Թապագա քեաղըտ ալըպ , օրատա տարմատալըն պուլունան
գալէմլէրտէն պիրինի միւրէքքէպէ պաթըրտը , վէ պու քեաղըտըն պաշընտա պիր
Թարիւս գօտըգտան սօնղրա շու իւչ քէլիմէյի եազալը .

«Միւտտաիի ումուսի էֆէնտի . . . »

Լաքին էլի օ գատար շիտտէթլէ Թիթըէմէքտէ իտի քի , եաղըսը՝ հէր վա-
գըթ նիզամլը վէ օգունագլը իքէն , պու տէֆա ալա օգունուր շէյ տէյիլ իտի . .
Քեաղըտը ճումուր ճումուր իթտի , էօթէյէ աթը վէրտի , վէ մէրամընը
իճրա իտէմէքսիզլին պիր տահա քեաղըտ սլաը,օնու տա պրագտը պիր տահա ալըտը՝

—Ս՛յ մէլուն շէյթա՞ն —պաղըրտը հիտտէթ ու զազապլա— աճապա պիր շօ-
ճուգ վէ պիր գատըն կիպի իւզէրիմէ պիր գօրգու վէ զաա՞ֆ մը կէլտի . . .
շու հալազը հիւքիւմէթէ զամմազլամագ իչիւն քիֆայէթ իտէճէք գուվվէթիմ
օլա՞մայաճագ մը տըր . . . Հիւքիւմէթ օնու գօրլալըպ էլպէթթէ չալընմըլ ագ-
չէյի պանա իատէ իթտիքէճէք տըր . . .

Փապրիգա սահիպի պաշընը էլլէրինին իչինտէ սըգտը վէ Թէքրար իթտի .

—Չալընմըլ ագճէ՛ . . . եէթմիչ պին Փրանգ . . . պիր սէրվէթ տըր .
. . . եէթմիչ պին Փրանգ գազանմագ իչիւն նէ՛ գատար չալըլմագ , նէ՛ գատար
հիսապ իթմէք , նէ՛ գատար Թէր տէօքմէք լազըմ տըր . . . Վէ պու ագչէ
գավի պիր գացատա վէ աչըլմագ պիր քիլիտ ալթընտա պուլունտըղը հալտէ ,
տէլիճէ էմիլիթ իթտիկինիզ բէզլիլին պիրի՛ սիգտէն ալտըղը անախթարը գացա-
յը աչմագա վէ եավաչ եավաչ Թօրլանան օ ագչէյի պիր տագրիգա զարֆընտա
չալմագա գուլլանըր . . . Հէլէ քի գանուն պագը տըր . . . ատլիյէ վէ զապ-
թիյէ նէզարէթլէրի ինթիզար վէ Թէյագգուղտէ տիրլէր . . . Լաքին եազմագ
լազըմ . . . աճէլէ իթմէք լազըմ տըր . . .

Մ. Վէրտիէ պու միւթալէատան սօնղրա տէօրտիւնճիւ տէֆա օլարագ պիր
Թապագա քեաղըտ տահա ալըպ գալէմինի եէնիտէն անըն իւզէրինաւէ կէզտիր-
տի , վէ պու տէֆա հիչ օլմագա օչունագլը հարֆյար եազմաղա մուվաֆֆագ
օլտու . . . Պիր իթհամնամէնին պիրինճի սաթըրլարընը տէրհալ եազտը , պա-
տէհու Թէրէտտիւս իթտի վէ տէվամ իտէճէք եէրաէ տուրտու . . .

Էլի Թէքրար եազմագ իսթէյօր իտի իտէ տէ , տէրունինտէ պուլունան խա-
լէճան վէ ալթիւսթլիքտէն տօլալը զիհինի թօրլայամամագտա իտի . էֆքեար-
լարը հէքսի պիրտէն եիւրիւյիլ իտիւպ , Թարիֆ օլունմագ պիր գարըլըգլըղա
զիհինէ տօլմագտա իտի . խիւլասա , հաքիմէ անլաթմագ իսթէտիկի վէզայիլի
Թօրլամագա վէ սըրասըլա գալէմէ ալմագա օ սըրատա միւգթէտիր օլմատըղը-
նը անլամագտա իտի :

Մ. Վէրտիէ՝ քէնտի մէրամընըն իճրասընը կէճիքտիրմէքտէ օլան պու եէնի
էնկէլտէն հիտտէթլէնտի իտէ տէ , միւմքին մէրթէպէ շու մանէվի նէօվպէթի
կէչիրմէք իչիւն պիր գաշ տագրիգա քէնտույի Թօրլամագտան պաշգա չարէ պու-
լամատը :

Պինապէրին պիր տիրսէյինի եազըլսանէնին իւզէրինէ տայաթտը , պընընը էլինին իւզէրինէ դօտու , կէօզլէրինի գարատը , վէ սօլ գօլընը՝ օթուրմուշ օլ տուզու ճէվիզ գօլթուզըն եան թարաֆընտան աշաղը սարգըտը վէրտի :

Անսըզըն իւզէրինէ պիր թիթրէմէ կէլտի :— Բէնսի բարմազլարընըն իւզէրինէ սօուզ սօուզ տուտագլար տօգանտըղընը հըսս իթտի :— Պիրտէն պիրէ արօ գասընա տէօնիւզ , Լիւսինին քէնտի եանը պաշընտա տիզ շէօքէրէք վէ եախօտ տահա տօղրուսու պաշընը էյէրէք , էլինի էօրմէկէ շալըտըղընը կէօրտի :

— Պէնտէն նէ՞ իսթէրսինիզ —սօրտու Մ. Վէրտիէ սէրթ պիր թարգլա մէրգումէ գըզա :

— Մէրհամէթ իսթէրիմ , պապանըղըմ —տէտի զըզ քէքէլէյէրէք վէ կէօզ եաշը տէօքէրէք — մէրհամէթ , եախօտ տահա տօղրուսու ստալէթ իսթէրիմ . . .

Մ. Վէրտիէ սօուզ վէ թէհսիտամիզ պիր նազարլա Լիւսիյէ պազըզ պազըրտը .

— Բէտէրինէ խըյանէթ իտուպ սնըն տիւշմանլարը իլէ պիրլէշէն նանքէօր վէ ախլազը պօղուզ գըզ հիշ պիր մէրհամէթէ լայըզ օլմատըղընտան , պուենա նաիլ օլմայաեազ տըր . . . Ատալէթ լաֆը իտիյօրսընըզ . . . քիմի՞ իշիւն իսթէյօրսընըզ ատալէթի . . .

— Շիմտի պու էվտէն գօլտուզընըզ պէտսպիսթ իշիւն . . .

Աշիլ Վէրտիէ այաղա գալգտը վէ գապա պիր սէսլէ սիւվալ իթտի .

— Անտրէ Վիլէրին իւզէրինէ պանա լաֆ սէօյլէմէկէ ճէսարէթ իտէպիլթիւսինիզ . . .

— Հէր շէյէ ճէսարէթ իտէճէկիմ , պապանըղըմ . . . պիլմէքսիլին Ֆէնա պիր իշ ինրա իթմէքտէն սիլի մէն իթմէք իշիւն լիւզումը թագտիրինտէ սիլին հիտտէթինիլի պիլէ տիյնէմէյէճէկիմ . . . Աքսի օլարազ սուրէթը զահիրէտէ Մ. տը Վիլէր գապահաթը կէօրիւնիյօր , պիլիթիմ . . . Ֆագսթ գապահաթը եօզ տըր . . .

— Սու . . .

— Խայր , պապանըղըմ , սուս օլմայանտըղըմ . . . իսթիյարը սիւքիւթ իթմէք՝ պիր ալշազըզ օլանագ տըր . . . ալշագըզտան տա գիյատէ . . . պիր ճինայէթ օլանագ տըր . . . վիճտանընըզ թէնվիր իտէճէյիմ . . . գալպինիզտէ պիր իվ բէյտա օլմամագ իշիւն սիլի սագընտըրանաղըմ . . . պու տէլիքանընըն հիշ պիր գապահաթը եօզ տըր . . . պէնիմ սիլին հագգընըզտա հիւրմէթ ուրիայէթիմէ նէ գատար էմին իսէմ , աըն իսթիքամէթի հագգընտա տա օ գատար էմինիմ . . .

— Տիմէք պէն պիր իֆիթիրանըմըլըմ . . .

— Ալլահ իթմէսին քի Ֆէքրիմտէն պէօյլէ պիր շէյ կէշսին . . . Սիզ ինսանլարըն էն ալասը վէ էն ասիլիսինիզ , լաքին պազը մէնհուս ահվալ սիլի շաշըրտըյօր . . . անյաշըլմագ պիր ուզուրսըզըզ՝ կէօզլէրինիլի կէօրմէզ իտիյօր . . .

— Սըլըզ սէն տէ՞ —տէտի պիրտէն պիրէ Մ. Վէրտիէ կիւրիւթիլի պիր սէսլէ — սիզ բէտէրինիզէ քէօր տիյօրսընըզ , հալ պու քի սիլին կէօզլէրինիլին

իւզէրինտէ գալըն պիր սրաղ պուլունմագտա տըր . . . Տիմէք քի պանա տէ-
տիքլէրի վէ պէնիմ տէ ինանմագ իսթէմէտիկիմ շէյլէր բէք սոյրու իմիչ . . .
էօյլէ պիր հայլաղը սէվիյօրսընը , վէ պու մուհապպէթը բէգիլանէտէն սօլայը
մէրգումը պէնիմ ալէյհիմտէ միւտաֆէա իթմէեե ութանմատան ճէսարէթ իտի-
յօրսընը . . .

Կէնճ գըզըն եանաղլարըլա ալըն պու լագըրտըլարըն իւզէրինէ գըք գըր-
մըզը քէսիլիպ , մէրգումէ գըզ էօնիւնէ պագմաղա պաշլատը , վէ ութանտը-
ղընտան շաշըրըպ իքի էլլէրի իլէ հիւզիւնիւ գարատը :

— Ս՛հ— պաղըրտը Սչիլ Վէրտիէ պիր թէլաֆիօղը մուզաֆիէրանէ իլէ ,
—ան եէրինէ վուրտուլմ հէ° . . . գըք գըրմըզը քէսիլիյօրսընը . . . ութանտը-
ղընըտան շաշըրըյօրսընը . . .

Լիւսի շիտտէթլէ պաշլըն եօգարը ալտը , վէ զուրուր ու հայսիյէթիւնէ սօ-
գունուլմուչ պիր աստամ նէ զարիպ պիր թէլաֆիօղըլա սէօյլէր իսէ , օ թէ-
լաֆիօղըլա շէօյլէ ճէվապ վէրտի .

— Պէն գըք գըրմըզը օլույօրըմ , ֆագաթ մահճուպիյէթիմտէն նաշի տէհիլ
տիր . սիզ պանա էօյլէ պիր ելւրէք եարմըշընը քի , օրատա շայսնը թտայիպ
հիչ պիր շէյ եէր պուլամայաճագ . . . Ս՛ տը Վիլէր իչիւն պագամ օլուպ օլմա-
աըղընը պիլմէյօրըմ , վէ շիմտիյէ դատար տա պէօյլէ պիր շէյի քէնաի քէնտիմէ
ասլա սիւվալ իթմէմիչ օլտուղըմա եէմին իտէրիմ . . . Պէնիմ պու տէլիզանլը
իւզէրինէ պիր թէվէճճիւհը ազիմ իլէ հիւրմէթ ու բիայէթտէն պաշպա պիր շէ-
յիմ եօգ տըր . . . պու տա պէնիմ ասէթիմ տիր , հէր ըրգէհիլ վէ էյի ատէմ
պէնիմ թէվէճճիւհ ու բիայէթիմի ճէլպ իտէր . . . Պու կիւնքի կիւնտէ մու-
մաիլէյհ՛ պէտպսիթլըղա տիւչար օլուպ . . . թաաղիպ իտիլիյօր . . . պէլքի
տէ մումաիլէյհի սէվէճէյիմ , վէ լաքին պունուն իւզէրինէ ութանըպ տա գը-
զարմայաճաղըմ . . .

Ս՛ Վէրտիէ իսթիհզա իլէ կիւլմէյէ պաշլայըպ , աճը պիր զէվքէնիլլէ սիւ-
վալ իթտի .

— Պու պէօյլէք տուլղուլարը , պու շաշատը սէօյլէյիլլէրի Պուլըվարըն
հա՞նկը թէաթրօսընտա էօյրէնտիհիգ . . .

— Պապաճըղըմ , պու տուլղուլարը գալպիմտէն ալտըմ . . .

— Սիզին պիլէճէք իլիհիգ տիր . . . սէվիհիգ պիր հայտուտը . . . իլիհի-
գէ տէվամ իտիհիգ . . . պէն տէ քէնտի իլիմէ պագըպ աշըզընըզը մուհաքէ-
մէեե շէքէճէք վէ քիւրէյէ աթտըրաճաղըմ . . .

Ս՛ Վէրտիէ՛ պիր գաչ տագիգատան պէրու գօլթուգտան գսյգմըչ օլմաղ-
լա , պու լագըրտըլարը սէօյլէտիքտէն սօնղրա թէքրար մէղքիւր գօլթուղըն իւ-
զէրինէ տիւչիւ վէրտի . քէմալը զուրուր ու ազամէթլէ գալէմի ալըպ , պու
տէֆա զիհնի տաղըլմատըղընտան , պէօյլէք պիր սուհուլէթ վէ սիւրաթլա եազ-
մաղա պաշլատը :

— Պապաճըղըմ , —պաղըրտը Լիւսի՛ տէհչէթ վէ մէյուսիյէթը ազիմէ իլէ-
պապաճըղըմ , նէ° եարըյօրսընը . . .

— Հա՛յ պունաղա , անպամալըլարընը , խըրսըզըղը նազը իտիյօրըմ միւտ-
տաիի ումուլիյէ , վէ խըրսըզըն քիմ օլտուղընը սէօյլէյօրըմ . . .

— Պապանդղըմ, Ալլահ աչգընա, եազմայընըզ . . .

Մ. Վէրտիէ՝ պուռնա ճէվապ օլարադ իսթիհազալը պիր թավր ու հարէքէթ տէն պաշգա պիր մուամէլէտէ պուլուն.հայըպ, գալէմինի աղըրլատաճագ եէրտէ տահա սիւրաթլը եազմադա պաշլատը . . .

— Պապանդղըմ —տէվամ իթտի Լիւսի— քէտէրլէրիմէ, կէօզ եաշլարմա, մէյուսիյէթիմէ մէրհամէթ իտինիզ . . .

— Օն տագիգատան պու մէքթուպ միւտտաիի ումումիյէ կիտէճէք տիր . . .

— Վալիտէմին զիքըլը ճէմիլի իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի, գապահաթսըզ պիր քիմաէյի մահվ ու թէլէֆ իտիյօրսընըզ . . .

— Սիզ անըն տավասընա վէքեալէթ իտէպիլիրսինիզ, կիտինիզ պուռու անըն հաքիմիէրինէ սէօյլէյինիզ . . .

— Աման Ալլահ . . . տիմէք, գարարընըզտան տէօնմէք իշլուն ասլա ինսաֆ իթմէզսինիզ . . .

— Պէն գանուռն կիպիյիմ, մէրհամէթ պիլմէմ . . . պէնտէն շէյ շալընմըլ տըր . . . ատալէթ իսթէրիմ . . .

— Մամաֆիհի էկէր ազլէ սիզէ իատէ օլունսա՝ իտի . . .

Պու քէլամ պիթմէզտէն էվվէլ Մ. Վէրտիէ՝ աթէշֆիշան կէօզլէրի իլէ տիք տիք վէ տէհչէթլի պիր նազարը թամա իլէ կէնճ գըզա պագտը վէ պաշլըրտը . . .

— Էկէր ազլէ պանս իատէ օլունսա իտի՞ մի . . . իատէ իտէպիլի՞րմիսիւնիզ . . . նէրէտէ սազլանմըլ օլտուղընը պիլի՞րմիսինիզ . . . Աճապա օ հայլազ շարգընա եաթա՞գ մը օլտուռըզ . . .

Լիւսի ֆիքրինի անլամատը, եսխօտ պու բուսվայճա իթհամը րէտտ իթմէեէ թէնէզգիւլ իթմէտի . . .

— Պէնտէ էօյլէ շալընմըլ ազլէ, պիր շէյ վա՞ր մը եօ՞գ մը, պիլէմէմմըրըրլտանտը գըզ—լաքին սիզ զէնկինսինիզ, վէ շիւսլէ եօգ տըր քի, ագտը իզտիվաճ իտէրէք սիզտէն այրըլաճաղըմ կիւն իշլուն պանս պիր թրախօմա հաղըրլամըլսընըզ. իշթէ օ թրախօմատան վազ կէչէրիմ . . . պէն ասլա էվլէնմէեէճէյիմ . . . կէօյա իշլէեէրէք նաֆագամը չըգարմագ իշլուն ֆապրիգանըզտա շալըլաճաղըմ . . . սիզի եաղըճըեա մաաշ վէրմէքտէն գուրթարաճաղըմ . . . պանս վէրմէեէճէյինիզ ազլէյի դայպ իթտիկինիզ ազլէնին եէրինէ թուլունուզ վէ Մ. տը Վիլէրի հիւքիւմէթէ վէրմէյինիզ . . .

Մ. Վէրտիէ օմուզլարընը սալլայարագ ճէվապ վէրտի . . .

— Չանըմա կէօրէ պու պիր լաթիֆէ տիր, վէ շիմտի պանս սէօյլէտիլիւնիզ սէօղլըմ եապանս հիւրմէթ ու րիսայէթէ ասլա մուվաֆիք տէլի տիր . . .

• Չէքիլիպ կիտինիզ . . . պիր ազ եալընըզ գալմագ իսթէրիմ . . . հէր սէօզլէրինիզ, հէր րէճալարընըզ պէյհուտէ տիր . . . պէնիմ գարարըմ գարար տըր ասլա կէրի տէօնէմէզ . . . պէնի թաճահիզ իթմէյինիզ, զիրա թահամիլիւմ գալմայօր վէ արթըզ սիզի տիյնէմէյէճէյիմ . . .

Մ. Վէրտիէ պուլարը սէօյլէտիքտէն սօնըրա պաշընը չէվիլիպ մէքթուպընա տէվամ իթտի :

Պու մուամէլէնին իւզէրինէ Ղուսի բէք զկյատէ մէյուս օլտու : Բէտէրինին թաշ կիպի եիւրէկինի մէրհամէթէ կէթիրմէնին ասլա իմքեանը օլմատըղընը անլամագտա օլուպ , պուենա հիչ իւմիտի տէ եօգ իքէն , եինէ սօն պիր ճահտտա պուլունմաղա գարար վէրտի :

—Պապանըղմ —տէտի մէրգումէ գըզ քէքէլէյէրէք , վէ ասըզ չէհրէտինտէ ատապէթ ու հիտտէթտէն պաշգա պիր էմարէ կէօրիւնմէյէն օ ինսաֆսըզ վէ սօուգ ատամըն էօնիւնտէ եէնիտէն տիզ չէօքէրէք ,— հալիմտէն թէչէքքե իթմէյօրըմ , լաքին տիւնեայա կէլտիկիմտէն պէրու հիչ սասատէթ եիւզիւ կէօրմէմիչ օլտուղումու սիզ պիլիրսիհիզ . . . Հէման հէր չօճուղըն վալիտէսի վար տըր . . . պէն իսէ վալիտէմի ասլա կէօրմէմիչիմ . . . եալընըզ պէօյիւտիւմ , վէ էօյլէ թաթլը օխայըշլարա ասլա նայիլ օլմատըմ , գիրա սիզ տայմա իչ կիւն իլէ մէշղուլ օլուպ , էօճուլուզլար իճրա իթտիկինիզտէն , պէնտէն չօգ տէֆա ուզագ պուլունմագտա իտինիզ , վէ պուրատա պուլունտուղունուզտա տա պու էօքսիւզ գըղըն սիզէ եապանըզ պիր քիմսէ օլուպ օլմատըղընը սէօյլէմէք իչիւն վազթ պուլամայօր իտինիզ . . .

«Պէն ասլա պիր սըզլայըշտա պուլունմամըղմ տըր . . . չօճուզլուղըմտա էօմրիւմիւ կէշիրմէքտէ օլտուղըմ եալընըզլըզ ալէյհինտէ ասլա իսեան իթմէմիշլիմ տիր . . . մահղունիյէթիմի գալպիմտէ սագլար իտիմ . . . սօուգ տավրանտըղընըզ իչիւն գալպիմ բէք ֆէնա միւքէտտէր վէ գըրըզ իքէն , պէն տայմա սիզէ կիւլէր եիւզլիւ կէօրլւնիւր իտիմ . . . պէն սիզի իչիւն պիր մուհագպէթը ֆէրզէնտանէ վէ ըիայէթքեարանէ կէօթէրիւր իտիմ վէ հէնուզ կէօթէրմէքտէյիմ . . . հէր նէ գատար սիզ աչըգտան աչըղա հագըմտա պիգայտ պուլունուր իտի իսէնիզ տէ , պէն եինէ մուհագպէթը բէտերանէնիզէ ինանմաղա չալըրըր իտիմ . . . էլհասըլ սիզ պէնիմ նէ սուրէթլէ եաշամամը իսթէր իտի իսէնիզ , պէն տէ էօյլէ եաշամաղը գապուլ իթմէքտէ իտիմ . . .

«Պու կիւն պիրիննի սէֆա օլարագ սիզէ պիր ըէճա իտիյօրըմ վէ տիզ իւսթիւնէ կէլէրէք սիզէ եալվարըյօրուլմ . . . չիւպհէ իթմէմէյէ միւհթան օլտուղում շու մուհագպէթը բէտերանէնիզտէն պիր էսէր , եալընըզ պիր էսէր իարագ իթմէնիզի իսթէրիմ . . . պէնիմ իսաթըրմ իչիւն , ֆիքրինիզէ գօյտուղունուզ պիր ինթիգամտան վազ կէչիհիզ . . . պուենու պանա ֆէտա իտինիզ . . . գապահաթլըզ գանն իթտիկինիզ ատէմէ աֆվ իտինիզ , վէ միւտտէթը էօմրիւմտէ սիզէ ըիայէթ իտէճէկիմ . . . սիզի սէվէճէյիմ . . . սիզէ տուվալէրտէ պուլունմաղըմ . . . »

Մէրգումէ կէնն գըզ պու լաֆլարը սէօյլէմէքտէ իքէն , Մ. Վէրտիէ եազըսընը եազմագտան ֆէրաղէթ կէյմէմիչ իտի : Գըզ լրագըրտըսընը պիթիրտիկինտէ , պապասը պաշընը գալտըրըպ էօյլէ պիր թէհտիտամիզ նազարլա պագտըքի պիչարէ գըղըն իւզէրինէ պիր պայկընըզ կէլտի , վէ եիւրէկինին շարբընթըզ պիւսպիւթիւն քէսիլտի գանն իթտի . . .

—Եա սիզ պէնի էի թանըմայօրսընըզ—տէտի սօուգ վէ պուչագ կիպի քէսքին պիր սէսլէ— եա պէնիմ ասլա պիր գարարտան կէրի տէօնմէյէն օլտուղըմը պիլմէլիսիհիզ . . . պէն սիզիւլէ միւճատէլէյէ կիրիվէյէճէյիմ . . . պէ-

նիմ մուհապպէթը բետէրանէմէ շիւպհէլէնտիկինիզի ումուրմտա իթմէյէնէյիմ, զիրա պէն տէ արթըզ սիզին մուհապպէթը ֆէրզէնտանէնիզէ ինանմամ, վէ հաքզընըզտա օլան մուհապպէթ ու շէֆթաթըզը կէրի ալըրըմ . . . պիր հայտուտըն թասվիրինի գալպինտէ բէտէրինին թասվիրինտէն եօգարը գօյան ախազը պօզուգ գըզ՝ հիտտէթ ու հագարէթտէն պաշգա պիր շէյէ միւսթահազգ տէյիլ տիր . . . թէքրար սէօյլէրիմ, եալընըզ օլմագ իսթէրիմ, վէ տիշարը շըզմանըզը իքինճի տէֆա էմր իտէրիմ . . .

— Պապանըղըմ, պապանըղըմ, աճըյընըզ պանա — քէքէլէտի Լիւսի Մ. Վէրտիէնին այագլարընա գարանարագ :

— Էյ, ուզուն էթտինիզ, սէօզիւմէ իթասաթ իտէնէ՞ քմոհինիզ — թէքրար իթտի Մ. Վէրտիէ — սագընընըզ . . . հիտտէթլէնիյօրըմ . . . տիշարը՝ . . . տիշարը՝ տիյօրըմ . . .

Կէնճ գըզըն՝ քէնտիսինտէ վագը օլան տէհշէթլի հէյէնճանլարտան գալպի գըրըլարագ, արթըզ այազա գալըմազա գուզվէթի գալմամը իտի . . .

Մ. Վէրտիէ սօզրու սէօյլէմիշ իտի : — Իւզէրինէ հիտտէթ, վէ հէմ տէ վահշիճէ պիր հիտտէթ կէլմէքտէ իտի : — Կիւնէչտէն եանմըջ օլան եիւզիւ գըր գըրմըզը քէսիլմէքտէ վէ կէօզլէրի ճանավար կէօզլէրի կիպի բարամագտա իտի :

Մուճախէյհ՝ գօթուգտան գալըզպ, Լիւսիյի թութտու վէ թարիֆ օլունա մագ պիր վահշիլիքլէ մէրգուճէյի գարույա գատար սիւրիւքլէյիպ հըզ իլէ տիշարը իրթտի վէ շէօյլէ պաղըրտը .

— Մէլուն գըզ . . . տէֆ օլ . . . կիթ . . .

Լիւսի իքի տէֆա ֆըրըլտագ կիպի տէօնտիւ . . . ազ գալտը եէրէ տիւշէնէքտի . . . հէյէ քի Բիէր Լանտրի եէթիլիպ, մէրգուճէյի պայկըն պիր հալստէ գուճաղընա ալտը . . .

— Խա՛յըն — մըրըլտանտը Բիէր — էօլտիւրէճէքտի գըզը . . . ալչա՛գ . . . րէգիլ . . . լաքին պէն պուրատայըմ . . . պէն կէօզէթլէմէքտէյիմ . . . սաագընընըզ հա՛, միւսիւ Վէրտիէ, զիրա յիմտի սըրա պիզիմ իքիմիզին տիր . . .

Կէնճ գըզ թէմամըյա գըմըլտանմագ պիր հալտէ իտի :

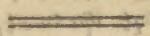
Իշճի պաշը՝ մէրգուճէյի եիւքլէնմիշ օլտուղը հալտէ, սէրիան գօնաղըն պէօյիւք կէչէլէթիւնէ սօզրու կիթտի : Պիրինճի գաթա կէօթիւրէն նէրտիվանտէն եօգարը շըզպ վէ պիւթիւն գուզվէթիլէ Մատամ Պլանշէյի շաղըրըպ Լիւսինին օտասընա կիթտի :

Մէրգուճէ գատըն գօշարագ կէլտի վէ քէնտի ֆիթնէլիկինին ասարընը կէօրէրէք էրէյիճէ վէսվէսէյէ տիւշտիւ :

Կէնճ գըզը պայըմըջ կէօրիւնճէ եայկարպար գօբարտը, վէ թէքրար թէքրար Բիէր Լանտրիյէ սէպէպինի սօրտու :

— Պանա սօրուշտըմագ լազըմ տէյիլ տիր — ճէվապ վէրտի Բիէր պիրտէն պիրէ — կիտիպ էֆէնտիսիզէ սօրունուզ . . . փսթէրսէ ճէվապ վէրիր . . .

Պունտան պաշգա պիր շէյ տիմէյիպ վէ Մատամ Պլանշէնին իպրամլարընը տիյնէմէյիպ Բիէր եիւնէ քէօչկէ սօզրու կիթտի :

ԻԵ

ԻՔԻ ԲԷՏԵՐԼԵՐ

— Աշխարհի վերստի՛ ե հալընը գալընճա, էն շէտիտ հիտտէթտէն պիրտէն պիրէ պէօյիւք պիր սիւքիւնէթէ կէշտի : Կիթտի եազըխանէտէ օթուրտու, պաշլամըջ օլտուզու մէքթուպու պիթիթի, վէ քէմալը տիգդաթլա մէքթուպու մէգքիւրը պիր քէրրէ օգուտըգտան սօնըրա, պու եաբտըղը իշտէն աշիքեար սուրէթտէ մէմնուն օլտուզունա պիր պլամէթ օլմագ իւզրէ, տուտագլարընտա ֆէնա պիր թէպէսսիւմ կէօսթէրտի :

— Պու պու տըր —մըրըլտանտը— պու տըր պու . . . իշլէր աշըգ վէ մու վազըզահ սուրէթտէ թէպէյիւն իթմիշ տիր . . . իսպաթլար՝ գապիլը թաարրուգ օլմայան պիր մանթըզլա մէյտանա չըզըպ, պիրպիրինէ բէք կիւզէլ մէրպութ պուլունտուգլարը կէօրիւնիւյօր . . . իթհամ իթտիկիմ ատէմին գապահաթլըլը աշիքեար տըր, միւտտաիի ումումի պիր տագիգա պիլէ թէրէտտիւտ իթմէքսիգին ճէլպնամէսին կէօնտէրէճէք տիր . . . օ վագթ պագալըմ պու պիլէֆա սանտըգքեար հապսա իլգա օլունունճա, եինէ ինատ իտուպ իգարթ իթմէյէճէք, վէ շալընան ազշէյի իատէ էլէմէեէճէք մի տիր . . .

Ձապրիգանըն սահիպի՝ մէքթուպու տիւրտիւ, կէնիշ պիր զարֆա գօտու, գըրմըզը լէօքլէ մէօհիւրլէյիպ, իւզէրինէ տէ շու իսմի եազտը .

«Սէ՛ն եհալէթիլննն զեպարտէ սօմոմն էֆէնդիլննն» .

«Մաբա՛ը զեմաբէյէթիլնն» .

«Արլէյէ գաիբէրիլնն» :

— Շիմտի —սօրտու քէնտի քէնտիյէ— քիմի՞նլէ կէօնտէրէճէյիմ պու մէքթուպու . . . Պա՛հ, ամէլէմտէն քիմէ րասթ կէլիրսէմ անընլա կէօնտէրէպիրիմ . . . սիբարըլըն ինրասը գօյայ տըր վէ չօգ տիրայէթ իսթէմէգ . . .

Մ. Վէրտիէ իտարէխանէնին գարուսունու աշար վէ եէվմիյէլէրին թէէտիյէ կիւնկէրինաէ սանտըղըն աշըտըղընը իսպէր վէրմէյէ մախսուս օլան պիր քիւշիւք շանըն զէնճիրինի թութմագ իշիւն տիշարըյա տօղրու էյիտի :

Թէէտիյէ կիւնիւ օլմատըգ վագթտա ֆապրիգատա պու շանըն շալընտըղը իշտիլտիքտէ, էն եազըն պուլունտան իշիլէր իշլէրինի պրագըպ, էֆէնտիին թալիմաթընը վէ եախօտ էֆէնտիինն զայպուպէթինտէ օնա վէքեպլէթ իտէն Վիւսինին թալիմաթընը ալը իթմէք իւզրէ քէօյկէ կիտէրլէր իտի :

Մ. Վէրտիէ՛ շանը շալմագ գահմէթինտէ պուլունմայըպ, էլինի զէնճիրէ ճազըաշարտըղընտա, իշնի պաշը գարընընա չըզտը վէ քէմալը իհթիրամլա սէլամ վէրտի :

— Ա՛, սի՛գմիսինիպ, Բիէր —տէտի օնա— բէք միւնասիպ օլտու . սիգէ իհթիյաճըմ վար . . . Պշէրի կիրինիգ . . . սիգ պանա պիր խըրմէթ իյֆա իտէճէքսիինիգ . . .

— Էմրինիգէ մունթազըրըմ, Միւսիւ Վէրտիէ . . .

Ինճի պաշը քէօշէ կիրտի վէ արգասընտան գարույու գարատը : Պէնգիբ քէք սօլկուն , ատէթինտէն զիյատէ սօլկուն իտի , վէ եիւզիւնտէ տէրին պիր մահզունիլէթ վար իտի , լաքին հիչ պիր հէյէճան վէ հիտտէթ կէօսթէրմէմէքտէ իտի :

Էֆէնտիսի՝ մէօհիւրլէնմիչ զարֆը մէրգումա ուզաթտըղընտա , Բիէր իւսթիւնտէքի իսմէ պագարագ սիւվայ իթտի .

— Պունու նէ՞ եարմալը . . .

— Պիր տագիգա պիլէ տուրմագսըղըն ատիլյէ նէզարէթինէ կիտէճէքսինիգ . . . բէք զիյատէ շարուգ կիթմէք իչիւն ըրեթըմըն իւզէրինտէ պիր արապա թութունըղ . . . նէզարէթը մէզքիւրէնին տիչարքի տիվանխանէյի կէչէրօսինիգ . . . միւտտսիի ումուսինին հանկը տաիրէտէ պուլունտուղունու իշսիգ պիր ալօգաթա սօրունըղ , վէ մէքթուպումը անըն օտաի մախսուսու չավուչունա վէրինիգ . . .

— Միւսաատէ իտինիգ , սիգէ պիր շէյ սիւվալ իտէյիմ , Միւսիւ Վէրտիէտէտի ինճի պաշը մըրըլտանարագ :— Պու զարֆըն իչինտէքի՝ կէչէն ագչամ սանտըգտան ագչէ չալընտըղընա տաիր շիքեայէթնամէնի՞ղ մի տիր . . .

— Չանըմտա պիլմէսի գօլայ տըր —ճէվապ վէրտի խանէ սահիպի պիր ազտա թաանճիւպ իտէրէք :

— Պիրիսինի՞ մի հիւքիւմէթէ զամմազլայօրսունուղ , Միւսիւ Վէրտիէ . . .

— Էվվէթ , իւրսըղը խապէր վէրիյօրըմ . . .

— Թանը՞րմըսընը . . .

— Էվվէթ , շիւպհէսիգ , կիզլի օագլը պիր շէյ եօգ տըր . . . պէնիմ էմնիսէթ իթտիկիմ հայաղըն պիրիսի տիր . . . պիննէֆս պէնիմ սանտըգքեարըմ տըր . . .

— Մ . տը Վիլլէ՞ր մի . . .

— Էվվէթ , օ՞ . . .

— Միւսիւ Վէրտիէ —ճէվապ վէրտի ինճի պաշը սիւքիւնէթը թամմէ իլէ—սիգէ պօրճու ուտուղում ըիայէթտէ ասլա գուսուր իթմէք իսթէմէմ , լաքին միւսաատէնիլէ տէրիմ քի պու մէքթուպ մահալինէ կիթմէյէճէք տիր . . .

— Նասըլ , կիթմէյէճէք մի . . .

— Խայր , Էֆէնտիմ . . .

— Էյ , քի՞մ մէն իտէճէք տիր . . .

— Պէն . . .

— Էյ նասըլ մէն իտէճէքսինիգ . . .

— Էվվէլա երթարագ , նասըլ քի եարըյօրսամ . . .

Բիէր պունու տէեէրէք գավիինի ֆիլիինէ մուվաֆըգ կէթիրտի . վէ պիր սիւրաթը զարիպէ իլէ մէքթուպու տէօրթ բարչա իթտի :

Մ . Վէրտիէ իսթիղրապ վէ հիտտէթինտէն նաչի պիր նիտա իթտիքտէն սօնղրա , ինճի պաղընըն իւզէրինէ էլ գալտըրարագ պաղըրտը .

— Չարգըն , նէ՞ տիր պու եարտըղընը , տայագ եօգսուլը . . .

— Վուրմայընը , Էֆէնտի —տէտի Բիէր Լանտրի եալվարընճասընա պիր

հարեքէթլէ— վուրմայընը, ընճա իտէրիմ . . . սիգ էի պիւրսիսիդ , գանըմ պաշըմա սըշրարսա խըրսըմ ֆէնա տըր . . . էկէր էլինիդ իւթիւմէ տիւշէր իսէ , սիգի էօլտիւրիւրիմ . . .

Աշիւ Վէրտիէ շիւպէտիդ պու լագըրտընըն գուվէթինի շարուգ անլատը , զիրա էլինի էնտիրէմէտի :

—Սիգ պիր էտէպսիգ վէ եա պիր տէրպէտէրսիսիդ —ճէվապ վէրտի . — հէր նէ տէ օլսանըգ , պուրատա տուրամաղսընըգ . . . տէֆ օլուպ կիտիսիդ . . .

Իշնի պաշը պաշընը սալլայարագ տէտի .

—Հագըընըգ վար տըր . . . լաքին էկէր պու կիւն պէնի գօվարսանըգ , եարըն եինէ կէրի շաղըրաճագսընըգ . . .

—Պու իթիգատտամընըգ —սիւվալ իթտի Մ. Վէրտիէ իսթիհզա իլէ :

—Պունա էմինիմ . . .

—Պու էմիկէթիսիդ նէ՞ տէն իյնապ իտիյօր . . .

—Թէմամըլլա գանի օլմուշըմ քի, սիգ հագսըգ եէրտէ պիր ատամ թէէտիպ իթմէյէ միւգթէտիր տէլիլսիսիդ , զիրա պու ատամ՝ իսթէմէյէրէք ֆէնա պիր իշ եարմագտան սիգի մէն իթմէք իսթէյէճէք տիր . . .

—Ֆիքրիսիդի անլամայօրըմ . . . ֆէնա իշ տիմէքլէ նէ՞ տիմէք իսթէյօրսընըգ . . .

—Պիր գապահաթսըգը հիւքիւմէթէ թէսլիմ իլէ անը մուէպպէտտէն մահվ ու թէլէֆ իթմէք ֆէնա պիր իշտիր . զիրա սէհվ ու խաթա սօնրա անլաշըլսա պիլէ , պիր քէրրէ հապսխանէ գարուլարը վէլէվ պիր գաշ կիւն օ պէտպախթըն իւգէրինտէն գաքանընճա , արթըգ իւգէրինտէ պօղուլմազ պիր լէքէ , էպէտի պիր լէքէ գալըր . . .

—Պիր գապահաթսըգը հիւքիւմէթէ թէսլիմ մի իթմէք —Թէքրար իթտի Մ. Վէրտիէ տէհշէթլի պիր իսթիհզա իլէ — Մ. տը Ալիլէրի հըմայէ՞ մի իտիյօրսընըգ . . .

—Պէնիմ հալ ու մէվգիիմ բէք էտնա պիր շէյ օլտուղունտան , —ճէվապ վէրտի Բիէր Լանտրի քէմալը թէվաղու իլէ— պէն ալէմտէ քիմսէյի հըմայէ իտէմէմ . . . լաքին զահիրի սախթէ տէլիլէր իւգէրինէ իթհամ օլունան պիր քիմսէ իշիւն ատալէթ թալէպ իթմէյէ էն զաշըֆ պիր քիմսէնին պիլէ հագգ ու վազիֆէսի վարտըր . . . Մ. տը Ալիլէր գապահաթը կէօրիւնիյօր , լաքին տէլիլ տիր . . . անըն սուշաղըղը անգարիպ պիւնէֆս սիգին կէօղիւնիղէ շարրաճագ տըր . պիւնպէրին իսթէմէմ քի անըր բէղիլ իթտիկինիգտէն տօլայը օ զէման զամիրինիդ սիգի թաղբիգ իթսին , նասըլ քի էկէր եթիթիլմէսէ իտիմ , անըն էօլիւմինի կէօրէճէքտիսիդ . . .

—Էօլիւմինի՞ մի կէօրէճէքտիմ . . .

—Էվլէթ , էֆէնտիմ . . . շիմտի պու իտարէխանէտէն չըգտըղընտա , միւսթահագգ օլմատըղը թէքտիրլէրինիգտէն բէք ֆէնա օլարագ , հիճապ վէ մէյուսիկէթիսիսիսէն նաշի տէլի օլմուշ իտի . . . քէնտի քէնտիսի էօլտիւրմէյէ կիտիյօր իտի . . .

—Էյ սիգ մէն մի իթտիսիդ— պաղըրտը Աշիւ Վէրտիէ օմուգլարընը սալլաեարագ . . .

— Օնուն գաթիլի՞ մի օլմագ խթէր իտինիզ . . .

— Պու տէլիգանըլյա պու գատար մերագ իթտիկինիզ բէք զարիպ տիր . . .

— Տօղրուտըր . . . սէվէրիմ օնու , զիրա էյի ատէմ տիր . . . տօղրու վէ
ճէսուր ատէմտիր . . . քրզէհլի վէ սերպէսթ ատէմ տիր . . .

— Էկէր պու գատար ֆազիլէթի վար իսէ , նէ՞ գօրգըյօր . . . ամֆ իթ
տիկիմ ճինայէթի իչլէմէմիչ օլտուղունու պիլա զահմէթ իսպաթ իտէպիլիր :

— Անը իթհամ իթմէյէճէքսինիզ . . . հիչ օլմազսա պու կիւն իթմէյէճէք
սինիզ . . . պիր ազ միւսաստէ իտինիզ քի գարանլըզ իչինտէն ըլըզ բարլասըն
. . . Էկէր պիր տագիպա եանընրգտան սյըլմայըլ պիր եէրէ գըմըլտանմա
յանագ օլուր իսէմ , պրագմայանաղըմ քի շու բարչա բարչա իթտիկիմ մէն
հուս իթհամնամէյի պիր տահա եագասընրզ . . .

Մ. Վէրտիէ գօլլարընը խաչվարի կէօյիւնէ գօյուպ Բիէր Լանտրինին եիւ
զիւնէ պագտը վէ շէօյլէ պաղըրտը .

— Է՛հ , պու էվտէ սահիպ պէն տէյիլմիյիմ . . . պէնիմ իչիմ պէնտէն սօ
րուլմա՞զ մը . . . իսթէտիյիմ կիպի իճրաի մուամէլէ իթմէյէ հագգըմ եօ՞գ մը . .

— Խա՛յր , էֆէնտի -ճէվապ վէրտի իչճի պաչը- պիր սուչսըլը ֆէտա իթ
մէյէ հագգընրզ եօ՞գտըր . . . խուսուսիլլէ գըզըմը եօլտիւրմէյէ հագգընրզ եօգ
տըր , զիրա էյի անլայօրըմ քի , էկէր սիզ Մ. տը Վիլէրի ըէզիլ իտէր իսէնիզ ,
գըզըմ տա էօլէճէքտիր . . .

Միլ Վէրտիէնին կիւնէչտէն եանմըլ օլան եիւզիւ մօսմօր քէսիլտի :

— Տահա եավաչ , հայլա՞գ -տէտի Աչիլ Վէրտիէ քէքէլէյերէք վէ Բիէր
Լանտրիյի սուս իթմէք իչիւն թիթրէք էլինի անըն աղզընըն իւզէրինէ գօյա
րագ- տահա եավաչ սէօյլէյինիզ . . . շու թէլաֆֆուզ իթտիկինիզ պիր քէլիմէ
պէնի թէլէֆ իթմէյէ քիֆայէթ իտէր . . .

— Գօրգո՞լյօրմըսընրզ . . . վէ ֆագաթ սաիրլէրինի մահվ ու թէլէֆ իթ
մէքտէն գօրգմայօրսընրզ . . .

— Եէմինինիզի ունուտօ՞լյօրմըսընրզ . . .

— Սիզ տէ սիզին եէմինինիզի խաթընըզա կէթիրլյօրմըսընրզ . . .

— Հիչ պիր շէյ սէօյլէմէմէյէ եէմին իթտինիզ տի . . .

— Սիզ տէ ա՛ը մէսուտէ գըլմաղա եէմին իթտինիզ տի . . .

— Հէր նէ վատ իթտիմ իսէ , վատըմտա պուլո՞նմատըմ մը . մէմուլինիզ
տէն զիյատէ , եիւզ քէրրէ զիյատէ եա՞րմատըմ մը . . . Միւտտէթը միւճազա
թընըզ իսիթամ պուլունճա ճրանտատան չըզըլ պիր տահա ալտէթ իթմէմէք
իւզրէ Ամէրիգայա , պէօյիւք Հինտիսթանա , Աւսթրալիայա , վէ տահա պիլմէմ
նէրէյէ կիթմէյէճէքմի իտինիզ . . . վէ ֆագաթ պուրատա . . . էվիմտէ . . .
Անճն եանընտասընրզ . . . հէր կիւն օնա եագլաչապիլիր . . . հէր կիւն ա
նընլա լագըրտը իտէպիլիրսինիզ . . .

.

Պուրատա սատատտէն խարիճ պիր վագաա նագլ իթմէմիզ իյճապ իտիյօր . . .

Խիւլապա վէճհլէ օգույանլարըմըզա շայանը թաանճհիւպ պիր վագաա հի
քեայէ իթմէլիյիզ . . . Բիէր Լանտրինին ֆապրիգատա պուլունմասը , վէ մէր

գում իշխին՝ քէնտի գրգընտան պիւսպիւթիւն քէֆեէտ իթմէք վէ օնա եաղօ
լաչմաղա ասլա չալըշմամագ իչիւն սուրէթը գաթիյէտէ թէահհիւտ իթտիկինտէն
սօնրա, Մ. Վէրտիէնին եոււմամար հագգընտա պահս իթմէք իթէրիզ:

Պու սլրատա Մ. Վէրտիէնին մուամէլէսի՝ իչէրին քիւնհինէ վարմայանլար
իչիւն իք աղըզ ալիճէնապանէ պիր մուամէլէ կէօրիւնիւր իսէ տէ, հագիգէթը
հալտէ էօլլէ տէյիլ իտի:

Իչթէ վագաա շունտան իպարէթ տիր .

Մէրքէզ հապսխանէտէ տէօրթ սէնէ մահպուսիյէթտէն սօնրա, Բիէր
Լանտրինին շայանը թէքտիր օլմայան մուամէլէսի, միւթէմատիէն հապստաչա-
րընա վէրտիկի հիւսնիւ իպրէթ վէ սէլամէթպախչ նասիհաթլար՝ հապսխանէ ի-
տարէսինին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմիչէր իտի:

Բէք զիյատէ լէհինտէ օլարագ պիր շօգ ըաբօրթօ եագըլմըջ օլմաղլա, մահ-
պուսը մէրգումըն պագըլէի միւտտէթի պախչ օլուսմուչ, իսթէր իսէ Բարիգտէ
իգամէթ իթմէլէ միւսատտէ իտիվիչ, վէ զապըթանըն կէօզ հապսընտան աա
գուրթուլմուչ իտի:

Բիէր Լանտրի օ զէման քէնտի վատընը սօն նօզթատընա գատար իճրա ի-
տէրէք մէմլէքէթիին թէքք իթմէք իսթէր իտի իսէ տէ, բէք շէտիտ պիր ար-
զուսը վար իտի . զըզընը կէօրմէք, պիր քէրրէ կէօրմէք իսթէր, վէ մուէպպէ-
տէն ուզագլանըպ կիթմէքտէն էվվէլ անըն մէսուտ օլուպ օլմատըրընա էմին օլ-
մագ իսթէր իտի:

Իչպու թապիի վէ մէշու արզուսընը մէմնուս իթմէք իչիւն ալէլաճէլէ
Բարիգէ կիթտի, վէ պիր շօգ կիւն ֆապրիգանըն գարուսը գարըշընտա Պիլի
ըլթըմը իւզէրինտէ օյալանտը տուրտու:

Տէօրթ սէնէ մահպուսիյէթի էնատընտա շէհրէսի վէ թապր ու միշվարը
շօգ տէյիլմիչ օլտուղունտան, էկէր ըասթ կէլիպ Մ. Վէրտիէ քէնտիսինի կէօր-
սէ պիլէ թանըլմայաճաղընա էմին իտի: Պունտան մատա Մ. Վէրտիէ քէն-
տիսինի թօրու թօրու իքի տէֆա կէօրմիւչ օլմաղլա, եիւզիւնիւն շէքլ ու սու-
րէթինի խաթըրլայամայաճագտը:

Բիէր Լանտրի իւչ կիւն ըլթըմըն իւզէրինտէ ավընըպ օյալանտը իսէ տէ,
արզուսընա մուվաֆֆագ օլամատը:

Նիհայէթ տէօրտիւնճիւ կիւն քիւչիւք զըզ՝ բարամանա իլէ պէրապէր
ֆապրիգատան չըգտը, վէ իշճի՝ մէրգումէյի կէօրիւնճէ եիւրէյի գալղտը: Պու
զըզ եաշընա կէօրէ պէօյիւք վէ պիր մէլայըք կիպի կիւզէլ իտի, վէ եիւզիւ-
նիւն թագէլիկինէ պագարագ քէմալը սըհհէթ վէ աֆիյէթ իւզրէ պուլունմագ-
տա իտի . . .

Բիէրին ըուպալարը բէք ֆէնա օլտուղու կիպի, օ արա եիւրէյի տէ գալղտը-
ղընտան թէքմիլ վիւճուտը թիթրէմէքտէ, վէ կէօզլէրինտէն սօլկզն եանագ-
լարը իւզէրինէ սէլ կիպի եաշ ագմագտա իտի:

Չօճուղըն էլինտէ պիր շէօրէք վար իտի: Գըզըզաղ՝ Բիէր Լանտրիյի
կէօրիւնճէ, տուրուպ տիք տիք օնա պագմաղա պպչլատը, վէ գալպի թէրրէ-
նէրէք բարամանանըն էլինի պրագըպ կէլտի շէօրէյի Բիէրէ վէրտի վէ
տէտի .

— Պիչարէ ատէմ, գարնըն աճ օ՛րճալը, ազլայօրսըն . . . օլ, եէ՛ . . .
էկէր տահա պաշգա պիր շէյիմ տէ օլսա խօի, վէրբի իտիմ սանա . . . պուն-
տան պաշգա պիր շէյիմ եօզ, ա՛լ . . .

Պէտպախթ բէտէրին գա՛ շպինտէն նէ կէշտիկինի օգույանլարըմըզ էլպէթ-
թէ ֆարգ իտէճէքէր տիր . . . զիրա պունու պիզ թարիֆ ու պէյան իթմէք
իշին թապիր պուլամայ օրըզ . . .

Բիէր Լանտրի՛ ֆիւշիւճէք զըզճըղազը թութտու, եօգարը գալուրըտը,
կէօյիւնէ տայաթ աը վէ էօյլէ պիր շիտտէթլէ սնու գուճազլատը քի, բարա-
մանա տէհշէթ՛ շէնէքէ գօշտու շօճուզը մէրգումըն էլինտէն ալտը :

— Գօրը քմայընըզ — տէտի Բիէր քէքէլէյէրէք — պէն օնա ֆէնալըզ իթմէ-
յէճէյիմ . . .

— Խա՛յր, խա՛յր . . . պէնի աճըթմայօր — իլավէ իթտի շօճուգճըղազ — պու
՛տտամ ֆէնա պիրի կէօրիւնմէյօր . . . էկէր կէրիպ պիզիմ եանըմըգտա շալը-
ճազ իսթէր իսէ, պապամ քէնտիսինէ իշ վէրբը . . .

— Օ՛հ, նէ այա — տէտի Բիէր Լանտրի քէնտի քէնտինէ — շօճուզ մէսուտ պիր
հալտէ տիր . . . պիր մէլայիք կիպի հէմ կիւզէլ տիր վէ հէմ տէ էյիլիկի սէ-
վիյօր . . . Շիմտի արթըզ մէմլէքէթի պրազըպ կիտէպիլիլիմ . . . միւտտէթը
հայաթըմտա մէսուտ օլաճաղըմ . . .

Բիէր՛ պու սէօզլէրի սաֆվէթը գալպլէ սէօյլէյիպ, հազիգաթէն եօլա
շըզմանա միւզթէտիր օլաճաղը իթիգատընտա պուլուճմագտա իտի իսէ տէ,
մուղայրի օլարագ Բարիպտէն պաշգա պիր մահալտէ եաշայամայաճաղընը վէ շօ-
ճուղունտան ուղազ պուլունուճա հէր հալտէ էօլէճէլիինի անյատը . . .

Պունտան մատաա ֆիւշիւք զըզճըղազըն « Եկէր կէլիւ պէլի՛մ եանըմըգտա շա-
լըճէ իթէր էն, գապամ քէնտիսինէ իշ վէրբը » լազըրտըլարը զիհինտէ պէօ-
յիւյիւպ տուրմագտա իտի . . .

— Պիր քէրրէ թէճրիւպէ իթսէմ, նա՛սըլ օլուր — սիւվալիթտի քէնտի քէն-
տինէ Բիէր — աճապա ամէլէնին արտաընա կիրսէմ, Մ՛. Վէրտիէ պէնի թանըյպ
տէֆ իթմէ՛զ մի . . .

Պիչուտէ պու մէսէլէնին հալլինէ օղրաշմագտա իքէն, պիրտէն պիրէ
զիհիննէ պիր շէյ կէլտի :

Պունուն էրթէսի կիւնիւ եինէ շօճուզ տիշարը շըզըպ տա քէնտիսինէ գօ-
շար իմիթիլէ Բիէր Լանտրի պէրմիւթատ ըրթըմըն իւզէրինտէ պուլունմագ-
տա իտի :

Ամէլէ քէրէսթէ եիւքիւ պիր սէֆինէյի պօշալթմագտա օլուպ, պիր շօզ
ատամ՝ օմուզլարընըն իւզէրինտէ պիր իրի քիւթիւք կէօթիւրմէքտէ իտիլէր :
Պունլարտան Բիէր Լանտրիյէ էն եազըն՝ օլանը՝ գայըպ տիւշտիկինտէն, տի-
կերլէրի տէ միւվազէնէլէրինի զայպ իտէրէք, եիւքէրինին ալթընտա էզիլմէք
թէհլիքէսինտէ պուլունտըզլարընտա, Բիւր Լանտրի ցէյիլիպ պազըրտը . . .

— Արգատոնջա՛ր, սիզէ եարտըմ իտէճէյիմ . . .
Պունու տիյէրէք եէրէ տիւշէն ամէլէնին եէրինէ կէշտի, վէ հիշ զահմէթ

չէքմէքսիզին քիւթիւնն ետրէ տիւշէն ճիհէթիւնի եպարնըզնա եօգարը գալօ տըրտը :

Օրատա պուլունանլար պունու կէօրիւննէ սէտաի իսթիզրապ վէ թաան՝ ճիւպլէ նիտա իթտիւէր : Բիէր Լանարի՝ իշճիւէրլէ իշինէ տէվամ իթտի, վէ զարէթլի վէ գուվլէթլի պիր ստամ թէքմիլ պիր կիւնտէ նէ գատար իշ կէօրիւր իսէ, մէրգում՝ իքի սաաթըն իշինտէ օ գատար իշ կէօրտիւ :

Օ վագթըն իշճի պաշըը՝ պէօյլէ պիր գուվլէթլի առէմին ֆապրիգատա պուլունամասընը պիր իթթիխար ատա իթտիկինտէն, անիտէ Բիէր Լանարիյի ամէլէ գայտ իթտի :

Իսմինի սօրտուլար :— Իսմի Բիէր օլտուզընը վէ թաշրատան հէնուզ կէլ տիկինի ճէվապէն պէյան իթտի : Պու գատար մալլումսթ քեաֆի ատա օլունա տու, վէ Մ. Վէրտիէ տէ ասլա տիգգաթ իթմէքսիզին վէ քիմ օլտուզունուն ֆարգընա վարմագսըզըն, պու եէնի ամէլէնի ֆապրիգատա եօգարը աշաղա կիտիպ կէլտիկինի կէօրմէյէ ալըտը կիթտի :

Պէօյլէնէ իքի սէնէ միւրուր իսուպ, կէօզէ վուրուր հիշ պիր վագաա զուհուր իթմէտի . Բիէր Լանարի քէմալը տիգգաթլա քէնտիի սագընմագտա օլտուզունտան, հիշ պիր վէճհլէ թանլումամագտա իտի :

Իքի սէնէտէն սօնզրա Լիւսիւ Վէրտիէ խասթա օլուպ, հէքիմլէր էլ չէքտիւէր :

Իշպու խասթալըզ էանտընտա ասըլ բէտէրին նէ մուամէլէտէ պուլունտըզընը վէ գըզընը էօլլումտէն նասըլ գուրթարտըզընը Անտրէ տը Վիլէրին վալիտէսինէ եագտըզը մէքթուպտան զաթէն պլիլիլիզ :

Հէքիմլէր արթըզ թէհլիքէ օլմատըզընը վէ էյիյէ տէօնմէյէ պաշաարըզընը պէեան իթտիքլէրինտէ, Մ. Վէրտիէ մէրգում իշճիյի քէնտի օտասընա շաղըտը վէ էյիճէ եիւզիւնէ պագարագ տէտի .

— Սիզի թանըտըմ . . . սիզ Բիէր Լանարիսինիզ . . .

— Տօլրու տըր — ճէվապ վէրտի մահքիւմ քէքէլէյերէք վէ պաշընը էօնիւնէ էյերէք — եէմիիմի իճրա իթմէտիմ . . . ֆագաթ կէօրիւյօրսընըզ քի, էֆէնտի, ճէնապը Հագգ պէօյլէ իսթէյօր իմիշ, զիրա պէնիմ վասէթամլա օֆլն քէրիմէյի գուրթարտը . . . շիմտի սիզէ իթաաթ իտէճէյիմ . . . պէնի գօվարմըսընըզ . . . եօլա չըզըպ կիտէճէ՞քմիյիմ . . .

— Խա՛յր — ճէվապ վէրտի ֆապրիգա սուհիպի պիր տազիգա տիւշիւնտիքտէն սօնրա — գալընըզ . . . պէն սիզի ըրզէհլի ատամ պլիլիլիմ վէ նամուսընըզա էմիլիէթ իտէրիմ . . . պէնիմ միւսատէմտէն նաշի հալիզ օլտուզընըզ պիր հալ ու մէվգիյի սուի իսթիմալ իթմէյէճէքսինիզ, զիրա պէն պիլճիւմլէ վատալէրիմի իճրա իթտիմ, վէ սիզ տէ սիզին պիլճիւմլէ վատլէրինիզի իճրա իթմէնիզի թալէպ իաէպլիլիլիմ . . .

Բիէր Լանարի՝ տէրէճէի նիհայէտէ սէվինէրէք, Մ. Վէրտիէնին այազարընա գարանտը, ալլայարագ գուճագրատը, վէ գալպինտէ հըսա իթտիկի էպէտի միինէթտարըզընը պու սուրէթլէ պէյան էյլէտի . . .

Լիւսիւնին սախթէ բէտէրինին իշպու թէշէքթիւր վէ միինէթտարըզա սա հիհէն հագգը վա՞ր մը իտի, վէ պաշգա տիւրլիւ եարապիլի՞ր մի իտի : — Զանն իթմէյիզ . . .

Օլմուշ պիթմիչ իշէրի գապուլ իթմէք քէնտի մէնֆասաթը իյնապաթընտան իտի :

Իքի սէնէլիք թէճրիւպէտէն անլատըղը վէճհլէ , Բիէր Լանտրի պիր ազըր- սըզըզ վէ իհթիյաթսըզըգտա պուլուճուր տէյի գորգմաղ իտի , վէ անը Լիւսի- նին Եանընտա պրագմասըլա հիչ պիր թէհլիքէ Եօգ իտի . . .

Էկէր պիլաքիս օ պէտպախթըն ուղազլանըպ կիթմէսինի թալէպ իթսէ իտի , թէհլիքէ պաշլար իտի : —Շիւպհէսիզ Բիէր պիլա մուգպէմէթ իթասաթ իտէ- ճէքտի . լաքին քիմ պիլիւր , քէնտի նէֆսինի թութապիլէճէք մի իտի , վէ կի- տէճէյի էննատէ քէնտի քէտէր վէ կէօզ Եաշլարը իլէ քէնտիսինի պէլիւ իթմէ- յէճէք մի իտի . . .

Տիկէր թարաֆտան Մ. Վէրտիէ՝ Եօրկուճուգ պիլմէզ պիր իշճիտէն մահ- րում օլմադ իսթէմէզ իտի , պուճուճ զայրէթ ու չէվիքիկի ապա տուրմապ ի- տի , վէ պուճտան մաստա իսթիգամէթի խուսուսընտա սնըն իւզէրինէ Մ. Վէրտիէնին քէք չօզ էմիլէթի վար իտի :

Իչթէ պու գուվվէթլի միւլահազալարա մէպնի մահքիւմը մէրգում պէօլէ պիր նիլմէթէ մազհար օլուպ , քէնտիսի տէ պուճտան էօթիւրիւ քէնտույի պախթիյար վէ միննէթտար ատտ իթմէքտէ իտի . . .

Մ. Վէրտիէ՝ քէնտի սէխավէթ վէ ուլուվլը ճէնապընը նիհայէթ տէրէճէ- յէ վարտըրմագ իչիւն Բիէրէ պիր մըգտար տա բարա վէրտի իսէ տէ , Բիէր գապուլ իթմէտի :— Պիր աղ վաղթ սօնրա , ֆասպրիգանըն սահիպի՝ մէրգումը իշճի պաշը նասսլ իթտի , վէ պու տէֆա Բիէր մաէլմէմուճիլիյէ գապուլ էլլէտի . զիրա արթըզ հէր ազլամ ֆասպրիգանըն իչէրիսինտէ իգամէթ իտէրէք Լիւսի- նին իսթիրահաթ վէ էմիլիյէթը հալիւնի կէօզէթլէյէպիլէճէքտի :

Պուճտան էօթէսի մալիւմիւիզ տիր . . .

Շիմտի քի արթըզ կէշմիչ իլէ հիսապըմըզը թէսվլիյէ իթտիք , Եինէ հիքեա- յէմիղէ պաշլայալմ , վէ Եքի առամըն բաթըրտըը միւքիւլէմէսինի օգույանլա- րըմըգա արզ իտէլիմ . . .

ԻԶ.

Պիր ՄիիճԳիլ ՀՈՒ

—Տօղրու տըր , էֆէնտի —տէտի Բիէր Լանտրի քէքէլէյէրէք վէ էֆէնտի- սինին սօն քէլամլարընա ճէվապ վէրէրէք— սիզ պանա էլլիք Եարմըշընըզ տըր , վէ էկէր հադգըմտա վազը զլան մուամէլէնիգտէն յիքեայէթ իտէր իսէմ , ին- սանլարըն աշաղը օլուրմ , պիր մէնհուս վէ սէֆիլ նանքէօր օլուրմ , զիրա պու ալէմտէ իւմիտ իտէպիլտիկիմ պիրիճիք սաատէթէ սիզին սայէնիգտէ մալիք օլտում . . .

—Է՛յ , Լիւսիլէ միւթէալիք օլան պիլէիւմիլէ վատլարըմը թո՛ւթմատըմ մը —թէքրար իթտի Մ. Վէրտիէ տահա ալչագ պիր սէսլէ— չօճուզըղընտա քէն-

տիսինէ էյի պագըլմարը մը . . .

— Տօղրու տըր . . .

— Քէնտիսինէ ալա պիր Թէրպիյէ վէ՞րմէտիմ մի . . . պէնիմ սայէմտէ
գուսուրսըզ պիր ինսան օլմատը մը . . .

— Տօղրու տըր . . .

— Կէօրմէյօյմընըզ քի, պիր կիւն քէնտիսինին օլանագ սէրվէթի ար-
թըրմագ իչիւն կիճէ կիւնտիւզ շալըշօյրմ :

— Բէք տօղրու տըր . . .

— Նէ՞ էքսիքլիկի վար տըր . . .

— Հիչ պիր էքսիքլիկի եօզ տըր— ճէվապ վերտի իչնի պաշը—հիչ պիր էք-
սիքլիկի եօզ \ անճագ սիզին շէֆագաթընըզն հասրէթիկի շէքլյօր . . . էկէր
մէրգումէյի պիր ազ սէվէ իտինիզ , մէսուտէ օլուր իտի շիմտի իսէ մէսուտէ
սէյիլ տիր . . .

— Պու նէ՞ տիմէք տիր . . . պէնտէն թէշէքքի իթտիկինի իչիթտինիզ մի . . .

— Սիզտէն թէշէքքի մի իթտին . . . պիշարէ շօճուզ . . . Ա՛, Միւսիւ
Վէրտիէ , պէօյլէ պիր սիւալտէ պուլունմագ իչիւն անը էյի Թանըմամը
օլմալընըզ . . . իսմինիզի՛ պիր գըզըն պիր բէտէրէ պօրնու օլտուզու հիւր-
մէթիլէ Թէլաֆֆուզ իտեր , վէ էկէր պիրի քէնտի էօնիւնտէ սիզին հագգընըզ-
տա ֆէնա սէօյլէսէ , պիւթիւն գուվլէթիյլէ սիզի միւտաֆաա էյլեր . . .

— Քէնտի պօրճուճու իյֆա իթմիշ տիր . . .

— Խա՛յր , Միւսիւ Վէրտիէ—ճէվապ վերտի Բիէր Լանտրի քէմալը մէթա-
նէթլէ—պիր բէտէրին պիրինճի պօրճու քէնտի գըզընը սէվմէք տիր . սիզ իսէ ա-
նը հիչ սէվմէտինիզ . . .

— Սիզ տէլիսինիզ , Բիէր . . .

— Պէն նէ տէլիյիմ , նէ քէօրըմ , Միւսիւ Վէրտիէ . . . պէնիմ կէօլլէ-
քիմ էյի կէօրիւր . կէօղիւմէ կէօրտիւմ քի, օ սէվկիւլիւ զըզըղազ՝ սիզին քէն-
տի հագգընտա կէօսթէրտիկինիզ պիւրուտէթտէն շօգ մուգտարըզ օլմագտա ի-
տի . . . Գըյաս գապուլ իթմէզ կէնճ պիր գըզ պիր շիշէք կիպի տիր . . .
շիշէք հավայա վէ կիւնէյէ միւհթան տըր , տէյիլ մի . . . հալտէ կէնճ գը-
զըն տա պու կիպի իհթիյանը վար լաքին անըն կիւնէչի վէ հավասը՝ բէտէրի-
նին թէպէսիւմէրի իլէ պուսէլէրի տիր . . . սիզ իսէ պէօյլէ պիր շէյլէր եար-
մամընըզ տըր . . .

— Էկէր Թապիաթըմտա կէօսթէրիտիզլիք վար ըսա գապահաթ պէնիմ մի
տիր . . . էն շտտիտ մուհապպէթլէրիմ պիլէ լագըրտըլար վէ գուճագլալըլար-
լա պէյան օլունմազ . . .

— Էյի պիլիբիմ , սիզ քիմսէյի սէվմէզսինիզ . . .

— Բիէ՛ր . . .

— Բարտտան պաշգա քիմսէյի սէվմէզսինիզ , էֆէնտի . . . պուճու սիզ
տէ պէնիմ գատար պիլիբիսինիզ . . .

— Էկէր բարայը սէվէր իսէմ , իշթէ Լիւսի իչիւն էյի եա՛ . . . զէնկին ,
շօգ զէնկին օլանագ տըր . . .

— Բէք կէճ, տէյիլ մի . . . Ա', Միւսիւ Վէրտիէ, պիր ատամըն պիր դաչ բարասը էքսիք օլուպ պիր ալ զիյատէ թաթլը տիլի օլսա տահա ալաս տըր . . . լաքին կէչմիչէ գարչը պիր թալէպտէ պուլունմայօրըմ . . . հալը հազըր իչիւն սէօյէյօրըմ . . .

— Տիքրինիզի իյզահ իտինիզ, վէ շարուգ օլունըզ . . . պու իչին շարուգ պիթմէսինի իսթէրիմ . . . կէօրիւյօրմընըզ ես', սիլի տիյնէմէք իչիւն նէ գաս տար թահամմիւլ իտիյօրըմ . . . լաքին հէր թահամմիւլին պիր սօնու վարտըր . . .

— Թահամմիւլինիլի ուզուն միւտտէթ սուի իսթիմալ իթմէյէճէյիմ . . . շիմտի պէն շուրատա, տիշարտա, բէնչէրէնին եագըննտա իտիմ . . .

— Տիյնէյօր իտինիզ — պաղըրտը Մ. Վէրտիէ :

— Էվվէթ, տիյնէյօր ըտըմ, վէ պու օտատա էվվէլա սիզին վէ Մ. տը Վիլէրին վէ սանիյէն սիզին վէ Լիւսինին արասընտա նէ սէօզ ճէրէյան իթտի իսէ թէքմիլինի իչիթտիմ . . .

Մ. Վէրտիէնին պէնզի աթտը վէ շէօյէ մըրըրտանտը . . .

— Պու հարէքլթիլի էմիլիթի սուի իսթիմալ տըր . . .

— Պէն տէ էօյէ սէյիլտիր տիմէմ — ճէվապ վէրտի Բիէր Լանտրի — քէնտի մի սուշըզ չըգարմագ իչիւն պուրայա կէլմէտիմ . . . հալ պու քի էկէր գաս պահաթըմ վար իսէ, հիչ պիր վէճէլէ պէյանը նէտամէթ իթմէմ, վէ եէնիտէն պալլամաղա հազըրըմ . . . պու մալիւմաթլարը նէրէտէ պալըղմը սօրմայասը նըզ տէյու պունու սէրհալ սիզէ պէյան իտիյօրըմ . . . իմտի Լիւսի ալա մէ սուտէ օլմամը տըր . . . պունու քէնտի մէլալըք կիպի թաթլը տիլի իլէ սիզէ սէօյէմիչ տիր . . . լաքին հէր քէս քէնտի խաչընը ալ չօգ պու տիւնետատա կէօթիւրեր . . . մէրգումէնին խաչը օ գատար աղըր տէյիլ իտի . . . պինասպէրին, թէքրար սէօյէրիմ, կէչմիչէ գարչը հիչ պիր թալէպտէ պուլունմամ . . . Պու կիւն իսէ իչէր թէպէտտիւլ իտիյօր . . . Լիւսի թէմամըլա պէտպալսթ տըր, աճը վէ քէտէր անը մուզտարըպ իտիյօր, մէյուսիլէթտէն պօղուլըյօր . . . իչթէ պու եագըմագ . . .

— Նէ՞ եարտըմ — սիւվալ իթտի Մ. Վէրտիէ գուրու պիր սէսլէ :

— Պիլմէյօրմընըզ . . .

— Էվվէթ . . .

— Էօյէ իսէ տուր սէօյէյիմ սիզէ . . . էվվէլա՞ օ պիչարէ զըզ էօնիւնիզ տէ սիզ չէօքէրէք, պէնտէն զիյատէ գասպահաթլը օլմայան Մ. տը Վիլէրէ մէրհամէթ իթմէնիզի ընճա վէ նիյալ իթտիկինտէ, անըն հագըննտա հազսըզ վէ ինսաֆսըզ պուլունմընըզ տըր . . .

Աչիլ Վէրտիէ՞ պիրտէն պիրէ իչնի պաչընըն սէօզիւնիւ քէստի վէ պաղըրտը . . .

— Է՞, կ'օրմէյօրմընըզ նէլէ՞ր օլույօր . . . Օ սէֆիլ սանաըքքէար Լիւսինին իւզէրինէ կէօզ տիքմէյէ ճէսարէթ իտիյօր . . . Լիւսի իսէ անըն մէն հուս արգուլարընը լայըղ օլտն հագարէթլէ ըէտտ իթմէյօր . . .

— Պիր ըրգէհիլ ատէմին մուհապպէթիլին ասլա հագարէթլէ լայըզ կէօրմէմ պէն . . .

— Պու լայըզսըզ աչգ ու մուհապպէթի պիլիյօրմընըտընըզ . . .

— Էփէյի՛նէ վագթարը ֆարգ իթմիշ խտիմ՝ . . .
Մ. Վէրտիէ պիր սապրազլըզ հարէքէթինոէ պուլունուպ, փսթիհզա ելէ շէօյլէ մըրըտանտը .

— Պէլքի միւնասիպ տէ կէօրիւրսինիզ . . .

— Տօղրուտըր, միւնասիպ տէ կէօրիւրիմ, վէ էկէր պու իշ պէնիմլէ պիթ- սէ իտի, եարընտան թէզի կօզ Լիւսիյի կէնճ սանտըգքեարա վէրիւր խտիմ, վէ միլեօն սահիպի պիրիսիլէ էվլէնտիրմէքտէն իտէ, պու եօլտա անըն սապքէթի- նի թէէմին իթմէք իթիգատընտա պուլունուր խտիմ . . .

— Հէլէ քի պու իշ սիգլինլէ պիթմէզ . . .

— Էվիթ, պէնիմլէ պիթմէզ . . . սէվկիւլիւ գըզըն սահիպի եալընըզ սիգլինիզ . . . անըն էօմրիւնիւ սիզ իսթէտիկինիզ կիպի թէլթիպ իտէրսինիզ, գիւրա նէն թէքմիլ հուգուգըմտան վագ կէշիպ սիզէ թէսլիմ իթմիշիմտիր, վէ սիզ պէնի աշըգտան աշըզա մէճպուր իթմէտիքճէ, մէրգուլէյէ միւթէպլիդ օ- ւան էլէրէ սալա գարըշմայաճաղըմ . . .

— Պէն սիզի մէճպուր իթմէտիքճէ մի — թէքրար իթտի Մ. Վէրտիէ :

— Էվիթ . . .

— Նասըլ . . .

— Մէրգուլէյի բէք զիյատէ պէտպախիթ գըլարագ . . . տահա պիր աղ էվիլէ պուլունտըղընըզ մուսմէլէյի ունութտընըզ մը . . . գարընըզտան գօվտուընըզ . . . օնա մէլուն գըզ տիյէրէք օտանըն գարուտընտան տիչարը պիթտընըզ . . . Էլ հասըլ էկէր պէն օրատա պուլունմայըպ տա, մէրգուլէյի գուճաղըմա ալ- մագօսմ վէ օտատընա կէօթիւրիւպ Մատմմ Պլանշէյէ թէսլիմ իթմէզսէ խտիմ, շիմտի պիհուշ պիր հալտէ ավլունըն գալտըրըլարը իւզէրինտէ սէրիմիշ պու- լունաճագտը . . . սիզ մէրգուլէյի էօլտիւրէճէքսինիզ, Միւսիւ Վէրտիէ, վէ պէն իտէ իսթէրիմ քի եալասըն . . .

— Սագընընըզ հա՛, Բիէր Լանտրի, սիզ պանա լայըզ օլմոյան պիր թարզ- տա լազըրտը սէօյլէյօրսընըզ . . .

— Սիղէ րիայէթսիզլիքտէ պուլունմագ՝ ֆիքրիմտէն պլլէ կէշմէզ — ճէվապ վէրտի իշճի պաշը — սէզէ եալընըզ շունու տիմէք վէ անլաթմագ իսթէրիմ քի, էկէր սէօզիւնիզտէ տուրմագ իտէնիզ, պէն տէ քէնտի եէմինիմտէն քէնտիմի գուրթուլմուշ աստ իտէճէյիմ վէ օնա կէօրէ հարէքէթ էլլէյէճէյիմ :

Մ. Վէրտիէ տօլայլտան վուգու պուլան շու թէհսիտտէն նաշի պաշտան այաղընա դատար թիթէրէտի . . . պուլունտըղը հալը միւշէվիլէշտէն գուր- թուլմագ վէ Բիէր Լանտրիին ֆիքրինի թէմամըյոյ անլամագ իսթէտի :

— Էյ նա՛սըլ հարէքէթ իտէճէքսին պազալըմ — սիւվալ իթտի ֆապրիգա սահիպի աճըզլը պիր սէսլէ :

— Օ՛, պունու տա պիլմէք զօր պիր շէյ մի . . . օն պէշ սէնէ էվիլէ կէյնիմիգտէ նէ վուգու պուլմուշ իպէ անը պիր սուրէթը մուէսսիրէտէ մաշվ ու ֆէսիս իտէճէյիմ . . . գըզըմը ալաճաղըմ . . .

— Եարամագսընըզ . . .

— Քի՛մ էլլիմի թութապիլլը . . .

— Պին սէպէսլէր վարտըր քի եարամաղաւնըզ . . . պու սէպէսլէրին եա-
լընըզ պիրիսինի օլտուն սէօլիօյիմ . իշպու թալէպինիզի իսպաթ իթմէք իշին
հիշ պիր տէլիլինիզ եօգտըր . . .

Իշնի պաշը օմուզարընը սիլքերէք ճէվապ վերտի .

— Տէլիլէր ժի . . . ա՛հ , պէնտէ տէլիլ էքսիք օլտուն . . . Էկէլ- իգ-
թիզամ օլուրտա , եէրին տիպինտէն պիլէ չըգապլիթ . . .

— Միլ՛ պիր ֆէնա ըէտէրսինիզ —տէտի Աշիլ Վէրտիէ- գըզընըզըն իսթիգ-
պալընը պօզաճազսընըզ . . . մէրգուճէլի տուշարը սէֆալէթ իտէճէքսինիզ . . .

— Սահիհտիր , մէրգուճէ գէնկին օլմայըպ ֆուգմիբա՛ օլաճազտըր , լաքին
սէվիլէճէքտիր տէ , վէ պու խուտուս՝ ֆուգարալըզընա պիր մուգապէլէ՛ օլա-
ճազտըր . . . Լիւսինին պէօլիւք արզուլարը եօգտըր . . . եաշամազ իշին
ճիւզի պիր շէյլէ իթթիֆա իտէր . . . պէն շիմտի էվվէլ քինտէն տաճա զիյատէ
գուճվէթիօյիմ . . . իքի գաթ չարըշըրմ վէ օնու մէտուտէ իտէրիմ . . . պէն
հէր նէ գատար ատի պիր ամէլէ իտէմտէ , կէօրիւլօ՞րմընըզ , օ սէվիլէլիւ
գըզընըզըն սրանա մուհապպէթի վարտըր , վէ էկէր Քիէր Լանտրինին գըզը
օլտուղու քէնտիսինէ սէօլէնտէ , պէլքի տէ գալգի մէսէրրէթլէ մէշնուն օլա-
ճազտըր . . .

— Լաքին պիր շէյ ունութտընըզ . ՄԱՀՔԻԻՄ Բիէր Լանտրինին գըզը տի-
մէլի իտինիզ . . .

— Պէն պիր շէյ ունութմամ , էֆէնտի —տէտի իշնի պաշը մահգուն պիր
սէշլէշիլէ- սպին նիլէթ ըէք ինսաֆուրդտըր , լաքին պանա գարը շէվիրտիկի-
նիզ սիլաճ պէնի եարալաշիմազ . . . Լիւսի պու սապահտան պէրու թէքմիլ
սէվապըզը աճվալիմի պիլիթ . . . Պունու տույտուղընտա պէնտէն նէ մուհապ-
պէթիինի վէ նէ տէ ըիսյէթիինի կէրի ալմամըշտըր , վէ էկէր սիղին իսմինիզի
պրազըպ պէնիմ իսմիմի ալմասը լազըմ կէլտէ , մէրգուճէ գըզ ապա գըզարըպ
ութանմայաճազ տըր . . .

Մ. Վէրտիէ՛ ասըր վասաթտաքի իշքէնճէճիլէրին գըզկըն՝ շէնկէլլէրլէ ա-
թէշտէ գըզտըրըմըլ տէմիր չուպուզլար իւզէրինտէ շէվիրտիքլէրի պէտպախթ-
լարա միւշապիհ օլարազ , մանէվի սուրէթտէ պիր իշքէնճէ շէքմէքտէ իտի . . .
էկէր պաշգա պիր սըրատա օլտա իտի , մէրգում սահիպի ֆապլիգա՛ Բիէր Լանտ-
րինին պէյանաթընը պիր տէրէճէյէ գատար գայտըզըզըլա իսթիմա իտէճէքտի . . .

Պէլքի տէ սէպէպսիզ օլմայարազ քէնտի քէնտինէ տէյէճէքտի քի , մէր-
գում իշնի՛ նէթիճէտի շիւպհէլի օլան հէյէճանը պիր տալայա կիրիշմէյէ ճէսա-
րէթ իթմէլէճէքտիր , գիրա մէճհուլ օլան տէլիլէր իհթիմալ քի մէֆգուտ իտի
վէ ետիստ քէաֆի տէյիլ իտի . . .

Էլհասըլ ալըր աշըզ լազըրտը իտէճէքտի , վէ թէէմինաթը տա՛ իսթէր հա-
զիզի օլտուն իսթէր սախթէ օլտուն , ապա թէքզիպ օլունմայաճազտը . . .

Լաքին պու եէնի թէհիթէ՛ պիրտէն պիրէ կէլիպ պիր գաշ սասաթտան պէ-
րու պաշը ունունտա տօլաշան օ միւշէվվէլ վէ տէհէթիլ մուխաթարայա պիր-
լէշէրէք , ազընը տօլանտըրըյօր իտի . . .

Օ կիւնին սապահըր եապանճընըն պիրի քէնտիսինէ ԺԱԳ ԼԱՄԳԵՐ իս-
մինի վերմիլ իտի . . .

Շիմտի տէ Բիէր Լանտրի՝ գըզընը կէրի իսթեմէք Թէհտիտինտէ պուլու-
նույօր իտի . . .

Չանն իտէրսին քի օն պէշ սէնէտէն սօնրա սէվապըզը ահվալ՝ մէլտանա
չըգմադալ վէ քէնտի ալէյհինէ տէօնվէյէ վէ աղըրուըը ալթընտա քէնտինի էգ-
մէյէ հազըրլանըյօր իտի . . .

Պու իքի իթհամ՝ այրը այրը օլուննա , պիր շէյ եարամամազըգ իտէպիլիր-
լէր իտի . Լաքին՝ պիրլէշիպ եէքսիկէրինէ տէ մուավէնէթ իտիննէ , պու իթհամլար
տէհշէթլի օլուրլար իտի . . .

Պէօյլէ պիր հալտէ եալընըգ պիր շէյ , պիր Թէնրիպէ եաբըլապիլիր իտի .
եանի պազը իտտապարտան վազ կէշիպ , պազը տա վատլէրտէ պալուենարագ
վազթ գազանմագ . . .

Աշիլ Վէրտիէ պէօյլէ պիր գարար վէրտի՝ շէհրէօնտէքի պայիմը մահ-
գունիէթի իսայիտէն իսայի զայպ իթտի , գաշարընը տիւզլիթտի , ալընտաքի
պուրուըզլարը տիւզլիթտի , վէ մուճիպի իսթիդրապ պիր Թարգտա Թաթլը պիր
սէպլէ իշնի պաղըյա տէտի .

— Պէն իմ Թապիթըմ պապընա սերպէսթ վէ տօլրուլուզու սէվէր օլտու-
ղընտան , պուենուն իսպաթ ու տէլիլինի շիմտի սիղէ կէօսթէրէճէլիմ . . . Լի-
սանընըզըն սերթլիկիտէն այընմը օլտուղըմը սիղէ իսպաթ իաէպիլիրիմ . . .
պէն հագսըզըջլարըմը Թանըրըմ . . .

Բիէր Լանտրինին շէհրէսի՝ պու սէօղիւն իւզէրինէ թարլայըպ , Մ. Վէր-
տիէ քէլամլընա տէվամ իթտի .

— Պիլիմ սէվկիլիւլէ Լիւսինին պէօյիւք վէ ալիճէնապ իսասաիլինի պէնտէն
գիյատէ քիմսէ Թազտիր իտէմէգ . . . Տէմիննէք անըն հպգզընտա հագսըզըգ
իթտիմ . . . շայանը Թէէսսիթ պիր շիտտէթլէ մուամէլէ իթտիմ , պու իսէ նէ
պէնիմ Թապիթըմտա վէ նէ տէ ատէթիմտէ վարտըր . . . Լաքին ալտէթիմ-
տէն պէրու շու աննալըմագ խըրըզըգտան տօլայը պուլուենտըղըմ հալը հիտ-
տէթ ու զազապը էօզը սայամամ մը . . .

— Օհ , էլպէթթէ , միւսիւ Վէրտիէ , իթիգար իտէպիլիրտինիգ —պաղըրտը
Բիէր Լանտրի— պու եաբտըղընըգ շէյէ մատամ քի Թէէսսիլի իտիօրպընըգ ար-
թըգ անտէն պահա իթմէք լաղըմ տէլիլտիր . . . վէ շիւպէնէմ եօղտըր քի սէվ-
կիլիլիւ գըզընըգ Լիւսի՝ քէմալը իալիլինէթլէ պու գուսուրընըգ աֆլ իտէ-
ճէքտիր . . .

— Ումարըմ . . . վէ հաթթա պէն տէ անտէն աֆլ տիլէյէճէլիմ . . .

— Ա՛ , էվվէթ . . . եարընըգ , եարընըգ պուենու , միւսիւ Վէրտիէ . . .
գազարա սիգի պիր քէրրէ էյի վէ միւշֆիգ կէօրէճէք օլուր իսէ , բէք պաթիթի-
յար օլուր :

— Պէն պիւնտան պէօյլէ տայմա էօյլէ օլմագ իսթիլիմ . . .

— Օհ , օ հալտէ մէրգումէ իշիւն պու բէք պէօյիւք պիր սաստէթ օլանագ
տըրր վէ պէն տէ մէրգումէնին եէր էիւզիւնտէ արթըգ արգու իտէճէք հիշ պիր
շէյի գալմալըղընա շիւպէտիգ ծլարաթ , քէմալը մէ մուենիլէթլէ էօլէճէլիմ . . .

— Շիմտի Անտրէ տը վիլէրտէն պանհա իտէլիմ . . .

— Միւսիւ Վերտիէ , կերէք պու տիւնեատա վճ կերէք արեթտէ հեր նէ
ժուգատտէս շէյ վար իսէ , օնուն նամընա րէնա իտէրիմ , պու տէլիգանըր թէ-
լէֆ իթմէյինիգ :

— Նամուսընըգ իւզգերինէ եէմին իսինիգ , զահիրի սախթ տէլիլէրին քէն-
տի իւզգերինէ եիւքլէթտիւրէրի իըրսըզըգտա ասլա մէտխալի օլմատըղընա ի-
թիգատընըգ պէրքէմա՛մըւրըր :

— Նամուսըմ իւզգերինէ եէմին իտէրիմ . . . Նպէն օնա քէֆիլ օլուրըմ . . .
Պէնիմ իսթիգամէթիմ կիպի անըն տա իսթիգամէթինէ քէֆալէթ իտէրիմ .—

— Ինթիմալ քի եանըլըյորսընըգ , լաքին նէ հալ իսէ պէլքի սահիհ էօյլէ
տիր . . . Իմտի պէքլէյէնէյիմ քի էթրաֆըմըղ իհաթա իտէն գարանըղ իչին-
տէ ըլըգ բարլասըն . . . պունտան սէքիգ կիւնէ գատար սանտըգ քեարըն պէյ-
հինտէ նէ շիֆահէն վէ նէ թահիրիէն հիշ պիր իթհամտա պուլուսմայաճաղըմ . . .

— Ալլահ րազի օլտուն . . . սէքիգ կիւն . . . սար գապահաթըլըրը եա-
գսրմագ իչիւն պու գատարը պիլէ չօգտըր զանն իտէրիմ . . .

— Պիլիբրմիսինիգ , Մ . սը Վիլէր շիմտի նէ՛րէտէ տիր . . .

Բիէր թէրէտտիւտ իթտի , լաքին էֆէնտիսինին պու քէլամընըն իտալիսէ-
թինէ շիւպհէ իթտիլի իչիւն քէնտու քէնտույի թէքտիր իտէրէք , պիր ազ
սօնրա ճէվապ վէրաի .

— Եվլէթ , էֆէնտի , պիլիբրիմ . . .

— Էօյլէ իսէ , մատամ քի մերգուճըն պիրտէն պիրէ կիտիշինին սէպէպլէ-
րինի անլամագ իչիւն հէր քէս մերագ իտէճէք վէ անըն զայպուպէթի իւզգերիք
նէ քէնտի պէյհինտէ ֆէնա մանալէր վէրէճէք իծի , թարաֆընտան մէէգուճ
սընըգ քէնտիսինէ սէօյլէմէյէ քի , մուվագաթէն մէմուրիյէթինէ եչնիտէն
պաշլայապիլիր , վէ պիր հաֆթա պէնտէն գօրգաճագ հիշ պիր շէյի եօգսըր .
վէ հազիգաթը հալին մէյտանա ըղմատը իչիւն քէնտիսի տէ պէնիմէ՛ պալըմա-
լըտըր . . .

— Չալըչաճագսըր , էֆէնտի —պաղըտըր Բիէր Լանարի— հէփսիմիգ տէ քէ-
մալը զայրէթլէ արայաճաղըղ , վէ էվլէ Ալլահըն իզնի կէ պուլաճաղըղ . . .
Էհ , քիմ պիլիր , պէլքի տէ ճինայէթ քեար՝ եա պիր ազըսըզըղաւ վէ եախօտ
պիր քէտրիւքլէ կէլիպ քէնտի քէնտինի էլէ վէրէճէքտիր . . .

Մ . Վէրտիէ պուճա ինանաթըղընը իյմա իտէր պիր հարէքլէթտէ պու-
լուճար :

— Ալլահըն ինայէթի պէօյիւքտիր —թէքրար իթտի իչնի պաշը— շիւպհէ իթ-
մէմէլիտիր . . .

Միւքեալէմէ պուրատա իսթամ պուլտու :

Աշիլ Վէրտիէ՝ րէք զիյատէ մահգուճ վէ սիւշիւննէլի վէ էնտիշէլի պիր
հալտէ պուլուճարագ , գօնաղընա կիթտի վէ եէնիտէն օտատընա գարաճար :

Բիէր Լանարի իսէ պէօյլէ պիր սէմէրէնին իսթիհապինէ մուվաֆֆագ օլ-
տուղընա րէք զիյատէ սէվինէրէք , սանտըգ քեարը սաղլատըղը քոյիպէյէ սօղ-
րու կիտուպ , եօլտա քէնտի քէնտույէ շէօյլէ սիմէքտէ իտի .

— Հէր շէյ իօլուսատըր . . . «Մ . Վէրտիէ պիլիբ քի օ տէլիգանը՛ Լիւ-

ժպի սէվիօր վէ Լիւսի տէ տէլիգանլըյա ֆէնա պագմայօր . պունունլա պէրա-
պէր Մ . Վէրտիէ սանտղգքեարըն եէնիտէն իճրաի մէմուրիյէթ իթմէսինէ ըազի
օլուօր . . . Պունա պագըլըրսա , խըրսըզըմըզը պուլտուղըմըզ կիպի , իլլէր էի
պիր սուրէթ ալանագտըր . . .

Վէ թէքրար իթտի .— Հայտէ պագալըմ , սահիհէն հէր շէյ եօլունտատըր . . .

ԻԷ .

ԹԻԹԱՆ ՍԵՖԻՆԵՍԻՆՏԷՔԻ ԳՍՄԱՐԱ .

Էվվէլէէ պէյան իթտիկիմիզ վէճհլէ , ԹԻԹԱՆ՝ պէօյիւք վէ մունթազամ
պիր նազլիյէ վարօրը իտի , վէ պէլքի տէ Սէն նէհրի իլէ գանալլարտան Բա-
րիզէ կէլէն պիլճիմէ սէֆահն միյանընտա պէօյլէ կիւզէլ վարօր եօգ իտի :

Մ . Վէրտիէ՝ պու սէֆինէյի Պիլի ըրխթըմընտաքի քէրէսթէ ֆապրիգասը-
նա սահիպ օլտուզը սէնէտէ իմալ իթտիրմիլ իտի , —զանն իտէրսին մուամալէյհ՝
մէզքիւր սէֆինէյի բէք չօգ սէվէր իտի .— հէր եօլճուլըզլարընտա օ վարօրը
գուլլանըր , օնա զիյատէ տիգգաթ իտէր , քէմալը իթինա իլէ թէքնէսինի գա-
լաֆաթլաթտըրըր վէ բէրվազլարընը պօյալաթտըրըր իտի , էօյլէ քի օն պէլ սէ-
նէտէն սօնրա սէֆինէյի մէզքիւրէ հէնուզ սուլա էնտիրիլմիլ կիպի եէր եէնի կէօ-
րինիւր իտի :

Հիքեայէ իթտիկիմիզ վուգուաթըն ազչամըսը իքի ամէլէ՝ ֆապրիգանըն
եազընընտա պուլունան իգամէթկեհալլարընա կիթմէզտէն էվվէլ , բիրօլարընը
թիւթտիւրէրէք ըրխթըմըն իւզէրինտէ եօգարը աշաղա կէզմէքտէ իտիլէր :

Չօգտան պէրու գարանլըզ պասմըլ օլուպ , սաաթ տօգուզը վուրմագտա ,
վէ արթըզ օրատան ազ ատամ կէչմէքտէ իտի :

Մէրգուման իչճիլէր՝ պէօյիւք զէնճիրլէրլէ ըրխթըմա պաղլանմըլ օլան թէ-
Բանըն գարըլընտա տուրարագ , անլէրտէն պիրի շէօյլէ պաղըրտը .

—Վալլահի նէ՝ կիւզէլ պիր թէքնէտիր շու . . .

—Էվվէթ , —ճէվապ վէրտի տիկէրի կիւլէրէք— ալա պիր ճէվիզ գապու-
ղը . . . չօճուզլարըն էլլէնճէ իչիւն սու իւզէրինտէ եիւզտիւրտիքլէրի թահ-
թա բարչասը օյունճաղընա պէնդէր . . .

—Նէ՝ տիյօրսըն —թէքրար իթտի էվվէլքի— քիլլիյէթլի եիւք եուտար . . .

—Է՛հ , իլթահը եէրինտէ օլմայըրըր . . .

—Պունոն գարնը էլլի եիւք քէրէսթէ իլէ տօլմազ . . .

—Պու սէֆինէսին իչինտէ եղըլլան օտուն էվ վէ պինա քէրէսթէտիտիր . . .

—Եարըն վարօրտան ֆապրիգայա գատար պունճա քէրէսթէյի օմու՝
զըմըզըն իւզէրինտէ թալըյաճաղըզ . օմուզլարըմըզ վէ տիլլէրիմիզ աճապ նէ՝
գատար աճըյըպ եօրուլանագ . . .

—Ս՛հ , էվվէթ . . . գահմէթիմիզ աղըր օլանագտըր . . .

—Պու աղըրըզ վար իքէն , էֆէնտի տէ տուրուպ սօնունա գատար պիրի

սէյր խտճէք , վէ օ ատամ պէքճի քէօրէյի կիպի տորուպ պագարսա , ագ-
արմաղա պիւէ վագթ պուլունամազ . . . Պու ատամ բէք սէրթ վէ էլքիւլի
տիր . . . Ն զանն խտէր քի քէնտիպինէ սպյմպ խըյանէլի խտէրլէր , վէ ագչէսի-
նի հագգըլա գազանմաղլար . . .

— Պէօյէ պիր զէնկին ատէմէ պու խասիպիք եազըլըր մը . . .

— Պուենտան մատտա , պարի տողրու օլսա . . . օ գատար զէնկին օլմա-
սըլլա պիզիմ գատար պիւէ իշտէն պըգմազ . . . միւտտէթը էօմրիւնտէ հէր
չալըմըլտըր , վէ զանն օլուստըղընա կէօրէ տէ , էսկիտէն չօք աճալ պու-
ճալ սէնաաթլարտա պուլուենմուշտըր . . .

— Աճապա նէ՞ սէնաաթլար իմիշ . . .

— Հիշ իշիթմէտին մի . . .

— Հիշ իշիթմէտիմ . . . պէն քի սէնէտէն պէրու Փապրիգատայըմ . . .
լաքին ուտուլճաճըգ սէն իշի սյանա նազլ խտիվէր . . .

— Բէք էիւ , պիւտիյիմի նազլ խտէրիմ , ազըր պիր շէյ տէյիլտիր . . . չու
հայլազըն տիլի օլսա իտի պէնտէն էյի նազլ խտէր իտի . . .

— Շայլա՞ք քիմտիր . . .

— Իշթէ չու թիլան տէնիլէն սէֆինէ . . .

— Սէֆինէ՞ մի . . .

— Էօյէ եա՞ . . .

— Պիր շէյ անլայամայօրըմ . . .

— Շիմտի սանա իշի նազլ ու հիքեայէ խտճէյիմ . . . տիյնէ՞րմիսին . . .

— Իքի գուլազըմլա տիյնէյօրըմ , վէ օ գատար գուվէթլի տիյնէյօրըմ քի
բիրօմը շէքմէյիպ սէօնտիւրմիւշիմ . . .

— Էվվէլա չուսու պիւլէլիտին քի , էֆէնտի օ վագթ զէնկին իտի , լաքին
պու կիւնքի գատար զէնկին տէյիլ իտի . . . պուսուսլա պէրապէր եինէ ագչէյի
չօք սէվէր իտի , վէ բարա գազանմաք իշիւն հէր նէվի վէսաթի իճրա էլլէր իտի . . .

— Կէօրիւյօրմըսընը չուսու . . .

— Բէրէսթէ էլէ օտուս նազլ վէ միւպայէասընտան պէօյիւք պիր քեար
տիւլէտիկինի կէօրիւնճէ , պու թիճարէթտէն պիւսպիւթիւն վագ կէչմէքսիզին ,
պաշգա պիր թիճարէթ իճրասընա տա պաշլատը . . .

— Նէ՞ թիճարէթ . . .

— Ճէսիմ պիր կէօմրիւք գաշագճըլըղընա պաշլատը . . . Վ թիլան պուսու
իշիւն մախուս եարըլմըտըր . . .

— Կէօմրիւք գաշագճըլըղընտան ատամ զէնկին օլուր մը . . .

— Պու տա սօրուլաճագ շէյ մի . . . պիւլէլիւրէ գազանըլըր . . . էֆէնտի
Պէլճիգա թարաֆընա տանթէլա , թիւթիւն . . . Ճէնուպ ճիկէթիւնէ տէ բագը ֆը-
չըլարը կէօթիւրիւր , վէ քիւլիյէթլի բարաղար գազանըպ վուրկուսլար վու-
րուր իտի . . .

— Պէն զանն խտէր իտիմ քի , էր եա կէճ նէ վագթ օլուրսա օլուսն գա-
շագճը եագայը էլէ վէրիւր , զիրա էլպէթթէ դամմազլայաճագ պիր ատամ պու-
լուսուր . . .

—Մ. Վէրտիէ տէ երմի բռնատան զիյատէ զամմազլանմըշտըր . . .

—Է՛յ, նա՛սըլ օլուր իտի . . .

—Նա՛սըլ օլանազ , գօճուլար վէ ժանտարմալար պիրտէն պիրէ կէլուպ , հիչ մէմուլ օլունմազ պիր վազթտա սէֆինէյի թէվզիֆ իտէրլէր , վէ իչնէ կի-
րիպ իհրաի թահարիյաթ էլէրլէր իտի . . .

—Էֆէնտիյէ նէ՛ տէ ֆէնա՛ . . . էլպէթթէ էմթասսընը զապթ իտէրլէր
վէ քէնտիսինի մուհաքէմէյէ շէքէրլէր իտի . . .

—Խա՛յր , հիչ պիր շէյինի զապթ իթմէյիպ , հաթթա պէյանը իթիզար պիլէ
իտէրլէր իտի . . .

—Պո՛ւ նէ . . . նի՛չլուն պէօլլէ . . .

—Ձիրա պիհուտէ կէմյի արաշթըրըպ ալթիւպթ իտէրլէր իտի . նէ պիր
լիպրա թիւթիւն , նէ պիր էնտազէ տանթէլա վէ նէ տէ պիր բագը ֆըշուսը
պուլամազլար իտի . . .

—Վէ ֆագաթ էֆէնտիսինի՝ սէֆինէի մէզքիւրէտէ պու գաշագ էմթաստան
վա՛ր մը իտի . . .

—Էլպէթթէ . . .

—Կէօմրիւք մէմուրիսինի թարաֆընտան պասըլտըգտա անլէքի նէ՞ Խաբար
իտի . . .

—Իյթէ պունա հէման հիչ քիմսէնին ազլը իրմէմիշտիր , վէ էկէր էֆէն-
տի պիր կիւն քէյֆինէ կէլիպ նազլ իթմէզ իսէ , հիչ քիմսէնին ազլը իրմէյէ-
ճէքտիր . լաքին նազլ իթմէտի տէ միւհթէմիլ տէյիտիր . . . Թի՛նանա սօ-
րուշտըրըսա օլուր ամմա , նէ շարէ քի անըն տա տիլի օլմատըղընտան , ճէ-
վապ վէրմէյէճէքտիր . . . չօլ

—Լաքին նիհայէթ պունա տայիր պագը ֆարգիյաթտա պուլունըլըպ , իյպա-
հաթ ալընմը՛շթըր . . .

—Էվվէթ , էվվէթ , տայմա իյզահաթ սլընըր . . . Էյի եա քէօթիւ , իյ-
զահաթ հիչ էքսիք տէյիտիր . . . իյզահաթը մէզքիւրէնին էն զիյատէ մագ-
րունը սըհհէթ օլանը շուտըր քի , Թի՛նան՝ պիր թէաթթօ կիպի ճա՛րնալը պիր
սէֆինէ օլուպ , եալընըզ Մ. Վէրտիէյէ մալիւմ օլան կիզլի եէրլէրի վէ մաքի-
նալարը պուլունմալըտըր . . . Պունու հէր քէս ֆարզ իտուպ , լաքին աալա
իսպաթ իտէմէմիշտիր . . . Էֆէնտի շօգտան պէրու գաշագըլըգտան ֆէրաղէթ
ֆիթմիլ , վէ Թի՛նան անըն պիլճիւմիէ էսրարընը սազլամըշտըր . . .

—Էօլլէ իսէ եարըն կէմիյի պօշալթտըղըմըզ վագթ էյիճէ տիգգաթ իտէյիմ ,
պագայըմ պիր շէյ կէօրէպիլի՛րմիյիմ . . .

—Քէյֆինտէ օլ , պապա . . . բագար կիւնքի կէօզլիւյինի պիլէ պրունընա
թագսան , պօշ շէյ տիր , աթէշտէն պաշգա պիր շէյ կէօրէմէյէճէքտին : . . .
Վագթ կէչիյօր . . . հայտէ կիտէլիմ եաթալըմ . . .

Պունու տիյերէք իքի ամէլէ կէչիպ կիթտիլէր . . .

Պունուն արասընտան պիր սաաթ կէչտի :

Իլք ազչամտան հավա նէ գատար պօրալը վէ ֆուրթունալը իտի իսէ , կէճէ տէ
• գատար կիւզէլլէ՛միլ վէ սաքինլէ՛միլ օլուպ , կէօք եիւզիւնտէ պուլութ կէօ-

րինմէմէքտէ, վէեըլտըզլար բարըլ բարըլ բարըլամագտա, գանալըն սուլարը իշինէ աքս իթմէքտէ վէ կիճէնին գարանըղընը սայքի տէֆ էյլէմէքտէ իտիէր :

Սաաթ օն պուչուգ՝ վուրուեննա, Ֆապրիգանըն քիւչիւք գարուսը ուսուլ նանըգ աչըլտը, վէ Ֆէնէր էլտէ Մ. Վէրտիէ կէօրիւնտիւ :

Մուամիլէյհ՝ միւվասէլէթինտէ նէ գըյաֆէթտէ իտի իսէ էինէ օ գըյաֆէթտէ պուլուենուլ, թօղլու գասքէթինին քէնարը օ գատար ալընըն իւղէրինէ ինմէքտէ իտի քի, կէօղլէրինի հէման թէմամըլա գարամագտա իտի :

Սաղա սօլա սէրիան պիր կէօզ կէղտիրտիքտէն սօնրա, բըլսթըմը կէչիպ էյրէթի իաքէլէնին իւղէրինտէն վարօրա կիրտի, օն գատար այաղը օլան պիր նէրտիվանտէն աչաղա էնտի, վէ ճէպինտէն պիր անսիթար չըգարըպ քէնտի գամարսընըն գարուսընը աչտը :

Պու գամարա կէնիչ օլուպ, տիկէր նաղլիյէ վարօրլարընտան տա կիւզէլ տօնատըլմը իտի :

Սչիլ Վէրտիէ՝ Ֆրանսանըն պիլճիւմիէ նէհր վէ գանալարը իւղէրինտէ վուգու պուլան եօլճուլըզլարընտա, իտարէ իշին ասլա, գարայա չըգմաղ իտի վէ նատիրէն գարատա եէմէք էէր իտի : Պինապէրին թիլեան վարօրընտաքի իգամէթկեաչը բէք օ գատար սիւպիւ տէյիլ իտի իսէ պիլէ, գապիլը իսքեան պուլուենմագտա իտի :

Օգուլանըլարըմը պու օտա հազգընտա մալիւմաթը սահիհէ իտինմէկէ արգու իտէրէր իսէ, պէր վէճհի աթի թասավուր իտէպիլիլիէր : Մէզքիւր գամարա տէօրթ քէօչէ օլուպ, էէրէ թահթա տէօչէնմիլ, վէ թավանը քէմէր կիպի ետըլմըչիտի :

Գամարանըն սաղընտա վէ սօլուենտա պուլուենան իքի տար բէնչէրէտէն կիւնտիւրիւն այտընըլգ ալընըր իտի :

Թէքմիլ էչեասը՝ պիր թարաֆընտա պիր գարեօլա, օրթա էէրտէ պիր մասա, իքի հասըր սանտալեա վէ պէօյիւք պիր սանտըգտան իպարէթ իտի :

Մասանըն իւղէրինտէ պիր պագըր լամբա պուլուենուպ, պու լամբա իքի հալգալը էնքսէրլէ մասայա բապթ իտիլիլ իտի :

Մ. Վէրտիէ մէղքիւր լամբայը եագտը, սաաթընա պագալը վէ օտանըն իւչինտէ եօգարը աչաղա կէզմէյէ պաչլայըպ պաչընը էօնիւնէ էյտի, վէ սիմասընըն առարը հիւղն ու թէհտիտիտէն անյալըլտըղընա կէօրէ, բէք տէ սէվինմէյէճէք պիր թագըմ տիւչիւնճէլէրէ տալտը :

Թամ սաաթ օն պիրտէ գամարատան չըզըպ նէրտիվանտէն եօգարը չըգտը, վէ օտուեն երղընթըլարընտան գաք գարանըլգ օլան կիւվէրթէնին իւղէրինտէ տուրտու :

Կէմինին պօյուենտա բըլսթըմըն գալտըրըմլարը իւղէրինտէ ինսան կիպի պիր չէքիւն աղըր աղըր եիւրիւմէքտէ օլտուղու կէօրիւլիւպ, պու կէզէնին գըյաֆէթի ֆարգ օլուենմագ իտի . լաքին աղընտա պիր սիկարա օլտուղընտան, սիկարայը հէր չէքտիկինտէ, չէհրէսի պիր աղ այտընլանըպ կէօրիւնմէքտէ իտի :

Աչիլ Վէրտիէ՝ պուենու Մօթիրօն օլտուղընը թախմին իթտի իսէ տէ, պու նա էմին օլմատըղընտան, պէքլէտի քի օ առամ քէնտի քէնտիսինի պէյան իթսին :

Ֆապրիգանըն սահիպի չօգ պէքէմէտի :

Ներտիվանտէն եօդարը չըդտըղընտա այաղընըն սէսի իշիտիլէրէք , բըխթըմ իւզէրինտէքի ատամ տուրտու , վէ բէք այչագ ֆագաթ բէք աչըզ պիր սէսլէ շու քէլիմէլէրի մըրըլտանտը .

—Օհէ՛ , Թէթան . . . օհէ՛

Մ. Վէրտիէ գաշլարընը չաթտը վէ տիլէրի զանկըր զանկըր պիր պիրինէ չարտը . լաքին դայրէթի էլտէն պրագմայըպ Մ. Վէրտիէ շէօլէ ճէվապ վէրտի .

--Սիզէ պէքլէյօրըմ . . .

—Պէն տէ էմրինիզէ մուսթաղըրըմ , էֆէնտիմ . . .

—էյրէթի իսքէլէյի կէօրիւյօրմընըզ . . .

--Բէք ալա կէօրիւյօրըմ . . . Եալընը՞զմընըզ . . .

--Եանըմտա հիչ քիմսէ եօգտըր . . .

--Օ հարտէ եանընըզա կէլիրիմ . . .

--Պէն տէ եօլու սիզէ կէօսթէրիրիմ . . .

Պու պիր գաշ լազըրտըլարտան պիր ազ սօնրա Մօթիրօն վէ Աշիլ Վէրտիէ գամարատա գարըն գարընյա պուլուճմագտա իտիլէր :

Մէրգում տէլիգանըլ՝ քէնտի շէվիք վէ սէրպէսթ Թավը ու միշվարընա քէշիգատիլիք սիւս ու զիյնէթինի վէրէն բուպայարընը շըգարմըլ իտի :

Շիմսիքի էլպիսէսի բէք Թէմիզ վէ ֆագաթ բէք սատէ օլտուղընտան , զանն իտէրտին պին սէքիզ եիւզ ֆրանզըզ աստի պիր մէմուր իտի :

Մօթիրօն լամբանըն ըըղը ալթընտա տուրտու վէ պիր գաշ տագիգա էօյլէճէ պիլա հարէքէթ գալըպ կիւլիւմսէտի :

Թէթանըն սահիպի իսէ՛ կէօզլէրինի մէրգումըն իւզէրինէ տիքէրէք , քէմալը տիգագաթլա սիմասընը Թէտգիգ իթմէքատէ , վէ Մօթիրօն տա պու Թէտգիգտէն ասլա գաշընմամագտա իտի :

—Պօշ եէրէ Թէճէսսիւս իտիյօրըմ —տիյօր իտի Աշիլ Վէրտիէ քէնտի քէնտիլէ— խաթըրմա պիր շէյ կէլմէյօր . . . Թանըմայօրըմ . . . պու ասամը հիչ կէօրմէմիշիմ . . . պուճա շիւպհէմ եօգտըր . . .

Պէօլէճէ պիր ազ էմիլիէթ վէ գանաաթ բէյտա իթտիքտէն սօնրա , քէմալը մէթանէթլէ միւքեալէմէյէ պաշլատը :

—Պու սապահ , էֆէնտի , պէնիմլէ կիզլիճէ պիր միւլագաթ իճրասընը Թալէպ իթտինիզ . . . պու Թալէպ հէր նէ գատար պանա բէք դարիպ կէօրիւնիւպ , սուրէթը Թալէպ տախի պէնի բէք հայրէթատէ պրագտը իսէ տէ , պուճու ըէտա իթմէք իսթէմէտիմ . . .

—Պուճտան սօլայը Թէշէքքիւլէր իտէրիմ— տէտի Մօթիրօն սէօզիւնի քէսէրէք պիր Թարըլ միւսթէհիյանտէ :

—Իշթէ պէն տէ տէտիլիմ վագթտա կէլտիմ —տէվամ իթտի Մ. Վէրտիէ— Պանա պէյան իթմէք իսթէտիլինիկ միւհիմ շէյլէրի էօյրէնմէյէ բէք մէրագըլըմ , վէ պէօլէ պիր մուամմանըն Թապիրինէ պէքլէյօրըմ . . .

—Պէն տէ Թամ պու արգու իթտիկինիկ շէյի սիզէ իյգահ իթմէք իշիւն կէլտիմ —ճէվապ վէրտի Մօթիրօն— վէ սիզի չօգ տա պէքլէթմէյէճէլիմ , Ժագ Լամպէրճիլիմ . . .

Մ. Վէրտիէ շէտիտէն թիթրէտի վէ շէօյլէ պաղըրտը .

— Պու կիւն իքինչի տէֆատըր քի պանա ալիտ օլմայան պիր իսմի պանա վէրիյօրսընը : Պէնիմ իսմիմ Աշիւ Վէրտիէ տիր , վէ սուլա ժազ Լամպէր թէս միյէ օլընմամըլըմտըր . . .

Մօթիրօն կիւլիւմէյիպ , պիր սուրէթը թապիիյէտէ սիւվալ իթտի .

— Պունա էմի՞նմիսինիզ . . .

— Ն ս՞ուլը , էմի՞նմիյիմ . . . նէ՛ աճայիպ սիւվալ . . .

— Ես՛ Րապպիմ . էվվէթ , էմի՞նմիսինիզ . . . Սիղ էյի պիլիթսինիզ քի , ինսան պէշէրտիր , եանըլըր . . . վէ պունտան մաստա , պազէն տէ ինսան իսթէյէրէք ունուտըվէրիր . . . Աճապա պիր ազ ունութկանըլընըզ եօ՞ք մը , ժազ Լամպըճիկիմ . . .

— Եինէ՞ մի . . . —տէտի քէրէսթէ թիւճճարը եոմրուղընը գամտրանըն օրթասընտա պուլունան քիւշիւք մասայա վուրարազ . — ֆազաթ , էֆէնտի , պէօյլէ պիր իսրարըն հագարէթտէն իպարէթ պիր շէյ օլտուղու մալիւմինիզ օլ մալը տըր . . .

— Սիղի թահգիր իթմէք հատտիմ տէյիտիր —տէվամ իթտի Մօթիրօն— լա քին սիզ հէմ չարուզ ալընըյօրսընըզ , հէմ տէ րէք ունութկանսընըզ . . . հալպու քի պէնիմ էֆքեարըմ էսասըլը օլտուղընը իսպաթ իթմէք վէ սիղէ տէ տէրիսթըր իթտիրմէք իշիւն պիր թարիս իլէ պիր գաշ քէլիմէ պանա քիֆա յէթ իտէր . . .

— Պիր թարի՞ն մի . . . պիր գաշ քէլիմէ՞ մի— թէքրար իթտի Մ. Վէրտիէ՛ պիր ազ թէսքին օլմուշ օլան էնտիշէսի եինէ չօղալարազ . . .

— Ձիյատէ պիր շէյ լազըմ տէյիլ . . . իշթէ թարիս . — Սեպտեմբեր 1839 . . . —պիր գաշ քէլիմէլէր տէ շուշլար տըր . — Սիւլանի նա՛ պրէ+ սէֆիւնէ-ի-ֆաբրան ժազ Լամպէր , — Սէն-Տօֆիլ ադառ . . .

Րահմէթլի Աշիւ Վէրտիէնին շէհրէսինէ տէհշէթլի պիր սօլիունըզ կէլտի մումաիլէյհ արթըզ հիշ շիւպհէ իտէմէզ իտի քի , գարչըրընտա պուլունան ա տամ քէնտի կէշմիշիին էսրարը մէնհուսէսինի պիլիյօր իտի . . . Մամաֆիհի իշի հիշ պօզմատը , վէ շու հագիգաթ ալէյհինտէ օղրաշմազա գարար վէրտի :

— Էկէր շու սէօյլէտիկինիզ լազըրտըլար պիր թըլըսըմ օլանագլար տէյու գանն իտէր իտի իսէնիզ —ճէվապ վէրտի պիր ազ զօրաքի թէպէսսիւմէ— պու գանընըզ պօշա չըգտը . . . շիւպհէսիզ սիզ պիր խաթատա պուլունույօրսընըզ . պու խաթա հէնուզ անաշըլմատը , լաքին հէր հալտէ կէնիքմէյիպ մէյ տանա չըգաճագ տըր . . . Սիւլանի պրէէ , Սէն-Տօֆիլ ադառ վէ ֆաբրան ժազ Լամպէր պէնիմ նէ՞ իւզէրիմէ ֆարզ . . . Պունլարը նի՞շիւն պանա սէօյլէյօր սընըզ . . .

— Պիր բարչա հիշ խաթըրընըզ կէլմէյօր մը . . .

— Ապա վէ գաթան տէրիսթըր իտէմէյօրըմ . . .

— Բէք էյի . . . պէօյլէ օլանաղընը պէն տէ շիւպհէլէնիյօր իտիմ . . . գուվվէի հաֆըզէնիզ հէնուզ եէրինէ կէլմէտի . . . շիմտի պազը թաֆալիւթ պէյան իտէրէք , տէրխաթըր իթմէնիզ իշիւն սիզէ եարտըմ իտէճէլիմ . . .

— Սէօյլէյիներդ , էֆէնտի . . . բէք շէտիտ պիւր մէրազլա սիգի տիյնէյէճէյիմ . . .

— Բէք ալա . . . տիւնք հէնուզ հաֆիֆճէ պիւր մէրագ իտիյորսընըզ . . . էօյլէ իսէ շիմտի քէմալը շիտտէթյէ իշի անլամազա սաւլաշանագարնըզ ւ- Ալթա-լաւնի կիւզէլ պիւր պրիգ օլուպ , եիւրիւք վէ տայանըզը վէ պագըր գարըլ պիւր կէմի իտի . հէր սէնէ պէօյիւք քէարլա սպանուզ ալաճէ կէթիրմէք իւզրէ պիւր իքի տէֆա Կուխնէտ սէվազիլիննէ սէֆէր իտէր իտի . . . իշթէ պու Ալթալաւնի սէֆինէսինի հիշ իշիթմէտինիզ մի , էֆէնտիճիկիմ . . .

— Ասլա . . .

— Բէք ալա . . . տէվամ իտէյիմ .- Գաթնան ժագ Լամպեր գուզվէթլի պիւր ատամ իտի , թայֆալարըլա բէք սէրթ սավրանըր իտի , նէ Ալլահտան վէ նէ շէթմանտան դօրգմազ իտի . էյի կէմիճի իտի , շան ու շէրէֆէ տէյիլ իսէ , զէն-կինիկէ բէք հարիս օլմաղլա , իշպու մէրամընա նաիլ օլմագ իշիւն հէր վէսա-իթի իճրասընտան կէրի տուրմագ իտի . . . իշթէ պու գարտան ժագ Լամպերի հիշ իշիթմէտինիզ մի , էֆէնտիճիկիմ . . .

— Ասլա . . .

— Բէք ալա . . . տէվամ իտէյիմ .- 1859ըն սեպտեմբերինտէ պիւր կիւն Ֆրանսըզըլ պիւր մուհանճիր կէլիպ մէրգուլմ գարթանը պուլտու վէ քէնտիսինի 3—4 ետընտաքի գըզըլա վէ պիւր մըգտար շէքէր , բամուզ վէ գահվէ համու-լէսիյլէ պէրապէր մէմէքէթիննէ նազլ իթմէսինի թէքլիֆ իթտի . . . պու մուհա-ճիր Ֆրանսատա Բարիզտէ պէօյիւք պիւր միրաս եէմիշ իտի . . . իսմի տէ Ա-շէլ վէրպէէ իտի .- Զաննըմուտ , արթըզ պուլնու տա իշիթմէմիշիմ տիյնէյէճէք-սինիզ , հէ . . .

Թէթանն սահիպի՝ մուխաթըզընըն սէօզլունիւ քէսէրէք , տահա զիյատէ պիւր էմնիյէթլէ շէօյլէ տէտի .

— Աֆիլ իտէրսինիզ , էֆէնտի . լաքին էկէր պու գամարանըն գարուսընը սըզը սըզըլա գարայա իտիմ , էկէր ըրթմըմըն իւզէրինէ նազըր օլտն բէնշէրէ-յի աշաա իտիմ . . . էկէր իլք կէշէճէք գօլու շաղըրսա իտիմ , վէ նիհայէթ էկէր սիպի թէվգիֆ իթտիրսէ իտիմ , Ֆիքրիհիգտէն նէ կէշիրէճէքտինիզ :

Մօթիրօն սալա էսէրը իսթիզրապ կէօսթէրմէյիպ ճէվապ վէրտի .

— Ֆիքրիմտէն շունու կէշիրէճէքտիմ քի , պու մուամէլէնիզ՝ պէնիմ իշիւն տէյիլ իսէ պիլէ սիզին իշիւն թէհլիքէլի պիւր մուամէլէի զարիպանէ տիր . պա-տէհու թէվգիֆ իթտիրմէնիզէ սէպէպ նէ օլտուզընը պանա պէյաննէ թէնէգզիւլ իթմէնիզի բէճա իտէճէքտիմ . . .

— Օ՝ , պու բէք գօլայ պիւր շէյտիր . . . կէշէն ազշամ էվիմէ պիւր իւրսըզ կիրիպ , սախթէ անախթարարլա գացամը աշմը , վէ եէթմիշ պին ֆրանզլա պիւր չըզտան շալմըտըր . . .

— Պու սապահ սիզին էվտէ պուլնուն լազըրտըր օլույօր իտի , իշիթտիմ . . .

— Զըզտանտա պէնտէն պաշգա քիմսէյէ եարամազ պիւր թագըմ ֆամլիւա-ճա քեաղըրպար վար իտի . . . մամաֆիհի իւրսըզ՝ էվրագը մէգքիւրէ իւզէրի-նէ պիլիմէ նէ տօլապլար գուրմագ մազաստընտա պուլուլնարագ , պու տէֆա չօլ-

բողոքներն քէնտուլի ելէ վերմիտր . . . օ խըրսը իշթէ սի՛ղսի՛նի . . .

— Պէն տէ ասլա եօզ տիմէմ — ճէվապ վէրտի Մօժիրօն քէմալը սիւքիւնէթլէ :

— Իշթէ պուսու իշիւն — տէվամ իթտի Մ. Վէրտիէ — շու գառուը գաբայլպ , շու բէնչէրէյի աշանաղըմ , վէ սիզի գապըթայա թէպիմ իտէճէյիմ . . . Մօժիրօն պու լազըրտըլարըն իւզէրինէ կիւլէյէ պաշլատը :

— Ա՛ , կէօրիւնիշտէ իշի սիզ լաթիֆէ անլայօրսընըզ , էօյէ՞ մի — պաղըրտը գարթանը սապըզ :

— Էվվէթ , էօյէ . . .

— Շիմտի սիզի ախը ու կիրիֆթ իթտիրտիկիմտէ , պազալըմ եինէ օ ֆիքիրտէ՞ մի պուլունանազսընըզ . . .

— Պէնի ախը ու կիրիֆթ իթտիրմէ՞ք մի . . . սի՛զ . . . է՛ , էֆէնտիճիկիմ , հաբապիրսէնիզ նէ՞ տուրույօրսընըզ . . .

— Նէ՞ տուրույօրմըլըմ . . .

— Էվվէթ , էօյէ . . . սիզին հաղընըզտա պէն չօգ շէյ պիլիրիմ , վէ էկէր հապսա կիտէճէք օլուր իսէմ՝ սիզ տէ պէնիմլէ պէրապէր կէլիրսի՛նիզ . . .

— Ատամ սէն տէ . . . Արսըզըզլա պէնի տէ հապս իթտիրմէյի իւմիտ իտէ՞րմիսի՛նիզ . . . սիզ պիր չօլրազ սաֆտէրունսընըզ . . . պանա հէր նէ նազլ իթտի՛նիզ իսէ , օնու պու կիճէ շալտըզընըզ քեաղըտլարտա օգուսուչընըզտըր . . .

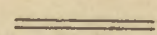
— Տօզրուտըր . . .

— Պու քեաղըտլարտա իքի իսիմ վարտըր . . . պիրի պէնիմ վէ տիկէրի Աթւանթ պրիքի՛նին գարթանը ժա՛գ Լամպէրին իսմիտիր . լաքին օն պէչ սէնէտէն պէրու էօլմիւշ օլան պու զաթը պէնի զանն իտէրէք անըն հայաթտա պուսլունմասընը իտտաա իթմէք չօգ աճայիպ վէ ազըլըզնա պիր իտտաատըր վէ իշիտիւմէմիշ պիր շէյտիր . . . հալ պու քի , պու խուսուս սիզին եաբմա պիք իիթիրաընըզտըր , վէ մէզքիւր քեաղըտլարտա , պու ազըլըզնա վէ ասլա հազիգաթէ մազրուս կէօրիւնմէյէն մասալը իսպաթ իտէճէք հիշ պիր քէյիմէ եօզտըր . . .

— Բէք սլա . . . պու քեաղըտլարտա էօյէ պիր շէյ օլմատըղընը թասս սիգ իտէրիմ . . . Լաքին պէն՝ օ քեաղըտլարտա պահս օլունմայան շէյլէր տէ պիլիրիմ . . .

— Նէ՞ պիլիրսի՛նիզ . . .

— Մէսէլա Աթւանթ սէֆի՛նէսի՛նին դարգ օլտուղու կիւն Ասօր ատալարընտան պիրի՛նին իւզէրինտէ նէլէր վազը օլտուղընը պիլիրիմ :

ԻԸ.

ԻՔԻ ՀԱՅԼԱԶ.

— Իմ քեանը եօգտըր— պաղըրտը գաբտանը սապըգ :

— Իմ քեանը եօ՞գ մը — թէ քրար իթտի Մօծիրօն զէվզլէնէրէք— նիչիւն պէօյլէ օլուօր . . .

— Միւճիզէ նէվինտէն պիր սէպէպ իչիւն . . .

— Նէ՞ սէպէպտիր պու . . .

— Ձիքը իթտիկինիզ տէնիզ ֆէլաքէթինտէ պէն էլէ քէրիմէմ գուրթուլտըգ . . . պիւճիւմլէ թայֆալար կէօղիւմին էօնիւնտէ տալկալար իչինտէ զարգ օլուպ թէլէֆ օլտուլար . . .

— Շիմտի պոււնուսն աքսի օլտուղընը սիղէ իսպաթ իտէճէյիմ . . .

— Նասըլ . . .

— Եալընըգ պիր քիչինին ըէյիւլայն կէօրէպիւմիչ օլտուղու ֆէլաքէթին պաղը անվալընը սիղէ նագլ իտէճէյիմ . . .

— Սէօյլէյինիզ պաղալըմ . . . չարուգ իտինիզ . . .

— Եավաչ եավաչ մէրագ իթմէյէ պաշլայօրսընըգ , տէյի՞լ մի . . . եէմին իտէրիմ քի պէօյլէ տիր . . . ումուրընըտա իթմէյինիզ , պու մէրագընըգ էքսիլմէյէճէքտիր . . . — Սիւլաւնիք քէմալը իսթիրահաթլա եօլ ալմագտա օլուպ , Սան Տօմինկտէն հարէքէթինտէն պէրու տէնիզ վէ ըիւզկեար տա ըէք միւսա իտ իտիւլաքին Ասօր ատալարընըն իւսթ թարաֆընտա պիրտէն պիրէ զուհուր իտէն ֆուրթոււնանըն մուֆասսալ հիքեայէսինի իթմէյէճէյիմ . պու արա Արաւանթ պիր գայայա չարըպ տէլինտի վէ սու ալմաղա պաշլատը . . . կէմիյի գուրթարմաս զա հիչ պիր իւմիտ գալմատը , վէ թայֆալար ըէք զիյատէ գօրգարագ պէօյլէք սանտալա աթըլտըլար վէ հալաթլարը քէստիլէր . . . Տօղրու տէյի՞լ մի . . .

Սահիպի ֆապրիգա ճէվապ վէրմէյիպ , Մօծիրօն քէլամընա տէվամ իթտի :

— Սէֆինէտէ գաբտան ժագ Լամպէր , չիֆթճի Աշիլ վէրտիէ , պոււնուսն քէրիմէսի , վէ Բարիզ չարգընը միչօ Յլաթօլէտէն պաշգա քիմսէ եօգ իտի . . . գարթան պու չարգընըն հէր կիւն քիւրէյէ կիտէճէկինի սէօյլէր իտի , վէ պու տա էօյլէ պիր չարգըն իտի քի , ֆուրթոււնատան ապա գօրգամայըպ սէյր իտէր տուրուր իտի . . .

— Յլաթօլէ՞ մի — թէ քրար իթտի թիլաւըն սահիպի տահա զիյատէ տիգօ գաթլա մուխաթըպընըն եիւզիւնէ պաղարագ :

— Չանըմտա պու հայյազ մայմուսըն մախլէսինի ունութ մամըչընըգ — տէտի Մօծիրօն կիլիւմսէյէրէք :— Տէվամ իտէյիմ . — Պէչ տազիգատան սօնրա պիր տալկա կէլիպ մէզքիւր սանտալը տէվիրէրէք , թայֆալար պիր պիրի արտըսըրա զարգ օլտուլար . . .

« Պոււնուսն իւզէրինէ պալատէ զիքը իթտիկիմ տէօրթ քիչի տիկէր պիր պարգայա պինիպ , տալկալարըն պէյազ քէօրիւքլէրի արասընտա պիր ազ ուղագտա սիյահ թէքէսի կէօրիւնէն պիր գայայա վասըլ օլմագ իչիւն քիւրէք չէքտիլէր . . . »

«Պու պարգա տէնիզին տիպինէ կիթտիկինտէ, մէզքիւր գայատան էլլի գուձ
լաճ գատար ուզագ պուլունմագտա իտի . . .

«Օ տէօրթ քիչինին իւչիւ ուսթա եիւզիւճի սայըլապիլիլէր իտի . . .

«Ժագ Լամպէր տահա մահիր օլուպ, իչպու մէհարէթի սայէսինտէ եօ-
րուլմագսըզըն տիկէրլէրտէն էվվէլ մէզքիւր գայայա վիւրուտ իթտի. . . Աչիլ Վէր-
տիէ տէ քիւչիւճէք քէրիմէսինի օմուզլարընըն իւզէրինէ ալարագ, միւժքին
մէրթէպէ մէրգում գարթանըն արգասընտան կիթտի . . .

«Միչօ Յլաժօլէ իսէ էսնաի րահտէ պիր թահթա բարչասը իւզէրինէ չը-
գարագ, եիւզ էլլի իքի եիւզ տէֆա օյնանըպ պիր թէսթրօճըլը զէնկին իտէպի-
լիւր պիր թէսթրօ օյուենընը սէյր ու թէմաչա էլլէտի . . .

«Աչիլ Վէրտիէ՝ պէլինէ պիր գայըլ պաղլամըլ օլուպ, պու գայըլտան ա-
չաղա, կէօրիւնիչտէ, պանգա պիլէթլէրի վէ էվրագը միւհիմմէ իլէ սօլու պիր
պէօիւք չըգտան ասըլը իտի . . . պու պիչարէ ատամ՝ բէք եօրուլմուչ օլտու-
ղու վէ ֆագաթ գըզը տայմա օմուզընըն իւզէրինտէ պուլունսուղու հալտէ,
մէզքիւր գայանըն էթէյինէ վասըլ օլտու . . .

«Ժագ Լամպէր մուսավէնէթ իթմէք իչիւն օնա սօղրու էյիլտի վէ պէլին-
տէքի գայըլընտան թութու վէրտի. լաքին պու գայըլ գօբարագ, չըգտան գար-
տանըն էլլինտէ գալար . . .

«Պու արա պէօյիւք պիր տալկա եագլաչմագտա օղուպ, էճէլ տէ անընլա
պէրապէր կէլմէքտէ իտի . . . Աչիլ Վէրտիէ թէհլիքէնին ճէսամէթ վէ շիւպ-
հէսիպիկինտէն գուվվէթ ալարագ, գըլյամ իթտի, վէ էլլէրինի վէ չօճուղընը ժագ
Լամպէրէ սօղրու ուզալթտը . . .

«Նասըլ քի սէօյլէտիմ, մէրգում գարտան ուլանըգ պիր ատէմ օլուպ, սա-
հիպի սէրվէթ օլմագ իչիւն տէ հիչ պիր շէյտէն եըլմազ իտի . . . պինապէրին
ազըլ ֆիքրի չըգտանտա իտի . . .

«էյիլիպ տէ բէտէր վէ զըզընը գուրթարմագ քէնտիտի իչիւն պիր շէյ տէ-
յիլ իտի . . . լաքին էյիլմէյիպ եիւզիւնիւ էօթէյէ շէվիրտի . . .

«Շիմտի խաթրընըղա կէլտի, տէյիլ մի . . . »

Թիլնանըն սահիպի՝ արթըգ սօլկուն օլմայըպ, մօսմօր քէսիլմիչ իտի . ալ-
նընտան իրի իրի թէր ագմագտա, վէ եիւզիւնտէ կէօրիւնէն տէհչէթ ու ըզ-
տըրապ էմարէսի բէյտէրբէյ տահա զիյատէ տէհչէթլէնմէքտէ իտի :

— Ա՛հ, —պաղըրտը սօնրա պիր պօղունուգ սէպէ— սիգ իպլիսիմիզ . . .

— Պու բէք իլթիֆաթըլը պիր սէօղտիր պէնիմ իչիւն, էֆէնտիճիկիմ —ճէ-
վապ վէրտի Մօժրօն կիւլէրէք— լաքին պօյնուզլարըմը նէճէտէ կէօրիւրսը-
նըգ . . .

— Լաքին քի՞մսինիզ սիգ . . . քի՞մսինիզ քի պու գատար շէյի պէր թաֆ-
սիլ պիլլիօրսընըգ . . .

— Կէօրիւնիչտէ վիւճուտըմ վէ շէհրէմ բէք զիյատէ տէյիլմիչ վէ պիր ազ
տա կիւզէլլէյիլիչ օլմալը քի, պու գատար շէյի սիգէ նազլ իթտիքտէն սօնրա,
հէնուզ սիզին ուֆաճըգ միչօնըգ Յլաժօլէյի թանըմայօրսընըգ . . .

— Յլաժօլէ՝ մի . . . սի՞գ . . .

— Էվվէթ , էֆէնտիմ , պէնտէնիզ . . .

— Միւմքին տէյիտիր . . .

— Պէլքի տէ միւմքին օլմասըն , լաքին թէմամըյա հագիգաթը հպտըր . . .
Մօփիրօն պիր վագթ նասըլ եարար իտի իսէ , եինէ պիր իքի տաղիգա
Քարիգ շարգընը սէսի չըգարմաղա պաշլայըպ , իլավէթէն տէտի .

— Գարթան , նօթրօմօյա պէնի պիր վագթ շէսիտէն տարպ իթսիրտիկինիզ
տէ , պուռուռն վագթ կէլիպ տէ աճըսընը չըգարաճաղըմը սիգէ սէօյէր իտիմ . . .
նասըլ քի կէօրիւյօրսընըզ , իշթէ օ ֆրսաթ կէլտի . . .

Ժագ Լամպէր պաշընը գալարըրպ պաղըրտը .

— Վալլահի պէն սիզտէ տահա գիյատէ ազլ ու տիրայէթ մէմուլ իտէր իս
տիմ . . .

— Հանկը իշտէ ազլըզըզ իթտիմ — սիւվայ իթտի Մօփիրօն պիր սօուգ
գան իլէ :

— Սիզ էօյէ պիր սըրրա մայիքսինիզ քի , պու սըլը պէնի մահվ ու թէ-
լէֆ իտէպիլը . . . պու սըրրա պէօյէճէ էալընըզ սիզ մայլիք իքէն , կիճէ վա-
բօրըմա կէլիպ քէնտիճիզի պէնիմ քէյֆիմէ թէսլիմ իտիյօրսընըզ . . . պու
իսէ պիր տէլիլիք սիր . . .

— Խա՛յր , պու պիր էմիլյէթտիր , էֆէնտիճիկիմ . . . աճապա պու էմի-
յէթտէ պուլուռմամլա ֆէնա՞ մը իթմիշ օլույօրըմ . . .

Ժագ Լամպէր՝ սաղ էլինի կէօյսիւնէ սօգմուշ օլմաղլա , օրատան նակէհան
պիր տապանճա չըգարըպ տէտի .

— Էկէր սիզի էօլիւլէրին եանընա եօլլարսամ , նէ՞ եարապիլիւրսինիզ . . .

— Էվվէլ սիզ կիտիպ տէ պանա եօլ կէօսթէրմէնիզի բէճա իտէրիմ — ճէ-
վապ վէրտի Մօփիրօն տէրհալ ալթը բաթլար պիր բէվօլվէր չըգարարագ — սիզ
էփէյիճէ մալիւմ պիր ատամսընըզ , էֆէնտիճիկիմ , վէ հէր քիմ իշ իւզէրինէ կէօ-
րիւշմէք իլիւն կիճէ վագթը սիզէ քիւշիւք պիր վիզիթա վէրիւր իսէ , իհթի-
յաթլը տավրանըրս Ամէրիգալըլար ուսուլինտէ իճրաի միւքեալէմէ իթմէմիզ միւ-
նասիպ օլուպ օլմատըզընը սիզ դարարլաշտըրընըզ . . . պէն սիզէ աճաճ շու-
նու տէրիմ քի , սօլ ճէպիմտէ տիկէր պիր բէվօլվէր տահա օլմաղլա , պու
հալտէ էօմրիւնիզ օն իքի տէֆա պէնիմ էլիմտէ տիր . . .

— Պէն լաթիֆէ իտիյօր իտիմ — տէտի Ժագ Լամպէր մըրըտանարագ վէ
եիւզիւնին բէնկի աթարագ վէ զօրաքի պիր թէպէսիւմէ տապանճասընը սագ-
լայարագ :

— Սահիհ — ճէվապ վէրտի Մօփիրօն — Էվվէլտէն պէն տէ էօյէ օլտուղը-
նա էմին իտիմ . պիլիւրիմ , էլյէնճէյի չօզ սէվէրսինիզ , վէ պուռտան պէօյլէ ար-
թըզ արամըզտան պիր դարա պուլութ կէլմէյէճէկինէ գանիյիմ . . . Արթըզ
ամիրը սապըզըմ գարթան Ժագ Լամպէր սիզ օլտուղընըզ ինքեար իթմէյէճէք-
պինիզ , տէյի՞լ մի . . .

— Մատամ քի պու սըրըմը մէյտանա չըգարտընըզ , պէյնիմիզտէ թէմա-
մըյա ույուշալըմ . . . լաքին նա՞սըլ օլուպ տա սաղ գալմըսընըզ . . .

— Պու բէք գօլայ պիր շէյտիր . . . սիզ պէտպախթ Աշիլ վէրտիէյի քէն-

տի թալիինէ թէրք իթտիքտէն սօնրա ազլընըզը զայսպ իթտիկինիզ էսնատէ , պէն քէնտի թահթա բարչամըն իւզէրինտէ տտէթա պիր պէկիր իւզէրինտէ կիպի իտիմ . . . Ֆուրթուռնա տա բէյտէրբէյ քէսպը սիւքիւնէթ իտուպ , սէնիզին գապարթըը էնմէյէ պաշլատը , վէ պու սուրէթլէ սուլարըն ազընթըը թէմամըլլա սիւզէյտի . . . պէն վէ րաքիպ օլտուղըմ թահթա բարչասը իքիմիզ պիրտէն թա էնկինլէրէ տիւշտիւք , վէ իւշ կիւն սօնրա անճագ պիր կէմի թարաֆընտան գուրթարըլլամ . . . թամ վազթը իտի . . . պիր ազ տահա կէճիքսէ , աճըգտան էօլէճէքտիմ , վէ քէնտիմի կիւնպէլա թութապիլիյօր իտիմ . . .

—Անլայօրում —Թէքրար իթտի Ժագ Նամպէր— լաքին պէնճէ եսլընըզ պիր շէյ բէք դարիպ վէ աճայիպ տիր , եանի նէ՞ աճայիպ շէյ տիր քի , օ վազթտան պէրու սիզին վիւճուտընըգտա , լիսանընըգտա վէ թավր ու հարէքէթիւնիզտէ պու տէրէճէ պիր թէպէտտիւլ վէ թահապվիւլ կէլմիշ օլտուռ :

—Խիւլասսի քէլամ —տէտի տէլիզանլը մուխաթըլընըն սէօզիւնիւ քէսէրէք վէ շէհրէսինէ պիր թօհաֆըլը պլամէթի վիրէրէք— քէնտի քէնտիւնիզէ սիւվալ իտիյօրսընըզ քի , օ միշօ Ֆլաթօլէ , օ հայլալ , օ Բարիզին նամտար շարգընը նա՞սըլ օլմուշ տա իւսթիւ պաշը թէմիզ բաք Մօթիրօն , միւթէպէր պիր ատամ , սայքի պիր քիշիզատէ օլմուշ , վէ քիւշիւք պիր գօնագտա իգամէթ իտուպ , Ինկիլիզ աթլարընա մալիք օլմուշ , վէ զէվաթը միւթէհայիլիզան իլէ միւնասէպաթ բէյտա իթմիշ տիր . . .

—Հագիգաթէն թամ պու սիւվալլէրի քէնտի քէնտիմէ իյրատ իթմէքտէյիմ . . .

—Մէրագընըզ բէք ալա անլայօրում . իշի սիզէ գօլպճա անլատըրըմ , լաքին սէրկիւզէշթիմի սիզէ հիքեայէ իտէրսէմ , կիճէնին պիր վազթընա գատար սիւրէր . . . Պուռտան մատա , եագընտա իսթըրէլէրիմի նէշը իտէճէկիմ ճիհէթլէ , շիմտիտէն պազը ֆգրալարընը էօթէյէ պէրիյէ սէօլլէր իսէմ , նէշըրիյաթըմտա մուվաֆիգաթիլէթէ նաիլ օլամամ . . .

Գարթանը սասըզ իսթիզրապ ալամէթի օլմագ իւզրէ պիր հարէքէթտէ պուլուռարագ շէօլլէ պազըրտը .

- Խաթըրէլէրինիզի նէշը մը իտէճէքսինիզ . . .
- Էվվէթ , նէ՞ վար քի . . .
- Պէնի՞ մի զէվզլէնիյօրսընըզ . . .
- Խա՛յր . . . նամուսըմ իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի բէք տօզրուտըր . . .
- Տիմէք գասըթա հէյէթիւնին նագարը տիգգաթընը վէ շիտտէթը գանուռնիյէյի իւզէրինիզէ ճէլպ իթմէք իշիւն բէք զիյաստէ հաճէթ մի հըս իտիյօրսընըզ . . .
- Սպա , ապա . պէօլլէ պիր թէհլիքէ տէ հիշ եօգտըր . . .
- Նա՞սըլ . . .

—Սախթէ պիր իմզա իլէ շըգաճագ օլան մէզքիւր թէրճէմէի հալին շէօլլէ պիր ճազիպէլի սէրլէվճասը օլաճագտըր . —Բարիշ շէհրէնպէ պիր ալլաճարա . . . —Օգույանլար գանն իտէճէք քի պու պիր բօմանտըր , վէ քէնտի քէնտիլէրինէ մուէլիֆը մէճհուլըն տիրայէթ վէ գուվվէի թախայր իուլիէսի իւզէրինէ իսթիզրապ իտէճէքլէր տիր . . .

—էյ սիդ հագիգաթը հալի՞ մի եագաճագսընը . . .

—Թէքմիլ հագիգաթը հալի, էվվէթ . . .

—Սահի՛հ, շայանը սըգգաթ պիր շէյ օյանագտըր . . .

—Էլպէթթէ, պի՛րմէյօրմըյում պէն . . . Լաքին, բէճա իտէրիմ, պաշգա շէյ իւղէրինէ սէօյլէշէլիմ, զիրա, գարթանճըլըմ, լիյագաթը գալէմիյէմին մէտհ ու սիթայիշինի իթմէք իշիւն պու կիճէ պուրայա կէլմէմիշ օլտուղումու սիզէ իսպաթէ գալղըմագ պիհուտէ տիր . . .

Ժագ Լամպէր պու իֆատէյէ մուվաֆագաթ սուրէթիլէ պաշընը սալատը:

—Զաննըմտա, արթըգ պէնիմ իւթթէ չըգտըղըմը թասսիզէ մուվաֆագաթ իտիյօրսընը, — տէտի Մօթիրօն . . .

—Ա՛հ, —պաղըրտը գարթանը սասըգ— իշթէ պու շէյէ մուվաֆագաթ իթմէք իսթէմէմ . . .

Միչօ Յլաթօլէ պու ճէվապը իշիթտիկինտէ կիւճպէլա իսթիղրապ ու թա- հայլիւրինի թութապիլտի :

—Մամաֆիհի —ճէվապ վէրտի Մօթիրօն— մատամ քի ժագ Լամպէր քէնս տիհիզ օլտուղընըը իգրար իտիյօրսընը, գաննըմտա . . .

—Զաննընըգ ֆէնատըր —տէտի թէխանըն սահիպի սասըգ միչօսընըն սէօզիւնիւ քէսէրէք— իգրար իտէրիմ, ամմա եալընըգ օլտուղըմըգ իշիւն . — էկէր պիղիմէ իւշիւնճիւ պիրի պուլունսա իտի, թէմամըյլա ինքեար իտէճէքտիմ... զիրա իթհամաթընըգ գուվվէթ օլմագ իշիւն տէրմիյան իտէճէք հիշ պիր տէլիլինիզ եօգտըր, վէ չալըղընըգ էվրագ տա պէնիմ ալէյհիմտէ հիշ պիր շէյ կէօսթէրմէզ . . . Խմտի, սիզէ ինանմաղլար, պանա . . .

—Տէլլի եօ՞գ մը —թէքրար իթտի Մօթիրօն օմուղլարընը սիլքէրէք— պէնի քիմի՞ զանն իտիյօրսընը . . . զանն իտէրմիսինիզ քի, թաարրուզա պաշլա մագտան էվվէլ էլլէրիմ տէլլէրլէ տօլու օլմագսա իտի, սիվին կիպի իթիպար վէ էհէմիյէթի օլան պիր ատամ իւղէրինէ հիւճուլմ իթմէք ազըլըզըգ վէ ահմագըղընտա պուլունուրըտըմ . . . Էկէր եարըն ազչամ սիզի հապտա եաթըրմագ իշիմէ կէլսէ իտի, պէնիմ իշիւն պուլնտան գօլայ պիր շէյ եօգ իտի . . .

Ժագ Լամպէր՝ պիր արա քէսպ իթմիշ օլտուղը էմիլիյէթինի զայպ իթմէյէ պաշլամագտա իտի . . .

—Միւսատէ իտէրմիսինիզ, սիւվալ իտէյիմ —մըրըլտանտը ժագ Լամպէր— պէօյլէ պիր նէթիյճէ իսթիհսալի իշիւն նա՞սըլ եարաճագտընը . . .

—Օն պէշ սէնէ էվվէլ Սէն—Տօմինկտէ իգամէթ իթմէքտէ օլան իւշ միւթէպէր զէվաթ իլէ միւնստէպաթը մահրէմանէմ վարտըր —ճէվապ վէրտի Մօթիրօն.— զէվաթը մուամիլէյհիմին պիրի՝ 1859տա Սանթօ—Տօմինկօտա Յրանսա գօնսօլսը իտի . . . մուամիլէյհ գօնսօլս՝ Աշիլ վէրտիէնին բասթօրթընը իմգալամըլտըր . . . պու զաթ՝ մէրգում միւթէպէր մուհաճիրի ասլա ունութմամըլտըր, վէ անընլա եհնիտէն տօսթըգ բէյտա իթմէյէ բէք արզուքէշտիր . . . էկէր իսթէրէսինիզ եարըն սապահ սիզէ կէթիրէպիլիրիմ . . .

Մօթիրօն միսի կէօրիւլմէմիշ պիր արսըղըգլա պուլու եալան սէօյլէմէքտէ իտի :— Հագիգաթը հալտէ քէնտի էլինտէ ժագ Լամպէր ալէյհինտէ հիշ պիր

տելիլ եօգ իտի , վէ Սանթօ—Տօմինկօտա Ֆրանսա դօնսօլօսը տէտյի տէ սըբֆ պիր իթիթիրա վէ թասնիաթ իտի . . .

Լաքին պու սէօղլէր՝ Մօթիրօնն մէմուլ իթտիկի գատար թէէսիր հուսուլէ կէթիրտիլէր :— Ալալա՛ն սէֆինէտինին գարթանը սապըզը՝ պուռուռն եալան օլտուղընը ասլա անլամատը , վէ պուռնտան մաստա ֆիթիրճէ էօյլէ պիր հալտէ իտի քի , պու հալտէ պուլուռնան էն մէթանէթլի ատամ պիլէ շարուգ ինանըր , վէ գօլայճա թէսլիմ օլուր . . .

—Էվվէթ —Թէքրար իթտի Մօթիրօն մուխաթըպընըն իչպու թէսլիմիլէթինի քէմալը մէմուռնիլէթլէ ֆարգ իտէրէք— պու դօնսօլօսը սիզէ կէթիրէպիլիլիմ . . . սիզի կէօրտիւքտէ չօզ մէմուռն օլաճագտըր . . . անճագ գօրգարըմ քի , անըն պուրայա կէլմէսի՝ բօլիս գօմիսէրի իլէ պազը զապլիլէլէլէրին միւտախէլէսինէ տէ միւռնէրր օլուր . . . նէ՞ տէրսինիզ , դարթանճըղըմ . . .

—Գուվվէթ ու զպիպիլէթինիզի թաստիգ իտէրիմ —ճէվապ վէրտի ժագ Լամպէր.— Լաքին պէն տէ ֆիւթուր իթմէմ . . . պէնի մահվ ու թէլէֆ իթմէքատէ մէնֆաաթընըզ եօգտըր , վէ շիւպհէսիզիմ քի , պէնիմիլտէ սուրէթը մաթլուպէտէ ուզլաշաճաղըզտըր . . .

ԻԹ.

ԹԻԹԱՆԸՆ ԷՍՐԱՐԸՆՏԱՆ ՊԻՐԻ .

Իչպու զալիպիլէթտէն տօլայը Մօթիրօնն եիւզիւնտէ պիր բարլագըզ հասըլ օլտու :

—Մաէլմէմուռնիլէ գապուլ իտէրիմ —պաղըրտը մումաիլէյհ— իչթէ շիմտի ազընըզ պաշընըզա կէլմէյէ պաշլայօր , վէ էկէր պէօյլէ տէվամ իթսէ , պէն տէ սիզին կիպի դանն իտէրիմ քի,պիլա զահմէթ պէյնիմիլտէ ուզլաշաճաղըզ . . .

—Շիմտի պիր բազարըզա կիրիլէճէյիզ —Թէքրար իթտի ժագ Լամպէր— սիզ էօյլէ պիր սըրրա մալիք օլմուշընըզտըր քի , պէնիմ սէրվէթիմէ , նամուս սըմա վէ հուրրիլէթիմէ թաալիւգ իտէր . . . Թապիիտիր քի , պու սըրրտան միւմքին մէրթէպէ սիզէ պէօյլէք պիր ֆալտէ չըզարմագ արզու իտէրսինիզ . Սիզ սաթմագ իսթէրսինիզ . . . պէն ալմագ իսթէրիմ . . . պու հալտէ արաս մըզտա պէօյլէք պիր միւշքիլաթ պուլուռնամագ . . .

—Պուռու բէք ալա տիւշիւնիւպ թէրթիպլի վէ ուսուլը ատլիլէյէ մուվաս ֆըզ պիր սուրէթտէ սէօյլէտինիզ —տէտի Մօթիրօն կիւլէրէք :

—Իտտաալարընըզ նէ՞ տիր —տէվամ իթտի գարթանը սապըզ — Պէն իչի թէմիզ կէօրմէք իսթէրիմ . Խուսուսիլլէ իչ էհէմիլլէթլի իսէ տահա զիյատէ էօյլէ եարմաղա չալըշըրըմ . . . Պուռնտան մաստա շարուգ պիթմէսինի իսթէրիմ , վէ էկէր պիր ազ ազլա եազըն պիր թէքիթտէ պուլուռնանըզ , հիչ ուզուռն ուզատիլէ բազարըզա գալզըմայաճաղըմ . . .

—Իսթէրսինիզ քի , նէ մըզտար շէյ թալէպ իտէճէկիմի՞ մի սէօյլէյիմ —սիւզ վալ իթտի Մօթիրօն :

— Պունու սիզէ ընճա իտէրիմ, պունունլա պերապէր Էվվէչքի ազամ ալէլհիսապ մագամընտա եթմիչ պին ֆրանգ ալտըղընըզ տա ունութմայասըզ նըզ . . .

— Իշթէ պունտա եանըլըյորսընըզ — պաղըրտը տէլիգանլը — ընճա իտէրիմ, պանա էլ տէյիլ, պաչ նագարըլա պագընըզ . . . Պէն իշլէրի կէօթէրիբիմ, լաքին իերասընա ապա իշթիբաք իթմէմ . . . Պէն էօյլէ տուվար աչմագ, գաբու վէ սանտըզ սէրէթ գըրմագ կիպի իշլէրտէն ալա հագզ իթմէմ . . . Պինապէրին թահթը էմրիմտէ վէ թալիմաթըմա կէօրէ չալըչան էր-պապը սէնաաթ (խըրսըլար) իլէ պիբիքտէ էչեաի մէսրուգէյի բայ իթմէյէ մէնպուր օլտուղըմ տան, պու հալտէ բայըմ խայլիտէն խայլի ազալմագտա տըր . . . Իշթէ օ ազչամքի իշտէն էն զլյատէ օթուզ պէշ պին ֆրանգ ալմըլըմտըր, վէ պէն պու ազչէյէ ալէլհիսապ նագարըլա պագմայըպ, ատէթա պիբ թախլիս իքրամիյէսի ատտ իտէրիմ, զլրա՝ պօղազընըզա գատար տիւշմիւչ օլտուղընըզ պիբ շուգուրտան սիզի չէքիպ գուրթարաճաղըմ, էֆէնտիճիկիմ . . .

— Մըգտա՞րը — թէքըրա իթտի Ժագ Լամպէր — նէ՞ գատար իսթէրսինիզ . . . Ալմալմընը գարթանը սապըզը՝ աթէշլէր իւզէրինտէ կէզմէքտէ օլտուղու տէրքեար իտի, վէ Մօթիրօն տա պունու կէօրէրէք, վէ անը օ հալտէ պրտգաբագ, զանն իտէրսին քէյֆլէնմէքտէ իտի, զիրա անըն իքի տէֆա իյրատ իթտիկի սիւվալինէ ճէվապ վէրէճէք եերտէ քէլամընա շէօյլէճէ տէվամ իթտի .

— Պիբ գաչ կիւնտէն պէրու (ֆիքրիմտէն պիլէ կէչմէյէրէք քի, Աշիւ Ալէրտիէ նամը թահթընտա էսքի պիբ պիտիք վարտըր, զիրա եալընըզ պու սապահ Ժագ Լամպէրին իսմի պու իսմին եագընընտա մուհարըրէր պուլունան էվրագը օգուտըղըմ սըրատա, խաթըրըմա կէլիշտիր) պիբ գաչ կիւնտէն պէրու, տէրիմ, ֆապրիգանըզա կէլիպ կիթմէքտէյիմ, վէ սէրվէթինիզ իւզէրինէ բէք մէշղուլըմ . . . պու սէրվէթ ալա պիբ շէյտիր . . . պու պապտէ խալիսանէ թէպրիք իտէրիմ սիզի . . . սիզ պիրինճի սընըֆտա պիբ միւտիրի ումուրսընըզ, գարթանըղըմ . . . էլինիզ կէչէն ազչէ տայմա իշլէր վէ սէմէրէ հասըլ իտէր . . . հարիսանէ բույալարընըզ պօլ պօլ գուվվէտէն ֆիլիլէ չըգմըշտըր . . . սիզ միլեօնլարա արզու իտլյօր իտինիզ, վէ պու կիւնքի կիւնտէ սիզտէ տէօրթ միլեօն գատար մէպլաղ օլտուղը թախմին օլունույօր . . .

Ժագ Լամպէր եէրինտէն սըշրայըպ, շէօյլէ պաղըրտը .

— Տէօրթ միլեօն իլ . . .

— Էօյլէ պիբ շէյ . . .

— Ձանըմա կէօրէ պու շայանը իսթիհզա մասալը լայըզ օլտուղու վէճէ շէ նագլ ու հիքեայէ իտլյօրսընըզ . . . Պէն կէճէ կիւնտիւզ իշիմիլէ մէշղուլըմ . . . պագը կիւզէլ վուրկոււնլար իթտիմ . . . էֆէյիճէ քեար չըգարտըմ . . . լաքին տէօրթ միլեօն սահիպի օլմագտան չօգ ուզաղըմ . . . Պունու տէյէշլէր պէնիմ տիւշմանլարըմտըր . . . պէօյլէ զանն իտէնլէր ազըլսըգտըր . . .

— Էօյլէ իսէ պէնի տէ պու զանն իտէնլէրին սըրասընա գօյընըզ — տէվամ իթտի Մօթիրօն — զիրա գանի օլմուշըմտըր քի, թէվաթուրտա սէրվէթինիզին շօգ օլտուղու սէօյլէնմէյիպ, ազ պիլէ սէօյլէնմէքտէտիր . . .

Ժագ Լամպէր՝ պէօյէ պիր պիչիմսիգ խաթայա կէօյա շէնսպը Հագզը շահիտ չաղըրմագ իչիւն էլլէրինի գամարանըն թավանընա սօղրու գալըրտը : Մօօիրօն՝ իչպու սէսսիգ սէտասըզ բէտտ ու ինքեարը նազարը տիգգաթա սլմայարագ շէօյէճէ տէվամ իթտի .

— Տիկէր պիր թարափտան պէնիմ խուսուսի հալ ու մէվգիլիմ սիւշիւնս տիմ . . . հալիմ հէր նէ գատար պաշգալարընա էյի կէօրիւնիւր իսէ տէ , բէք ֆէնսաղըր . . . Պէնիմ տէպտէպէ վէ սէֆահաթըմ չօգ օլտուղընտան , մասրաֆըմ տա բէք չօղտըր , վէ պու մասրաֆը սիգէ մալիւմ օլան վէ պու կիւն վար իսէ եարըն օլմամասը միւհթէմիլ պուլուանան վէսաթիլէ թէսպիլէ իտէրիմ . . . Պուստան մաստա տաիմա էնտիչէլէր իչիւնտէյիմ . . . Տսյմա գօրգու իչիւնտէյիմ քի միւստալի ումուսի կիւնիւն պիրիտէ գալըզպ տա պէնիմ ուֆագ թէֆէք իշլէրիմ իւզէրինէ սիր նազարը թէտգիգ աթֆ իթմէսին . . . նամուսըմ իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի , պազը կիւնլէր պիր զապթիլէ նէֆէրի պիլէ կէօրտիւկիւմտէ ազալարըմ թիթբէր . . . Պուսլար սընըրլարըմա սօգանըր , միլտէմէ հազիմսիղիք կէթիբիլ շէյլէր օլուպ , իսթիյարլանմագտան էվվէլ պաշըմսաքի սաշլարը աղըրթամագտըր . . .

«Թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր քի պէօյէ պիր հալ պէնիմ իչիւն թահամմիլ օլունմագ պիր շէյտիր , վէ պուստան միւմքին մէրթէպէ շարուգ գուրթուլմագ իսթէրիմ . . .

«Սիլ պանա բէք կիւզէլ իպրէթ վէրտինիլ վէ պէն պու իպրէթէ իմթիւսալ իթմէք իսթէրիմ , զիրա իգպալըմ՝ պիր ինսանըն միւստէթը հայաթընտա իքի տէֆա բաթ կէթիլմէտիկի միւսաիտ պիր ֆրսաթը պանա վէրմէքտէ տիր :

«Պիր վագթ քիւսթախճա պիր մուամէլէ իլէ սիգ պիրտէն պիրէ զէնկին օլապիլտինիլ :— Չէնկին օլտուղընըզտան պէրու էհիլըրզ պիր ատամ օլտուղընըզա պէն տէ գանիիմ . . . Պէն տախի էհիլ ըրզ օլմագ իսթէրիմ , վէ միւհքէմ պիր սէրմայէլի վարիտաթը քեաֆիլէմ օլուր իսէ , պէն տէ էհիլըրզ օլաճաղըմ . . . Պու սէրմայէյի սիգ պանա թէտարիք իտէճէքսինիլ . . .

«Չէհրէնիգի տէյիլթիրիյօրսընըզ , գարթանճըղըմ . . . պու սօլկուսըղընըզ մանասըզ տէյիլտիր . . . գօրգմագտա օլտուղընըզ կէօղլէրինիլտէն պէլիտիր . . . էօյլէ զանն իտիյօրսընըզ քի , պէն սիգտէն ճէսիմ պիր մէպալ . . . պէլքի տէ սէրվէթինիլըն նըսֆընը իսթէյէճէյիմ . . .

«Միւսթէրիհ օլունուզ , պէն օ գատար աճ կէօզիւ տէյիլիմ . . . Եիրմի պէշ օթուզ պին լիրալըզ պիր իրատ օլսա միւթէպէր պիր ատամ կիպի եաշայա պիլիբիմ , թա քի զէնկին պիր զըզ իլէ էվլէնէպիլէյիմ . պու տա պէնիմ ազ չօգ կիւզէլիկիմ , խօշ մուամէլէլէրիմ , վէ ազլ ու տիրայէթիմ վէ քիմսէյէ մէնութ օլմայան սէրվէթիմ սայէսինտէ հէր հալտէ պուլուանճագտըր . . .

«Պու միւթալէալար բէք հազըլ օլուպ , հիշ տէյէճէք եօգտըր , սէյիլ մի . . . «Նէ մըգտար իսթէսիկիմի անլամագա արզու իտիյօրսընըզ . . .

«Իշթէ շու գատար իսթէրիմ . պէշ եիւզ պին ֆրանգ . . .

— Եարըմ միլեօն մը —պաղըրտը Ժագ Լամպէր աճըզը պիր Թարգտա— պէնտէն եարըմ միլեօն մը իսթէյօրսընըզ . . .

— Եւմին իտէրիմ քի , պու գատար ա՛գ իսթէտիկիմէ Թաանճիւպ իտիյօր-
արնըզ . . .

— Լաքին պու պանա բէք երգըմտըր . . .

— Պունլար պօշ լաֆլարտըր . . . պիր Թարաֆտան սիզին աղլալըլարընը-
զա պէն ինանմամ . . . տիկէր Թարաֆտան իսթէտիկիմ մէպլաղըն պիր լուիճ ,
պիր էփէ- , վէլ հասըլ պիր բարասընտան պիլէ վաղ կէչմէմ . . . իմտի կալան-
թօնճա տավրանընըզ . . . իսթէտիկիմի վէրիպ արթըզ պիր տահա օնուն իւզէ-
րինէ տիւշիւնմէյինիզ . . .

Ս. Ռաւնիլըն գարթանը սապըզը պիր դաչ սանիյէ տէրին միւթպլէալարա
տալտըգտան սօնրա , պիրտէն պիրէ զանն իտէրսին գարարընը վէրիպ տէտի .

— Էկէր իսթէտիկինիզի վէրէճէք օլուր իսէմ , էկէր պէշ եիւզ պին ֆը-
րանգտան իպարէթ օլան շու ճէսիմ մէպլաղը սիզէ սայանագ օլուր իսէմ , սի-
զէ գարըլ պէնիմ նէ Թէէմինաթըմ օլանագտըր . . . Պէնի քիմ Թէէմին իտէ-
ճէք քի , պիրինճի տէֆատա մուվաֆֆագիյէթէ նաիլ օլան շու մուամէլէնիզէ պիր
սէնէտէն , ալթըլ այտան , օն պէշ կիւնտէն Թէքրար պաշլամաղա գալըզմայա-
ճագսընըզ . . .

— Էվվէլա շըղտանտաքի պիլճիւմլէ քեաղըտարը սիզէ իատէ իտէճէյիմ . . .

— Պու խուսուսըն բէք օ գատար էհէմիյէթի եօգտըր . . . Պու քեա-
ղըտար պէնիմ նէ լէհիմտէ վէ նէ ալէյհիմտէ հիշ պիր շէյ իսալսթ իթմէզլէր . . .

— Հէր նէ քի պիլիր իսէմ , էպէտիւլէպէտ քիմսէյէ սէօյլէմէմէք իշիւն սի-
զէ նամուսըմ իւզէրինէ եէմին իտէճէյիմ . . .

— Պու Թէէմանաթըլ տա քեաֆի կէօրմէմ . . .

Մօծիրօն պու լագըրտընըն իւզէրինէ գաշարընը չաթտը վէ գուրու պիր
Թարզտա շէօյլէ ճէվապ վէրտի .

— Լաքին պունունլա իթթիֆա իթմէլիսինիզ . . . էկէր պանա էմիյիթի-
նիզ եօգ իսէ , սէրպէսթճէ սէօյլէյինիզ . . . պէն շիմտի կիճէլէր խայր օլուոն
տիյէրէք պրագըր կիտէրիմ . . . պու վարօրտան տա շըգտըղըմտա կէրի կէրի
կիտէրէք շըգարըմ վէ պիր սանիյէ պիլէ սիզի կէօղիւմին էօնիւնտէն զայպ իթմէմ,
զիրա ինսանլարտան եագանըզը գուրթարմագ իշիւն նէ տօլապլար գուլլան-
տըղընըզը պիլիրիմ , վէ օն պէշ սէնէ էվվէլ օ պիչարէ Աշիլ Վէրտիէյէ նէ եար-
տընըզ իսէ , պանա տա էօյլէ պիր շէյ եարապիլիրսինիզ . . . Սէսսիզ սէտա-
սըզ իգամէթկեահըմա կիտուպ , եարըն սապահ տա Սէն-Տօմինկտէքի Ֆրանսա-
գօնսօլօսը սապըզը իլէ պէրապէր սիզէ վիզիթա իտէճէյիմ . . .

Ժագ Լամպէր զարիպ պիր Թարզտա կիւլիւմսէյէրէք սիւվալ իթտի .

— Պու Թէհտիտղէր նէյէ՞ եարար . Թալէպինիզի ըէտտ իտէրիմ տէմէտիմ եա . . .

— Աճապա մուվաֆագաթ մը իտիյօրսընըզ տէյէյիմ . . .

— Էվվէթ , էօյլէ , զիրա պուչաղը պօղաղըմա տայատրըճասընա պէնի
պէօյլէ պիր մուվաֆագաթա մէճպուր իտիյօրսընըզ . . .

-- Պէշ եիւզ պին ֆրանզը պանա վէրէճէ՞քմիտինիզ . . .

— Էվվէթ :

— Նէ՞ վագթ :

— Էկէր խթերսէնից եարնն . . .

— Շիմտի վերսէնից տահա էյի օլուր . . .

Ժագ Լամպեր օմուզլարընը սիլքերէք շէօյլէ ճեվապ վերտի .

— Սիլ պէնտէն էյի պիլիրսինից քի , պիր պանքերտէն , պիր նօթերտէն վէ եախօտ պիր սարրաֆտան պաշգա քիմաէ քէնտի եանընտա պէշ եիւզ պին Ֆըրանից սագլամազ . . . պէն սիլէ սէօզ վերտիմ . . .

— Շիմտի սիլէ ճեվապ վերմէք իշիւն սըրա պէնիմ տիր . պու թէէմինաթ տա պանա քեաֆի կէօրիւնէյօր—տէտի Մօթիրօն կիւլերէք :

— Էօյլէ իսէ նէ՞ իսթերսինից . . .

— Պիր վարագաի սահիհէ իւզերինտէ իւշ սաթըր եազը իլէ իմզանըզ . . .

— Պիր բօլիցա մը . . .

— Խայր . . . պանքերինից իւզերինէ աշըզ պիր պօնօ . . . պէն քէնտիմճէ թէէմին օլմուշումտըր քի , Մ . Վիզթօր Տիտիէ՝ Էկէր սիլտէն էմր ալըր իսէ , պիր միլիօն վէ տահա զիեատէ պիլէ թէէտիլէ իտեր . . .

— Պու գամարատա նէ գալէմ՝ նէ միւրէքքէպ , վէ նէ տէ վարագաի սահիհէ վար տըր . . .

— Միւքեալէմէմիլին նէթիճէսի նէ օլանաղընը էվվէլտէն քէշֆ իթմիշ օլտուղումտան , պոււնլարըն քեաֆֆէսինի պիրլիքտէ կէթիրտիմ . . .

— Վէրինից պագալըմ՝ . . .

Մօթիրօն ճէպինտէն պիր մահֆազա չըզարըպ , պոււնտա քեաղըտ , միւրէքքէպ վէ գալէմ մէվճուտ իտի :

Մէրգու՝ իշպու մահֆազալը գամարանըն օրթասընտա պուււնան քիւշիւք մասանըն իւզերինէ գօյունճա , Ժագ Լամպեր իքի սանտալեա ալըպ մասանըն իքի թարաֆընտա գարըլ պէ գարըլ վազ էլլէտի :

Քէնտիսի պիր սանտալեանըն իւզերինէ օթուրտուզտան սօնրա Մօթիրօնա տա տէտի .

— Օթուրոււնըզ . . . իշթէ եազանաղըմ . . .

Տէլիգանըլ պու սէօզէ մաքինավարի իթաաթ իտիւպ , գարտանը սապըզ տա մահֆազանըն իւսթ գարաղընը աղըր աղըր աշմագտա վէ վարագաի սահիհէյի չըգարմագտա իտի :

— Իթիպար նէ ալա շէյ տիր—պաղըրտը Մօթիրօն :— Պու պէեազ քեաղըտ օթուզ պէշ սանթիմ անճագ իտեր . . . պիր սանիյէ կէշիւնճէ պէշ եիւզ պին ֆրանից իտէճէք տիր , զիրա իմզանըզ հափի օլանագ տըր . . . Ասըր վասաթ քիմեանըլարը ֆէյլէսօֆըրը թաշընը արամագտա իտիլէր . . . պու կիւնքի կիւնտէ պու թաշը պիլզ պուլմուշուզ տըր . պիր գալէմ ուճու իլէ պիր տամլա միւրէքքէպ օ թաշըն կէրինի թուլմագտատըր . . .

Ժագ Լամպեր պաշընը նիմ եօզարը գալտըրտը , տիք տիք Մօթիրօնա պագմաղա պաշլատը , վէ նիմ գարալը օլան կէօզլէրինտէն զարիպ վէ ֆագաթ չարուզ սէօնէն պիր ըշըզ բարլատը :

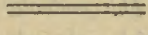
— Քէնտիսի արանըյօր . . . —մըրըլտանտը գարտանը սապըզ—պէն քէնտիմի մէշըու պիր սուրէթտէ միւտաֆէա իթմիշ օլանաղըմ . . .

Պունու տէյէրէք մասանըն տէրէյինի աչմաղա մախսուս կէօրիւնէն պիր պագըր տիւյմէյի թութուպ գուվվէթլիճէ պասմագտա իտի :

Պունու եարընճա անիտէ մէնհուս պիր շաթըրտը սէսի իշիտիլիպ, Մօժիրօնըն օթուրտուղու եէրին տէօչէմէսի պիրտէն պիրէ երզըլտը , վէ մէրգում տէլի-գանըր տէհչէթլի պիր նիտա իլէ Սէն շայընըն սուլարը իշինտէ զարգ օլտու :

Գամարանըն իշինտէ պու նիտա իշիտիլտիքտէն սօնրա, պիր Ֆիղան իլէ պիր ճիսմին սույա աիւլմէսի սէսի տէ իշիտիլտի :

Ախլանիւնըն գարտանը սապըգը թիթրէյէրէք պէրի տէօնտիւկիւնտէ , արա-լըգ իտիլմիլ օլան գարուճուճն եանընտա Լիւսիյի պիհուչ եէրէ սէրիլմիլ կէօր-տիւ . . .

Լ.

ԼԻԻՍԻՆԻՆ Օ ԱԳՇԱՄՔԻ ՀԱԼԻ

Պիր գաչ սանիյէ Ժազ Լամպէր—(պունտան պէօլլէ պու իսմի վէրէճէյիլ)—սուս բուս վէ հարէքէթսիլ վէ հայրէթինտէն թաչ քէսիլմիլ կիպի գալտը . . .

Օ կիւնիւն սապահընտան պէրու իքինճի տէֆա օլարազ էթրաֆընտա հէր թէտպիր պօզուլմագտա իտի . . . Խարապ իտիճի պիր նէֆէս՝ բէք կիւզէլ գուրմուչ օլտուղու բլանլարընը մահվ իտիյօր իտի . . . Սապըգ միչօ Յլաթօլէնին պիր-տէն պիրէ մէյտանա չըզըը եախօտ տահա սօղրուսու տիրիլիշի՝ քէնտույէ պի-րինճի սատէմէյի էնտիրմիլ իտի , վէ շիմտի տէհչէթլի պիր գարար իճրա իթ-տիքտէն սօնղրա, քէնտույի մահվ ու թէլէֆ իտէպիլէն եալընըգ օ պիր քիշիտէն արթըգ միւէպպէտէն եագայը գուրթարմըլ զանն իթտիկի սըրատա , պիրտէն պիրէ եէնի պիր թէհլիքէ տահա մէյտանա չըգմագտա իտի . . . Բէք քիւս-թախճասընա իճրա իթտիկի օլ ճինայէթի պիրիսի կէօրմիւլ օլուպ, պու տա քէնտի ճըզը եախօտ տահա սօղրուսու էօյլէ թէսմիյէ իլլէտիկի գըգ իտի . . .

Յիւհագիգա քէնտի օլուճ քեաղըտլարընա աքսիլիք գարըըյօր իտի . . . Եիմտի նասըլ եարմալը . . . նէ՞ եօլ թութմալը . . .

Աճաղա քէնտի բահաթ վէ էմիլիյէթի իշիւն Մօժիրօնը մահվ իթտիկի կի-պի , Լիւսիյի տէ մահվ իթսէ , օլուր մը իտի . . .

Պիր տագիգա պու տէհչէթլի տիւշիւնճէ՝ Ժազ Լամպէրին զիհնիկի իհա-թա իթտի , լաքին պէյանէ միւսարէաթ իտէրիլ քի , տէհչէթ վէ հիտտէթլէ մէգքիւր տիւշիւնճէյի զիհնիկիտէն բէտտ ու տէֆ իթտի . . .

Պու ատամ գէր նէ գատար ինսաֆսըգ վէ ճինայէթ քեար պիր ատամ իտի իսէ տէ , նիհայէթ գարլան եիւրէքի պիրիսի տէյիլ իտի :—կէնճ պիր գըզը էօլ-տիւրմէք ֆիքրի իւզէրինէ իչէրիսի ալթիւսթ օլուպ , պալատէ գիքր իթտիկիմիլ գըսսա պիր թէրէտտիւտտէն սօնրա , Լիւսիին իմտատընա գօլտու . . .

Պունու թաագիպ իտէն մէնգարէյի օգույանլարըմըգա հիքեայէ իթմէգտէն էվվէլ , մատմագէլ վէրտիէնին՝ կիճէնին օ վագթիւնտէ վէ Ժազ Լամպէրին մէր-գոււնէյի ալլա մէմուլ իթմէտիկի պիր սըրատա թիլնա՝ սէֆինէսինտէ նասըլ օօ չուպ տու պուրուճըրընը իյգահ իթմէմիլ լազըմ կէլիլ . . .

Նասըլ քի նազլ իթմիլիզ տիր, Սիւլաւնիւնն գարտանը սապըզը՝ Բիէր Լանտօրի իլէ վուզու պուլան վէ նէթիճէսի իչճի պաշընըն արզու վէ էմէլլէրինէ մուվաֆըզ կէլէն ուզուն ուզատիյէ միւքեալէմէսինտէն սոնդրա օտասընտա գաբանմըլ իտի :

Մ. Վէրտիէնին աֆվ իթմէք իչիւն պէեան իթտիկի նիյաթը խայրբէրվէրանէսի միւթտէսինի կէնճ գըզա վէրմէք իւզրէ Բիէր Լանտօրի մէրգումէնին եանընա կիթմիչ օլմաղլա, Լիւսի պիր գաշ սաաթ իչինտէ պիր պիրինի միւթէազըպէն կիրիֆթար օլտուզու շիտտէթլի հէյէճանլարտան տօլայը բէք մուզտաբըպ իքէն, մէզքիւր միւթտէ իլէ միւթէսէլլի օլարագ ճան ալար. լաքին մէրգումէ՝ քէնտի բէտէրի զանն իթտիկի ատամըն աղզընտան պու միւթտէնին թահգիգիինի իչիթմէք արզուի թապիիսինէ տիւշտիւ . . .

Հալպուքի Մ. Վէրտիէնին՝ շիւպէսիզ կէն կէլէճէկինտէն նաշի, քէնտիսինէ եէմէյէ պէքլէմէլլէրինի էմը իտէրէք տիշարը չըգտըղընը, թաամ էսնասընտա մէրգումէ գըզ խապէր պընճա, բէք զիեատէ պօզուլտու . . .

Ժագ Լամպէր՝ քէնտի շէտիտ խալէճանընը սաղլամանա վէ երիզիւնտէ էսէրը սիւքիւնէթ կէօսթէրմէկէ միւզթէտիր օլմաեանաղընը անլայարագ, օ կիւնիւ Լիւսինին գարըընտա ֆամիլեանա թաամ իթմէմէյի էվա կէօրմիւլ իտի . . .

Մ. Վէրտիէ էվէ ալտէթ իտէր իթմէզ քէնտիսինէ խապէր վէրմէսինի մէրգումէ կէնճ գըզ Բիէր Լանտօրիյէ բէճա իթմիչ օլմաղլա, իչճի պաշը տախի պու մէմուրիյէթի իյֆա իթմէյէ սէօզ վէրտի . . .

Սաաթ օնու չարեքէք կէչէրէք մէրգում իթթիյար իչճի՝ Լիւսինին գարուսընը վուրտուղընտա, գըզ «նէ՛ տիր օ» տէյու սիւվալ իտինճէ, Բիէր Լանտօրի շէօյլէ ճէվապ վէրտի .

- էյ, նէ՛ օլանագ, Մատմազէլ, էֆէնտի ալտէթ իթտի . . .
- Թէչէքքիւր իտէրիմ, Բիէրճիկիմ, շիմտի կիտիպ քէնտիսինի օտասընտա պուլանճաղըմ . . .
- Պօշ շէյտիր, Մատմազէլ . . .
- Օ՞ նէտէն . . . օտասընտա տէյի՞ մի . . .
- Խա՛յր, Մատմազէլ . . . Մ. Վէրտիէ խանէնին էշիլինէ պիլէ այագ պասամըլտըր . . . պէնտէն պիր ֆէնէր իթթէլիպ, եինէ տիշարը երզմըլտըր . . .
- Աիճէնին պո՞ւ վազթիւնտէ —պաղըրտը Լիւսիւ— նէ՛րէյէ կիտէպիլիր . . .
- Մ. Վէրտիէ կիճէ Թիթաւնն գամարասընտա գալանաղընը պանա սէօյլէտի . . .
- Թիթաւնն մը —թէքրար իթտի կէնճ գըզ— պունու բէք զարիպ կէ՞օրմէյօրմըսընըզ, Բիէր . . .
- Պունտա բէք զարիպ պիր շէյ կէօրմէյօրում պէն, Մատմազէլ . . . Մ. Վէրտիէ եօճուլուզարընըն ալտէթիւնտէ պիր գաշ տէֆա պէօյլէ եարմըլ պըր . . .
- Բէտէրիմին շէհրէսի նա՞սըլ իտի . . .
- Երիզիւ տայիմա սօկուլնճա իտի . . . լաքին պունուն տա սէպէպի մալիւմ պիր շէյ տիր . . . պիր սաաթ գարֆընտա եէթմիչ պին ֆրանգ չաւորմագ գօլայ պիր շէյ տէյիլտիր, էլպէթթէ ինսան ֆէնա օլուր . . . պունուլա պէ . . .

բապէր Մ. Վերտիէ պէնիմ իլէ բէք թաթլը սէօլէշմիշ վէ սիզին նասըլ օլ-տուզունուզու սիւվալ իթմիշ տիր . . .

Պու սօն ֆզրայը իշնի պաշը քէնտիսի ույտուրմուշ խտի—Պու էյիտ ատէմ Լիւսիլի թէսքին իթմէք արզուսունտա օլուպ, միւմքին օլտուզու մէրթէպէ օնա շալըմագտա խտի :

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, Բիէրնիկիմ, —տէտի կէնն գըզ քէմալը մուհապպէթլէ— կիտէյիմ րահաթնա ույուշայլմ . եարըն բէտէրիմի կէօրիւրիւմ . . .

—Բէք ալա , Մատմազէլ . . . եարըն սապահ տահա միւնասիպտիր —ճէ-վապ վէրտի Բիէր Լանտրի շիտտէթլէ— վէ էմին օլունուզ քի , Մ. Վերտիէյի սիզին հագգընըզտա բէք էյի վէ շէֆագաթլը պուլանաղընըզտան , անը բէք զօր թանրյաճագսընըզ . . . կէնէլէր խայր օյտուն , մատմազէլնիկիմ , պէն տէ կիտէյիմ ֆապրիգանըն իշինտէ միւթատըմ վէնէլէ գօլ տօլաշայլմ . . .

Իշնի պաշը շէքիլտի կիթտի :

Լիւսի՛ բէք Կօրկուն հարկըն օլտուզընտան , եաթաղը իւզէրինն աթըլտը վէ պիր ազ գուվվէթի եէրինն կէմէք իշիւն ույումաղա շալըշտը . . . Լաքին ույումագ միւմքին օյամատը . . . իշէրիսինտէ միւշէվվէշ պիր էնտիշէ պու-լունմաղա , պու էնտիշէ տէրէննի նիհայէտէ մուճիպը խալէճանը օլմագտա խտի , վէ կէօղլէրինի գարայլպ տա պիր ազ վագթ րահաթ իթմէսինի պը-րագմամագտա խտի :

Սաաթ օն պիրտէն պիր ազ սօնրա պու էնտիշէ՝ զահիրէն պիր սէպէպի օլմագսըզըն պէօյիւլիւպ , հագիգի պիր ըզտըրապը տէրուն օլտու :

—Մությագա բէտէրիմի պու ազլամ կէօրմէլիյիմ —տէտի կէնն գըզ քէնտի քէնտինն— մութլագա քէնտիսի Բիէր Լանտրիէ իթտիկի վատէրինի պանա իս-պաթ իթմէլիտիր . . . Մ. Վիլէրին հիշ պիր թէհլիքէտէ պուլունմատըննա վէ քէնտի քէնտինի թէպրիյէ իտէպիլէննէկինն տաիր պիզզաթ բէտէրիմին թէէմինա-թը շիֆահիյէսինի իշիթմէլիյիմ :

Լիւսի՛ պիւլա թէէխիւր շիւպհէլէրինի տէֆ իթմէյէ պէօլէնն գարար վէրտիքտէն սօնրա , օ նիսպէթտէ տէ պիր սիւքիւննէթ քէսպ իթտի :

Պու գարարըն իւզէրինն տէրհալ եաթաղընտան գալզըպ , արալ թարալ րուպալարընը կիտի վէ բէնշէրէյէ եազլաշտը :

Պու բէնշէրէտէն կէօղ՝ էթրաֆ տուվարը իւզէրինտէն ըլիթըմա վէ օրա-տան տա նէհրէ գատար ալըպ , Թէթան սէֆիննէսինին տավլունպազը իլէ կիւ-վէրթէսինին պիր զըսմընը կէօրիւր խտի :

Լիւսինին կէօղիւ վարօրտա էփէյիճէ բարլագ պիր ըլըզ ֆարգ իտուպ , պու ըլըզ սէֆիննէի մէզքիւրէնին եան թարաֆընտա աշըմըշ եուվարլագ պիր բէն-շէրէտէն տիշարը վուրմագտա խտի :

Պու ըլըզտան մէրգումէ գըզ բէտէրինին հէնուզ ույանըզ օլտուզընը ան-լայըպ , օ հալտէ եանընա կիտէրէք կէօրիւշմէյէ թէմամըլա գարար վէրտի :

Եանընտաքի օտատա եաթան վէ էրղանուն պօրուլարը կիպի եիւքսէք սէս-լէ խըրլատըղը արա տուվարընտան իշիտիլէն Մատամ Պլանշէնին ույգուսընը մէն իթմէմէք իշիւն քէնտի օտասընըն գարուսընը մէրգումէ գըզ ուսուլճանըզ

աչարագ , ընդգործ վէ բարմագլարընըն ուճուլա նէրտիվանտէն աչաղա էնտի.—
անախթարը էվին գարուսընըն քիլիտ սէլիկինտէ շէվիբէրէք աչար , տիարը
չըգտը վէ նիհայէթ սվուտան կէշմէյէ պաշլատը . . .

Լիւսի՝ գօնագլա արապա գարուսընըն արասընտա պուլունան եօլուն հէ-
ման եարըսընա վարտըընտա , քէնտիսինէ տօղրու կէլմէքտէ օլան աղըր պիր
այագ սէսի իշիթտի . . .

Կէրի տէօնիւպ զայպ օլմագ իսթէտի իսէ տէ , վագթ եօգ իսի — կիճէ
վագթը կէղէն մէրգում ստէմ հէր քիմ իտի իսէ քէօշկիւն քէօշտինի կէշմիշ
օլուպ , պիր ֆէնէրին ըըղը տա կէնճ գըզըն իւզէրինէ վուբուու , վէ օ արա
պիլտիք պիր սէս շէօյէ պաղըրտը .

— Բիմտիր օ՞ . . . էլէն . . . եօգսա աթէշ իտէրիմ . . .

Պու լագըրտըլարու պէրապէր պիր թիւֆէնկին շաթըրտըը սէսի տէ իշիտիլտի :

— Աթէշ իթմէյինիգ , Բիէր — ճէվապ վէրտի Լիւսի շիտտէթլէ — իթմէյինիգ
. . . պէնիմ . . .

Իշնի պաշը թարիֆի նագապիլ հայրէթտէ գալարագ գըղա տօղրու գօշտու :

— Նէ՞ , մատմագէլ Լիւսի , սահիհ սի՞գմիսինիգ — տէտի թիթրէք պիր սէս-
լէ վէ իսթիղրապընը միւպէյլին էօյէ պիշիմսիգ հարէքէթլէլէլէ քի կէնճ գըզ
պու հալի կէօրիւնճէ քէնտիսինի թութամայըպ կիւլտիւ :

— Էհ , էվլէթ , Բիէրճիկիմ — թէքրար իթտի գըզ — պէնիմ . . .

— Պիզմէմ քի ույանը՞ գմըլըմ , եօգսա բույա մը կէօրիւյօրըմ . . .

— Ա՛ , ույանըգսընըզ սիգ . . . բույա մույա կէօրտիւյինիգ եօգտըր . . .

— Սիղի կէշէն ագշամքի խըրըզը զանն իտէրէք , թիւֆէնկի շայէտ սիգէ
աթմըշ օլմագ իհիթիմալի ազլըմա կէլտիքտէ , քեաֆֆէի ազալարըմ էօլիւմ
տէրէճէսինտէ թիթրէյօր . . . հէլէ քի տէրհալ սէս չըգարուպ սիգ օլտուղու-
նուզու սէօյէտիւնիգ . զիրա , սէօյէյինիգ , սիգ օլտուղընըզ ֆիքրիմտէն կէշի-
րէպիլի՞րմի իտիմ . . .

Իշնի պաշը քէլամընը պիր աղ քէստիքտէն սօնրա իլավէթէն տէտի .

— Լաքին պէօյէճէ նէրէյէ կիտիյօր իտինիգ . . .

— Եալընըգճա պիր եէրէ կիտիյօր իտիմ , լաքին մատամ քի կէլտիւնիգ , շիմ-
տի սիգ պէնի օրայա կէօթիւրէճէքսինիգ . . .

— Զօգ ուզա՞գ մըտըր . . .

— Իքի ատըմ էօթէտէ . . .

— Կիտիլէճէք եէրին իամինի էօյրէնէպիլի՞րմիլիմ . . .

— Բէք ալա . . . Թի՛թան վաբօրընա . . .

— Նա՞սըլ — պաղըրտը Բիէր — Թի՛թան վաբօրընա՞ մը կիտիյօրսընըզ . . .

— Էվլէթ . . .

— Օրատա նէ՞ եարաճագսընըզ . . .

— Բէտէրիմի կէօրէճէյիմ . . .

— Սաաթ օն պիր պուշուղը կէշէրէ՞ք . . . պէօյէ կէճէ եարըսընա եա-
գըն՝ պիր վագթտա՞ մը . . .

— Նէմէլազըմ , սաաթ գաշ օլուբսա օլսուն . . .

— Լաքին էֆէնտիյի իւք ույգուսընտան ույանարբաճագսընը , վէ կիւզէ-
ճէքտիր . . .

— Էյի պիւրիւմ քի բէտէրիմ հէնուզ ույումամագատարը . . .

— Նէ՞րէտէն պիւրիյօրսընը . . .

— Օտամըն բէնչէրէսինտէն անըն դամարասընտա ըըզ կէօրտիւմ . . .
պուստան մաստա էկէր ույգուտա իսէ պիւէ , ույանարբաճաղըմ . . .

— Լաքին , Մատմազէլ Լիւսի , էֆէնտիյի կէօրմէք իչիւն պու գատար նի՞-
չիւն աճէլէ իսիյօրսընը . . . պիր սաաթ էվվէլ բէտէրինիզին ավտէթինի սիզէ
խապէր վէրտիկիմտէ , պու ագչամ անը կէօրմէք իչիւն օ վագթ հիչ արգու
կէօթէրմէյօր իտինիզ . . .

— Հագիգաթէն ֆիքրիմտէ էօյէ պիր շէյ եօգ իսի օ վագթ . . .

— Օնտան սօնրա պիր շէ՞յ մի օլտու :

Լիւսի պաշընը սալլատը վէ շէօյէ ճէվապ վէրտի .

— Հիչ պիր շէյ օլտուղու եօգտըր . . .

— Էօյէ իսէ նէ՞ վար . . .

— Լաքին —տէվամ իթտի կէնճ գըզ— պու կիճէ բէտէրիմի կէօրմէմ լա-
զըմտըր . . . րահաթ օլմամ իչիւն պու շէյ էլզէմտիր . . . վէ ումմամ քի ,
Բիէրճիկիւմ , պէնի պուստան մէն իտէրէք , պէտպախթ օլմամը իսթէյէսինիզ . . .

— Միզին պէտպախթ օլմանըզ՞ մը իսթէյիմ , մատմազէլճիկիւմ —պաղըրտը
իչճի պաշը— Ա՛հ , Ալլահըմ . . . սիզէ պիր քէտէր վէ եա օսանճ կէլմէմէք
իչիւն , քէնտիմի բարչա բարչա պիւէ իթտիրիրիւմ . . .

— Ումարըմ քի պանա պու նէվի պիր ֆէտաքեարըզ էտէրի կէօթէրմէզ-
սինիզ —տէտի Լիւսի մուհապպէթլէ կիւլիւմսէյէրէք :— Պէր հայաթ գալընըզ ,
Բիէրճիկիւմ , վէ շու գարուլը աչմաղլա իքթիֆա իտինիզ . . .

— Կիտէյիմ աշայըմ , վէ սիզ վարօրտա պուլուստըղընըզ միւտտէթտէ պէն
տէ ըրիթըմըն իւզէրինտէ գարագօլ պէքլէյիմ . . .

Բիէր Լանտրի իլէրիյէ գօշտու վէ Լիւսինին իսթէտիկինի եարմաղա միւ-
սարէաթ էյէտի .

— Պիր ազ պէքլէյինիզ , Մատմազէլ —տէտի սօնրա— գուլաղըմա պիր
շօգ առտէվէրին սէտի կէլիյօր . . . Կիտէյիմ պագսյըմ նէ՞ տիր . . . սիզ
կէօրիւնմէյինիզ . . .

Մէրգուճ իյիտ առամ գարուտան տիշարը չըգտը , լաքին պիր գաշ առըմ
ալըր ալմազ , գարչըսընա պիր ըիյատէ ասքէրի գօլը չըգըպ , պու գօլ իլէ
պիր թէֆթիչ մէմուրը վէ իքի իւչ տէ գօմիսիօն չավուշը վար իտի :

Բիէր Լանտրի պիր էլի իլէ ֆէնէրինի , վէ տիկէրի իլէ թիւֆէնիկինի թութ-
մագտա օլուպ , ալլազ պուլլազ պիր հալտէ օլտուղընտան , մէգքիւր գօլա
չիւպհէլի պիր առամ կէօրիւնտիւ :

— Նէ՞ եարբօրսընըզ օրատա —սիւվալ իթտի թէֆթիչ մէմուրը— վէ պու
սիւլահըն նէ իչի վար էլլինիգտէ :

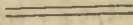
— Խըթսըղլար իչիւն ֆապրիգատա գօլ սօլաշըրըմ —ճէվապ վէրտի իսթիյար
իչճի , — վէ ըրիթըմըն իւզէրինէ գատար կէլտիմ , զիրա շուրատա հէնուզ պօ-

շանամբը պիր վաբօրըմը վարաըր :- Օնու տա կէօզէթլէյօրըմ . . .
 — Էօյլէ իսէ քի՛մսինիզ սիզ -թէքրար սիւվալ իթտի թէֆթիյ մէմուրը :
 — Մ. Աշիւ Վէրտիէնին իչճի պաշըսըմ . . .
 — Սահիհատի -տէտի չավուչարտան պիրի- պունուն իսմի Բիէրտիր . . .

չիմտի թանըտըմ . . .
 — Պու գատարը եէթէր . . . գօլայ կէլէ , լյիտիմ . . .
 Պու ուֆանդգ միւքեալէմէտէն սօնրա ասքէր գօլու ուզանտը կիթտի :
 Բիէր Լանտրի քիւչիւք գարույա եազլաշտը վէ տէտի .
 — Բըլթըմտա քիմսէ եօզ , Մատմազէլ , հաթթա պիր քէտի պիլէ կէօ-

րիւնմէյօր . . . Աէչէպիլիրսինիզ . . .
 Աէնճ գըզ ֆապրիգանըն էթրաֆ տուվարը իլէ Սէն նէհրի գըլըսընըն ա-
 րասընտա պուլունան պօլ մահալտէն սէրիան կէչիպ , թահթա իսքէլէտէն վա-
 բօրա կիրտի , կիւվէրթէնին իւզէրինտէքի քէրէսթէ եըղընթըլարընըն արասընտա
 պրազըլան տար եօլտան կիթտի , վէ նիհայէթ Թչթանըն գամարասը նէրտիվա-
 նընտան աշաղա ինմէյէ պաշլատը . . .

Պու էսնատէ Բիէր Լանտրի գարագօլ կիպի ըլթըմըն պօլընտա աղըր աղըր
 կէզմէքտէ իտի :

ԼԱ.

ԺԱԳ ԼԱՄՊԵՐ ՎԷ ԼԻԻՍԻ.

Լիւսի՝ մէզքիւր նէրտիվանտէն աշաղա ինմէքլէ պէրապէր , եիւրէյի շիտ-
 տէթլէ վուրմագտա օլտուղընը հըսս իթմէքտէ իտի :

— Անապա բէտէրիմ պէնի նա՞սըլ գապուլ իտէճէքտիր -սիւվալ իթտի մէր-
 գումէ գըզ քէնտի քէնտինէ :- Հանիյա քի շիւպհէսիզ քէնտիսինէ ազըլսըզ
 կէօրիւնէճէք օլան շու հարէքէթիմտէն նաշի պանա հիտտէթ իթմէգստէ իտի .
 . . էկէր Բիէր Լանտրինին նասիհաթընը տիյնէյիպ եարընա պէքէստէ իտիմ ,
 պէլքի տէ էյի եարմըլ օլանագտըմ . . .

Կէնճ գըզ պիր արա կէրի տէօնմէք ֆիքրինտէ տախի պուլունտու իսէ տէ-
 գաթէն պիզէ մալիւմ օլտուղու վէճհլէ , մէրգումէ՝ միւրատ իթտիկի շէյի եաքար-
 թազընտան օլտուղընտան , պիր ազ թէրէտտիւտ իթտիքտէն սօնրա , եինէ իշի
 թա նիհայէթինէ գատար իլէրի վարտըրմաղա գարար վէրտի . . .

Գամարանըն գարուսընա վարմագ իշիւն նէրտիվանըն իքի իւշ այաղը գալ-
 տըղընտա , գըզ պիրտէն պիրէ տուրտու . . .

Գամարատան գուլաղընա պիր սէս կէլիպ , տիյնէմէյէ պաշլատը իսէ տէ ,
 օ արա եէնիտէն սէս քէսիլմիշ իտի . . .

— Եանըլմըլ օլմալըյըմ -տէտի գըզ քէնտի քէնտինէ- եիւրէյիմին շարըն-
 թըլընտան վէ պէյիմին խըլըթըլընտան գուլաղըմա էօյլէ սէպլէր կէլիյօր . . .

Լիւսի պու միւթալէատէ իքէն , սէս եէնիտէն իշիտիլմէյէ պաշլայըպ , ֆա-
 գաթ մըրըլթըյա պէնզէր պիր շէյ իտի . . .

— Բէտէրիմ՝ քէնտի քէնտիյէ լազըրտը իտիյօր —տէտի կէնճ գըզ Եէնիտէն տիյնէտիքտէն սօնրա— պիչարէ բէտէրիմ նա՞սըլ տա ալթիւսթ օլմուչ, վէ պու ալթիւսթիւք աճապա նէ՞ գատար քէտէր ու ըզտըրապ կէթիւրէճէքտիր . . . պէնի կէօրէճէյինի հիչ ումմազ . . . Էկէր պէնի կէօրմէքլէ պիր ազ քէսպը սիւքիւնէթ իտէր իսէ, քէնտիմի շօզ պախթիյար ատտ իտէճէյիմ . . . աճապա պուճու մէմուլ իտէպիլի՛րմիլիմ . . .

Լիւսի՛ քէնտու քէնտույէ պէօյլէ սէօյլէյերէք, Էլիսի քիլիտին տիւյմէսի իւզէրինէ վազ էյլէտի, վէ գարու սէսսիզճէ անիտէ աչըլտը . . .

Պու պիչարէ գըզըն կէօզիւնէ օ արա նէ մէնդարէ կէօրիւնտիկի մալիւմի— միզտիր . . .

Ժագ Լամպէր՝ օթուրմուչ օլուպ սըրթը տա գարուտան Եանա օլտուղու հալտէ, բէք գուվլէթլի վէ սալա Եալան սէօյլէմէզ կիզլի պիր մաքիւսայը թահ— րիքէ մախսուս օլան վէ քիւչիւք մասանըն իչի՛նտէ սագըլ պուլուճան Եայը սըզմագտա իտի . . .

Տէօչէմէ Մօծիրօնըն ալթընտա աչըլմագտա վէ Մօծիրօն պիր Ֆիղան իլէ օրատա նապէտիտ օլմագտա . . . պատէհու աչըլան տէլլին գարազը անլա— շըլմագ պիր սիւրաթլա Եերինէ կիթմէքտէ իտի . . .

Գարա պուլութլար իւզէրինտէ շիմչէյին պիրտէն պիրէ բարլատըզը կիպի, Լիւսիսին զիհնիտէն տէ տէհչէթլի պիր ըըզ կէչտի . . . օլան շէյի Ֆարգ իթտի . . . անլատը . . . Բէտէրի պիր նամուսըզ գաթիլ իտի . . . քէնտի կէօզիւ Էօնիւնտէ բէք ալչագ պիր գաթլ իճրա իթմէքտէ իտի . . .

Կէնճ գըզ պու Էզիճի հագիգաթըն աղըրըզընա թահամիւլ իտէճէք գուվ— վէթէ մալիք տէյիլ իտի . . .

Քէնտիսինէ Էօյլէ կէլտի քի, աթէչտէն շէմպէրլէր իչինտէ օլուպ, գու— լաղընա պինլէրճէ տալուլար շալընմագտա վէ սալլանան տէօչէմէ քէնտիսինի գալտըրամամագտա իտի . . .

Մէրգուճէ գըզ՝ Մօծիրօնըն ճան շէքիլմէ նիտասընա աղըր պիր Ֆիղան իլէ ճէվապ վէրտի, վէ ազըլ պաշընտան կիտէրէք արալըզ օլան գարուճըն Եանըն— տա Եերէ տիւչիւպ սէրիտի . . .

Մամաֆիհի ազլընը թէմամըլլա ղայպ իթտի տէնիլէմէզ իտի, զիրա պիր գաչ սանիյէ սօնըրա ժագ Լամպէր՝ քէնտի իւզէրինէ էյիլիպ մէրգուճէյի Եօգարը գալտըրտըզընտա, հէր նէ գատար նիմ պայըլմըլ իտի իսէ տէ, Եինէ խէվֆ ու տէհչէթիւնտէն նալի կէօզլէրինի նիմ աշտը, վէ քէնտիսինի գուճագլամըլ օլան գօլարըն իչինտէ շըրընարագ շէօյլէ քէքէլէտի . . .

—Սլլահ աչընա օլտուճ, աճըլընըզ պէնի՛ . . . օնուճ կիպի պէնի տէ Էօլտիւրմէյինիզ . . . Էօլտիւրմէյինիզ պէնի . . . պէն Էօլիւմտէն գօրգարըմ . . .

—Սուս, սըրըզ գըզ —Էմր իթտի ժագ Լամպէր ալչագ պիր սէսլէ— սուս տիյօրըմ . . . պէնի թէլէֆ մի իթմէք իսթէյօրսընըզ . . . բէտէրինիզ օլտու— ղուճու ունուտօ՛լյօրմըսընըզ . . . նի՛չիւն լութֆ թալէպ իտիյօրսընըզ . . . պէնտէն գօրգաճագ հիչ պիր շէյինիզ Եօգ տըր . . .

Լիւսի սուս օլտու, լաքին թէքմիլ ազալարը թիթրէմէքտէ օլտուղընտան, խէվֆ ու տէհչէթի քէսպը սիւքիւնէթ իթմէտիկի անլաշըլմագտա իտի . . .

տիղէրի զանկըր զանկըր պերպիրինէ վուրմագտա օլտուղու կիպի , եիւզիւնիւն
բէնկի տէ պալ մօմու բէնկինէ տէօնմիւշ իտի , վէ կէօղլէրինն գարագլարը վե-
րա աշըրլպ գարանմագտա իտի :

Չանն իտէրսին իւզէրինէ թէքմիլ պիր պայկընլըզ կէլէճէքտի :

Ժագ Լամպէր՝ կէնճ գըզը դամարանըն պիր թարաֆընտա պուլունան տէ-
միր գարեօլայա գատար կէօթիւրիւպ , օրատա արգաթընա շիթէ վէ էաստըգ
գօյարագ օթուրթտը , սէֆինէնին եան բօրթասընտա եարըմըլ օլան պիր ու-
ֆագ տօլապ աչարագ , պիր բօմ շիշտի իլէ պիր գատէհ չըգարտը , վէ գատէ-
հին իւշ բայընը տօլտուրուպ Լիւսինին եանընա կէլէրէք վէ բօմը տուտագլարը-
նա եագլաշտըրարագ տէտի .

— Իշինիզ , էյիտիր պու , իշինիզ . . .

Կէնճ գըզ մաքինավարի իթասաթ իթտի իսէ տէ , բօմտան սլիր եուտուժ
իշտիքտէն սօնրա , թիքսինէրէք գատէհի էօթէյէ իրթի վէրտի :

— Պիր գաշ եուտուժ տահա՝ մըրըլտանտը գարթանը սապըգ . . .

— Եարամամ . . . պանա աթէշլէր վէրիյօր . . .

— Էյիճէժմիսինիզ . . . գուվլէթինիզ եէրինէ կէլլօյօր մը . . .

Լիւսի էվլէթ տիմէք իւզրէ պիր իշարէթ իթտի :

Մէգքիւր իշկիտէն գըզ հէր նէ գատար բէք ազ իշտի իսէ տէ , սուտան
պաշգա պիր շէյ իշմէյէ ալըըզ օլմատըղընտան , իւզէրինտէ գուվլէթլի պիր
թէէտիր հուսուլէ կէթիւրտի : Կէօղլէրինէ գան եիւրիւմէքտէ վէ իւզէրինէ կէ-
լէն տէրմանսըզըզ սէրիան դայպ օլմագտա իտի . . .

Լաքին գուվլէթի եէրինէ կէլտիքճէ , հազիգաթը հալ տահա տէհշէթլի
պիր սուրէթտէ կէօղիւ էօնիւնտէ ալըզ վէ պէրրագ կէօրիւնմէքտէ իտի . . .

Պու ալէմտէ հիշ պիր քէտէրէ պէնզէմէյէն պէօյիւք պիր մէյուսիլէթէ
կիրիֆթար օլարագ , Լիւսինին իշի բէք ֆէնա օլմագտա իտի . . .

Քէնտիսի՝ , պիր դաթիլ գըզը՝ . . .

Պու շէյ ֆիքրինէ կէլտիքտէ , Լիւսինին պաշը տէօնմէքտէ վէ զիհնի ալ-
լագ պուլագ օլմագտա իտի :

Մէրգուճէ գըզ եիւզիւնի իքի էլլէրիլէ գարատը , ահ ու ֆիղան իտէրէք
կէօզ եաշը տէօքմէյէ պաշլատը , վէ պու աճըզը պուհրանըն նիհայէթ տէրէ-
ճէսինէ կէլէրէք , ֆարգ օլունուր օլունմագ պիր սէսլէ շու քէլիմէլէրի քէքէ-
լէտի .

— Ա՛հ , եա՛ Րապպիմ . . . օ տա բէտէրիմտիր . . .

Ժագ Լամպէր եաթաղըն այագ թարաֆընտա օթուրարագ պէքլէտի . . .

Հայաթը ինսանտան չօգ թէճրիպէ ալմըլ օլտուղընտան , Ժագ Լամպէր էյի
պիլիր իտի քի , պիր աճը՝ հէր նէ տէ օլտա , գուհուրի բէք շէտիտ օլունճա ,
շարուգ քէսպը սիւքիւնէթ իտէր . . . Լիւսինին կէօզ եաշլարը մէրգուժը թէ-
էմին իթմէքտէ իտի . . . ըրմագլար՝ սէլլէր գատար գուվլէթլի ագմագլար ի
լաքին սալա գուրուճագլար՝ , սէլլէր իսէ թէքմիլ սուլարընը ազտընճա պիր
գաշ սաաթըն իշինտէ գուրուլար . . .

Ժագ Լամպէր պունտա եանըլմամագտա օլուպ , կէնճ գըզըն ահ ու վահլա

ըր՝ եավաչ եավաչ տինտի, նալէ ու ֆիղանլարը սէօնտիւ . . . հէր նէ դատար կէօզ եաշլարը տէվամ իթտի իսէ տէ, պոււլար տա էվվէլքի դատար գալմատը . . .

Ժագ Լամպէր՝ վագթը կէլմիշ օլմագ միւլահազաարնա մէպնի, Լիւսինին պիր էլինի թութուպ ուսուլճահճը սըգտը : Պիշարէ գըզ էլինի կէրի շէքմէյէ ճէսարէթ իթմէտի, լաքին սընըրլարը պիրտէն պիրէ թիթրէիպ, իւսթ տէրիս սինտէ տէ սօուգ պիր թիթրէմէ հըսս օլոււսորընտան, քէնտիսինի բէք շօգ սըզմագտա օլտուգու պոււնտան անլաշըլմագտա իտի . . .

— Լիւսի . . . էվլատըմ . . . —մըրըլտանտը Ժագ Լամպէր բէք ալչագ վէ անճագ թանըլը պիր սէսլէ— պէնտէն գօրգուլօրսընըզ, տէյիլ մի . . . սիզէ տէհչէթլի կէօրիւնիյօրըմ, էօյլէ՞ մի . . .

— Պապահճըղըմ —պաղըրտը կէնճ գըզ ազըլ պաշընտան կիթմիշ օլարագ— սիզէ նէ՛ ճէվապ վէրէյիմ . . . պրագընըզ սիւքիւթ իտէյիմ . . . միւսաստէ իտինիզ սուս բուս աղլայըմ . . .

— Պոււնու եաբմագ իսթէրիմ . . . լաքին միւմքինսիգտիր . . .

— Միւմքինսի՞զ մի տիյօրսընըզ . . . եա Բապպիմ . . . նի՞չիւն միւմքինս սիգտիր . . .

— Պէնի տիյնէյէպիլթրմիսինիզ . . .

— Սիղի տիյնէմէմէյէ հագգըմ եօգտըր . . . սիզ պէնիմ բէտէրիմսինիզ . . . Լիւսի պու սօն քէլիմէլէրի թէլաֆթուզ իթտիկինտէ էվվէլքինտէն տահա գիյատէ թիթրէմէկէ պաշլատը . . .

— Սիզէ պիր իյզահաթ վէրմէկէ պօրնուլըմ —տէտի Ժագ Լամպէր : Պէտպախթ գըզ՝ իսթիղրապ վէ տէհչէթտէն նաշի պէօլիւմիշ օլան կէօզ— լէրինի բէտէրի զանն իթտիկի ատամըն իւզէրինէ տիքէրէք թէքրար իթտի . . .

— Պիր իյզահաթ մը . . .

— Էվվէթ . . .

— Շիւպհէ եօգտըր քի էյի անլամայօրըմ . . . Պանա իյզահ իտէճէք նէնի՞զ օլապիլիր . . .

— Կէօղիւնիզ էօնիւնտէ ճէրէյան իտէն վագասյը իյզահ իտէճէյիմ . . . Լիւսի կէրիյէ տօղրու տիւշտիւ, վէ եիւզիւնէ եէնիտէն պիր էօլիւ սօլկոււն— ղըզ կէլտի :

— Ա՛հ, խա՛յր . . . պոււնտան պահս իթմէյինիզ —պաղըրտը կէնճ գըզ— պահս իթմէյինիզ . . . ասլա պիր շէյ սէօյլէմէյինիզ . . . իսթէ՞րմիսինիզ քի այաղընըզըն ալթընտա տէհչէթիմտէն նաշի ճան վէրէյիմ . . . Եալընըզ շուուս սէօյլէյինիզ քի օ կէօրտիւկիմ մէնգարէ սահիհ տէյիլ իտի . . . սէօյլէյինիզ քի պիր ազ էվվէլ եաբաեալընըզ իտինիզ . . . շուրատա, մասանըն եանընտա պաշգա քիմսէ օթուրմամըլ իտի . . . Սէօյլէյինիզ քի կէօզիւմէ ատամ կէօրիւնմիւշ— տիր . . . էլճասըլ տէյինիզ քի, տէհչէթլի պիր բույա կէօրտիւմ . . . էկէր գալպինիզտէ գըզընըզ իշիւն ճիւզի պիր մէրհամէթինիզ վար իսէ, պու բու— յատան ույանտըրընըզ պէնի, պապահճըղըմ . . . ույանտըրընըզ պէնի, գիրա պէնիմ ազըլսըզճա բույալարըմտա զանն իտիյօրըմ քի, սիզ պիր գաթիլսինիզ . . . պու շէյ միւմքին տէյիլտիր, պիլիրսինիզ սիզ . . . պէն բույա կէօրիւյօ . . .

բըմ, եախօտ տէլի օլույօրըմ . . . ույանտըրընըզ պէնի . . . ույանտըրընըզ պէնի . . .

Կէնն գըղ՝ պէօյլէնէ շէտիտէն սայըզլայարագ վէ քէսիք քէսիք պիր սէսլէ պունու սէօյլէյէրէք, կէօյա մէնհուս պիր խայալը էօթէյէ իրթմէք իչիւն գօլլա՞ ընը ուզաթմագտա, վէ կիւղէլ սիմաընտա տէհչէթլի պիր էմարէ կէօրիւնս մէքտէ իտի . . .

— Էվլատըմ — թէքրար իթտի Ժագ Լամպեր քէմալը մէթանէթլէ — բույա կէօրտիւյինիզ եօգտըր . հէր նէ քի կէօրտիւնիզ իսէ սահիհտիր :

Լիւսի պիր Ֆիղան խուսպ, էլլէրինի կէրկիլէտի :

— Պիր միւթթէհիմ՝ հուզուրը հիւքքեամա շըզտըղընտա — տէվամ իթտի գարթանը սապըզ — հէր նէ ճինայէթ տէ իշլէմիշ օլսա, եհնէ քէնտուսիսի միւս տաֆէա իթմէսինէ միւսաատէ իտէրլէր . . . էն բէզիլ պիր գանլը գաթիլէ պիլէ վէրիլէն պու հագըը միւստաֆէայը սիզ քէնտի բէտէրինիզէ տիրի՞զ մի իտէնէքսինիզ . . .

— Սահի՛հ — քէլէլէտի Լիւսի — սիզ պէնիմ բէտէրիմսինիզ . . . Պանա նէ՞ տիյէնէքսինիզ . . . պէնտէն նէ՞ իսթէրսինիզ . . .

— Էվլէլա շուսու իսթէրիմ՝ քի, պէնի տիյնէմէք իչիւն քէսպը սիւքիւնէթ իտէսինիզ, զիրա տիգգաթը թամմէնիզէ միւհթանըմ վէ քէնտիմի թէպրիյէ իթմէք իսթէրիմ . . .

— Քէնտինիղի թէպրիյէ՞ իթմէք մի — թէքրար իթտի կէնն գըղ պիր ինանս մամազլըզ հարէքէթիստէ պուլունարագ — միւմքի՞ն միտիր, ես՝ Բապպիմ . . . Պէն կէօղիւմիլէ կէօրտիւմ . . . վէ սիզ տէ պէնիմ բույա կէօրմէմիշ օլտուղումու իգրար իտիյօրսընըզ . . .

— Ասըլ վագաայը կէօրտիւնիզ . . . պիր ինսան օղուներն շէտիտէն մահվ ու թէլէֆիստէ հազըր պուլուներընըզ . . . քէնտի քէնտինիզէ «Իչպու ինրա օղունան ճինայէթ բէզիլ վէ ալչագ պիր ճինայէթտիր» տէտինիզ . . . սիզին եէրինիզտէ սաիր հէր քիմ տէ օլսա իտի, շիւպհէ եօգտըր քի պէօյլէ սէօյլէյէնէքտի . լաքին, էվլատըմ, բէք աճէլէ իլէ պէնի մուհաքէմէ վէ հիւքմ իթտինիզ . . . ճինայէթ ատտ օղունան իչպու վագաանըն էվլէլէքի խուսուսաթընս տան հիշ պիր շէյ պիլմէզսինիզ . . . շու զայպ օլան ատամ՝ օ տէհչէթլի ա մէլին ինրասընը իյնապ իթտիրմիշ, վէ անը, պէնիմ էլիմ տէյիլ, ճէնապը Հաղօ գըն էլի վուրմուշտըր . պունտան ասլա խապէրտար տէյիսինիզ . . . իշթէ պու տէրին վէ գարանլըզ խուսուսաթըր սիզի իչիւն իյգահ իթմէք իսթէրիմ . . . պէնի տիյնէմէյէ հագըրմըսընըզ . . .

— Տիյնէյօրըմ սիզի, պապանըղըմ — մըրըլտանտը Լիւսի :

ԼԲ.

ԹԷՊՐԻՅԷԻ ՁԻՄՄԷԹ

— Սալթ տիյնէմէքլէ օլմազ — ճէվապ վէրտի Ժազ Լամպէր— պէնի պիթա-
րաֆանէ վէ սատէտիլանէ իթիմա իթմէլի . . . էլէսաւը հիշ պիր սէզդիւմին
իւզէրինէ չէքք ու շիւպհէ իթմէմէլիտիր . . . Լիւսի , կէշմիշտէ էքսէրիա պէ-
նի սիպէ սօուգ պագըյօր պոււմուշարնըզտըր . . . պու սօուգլըզ զահրի պիր
չէյ իտի . . . սէնի քէմալը չէֆագաթ վէ մուհապպէթլէ սէվէրիմ , վէ էկէր
գըզըմըն մուհապպէթ ու ըիայէթինի զայպ իտէր իսէմ վէ էկէր գըզըմ պէնի
պիր տէհչէթլի ճինայէթ քեար զանն էյլէր իսէ , արթըզ պու տիւնեանըն պա-
նա հարամ օլանաղընը հըսս իտիյօրըմ . . . Իշթէ պու սէպէպտէն սուլայը էօ-
նիւնիգտէ տավամը ֆասլ ու պէյան իթմէք իսթէրիմ . . . Թէպրիյէի զիմմէթ
իթմէք արղու էյլէրիմ . . .

Քէնտի բէտէրի զանն իթտիլի ատէմին տիհանընտան պիր սէտաի միւշֆի-
գանէ իլէ սէօյլէնէն շու եարմա լազըրտըլար՝ Լիւսինին իւզէրինէ պիր Թէէս-
սիւրի շէտիտ հուսուլէ կէթիրիպ , անը ըիգգաթա կէթիրմէյէ պաշլատըլար :

— Էվվէթ — պաղըրտը մէրգումէ գըզ պիր խահիշլէ վէ իքի էլլէրինի Ժազ
Լամպէրէ սօղորու ուղատարագ— էվվէթ , Թէպրիյէի զիմմէթ իտինիզ . . .
չիմտի պէն պուսու սիգտէն ըէճա իտէրիմ . . . զաթէն գալպիմ սիզի սուշարը
զանն իտիյօր , լաքին ազլ ու զիհնիմ սարահաթ վէ մալիւմաթա միւհթանտըր
. . . պուստան պէօյլէ սիզին վէ պէնիմ արամըզտա պիր շիւպհէնին կէօլկէ-
տի պիլէ պուլունմարընը իսթէմէմ . . . Սէվէրիմ սիզի , պապանըղըմ , ճան ու
կէօնիւլտէն սէվէրիմ սիզի . . . Իշթէ պու սէպէպէ մէպնի օ կէօրտիւկիմ
մէնզարէ պանա ըէք ֆէնա Թէէսիր իթտի . . . Սիզի իթհամ իթմէք . . .
սիզի գապահաթլը սանմա՞գ . . . պու խուսուս պէնիմ գուվվէթլիմտէն եօգա-
րըտըր . . . զիհնիմ բէրիչան օլարագ , վէ պէլքի տէ պիր կիւն տէլիլիքլէ վէ
պիլմէյէրէք սիզի էլէ վէրէճէյիմ . . .

Ժազ Լամպէր պիր ատըմ կէրի կիթտի , վէ օ անէ գատար ըիաքեարանէ
լէթաֆէթ ալմըշ օլան չէհրէսի պիր էմարէի Թէհտիտաթ քէսպ իթտի :

— Սըյըրգ գը՛զ , պէնի էլէ՞ մի վէրէճէքսին — մըրըլտանտը պիր սէտաի
մահզուրնանէ իլէ :

— Ա՛հ , իսթէմէյէրէ՛ք , պապանըղըմ , պիլմէյէրէ՛ք — ճէվապ վէրտի կէնճ
գըզ— սիզի իթհամ իտէճէք պիր քէլիմէյի սիւլէնտը ալմազ իլէ Թէլաֆֆուզ
իթմէքտէն իսէ , պէնի էօյտիւրմէլէրինէ ըազի օլուրըմ , ճէնապը Հազ շահիտ
օլտուն . . . լաքին սայըգլատըղըմտա վէ տէլիլիկիմտէ քի՞մ պիլիւր , սէօյլէ՞մէ-
յէճէքմիյիմ . . .

— Էվվէթ — տէտի ֆիքրինտէն գաթթանը սապըզ— հազիգաթէն պուստան
գօրգուլուր . . . հէր հալտէ պուսուս էօնիւնի ալմալը . . .

— Թէպրիյէի զիմմէթ իտինիզ տիյօրըմ , Ալլահ սշզընա օլտուն — տէվամ
իթտի Լիւսի— սիզ օլմազարըն հէր նէ քի անլայամայանագ իսէմ , անը իյզահ

խորհիզ պանս . . . չօգ եալվարըր եագարըրմ . . . տիզ իւսթիւնէ կէլէրէք
րէճա իտէրիմ . . .

Մէրգումէ կէնճ գըզ ֆիիլինի դավիինէ ույտուրարագ , էօյլէ պիր սիւ-
րաթլա ժագ Լամպէրին այագլարընա գարանտը քի , ժագ Լամպէր մէրգու-
մէյի պու հարէքէթիւնտէն մէն իթմէյէ վագթ պուլամատը :

Գարթանը սապըզ մէրգումէյի եօգարը գալտըրմաղա միւսարէաթ իտուպ ,
ուսուլճանըզ եէրինէ օթուրթտու :

— Հէփսինի սէօյլէճէճէյիմ սանա , գըզճըղտղմ —պաղըրտը ժագ Լամպէր
էլլէրինի թութարագ վէ պիր մուհապպէթը բէտէրանէ իլէ պլնընը էօբէրէք-
վէ մէրագ իթմէյինիզ , թէմամըյա թէպրիյէի զիմմէթ իտէճէյիմ . . .

— Չարուզ իտինիզ , պապանճըղմ . . . չարուզ իտինիզ . . . ա՛հ , շու
պուլութ տաղըլտըղընտա , նէ՛ դատար պախթիյար օլանաղմ . . .

— Չարուզ տաղըլլանագ . . . էվվէլա սիզէ օ ատամտան պահս իտէ-
յիմ . . .

Լիւսի թիթրէյէրէք շէօյլէ քէքէլէտի .

— Շիմտի շուրատա պուլուլնան տտամտա՞ն մը . . .

— Էվվէթ , քէնտի ասըլ իսմինի կիզլէմէք իշին քէնտիսինէ Մօթիրօն չա-
ղըրթտըրան ատէմտէն , —ճէվապ վէրտի ժագ Լամպէր — Պու սապահ ֆապրի-
գատա սէնին հըմայէնլէ պանա թագտիմ օլուլտըզտա , էվվէլա թանըմատըմ ,
զիրա տէհչէթի պիր մէհարէթլէ եիւզիւնի վէ հաթթա սէսինի պլլէ տէյիշ-
թիրմիլ իտի . . .

— Տիմէք անը թանըյօր իտինիզ , էօյլէ՞ մի , պապանճըղմ . . .

— Պիր վագըթ թանըտըմ ամմա սաղլըզ սէլամէթլէ թանըյա իտիմ .

. . . հալ պու քի պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրու արամըզտա հիշ պիր միւնասէ-
պէթ եօգ իտի . . . էօլմիւշ դանն իտիյօր իտիմ . . . հիշ օլմաղսա պէօյլէ
պիր մէմուլտէ իտիմ , զիրա օ պէնիմ ատուի էքպէրիմ իտի . . .

— Օնա պիր հագարէ՞թ մի իթտինիզ . . .

— Այա . . .

— Էօյլէ իսէ անըն ատավէթի նէտէ՞ն իյճապ իտիյօր իտի . . .

— Է՛հ , քի՞մ պիլիւր , վէ էօյլէ գըսգանճ վէ սլչագ պիր ատամըն ատավէթի
նա՞սըլ իղահ օլուլնապիլիւր . . . պիր վագթ պէն օնա էյիլքլէր իթտիմ իսէ , օ
պանա ալչագճասընա խըյանէթլիլքլէրտէ պուլուլնտը . . . ինթիգամըլ ալապի-
լիւր իտիմ . . . հալպու քի հագարէթ , հիլլէ , տէսիսէ վէ իֆթիրալարընը իշ
եէրինէ գօյմայարագ , թընմատըմ . . . պէօյլէ ատամըր քէնտիլէրինէ օլու-
նան մէրհամէթէ տէ գաթլանմաղլար . . . պինապէրին պու գատար վագթ
կէչիպ , պու գատար վուգուաթլար ճէրէյան իթմիշ իքէն , հիշ արգասընը պօշ-
լամայըպ , տայմա ալէյհիմտէ տիւշմանըղա կէզմէքտէ իտի . . .

— Հագարէթ , հիլլէ , տէսիսէ վէ իֆթիրա տէտիլինի՞զ նէ օլանագ . . .
տիմէք սիզի իշին իֆթիրա՞ մը իթմիշտի , պապանճըղմ . . .

— Պէնիմ իշին տէյիլ , ֆագաթ պանա հայաթըմտան պին գաթ զիյատէ
սէվկիւլիւ օլան պիր քիմսէ իշին . . .

— Գի՞մ տիր օ . . .

— Շի՞մտի պիլէճէքսին . . . Պու սապահ օնընլա պիր ազ էօթէտէն պէրիտէն լաֆլանտըգտան սօնրա , պիրտէն պիրէ պու կիճէ պէնիմ պիրլիքտէ կիզլի պիր մահայտէ կէօրիւչմէմիզի իսթէտի . . . րէտտ իթմէք իսթէտիմ . . . սանա տէտիմ իտի քի մէրգումը թանըմայօր իտիմ . . . ստէթա էմը իթտի , վէ պիր տանէսի պիլէ մուգատտէս պիր զիքըը ճէմիլէ քիր կէթիրէսլիլըր օլան օ պիհայա իֆթիրտարըն էսրարընը պիլտիկինի պազը գարանլըգ ֆագաթ պէնիմ անլայապիլէճէկիմ սէօզլէրլէ պաննա անլաթտը . . . պէօլլէ պիր մուճիպը մահճուպլիլէթ սըրըը եսպանճը վէ թանըմատըգ ատէմլէր եէտինտէ կէօրիւրիմ տէյու քէտէր ու հիճապըմտան թիթրէյէրէք , Մօթիրօնըն թալէպինէ մուվաֆագաթ իթտիմ , րէճա վէ եախօտ տահա տօղրուսը պէնտէն թալէպ իթտիկի կիճէ միւքեալմէսինէ ըիզա կէօթէրտիմ , վէ պիր ազ սօնրա անլայաճաղըն պիր մագսէտէ մէպնի , անընլա միւքեալմէսէ իթտիկիմի քիմսէ տույմամագ իչիւն թէտապիրըը լազըմէի իկթիյաթ քեարանէ իթթիլազ էլլէտիմ . . .

«Ճիլհագիգա կէճէնին օ կէճ վագթինտէ քի՞մ կէլիպ տէ պու սէֆինէնին գամարասընտա պէնիմ թավը ու հարէքէթիմի կէօզէթլէյէպիլիլը իտի . . . միւճիզէլի պիր թէսատիւֆ վէ եախօտ տահա տօղրուսը անլաչըմագ պիր աքսիլիք եիւզիւնտէն տէյիլ միտիր քի սէն չու գարույա կէլիլ իտին . . .

«Գարարլաչըրըլան վագթտա Մօթիրօն կէլտի . . . եալընը իտիք . . . պիհայա պիր քիւսթաիլըզլա եիւզիւնտէքի մասքէյի չըգարտը . . . քէնտուլի թանըթտը , վէ իլք լազըրտըլարը իլէ պիր վագթ նէ իտի իսէ եինէ օ օլտուզուըը իսպաթ էլլէտի . . . թէքրար քէնտի կէնճլիկի վագթինտէքի սյգըըը իֆթիրալարընտան քէնտիսինէ պիր քեար չըգարմագ սէվտասընտա իտի , վէ օ հայլազ շարգընըն լէքէլէմէք թէհսիտիւնտէ պուլունտըզը մուգատտէս զիքըը ճէմիլ . . . (շի՞մտի տէ հչէթիւնտէն թիթրէյէճէքսին , էվլատըմ . . .) սէնին վալիտէնին զիքըը ճէմիլի իտի . . .

— Վալիտէմին—պաղըրտը Լիւսի էլլէրինի պիր պիրինէ պաղլայարագ—օ՛հ , ալըագ . . . րէզիլ ճէրիֆ . . . վալիտէմէ թաարուզ իտիյօր հ՛է . . .

— Եալան իլէ օնա թաարուզ իտիյօր իտի , զիրա գալպիմտէ էպէտի եաս ու մաթէմինի սաֆլաեանճաղըմ օ պինագիյը զէվճէմ՝ գատընլարըն էն թէմիզի , էն ֆագիլէթլիսի , վէ էն սուչըզը իտի . . . Լաքին Մօթիրօն՝ պիր շէյթանճա տօլապլա , վէ պիր իըլանէթը մահիրանէ իլէ , պիր վագթ սախթէ պիր թագըմ վէգայիլի զահիրիյէ թօրլամը , վէ պու վէգայիլի զահիրիյէյի պլտատընը վէգայիլի հագիզիյէ հպինէ գօյմուչ իտի . . .

«Ալլահ վէրէ պիր կիւն սէն տէ պիզգաթ քէնտի չախսըն իւզէրիւնտէ թէճրիպ պէսինի կէօրմէյէսին , սէվիլիլու գըզօնըագըմ . . . պիլճիւմէ էպիհաի զայրը մէյրուանէտէն ; իֆթիրա սիլահը էն թէհլիքէլիսի տիր . . . սահիհլիք պաղէն եաթալար , լաքին քիզպ ու եալան մութլագա էօլտիւրիւր , զիրա պունուն եաչրասը զէհիրլի օլուր . . .

«Մօթիրօն՝ օ էհլիլ ըրզ զէվճէյէ , օ սէմատէն իւզէրիմիզէ նէզարէթ իլիլէյն վալիտէի միւչֆիզէյէ Ելան հիւրմէթ ու մուհապպէթիմի պիլտիկինտէն , անըն

հազգընտա սուս օլմագ իշիւն իւճրէթ իսթէմէքտէ իտի . . . պիլիճմիսին , էվ-
լատում, պու հէրիֆ սուս օլմագ իշիւն պէնտէն նէ՞ իսթէյօր իտի . . . Թէքմիլ
սէրվէթիմի . . . սէրվէթի՞ քի սէնի իշիւն գազանըլըլ իտի , վէ պիր կիւն
տէ սէնին օլանագ տըր . . .

— Ա՛հ , պապանըղըմ . . . սապանըղըմ—տէտի պիրտէն պիրէ Լիւսի բէ-
տէրինին սէօղիւնիւ քէսէրէք—ֆուգարալըգտան նէ՞ օլուր իտի . . . պիրլիքտէ
գօյայնա օ հալէ թահամմիւլ իտէպիլիւր իտիք . . . քէմալը մէմնունիյէթլէ սի-
զի իշիւն իշ իշլէմէկէ պաշլար ըտըմ . . . վէ պունտան մաստա զարուրէթ ,
հաթթա անլըգ պիլէ վիճտան բահաթսըլըղընտան ալա իտի . . .

— Պրագ սէօղիւմէ տէվամ իտէյիմ , էվլատըմ—թէքար իթտի ժագ Լամ-
պէր—վէ կէօրէճէքսին քի օ տէտիկի վիճտան բահաթսըլըղը եօգ տըր , զիրա
պէնիմ ալնըմ աչըգ տըր . . . Մօթիրօնըն պանա թէքլիֆ իթտիկի մուգալէյէթի
բէգլիւնէնին շէրաթի իւզէրինէ միւճատէլէ իթմէքտէ իտիմ . . . հայտա
չարկընա ճէսիմ պիր մէպաղ . . . եանի պիր միլեօն ազչէ Թէքլիֆ իթմէքտէ
իտիմ . . . զանն իտէյօր իտիմ քի , մուվաֆագաթ իտէճէք տիր . պիր տէ պիր-
տէն պիրէ պիր տապանճանըն ազղընը իւզէրիմէ սօղրուլտարագ պօղունուգ
պիր սէսլէ շէօլլէ տէտի « Չօգ միւճատէլէ իթտիք . . . պէն մէրամմտան ալա
վագ կէշմէմ . . . Թէքմիլ վարիտաթընըղը տէրհալ պանա թէրք իթտիկինիզէ
տաիր պիր քեաղըտ իմգալայընըգ , եօգսա էօլմիւլ պիր ատամսընըգ . . . »

— Ա՛հ—պաղըրտը Լիւսի—նէ՞ տէհչէթ . . . նէ՞ ճանավարըգ . . .

— Գաւանիյնը իլահիյէ իլէ գաւանիյնը ինսանիյէ՝ միւտաֆէտի մէշրուանէ
հազգը մուգատտէսինի գապուլ իտէրլէր—տէվամ իթտի գարտանը սալըգ—
հայաթըմ թահթը թէհտիտտէ իտի . . . պանա ճէնապը Հագտան էօլլէ տույ
օլտու քի , գաթիլին հայաթը պէնիմ էլիմտէ պուլունույօր իտի . . . պանա էօյ-
լէ կէլտի քի , Հագ Թէալա հազրէթլէրի պիլէ անը պէնիմ տուղաղըմա տիւ-
շիւրէրէք մահքիւմ իթմիշ իտի . . . սէֆինէմին տէօչէմէսինի տչան եայը սըգ-
տըմ վէ հէր շէյ օլտու պիթտի . . .

« Իթէ հազըգաթը հալ պունտան իպարէթ տիր , զըզըղաղըմ . . . Ես-
ին ատէմ պիր հարէքէթ իթսէ իտի , էօքսիւղ գալանագտըն . . . պէն քէն-
տիմի միւտաֆաա իթտիմ . . . պէօլլէ տէհչէթլի ֆագաթ իգթիգալը պիր իշ Խ-
շիւն աալա թէէսսիւֆ իթմէմ վէ վիճտանըմտա բահաթսըլըգ տուլմամ . . . պէն
գաթլ իճրա իթմէտիմ . . . պէնիմ վիճտանըմ պանա պաղըրտարագ տէյօր քի , ատա-
լէթ իճրա իթտիմ . . .

— Պապանըղըմ . . . պապանըղըմ—տէտի կէնճ զըգ քէքէլէյէրէք , վէ ժագ
Լամպէրին գունաղընա աթըլարագ—աֆվ իտինիգ պանա , բէճա իտէրիմ . . .
պիր ճինայէթ իճրա իթտիկինիզ հազգընտա պիր արա շիւպէն իթտիկիմէ աֆվ
իտինիզ . . . պէն տէլի օլմուշ իտիմ . . . լաքին անընաճագ տա պիր հալտէ
իտիմ . . . նէ գատար ըղտըրապտա օլտուղուհու պիլսէ իտինիզ . . . գարպիմ
սիզին պիտուշ օլմանըղը արգու իտիյօր իտի , լաքին աղ ու զիհիմ եալանճը
պիր սուրէթը գահլրէ արգասընտան կիթմէքտէ իտի . . . կէօրմիւլ իտիմ .
. . . պիլմէյօր իտիմ . . . էմինիմ քի , էկէր պու տէհչէթլի շիւպ-

հէ տահա ուզուեն միւտտէթ տէվամ իթմիչ օյսա իտի , տէլի օյանագ տըմ . . .
 պէնի էգմէքտէ օյան աղըր եիւք ղայպ օլտու . . . արթըգ էլլէրինիդի էօրէպիլիրիմ,
 գիրա հիչ պիր ֆէնա իչ եարմամըլար տըր . . . արթըգ հիչ պիր շէյ պէնիմ
 շէֆագաթը ֆէրղէնտանէմի պօզամագ . . . հիչ պիր շէյ պէնիմ ըիայէթիմէ
 խալէլ կէթիբէմէզ . . . պագընըզ, պապանըղըմ, պագընըզ, հէնուզ աղլայօրըմ
 և . . . լաքին շիմտի սէվինճիմտէն աղլայօրըմ . . .

Ժագ Լամպէր էօմրիւնտէ իւք տէֆա օլարագ Լիւսիլի քէմալը մուհապ-
 պէթիլէ օլսշատը վէ պու հալ իւզէրինէ պիւրաէ գըղըն եիւրէյի շիտտէթիլէ
 շարմագա պաշլատը :

— Վէ շիմտի , սէվկիւլիւ գըզճըղագըմ —թէքրար իթտի գարթանը սա-
 պըզ— շիմտի քի , ճէնապը Հագգըն քէրէմ ու ինայէթիլլէ վէ պանա տույ օ-
 լան հագիգաթը հալին պանա վէրտիկի գուվվէթը աղիմէ սայէսինտէ սէնին էօ-
 նիւնտէ տավամը գագանտըմ, իմտի պուռնուեն իւզէրինէ քիմսէյէ պիր շէյ սէօյ-
 լէմէմէն իգթիդա իթտիկինի անլամալըսըն . . . պուրատա շիմտի իճրա օլու-
 նան ատալէթը ալիյէ իւզէրինէ մուէպպէտէն պիր գարանըզ պասմագ լա-
 զըմ կէլտիկինի պիլմէլիսին . . .

Լիւսի թաանճըլպլէ բէտէրինին եիւզիւնէ պագտը վէ շու սիւվալի էյրատ իթտի .

— Նէտէօն գօրգույօրսընըզ . . . շայանը թէքտիր պիր շէյինիզ օլմատըղը
 հալտէ, նի՛շիւն էնվարը հագիգաթ էօնիւնտէ կէրի կէրի կիտլայօրսընըզ . . .

- Ֆիքրինի անլամայօրըմ —մըրըլտանտը Ժագ Լամպէր :
- Իսթէրմիսինիզ քի ֆիքրիմի թէքմիլ սիզէ սէօյլէյիմ, պապանըղըմ . . .
- Էվվէթ , շիւպհէսիզ . . .
- Էկէր սիգին եէրինիզտէ օլսա իտիմ, պիլի՛րմիսինիզ նէ՞ Եարսըր իտիմ . . .
- Պիլմէմ, լաքին պիլմէյի բէք արզու իտէրիմ . . .
- Էհ էօյլէ իսէ , շաֆագ սէօքէր սէօքմէզ կիտլպ միւտտաիի ումուսիլի
 պուլարագ , հէր շէյի օնա նագլ իտէճէյիմ . . .

Ժագ Լամպէր թիթրէյէրէք կէրի կէրի կիթտի :

- Պուռնու եարանա՞գմըսըն —պաղըրտը գարթան :
- Էվվէթ , պապանըղըմ . . .
- Հայ սէֆիլ գըզ , լաքին պու պէնիմ էօլիւմի՛մ տիր նէ . . .
- Լիւսինին պէնզիպէթի աթըպլ թիթրէմէյէ պաշլատը վէ շու սիւվալտէ պուլընտը .
- Նէ՞ կիպի . . .

— Սուրէթը զահիրէ պէնիմ ալէյհիմտէտիր, վէ ատալէթը ինսանիյէ՛ էսա-
 սէն եանըլմագտա օլտուղընտան , էքսէրիյա սուրէթը զահիրէ իւզէրինէ մու-
 հաքէմէ իտէր . . .

- Սիդին սէօղիւնիզ իւզէրինէ շիւպհէմ վա՞ր մըտըր , պապանըղըմ . . .
- Խայր , լաքին սէն պէնիմ գըղըմսըն . . . ֆիքրիմի անլատըն . . . մա-
 լիւմինտիր քի , պէն եալանտան գօրգարըմ . . . էլհասըլ , սէն պէնտէն տէլիլ
 թալէպ իթմէտին . . . ատալէթ՝ սուշըրըղըմըն տէլիլ ու իսպաթընը տա իս-
 թէյէճէքտիր . . . պէն իսէ պու տէլիլ ու իսպաթը իպրագ իտէմէյէճէյիմ .
 [. . . նէ՞ շահիտ կէօսթէրէյիմ . . . սէնի՞ մի . . . էլհասըլ պու իչ պանա շօգ
 աղըր , շօգ տէհչէթլի օլուր . . .

— Ես Ռապպի՛մ . . .

— Պէն պիտուչ օլտուզում իչիւն եէնիտէն եէմին իտէրիմ, տիւնեա վէ ախ-
րէթտէ հէր նէ շէյ սէվէր վէ հէր նէ շէյէ ըրայէթ իտէր իսէմ, անըն
իւզէրինէ եէմին իտէրիմ . լաքին էկէր պու վագասա թէմամըլա սըրր
գալըպ քիմսէ տույմազ իսէ, պունտան պէօյլէ սէլամէթիմ թահթը թէէմինտէ
օլապիլիր . . .

— Նէ՛ հալ-քէքէլէտի կէնն գըզ եաշարմըլ օլան կէօզլէրինի սէմայէ սօզ-
րու գալտըրարագ— լաքին մէյուս օլաճագ պիր հալ տըր պու . . . նա՛սըլ եար-
մալը . . . նէ՛ տիւրիւ տավրանմալը . . .

— Սիւքիւթ իթմէք լազըմ . . . թէսատիւֆ վէ տահա սօղրուսու աքսի-
լիք սայէսինտէ սըրրը հայաթըմա ալիահ օլտուն . . . նամուս ու հայաթըմ
սէնին էլինտէ տիր . . . քէնտինի կէօզէթ , էվլատըմ . . . խաթընա կէթիր
քի ագըլըզճա պիր լագըրտը՝ պէնիմ իտամ սիճիլիմ օլապիլիր, վէ եալընըզ պիր
սէօզ՝ բէտէրինին պաշընը կրէվ մէյտանընտա եէրէ տիւշիւրմէյէ քեաֆի տիր . .

Լիւսի պօզուսուգ պիր նիտա իթտի . . . կէօզլէրինտէ պիր տէհշէթ ա-
լամէթի կէօրիւնտիւ , վէ պիր պօզուսուգ սէսլէ տէտի .

— Ա՛հ , սիւքիւթ իտէճէկիմ . . . սիւքիւթ իտէճէկիմ . . . սէօզ վէրիւրիմ
սիզէ . . .

— Ալլահ իթմէսին քի , պէն սէնին վատըն իւզէրինէ շիւպհէ իտէյիմ , էվ-
լատըմ— ճէվապ վէրտի ժագ Լամպէր— լաքին սէնին իլէ պիր տալընըզ արա-
սընա պիր պէօյիւք սէտտ շէքմէք իսթէրիմ . . . պանա պիր եէմին իտէ-
ճէքսին . . .

— Նէ՞ եէմին . . .

— Եէմինլէրին էն մուգատտէսի . . . Պու կիճէ վալիտէնին նամուսընը
միւտաֆէա իթմէքտէ իտիմ . . . պունտան հիչ պահս իթմէյէճէկին իչիւն վա-
լիտէնին զիքըր ճէմիլի իւզէրինէ եէմին էթ պանա . . .

— Եէմին իտէրիմ սիզէ . . .

— Պու գամարատա կէօզիւնին էօնիւնտէ հէր նէ ճէրէեան իթտի իսէ, անը
պիր հարէքէթ վէ պիր պագըլա քիմսէյէ անլաթմահաճազընա եէմին էթ . . .

— Եէմին իտէրիմ սիզէ . . .

— Նէ շիմտի , վէ նէ պունտան սօնըրա քիմսէյէ սէօյլէմէյէճէքսին . . .

— Հիչ պիր վագթ . . .

— Հէր նէ՛ վուզու պուլսա . . .

— Էվլէթ , պապաճըղըմ , հէր նէ վուզու պուլսա . . .

— Բէք սլա . . . շիմտի ըահաթըմ . . . պէօյլէ պիր եէմինի պօզան վէ
բէտէրինի էլէ վէրէն գըզ ըգիլ վէ ըիւսվայ սայըլըր . . .

— Բէտէրինի էլէ վէրէն գըզ — թէքրար իթտի Լիւսի քէմալը խահիլէ-
տիւնեատա եօզտըր , վէ օլամազ . . . պէն բէտէրիմի գուրթարմագ իչիւն էօ-
լիւրիմ պիլէ . . .

— Սէն պիր մէլայիքսին — մըրըլտանտը ժագ Լամպէր — պիլիրիմ քի սա-
նա կիւվէնէպիլիրիմ . . . էվլատճա օլան պու ֆէտաքեարլըղընը միւքեաֆու-
թընը շարուգ կէօրէճէքսին . . .

— Միւքեաֆաթ մը — տէտի Լիւսի սէօզիւնի քէսէրէք . — պէն հիշ պիր միւքեաֆաթա լայրգ տէյիւիմ վէ իհթիյաճըմ տա եօգտըր . . . պիր շէյէ սրօ զու իթմէմ . . . պիր շէյ իսթէմէմ . . .

— Պուճու աւլա բէտտ իթմէյէ ճէքսին — ճէվապ վէրտի դարթանը սապըգ կիւլէրէք . — սանա էյի պիր խապէր վէրմէք իսթէրիմ . . . պէնիմ նամըմա հազըլ պիր թարղիյէ իճրա իթմէյէ սէնի մէմուըր իթմէք իսթէրիմ . . .

ԼԳ.

ԷՅԻ ԲԵՏԵՐ

— Պիր էյի խապէ՞ր մի . . . պիր թարղիյէ՞ մի — թէքրար իթտի կէնճ զըզ, պիր իսթիղրապ վէ պիր միւշէվլէշ իւմիտէ :

— Էվլէթ — ճէվապ վէրտի Ժազ Լամպէր, — Ֆիքրիմի անլամայօրմըրն, զըզճըղազըմ . . .

— Փարգ իտէմէյօրըմ . . .

— Պէլքի տէ իզրար իտէմէյօրըրն, վէ պու տա պէնիմ էքսիքլիկիմտիր . . . կէշմիշտէ վազը օլան սէրթլիքլէրլէ սօուզըղըմ հասէպիլլէ պէնտէն գօրգմուշըրնտըր . . . Լաքին պուճտան պէօյլէ տէ էօյլէ օլմասըրն իսթէմէմ . . . Գըզճըղազըմ, պէն էմիւնիմ քի գալպին վէ տիրայէթին պէնիմ Ֆիքրիմի ֆարգու տէրք իթտիլէր . . . Անարէ տը Վիլէրի տիմէք իսթէյօրըմ սանա . . .

Լիւսի սայքի պիր գաշ սանիլէտէն պէրու պու իսմին թէլաֆֆուզ օլունա՝ ճաղըրն իշիտէճէկինէ ինթիզար իթմէքտէ իտի, վէ ֆազաթ պու իսմ սէօյլէ՝ նինճէ երւզիւ զըրգըրմըզ օլտու վէ պէօյլէք կէօզլէյի տէ եէրէ պազմաղա պաշլատը :

— Պէն քէնտի հագսըզըզլարըմը իզրար իթմէքտէն աւլա չէքիմէմ — տէվամ իթտի Ժազ Լամպէր — նէտամէթ իսէն նամուսըլ պիր ատամ իշիւն սէրպէսթ վէ նիզամըլ պիր իզրար՝ պիր գուսուըրն պիրինճի իսթիզֆարը վէ խէլասըրնն պաշլանկըճըտըր . . . Մ. տը Վիլէր իշիւն բէք սէրթ կէօրիւնիպ տէ բէք հագսըզըզ իթտիմ . . . անըն հագզընտա թարիֆի նագապիլլ պիր թէրպիլէսիզլիքտէ պուլունտըմ, վէ պու թավը ու հարէքէթիմ խաթըրմա կէլտիք՝ ճէ մահճուպ վէ միւքէտտէր օլըւյօրըմ . . .

— Ա՛հ, պապաճըղըմ, պապաճըղըմ — պաղըրտը Լիւսի — արթըզ անըն իւզէրինէ շիւպհէ իթմէ՞յօրմըրնըզ . . .

— Խա՛յր . . . վէ պիր տազիզա հագարէթլի վէ դարիպ շիւպհէլէրտէ պուլունտըղըմ տա չօգ բէշիմանըմ . . . Լէքէսիգ սէվապըզը ահվալընը, դայրէթիինի վէֆէտաքեսարըղընը խաթըրմա կէթիրէրէք, քէնտի սուչսըզըղը իւզէրինէ աւլա վէ գաթան շիւպհէ իթմէմէլի իտիմ . . . սուրէթըլ զահիրէտէն էօյլէ կէօրիւնտիկի իշիւն մէրգումը գապահաթըլը զանն իթտիմ վէ ութանտըմ . . .

Լաքին նիհայէթ իթիզարսըզ տէյիլիմ, գիրա սէն տէ, զըզճըղազըմ, պիր ազէվլէլ սուրէթըլ զահիրէտէն արտանարագ բէտէրինին իւզէրինէ շիւպհէ իտիյօրիտին . . .

Պնն լազըրաւըրաւըն իւզէրինէ պիր ազ սիւքիւթ խիլտիքտէն սօնրա, գարթանը սապըզ տէվամ իթտի .

— Էլհասըլ, Սլահըն քէրէմ ու ինայէթիլէ հէր թարաֆտան իշ անլաշըլտը, վէ պէն նասըլ սէնին էօնիւնտէ գապահաթսըզ իսէմ, Մ. տը վիլէր տէ պէնիմ էօնիւմտէ էօյլէ գապահաթսըզ տըր . . .

— Ասըլ միւթէճասըրը պուլտուընը մը —սիւվալ իթտի Լիւսի գօրգազ պիր թարգտա :

— Խա՛յր . . . վէ պու սաաթտան իթիպարէն անը արայըպ մուհաքէմէյէ չէքմէքտէն տէ սարֆը նազար իտէրիմ . . .

— Նի՛շիւն . . .

— Զիրա ուզուն ուզատիյէ պիր թագըմ գահմէթլի մուամէլէլէրէ կիրիշէրէք, հէր կիւն օ վազաայը խաթըրա կէթիրմէքտէն իսէ, պիր մըգտար ազշէյի դայոյ իթմէյի էվլա կէօրիւրիմ . . .

— Պու հալտէ Մ. տը վիլէրին պուլունտուղու իհթիյաթսըզըլընը աֆիվ իտիյօրսընըզ . . .

— Պու իհթիյաթսըզըլըզ շիւպհէսիզ պիր գապահաթ իտի, լաքին բէք հաֆիֆ պիր գապահաթ իտի . . . Անըն կիւնահընը չօզ չէքտիրտիմ քէնտիսինէ, վէ արթըզ աֆիվ իտէճէք պիր շէյիմ եօգտըր . . . պիլաքս պէն օնտան աֆիվ տիլէմէլլիմ . . .

— Վէ —տէտի գըզ քէքէլէյէրէք— եինէ թէքմիլ օնա էմիլիթ իտէճէք միսինիզ . . .

— Պունա լայըգտըր . . .

— Անը էվիմիզտէ ալըզօյաճա՞գմըսընըզ . . .

— Էկէր իթզարլարըմը գապուլ իտէր, վէ ինքեար իթմէյիպ թէէսսիւֆլէ եատ իթտիկիմ ալըր հագսըզըզլարըմտան տօլայը պանա դարազ սագլամամազա րազի օյուր իսէ, շիւպհէսիզ ալըզօյաճաղըմ . . .

— Լաքին, պապահըղըմ —տէտի Լիւսի բէք ալչազ սէսլէ վէ եիւզիւնին գըզարթըսը տա տահա զիյատէ արթարագ— տիմէք ունուտույօրսընըզ . . .

Մէրգումէ գըզ սէօղիւնի քէնտի քէնտիյէ քէստի :

— Սանա ալազա իթտիկինի՞ ունուտույօրըմ, պուըն՞ մը տիմէք իսթէյօրսըն —իքմալ իթտի սէօղիւ գարթանը սապըզ պիր ազ դօրաքի կիւլիւմսէյէրէք— Խա՛յր, էվլատըմ, պէն հիշ պիր շէյ ունըթմամ . . . պիլաքս անըն մուհապպէթիւնէ գարըը մուհապպէթ կէօրէճէկիւնի, վէ եախօտ հիշ օլմազթա անգարիպ էօյլէ օլաճաղընը տէրխաթըր իտիյօրըմ . . .

— Պու շէյ վար իքէն, պապահըղըմ, մէրգումը պուրատա ալըզօյաճա՞գմըսընըզ —սիւվալ իթտի կէնճ գըզ նիհայէթ տէրէճէ սըզըլարագ :

— Նի՛շիւն ալըզօյայըմ . . .

— Լաքին պու խուսուս անըն պանա օլան պազասընը թէշվիզ իթմէք տիմէքտիր . . .

— Պէօյլէ պիր թէշվիզ սանա թէհլիքէլի՞ մի կէօրիւնիյօր . . .

— Օնա պիր իւմիտ վիրմէքտիր . . .

— Էկէր իսթէրսէն , պու իւմիտ գոււվէտէն ֆիիլէ չըգար . . .

— Նէ՞ — պաղըրտը Լիւսիւ — մուվաֆազաթ իտի՞յօրմըւընը . . .

— Սէնի՞ Անտրէ՞ տը Վիլէրին զէվճէի մէսուտէ վէ միւթէպէրէսինի կէօր-
մէյէ՞ մի . . . Էվվէթ , էվլատում , ըազի օլաճաղըմ , վէ թէէմին իտէրիմ քի ,
ասլա մուխալէֆէթ իթմէյէճէյիմ . . . պու տէլիգանը միւթէպէր վէ մէշհուր
պիր ֆամիլէայա մէնուուպտըր . . . տիրայէթլի , ըրղէհլի , չալըչկանտըր . . .
նի՞շիւն պանա կիւվէյի օլմասըն . . . Ֆիլվագը զէնկին տէյիլտիր , լաքին նէ՞մէ
լազըմ . . . սէնին մալիք օլաճաղըն զէնկինիք իքի քիշլյէ եէթէր . . . պուն-
տան մաստա , հէր շէյտէն էվվէլսէնին սաատէթինի իսթէրիմ . . . իմտի էկէր
Մ . տը Վիլէրի՞ պիր զէնկին ատամա թէրճիհ իտէր իսէն , անը ճան ու կէօ-
նիւլտէն սանա վէրիրիմ . . . շիմտի պագալըմ պուենա նէ՞ ըէյ պէյան իտէ-
ճէքսին , գըզճըղազըմ . . .

Լիւսի պու սիւվալա տօղրուտան տօղրույա ճէվապ վէրմէյիպ , ֆազաթ
վէրտիկի ճէվապ տա շայանը հայրէթ պիր ֆէսահաթը հալի իտի :

Մէրգումէ՞ Ժագ Լամպէրին գուճաղընա աթըլտը , վէ քէնտի գոււմրալ
վէ տիլպէր պաղընը անըն կէօյսիւնէ տայատարագ քէսիք քէսիք պիր սէսլէ
շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Ա՛հ , պապանճըղըմ . . . պապանճըղըմ . . . Նէ՞ էյի ատէմսինիզ , վէ
սիզի նէ՞ գատար սէվէրիմ . . .

— Հէր շէյ ալատըր — տէր իտի գարթան տա քէնտի քէնտինէ :— Պուենտան
պէօյլէ արթըզ գօրգանագ հիշ պիր շէյիմ եօգտըր . . . շու Մօթիրօնտան եա-
գայը պիւսպիւթիւն գուրթարտըմ . . . կէրի տէօնմէզ պիր թարզտա նապէ-
տիտ օլտու կիթտի . . . Հաֆթալար , այլար կէշտիքտէն սօնրա թանըմազ լա-
շէսի օրթայա չըգար . . . Լիւսիյէ կէլինճէ , քէնտիսինի մէսուտէ իտիյօրըմ .
. . . սէվտիյի գօճայը քէնտիսինէ վէրիյօրըմ . . . քէնտիսի իշիւն էյի , միւշֆիզ
վէ ալալարըն ալասը պիր բէտէր օլըւյօրըմ . . . մէրգումէ պէնի բէք սէվիյօր
վէ պու մուհնապէթի քէնտի եէմինինտէն տահա էյի օլտուլուենտան , էպէտ-
իւլէպէտ իսթիյարը սիւքիւթ իտէճէյինէ շիւպհէմ եօգտըր . . .

Պու գըսաս միւքեալէմէտէն սօնրա Ժագ Լամպէր Լիւսիյէ իսթապէն տէ-
վամ իթտի .

— Պու կիճէ պու գամարատա գալմագ իսթէյօր իտիմ , լաքին թարիֆէ հա-
ճէթ օլմատըղը վէճհլէ , շիմտի վուգուա կէլէն ֆէլաքէթտէն սօնրա արթըզ
գալմագ նիյէթիմի տէյիլթիրիրիմ . . . շու լամբայը սէօնտիւրիպ ֆէնէրի եագա-
յըմ , վէ օնտան գալըզպ էվէ կիտէլիմ . . .

— Պապանճըղըմ — սիւվալ իթտի Լիւսի — իզին վէրի՞րմիսինիզ , շու էրիկի-
նիզի վէ գալպիսիզին հըստիյաթընը պիրինէ սէօյլէյիպ անը տա մէսուտ գըլա-
յըմ . . .

— Պիրինէ՞ մի — թէքրար իթտի Ժագ Լամպէր . — շիւպհէսիզ Անտրէ տը
Վիլէր օլմալըտըր . . .

— Խա՛յր , պապանճըղըմ . . . օնտան էվվէլ տիկէր պիրի . . .

— Քի՞մտիր էօյլէ իսէ . . .

— Բիւր Լանտրի , օ պինազիր ատէմ քի սիզտէն սօնրա տիւնեատա անը չօզ սէվէրիմ . . .

— Հէր շէյի օնա սէօյէմէք իշիւն սիզէ մաէլմէմնունիյէ իղին վէրրիմ . . .
եարըն սապաճ պու էյի հալաատիւլէրի օնա վէրէպիլիբսին . . .

--Մհ , օ դատար վազթ պէքէմէյէճէյիմ . . . շիմտի սիզէն էօնիճիզտէ սէօյէյէճէյիմ օնա . . . շիմտի մէրգումը կէօրէճէյիմ . . .

— Նէ՞րէտէտիր . . .

— Բըխթըմըն իւղէրինտէ . . . սէֆինէնին թա եանընտա . . . Պանա ըէ֊
ֆազաթ իթմէք իսթէտի . . . օրատա պէքէյօր . . .

Ժագ Լամպէր մօմօր քէսիլտի վէ քէքէլէյէրէք տէտի .

— Վայ պապասըճըն , օ պու նէ՞ աքսիլիք . . . պէն թամ եագայը գուրթարմը զանն իթտիկիմ սըրատա , թէհլիքէ եէնիտէն պաշլայօր . . .

Գըզը պու սօն լազըրտըլարը շէօյէ պիր իշտէրէք տէտի .

— Եա Բապպիմ , օ նէ՞ թէհլիքէտիր տէտիլինիզ . . . նէ՞րէտէն կէլի֊
յօր . . .

— Բիւր Լանտրիտէն կէլիյօր . . .

--Նա՞սըլ . . .

--Սէֆինէնին եանընտա պուլունան իշնի պաշը աճապա քիմնէնին անլամու֊
մասը լազըմ կէլէն պու տէհէթլի սըրըն պիր գըսմընը ֆէհմ լիթմէտի մի .

. . . պիր շէյ իշիթմէտի մի . . . Մօթիթօնըն վէ սէնին նիտալարըն անըն գու֊
լազընա կիթմէտի մի . . .

--Էմին օլունուզ , պապաճըզըմ —ճէվապ վէրտի Լիւսի շիտէթլէ— Բիւր
պիր շէյ շիթմէտի , թէճմին իտէրիմ սիզի . . . պէն պունա էմինիմ . . .

--Պու էմնիյէթ նէ՞րէտէն կէլիյօր սանա . . .

--Պու լիյագսթըլը ատամը էյի թանըրըմ , սիզ տէ թանըրընը . . . պէ֊
նիմ իշիւն պիլա թէրէտտիւտ աթէչէ , սույա պիլէ աթըրը . . . Էկէր պլը վէլվէ֊
լէլի վէ անլաշըլմազ բաթըրտը գուլազընա վուրմուչ օլա , հէր բուսում ու միւ֊
նասէպէթի պէր թարաֆ իտէրէք , սիզ տէ խօշ կէօրիւնմէյէճէկինի ումուրունտա
իթմէքսիլին վարօրա կիրէր , վէ եալընը քէնտի էնտիշէլէրինէ իթաաթ իտէ֊
րէք , պու դամարանըն գարուընտան ճէսուրանէ իչէրի սուխուլ իտէր իտի . . .

Ժագ Լամպէր պիր իքի սանիյէ տիւշիւնտիքտէն սօնրա , Լիւսին հազըլ
օլապիլտիկինէ քէնտի քէնտինճէ գանաաթ հասըլ իթտի , վէ հէման թէմամըյա
էմին օլարագ տէտի .

--Ձանըմտա սահիհէն իշնի պաշըտան գօրգաճագ պիր շէյ եօգտըր . . .
պունտան մատա շիմտի անըն եանընա կիտէճէյիզ , վէ եիւզիւնէ պագար
պազմազ պիր շէյ պիլիպ պիլմէտիկինի անլալաճազըմ . . .

Ալլալն սէֆինէսին գարթանը սապըզը՝ Մօթիթօնըն հազըրլատըղը հօգ֊
գա իլէ վարագաի սահիհէյի նապէտտի իթտի , ֆէնէրի եագտը , օգույանլարը֊
մըզըն ըէյիւլայն կէօրտիւքէրի օլ դարիպ ֆաճիպայ ալտընըզ վէրէն քիւչիւք
լամբայը սէօնտիւրտի , Լիւսիյէ գամարատան տիւրը չըզմասընը էմի֊
թտի .
քէնտիսի տէ չըգտը վէ դարույը արգասընտան գաքատը .

— Շիւքիւրէրէր օլտուն ձէնալը Հագգա, պիր ազ էրքէն պիր ազ կէն իշին պէօյլէ օլաճաղընա բէք էսին իտիմ, զիրա Մ. Վէրտիէ Հագչինան վէ տիրա- յէթլի պիր զաթտըր, վէ խըրսլանմըլ օլմաղոսա իլլէքի օլտուզու կիպի կէօրիւր- լաքին պու գատար շարուգ օլաճաղընը մէմուլ իթմէյօր իտիմ . . . Մատմաղէք- ճիկիմ, պու մուճիղէ սիղտէն տիր, տէյի՛լ մի . . .

— Խա՛յր, աղիղիմ, պէնիմ պուճուպ հիշ պիր էսէրիմ եօգնըր անէվապ վէրտի կէնն գըզ— բէտէրիմին ատպլէթ վէ Հագգաճնիլէթ շիննալըրնա թէչէք- քիւր իթմէլիտիր . . .

— Միւսիւ Վէրտիէ տէտի Բիէր Լանտրի գանաաթը ազիմէ իլլէ— պէնիմ կիպի պիչարէ պիրինին էֆքեարընա հիշ պիր իհթիյանընը բօգտըր, լաքին տէ- րուճը տիւտէն պէյան իտէրիմ քի, սիգ իյիտ պիր ատմաղընը . . .

— Հէփսի պու տէյիտիր, աղիղիմ —տէվամ իթտի Լիւսի— պիր շէյ վար քի, հէնուզ անը պիլմէզսինիզ . . . բէտէրիմ Վ. տը Վիլէրի խանէմիղատ պը- գօյօր . . . օնա երնէ թէքմիլ էմիլէթ իտիյօրչ վէ պուճուտան մատատա տա . . .

Պուրատա կէնն գըզըն սէսի ալլալըպ, պիր ազ տա թիթքէտի վէ հէման անլաղըմազ կիպի օլտու :

— Վէ պուճուտան մատատա տա —տէվամ իթտի գըզ— պիր կիւն Մ. տը Վի- լէրին պանա գօճա օլմասընա բաղի օլույօր . . .

Իշճի պալը պու սէօղլէրի բէք ալա իշիթտի իսէ տէ, գուլագլարընա ինան- մատըրընտան, պիր խայալա պտանմըլ օլմասընտան գօրգար իտի :

— Սահի՛ճ մի տիր . . . միւմքի՛ն մի տիր —սիւվալ իթտի քէքէլէլէրէք :

— Էվվէթ, սօսթոււմ —ճէվապ վէրտի Լիւսի— միւմքիտիր, սահիհտիր ք մուհագգազտըր, զիրա բէտէրիմ պուճու վատ իթմիլ տիր, վէ բէտէրիմ իսէ աղա եալան սէօյլէմէզ . . .

Բիէր Լանտրի գարթանը սապըգա տէօնէրէք եալվարըր պիր թարգտա տէտի .

— Միւսիւ Վէրտիէ, պու խապէրի քիզ քէնտինիջ պանա խապթ ու թաս- տիզ իտինիզ, բէճա իտէրիմ . . . պէօյլէ պիլ պէօյիւք սաատէթին իլանընը պիննէֆա սիղին աղըրընգտան իլիթմէյէ իհթիյանըմ վարտըր . . .

— Շիմտի գըզըմ սիղէ հէր նէ քի սէօյլէտի իսէ, պիլա թէրէտտիւտ ինա- նընըզ —ճէվապ վէրտի Ժագ Լամպէր :— Պու բէք սահիհտիր . . . լաքին սիզ պուճա նիշիւն պու գատար թաանճիւպ իտիյօրընը . . . չօգտան պէրու պիլ- մէյօրմըլըտընը քի, պու սէվկիլիւ գըզ իլիտն պէնիմ շէֆագաթը պինիհայէմ

վարտըր, վէ անը մէսուտ գըլապիլմէք գաննընա պուլուճաղըմտա, աղա կէ- րի տուրմայաճաղըմ, հիշ պիր վագթ թէրէտտիւտ իթմէյէճէյիմ, էլճասը պիլա թէէտիւֆ քէնտի էֆքեար վէ հըրըր շանգարըմը օնա ֆէտա իտէճէյիմ . . .

Պուճու իւզէրինէ Բիէր Լանտրի՛ Ժագ Լամպէրին էօրիւնտէ սիզ չէօք- տիւքտէ, Ժագ Լամպէր պիհուտէ անը եօգարը գալտըրմաղա շալըլարընա սիւ- վալ իթտի շէտիտէն .

— Գէ ճանըմ, նէ՛ ետըլլօրընը . . .

— Պրագընը սիգանն աֆվ տիլէյիմ . . . քէմալը թէվազու իլէ աֆվ տի- յէյիմ, Միւսիւ Վէրտիէ —պաղըրտը իշճի պալը :

—Պէնտէն ա՞ֆիլ մը տիլէյէնիսիդ . . . նէ՞ շէյ իչիւն . . . սիզ պանա պիր հագարէթ իթմէմիչսիսիգօրի . . .

—Պու կիւնէ , պու սասթա գաստար սիզի թանըյամամը , սիզի էյի մուհաքէմէ իտէմէմիչ իտիմ , սիզէ գարըը հագարըլըգտա պուլունմուշ իտիմ . . . սիզ ինասնլարըն էն ալասը , էն ալիճէնասը օլտուդունուդու էլիէվմ իլան ու իզարար իտէրիմ . . . Հագիգաթէն պիր բէտէր գալպի թաշըյօր իմիչսիսիդ . . . Մատա մաղէլ Լիւսի կիպի պիր գըզա մալիք պուլունմաղա լալըգսընը , վէ անըն թէմամըյա մուհապպէթ , հիւրմէթ ու բիայէթիսէ միւսթահագսընը . . . պանա կէլիսնէ , Միւսիւ Վէրտիէ , պէն քէնտի էհէմմիլէթլի պէօյիւտիւպ օֆուրթմամ . . . պիլիբիմ քի պէն պիր եէր գուրտըյըմ , լաքիս էկէր պու գուրտուն սիզի իչիւն էզիլմէսիսիէ իզթիզանը վար իտէ , պիր քէլիմէ սէօյէմէնիդ , պիր հարէքէթ իթմէնիդ էլվէրիւր , վէ եէմին իտէրիմ քի , արթըզ նէ իթասթըմ վէ նէ տէ ֆէտաքետըլըդմ իւզէրիսէ սիզիսիլէ բագարըլըգ իթմէյէնէյիմ . . .

Բիէր Լանտրի պու քէլամարը քէսիք պիր սէպէ թէլաֆֆուլ իթտիքտէ , Ժագ Լամպէրին իքի էլլէրիսի թութուպ , սըզը սըզը կէօյսիսէ վէ տուտագլարընա տայատարագ էօրմէքտէ վէ կէօզ եալարը իլէ ըպթմագտա իտի . . .

—Բահաթ օլուն , Բիէր . . . բահաթ օլուն , բէճա իտէրիմ— թէքրար թէքրար սէօյէր իտի գարթանը սապըգ իպրամիէ վէ պիր ազ տա թահամիլպիգլիքլէ :

Լիւսի բէք հէյէճանը օլուպ , ասէթա պէօյիւք պիր հայրէթտէ պուլունարագ սուս բուս պու մէնգարէյի սէյր իթմէքտէ , վէ պիսնէֆս պուլունուս իֆրաթ տէրէնէ աճայիպիկիստէն պիր շէյ անլայամամագտա իտի :

ԼԳ.

ԺԱԳ. ԼԱՄՊԻՐ ՊԻՐԻՆԻ ՄԷՍՈՒՏ ԳԸԼԱՐ

Մամաֆիհի իչիս պաշընըն սէվիսնի եավաշ եավաշ քէսպը սիւքիւնէթ իտուպ , Մ. Վէրտիէնին Լիւսի իլէ Անտրէ տը Վիլէր հագգընտա օլան էլլիքլէրի իչիւն Բիէր Լանտրի տահա սաքիս պիր թարգտա պէյանը թէնէքքիւր իթմէյէ պալատը , վէ նիհայէթ Ժագ Լամպէրին միւրատընա մուխպէֆէթ իթմէմէք իչիւն այաղա գալզմաղա մուվաֆագաթ իթտի , զիրա պու տէրէնէ արզը նիւմայիչ վէ մէսէրրէթ՝ Ժագ Լամպէրի բէք զիյատէ օսանտըրմագտա իտի : Միւքէպլիմէ պիր արա պու վագաա իլէ գաթ իտիլիչ իքէն , թէքրար իճրա օլունմաղա պալատը :

—Մ. տը Վիլէր իչիւն սիզի մէմուր իթտիկիմ սիբարըը իճրա իթտիսիդ մի սուվալ իթտի գարթանը սապըգ իչիս պալոյա :

—Էվլիթ , էֆէնտիմ —ճէվապ վէրտի Բիէր Լանտրի— լաքիս օրա սէօյլէմէմի թավօկէ իթտիկիսիսիդ շէյ՝ շիմտի իլիթտիկիմ շէյէ ասլա պէնզէմէմէքտէ սիր . . . Սիզին ասըլ սէօյլէտիլիսիդ քէլիմէլէրի թէքրարըլատըմ , եանի տէտի .

նիզ քի Մ. տը վիլէր մուվագդաթէն քէնտի մէմուրիյէթինէ պարլայայիլիը ջ շիմտի մուհաքէմէյէ չէքիլմէքտէն ասլա գորգմաաւն , վէ քէնտի պիսուչլըղընը իսպաթ իթմէք իչիւն սէքիզ կիւն մէյտանը վար տըր . . .

—Մ. տը վիլէր նէ՞ ճէվապ վէրտի . . .

—Օ. պիչարէ տէլիգանլը ճէվապ վէրտի քի , քէնտիսինի թէպըիյէ իթմէք իչիւն էֆէնտինին քէնտիսինէ պատշ իթտիյի մէօհլէթէ չօգ թէչէքքիւր իտէր , լաքին քէնտի նամուսը իւզէրինտէ հիչ պիր շիւպհէ գալմատըղը վագթ պուրատա եէնիտէն քէնտի մէմուրիյէթինէ պալլայաճագ տըր . . .

—Ա՛հ , պապաճըղըմ —տէտի Լիւսի քէքէլէյէրէք— պու ճէվապ ասըղա- տէլիքլէ մէմու տէյի՛լմի տիր . . .

Ժագ Լամպէր պու սիւվալէ էվլէթ մանաարնտա օլան պիր իչարէթլէ ճէ- վապ վէրտիքտէն սօնրա քէնտիսի տէ չու սիւվալը իյրատ իթտի .

—Աճագ պու սըրատա Մ. տը վիլէր խանէմիզտէ գալմագ նիյէթինտէ տէ- յի՛լ մի իտի . . .

—Խա՛յր , էֆէնտիմ , պու.նուռն տա սէպէպինի պէն շիմտի անլայօրըմ . . . քէնտինի պիլլէն պիր ատէմ՝ քէնտիյի տիւչարը ըէզալէթ իտէն պիր իթհամ թահ- թընտա պուլուռնտըղը պիր մահալտէ րահաթ եաչայամագ ... խա՛յր , տուրամագ... լաքին պանա գալըրսա կիտուպ սիզին եէնի նիյէթլէրինիզի Մ. Անտրէյէ խա- պէր վէրմէլի տիր . . . կիտէյիմ տէրհալ պու սաատէթինի օ սէվիլիւ չօ- ճուղա պիլտիրէյիմ . . .

—Պու.նու՛ մը տիւչիւնիյօրուրնը —պաղըրտը Ժագ Լամպէր :

—Ա՛հ , էվլէթ , տիւչիւնճէմ պու տըր —ճէվապ վէրտի Բիէր Լանտրի :

—Ֆագաթ կէճէ եարըսը կէչմիչ տիր . . .

—Վագթըն կէչմիչ օլմասըլլա նէ՞ օլապիլիը . . .

—Ույգուսընը գաչըրըպ հարամ իտէճէքսինիզ . . .

Իչճի պաշը պաշընը սալլայըպ տէտի .

—Էմին օլուռնը քի ույումամագտա տըր . չօղուզ ույգուլը սէվմէզ . . .

—Էյ եարըն սապահա պէքլէսէնի՛զ նէ՛ օլուր . . .

—Էվլէլա չու վարտըր քի , էֆքեարը աճիզանէմէ կէօրէ , մէսուտ պիր հապատիսի կէճիքթիլմէմէլի տիր . . . սանիյէն , էկէր թէէթիսի իտէր իսէք , պէլքի տէ էլիմիզտէն գաչըրըրը . . .

—Նէտէ՞ն . . .

—Քէնտի պիր թասավուրընը պանա սէօյլէմիչ տիր . պէն տէ պու թա- սավուրընա բէք պէյէնտիմ . . .

—Նէ՞ թասավուրտըր պու . . .

—Սապահքի իլք թրէն իլէ Բարիզտէն հարէքէթ իթմէք թասավուրը . . .

—Հարէքէթ իթմէ՞ք —թէքրար իթտի Լիւսի մահգուռն պիր սէպլէ— հա- րէքէթ մի իթմէք իսթէյօր . . .

—Եանի իսթէյօր իտի —ճէվապ վէրտի իչնի պաշը :— Լաքին սիզի թէէմին իտէրիմ քի , շիմտի արթըզ կիթմէք իսթէմէյէնէք տիր . . .

—Հիչ տիւչիլ՞մէյօր մի իտի քի , —տէտի Ժագ Լամպէր— պու ազիմէթ՝ պիր ֆիրարա պէնդէյէնէքտի . . .

— Պիլաքիս բէք ալա տիւշիւնիյօր խտի , վէ պէտղէպանըն պիրի քէնտիտիւնի իթհամ իթտիկիւնտէ պէն օնուշալ լաֆ իտէրէք քէնտիտիւնի թէնյրիյէ իտէպիլէյիմ իշիւն , պու ֆիրար ֆիքրիւնի պանա աշմըլ խտի . . .

— Մ. Անտրէնին նէրէյէ կիտէճէյիւնի պիլիփոմի խտիւնիլ . . .

— Մէմէքէթի պուլունան Պրըթանեըտաքի Պրէսթ շէհրիւնէ . . .

— Օ գատար ուզագ կիտիպ նէ՞ եարաճագ իտի . . .

— Չաննըմաա Պրէսթ շէհրիւնտէ միւհթէրէմ պիր վալիտէսի վարտըր . . . պու իթթիյար գատընըն քիւշիւք պիր էմլաքը պուլունուպ , պու էմլաք պլթմըլ «էքսէն պին ֆրանչ գատար իտէր , վէ պու ֆապրիգալը սիզէ միրաս պրաս գան վէ սիզէ խըսըմ օլան Մ. Տիլիբ Վէրտիէտէն քէնտիտիւնէ ինթիգալ իթմիշ տիր . . . մէրգումէ գատըն մէրգում Տիլիբ Վէրտիէյէ եէկէն սայըլտըղընտան , պու տէլիգանիլը տա հէման սիզէ խըսըմ սայըլըր . . .

Տապրիգանըն ավլունընտա զիֆիր գարանիլըգ պամըլ օլուպ , ֆէնէրին ըւշըլը տա պու գարանիլըր բէք տէֆ իտէմէտիկիւնտէն , պու պէյանաթ իւզէրիւնէ Ժագ Լամպէրին սօլկուշըղը վէ թիթրէյիլի կէօրիւնմէտի . . .

Պէօյէճէ գարթանը սապըզըն պիրտէն պիրէ ալտըղը պու հավատիս քէնտիտիւնէ բէք ղարիպ վէ բէք սայըլըր կէօրիւնմէքտէ իտի :

Տիլիբ Վէրտիէնին միրասընըն ասըլ սահիպը մէշրուը Անտրէ տը Վիլէր օլուպ , պու միրասա վագը օլան հիլէնին պիտուշ գուրպանը պուլունան մէրգում տէլիգանիլը իսէ օ կիւնիւ միրասընըն խըրսըղը թարաֆընտան շիւպէն օլունարագ թահգիր վէ թարտ օլունմուշ իտի . . .

— Քէնտիտիւն . . . քէնտիտիւն տիր —տէտի Ժագ Լամպէր քէնտի քէնտիւնէ վէ թիթրէյերէք — թա պէնիմ եանըմտա եաշայօր իմիշ տէ խապէրիմ պիլէ եօգմըլ . . . նէ՞ ղարիպ վագաս . . . լաքին թէսասիւֆէն հըմայէ օլունույօր , զիրա Լիւսի իլէ իղտիվաճը սայէսիւնտէ , քէնտիտիւնտէն թէքմիլ գապլթ օլունան «էրվէթ՝ կիւնիւն պիրիւնտէ եինէ քէնտիտիւնէ տէօնէճէք տիր . . .

Եագմամըլ գատար սիւրմէտի Ժագ Լամպէր պուշալըր զիհիւնտէ միւթալէա իթտի . . . վէ հէյէճանը գալպիւնի տէ քիմէյէ ֆարգ իթտիրմէտի :

— Պուշալըր սիզէ սէօյէյօրըմ —տէվամ իթտի Ռիէր Լանտրի — զիրա Մ. տը Վիլէրին սիզին եանընըղտա պուլունմասընըն հիշ պիր ղարարը օլմայըպ , հաթթա ֆարտէսի պիլէ օլուր . . . պիրիւնին՝ պիր եապանճըտան զիյատէ սիզէ թապլիւգի օլտուղը վէ ուֆագ պիր պաղ իլէ սիզին խանէտամ մէնուպ պուլունտուղու մալիւմ օլուր իսէ , արթըգ չօղըլըգ օնա մէրագ իտիլմէգ , տէյի՛՛՛՛ մի . . . սիզտէ պու էֆքեարտամըլընըլ Միւսիւ Վէրտի . . .

Գարթանը սապըգ հէյէճանընը թէմամըլա տէֆ իթմիշ օլմաղլա , ասլա թէրէտտիւտ իթմէքսիղին շու ճէվապը վէրտի .

— Շիւպէսի՛՛՛՛ . . .

Պատէհու իլավէ իտէրէք Ժագ Լամպէր տէտի .

— Պրէսթտէ վալիտէտիւնին եպնընա կիտէրէք Մ. տը Վիլէրին նիյէթի նէ՞ իտի աճապա . . .

— Ալէմտէ էն ըրզէհիլի պիր շօճուղըն նիյէթի նէ՞ օլապիլիր . . . սանտըգ .

քեար օլմասը հասէսկիլէ , օ կիճէ աքսի կիպի տիշարը չըգտըղընտա սիգտէն սըրգաթ օլունան մէպլաղա քէնտուլի մէսուլ ատտ իթմէքտէ տիր . . .

—Նէ՛ տէլիլիք . . .

—Պունու իսթիյար վալիտէսինէ նազլ իթմէք, վէ օ քիւչիւք էմրաքընը պիր ույկուն ֆիյաթ պուրուպ սաթըյա չըգարընճայա գատար անը ըէհիւէ գօյմասընը վալիտէսինտէն թալէպ էյլէմէք , վէ պու ըէհին իլէ ալտըղը ագչէյի սիգտէն չալընան եէթմիշ պին ֆրանդ իւղէրինէ ալէհիսուպ մագամընտա սիգէ կէթիրմէք իսթէր իտի . . . սիգ անըն՝ քէնտի իսթիյար վալիտէսինի քըզըշտըրըպ էլինտէքի ճիւզի պիր սէրվէթի սաթտըրարագ տիւշարը սէֆալէթ օլմասընը կէօրտիւյինիգտէ , մէրգումըն խըրսըղ օլմատըղընը էլպէթթէ անլար իտինիգ . . . հիչ օլմագսա պունու մէմուլ իթմէք տէ իտի Մ. Անտրէ . . .

—Եարմագ իսթէտիյի պու շէյ ասըլգատէլիք վէ նէգաքէթ իշի տիր —մըրըլտանտը Ժագ Լամպէր— Բէք ալա . . . Բէք ալա . . . պու տէրէճէ ըրգէհիլիկինի թագտիր իտէր վէ պունա հայրէթ էյլէրիմ . . .

Լիւսի՛ ըրիգաթ վէ մէսէրրէթինտէն նաշի օ արա կէօղ եաչը տէօքմէքտէ օլուպ, անըն պու հալի ճալիպը հայրէթ ու մուհապպէթ իտի:

—Շիմտի , Միւսիւ Վէրտիճիկիմ , շիմտի , Մատմագէլ Լիւսիճիկիմ —տէվամ իթտի Բիէր Լանտրի— սիգ տէ իշի պէնիմ գատար թաֆսիլի պիլիրսինիգ . . . Միւսաստէ իտինիգ , կիտէյիմ տէրհալ Մ. Անտրէյի թէէմին վէ թէսէլի էյլէյիմ , վէ էսէֆ ու քէտէրի եէրինէ քէնտիսինէ պէօյիւք պիր սէվինճ կէօթիւրէյիմ . . .

կէնճ զըղ պիւքիւթ իթտի , լաքին Ժագ Լամպէրին պիր էլինի թութուպ, ուսուլճաճըզ սըգտը :

Պու մանասը օլան սըգըշտա պէլիղանէ պիր ըէճա մահֆուլ օլուպ , մէրգումէ զըղ շունու տիմէք իսթէյօր իտի .

—Ա՛հ , էվվէթ , պապաճըղըմ , ըէճա իտէրիմ . . . միւսաստէ իտինիգ , Անտրէ տէրհալ մէսուտ օլուն . . .

Փարթանը սապըզ շիւպհէսիգ անըն ֆիքրինի պէօյլէ անլատը , գիրա քէնտիսի տէ հաֆիֆճէ Լիւսինին էլինի սըգտը :

—Մ. ար Վիլէր պու կէճէ քէնտի օտասընտա՞ մը տըր —սիւվալ իթտի Ժագ Լամպէր Բիէր Լանտրիկէ :

—էվվէթ , Միւսիւ Վէրտիճի —տէտի իշճի պաչը :— Սաաթ օնտա պէն անը օրայա կէթիրտիմ . . .

—էյ զանն իտէրսինիգ քի ույո՞մամըլ մը տըր . . .

—Պունա թէմամըյա էմֆինիմ . . .

Պու լագըրտըլար ըրիթըմըն իւղէրինէ պչըլան սրապա դարուսընըն եասընտա սէօյլէնմիշ իտի :

Ժագ Լամպէր ալլուտա իլէրույէ տօղրու կիտուպ քէօլիէ պագտը : Սանտըգքեարըն եաթագ օտասընըն ճամլարը արգասընտա սօլկուն պիր ըւղը եանմագտա իտի :

—Հագըընըզ վար իմիշ —մըրըլտանտը գարթանը սապըզ :— Լամբասը —հէ-

նուր Եանմագտա օլտուղընտան , Էլպէթթէ քէնտիսի տէ ուլանըգ տըր . . .

— Էլվվէթ , պէն պունա բէք էմին իտիմ — ճէվապ վէրտի իչճի պաշը : — Պուենու քէշֆ իթմէք պիր շէյ տէյիլ իտի : Պիչարէ Մ. Անտրէնին հալ ու վաղիյէթինտէ պուլունան ատէմին կէօղիւնէ ույգու կէօղիւքմէգ : Միւսիւ Վէրտիէ , իսթէր իտիմ քի եալընըգ պէշ տագիգա օրայա կէլէսինիգ . . .

— Պիչարէ չօճուգ քէնտույի պիր ճինայէթլէ շիւպհէլի զանն իթտիկինտէն , պէօյիւք պիր ըզտըրապ իչինտէ օլմալը տըր — մըրըլտանտը Ժագ Լամպէր՝ հագիգի վէ եա սախթէ պիր հէյէճանը սէտա իլէ :

— Տահա էյի եա՝ . իչթէ պու սէպէպտէն մէրգումը տահա չարուգ թէէմին իթմէլի տիր — տէտի Բիէր Լանտրի :

— Տուրընըգ . . .

— Նէ՞ եարմագ իսթէրսինիգ . . .

— Լիւսի իլէ պէն պուրատա գարանըղըն իչինտէ տուրուրըգ . . .

— Էլվվէթ , Միւսիւ Վէրտիէ . . .

— Սիգ Մ. տը Վիլէրին նաղարը տիգգաթընը ճէլպ իթմէք իչիւն կիտուպ քէօչկիւն գարուսընա վուրուրընըգ . . .

— Էլվվէթ , Միւսիւ Վէրտիէ . . .

— Կէլտիկինիղին սէպէպիինի սօրահագ տըր . . . ճէվապ վէրիոսինիգ քի , քէնտիսինէ բէք կիղլի , բէք միւհիմմ վէ պախուսուս բէք միւսթանէլ պիր շէյ սէօյէյէճէքսինիգ . . .

— Էյ սօ՞նրա . . .

— Սօնրա եանըմըգա կէթիլիբսինիգ . . . գուսուրընը պէն եարարըմ . . .

Իչճի պաշընն սօրկուն վէ պօղուգ շէհրէսինտէ աշըգ պիր թէպէսիւմ բարլատը . . . շարգասընը հավայա աթտը , վէ հէր նէ գատար օրթալըգ գարարանըգ իտի իսէ տէ եինէ շարգասընը հավատան թութապիլի :

— Անլայօրըմ . . . անլայօրըմ — տէտի Բիէր Լանտրի — օ էյի խապէրի . . . օ պէօյիւք խապէրի սիգ կէօթիւրմէք վէ պունտան տօլայը անըն հըսս իտէճէք մէսէրբէթ վէ միննէթտարըղընտան սիգ լէգղէթեապ օլմագ իսթէյօրսընըգ . . . հագգընըգ վար . . . սիղին եէրինիգտէ օլսա իտիմ , պէն տէ էօյլէ եարահագտըմ . . .

— Կիտինիգ , իյիտ Բիէրճիկիմ . . . չարուգ կիտինիգ . . .

— Օհ , ֆիւթուր իթմէյինիգ , չօգ պէքլէմէյէճէքսինիգ . . .

Իչճի պաշը քէօչկիւն գարուսընա տօղրու կիթտի վէ պուենու գարուսուենա էօյլէ հաֆիֆ հաֆիֆ վուրտու քի , նէ ըրթթըմտան վէ նէ տէ գօնայըն պէօ . . . իբւք կէչէլէթինտէն իչիտիվմէգ իտի :

Մամաֆիհի Մ. տը Վիլէր պու գատար սէպէ ուլանըպ հէման տէրհալ բէնչէրէյի աշտը , պաշընը տիչարը շըգարտը , լաքին կէօղլէրի գարանըղա ալըշմը օլմատըղընտան , պիր շէյ սէչէմէտի :

— Բի՞մսիր օ — սիւվալ իթտի ալչագ սէսլէ :

— Պէ՞նիմ , Միւսիւ Անտրէ — ճէվապ վէրտի իչճի պաշը այնը սէսլէ :

— Սի՞գ միսինիգ , Բիէր — սիւվալ իթտի սանտըգքիտար :

— Էվվեթ, պիսնէֆա պէ՛նիմ, Միւսիւ Անտրէ . . .

— Նէ՞ Իսթէրսինիզ, տօսթը ազիզիմ . . .

— Միւսիւ Անտրէ, բէք միւհիմ, բէք կիզլի վէ պախուսուսս բէք միւսս
Թաճէլ պիր շէյ իւզէրինէ սիզինլէ սէօյլէմէք իսթէրիմ . . .

Նասըլ քի կէօրիւնիօր, Բիէր Լանտրի քէնտի Թարաֆընտան հիչ պիր քէ-
լիմէ արթըրմագսըզըն, հարֆ պէ հարֆ ժազ Լամպէրին սէօյլէրինի Թէքրար
իթմէքտէ Իտի :

— Էնիօրըմ — ճէվապ վէրտի Մ. տը Վիլէր բէնչէրէյի գարայարագ — շիմտի
եանընըզա կէլիրիմ . . .

Մ. Անտրէ պունու տէսիքտէն սօնրա աշաղքի գաթա էնտիկինտէ, քէնտի
քէնտինէ շէօյլէ իլավէ իթտի .

— Շիւպհէսիզ եէնի պիր ֆէլաքէթ խապէրի ալաճաղըմ . . . հէր շէյի
մէմուլ իտէրիմ . . . հէր շէյէ հաղըրըմ . . . պանա հէր նէ գասար տա
գարպը վուրուլսա, պէն եինէ գուվվէթտէն տիւլմէյէճէլիմ . . .

Պիր ազ կէշտիքտէն սօնրա քիլիտին իչինտէ պիր անախթարըն տէօնմէսի
սէսի իշիտիլիպ, գաբու սըրթ իւսթիւ աշըլտը վէ Մ. տը Վիլէր էշիյին իւզէ-
րինտէ կէօրիւնտիւ :

— Իշթէ կէլտիմ, Բիէր —տէտի— իշէրի կիրինիզ . . .

— Խա՛յր, Միւսիւ Անտրէ — ճէվապ վէրտի իշնի պաշը — սիզինլէ իչէրտէ
կէօրիւլմէյիպ տիշարտա գօնուշաճաղըմ . . . Բէճա իտէրիմ պէնիմէ կէլինիզ . . .

Պունու տիյէրէք իշնի պաշը մէրգուըն էլինտէն Թութուպ կէօթիւրմէյէ
պաշլատըղընտա, Անտրէ հիչ պիր իթիրազ իթմէքտիզին իթաաթ իտուպ, ան-
ճագ նէրէյէ կէօթիւրտիկինի սիւվալ իթտիքտէ, Բիէր Լանտրի ճէվապէն տէտի .

— Պուրատան բէք ուզագ տէյիլ տիր . . .

— Ֆիքրինիզի նի՛շիւն կիզի սագլալըպ աշըգ աշըգ սէօյլէմէյօրընը . . .

— Շիմտի պիլէճէքսինիզ . . .

— Աճապա ֆէնա պիր հավատի՞ս մի վիրէճէքսինիզ պանա . . .

— Էյի մի տիր, ֆէնա մը տըր շիմտի անլարսընըզ . . . սիզէ պիր շէյ սէօյ-
լէյէմէմ . . . անճագ շիմտիտէն վէսպէսէ իթմէմէնիզի Թապսիյէ իտէպիլիրիմ . . .

Բիէր Լանտրի իլէ մէրգում տէլիգանը՝ ժազ Լամպէր իլէ Լիւսինին պիլա
հարէքէթ տուրմագտա օլտուգլարը եէրէ եագլալըլար իտի :

Իշնի պաշը ֆէնէր էլինտէ օլտուղու հալտէ տուրաու, վէ ֆէնէրին ըլը-
ղընը բէք զիյատէ աշարագ, օրթալըղըն գարանըղընա Թէաթրօ կիպի պիր բար-
լագ այտընըզ վէրտի :

— Մ. Վէրտիէ՞ . . . Մատմազէլ Լիւսի՞ —տէտի Անտրէ քէքէլէյէրէք վէ
հայրէթ ու իսթիղրապընտան նաշի կէրի կէրի կիտէրէք :

Պատէհու քէնտի զլավուզը պուլունան իխթիյար իշնիյէ տէօնէրէք, շէտիտ
պիր Թարգտա սօրտու .

— Պու պիր տուզա՞գ մը տըր նէ՞ տիր . . .

Բիէր բրօթէսթօ իտէճէքտի : — ժազ Լամպէր պունա վագթ պրագմալըպ
տէտի .

— Միւսիւ տը Վիլէր, պէ՛ն սիզէ ճէվապ վէրէճէյիմ :

Անտրէ պաշընը էյերէք բէք էյի տէտիքտէն սօնրա պիր խալէճանը տէ-
րունլա շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Տիլնէյօրըմ սիզի . լաքին բէճա իտէրիմ, պու սապահ գալպիմտէ աշ-
տըղընըղ եարալարը պու ազաւմ եէնիտէն թազէլէմէյինիգ . պու եարալարըն նէ
տէրէճէ աղըր վէ լալըգսըղ օլտուղընը կիւնիւն պիրիտէ պիլտիկինիգտէ , բէք
զիյատէ թէէսսիւֆ իտէճէքսինիգ . . .

— Անտրէ , էվլատըմ —ճէվապ վէրտի ժագ Լամպէր— օ սէօյլէտիկինիգ
կիւն չօգ սիւրմէյիպ կէլտի . . . Կէօզլէրիմ աշըլտը . . . հազսըղըզլա ին-
սաֆսըղըղըմ իւզէրինէ թէէսսիւֆ իտէրիմ, վէ պիր սաաթ պիլէ կէչիրմէյիպ,
հազգընըղտա վազը օլան մուամէլէմ իւզէրինէ կէլիպ աֆվընըղը տիլէրիմ . . .

— Պէնտէն աֆվ մը տիլէրսինիգ . . . սի՛ղ , Միւսիւ Վէրտիէ . . . սի՛ղ
մի —պաղըրտը տէլիգանը սէվինճիտէն ազընը դայպ իտէրէք— սահի՛հ մի տիր
[օ] . . . միւմքի՛ն մի տիր . . . եօգսա բույա մը կէօրիւյօրըմ . . .

— Էվվէթ , աֆվ տիլէրիմ սիզտէն —տէվամ իթտի գարթանը սապըղ— վէ
պունու իչիւն տէ ութանմամ . . . հազգընըղտա բէք գապահաթըլըմ, լաքին
թէէմին իտէրիմ սիզի քի , պու գուսուրըմ գատար տա թէէսսիւֆ իտէրիմ .

. . . հիտտէթ՝ կէօզիւմի քէօր իթմէքտէ իտի, վէ հիտտէթ իսէ ֆէնա նասիհաթճը
տըր . . . պու սապահ պէն պիր նէվի դազապը սալըզալըջու միւպթէլա օլ-
մուշ իտիմ վէ աղըմտան տա մէնհուս սէօզլէր չըգարմագտա իտիմ, լաքին
պու սէօզլէրի նէ գալպիմ վէ նէ տէ ազլ ու զիհնիմ գապուլ իթմէգ . . .
պէնիմ ունուտապիլմէք իսթէտիյիմ շէյի սիզ ունութմագ իսթէ՛մէյէճէքմիսինիգ
. . . էլինիգի պանա ուզատըպ պէնիմլէ պարըմաղըր բէ՛տտ մի իտէճէքսինիգ . . .

Ապրիլ կիւնէչինին իլք զըյալարը իլէ գար նասըլ էյրիր իսէ , Անտրէին
իչէրիսինտէ տէ խուսումէթ էօյլէ մահվ օլուպ , պու սէօզլէրտէն գալպի սէ-
վինճէ թաշմագտա իտի . . .

Անտրէ՝ ժագ Լամպէրին քէնտիսինէ ուղաթտըղը էլի թութուպ , քէմալը
մէսէրրէթլէ քէնտի իքի էլի իլէ սըգտը վէ տուտազարընա կէօթիւրէրէք շէօյ-
լէ սէտի .

— Ա՛հ , Միւսիւ Վէրտիէ , շէքտիյիմ ըղտըրապ զաթէն արթըգ խաթըը-
մա կէլմէյօր . . . նէ՛ էյի ատէմսինիգ , եա՛ Րապպիմ . . . շու սէօյլէտիյինիգ
սէօզլէր իչիւն միննէթտարըղըմը նա՛սըլ պէյան ու իսպաթ իտէլիմ . պու սէօզ-
լէր պէնիմ հայաթ ու նամուսըմը պանա իատէ իտիյօրլար . . . սիզ պէնտէն
աֆվ տիլէտիսինիգ . . . էլինիգի իլք էվվէլ սիզ պանա ուղաթտընը . . . օ՛հ ,
պունու աւլա ունութմայաճաղըմ . . .

— Պիչարէ էվլատըմ —ճէվապ վէրտի ժագ Լամպէր— աճապա պանա նէ՛
գատար լանէթ օգուտընըղ . . .

— Խա՛յր , Միւսիւ Վէրտիէ , խա՛յր . . . սիզէ լանէթ օգումագտըմ . . .
պիլմէյերէք վէ իսթէմէյերէք պէրյլէ պիր պէօյիւք հազսըղըգ իճրա իթմէք-
տէ օլտուղընըղ իչիւն սիզի աճըրտըմ, վէ կէօզլէրինիգի աշմագ իչիւն ճէնա-
պը Հազգա տուվա իտէր իտիմ . . .

—Նասը քի կէօրիւյօրսընըզ , իշ անլաշըտը —տէվամ իթտի գարթանը
աապըզ կիւլիւմսէյերէք— վէ իշթէ շիմտի սիզէ կէլիպ , էվիմտէ իճրա իթտիկի-
նիզ մէմուրիյէթէ հարընտան իթիպարէն Եէնիտէն պաշլամանըզը վէ պուռնտան
պէօյլէ թէրք իթմէմէնիզի րէճա իտէճէքտիմ . . .

—Հագիգաթէն , պուռնու հարաճաղըմ , Միւթիւ , վէ քէմալը մէմուռնի-
յէթլէ հարաճաղըմ —ճէվապ վէրտի Անտրէ շիտտէթլէ :- Լաքին էվվէլա պա-
նա պիր լութֆ իթմէյէ ինայէթ պուլուրմանըզը րէճա իտէրիմ . . .

—Հէր շէյտէ սիզի խօշնուտ իթմէյէ հազըրըմ . . . նէ՞ արդու իտէրսի-
նիզ . . .

—Պիր գաշ կիւնլիք րուխսաթ . . .

—Բէք էյի . . . սէպէպիւնի սէօյլէր իտէնիզ պէն տէ պու րուխսաթը վէ-
րիւրիմ . . .

—Վալիտէմի չօգտան պէրու կէօրմէմիշ օլտուզըմտան , Պրէսթէ կիտուպ
պիր հաֆթա անըն հանընտա գալմագ իսթէյօրըմ . . .

—Ումարըմ քի ֆէնա պիր խապէր ալմամըշընըզ տըր . . . Մատամ տը
Վիլէր իսսթա օ՞լմասըն . . .

—Խայր , էֆէնտիմ , շիւքիւրլէր օլտուն , էօյլէ պիր շէյ հօզ տըր . . .

—էօյլէ օլտուզը հալտէ , թամ պու սըրատա օնա վիզիթա իթմէնին ալէ-
մի՞ նէտիր . . . պու հօլճըլըզընըզ պիր աղ սօնրայա պրագամագըմսընըզ . . .

—Իմքեանը հօգտըր , էֆէնտիմ . . .

—Տիմէք միւհիմ պիր իշտէն տօլայը մութլագա վէ սէրիան սիզին օրատա
պուլունմանըզ մը լաղըմ կէլիյօր :

—էվվէթ , էֆէնտիմ . . .

—Պու իշին նէ օլտուզընը սիզէ սիւվալ իտէպիլիւրմիլիմ . . .

—Շախսըմա այիտ պիր շէյ տիր , վէ աճիզանէ րէճա իտէրիմ , պու պապ-
տէ պանա սիւվալլէր իրապ իթմէմէյէ ինայէթ պուլուրընըզ . . .

—էկէր տիսէմ քի , զաթէն պէն պու իշի պիլիւրիմ . . .

—Պէն տէ ճէվապ վէրիւրիմ քի , շիւպհէսիզ հանըլըյօրսընըզ . . .

—Շիմտի սիզէ իսպաթընը կէօսթէրիւրիմ . . .

Անտրէ տը Վիլէր պու սէօզէ ինանմամազըլընը միւպէյին պիր հարէ-
քէթտէ պուլունտը :

—Սիզ Պրէսթէ կիթմէք իսթէյօրսընըզ —տէվամ իթտի Ժագ Լամպէր —
պուռնու սէպէպի շուտըր քի , վալիտէնիզին էմլաքը իւզէրինէ ազլէ իսթիգ-
րագ իտուպ , կէչէն ազչամ սանտըղըմտան շալընան ազլէյի պանա թէէտիյէ
իտէճէքսիւնիզ . . . սահիհ տէյի՞լ մի պու . . .

Անտրէ իշնի պաշըյա տէօնիւպ , թէքտիր հօլլու շէօյլէ տէտի .

—Ահ , Բիէր , պէնի էլէ վէրմիշիւնիզ . . . պու էյի պիր շէյ տէյիլ տիր . . .

—Պու իյիտ ատէմի իթհամ իթմէյիւնիզ —տէտի Ժագ Լամպէր շիտտէթլէ—
պանա րէք պէօյիւք պիր խըտմէթ իթմիշ տիր , զիրա անըն հիմմէթի սայէսին-
տէ , պանա էօլլիմ տէրէճէսիւտէ պիր խօշնուտսըզըլը մուճիպ օլապիլէճէք
պիր տէլիլիք իթմէքտէն սիզի մէն իտէպիլիյօրըմ . . .

— Սիւրբ սէօյլէտիմ , իշպու ելլիկինիդտէն տօլայը բէք միւթէէսսիր օլտոււմ վէ պոււնա բէք միննէթտարըմ —ճէվապ վէրտի Անտրէ.— լաքին բէնա իտէրիմ , պէնիմ գարարըմ ալէյհինտէ մուխարէֆէթ իթմէյէ չալըմայընըզ . . . պու գարարտան ապա վազ կէչէմէյէճէյիմ . . .

— Էվատըմ , միւմքի՞ն մի տիր քի , վալիտէնիգին մալիք օլտուղը օ ճիւզի էմլաքը սաթտըրմաղը ֆիքրիհիդտէն կէչիրէսինիզ . . . պէօյլէ պիր շէյ ֆէնա էվլատ իշի տիր , պիլի՞րմիսինիզ . . .

— Եյի պիլիրիմ քի , վալիտէմ պու ֆիքրիմէ պէյէնէճէք տիր . . . մէր-գումէ գատըն՝ պիր թարղիյէի մէշրուանէ իչիւն պիւթիւն գուվվէթիյլէ պանա մուազէնէթ իտէպիլտիկինտէն տօլայը քէնտիսինի պախթիյար ատտ իտէճէքտիր. . .

— Ինաստընըզըն սէպէպինի էյիճէ անլամայօրըմ , Անտրէճիկիմ . . . հիչ պիր գապահաթընըզ օլմատըղը իչիւն թարղիյէ վիրէճէք տէ հիչ պիր շէլինիզ եօգ տըր . . .

— Խըրսըզըզըն իճրա օլոււտըղը սըրատա մագամը մէմուրիյէթիմտէ պու-լունմայըլըմ պանա գապահաթ տըր . . . պանա թէվտի իսիլմիչ օլան պիր մէպլաղըն մէսուլըյմ . . . պիր մանկըրընա գատար մէպլաղը մէզպուրը թէէ-տիյէ իթմէք իսթէրիմ , վէ էկէլր վալիտէմին ազչէսի եէթիւմէզ իտէ , չալը-մագլա օ աշըղը գօրսայաճաղըմ . . . շիւպհէսիզ չօգ վագթ լազըմ օլանագ , լաքին պու վագթ ու միւտտէթի պանա պախշ իթմէմէզլիք իթմէյէճէքսինիզ . .

— Է՛ նանըմ —պաղըրտը ժագ Լամպէր— կէօրիւյօրըմ քի պու ինաստընըզը գըրմագ իչիւն եալընըզ պիր շարէ վարտըր , վէ պու շարէյի տէ պէն շիմտի իսթիմալ իտէճէյիմ . . . սիզ պու ազչէյի պանա թէէտիյէ՞ մի լթմէք իսթէյօր-տընըզ . . . մութլագ պունու սրգո՞ւ մը իտիյօրտընըզ . . . պէհէմէհա՛լ . . .

— Էվվէթ , էֆէնտիմ . . .

— Բէք էյի , մուվաֆագաթ իտէրիմ , լաքին վալիտէ հանըմընըզըն օ ճիւզի սէրվէթինէ ապա էլ տօգանտըրըլմայաճագ տըր հա՛ . . . մատամ քի պանա պիր շէյ պօրճու օլմագ իտտաասընասա պուլունույօրտընըզ , պու պօրնոււնըզ իյֆա իթմէնիզ իչիւն տիկէր պիր շարէ վարտըր . . .

— Տիկէր պիր շարէ՞ մի . . .

— Էվվէթ . . .

— Նէ՞ շարէ տիր օ՛ . . .

— Պիր իզտիվաճ . . .

— Պէնի էվէնտիրմէ՞ք մի իսթէյօրտընըզ —պաղըրտը տէլիգանը հայրէթ ու իսթիզրասպա :

— Էվվէթ , էօյլէ՛ . . . պէն պիր կէնճ գըզ թանըրըմ քի , սէրվէթսիզ տէյիլ տիր . . . զաննըմտա անը սիզէ ալտըրասպիլիրիմ , վէ օ գէման ալտըղը-նըզ թրախօմատան պանա օ մէպլաղը թէէտիյէ իտէրսինիզ . . . է՛յ , պու նա՞-սըլ օլուր . . .

— Էֆէնտի , պունու հիչ գապուլ իթմէմ . . .

— Նի՞չիւն . . .

— Նիչիւն քի պէն էվէնմէք իսթէմէմ . . .

— Օնուն հոգգրնառնէ՞ պիլիրսինիզ . . . գըզը թանըմագսըզըն քէնտի քէնտինիզէ ճեվապ վերեմէզսինիզ . . . գըզ կիւզէլ տիր . . . պէյէնէճէք սինիզ . . .

— Մերգումէյի կէօրմէք պիլէ իսթէմէմ . . .

— Պու բէք այգըրը պիր ֆիքրտիր . . . զիրա էկէր մէրգումէյէ էվվէլճէ ալագա իթմէմիչ իսէնիզ . . .

— Ե՛ ճանըմ , էվվէթ , էֆէնտիմ —տէտի Անտրէ մուխաթըպընըն սէօղիւնիւ քէսէրէք— պէն պլագա իթմիչիմ տիր . . . իւմիտիմ օլմագսըզըն պիրինի սէվիօրըմ . . . Լաքին քիմէ կէօնիւ վէրմիչ իսէմ , օ զըզ պանա օլտմազ , պիլիրիմ . ֆաղաթ հիչ օլմագսա պէն տէ եէմին իթմիչիմ քի , պէնիմ իսմիմի պաշգասընա վէրմէյիմ . . .

— Ե՛հ . . . պուրնլար աշըգ մաշուգ եէմինի տիր . . .

— Պէնիմ իչիւն էօլմէք տահա էյի տիր , նէթէքիմ պու եէմինիմին իս. Լաֆընտա պուլունմազ . . .

— Ինսան պու լագըրտըյը իտէր տէ եինէ էվվէնիր . . .

— Ասլա վէ գաթան . . .

— Վէ պիր աղ սօնրա —տէվամ իթտի ժագ Լամպէր— ինսան էվվէլճէ տէ. լի օլտուղընը վէ էվվէնիւնէ թէմամըյլա մէսուտ պուլունտընըն քէնտի քէնտիսնէ իգրար իտէր . . .

— Իսար իթմէյինիզ , էֆէնտիմ , ըէճա իտէրիմ —իչպու իսրարընըզ պանա չօգ ըզտըրապ վէ ֆէնալըզ վէրիօր . . .

— Պէն սիղտէն զիյասէ աղըրը պուլուննաճաղըմ , սէվիւլիւ էվլատըմ . . . պէն սիղին սաստէթինիզի իսթէրիմ վէ պունու գասուլ իթտիրմէք իչիւն սիղէ ճէպր իտէճէյիմ . . .

— Շիւպհէմ վարտըր , էֆէնտի —ճէվապ վէրտի Անտրէ հէման պիր սէրթլիքլէ :

— Կէօրիւրիզ . . . Պուրտան մաստա վալիտէ հանըմընըզն նասիհաթլա. ըլլա պու նօգթա իւղէրինէ կէլիր իսէնիզ , էյի եարարսընըզ . . .

— Վալիտէմ՝ կէօնիւլիմին իւզէրինէ ճէպր գուլլանարագ , պիր գարը սէ. վէր իքէն տիկէր պիր գարը իյէ էվվէնմէմէ սալա ըազի օլմայաճագ տըր . . .

— Եալընըզ օ գատըն սիղէ ճէվապ վերեճէք տիր , պէն արթըզ պիր շէյ սէօյլէմէմ . . . իլք թրէն իյէ Պրէսթէ աղիմէթ իտինիզ , վէ Մատամ տը Վի. լէրտէն մուվաֆագաթ թալէպ էյլէյինիզ . . .

Ժագ Լամպէր պիր սանիյէ գատար սուս օլտուգտան սօնրա , Բիէր Լանտ. ըինին էլինտէն ֆէնէրի ալըպ , վէ ըլլըզ Լիւսինին գըզարմըչ պօզարմըչ օլան տիլպէր վէ լաթիֆ սիմասը իյէ էօնիւնէ էյմիչ օլտուղը կէօզլէրի իւղէրինէ կէօթիւրիւպ , սէօղիւնէ շէօյլէ իսթամ վէրտի .

— Գէրիմէմ Մատմաղէլ Վէրտիէ իյէ ազտը իղտիվաճընըզ իչիւն . . .

ԼԵ.

ԱԼԱՆԹԱՐՕ ՀԻՔԵԱՅԵՍԻ.

Օգույանը արըմը ա՛ ժազ Լամպերին սօն քէլամարընտան սօնրա վուզու պուլան մէնգարէյի նազլ ու հիքեայէ իթմէյէճէյիզ :

Էօյլէ գուվէթլի խալէճանլար , էօյլէ ազիմ մէսէրրէթլէր վար տըր քի , ինտան պուլարը ֆարգ ու ֆէհմ իտէր , լաքին նազլ ու թարիֆ իտէմէզ . պու խալէճանլարա մէսէրրէթլէր գարչըսընտա մուվէրրիս՝ վազասյը թէմամըլա թարիֆ իտէմէյէրէք , սաթհիճէ պիր սուրէթինի վէ մէֆհուսըզ պիր հիքեայէ ինի նազլ իտէպիլմէք գօրգուսընա մէպնի իգթիտարսըզըզընը իգրար իթմէլի վէ գալէմինի եէրէ պրազմուլը տըր . . .

Լիւսի՛ ըէյիւլայն կէօրմիւչ օլտուզու օլ տէհէթլի ֆաճիսյը ունութմագտա , քիմսէյէ սէօյլէմէմէք իչիւն եէմին իթմիչ օլտուզը՝ օլ տէհէթլի սըրըր խաթըրնա պիլէ կէթիրմէմէքտէ , վէ կալընըզ քէնտի սասատէթինի վէ բէտէրի գանն իթտիկի ատէմ իչիւն օլան միննէթտարլըզընը վէ Անտրէ տը Վիլէր իչիւն օլան աչգ ու մուհապպէթինի տիւչիւնմէքտէ իտի . . .

Տէլիգանլընըն տա իֆրաթ տէրէճէ մէսէրրէթ ու մահգուզիյէթինի թարիֆ ու պէյաննէ հանէթ տէյիլ տիր :— Մէրգումըն հայը մանէվիտի պիր մահքիւմըն հայը մանէվիտինէ պէնդէյիպ , պու մահքիւմ՝ քէնտիսինի եպէտիւլէպէտ քէտէր ու իսքէնճէյէ միւպթէլա օլաճազը զաննընտա պուլուճուր իքէն , պիր տէպիրտէն պիրէ ճէննէթ գարուլարընըն քէնտի էօնիւնտէ աչըլտըզընը կէօրիւր :

Բիէր Լանտրի՛ սէվիւլիւ գարըսընըն վէֆաթընտան պէրու իլք տէֆա օլարապ պէօյլէ ազիմ պիր սասատէթէ նաիլ օլմագտա իտի :— Մէրգում՝ պիր վազթ ազիմ գալպ ըզտըրապաթը վէ էնտիչէլէրիլլէ իթտիկի ֆէտաքեարլըզընա արթըզ բէչիման օլմամագտա իտի :— Հաթթա պու ֆէտաքեարլըզընա պէյէնմէքտէ իտի պիլէ , զիրա պու սայէտէ քէնտի գըզընը թէմամըլա մէսուտէ կէօրէճէքտի . . . Աչիլ Վէրտիէնին պաստըզը եէրլէրի Բիէր Լանտրինին հէման էօպմէսի կէլիյօր իտի , օ աուամըն քի , տահա իլք կիւնիւ քէնտիսինէ բէք սէրթ , բէք թամաքեար վէ բէք խօտպին կէօրիւնմէքտէ , վէ շիմտի իսէ մէրհամէթը բապպանիյէնին եէր եիւզիւնէ էնմիչ օլան թապիրը միւճէսսէմի կէօրիւնմէքտէ իտի . . .

Էլհասըլ ժազ Լամպեր տտիսի պիր տէրէճէյէ գատար պու մէսէրրէթը ու մուվիլէյէ միւչթէրէք պուլուճնմագտա իտի . . . Քէնտի սըրըրնա վազըֆ օլտուզընտան քէնտիսինի մահվ ու թէլէֆ իթմէյէ միւզթէտիր պուլուճան աւտէմին վէֆաթը քէնտիսինէ պէօյիւք պիր թէսէլլի վիրմէքտէ իտի :— Պուճտան պէօյլէ Լիւսինին սիւքիւթինէ էմին իտի : Պուճտան մատա էլի պիլի իտի քի Անտրէ տը Վիլէրի կիւվէյի կաքարագ , պիր վազթ իճրա իթտիկի պիրինճի պիր ճինայէթլէ գազանմըջ օլտուզու վէ իքինճի պիր ճինայէթլէ տէ թէմամըլա քէնտիսինէ թէէմին իթտիկի ճէսիմ պիր սէրվէթէ սահիպը մութլազ գալաճագտը :

Իմտի մարիւմիւզ օլտուզու վէճէլէ , պու սէրվէթ ժազ Լամպեր իչիւն հաթթտան զիյատէ իտի . . .

Իշպու հիքեայէմիդտէ մէվզուը պահս օլան պու տէօրթ էշխասըն հիշ պի-
րի կիտիպ եաթմաղընա եաթմաղը Ֆիքրինտէն պիլէ կէշիրմէտի , զիրա կէօպիւնէ
ույգու կիրմէյէճէկինի բէք ալա պիլիրտի . . .

Շաֆազ սէօքտիւքտէ Անտրէ տը Վիլէր ֆապրիգատան չըգուպ , տէմիր
եօլունըն իլք Թրէնի իլէ եօլա չըգտը— Մէրգում տէլիգանը՝ գալպի մէսէրրէ-
թը ազիմէ իլէ մէշհուն օլտուղը հալտէ , հարէքէթ իթմէքտէ իտի.— կիտիպ վա-
լիտէսինի գուճազլայաճագ , տուվասընը իսթէյէճէք , շիմտիյէ գատար քէնտի-
սինէ բույա կիպի կէօրիւնէն պիր իլտիվաճ իշիւն անըն մուվաֆագաթընը թահ-
սիլ իաէճէք վէ մէտուտ օլմագ իշիւն եինէ ալտէթ էլլէյէճէքտի . . .

Նիլանըը պուլունան Լիւսի տէ քէնտի թէմէննիյաթ վէ շէֆագաթը ըամէ-
թանէսիլէ մէրգում տէլիգանըյա բէֆագաթ իթմէքտէ իտի . . .

Բիէր Լանտրի մէրգումը սթասիօնա գատար կէօթիւրմէք իսթէմիշ վէ է-
լինի սըգարագ օնա շէօյէ տէմիշ իտի .

— Եսիլընը պէն սապրսըլըլա սիյէ պէքլէմէյէճէյիմ , Միւսիւ Յնտրէ .
. . շաբուգ ալտէթ իտինիպ . . .

Պրագալըմ տէլիգանըյը թրէնը մախուս իւզէրինտէ սիւրաթը ազիմէ
իլէ Պրըթանեը էյալէթինէ տօղրու կիթսին , վէ կէլէյիմ ֆապրիգայա , զիրա օ-
րատա շօգ աղըր վէ ալա մէմուը օլունմասըդ վուգուաթլար գուհուրա կէլմէք
իւզրէ իտի :

Լաքին Մատամ Պլանշէ՝ Անտրէ տը Վիլէր ալէյհինտէ իթտիկի պէյանաթ
ու ղամմաղըլարընըն , կէօրիւնիշտէ , տէլիգանը սանտըգքեար իլէ Լիւսինին
անդարիպ իլտիվաճընը դարարլաշտըրմաղա շօգ մէտար օլմուշ օլտուղընը
խապէր ալընճա , մէրգումէ գարընըն նէ տէրէճէ պօզուլարընը էվլէլա պիր
իքի քէլիմէ իլէ Թարիֆ ու պէյան իտէլիմ :

Օ իրի գարը պու հավատիս իշիտինճէ , շէհրէսի բէնք բէնք օլուպ , սարը
իքէն եէշիլ օլտու , եէշիտէն գըր գըրմըղը քէսիլտի , սօնրա դօյու պիր մէ-
նէքլէ բէնկիինի ալտը վէ պու սուրէթլէ հիտտէթ ու հայրէթի սնլաշլտը :

— Վալլահի պու ատամ ազընը ղոյպ իթմիշ տիր —մըրըլտանտը իթֆալիյէ
միւլաղիմինին տուը գարընը՝ ֆիքրինտէն պու թէքտիրլէրի Մ. Վէրտիէյէ իտի-
թապ իտէրէքի— Տիւն ղանն իտիյօր իտիմ քի , հաղը պիր հիտտէթ ու ղաշապ-
լա տնիտէ վէ հիշ տավա մավայա շէքմէքսիղին օրատա սանտըգքեարը վուրա-
րագ իշինի պիթիթէճէքտիր , օ քէօթէպէք հիլլէքեարըն իշինի քի , պէն հիշհաղ
իթմէմ վէ էյի պիլիրիմ քի սանտըղը օ պօշալթմըլ տըր . . . հալ պու քի անը
վարթաի ատէմէ տէվիթէճէք եէրտէ . . . գըզընը օնա վէրիյօր . . . Ա՛հ ,
բէք թօհաֆ շէյ տիր պու... պիշարէ վէ դօգօզ պիր մէմուը՝ միլեօն սահիպի պիր
գըզլա էվլէնտի՛ն . . . պարի կիւզէլլիքտէ պիր կիւզէլլիկի օլսա վէ թավր ու
հարէքէթինտէ պիր նէզաքէթ վէ շէթաֆէթ պուլունսա . . . պէօյլէ շէյ տէ
հիշ կէօրիւլմէմիշ իտի . . . պունտան մատա Վէրտիէյին էլի ալթընտա Մ.
Մօփրօն կիպի ալիւլապա պիր տէլիգանը տա վար իտի . . . պէյ կիպի պիր
ատէ՛մ . . . գատընըլա տա նէ՞ կիւզէլ մուամէլէլէրտէ պուլունուր . . .
պու զաթ՝ Թրախօմայը էլտէ իթմէք իշիւն քէնտի սընըֆընա միւնտիպ օլմա-

շան պու իդտիվածը գապուլ իտերտի . . . վէ պունտան գայնաթասընըն իւ-
զերինէ նէ՛ գատար շան ու յէրէֆ կելիրտի . . . շու օտուն թիւննարը՝ պու-
նու անլայամամը տըր . . . սահիհէն պու պիր ատի ատէմ տիր, վէ էվի տէ
պիր պաթա տըր . . . պիմէմ քի պուրատա գսլանադմըլմ . . .

Մանամ Պլանդէ սասթլարլա պու կիւզէլ ըսթըլահաթը բարալայարագ քէն-
տի քէնտինէ սէօլէնիպ քէնտինի թէսէլի իթտի :

Մէրգումէնին տիկէր ֆիդան վէ եայկարալարընը սիւքիւթլէ կէշիւթիւրի
իսէք, օգույանլարըմըգա պիր իլթիֆտի իթմիշ օլուրըգ զանն իտէրիգ :

Սասպահլայըն Լիւսի՛ բէտէրի. օլանագլա ուզուն ուզատիյէ պիր միւլագաթ
իճրա իթտիկիւտէ, Մօփրօնըն զամմագլըղըլա իլք կիւնիւ ամէլէկեան միյա-
նընտա Բիէր Լանտրիյէ վագը օլան հալի օնա նագլ ու հիքեայէ իթտի :

Մէրգումէ գըգ Ժագ Լամպէրին թէվանսութընը թալէպ իտուպ, Ժագ
Լամպէր տախի պիւլա միւշքիլաթ պու թէվասսութտա պուլունմաղը վատ իթտի :

Պինաէն ալէյհ իշիլէր ֆապրիգայա կելիր կէլմէզ, Ժագ Լամպէր անլէրի
քէնտի վէ Լիւսիւնի էթրաֆընա թօրլատը, սէրի վէ սուզիլի պիր թարգտա
իշի պաշընըն պիր վագթ տիւշար օլտուղու իքի մահքիւմիյէթին էսպապընը
անլէրէ հիքեայէ իթտի, խաֆիֆլէտիճի վագապարը տէրմէյան էլլէտի վէ
պունտա պիր տիրայէթը ազիմէ կէսթէրտի :

Բիէր Լանտրի՛ Անտրէ տը վիլէրի տէմիր Եօլունա կէթիւրիւպ ալտէթ
իտէրէք, Ժագ Լամպէրին քէնտի գըստա պիր մէզայէտինէ թամ ինթամ վեր-
տիկի սըրատա ֆապրիգայա վիւրուտ իթտի :

Էֆէնտինին իչպու պէլաղէթի տէրհալ սէմէրէ հուսուլէ կէթիրտի :

Իշիլէր՝ իշիպաշընըն Եանընա կիտուպ պիր պիրի արտը սըրա էլի՛ի սը-
գարագ, իպրագը ըրայէթ ու մուհապպէթ իթտիքլէրինտէն, մէրգում՝ հէմ իս-
թիղըրապ իթտի, հէմ իշի թէրրէնտի վէ հէմ տէ բէք չօգ սէվինտի :

Հէլէ իշիլէրին իլինտէն պիրի՛ բէք սուզիլի պիր թարգտա իղհարը մու-
հապպէթ իլլէտի :

Պու իշի՛ Բիւթօն նամ պէքճի քէօրէյինին խասթալըղը միւնասէպէթիլլէ
օգուեանլարըմըգա արգ իթտիկիմիպ օ էօքսիւզ չըրագ իտի :

Տէրխաթըր իտիլէնէկի վէնհլէ պու չօնուղըն իսմի Բարիլօն իտի :

Բիէր Լանտրի մէրգումա ատէթա բէտէր մուամէլլէսի իթմէքտէ օլտուղըն-
տան, Բարիլօն տախի էվլատ կիպի անը սէվէր իտի : Պու չօնուգ իշի պաշը-
նըն գունագընա աթըրըպ, անը Եիրմի տէֆա գունագլատը վէ աղլայարագ պլագ
պիր սէսլէ շէօլլէ տէտի .

— Էկէր պիզ կիտէ իտինիպ, Միւսիւ Բիէր, պէն տէ սիզիւնլէ կիտէնէք ի-
տիմ . . . պունա թէմամըլա գարար վէրմիշ իտիմ, վէ քիմսէ պէնի ֆապրի-
գատա ալը գօյամայանագար . . . ա՛հ, իսայր, քիմսէ՛ . . .

Լիւսի՛ մէրգում չօնուղըն իպրագ իլլէտիկի իչպու մուհապպէթը խալիսա-
նէտէն տօլայը աղլամագ բոտտէսինէ կէլտի :

Իշի պաշը տախի հէօնքիւր հէօնքիւր աղլայըպ քէքէլէեէրէք շէօլլէ սէօյ-
լէտի .

—Տօսթլարմ . . . ազիզ տօսթլարմ . . . տէրունը տիլտէն սիգէ թէ շէքքիւր իտէրիմ . . . լաքին չօգ օլտու . . . սահիհէն չօգ օլտու . . . պաննա նազարը հագարէթլէ պագմայըն տա ազ սէվին . . . պէնիմիսթէտիկիմ պուտուր , պէնիմ պու գատար իւմիտ իթմէկէ հոգզըմ վար տըր , զիրս նիհայէթ պիր վագթ գապահաթլը , չօգ գապահաթլը օլտում . . . վէ կէօյա էյի պիր իշ եարմըըմ կիպի պաննա միւքեաֆաթ իթմէմէլիօնիզ . . . էկէր պաննա միւքեաֆաթ իտէրսէնիզ , սահիհէն իյիտ ատէմէր , եանի միւտտէթը էօմիւրլէրինտէ տուվալարա լայըզ պուլունանլար իշիւն նէ՞ օագլայանագզընըզ . . .]

Պէյաննէ հանէթ օլմատըը վէճէլէ, Բիէր Լանտրինն պէօյլէ պիր սուզիշլի վէ խալիսաննէ թէվազուը՝ ամէլէնին մէրզում հագզընտա օլան շէվզ ու մուս հապպէթինն պիր գաթ տահա արթըրմը տըր :

* *

Օ կիւնիւ սապահ սաաթ օն պիր րատտէլէրինտէ Ժագ Լամպէր իլէ Լիւսի՝ Մատամ Պլանշլ իլէ պէրապէր թաամ լթտիքլէրինտէ , իշնիլէր տէ պիր պիրի արտը սըրա իլէրինն պրագըպ , կէլիպ քէօշկիւն գարուըննա եագըն պիր մահալտէ թօրլանմագտա վէ օրատա բաթըրտըը կիւրիւթիւլիւ պիր սէօհպէթէ պաշլամագտա իտիլէր :

Պագըլարը՝ բաթըրտըը տէլի իսէ պիլէ , հարարէթլի պիր միւնատէլէյէ կիրիշէրէք , պագը շէյի շէտիտէն թէէյիտ ու իսպաթ վէ պագը շէյի տէ գաթիտէն րէտտ ու ինքեար իթմէքտէ իտիլէր :

Թէքմիլ Ֆրանսանըն հանկը թարաֆընտա իշտիլիր իսէ, Բարիզլի պիր ամէլէ թարաֆընտան թէլաֆֆուզ իտիլմիշ օլտուըը գօլայ անլաշըըը օլան շու աթիտէքի սէօզլէր կիւրիւթիւ իլէ սէօյլէնիպ տուրմագտա իտի :

- Տէրիմ քի էօյլէ տիր . . .
- Խա՛յր, պէն տէ տէրիմ քի էօյլէ տէլի տիր . . .
- Հագիգաթը հալ պու տըր . . .
- Պու պիր եալան տըր . . .
- Իշտէն հիշ խապէրին եօզ տըր . . .
- Խա՛յր, հիքեայէյի ունտան ունա պիլիրիմ . . .
- Սէն կէօրմէտին . . .

—Խա՛յր, կէօրմէտիմ , լաքին Բաբիօնը կէօրտիւմ , օ տա պուրատան օն տագիգա ուզագտա պուլունան Պուրկօնէնին եանընտաքի չըրաղը կէօրմիւշ . պու չըրագ եարը կէճէ րատտէլէրինտէ օրատան կէշէր իքէն , պէն շիմտի սէնի նասըլ կէօրիւեօր իսէմ , օ տա օ շէյի էօյլէ կէօրմիւշ տիր . . .

—Պէն տէ Պուրկուէնին իթթիսալինտէքի Մօրէնին եագընընը կէօրտիւմ , օ իշին թամ վագը օլտուըը վագթ տա օրատա իմիշ . . .

—Պէլքի՛ . . . լաքին պուլունընլա օ պէնիմ տէտիկիմ չըրագ տա կէօրմէմիշ օլմազ . . .

—Պէն տէրիմ քի եագընը . . .

— Հէրիֆ կալընք սեփարիւրիւն իմիչ . . .

— Նէօֆ քէօրրիւսիւնտէն սաղլամ իմիչ . . .

— Պիր սաաթտան պէրու Քըրէր սոյնը վէ թէմամըլլա էնէ պէրիւն իմիչ . . .

— Պիր Ֆարէնին պիլէ Քըրէր սոյնը գատար սու ինմէմիչ . . .

— Իսպաթ շու տըր քի , էօլիւ սուլա տիւլիւ պօղուլանլարըն էնղարը ամմէյէ թէչիւրիւնէ մասսուս օլան Մօրի նամ մահալէ կէօթիւրիւմիւն տիր , զիրա մահալլէտէ քիմսէտէն թանըլմայօր իմիչ . . .

— Հէր վաղթ քի կիպի Մօրկա՞ մը կէօթիւրմիւլլէր . . . էէպիւնտէ ալա պիր սաաթը վէ սվուճուլա սարը սարը լիրալարը օլան պիր ատամ նա՞սըլ թանըլմայօր . . . պու նէ՞ հայվանլըզ . . .

— Պէօլլէ սէօլլէմէ , ահմազ հէրիֆ . . . հէր քէս պիր ազ կէօրմէք ինիւն նէրէյէ գօյսալար իտի . . .

— Էլէքէսինէ պիր արապսյա գօյտուլար , Եանընա տա պիր բօլիս միւս ֆէթթիլի վէրտիլէր . . . տա գալգտը էվիւնէ սավուլը վէրտի . . .

— Տէրիմ քի , խայր , էօլլէ տէյիլ տիր . . .

— Էվվէթ , էօլլէ տիր . . . վէ զայրիհիւմ վէ զայրիհիւմ . . .

Թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր քի , պու թարզտա պաշլանտն վէ էսաւէն ֆէնա պիր տարիէտէ տէվէրան իտէն պիր միւճատէլէնին սօնու կէլմէզ իտի . . .

Անըն իչիւն Բիէր Լանտրի արայա կիրէրէք տէտի . . .

— Տուրուճուզ պագալըմ , էվլասլարըմ , տուրընըզ պագալըմ . . . պիր ազ ուզլաշմազա չարընըզ . . . էկէր սիգտէն պիրիւնին հագգը վար իտէ , սիգէրիւնին հագգը օլմամալը տըր . . . պու տէրքէտար պիր շէյ տիր , տէյիլ մի . . .

— Էլպէթտէ — ճէվապ վէրտիլէր պիւնիւմիլէ ամէլէկեան հէփսի պիր աղըզտան վէ անճազ իքի խասիվէր սէս չըգարմատըլար . պունլար պիր պիրիւնի էէնմէք իչիւն տէլիլէր կէօթէրմէկէ չալըշմագտա իտիլէր :

— Բարիլօն՝ վուգուաթը կէօրմիւն օլան պիրիւնի մի թանըլօր — սիւվալ իթտի իչնի պաշը :

— Էվվէթ , էվվէթ — ճէվապ վէրտիլէր օն իքի նէֆէր գատար ամէլէ հէփսի պիր աղըզ . . .

— Պուրատամըլըն , Բարիլօն . . .

— Էվվէթ , Միւսիւ Բիէր . . .

— Պիր ազ էօնէ տօղրու կէլսէնէ , չա՞րըն . . .

— Կէլէյիմ , Միւսիւ Բիէր . . .

— Իչի նասըլ պիլիր իտէն տէրհալ մուսթասարնա նազլ էթսէնէ պագալըմ . . . պիղ՝ Եանըլ մը տըր , տօղրու մը տըր անլարըզ . . .

— Եիմտի , Միւսիւ Բիէր . . .

Լազապը Բարիլօն օլան չօճուզ ֆիլհագիգա տէրհալ իչի ձիքէայէ իթմէյէ պաշլատը , վէ լիսան թէգէինաթընա գալըշմայըպ սատէ պիր Քիլտէ նազլ ու պէեան իտէրէք տէտի . . .

— Սայթի պիր սաաթ գատար էվվէլ պիր սիգարըլ ինրասը իչիւն , բըլթըմ պօյուճա տալըն կիթմէքտէ իտիմ . . . պիր տէ , մալիմիլիգ եա , տէմիր թիւճ . . .

ճարը Մ. Մ. Պուրկոհենլէրին խանէսի գարշըսընտալ սուլըն Քէնարընտա պիր գա-
 շապալըզ կէօրիւրիմ . . . գալապալըղըն իշինէ տօղրո՞ւ կիրիշիր վէ գոնըսգ գա-
 պարթըրըմ . . . տիւրլիւ տիւրլիւ ըրվայէթլէր օլուշօր իտի . . . քիմիսի տիյօր
 իտի . «Իշթէ շուրատա սուտան շըգարըլմը տըր :» ֆիմիսի «պու պիր գաթլ ճի-
 նայէթի տիր» պաղըրմագտա . . . պաղըլարը («պու պիր նէֆսէ սուր գանատըր»)
 տիմէքտէ, վէ քիմիսի տախի «պիր գազատան նէշէթ իթմիշ պիր ֆէլաքէթ տիր»
 սէօյէմէքտէ իտիլէր . . . էլհասըլ պու ըրվայէթլէրտէն պէօյիւք պիր շէյ ան-
 լայամամագտա իտիմ, պիր տէ պիրտէն պիրէ Բլանթարօ գարշըմա շըգօը . . .

Պու Թօհաֆ իսմի իշիտինճէ հէր քէս գահգահ կիւլմէյէ պալատը :

— Պու Բլանթարօ՞ նէ տիր — սիւվալ իթտի Բիէր Լանտրի :

— Մ. Մ. Պուրկոհենլէրին շըրաղը վէ պէնիմ սէ պիր արգատալըմտըր . . .

զայըֆճա նազիք պիր շօճուգ . . .

— Տէվամ էթ Բարիլօն . . .

Պու շօճուգ իթաաթ իտուպ, պէր վէճհը աթի սէօղիւնէ պալատը .

— Բլանթարօյա սիւվալ իթտիմ . — նէ՞ տիր պու, աճապա նէ՞ վար . . .

ճէվապ վէրտի . — պու ատամլար պիր թագըմ ահմաղլար տըր քի հիշ պիր շէր
 պիլմէյէրէք պօյպօղաղըզ իտուպ տուրույօրլար . . . պէն վազաայը կէօրտիւմ
 վէ շիմտի սանա նազլ իտէրիմ . . . Պու նու տիյէրէք ֆիլհագիգա պանա նազլ
 իթտի քի, տիւն ազլամ Ասպիկէ — թէաթրօսընտա Մ. Տիւմէնին՝ Մ. Ժօզէֆ Պուշ
 Հարտինին թէէլիֆէրտէսի օլան Սըլըբնիճ Լաղը նամ օյուընը սէյր
 իթմէք իշիւն օրայա կիթմիշ իտի . . . Եֆէնտիլէրինին խանէսինտէ եաթմագ
 իւզրէ կէճէ եարըսընտան սօնրա թէաթրօտան ավաէթ իթտիկինտէ, գանալտան
 ահ ու ֆիղան կիպի պիր սէս ալմը . . . տէրհալ գըլըյա եազլաղմը, վէ
 էն եազըն կազ ֆէնէրինին սօլիուըն ըշըղըյա, պիր ատէվին իքի պաճաղլարը
 պիր սէֆինէնին շիմասընա իլիշմիշ օլտուղը հալտէ շըրընմագտա օլտուղընը
 կէօրմիւշ . . . պիշարէ ատէմ արթըզ երւզէմէյօր, վէ տէհէթլի
 քիւֆիւրլէր իտէրէք վէ պիր մահքիւմ կիպի ահ ու ֆիղան էյլէյէրէք սույոթֆ
 տիպինէ կիտիյօր իմիշ . . .

— Ահ ու ֆիղա՞ն մը իտիյօր իմիշ — պաղըրտը պալատէ միւճատէլէյէ թու-
 թուշմուշ օլտուղլարընը եաղտըղըմը իքի խասիմլէրտէն պիրի — ահ ու ֆիղա՞ն
 մը էյլէյօր իմիշ . . . տիմէք էօլմէմիշ իտի . . . արթըզ պու նա տիյէճէք եօգ . . .

— Սուս օլուն — տէտի Բիէր Լանտրի էմր իտէրճէսինէ :

Պատէհու Բարիլօնա խիթապէն իլավէ իթտի .

— Հայլաղ շօճուգ, պիզի մէրագտա պրագմա, նազլ էթ . . . հիքեայէն

պիզի շէտիտ պիր թէէսսիւրէ տիւշար իտիյօր . . .
 Չօճուգ՝ հիքեայէսինին նազլինտէ մուվաֆֆագ օլտուղընտան բէք քէյֆլէ-
 նէրէք, պու տավէթի պիր քէրրէ տահա թէքրարլաթմայըպ տէտի .

— Բլանթարօ բէք քիւշիւք վէ գայըֆ օլտուղընտան, սուլըն իշինտէ շըր-
 ըրնմագտա օլան ատէմի եալընըգճա շէքիպ շըգարամաղտը . . . անըն իշիւն
 պու նու թէճրիպէսինէ պիլէ կիլիւմէմիւշ . . . լաքին պիւթիւն գուվլէթիլի
 ճան գուրթարան պաղըրմագա պալամը . . . նա՞սըլ տա գուվլէթիլի սէսի վար

Դ. . . աստէթա պիր դարթալ գուռու կիպի պաղըրըր . . . պիր աստամ պիր աղ սաղըր օլմաղսա թա Գասթիլլ մէյտանընտան իշիտէպիլիր իտի . . .

«Հէլէ քի • արա իքի պէլէտիյէ շափուչըլա պիր Թէֆթիլ մէմուրընըն ըէֆագաթընտա պիր զապթիյէ գօլու կէշէրէք , Բլանթարօնըն պաղըրընը իշիտինճէ օնա տօղրու գօշմուչ — Նէֆէրին պիրի սույա աթըրըպ . . . պօղուչ մազտա օլան աստամը այաղընտան եագալամըչ . . . զիրա պաշգա պիր ճիհէթի կէօրիւնմէմէքտէ իմիչ , վէ ուսուլճանճըգ ըրիթըմըն քէնարընա շէքմիչ . . . հէրիֆ բէք խասթա տէյիլ իմիչ ամմա սըսըզլամ օլտուղունտան , ըսլանմըչ պիր ֆինօ քէօրէյի կիպի սիլքիմիլիչ , տէօրթ պէշ տէֆա ագսըրմըչ վէ պէլէտիյէ շափուչարընտան պիրինին քէնտույէ իյրատ իթտիկի սիւվալլէրէ քէմալը նէզաքէթլէ ճէվապ վէրմէյէ պաշլամըչ . . .

«Երևպհէ եօգ տըր քի Բլանթարօ պու ճէվապլարը իքի գուլաղըլա տիյ նէեհէքտի , լաքին տիկէր շափուչ օնա օն «ո» այագ Թէրի վէշէրէք , կիտիպ պիր քիրա արապասը պուլմասընը սըբարըչ իթտի , վէ Բլանթարօ արապայը Թուօ Թուպ կէլտիկինտէ , արթըգ քիմսէ պիր շէյ նագլ իթմէմէքտէ իտի . . .

«Թէֆթիլ մէմուրը սույա տիւչէնլէ պէրապէր արապայա պինմիչ . . . հէրիֆ սիզին պէնիմ կիպի սաբ սաղլամ օլուպ անճագ երևզիւ պիր աղ էքշիմիչ իմիչ . . . արապաճըլա «Ամսթէրտամ սօգաղընա» պաղըրտըղընը Բլանթարօ իշիթմիչ . . . լաքին էվին նօմէրօսընը եա սէօյլէմէմիչ , եախօտ Բլանթարօ ունուլթմըչ տըր . . . Իլթէ պէնիմ պիտիկիմ պու գստար տըր , վէ զանըմտա պու տա էլլէրիր . . .

Բարիլօն սուս օլտուղտա պալատէ զիքր իթտիկիմիզ իքի խասիմին պիրի պաղըրարագ տէտի .

— Էյ , կէօրտի՞ն մի շիմտի , պէն սանա տէ՞մէտիմ մի քի , սույա տիւչէն աստամ էօլմէմիչ տիր . . .

— Ատամ սէն տէ , պուճու տէյէն շու իքի շաբկըն ճօճուզլար տէյի՞լ մի — ճէվապ վէրտի տիկէրի—շու իքի քէօթէպէքլէ՛ր . . . պուճարա էմիլիյէթ օլունամազ . . . Մօրէնին եանընտաքի եազըճը՝ եաչը պաչը պիր աստամ օլուպ եալանլ տա հիչ սէվմէտիկինտէն , պու իշի պանա պիւսպիւթիւն պաշգա թարգտա հիքեայէ իթմիչ տիր . . .

Միւճատէլէ եէնիտէն պաշլանճագ իտի :

Բիէր Լանտրի պուճուն էօնիւնիւ ալմաղը միւնասիպ կէօրէրէք տէտի .
— Մէսէլէ մուհաքէմէ օլունուպ էփէյիճէ լաֆլար սէօյլէնմիչ տիր , էվլատայարմ . . . էօլիւ սաղ իմիչ , պուճա հիչ շիւպհէ եօգ տըր . . . Անճագ , Բարիլօն , սէօյլէ պիլլէ , արգատաշըն Բլանթարօ՝ օ սույա տիւչէնին գաշ եաշընտա վէ նէ վիւճուտտա աստամ օլտուղունու սանա սէօյլէտի՞ մի . . . կէն՞ճ մի , եօգսա իթթիյա՞ր մը իմիչ . . .

— Բլանթարօնուն պէյանընա կէօրէ , եիրմի սէքիզ օթուզ եաշընտա կիւզէլ պիր տէլիգանլը իմիչ . . . սիյահ սաչը . . . սիյահ սագալը . . . սիյահ պըլըգը . . . վիւճուտու տա եէրինտէ . . .

— Գիր իշնի՞մի իմիչ , եօգսա պիր էանա՞ֆ մը — սիւվալ իթտի իշնի պաչը ,

— Բուպալարը ըսլանմըլ օլտուղունտան, պիլինէմէզ իմիշ . . . քուպալարը նըն պիշիմի հիշ պէլլի տէյիլ իմիշ . . . պունունլա պէրապէր քիպարտան պիրի կէօրիւնիւյօր իմիշ . . .

— Զօգ թօհաֆ—տէտի Բիէր Լանտրի քէնտի քէնտինէ—պէն թամ օ վաօ գթլար ըրիթըմըն իւգէրինտէ հէրիֆին տիւշտիւկիւ եէրին եազընընտա գօլ կէզօ մէքտէ իտիմ տէ հիշ պիր շէյ նէ կէօրտիւմ վէ նէ տէ իշիթտիմ . . . մամաֆիհի պու ատամ էլպէթտէ պաղըրտը . . . վալլահի չօգ թօհաֆ շէյ . . .

Իչճի պաշը քէնտի քէնտինէ պու միւթալէալէրտէ պուլունմագտա իքէն , Ժագ Լամպէր իլէ Լիւսի թաամ օտասընը թէրք իլէ գօնաղըն պէօյիւք կէնէօ լէթիւնտէն տիշարը չըգմագտա վէ գաբունըն էօնիւնտէքի նէրտիվանըն թա եօօ գարքի սյաղընըն իւգէրինտէ պիր ազ տուրմագտա իտիլէր :

— Անապա նէ՞ վար , պապանըրըմ—սիւվալ իթտի կէնճ գըզ—վէ թէքմիլ ամէլէմիզ նի՞շիւն օրատա Բիէր Լանտրինին էթրաֆընտա թօրլանմըլար տըր . . .

— Շիմտի անլարըզ . . .

Ալթալանի սէֆինէսինին դարթանը սասըզը՝ գօլունը Լիւսիյէ վիրէրէք , օ գալապալըղա տօղրու կիթտի , վէ սէա իշիտէճէք գատար մէսաֆէյէ վարընճա , պիր ազ էվվէլ կէնճ գըզըն քէնտիսինէ իյրատ իթտիկի սիւվալը թէքրար իւ տէրէք տէտի .

— Նէ՞ վար , տօսթլարըմ . . .

Բիէր Լանտրի՝ օրթասընտա պուլունտըղը տաիրէտէն տիշարը չըգարագ , շարգասընը էլինէ ալըպ Ժագ Լամպէրէ եազլաշտը վէ ճէվապ վէքրտի .

— Սիգէ վէ Մատմագէլ Լիւսիյէ տաիր պիր շէյ եօզ տըր , Միւսիւ Վէրտիէ . . . պու կիճէ չայտա ֆապրիգանըն թա եազընընտա պիր գազա վէ եա պիր ճինայէթ վուգու պուլմուշ տիյօրլար . . .

— Պիր գազա՞ մը . . . պիր ճինայէթ մի —թէքրար իթտի Ժագ Լամպէր պիրտէն պիրէ թիթրէյէրէք :

— Աման Ալլահ , էվվէթ . . . կիճէ եարըը իլէ սապահըն սասաթ պիրի արասընտա կալիպա Մ . Մ . Պուրկօէնին տէմիր մաղազասը գարըսընտա սուտան պիր ատամ չըգարմըլար :

— Շիւպհէսիզ պիր լէշ օլմալը —մըրըլտանտը գարթանը սասըզ պօղուգ պիր սէսլէ :

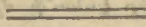
— Քիմիսի լէշ տիյօր . . . քիմիսի սաղ տիյօր . . . Լաքին Բարիլօնըն պանա բէք տէ եալան կէօրիւնմէյէն մալիւմաթընա կէօրէ , պէն տէրիմ քի շիւքիւր Ալլահա հէրիֆ սաղ տըր . . .

Լիւսի՝ Ժագ Լամպէրէ պագտը : — Ժագ Լամպէր մօսմօր օլմուշ , զանն իւ տէրսին սյազտա տուրմայօր իտի :

Մամաֆիհի ֆիւթուրըղըզ կէօսթէրմէկէ չալըշարագ պիր ազ սօնգրա շէօյլէ պիր սիւվալտէ պուլունտը .

— Պու ատամ թանըլմը՞ մը . . . պու մահալլէնին ատամ՞ մը իմիշ . . .

Բիէր Լանտրի պունա ճէվապ վէրմէք իւզրէ իքէն պիր վագաաի զայըն մէմուլէ զուհուր իտէրէք , մէրգուըն իթտի ճէվապտան մէն իլլէտի :

ԼԶ.

Պիր ԽՕՐԹ-ԼԱԳ.

Պիր տաղիգատան պէրու ըրեթըմըն գալտըրըմը իւզէրինտէ պիր քիրա ա-
 ճապասընըն գօշտուրըմասը սէսի բէք պէրրագ իշիտիլմէքտէ իտի : Պու արապա
 ֆապրիգանըն գարուսու էօնիւնտէ տուբտու, վէ հէման օ անտէ Ժագ Լամպէր
 տէհչէթլէնէրէք իսթիղրապլա կէրի կէրի կիթտի վէ Լիւսի տէ էօլիւ կիպի սօ-
 լարագ պօղունըգ պիր ֆիղանտա պուլունտը . . .

Զիրա Ախալսինըն գարտանը սապըգընըն սուի գաստ իթտիկի վէ Լիւսինինթէ-
 իան վարօրը ալթընտա զարգ ու նապէտիտ օլտուղընը կէօրտիւկիւ ատէմ՝ կէօզ-
 լիւք կէօզիւնտէ , սիկարա աղընտա, վէ գամըն էլինտէ օլտուղու վէ քէնտի-
 սինէ տէ շէքի տիւզէն վէրմիշ պուլունտըղը հալտէ գարուտան իշէրի կիրմիշ իտի :

Ֆիլհագիգա էկէր պու պիր խօրթլագ իտի իսէ , օ գատար տէհչէթլի պիր
 շէյ տէյիլ իտի . մամաֆիհի կիճէ եարըսը էսկի պիր գալէնին եըգըգ քէմէրէրի
 ալթընտա զարիպ սէսլէրլէ վէ խայալի ըըգլարլա պէօլլէ պիր տէհչէթլի ճի-
 սիմ կէօրիւնտիւքտէ , կէօրէնլէրէ օ գատար հայրէթ ու տէհչէթ վիր-
 մէգ իտի . . .

Մօթիրօնըն ֆիքրինտէն պիլէ կէչմէյօր իտի քի , կիւնտիւզ կէօզիւ իլէ վէ
 Բարիղին թա օրթա եէրինտէ Լէյտի Մագպէթին զիյաֆէթիւնտէքի Պանգօնըն
 խօրթլաղը րօլընը իճրա իթմէքտէ իտի :

Մէրգուժ տէլիգանլը կիւլէրէք սէրպլէսթ սէրպլէսթ ալլուտան կէչտի .
 Լիւսիլէ պիր գաշ աաըմ գալտըգտա սիկարասընը աթտը , Ժագ Լամպէրլէ
 կէնճ գըզը սէլամլատը , վէ Մատամ Պանչէնին հայրան օլտուղը նէգաքէթ ու
 էլֆագլա մէրգուժէ գըզա տէտի .

— Նամլուսըմ իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի , Մատամզէլ , սիգ միւմքին օլ-
 մաեան շէյի գուվլէտէն ֆիլիլէ չըգարըյօրսընըգ . . . իշպու աօրը միւթէրէտ-
 տիւտանէտէ միւճիգաթլարա ինանտըրմագ սըրրընը պուլույօրսընըգ , գիրա հէր
 սապահ էվվէլքի կիւնտէն տահա կիւզէլ օլմագ սըրրընը պուլմուշ կէօրիւնիյօր-
 սընըգ . . .

Պատէհու Ժագ Լամպէրէ իսթապէն Մօթիրօն իլավէ իթտի .

— Իլթիֆաթը աճիզանէմի արգ իտէրիմ , Միւսիւ Վէրտիէճիկիմ . . . կէօ-
 րիւյօրսընըգ քի թամ սէօզ վէրտիկիմ վագթտա վէ տահա էվվէլ կէլիյօրըմ . . .
 սէօզիւմտէ բէք գալիլիմ , տէյի՛ Լ մի , վէ պահա իտէրիմ քի սապահ պու գա-
 տար էրքէն կէլէճէկիմի ումմագ իտինիգ . . . էօլլէ՞ մի . . .

Գարթանը սապըգ ճէվապ վէրմէլիպ Մօթիրօն սէօզիւնէ տէվամ իթտի .

— Սուս տուրուպ պանա ճէվապ վէրմէտիկիլիլտէն , էօլլէ զանն իտիյօրըմ
 քի միւնաստէպէթսիգ պիր մուամէլէտէ պուլունտըմ . . . պու զաննըմըն սահիհ
 օլմատըղընը պանա իսպաթ իտինիգ . . . պէնի թէէմին իտինիգ , Միւսիւ Վէր-
 տիէճիկիմ . . . չարուգ թէէմին իտինիգ պէնի , րէճա իտէրիմ . . .

Մօթիրօն պու լագըրտըլարը զահիրի պիր սէվինճլէ , ֆագաթ պիր սուրէ-

Թը ամիրանէտէ սէօյլէտի Ի-Ժագ Լամպէր՝ պանագ վերմէմէք լազըմ կէլտիկի-
նի անկայարագ պիզզարուր շու սէօլլէրի քէքէլէտի .

— Խօշ կէլտիկի սէֆա կէլտիկի, վէ էվիմէ հէր նէ վազթ կէլլրսէնիզ
քէմալը մէմնունկէթլէ գապուլ օլուրսընը . . .

— Ա՛, էֆէնտիճիկիմ-ճէվապ վերտի Մօժիրօն-պէն տէ էօյլէ ումար վէ իւ-
միտ իտէրիմ . . . էկէր խանէնիզտէ ֆէնա սուրէթտէ գապուլ օլունսա իտիմ՝
կիւճիւմէ կիտէճէքտի, իլէրուտէ տէ բէք շօգ կէօրիւշէճէլիզ . . . ալըգտան
ալըղա վէ սէրպէսթճէ սէօյլէլիկի . . . պէնի մաէլմէմնունիյէ գապուլ իտէ-
ճէքմիսիկի . . .

— Պունա շիւպէէ պիլէ իթմէմէլիսիկի-մըրըլտանտը Ժագ Լամպէր . . .

— Էյ Մատմազէլ Լիւսի տէ պանա իպրագը մուհապպէթտէ տէվամ իթմէյէ
թէնէզզիւլ պուլուրանագ մը, զիրա պէնիմ իչիւն պու մուհապպէթ բէք գըյ-
մէթտար տըր . . .

— Պէն հէմ քէնտիմ վէ հէմ տէ քէրիմէմ իչիւն սէօյլէտիմ . . .

— Բէք ալա՛ . . . պունու բէք պէյէնտիմ, զիրա, սիզտէն նէ՛ սազլայըմ՝
պիրիճի տէֆա պիւրուտէթլէ պէնի գապուլ իթտիկիկիզտէ թաանճիւպ իտուպ
միւքէտտէր օլտում . . . Էլիսիզի վէրին, Միւսիւ Վէրտիճիկիմ . . . էլիսիզի
վէրին սըզայըմ . . .

Ժագ Լամպէր էլիսի ուզաթմամաղա ճէսարէթ իթմէտի :— Մօժիրօն իտէ
մումալլէյհին էլիսի թութունճա պուլ կիպի օլուպ թիթրէմէքտէ օլտուղընը
հըսս իթտի :

— Հա՛, էյի խաթրըմա կէլտի-տէտի տէլիզանը թարզը միւքեալէմէյի թէպ-
տիլ իտէրէք-պիր հավատիս վար քի, սիզ պիլմէզսիկի . . . պէօյիւք . . . բէք
մէրագ իտիլէճէք պիր հավատիս (հիշ օլմազսա պէնիմ իչիւն) :— Աղ գալտը քի
սիզի պիր տահա կէօրէմէյէճէքտիմ . . . ինան օլսուն սիզէ, Միւսիւ Վէրտի-
էճիկիմ, Մատմազէճիկիմ, պու կէճէ պանա բէք տէհչէթլի վէ բէք զարիպ
պիր գազա վուգու պուլտու . . . գաթլ ճինայէթիինէ օղրատըմ . . .

— Գաթլ ճինայէթիինէ՞ մի-թէքրար իթտի Ժագ Լամպէր մաքինավարի :

Պու միւքեալէմէ եիւքսէք սէսլէ իճրա իտիլմի՛ օլտուղունտան, հէնուլզ
պիր աղ էօթէտէ թօրլունճա պուլունան իշճիլէր պու սօն քէլիմէլէրի իչիթտի-
լէր վէ պէօյիւք պիր մէրագլա ֆապրիգա սահիպինէ վէ Մօժիրօնա եազլաշ-
տըլար :

— Աման եա Բապպիմ, էվվէթ-տէվամ իթտի Մօժիրօն-էն ըզիլ վէ ըըս-
վայ պիր տուղաղա տիւշտիմ . . . Սէֆիլ ատէմին պիրի պէնի շայտա պօղմագ
խթէմիլ տիր, վէ էկէր էյի տաղկըճ վէ եիւզիւճի օյմազսա իտիմ, պէնիմ պօ-
ղուլմուլ օլան լէչիմ չիմտի Մօրկ նամ մահալը մախսուսըն պիր մասասը իւզէ-
րիինէ վազ օլունմուլ պուլունանագտը . . .

Ժագ Լամպէր միւշէվվէլ պիր նիտա իլէ ճէվապ վէրիպ, պու նիտանըն
նէ իսթէրսէն . մանասը օլապիլիր իտի :— Ալընտան սօուզ սօուզ թէր ազմագ-
տա օլտուղու կիպի, մէրգու՛մ՝ ճան շէքիյմէ գաաֆը կիպի իւզէրինէ պիր պայ-
կընըզ կէլտիկիսի հըսս իթմէքտէ իտի . . .

Իշխելէր չէսկա պիր հէյէնանա տիւշար օլուպ, պօղունուգ պիր կիւրիւթիւ շըգարտուար :

—Քէնտիսի իմիշ . . . Քէնտիսի իմիշ—տէյօրլար իսի պիր պիրինէ—Յլանօ թարօ եալան տէյիլ իմիշ . . . սույա տիւշէն ատամ սարսաղլամ տրր . . .

Մօժիրօն Արապալուն գարթանը սազըզընըն գօլունու թուծուու վէ բնք տիգգաթլա Քէնտիւլէրին տիյնէյէնլէրտէն օն օն պէշ ատըմ էօթէյէ չէքօի Իլուսի՝ սանէմ կիպի սուս բուս վէ պիլա հարէքէթ տոբարազ, էնտ պէնտ պիր պազըլա արգալարընտան պագտը :

Մօժիրօն կիւլէրէք ժաք Էամպէրէ տօղրու էյիլտի, եախօտ պիր գարլան Քէնտի ավընը պօղմազտան վէ բարալամազտան էվիլէ նասը սըրըտըր իսէ սուստազլարընտա էօյլէ պիր թէպէսսիւմ կէթսթէրտի :

--Պէնտէն նէ՝ իսթէրսինիգ—տէտի ժազ Լամպէր քէքէյէլէրէք :

--Օյունը էյի օյնայամտընըզ, գարթաննըկըմ—ճէվապ վէրտի սապըզ կէմի միչօսը Ճլաթօլէ (Մօժիրօն) բէք ալշազ վէ էյիճէ Ֆարզ օլունուր պիր սէսլէ — Վալլահի արթըզ սիգի թանըմայօրըմ . . . Իսթիյարլանարազ չօզ ալշալ մըսընըզ . . . պիր ճինայէթքեար օլմազ էյի տիր, լաքին մահիր պիր էինայէթքեար օլմալը տրր . . . Օն պէշ սէնէ էվիլէ Ասօր ատասընտաքի օյունընըզ բէք միւքէմմէլ պիր իշ իտի . . . պու կէճէքի մուամէլէնիգ իսէ անլալըմազ պիր չօլալըզ տըր . . . Եհ, պիր ատամ նէ վագթ ատամլար էօլտիւրիր, էվիլէլա շունա էյիճէ էմին օլմալը տրր քի էօլտիւրտիւկիւ ատամլար սահիհէն էօլմիւշ մի տիր . . . եօգսա ումուլմատըզ պիր վագթտա գալըզպ կէլիլէր վէ սիգի տիւշարը միւլքիլաթ իտէրլէր . . . շիմտի պունու պիր ազ պիլտինիգ եա՝ :

—Պէն շիմտի շունու պիլիւրիմ քի իշիմ պիթտի—մըրըլտանտը ժազ Լամպէրպէն սիգէ գարըք տէհէթլի պիր օյուն օյնատըմ, սիչ գազանտընըզ . . . պէն սիգի անըմատըմ, սիգ տէ պէնի անըմայանագսընըզ . պունտան մատա պէն տէ սիգտէն քէրէմ, ինայէթ իսթիրհամ իթմէմ . . . լաքին պանա էղիլէթ վէրմէքլէ նէ՝ օլուր . . . պէնի օյալանտըրըյօրսընըզ . . . պիր սաաթ էվիլէ պիթիրէլիմ . . . շարուգ պէնի դամմազլայընըզ . . . շիմտի պէնի էլէ վէրինիգ . . .

--Սիղի դամմազլամագ մը . . . սիգի էլէ՝ մի վիրմէք—թէքրար իթտի Մօժիրօն —պահ . . . իլլէրի բէք զարիպ սուրէթտէ կէօրիւպ, էյի մուհաքէմէ իթմէյօրսընըզ . . . սիգի Պրէսթտէքի քիւրէյէ կէօնտէրմէքլէ նէ՝ օլուր . . .

. իսայր, իսայր . . . պէն օ գատար ահմազ տէյիլիմ . . . ինան օլուն սիգէ չ պէնի նիհայէթ տէրէճէտէ մէնպուր իտէրսէնիգ սիգի դամմազլայանաղըմ . . . օյ

Ժազ Լամպէր էվիլէլա դանն իթմիշ իտի քի, շիպէնսիլ իշ պիթմիշ տիր . . . շիմտի պիր իւմիտ կէօրմէքտէ օլտաղընտան, պիւթիւն գուվիլէթիլէ օ իւմիտէ եօրըտը . . . մէյուսիյէթի կիթտի . . . մահնթապիլէթի զայպ օլտու.— կէօղիւնտէ պիր ըլըզ բարլատը :

—Քէնտիսի տահա գուրթարապիլիւրմիյիմ —սիւվալ իթտի գարթանը սաաղը :

—Թօհա՛ք . . . պէն տէ զաթէն պու սապահ պու գուրթուլըն շէրտի թի իւղէրէյէ սիգիլէ բազարըլ էթմէք իշիւն կէլլիմ . . . աննազ, աղիգիմ,

Թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր քի , պունտան պէօյլէ միւքեայէմէլէրիմիզ աչըգ մահալտէ վէ միւթէատտիտ շահիտլէր հուզուրընտա վուզու պուլաճագ տըր .

. . . արթըզ Թէլմա տաքի գամարանըզտա կիճէ վագթը վէ մահրէմանէ կէօ-
րիւշմէկէ սէօզ վէրմէյէճէկիմ . . . քիմի՛ն ֆիքրինտէն կէչէր քի պու վաբօր՝
ճինլէր բէրիլէր կէօսթէրէն պիր Թէաթրօ կիպի մաքինալը տըր . . . Վալլահի
սէֆինէի մէզբիւրէնին գապուրկասը ալթընա կիթտիկիմի հըսա իթտիկիմտէ ,
զանն իթտիմ քի իչիմ պիթմիշ տիր վէ սօն չօրպամը իչէճէքտիմ , . . . հէլէքի
շօճուզլըղըմտա եիւզմէք վէ տալմագ էօյրէնմիշ օլտուղըմը խաթրըմա կէթիր-
տիմ . . . Գարթա՛ն , ունութտընը՛մը քի Աթմաթըն պաթտըղը կիւն կէմինին
ալթընտա սու իթտիկի պիր տէլիկի Կէօրէթէյէ շալըչարագ պիլմէմ գաչ սա-
նիյէ գատար տէնիլէ տալտըմ . . . զիհնինիզտէ արաշթըրընըզ . . . պու եիւք-
սէք իշ շիտի խաթրընըզա կէլէճէք տիր . . .

Ժագ Լամալը պիր իշարէթլէ էվլէթ տէյիպ , Մօթիրօն քէրամընա տէ-
վամ իթտի .

— Խաթրընըզա կէլտի . . . բէք ալա . . . պէն տէ սէօզլումէ տէվամ ի-
տէրիմ . — Էկէր բուպալարըմ Թէլմա սէֆինէսինին էյիճէ մըլտանմամըլ օլան պիր
շիվիսինէ իլիշմիշ օլտա իտի , պէնտէն շիմտի պիւսպիւթիւն ետագայը սըլըրմըլ
իտիսիզ . . . սէն չայըն Թա տիպինէ կիթտիմ , իքի սու արասընտա եիւզտիմ ,
Թա քի նէֆէսիմ քէսիլմէյէ պաշլատը . . . հալտէ սուլըն եիւզինէ չըգտըմ վէ
արգամա պագտըմ . . . վաբօր ուզագտա գալմըլ իտի . . . զանըմա կէօրէ
Թէհլիքէնին պէօյլէք գըսմը կէշմիշ իտի . . . լաքին Թէքմիլ քէնտիմի էմին
պիր հալտէ կէօրմէյօր իտիմ . . . քէնտի քէնտիմէ շէօյլէ տիյօրտըմ . — Ժագ
Լամալէր ֆէնա ատամ տըր . . . պէլքի տէ ըրիթըմըն պօյունա գօշար վէ
Թէքրար սուլուն եիւզիւնէ չըզզպ չըգմատըղըմը էյիճէ անլամագ իսթէք , վէ
սըրթըմա պիր գուրչուն աթար . . . » կէօրիւնիշտէ ֆիքրինիզտէն պէօյլէ պիր
շէյ կէչիրմէյօր իմիշսինիզ . լաքին պիր տարպը մէսէլէ կէօրէ , շիւպճէ իթմէ-
յինճէ էմինիթ հասըլ օլմագ . . . Թէքրար սուլա տալտըմ վէ պիր գաչ սա-
նիյէ տահա իքի սու արասընտա գաշտըմ , պատէհու եինէ սուլուն եիւզիւնէ
չըգտըմ , Թէքրար տալտըմ , վէ պէօյլէճէ տէվամ իթտիմ . պիր տէ աքսի կի-
պի սուլուն եիւզիւնտէ ալագլարըմ պիր շիմայա Թագըլըպ քէնտիմի գուրթա-
րամայօր ըտըմ . . . Իւզէրիմէ իւշիւմէքիք վէ եօրկունըզ կէլմէքտէ իտի .

. . . բուպալարըմ ըլտանմըլ օլտուղընտան , հարէքեաթըմտա զօրուզ շէքմէք-
տէ իտիմ . . . չիզմէլէրիմ սու իլէ սօլարագ գուրչուն կիպի օլմուշ իտի . . .
էլհասըլ էճէլ իլէ օղրաշմագտա օլուպ սուլըն տիպինէ կիթմէք իւզրէ իքէն , պիր
տէ պիր գապթիլէ գօլու իմտատըմա եէթիլիպ պէնի գուրթարտը , վէ էն կիւզէլ
Թէգեինաթընտան պիրի օլտուղըմ ճէմիեթը պէշէրիեթ իչիւն պէնի սագլատը ,
. . . պունու քէնտիմի մէտճ իչիւն սէօյլէմէմ . . .

« Գարտանճըղըմ , իլթէ պաշըմա կէլէն գազանըն հիքեայէսի պունտան ի-
պարէթ օլուպ , սուի գաստ Թէճրիպէնիզին տէ նէթայիճի մատտիյէսի պու գա-
տար օլմուշ տըր . Թէճրիպէի մէզբիւրէնին էսասընա հայրէթ ու իսթիղրագ
իտէրիմ , լաքին ումուլիյէթիւնէ պէյէնմէմ , զիրա Թէրթիպիզ պիր շէյ իտի ,

վէ պունտա սիզ իշին մուվաֆֆազիյէթինի էն զիյատէ պահթ ու իգպպա պը-
րագմագտա իտինիզ , հալ պու քի պահթ ու իգպպա կիւվէնմէմէլի սիր . . .

«Շիմտի սիզ իշի պէնիմ գատար էյի պիլիբրսինիզ , վէ կէօրիւյօրսընըզ քի
սիզէ պիր զարագ սազլամամըլմ . . .

«Էկէր գապուլ խտրսէնիզ արթըզ իշ իւզէրինէ գօնուշալմ . . .

—Շէրաթիինի՞վ նէ տիր —սիւվալ իթտի ժագ Լամպէր գուրու պիր սէսլէ :

—Պու սիւվալա պէյէնիբիմ —տէտի սապըզ կէմի միշօսը— զիրա պունտան
անլայօրմ , քի ահվալը էյի ֆարգ իտիյօրսընըզ . . . ֆիլհազիգա շիմտիքի
շարթլարմ՝ պունտան պիր գաշ սաաթ էվվէլքի շարթլարմ կիպի օլամազլար :

Պու կիճէ պէն ուղլաշմագ իշիւն միւթէտիլ վէ միւլայիմ պիր թավր ու մուա-
մէլէտէ պուլունուեօր իտիմ . . . պիր մանկըրա , պիր բարշա էքմէնէ պիլէ
րազի օլուեօր իտիմ . . . Պունտան մատաա իլէրիտէ թէմամըլլա րահաթ օլմագ
վէ հիյի հաճէթատէ սիզէ գարըն գալգան վէ սիրէր մագամընտա գուլլանմագ
իշիւն րէհին վէ թէէմինաթ տա թալէպ իթմէեօր իտիմ . . . Պունտա րէք զիյատէ
եանըլեօր իմիլիմ . ինանընըզ , պիր տահա պու խաթայա տիւշլէյէճէլիմ . . .

—Սիզէ նէ՞ եարմագ լազըմ տըր —սիւվալ իթտի ժագ Լամպէր սապըր-
սըզլըղնտան վէ սըզընթլարընտան թիթրէյէրէք— նէ՞ իսթէրսինիզ . . . նէ՞
թալէպտէ պուլունուեօրսընըզ . . . սէօյլէյինիզ . . . սէօյլէյինիզ . . .

—Էվվէլա —տէտի Մօթիրօն— իքի միլեօն իսթէրիմ . . .

Ախալաթըն գարթանը սապըզը պունու իշիտինճէ շունտան շուրայա սըչրա-
յըպ քէքէլէյէրէք տէտի .

—Իքի միլեօն մը . . .

—Էվվէթ . . . թամ իքի միլեօն . . . նագտ վէ իթլպարտա օլան էսհամ
իլէ . . . մէսէլա էտի , ալթուն լուիճ , վէ պանգնօթ . . . Թիհնարէթէ տաիր
բօլիցա քեաղըսլարը վէրիբսէնիզ , գապուլ իթմէմ : — Էմիլիէթիմ եօզ , վէ
պունտան մատաա հէր կիւն ումուլմատըզ իֆլասլար վուգու պուլայօր . . .

—Իքի միլեօն —թէքրար իթտի ժագ Լամպէր իքինճի տէֆա ,— լաքին պու
պիր տէլիլիք տիր . . .

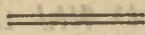
—Միւճատէլէ՞ մի իտէճէյիզ . . . պու խուսուս պէնի տիւշարթ իսթիզ-
րապ իտիյօր վէ պու սուրէթ պանա էրէյիճէ շօլըա կէօրիւնիւյօր . . .

—Թէքմիլ սէրվէթիմի . . . թէքմիլ սէրվէթիմի իսթէյօրսընըզ . . .

—Նալան սէօյլէմէյինիզ . . . Պէն սիզին նէ սէրվէթ սահիպի օլուուլունը-
զը սիզին գատար պիլիբիմ . սիզտէ տէօրթ միլեօն վար տըր . . . պու հիսապլա
սիզէ եիւզ պին լիրա իյրատ պրագըլլօրում , սիզ իսէ սէնէտէ պէշ ալթը պին լի-
րա խարճարսընըզ , զիրա սիզ սազիլ պիր թամաքեարսընըզ , գարթաննըղմ . . .
լաքին նէմէ լազըմ . . . Հուրրիյէթիինիզի սիզէ իքի միլեօնա սաթըլօրմ . . .
քիւրէք ճէզասընը թէրճիհ իտէ՞րմիսինիզ , սէօյլէյին . . . գօմիսէրխանէ պու-
րայա րէք եազըն տըր . . . օն տագիգատան թէվզիֆ օլունուրսընըզ . . .

Ժագ Լամպէր պաշընը էօնիւնէ աստը : —Քէնտուլի պիր հիւքմ թահթընտա
հրսս իտիյօր իտի . գէնճիբլէրէ պաղը պիր քէօլէ իտի , վէ Մօթիրօն անլուհէր
սէօզիւնէ իթաաթ իթտիբէպիլիբ իտի :

—Գարար վէրինիզ —տէտի տէլիգանը— շիմտի ճէվապ իսթէրիմ :

ԼԵ՛

ԳՕՄԻՍԷՐ

— Գապուլ խտերիմ — ճէփապ վերտի ժապ Լամպէր պօղունուգ պիր սէսլէ ք

— Գանա իքի միլեօն վէրէճէ՛ քմիսիւիգ :

— Էվվէթ :

— Նէ՞ գատար վազթտա պու մէպլաղը սայապիլիրսինիգ . . .

— Սէքիգ կիւնտէն . . .

— Բէք էյի , սէքիգ կիւն օլտուն . . . Պու կիւնտէն իթիպարէն տէ պիր հաֆթսայա գատար թէէտիյէ օլունմապ իւզրէ նիզամլը պիր սէնէտ վէրէճէքսի նիգ պանա . . .

— Էվվէթ , վէրէճէկիմ . . .

— Իշթէ պո՛ւ . պիրինճի նօգթա իւզէրինտէ ուզլաշտրգ կիթտի , թէպրիք իտէրիմ սիղի . . . Շիմտի իքիսնի նօգթա իւզէրինտէ սէօլէչէլիմ . . .

Գարթանը սապլըգ՝ պիր նաղարը էնտիյէ իլէ Մօփրօնա պագտըղընտան , տէլիգանլը տա կիւլիմսէմէքտէն քէնտինի ալտրբամատը վէ տէտի .

— Օ՛հ , ումուրընըղտա իթմէյինիգ , պէօլէ էվվէլտէն մէրագտա օլմայը նըղ . . . Պու իքիսնի նօգթա էօլլէ պիր շէյ տիր քի , սիզի քաւատան շըգար մահանագ վէ օ հալտէ սիղէ սալա պիր ֆիւթուր վէրմէեէճէք տիր . . .

— Էօլլէ իսէ ֆիքրինիղի սէօլլէյինիգ — մըրըլտանտը ժապ Լամպէր — վէ Ալլաւ հ վէ եա շէյթան աշգընա օլտուն , ֆիքրինիղի շաբուգ անյատընըղ . . .

-- Գարթանըղըմ , էվվէնմէք նիյէթինտէյիմ . . .

-- Էլինիղտէն քի՛մ թութույօր . . .

— Հիշ պիր շէյ . . . անճագ պիր քէրթէ վար . . . նէ գըղըն վէ նէ տէ բէտէրինին մուվաֆագաթընը իսթիհասլ իթմէմիշիմ տիր , վէ պու մուվաֆագաթը իսթիհասլ իթմէք իչիւն սիղէ կիւվէնիյօրըմ . . .

— Պէն պու ստամպարը թանը՛րմըլմ . . .

-- Բէք շօգ . . .

-- Ղարիպ շէ՛յ . . .

— Նի՛չիւն :

— Պէն բէք ազ ստամ թանըրըմ . . . պունլարըն իսմի՞ նէ տիր . . .

— Պապասընըն իսմի ժապ Լճի՛քը իլէ Աշէլ Պէրօթի արասընտա պիր շէյ տիր . . .

Գարթանը սապլըգ հայրէթնիւմա պիր հարէքէթտէ պուլունարագ , շէօլլէ քէքէլէտի .

— Նէ՞ , Կիւսի իլէ՞ մի էվվէնմէք իսթէյօրընըղ . . .

— Էվվէթ , նէ՞ վար քի . . . Սիզէ տամագ օլմաղը գաֆամա գօյտում . . . Իւք աղըղ պու ֆիքիր զարիպ կէօրիւնիւր , պիլիրիմ , յաքին պէն պու ֆիքիր տէն սալա շաշմայանաղըմ . . . Շու քիւչիւճէք թասապուրըմա նէ՞ տէրսինիգ . . .

— Տէրիմ քի պունուն գուվվէտէն ֆիլիլէ շըգմասը միւմքինիսիգ տիր . . .

— Միւմքիւնսի՞զ մի . . . ատամ սէնտէ . . .

— Թէ մամը լա միւմքիւնսիզ . . .

— Գունա է մի՞նսիսիւնիզ . . .

— Բէնտիմին վիւնուտընա նաորը է մին իսէմ . . .

— Անապա մուվաֆագաթ ընըզըը րէ՞տտ մի իտէճէ քսիւնիզ . . .

— Պէն րէտտ իթ մէյէճէյիմ . . .

— Էօյէ իսէ քի՞մ րէտտ իտէճէք . . .

— Լիւսի ասպա մուվաֆագաթ իթ մէյէճէք տիր . . .

— Տիմէք օ տիրպէր գըղճըղազ պանա նազարը հագարէ՞թլէ պագար . . .

— Պիլմէմ քի սիզէ նազարը հագարէ՞թլէ մի պագար , լսքին է մինիմ քի սիզի սէվմէզ . . .

— Նէմէ լազըմ - ճէվապ վէրտի Մօթիրօն քէմալը սէրպէսթի իլէ , աչգ ու ալագա իգտիվանդարընըն չօգ տէֆա նէթայիճի մէնհուսէսի օլուր . . . կիւնին պիրինտէ աթէչը աչգ սէօնէր , շէհվէթ ուչար շէյթանա կիտէր վէ ֆամիլիատա հէր շէյ թարումար օլուր վէսսէլամ . . . սիզ պանա թարաֆէյն ուլուր վէ ըիայէթ իւզէրինէ մուէսսէս օլան ազլ ու հիսապլը իգտիվանդար իւզէրինէ լազըրսը իտինիզ . . . պէն պէօյէ պիր թէէհհիւլ խայալլայօրըմ , . . . սահիհէն Մատմազէլ Վէրտիէ պանա սօուգ պագըյօր տիյօրսընըզ . . . տահա էյի եա՛ . . . պիր ազ սօնրա պէնի տահա չօգ սէվէճէք տիր . . .

— Պաչգա պիրինի սէվիյօր . . .

— Բիմի՞ . . . օ քէօթէպէք սանտըգքեարը՞ մը . . . ա՛ . . . էվվէթ . . .

. . . պիլիբիմ . . . պիլիբիմ . . . պէն պունա մէրագ իթմէմ , սիզ տէ մէրագ իթմէյինիզ . . . սիզ օ տէլիգանլըյա եօլ վէրինիզ վէ հէր շէյ օլուր պիլթէր . . . Մատմազէլ Լիւսի ըրգէհիլ պիր գըղ տըր . . . ըրգէհիլ տէ պիր դարը օլաճագ տըր . . .

— Պու գըղ ասլա սիզէ օլմայաճագ տըր . . .

— Զանըմտա եանըլըյօրսընըզ , գարթանըղըմ . . .

— Զանընըզ եանըլ տըր . . . պէն Լիւսիյի սիգտէն էյի թանըրըմ , վէ թապիաթընա պագարագ գավիէն էօյէ զանն իտէրիմ քի , մէրգումէ գըզ՝ Մ տը Վիլէրէ վէրտիկի սէօղինի կէրի սլմայաճագ տըր . . .

— Տիմէք օ քիւչիւճէք մէմուրա սահիհէն վատ օլունմո՞ւչ տըր . . .

— Էվվէթ . . .

— Էյ սիզ տէ պունա մուվաֆագաթ իթտինի՞զ մի . . .

— Պաչգա տիրլիւ նա՞սըլ եարարտըմ . . .

— Նէ՛ ազըլսըզըզ . . . ֆագաթ նէ՞ օլուր , պու ֆէնալըգ թէմիզլէնէպիւր պիր շէյ տիր . էվվէլ եարաճազընըզը օճը՝ եարաճազսընըզ , մատոֆէ պունտա տըր . . . վատը պօղուպ կէրի սլաճագսընըզ . . .

— Թէքրար սէօյէրիմ քի , միւմքիւնսիզ տիր վէ մուվաֆագաթ օլմայաճագըմ պունա . . .

— Զիւնքի իչի էյի թուլմայաճագսընըզ . . .

— Էյ , նէ՞ եարապիլիբիմ . . .

— Թապախածն վէ գանուներն սիզէ վէրտիկի հիւքիւմէթի իճրա խոհպելիր-
սինիզ . . . սիզ բէտէր վէ սահիպ կիպի սէօյլէյէպիլիրսինիզ . . . օ՛

— Լիւսոյի Մ. սը Վիլէր իլէ էվէնմէքտէն մէն իթմէյէ հագգըմ վարտըր,
լաքին անը՝ էլինի սիզէ վէրմէյէ մէնպուր իթմէյէ հագգըմ եօզ տըր . . .

— Է՛հ , պէն տէ սիզէ ճէպը իքդերինէ լազըրտը իթմէյորըմ . . . պուսու
պէն ֆիքրիմտէն պիլէ կէշիրմէյորըմ վէ սիզին տէ պուսա իհթիյաճընըզ օլմա-

յաճագ տըր . . . Մատմազէլ Վէրտիէ էյի թէրպիյէ կէօրմիւշ պիր գըղ սըր .
. . . գալպին պիլճիւմլէ խասաիլինէ մալիքէ վէ հէր ֆէտաքնարըզա միւզթէ-

տիրէտիր . . . պու գըզ պապասընը քիւրէք ճէզասընտան վէ պէլքի տէ սի-
յասթիկէտահտան գուրթարմագ իշիւն քէնտույի ֆէտա իթմէպի էլլէմ իտուկիինի

անլայընճա , քէնտի մուհապպէթ ու թէվէճճիւհաթընը , աչըզ սէօյլէյէլիմ ,
պիննէֆու քէնտույի ֆէտա իթմէյէ ասլա իպրազը թէրէտտիւտ իթմէյէճէքտիր . . .

— Է՛յ , նէ՞ —տէտի Ժազ Լամպեր քէքէլէյէրէք — իթթէրսինիզ քի օնա
սէօյլէյիմ . . .

— Պէն պիր շէյ իսթէմէմ —տէտի Մօժիրօն Ժազ Լամպերին սէօզլւնի քէ-
սէրէք — հիշ պիր շէյ իսթէմէմ . . . անճագ սիզէ կիւվէյի օլմագ արզուսընտա-

յըմ . . . պուսա մուվաֆֆազ օլմագ իշիւն սիզէ հէր նէ վասթիւ միւֆիտ
կէօրիւնիւր իտէ , օ վէսաիթին քեսաֆֆէսինի իսթիմալ իթմէյէ սիզի մուսթար վէ

սէրպէսթ պրազըրըմ . . . անճագ պուսա գաթի վէ սէրի պիր թասահհիւտ լա-
զըմ տըր . . . պու թասահհիւտտէ պուլուսմագ իսթէ՛րմիսինիզ . . .

— Նէյէ՞ եարար —տէտի գարթանը սապըզ մըրընտանարագ վէ պէօյիք
պիր մէյուսիյէթլէ — նէյէ՞ եարար վտա իթմէք օ շէյի քի պիր աստէմ օնու իճ-

րա իաէմէյէճէկինի էվվէլտէն պիլիր . . .
— Էօյլէ օլտուզը հալտէ սիզէ ֆէնա՛ . . . պէն սիզէ խաին տէմէտիմ .

. . . էվվէլճէ իապեր վէրտիմ . . . թէքրար իսթար իսէրիմ . . . սիզի զամ-
մազլայաճագըմ . . .

— Եարապիլիրսինիզ . . .
— Պիր քէրրէ իամինիզ վէրիլինճէ , արթըզ ասլիյէնին եարաճագընը քիմսէ

մէն իտէմէզ . . . օիւշիւնինիզ . . . թէմամըլա իշիւնիզ պիթէճէք տիր . . .
— Պիլիրիմ . . .

— Պուսու պիլտիկինիզ հալտէ տահա թէրէտտիլտ մի իտիյորսընըզ . . .
— Պու թէրէտտիւտ լազըմ տըր , զիրա հիշ պիր գուվվէի պէշէրիյէ՛ սիզին

թալէպ իթտիկինիզի Լիւսիտէն իսթիհասլ իտէմէյէճէք տիր . . .
Մօժիրօն օմուզլարընը սիլքէրէք տէտի .

— Տիմէք սիզ օ տէտիքլէրիմի տիլէնիյորսընըզ . . . սազընընըզ հա՛ . . .
պու էվին էշիինտէն այազըմը պիր քէրրէ տիլարը չըգարընճա , արթըզ պիր

տահա կէրի տէօնմէյէճէյիմ . . .
Ժազ Լամպեր պաշընը կէօյիւ իւզէրինէ սօղրու էյտի վէ սիւքիւթ իթտի .

— Պէօյլէ՞ մի իսթէյորսընըզ —թէքրար իթտի Մօժիրօն— . . . բէք էյի , գար-
թան , Ալլահա ըմարլատըզ . . . բօլիա գօմիսէրինին նէգտինէ կիտիյորըմ . . .

Պու արա արապա գարուսը թարաֆընտան պիր այագ սէսի իշիտիլպ ,

գարթանը սապրզ պաշընը գաւորըսը վէ մաքինավարի օլ թարաֆա պագարագ շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Սթգին՝ անըն հանընա կիթմկնիզէ հաճէթ գալմատը . . . իշթէ կէլտի .

. . . սիջ՝ դաթէն էվվէլտէն իհթիյաթըլ տավրանմըլ օլմալըսընըզ . . .

Մօթիրօն տախի օլ թարաֆա պագաթըղընտա շիտտէթլէ թիթրէյիպ , սաբ սարը քէսիլտի :

Աթալանըն գարթանը սապրզը սահիհ տէմիշ իտի :

Տիւհագիգա բօլիս գօմիսէրի՝ եօգարտան աշղա սիյահլար կիյինմ չ պիր ատէմ իլէ պէրապէր ֆապրիգանըն ալլուսընտան կէշմէքտէ վէ իքի գապթիյէ նէֆէրի տէ բըլթըմըն իւզէրինէ աշըլան գարունըն իքի թարաֆընտա պիլա հարէքէթ տուրմագտա իտիլէր :

— Գօմիսէ՛ր . . . գօմիսէ՛ր — մըրըլտանտըլար պիր ազ էօթէտէ թօրլանմըլ օլան իշնիլէր . . .

Օ վագթա գատար պսյըլմա տէրէճէսինէ կէլմիշ օլան Ղիւսի՝ թէհլիքէնին շիւպհէսիզլիկինէ գանի օլունճա , իւզէրինէ պիր նէվի էլէքթրիգ կէլտի . . . Գուվվէթինի պուլտու , շիտտէթլէ Ժագ Լամպէրէ եազլաշըլ , անըն էլինի թութուս վէ զըրըզ պիր սէյլէ շէօյլէ քէքէլէտի .

— Պագաճըղըմ . . . պագաճըղըմ . . . պու նէ՞ տիմէք իսթէյօր . . .

— Պունըն մանասը շու տըր քի պէնիմ իշիմ պիթտի — ճէվապ վէրտի գարթանը սապրզ :

— Պագաճըղըմ . . . Ալլահ աշղընա օլտուն . . . ճէսարէթտէն տիւշմէյինիգ . . .

— Ա՛հ , մէրագ իթմէյինիգ . . . քէնտիմի էօլտիւրմէք իշիւն տայմա ճէսարէթիմ օլանագ տըր . . .

Կէնճ զըղըն տուտագլարընտան պօղունըզ պիր ֆիրան ու ֆէրեատ չըզըպ , եէրէ տիւշմէք իշիւն Ժագ Լամպէրին գօլունա սարըլմաղա մէճպուր օլտու :

Պու սըրատա Մօթիրօնըն նէ հալտէ պուլունտըղընա քիմսէ մէրագ իթմէմէքտէ իտի . էկէր մէրագ իտիլիպ պագըլսա իտի , մէրգունըն էիւզինին մօսմօր քէսիլմէսինտէն վէ կէօզլէրինին ալլագ պուլլագ պագըլարընտան գալպինտէ հիշ օլմագաա շիւպհէլի պիր հէյէճան վէ էնտիշէ պուլունտըղը անլաշըլըր իտի :

— Բօլիս գօմիսէրինին պուրատա նէ՞ իշի վար տըր — սիւվալ իտիյօր իտի քէնտի քէնտինէ պէօլիւք պիր ըզտըրապը տէրուն իլէ — քիմի՞ իշիւն կէլլօր . . .

Մէրգում հաքիմ իլէ սիյահլար կիյինմիշ օլան ատէմ՝ պալատէ զիքր օլունան էշխաստան պիր՝ ազ ուզագ պուլունմագտա իտիլէր :

Ժագ Լամպէր՝ մէյուսիյէթինտէն նաշի վար գուվվէթինի թօրլայըպ շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Ատի պիր ճինայէթքեար կիպի ալչագճասընա թէլլէ՞ֆ մի օլանագըմ . . . պու պանա լայըգ պիր հալ տէյիլ տիր . . .

Ժագ Լամպէր՝ գալպինտէ օլան ըզտըրապաթը աշղա վէրմէմէք իշիւն չէհրէսինին հարէքեաթընը կիզլէմէկէ շալըտը , վէ եէնի կէլլէն ատէմէ սօղրու պիր գաշ ատըմ ալրագ անը սէլամլատըգտան սօնրա տէտի օնա .

— Խօջ կէտրինիզ , գօմիսէր էֆէնտի . . . պէօյէ մէմուլին զայրը օլարագ
Թէչրիֆինիզին սէպէպինի աճապա անլայասիլի՞րմիլիմ . . .

— Միւսիւ Վէրտիէ —ճէվապ վերտի հաքիմը մուճալլէյհ՝ մահալլէնին էն
զէնկին թիւճճարանընտան պիրինէ քէնտինիէ լազըմ կէօրիկէն հիւրմէթ ու
րիայէթլէ— . . . պու զիյարէթիմ սիզի իչիւն տէյլլ տիր . . . պունա թէէս
սիւֆ իթմէքիլիմ իչիւն պանա միւսաատէ իտինիզ . . .

Ժագ Լամպէր պու ճէվապըն իւզէթինէ նէֆէս այլպ շու սիւվալը ֆիրատ
իթտի .

— Էօյլէ իսէ քիմի՞ իչիւն տըր . . .

— Պու էֆէնտի իչիւն . . .

Հաքիմ պու իւշ քէլիմէյի թէլաֆֆուզ իթտիկի սըրատա Մօթիրօնը կէօս-
թէրմէքատէ իտի :

Նասըլ քի մալիւմիմիզ տիր , Մօթիրօն էօլիւ կիպի սօլկուն իտի , լաքին
սէպաթ իւզրէ պուլունարագ շէօյլէ պաղըրտը .

— Պէնիմ իչիւն մի . . . չօզ զարիպ շէյ , էֆէնտի . . . սիզէ խօջ կէօ-
րիւնմէք իչիւն նէ խըտմէթ իտէպիլիրիմ . . .

— Շիմտի սիզէ պիր գաշ շէյ սիւվալ իտէճէյիմ, անլէրէ ճէվապ վէրէսինիզ :

— Բէք ալա , պաշ իւսթիւնէ , լաքին էվվէլա միւսաատէ իտէ՞րմիսինիզ
սօրայըմ , նա՞սըլ օլուպ տա կէլիպ պէնի պուրատա արայօրսընըզ . . .

— Պու բէք գօլայ պիր շէյ տիր . . . Ամթէրտամ սօգաղընտա իզամէթ
իթտիկինիզ զօնագտան կէլիցօրըմ . . .

— Էօյլէ՞ մի . . .

— Պու կիւն վէ հաթթա միւմքին օլուրսա սապահ էրքէն սիզինլէ կէօ-
րիւշմէք արզուի շէտիտինտէ պուլունսըղըմ հասէպիլլէ —տէվամ իթտի հաքիմ-
ատամլարընըզըն պիրինտէն նէ վազթ ավտէթ իտէպիլիւր օլտուղընըզ հազզըն-
տա մալիւմաթ թալէպ իթտիմ . . . օ խըտմէթ քետը՝ պու պապտէ պիր շէյ
սէօյլէյէմէյէճէկինի , վէ լաքին սիզի Պիլի բըխթըմընտա Մ. Վէրտիէնին ֆապրի-
գասընա կէօթիւրմէք իչիւն արապահընըզա էմր վէրտիկինիզի իչիթտիկինի ճէվա-
պէն պանա պէյան իթտի . . . Խլթէ , էֆէնտի , պու էվէ նասըլ կէտրիկիմի
շիմտի անլատընըզ եա՞ . . .

— Էվվէթ , էֆէնտիմ , թէմամըլլա անլատըմ —ճէվապ վէրտի տէլիգանըլ :
Գօմիսէր սէօզիւնէ տէվամ իտուպ տէտի .

— Շիմտի քի մէչրու մէրագընըզը մէմուլն իթտիմ , արթըզ իյրատ իտէճէ-
յիմ սիւվալլէրէ ճէվապ վէրմէյէ թէնէզզիւլ իթմէնիզի բէճա իտէրիմ . . .

Մօթիրօն քէնտու քէնտույի թէմամըլլա էմին պիր հալտէ հրսս իթմէյէ
պաշլատը : Ջիրա էյի պիլիւր իտի քի , հաքիմ՝ քէնտիսինէ նէ տիւրիւ մուամէ-
լէտէ պուլունմագտա իտի իսէ , պիր մագնուն հազգընտա տա օ տիւրիւ մու-
ամէլէտէ պուլունմայաճագտը . . . օ հալտէ գօրգանագ հիշ պիր շէյի հօզ իտի :

Էնտիլէ տէֆ օլմուշ օլուպ , անճագ բոլիս գօմիսէրինին քէնտիսինէ նէ
շէյլէր սիւվալ իտէճէկինի պիլմէք իչիւն բէք զիյատէ սապարըզլիգտա պու
լունմագտա վէ պիհուտէ եէրէ զիհինի եօրուպ տուրմագտա իտի . . . զի-

բա հիշ պիր շէյ քէշֆ ու իսթիխրաճ իտէմէմէքտէ իտի՛ :

— Էֆէնտի —տէտի պաշընը էյէրէք— նէ վազթ իսթէրսէնիզ սիւվալէ պաշ—
լայընըզ . . . հազըր վէ միւհէյեահըմ . . .

— Գօմիսէր էֆէնտի —սիւվալ իթտի Ժադ Լամպէր— գըզըմլա պէն շէքի—
Լիպ կիտէլի՞մ մի :

— Խա՛յր , խա՛յր , Միւսիւ Վէրտիէ —ճէվապ վէրտի հաքիմ— Մ . Մօթիրօն
իլէ պէնիմ արամըզտա ճէրէյան իտէճէք լաֆլարը քիմ իսթէրսէ տիյնէյէպիլիր . . .

ԼԸ .

ԻԹՂԱՄ

Ժադ Լամպէրին սիւվալինէ իշպու ճէվապ վէրիւլիւր վէրիւմէզ իսթիւթադ
տա պաշլատը :

— Միւսիւ Մօթիրօն —սիւվալ իթտի գօմիսէր— կէչէն ագշամ պիր սուի
գաստ ճինայէթիւնէ՞ մի միւպթէլա օլտուենըզ . . .

— Էվվէթ , էֆէնտիմ —ճէվապ վէրտի տէլիգանը :

— Սաաթ գա՞շ իտի . . .

— Եարը կէճէ բատտէլէրիւտէ . . .

— Ճինայէթ քեարըն պիրի՞ մի սիգի Սէն շայընա եուվարլատը . . .

— Էվվէթ , էֆէնտիմ . . .

— Հա՞նկը մահալտէ . . .

— Շու պուլուենտըղըմըզ եէրին հէման իւթ եանընտա . . .

— Իշպու մուամէյէի մէնհուսէնին քէպէպի խըրսըզըզ մը իտի :

— Խա՛յր , էֆէնտիմ , զիրա պէնտէն հիշ պիր շէյ դասպ օլտուենամըշ տըր :

— Էօյլէ իսէ գաթիլին ատավէթ ու ինթիգամը՞ մը վար իմիշ . . .

— Պէլքի տէ . . .

— Էյի պիր եիւզիճի՞ միսինիզ . . .

— Էվվէթ , էֆէնտիմ . . .

— Ճինայէթին իճրասընտան սօնրա պիր քիլօմէթրօլըզ մէ աֆէյէ գաստար
եիւզէրէք կիթտիւնի՞զ մի . . .

— Իհթիմալ տըր —տէտի Մօթիրօն կիւլիւմսէյէրէք— լտիլ թարիֆէ հա—
ճէթ տէյիլ տիր քի , պէօլլէ պիր հալտէ նէ գաստար մէքաֆէ լաթ իթտիկիմի
թէմամը թէմամընա թային ու ֆարգ իտէմէզտիմ . . .

— Ա՛հ , էվվէթ , էօյլէ տիր . . . զաթէն պու թէֆէրրուաթըն տա բէք
պէօյիւք պիր էհէմիյէթի հօգտըր . . . լաքին օ գաստար ուզուն միւտտէթ
եիւզէճէք եէրտէ նի՛շիւն իմտատ պաղըրմատընըզ . . .

— Պուենուն ասըլ սէպէպի շու իտի քի , ֆէրեատ ու ֆիղանլարըմլա գա—
թիլիմին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմէքտէն վէ իշինի թէքմիլ իթմէսինի
խաթընա պրագմագտան գօրգուօր իտիմ . . .

— Գու իհթիյաթ քեարըղը անլար վէ պէյէնիրիմ . . . մամաֆիհի պանագօ

լարընը պիր չիմայա թագըլարագ բէք սէֆիլ պիր թարգտա զայ ու թէլէֆ օւ
լանաղընը սրբատա զալիպա օրատան պիր զապթիյէ գօլը Վէչէրէք սիղէ իմ
տա՞տ մը իթմիշ . . .

— Էվվէթ , էֆէնտիմ . . . սիղէ թէէյիտ իտէրիմ քի պէնի գուրթարան
լյիտ ատէմէր թամ վազթիւնտէ եէթիլմէքտէ իտիլէր . . . Էկէր պիր տապի
գա տահա կէշաէ իտի , էօլէճէքտիմ . . .

Բօլիս գօմիսէրի՝ ֆօպրիգայ կիրէլի քէնտի եանընտա պուլունան սիյակ
րուպալը ատէմի կէօսթէրէրէք սիւվալ իթտի .

— Էֆէնտիլի թանը՛րմըսընը . . .

Մօթիրօն սիյակ րուպալը ատամն պապարագ ճէվապ վերտի .

— Խայր , հիշ թանըմայօրըմ . . .

— Պու էֆէնտի զապթիմ միւֆէթթիլի տիր — տէվամ իթտի գօմիսէր . —
տուտան չըգպրըսըղընը վազթ գապթիյէ գօլու իլէ պիրլէքտէ պուլընուպ ,
Ամսթէրտամ սօգաղընտա իգամէթ կեահընըզա գատար սիղէ րէֆագաթ իտէն
պու գաթ տըր . . .

— Ա՛հ , շիմտի խաթրըմա կէլիօր — ճէվապ վէրտի Մօթիրօն — զիհնիմին մու
վագգաթ ունութ կանըլը շայանը իթիգար տըր . . . կէճէ բէք գարանըգ իտի
վէ ազըմ պալըմտա եօգ իտի . . .

— Էվվէթ . . . էվվէթ . . . բէք ալա անլայօրըմ . . . անճագ նիյէթիմ
բէք միւհիմ պիր իշ մէյտանա չըգարմագ տըր . . . գուրթուլարըղընըտան պիր
ազ սօնրա միւֆէթթիլ էֆէնտիին հուղուրընտա տէմիլսիիզ քի գաթիլիիզի
թանըրսընը . . .

— Էվվէթ սէօլէտիմ , վէ սահիհ իտի . . .

— Միւֆէթթիլ էֆէնտի պու սէֆիլ ատէմին իսմիի սեօլէմէնիզ իշիւն
սիգի սըգըտըրսըղընտա , ճէվապ վէրմիլիիզ քի իլէրուտէ անը պիլտիբէճէք
սիիիզ . . .

— Պու տա սահիհ տիր . . .

— Հազգ ու ատալէթ եէրիի պուլմալը տըր . պունու նիլուն , էֆէնտի ,
կէլտիմ քի պու վատը պիլա թէէլիսիւր ինրա իթմէնիզի թէքլիֆ իտէլիմ . . .

Մօթիրօն ժագ Լամպէրէ եագլալըպ ոչալըագ սէպէ վէ բէք շարուգ սու
րէթտէ տէտի .

— Շարթլարըմը , պիլիւմէ շարթլարըմը գապուլ իտէճէ՞քմիսիիզ . . .
շարուգ ճէվապ վէրէճէ՞քմիսիիզ . . . պիր սանիյէ պիլէ կէչպիքտէ , վազթ
կէշմիշ օլանագ տըր . . .

— Գապուլ իտէրիմ — տէտի գարթանը սապըզ քէքէլէլիպ թիթրէյրէք : —
Գուրթարընը պէնի . . .

— Իքի միլեօն իլէ Արուիլի , հէ՞ մի . . .

— Էվվէթ . . .

— Վատընըզ վա՞տ մը մըր . . .

— Եէմին իտէրիմ . . . լաքին գուրթարընը պէնի . . .

— Մէրագ իթմէլիիզ . . . հէր շէյէ պէ՞ր ճէվապ վէրիւմ . . .

Մերիան վուզու պուլան պու միւքեայէմէտէն սօնրա , մերզում տէրիգանօ
ը՝ գօմիսէրի տօղրու կէքիպ ճեվապ վէրտի .

—Էֆէնտի , իսթէրսինիզ քի , գաթիլի սիզէ զամմազլայը՝մ մը . . .

—Էլզէ՛մ տիր . . .

Մօթիրօն զանն իտէրսին պիր տազիգա տիւշիւնտիքտէն սօնղրա թէքրար
իթտի .

—Էլզէ՛մ մի . . .

—Էվվէթ , էֆէնտիմ . . .

—Նի՛շիւն . . .

—Նիշիւն քի , հէյէթը իճթիմայիյէ՝ պէօյլէ պիր ճինայէթին գարչընտա
թէրքը սիւահ իտէմէզ , վէ գանուներն տա հիւքմ ու թէէսիրի քէսր իտիլէմէզ . . .

—Հիշ օլմազտա պու վադաատա պէնիմ էֆքեարըմ պէօյլէ տէլիպիր . . .

—Նասըլ . . .

—Պազէն աֆվ ու միւսատէնին թէէտիպը շէտիտտէն պա նէթայիճը հա-
սէնէսի օլուր . . . պու կիճէ հայաթըմա գաստ իտէն ատէմ՝ պիր հիտտէթ ,

պիր սայքզլամա իլէ պլօյլէ շարբըզ պիր թարիգտէ պուլունմուշ օլապիլիբ . . .

սիգէ շու լագըրտըլարը սէօյլէտիկիմ սըրատա պիլէ պէլքի քէնտի ճինայէթ-

քեարըլը իւզէրինէ աճը աճը բէշիման օլմազտա տըր . . . ինթիգամ այըճը

գանուշլար օնա հիշ ինսաֆ իթմէյէճէքլէրի ճիհէթլէ , օ ատամը եէտը ատա-

լէթէ թէպիմ իթմէք ճանըմ իսթէմէյօր : . . . պէն աֆվ իթմէք իսթէրիմ . . .

պէն ունութմազ իսթէրիմ . . . անըն իսմինի վէրմէյէճէլիմ . . .

Պու իֆատէնին իւզէրինէ իշիլէր միյանընտա պիր իսթիղրապ մըրըլթըսը

իշտիլտիկինտէն , բօլիս գօմիսէրինին պիր հարէքէթի մէզբուր մըրըլթըսը մէն

իթտի :

—Սիզ շօգ ալիճէնապալընըզ , էֆէնտի —ճէվապ վէրտի հաքիմ— վէ պէն

սիգին պու հըսսիյաթը նէհիպանէնիդի թէպրիք իտէրիմ , լաքին հըսսիյաթը

մէզբուրէ թէհիլքէլի տիր , զիրա պիր գապահաթըլը թէէտիպ օլունմայըննա ,

թէքրար իճրաի ճիւրմ ու գապահաթ իթտիլի հէման տայմա կէօրիւմիչտիր . . .

—Միւսատէնիղլէ իւմիտ իտէրիմ քի , պու տէֆա էօյլէ օլմայաճազ տըր

. . . զանըր աճիզանէմէ կէօրէ , ճինայէթքեար՝ բէշիման օլուպ քէնտի քէն-

տիյէ կիւնահընը իսթիղֆար իտէճէք վէ միւսթազպէլտէ շայանը թահսին պիր

հալ ու թավրտա պուլուննաճազ տըր . . .

—Պէն պու մէհնուս իւմիտտէ պուլուննամամ . . . սիգին իչպու գասաֆը-

նըզա միւլթէրէք օլամամ . . . պունտան մատա պունուն պիհուտէ օլտուղը-

նը սիգէ պէյան իտէրիմ . . . ճինայէթքեարըն քիմ օլտուղը մալլւմ օլմուշտըր . . .

—Մուհալ տըր —պաղըրտը Մօթիրօն :

Ժագ Լամպէր վիւճուտընտա պիր ճան շէքիլմէ թիթրէյիշի հըսս իթտիկի

կիթիշ Լիւսի տաիի պիւթիւն ազաաըլա թիթրէմէքտէ իտի :

—Էվվէթ —թէքրար իթտի Մօթիրօն— մուհալ տըր , զիրա ճինայէթի քիմ-

սէ կէօրմէմիշ տիր վէ պէն տէ քիմսէյի շաղըրմատըմ . . .

—Էֆէնտի —ճէվապ վէրտի գօմիսէր— սիզ բէք միւհիմ վէ բէք տօղրու

պիր տարպը մէսէլ եախօտ պիր գախտէյի ունուտըյօրսընըզ . հէր հանկը մու-
հաքէմէտէ մէյտանա շըզմամըզ օյան պիր հինայէթքեարը պուլմագ իսթէնիլը
իսէ , մէզքիլը տարպը մէսէլէ իսթինատ օյունմալը տըր . . . պու տարպը մէ-
սէլ շու տըր . — «Ճինայէթ քիմէ եարար իսէ անը արայընըզ »)

—էյ սօնրա՞ . . .

—Իչթէ պէն տէ պունա իսթինատէն արատըմ վէ պիր թագըմ մախա-
մաթ թօրլատըմ քի պէննէ պու մախլամաթ ատէթա հագրիգաթ տըր . . .

Մօթիրօն տէրին պիր իսթիղրապլա մուխաթըպընըն երւզիւնէ պագտը :-
Պէօյլէ պաշլանմըզ օյան պիր նութգըն նէթիճէսի նէ օլապիլէճէկինի Փարգ ու
իսթիխրան իտէմէմէքտէ իտի :

Բօլխ գօմիսէրի սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք տէտի .

—Պուրայա եագըն թէհլիքէլի պիր ատամ պուլուռուպ , պուռուն շիտտէթ
ու հիտտէթի մախլմը ամմէ տիր . . . պու ատամըն էլլէրի տէֆաթլա զան ի-
լէ լէ քէլէնմիշ վէ պիր պիրի արտը սըրա իքի տէֆա մահքիւմ օլմուշ , վէ պէ-
մաք զապըթա՞ ուզուն մուտտէթ անը կէօզէթլէմիշ տիր . . .

Իշհլէր պու շագըրտըլարը իշխիպ հէփսի պիրտէն Բիէր Լանտրիյէ տօղ-
րու տէօնտիլէր :- Պու մէնզարէնին իպթիտա սընտան պէրու իշհի պաշը շէտիտ
պիր իսպէճանտա պուլուռուպ , լաքին մատտէ քէնտի իւզէրինէ օլապիլէճէկի-
նի հէնուզ անլամամագտա իտի :

—Տիւն սապահ , Միւսի Մօթիրօն —տէվամ իթտի հաքիմ— օտամա կէ-
լիպ պէնի պուլտընըզ , բէք աղըր վազալար խապէր վէրտինիզ վէ պու ա-
տամ ալէյհինտէ շէքվա իթտինիզ : Պու ատամ՞ սէպէպի անլաշըլմագ վէ էօզր
գապուլ իթմէզ պիր ատավէթլէ իքի տէֆա ալէնէն սիզն հագարէթ իթմիշ ,
սիզի տէօյմէյէ պիլէ գալըքմըզ , հէլէ քի սիզին թէէսիլ վէ սոււզ գանլըրը-
նըզ սայէսինտէ պիր շէ ; եարամամըզ , լաքին սիւզը ինթիպամ թէհտիտինտէ
պուլուռումուշ վէ երւքտէք սէսլէ վէ պիր շօգ ատամ էօնիւնտէ քիւֆուրլէր իթ-
միշ տիր . . .

Բօլխ գօմիսէրի՞ սօլուզ սլմագ իշիւն պիր ազ շագըրտընը քէստի . . .

Մէնհուս պիր ըըզ իշհի պաշընըն զիհինտէն կէյմէյէ պաշլամագտա իտի-
Պագըըլա պիր նէվի էթրաֆընտաքի իշհիլէրէ եպվարտը , վէ պօղուռուզ պիր
սէսլէ քէքէլէյէրէք տէտի .

—նէ՞ տիյօր . . . եա Բապպիմ՞ . . . նէ՞ տիյօր . . .

Հալ պու քի քէնտի պագըըընա քիմսէ նազարը խայրխահի իլէ պագմա-
յըպ , քիմսէ նէվապ վէրմէտի :

Լիւսի Ալէրտիլ՞ սուս բուս վէ նէֆէսի քէսլէրէք , զանն իտէրսին պիր-
բույատա կիպի տիյնէմէքտէ իտի :

—Տիւն ազամ —տէվամ իթտի բօլխ գօմիսէրի— տուզազլարըն էն ալչա-
զընա գուրպան կիթմէքտէ իտինիզ . . . սէֆիլ ատէմին պիրի սիզի տալիպա-
բըն իշինէ եուվարլամըզ , վէ սիզին պէյանընըզ կէօրէ պու հինայէթին սէպէպի
Խըրսըլըզ տէյիլ իմիշ . . .

«Էօյլէ իսէ պունա սէպէպ նէ՞ իտի . . . շիւպհէ եօգտըր քի , ատավէթ
ու ինթիգամ իտի . . .

«Իմտի եալընըզ պիր ատամըն սիգտէն ախըը ինթիգամ իթմէքտէ մէն-
ֆաաթը վար իտի . . .

«Պիր դապթիյէ գօլը՝ ճինայէթին իճրա օլունաճաղը սաաթտան պիր գաչ
տագիգաէվէլ, պու ատամըն պիր թիւֆէնքլէ միւմէլլահ վէ շիւպհէլի պիր
թավրտա օլտուղու հալտէ, բլթթմըն իւղէրինտէ պուլունաղընը կէօրմիւշտիր:

«Պու ատամ Բիէր Լանտրի իտի . . . սապըգալը Բիէր Լանտրի, զաթէն
պիրինճի պիր գաթլ իլէ գապահաթլը օլան օ ատամ քի, քէնտի տէհչէթլի ին-
թիգամ եէմինինի իճրա իթմէք իչիւն իքինճի պիր գաթլ իճրասընա տա ֆըր-
սաթ գօլլամագտա իտի :

«Արթըգ անըն իսմինի պիգտէն կիղլէմէկէ պիհուտէ սավաղըյօրսընըգ . . .
սիւքիւթինիղլէ անը պիհուտէ հըմայէ իտիյօրսընըգ . . . մուսվէնէթինիղ օլ-
մագաղըն վէ միւրատընըգըն մուղայիրինտէ օլարագ զիֆիր գարանըգ իչինտէ
ըըգ կէօրիւնիյօր . . . հէր շէյ գաթիլին քիմ օլտուղընը աչըգ աչըգ կէօթէ-
րիյօր, վէ հէյէթը ատլիյէ անը բէնչէի ատալէթինէ կէչիրէրէք վաղլիֆէսիի իճ-
րա իթմէքտէ իպրագը թէրէտտիւտ էլլէմէյէճէք տիր . . . »

Պիր գաչ սանիյէտէն պէրու իչճի պաղընըն աղը պաղընտան պիւսպիւթիւն
կիթմիշ իտի . . . էլլէրիյլէ կէօյսիւնի բարալամագտա վէ աղընը նիմ աչա-
րագ անլաղըմագ լագըրտըլար սէօյլէմէքտէ իտի . . .

Պիր տէ պիրտէն պիրէ գօմիսէրին եանընա գատար սըլրատըղընտան, գօ-
միսէր պու տէհչէթլի հալի կէօրիւնճէ կէրի կէրի կիթտի :

—Պէնի՞ —պաղըրտը Բիէր Լանտրի պօղունուգ պիր սէսլէ—պէնի՞ մի իթ-
համ իտիյօրլար . . . ա՛հ, եա Բապպիմ . . . լաքին մուհալ տըր պու . . .
սէօյլէյինիղ քի գուլաղըմ եանըլ իշիթմիշ տիր . . . սէօյլէյինիղ քի անլամա-
մըլըմ տըր . . . սէօյլէյինիղ քի պէն տէյիլիմ . . . լաքին տէմէյինիղ քի պէն
գաթիլիլիմ . . .

—Պիսուչ տըր —տէտի Լիւսի քէքէլէյէրէք, վէ տէհչէթլինտէն նաչի գուվ-
վէթինի պուլտուղընտա՞ն, իթթիյար իչճիյէ տօղրու գօյմագ իսթէյէրէք:—Եէմին
իտէրիմ սիգէ քի պու ատամ պիսուչ տըր . . .

Ժագ Լամպէր մէրգուճէյի շիտտէթլէ տուրտուրթալ վէ գըրաճագ տէրէ-
ճէտէ էլինի թութարագ տէհչէթլի պիր թարղը ամիրանէ էլլէ վէ աչագ պիր
սէսլէ «սուս օլ» տէտի . . .

Բօլիս գօմիսէրի իսէ օ արա պիր իչարէթ իթմիշ օլմաղլա, ֆապրիգա գա-
բուսընըն իքի եանընտա գարագօլ պէքլէյէն իքի զապթիյէլէր տէրհալ եագ-
լաղլպ, Բիէր Լանտրիինն սաղ վէ սօլ թարաֆլարընտա տուրտուլար . Բիէր
Լանտրի պունու կէօրիւնճէ տահա զիյատէ հիատէթլէնիպ եուճրուղարընը սըգ-
մագտա վէ «եա՛ Բապպիմ . . . եա՛ Բապպիմ . . . եա՛ Բապպիմ» տիմէք-
տէ իտի :

—Միւսի Մօթիրօն —տէվամ իթտի հաքիմ— շիմտի կէօրէճէքօնիղ, սիղին
աղըլսըգճա ալիճէնապըղընըգըն մագսէտի պունտան սօնրա անլաղըմայաճագ
տըր . . . իշ պու գատար այան աչիքեար կէօրիւնմէքտէ իքէն, հէնուգ պու
ատամըն գապահաթլըլընըն ինքեար իտէճէ՞քմիսինիղ . . . ճէվապ վէրմէգտէն

էվզէլ տիւշիւնինիզ, զիրա սիգէ խապէր վէրրիմ քի հէյէթը ատլիյէ պու սիւքիւթինիզին սէպէպինի սիգտէն սորանագ տըր . . .

Սապըգ միջօ ճլաթօլէ՝ պիր ժազ Լամպէրէ պիր իշնի պաշըյա պագարագ, պու պագըշը իլէ մէրհամէթ ու մահզունիյէթինի պէլլի իթտի վէ շէօլէ մըրըւ տանսը .

—Մատամ քի էվզէլտէն քէնտինիզնէ պու գատար գանաաթ բէյտա իթմիլսինիզ տիր, գօմիսէր էֆէնտի, նի՞շիւն պէնիմ շահատէթիմէ պու գատար էհէմմիյէթ վէրիյօրսընը . . .

—Պու գանաաթ գալի պիր սահիհլիք օլուուն, վէ հէյէթը ատլիյէ տէ իշի էյիճէ սիգտէն անլայարագ թարիզը հագիգաթտա սիւրաթը թամմէ իլէ եիւրիւյէ պիլսին իշիւն . . . Իմտի թէրէտտիւտ իթմէյինիզ, էֆէնտի . . . պու պիր մագիյիթ տիր քի իյֆա իտէճէքսինիզ . . . վիճտանընը սէօլէմէնիզի էմր իտիյօր . . .

—Ալլահ գալպիմի պիլիլի եա՝—մըրըլտանտը Մօթիբօն—պէն սիւքիւթ իթմէք իթէրտիմ . . . սէպէպի անլաշըմազ պիր ատալթէթտէն տօլայը պանա ֆէնալըգ իտէն պէտպախթըն պիրինի ինթիգամը գալանիյնէ թէսլիմ իթմէք ճանըմ իսթէմէյօրսը . . . լաքին սիզ վիճտանըմ մուսիրրանէ տալթէթ օգույօրսընը . . . վէ պունտան մնատա, նասըլ քի սիզ տէ տէյօրսընը, հագիգաթը հալին գարշընտա պէնիմ ինատ իթմէմ նէյէ եարար . . . էվզէթ, էֆէնտի, սէօլէյէճէկիմ . . . պու կիճէ պէնի գաթլ իթմէք իսթէյէն ատէմին եիւզիւնիւ կէօրտիւմ . . . վէ գալիէն գաննըմ կէօրէ, պու ատամ Բիէր Լանսի իտի . . .

Իշնի պաշը տիզ շէօքտիւ վէ իքի էլլէրինի պիր պիրինէ պիրլէշտիրիպ սէմայէ տօղրու գալտըրարագ պիր սէտտի ուլալվիյէթլէ («աման եա Բապպիմ») պաղըրտըգտան սօնրա, Մօթիբօնա տօղրու տէօնիւպ տէտի .

—Նասըլ քի պէն պէնի էօլտիւրէնէ պու եպանը աֆվ իտիյօրմ, սիգ տէ պէնիմ միւտտէթը հայաթըմտաքի գուսուրլարըմը աֆվ իտինիզ . . .

Վիւտի՝ ժազ Լամպէրին գօլունա սարըլտը, տուտաղլարընը անըն գուլաղընն եազլաշտրտը վէ աթէշ կիպի հարսրէթլի նէֆէսիյլէ անըն գուլաղընը գըզտըրարագ տէտի .

—Պապանըղըմ . . . պապանըղըմ . . . իշիթտինիզ մի . . .

—Սուս օ՛լտտէտի գարթանը սապըգ էմր իտէրճէսինէ .—սուս օլ տիյօրմ . . .

—Պապանըղըմ—թէքրար իթտի գըզ—սիզ էյի պիլիրսինիզ քի գապահաթըլ տէյիլ տիր . . . պրագանա՞գմընը քի պէօլէ իթհամ օլունսուն . . .

--է՛հ, պիշարէ գըզըզագ, նէ՞ եարապիլիբիմ . . .

—էկէր միւտաֆէա իթմէզսէնիզ, իշի պիթտիկի կիւն տիր . . .

—էվզէթ, իշի պիթէր, լաքին պէն գուրթուլըրմ . . .

—Բիւրէյէ կիտէճէք, պէլքի տէ սիյասէթկեահա կէօթիւրիւլէճէք տիր . պունու սիզ սէօլէտինիզ պանա . . .

—Բիւրէյէ վէ եա սիյասէթկեահա օ՞ մը կիթսին, պէ՞ն մի կիտէյիմ . . . ինթիխապ էթ . . . պէն սէնին բէտէրինիմ . . .

—Օ՛հ, լաքին պու բէք պէօլիւք պիր թիւսվայըգ տըր . . . ճանավարճա պիր մուամէլէտէ պուլունույօրսընը . . .

—Տէհչէթլի պիր լիւզում մէպնի սլուննու եաթը յօրըմ . . . խաթրընա կէթիր քի սէն պէնիմ գըզըմսըն . . . խաթրընա կէթիր քի , էպէտիւլ էպէտ պու խուսուս իչիւն սիւքիւթ իթմէք իւզըէ վալիտէնին եատիկեարը իւզէրինէ պու կիճէ պանա եէմին վէրտին . . .

Լիւսի պօղունուգ պիր ահ չէքտի , վէ ժագ Լամպեր մէրզումէնին եէրէ տիւշմէմէսի իչիւն պիր գօլունու անըն պէլիինն էթրաֆընա սարմաղա մէնպուր օլտու վէ պիր շիտտէթլէ տէտի .

—Գօմիսէր էֆէնտի , գըզըմըն հօլի ըէք ֆէնա տրր . . . պիւ մաճընն մէնզարէնին ըէք չէտիտ հէյէճանլարընտան միւնքէսիր օլմուշ տրր . . . մէրգումէյի օտասընա կէօթիւրմէք իչիւն պիր ազ սիզի պրազմամա միւսաստէ թալէպ իտէրիմ . . .

—Հայտէ , հայտէ , Միւսիւ վէրտիէ , չարուգ իտինիզ—ճէվապ վէրտի հաքիմ—ումարըմ քի Մատմազէլին ֆէնալըզը ուզուն սիւրմէյէճէք տիր . . . էվ վէթ , ումարըմ վէ խուսուսիլէ արզու իտէրիմ . . .

Ժագ Լամպեր թէվազու իլէ էյիտի վէ Լիւսի իլէ պէրապէր գօնազըն պէօյիւք կէչէլէթինէ սօղրու կիթմէյէ պալլատը :

Մէրգումըն պէօյլէճէ ուզանըպ կիթտիկի սըրատա Մօփրօն եանընա եազաշարագ եավաշ պիր սէսլէ շու քէլիմէլէրի սէօյլէտի .

—Պէշ տագիգատան կէլիինի . . . սիզի պուրատա պէքլէրիմ . . . սիզէ սէօյլէյէճէկիմ վար . . .

—Կէլիրիմ—տէտի ժագ Լամպեր քէքէլէյէրէք :

Պու արա բօլիս գօմիսէրի Մօփրօնա խիթապէն տէվամ իթտի .

—Պիր ազ կէճճէ իսէ պիլէ նիհայէթ հազգ ու ատալէթի մէյտանա չըգարմաղա բազի օլմանըզա թէչէքքիւր իտէրիմ , էֆէնտի . . . եազընտա պու աղըր տավանըն խթինթազընա մէմուր հաքիմին եանընա ճէլպ օլունանաօս սընըզ . . .

—Պէն տայմա հաքիմէրին թահթը էմրինտէ պուլունաճաղըմ վէ հագիգաթա արզը ուպուսիլէթ իթմէյէ հազըրըմ—ճէվապ վէրտի մէրզում տէս լիգանը :

Գօմիսէր զապթիյէ նէֆէրաթընա պիր իշարէթ իտիւպ , անլէրին պիրի՝ էս լինի Բիէր Լանտրինին օմուզունա գօյտու :

Իչնի պաշը հէնուզ տիզ չէօքմէքտէ պուլունուպ , օ արա պիրտէն պիրէ աեաղա գալգտը :

—Տօսթլարըմ , սէվիւլիւ ըէճիգլէրիմ—պաղըրտը Բիէր Լանտրի տէհչէթ— լի պիր հայրէթէ տալմը կէօրիւնէն իչնիլէրէ սօղրու պիր ատըմ աշարագ —նաօրը քի կէօրիւյօրսընըզ , պէտպախթլըգ պէնի էզմէքտէ տիր . . . եաշամազ իչիւն պանա գուվէթ վէրինիգ . . . հիչ օլմազսա պէնի թէսէլի իտինիզ քի , շու պէտպախթլըղմ միյանընտա քէնտիմի թութապիլէյիմ . . . սէօյլէյինիգ քի սիզ պէնի սուչսըզ պիլիտրինիգ . . .

Պու լազըրտըլար սօուգ պիր սիւքիւթլէ գապուլ օլունուպ , պու սիւքիւթ . . . պիշարէ պէտգախթ իչիւն զարպը պիր պուշաք եարասը կիպի օլտու :

— Պոռնուար պէնի դապահաթլը դանն իտիյօրլար—տէտի քէքէլէյէրէք վէ անլաշըմազ պիր ըզտըրապ վէ մէյուսիյէթլէ—հէփսի տէ պէնտէն ուզագ կիտիյօրլար . շիւպհէսիզ Օ (զըզ) տախի պանա պիր գաթիլ նազարըյա պագար .
 . հայտէ՛, հէր շէյ օլտու պիթտի . . . պանա էօլմէքտէն պաշգա պիր շէյ եօգ տըր . . .

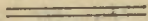
— Հայտէ պագալըմ, եօլա շըգալըմ —տէտի դապթիյէնին պիրի գօլընը Բիէր Լանտրինին սօլ գօլընա կէշիրէրէք վէ տիկէր նէֆէր տէ քէնտի գօլընը Բիէր Լանտրինին սաղ գօլընա թագարագ ֆ

Իշնի պաշը պիլա մուգավէմէթ իթաաթ իթտի . . աննագ Մօթիրօնըն էօնիւնտէ պիր բարչանըգ տուրուպ , գըրըգ պիր սէսլէ տէտի .

— Էֆէնտի , թէքրար սիզէ աֆվ իտէրիմ, լաքին տէրուընը տիլտէն սիզի աճըրըմ . . . սիզ իթհամ իթտինիզ . . . պէն իթհամ օլունտըմ . . . վէ պու հալին թէպտիլինէ շալըշըպ տա պէն սիզի իթհամ իթմէյէճէյիմ . . .

Սապըգ միշօ Ֆլաթօլէ՛ հէր նէ գատար սօուզ գանլը վէ պէր միւթատ ութանմազ արլանմազ պիրի իտի իսէ տէ , պու լագըրտըլարըն իւզէրինէ կէօզլէրինի էօնիւնէ աստը վէ ճէվապ վէրմէտի :

Զապթիյէլէր մէվգուֆը շէքիպ կէօթիւրտիլէր :
 Իշնիլէր պիրպիրինէ «Բիէր Լանտրի նէ՛ գուրնազ ատամ ըմլը . . . տիւն օ զէվզէք մօտամսիտէն ախզը ինթիգամ իթմէք իշիւն պէօյիւք եէմին իթմիշ իտի . . . սէօզիւնի բէք շարուզ թութտու . . . պէն պունու քէնտիսինտէն հիշ ումմաղտըմ» տիյէրէք ֆապրիգանըն իշինտէ տաղըլտըլար . . .

ԼԹ.

ԼԻԻՍԻ ՎԷ ԲԱԲԻԼՈՆ

Մօթիրօն եալընըզ գալըննա , թէչէպպիւս իթտիկի շու էվ եըգըճը մուսա մէլէսինտէն ասլա ֆիւթուր կէթիւրմէյէրէք վէ էլինտէքի գամշըսըյա օրատա պուլոււնան շիչէքլէրի օրագ կիպի պիչէրէք ալլուտա եավաշ եավաշ եօգարը աշաղա կէզտի :

Պիր գաշ տագիգա կէշտիքտէն սօնրա ժագ Լամպէր պէօյիւք կէչլէթին գարուսընտա կէօրիւնիւպ նէրտիվանտէն աշաղա էնտի :

Տէլիգանը օնա տօղրու կիտիպ սիւվալ իթտի .

— Է ճանըմ, տիլպէր նիշանըմ նա՞սըլ տըր :

— Ֆէնա՛ —ճէվապ վէրտի գարթանը սապըգ պիրտէն պիրէ— մէրգումէ աղլայըպ ֆիղան իտիյօր . . .

— Տիմէք Բիէր Լանտրի իշիւն չօգ մուհապպէթի՞ մի վար իտի . . .

Ժագ Լամպէր պիր իշարէթլէ էվֆէթ տէտի :

— Պա՛հ —տէտի Մօթիրօն— պու տա կէչէր . . . պու ֆանի տիւնեատա

հէր շէյ կէշէր . . . օ գօճամըչ հայլազ Թուլօն վէ եա Պրէսթ լիմանընտա
 կիւլէյի շէքմէյէ պաշլատըղընտա , մէրգումէ զըզ արթըզ օնու խաթըրնա կէ-
 թիրմէզ . . . պիլիբրմիսինիզ , գարթանճըղըմ , պանա թէշէքքիւրլէր իթմէլիսի-
 նիզ . . . Վսիդի շիմտի պէօյիւք պիլր միւշքիւսթտան դուրթարտըմ . հէ հէ եօգ
 եօգ պիլր շէյ սէօյլէմէկէ պօրճուլ իտինիզ . . . քէնտիսիդի հիշ թութամայօրօ
 տընըզ , լաֆ իշիմիզտէ գալսըն . . . րէնկինիզ էօյիւ րէնկինէ տէօնտիւկիւն-
 տէն , անլարլար տէյու գօրգտում . . . վալլահի մուէպպէտէն պիլր քիւրէք
 մահքիւմինէ պէնղէյօր իտինիզ . . . Տիւյիւնի նէ՞ վազթ եարանաղըզ . . .

— Մուհալ օլան պիլր շէյի իսթէմէյէճէքսինիզ , տէյիլ մի . . .

— Խա՛յր , խա՛յր . . . պէն իշթէ հէր սուրէթէ տէ ույարըմ , անճագ հէր
 շէյ պէնիմ իսթէտիկիմ կիպի եիւրիւմէլի տիր . . .

— Էօյլէ օլտուղու հալատ , Լիւսիյի սիզէ գարը օլմաղա հաղըրլամագ ի-
 շիւն սիզտէն սէքիզ կիւն մէօհլէթ իսթէրիմ . . .

— Պու գատար ուզուն պիլր մէօհլէթ էլըէ՞մ մի տիր . . .

— Գափիւն էօյլէ զանն իտէրիմ , վէ էկէր պու մէօհլէթի վերմէզսէնիզ ,
 մուվաֆֆագ օլմամը իւմիտ իթմէմ . . .

— Պիլիբրմիսինիզ , պու պէնիմ քիպրիմէ էփէյիճէ սօգունույօր —ճէվապ
 վէրտի Մօթիրօն կիւլէրէք— պու պանա աշըգտան աշըղա տիմէք տիր քի , սի-
 զին օ տիլպէր զըզճըղազընըզ զահմէթսիզ պանա թապի օլմայանագ տըր . . .
 լաքին նիհայէթ գապուլ իտէրիմ վէ սիզէ պիլր հաֆթա մէօհլէթ վէրիւրիմ . . .
 . պու կիւն սյըն 16սը տըր . . . 24ինտէ գօնթրաթը իմզալայանաղըզ . . .
 օլո՞ւր մը . . .

— Բէէք ալա , թամ օ կիւն . . .

— Վէ պա խուսուս օ վազթա գատար եէնիտէն մէօհլէթ թալէպ օլուն-
 մայանագ տըր հա՛ . . . սիզէ եէնիտէն եիրմի տէօրթ սաաթ պիլէ մէօհլէթ
 վէրմէյէճէյիմ , պիլմիշ օլասընըզ . . .

— Պէօյլէ պիլր շէյտէն գօրգմայընըզ . . . պանա սէքիզ կիւն էլվերիբ . . .

— Բէէք ալա . . . շիմտի մատամ քի ուզլաշտըզ , զըզընըզըն էլինի պա-
 նա վէրտիկինիզէ վէ Մատմագէլ Լիւսի իշիւն իքի միլեօնըզ պիլր թրախօմա
 թային իթտիկինիզէ վէ պու իքի միլեօնը իզտիվաճ գօնթրաթընըն իմզալանտը-
 ղը կիւն պանա թէսլիմ իտէճէկինիզէ վէ պէն տէ մէպաղը մէզպուրը իսթէ-
 տիկիմ կիպի գուլլանապիլէճէկիմէ տաիր պանա քիւլիւք պիլր սէնէտ վէրէ-
 ճէքսինիզ . . .

— Պու սէնէտի պու կիւն իսթէրմիսինիզ . . .

— Եալընըզ պու կիւն տէյիլ , հաթթա շիմտի իսթէրիմ . . .

— Էօյլէ իսէ քէօլկէ կէլինիզ . . . օրատա վարագար սահիհէ վար տըր ,
 սիզ սէօյլէրսինիզ պէն եազարըմ . . .

Մօթիրօն պաշընը սալլատը վէ թէքրար իթտի .

— Քէօլկէ՞ . . . եալընըզ սիզինլէ մի . . . օ՛հ , խա՛յր , խա՛յր , գար-
 թանճըղըմ , պէնի օ գատար ահմագ զանն իթմէյինիզ . . .

— Նէտէն գօրգույօրսընըզ . . .

— Հէր շէյտէն գորգարըմ . . . էն խիտ ատամ պիւն չընդըրազը երլան
 ելէ պիրլիքտ պուլունմագտան գորգար , վէ պիլ պու Հայվանսան աղ զէ
 հերի տէյիլսինիգ . . . պոււնտան մատաա հիչ պիր իսպաթ եոգ տըր քի, քէօշ-
 կիւն տէ տէօշէմէսի թիլնտաքի գամսրա կիպի մաքիւնալը տէյիլ տիր . . .
 պիր քէրրէ ալտանտըմ . . . իքինճի տէֆա պէնի ալտատամազընըգ . . .

— Եւմին իտէրիմ սիզէ — պաղըրտը ժազ Լամպէր :

— Տուրունըղ , գարթանճըղըմ — քէստի Մօծիրօն անըն սէօղիւնի — եւմինդէր
 ահմազ ատամ իչիւն էյի տիր , պէն իսէ ազըլ պաշընտա պիր ատամըմ . . .

— Էյ նա՞սըլ եարայըմ . . .

— Կիտինիգ սուս բուս եազը օտանըգտա պու քիւչիւճէք սէնէտի եաղը-
 նըգ . . . պէն պուրատա եօլճուլարլա իչճիլէրինիգին էօնիւնտէ պիր սիկարա
 իչէրէք սիզէ պէքլէրիմ . . . նէ՞ անլատընըգ եա՞ , պէն պէօյլէ էմին օլապի-
 լիրիմ . . . մուգալէլէնամէյի պանա կէթիրիրսինիգ . Եկէր եօլունաա տէյիլ
 իսէ , իթիրազլարըմը սիզէ պէյան իտէրիմ վէ պէն պէյէնինճէյէ գատար
 զայրէթ վէ թահամիւլլէ թէքրար թէքրար գալէմէ ալըրուընըգ . . .

Արապ քէօլէ քէնտի ամիրինին գըրպաճը պլթընտա պաշընը նասըլ էյէր ի-
 սէ , ժազ Լամպէր տախի պու սէօղէրստէն պաշընը էօնիւնէ էյտի վէ հիչ պիր
 ճէվապ վէրմէքսիզին քէօլիէ տօղրու կիթտի :

Մօծիրնն սէօյլէտիկի կիպի պիր սիկարա եազտը վէ եէնիտէն եօգարը ա-
 շազա կէզինմէյէ պաշատը :

Երբժի տագիգա կէչէր կէչմէգ Աթալանլըն գարթանը սապըզը քէնտի էսկի
 միչօսընըն իսթէտիկի սէնէտի կէթիրիպ օնա վէրտի վէ օ տախի օն տէֆա օ-
 գույուպ սիգգաթը թամմէ կէ պիլճիւմիէ նօգթալարընը թէտօգիգ իթտի :

Մօծիրօն իչպու թէֆթիլը միւտագգիգանէնին իւզէրինէ սէնէտի բէք պէ-
 յէնտի , քեաղատը սիւրտիւ , չըգտանընա աթտը վէ տէտի :

— Պու էյի տիր . . . պու սէքիլ կիւնտէ կէլիպ տէ պօշ եէրէ Մատմա-
 զէլ Լիւսիլի թաաճիգ իթմէյէճէկիմ . . . Եկէր սիզէ խապէր վէրմէք իչիւն
 միւհիմ վէ մէմուլին զայրը պիր շէյիմ օլմազաա , միւտտէթը մէզքիւրէտէ
 հիչ պիր քէրրէ պուրայա սեազ պատմայաճաղըմ . Լաքին պէնիմ հիւքմիւմտէն
 քէնտինիգի գուրթարմազ իչիւն , մէսէլա սերվէթինիգի նազա իտէրէք ալըպ
 գաշմազ իչիւն իչպու զահիրի սէրպէսթիյէթի գուկ իսթիմալ իթմէյէ չալըմա-
 մանըզը սիզէ նասիհաթ իտէրիմ . . . գարթանըղըմ , կիզինճէ վէ բէք եա-
 գընտան կէօզէտիլէճէքսինիլ , վէ էն ճիւզի պիր իչինիգ պիլէ պանա մալիւմ օլա-
 ճագտըր . . . Եկէր պիր ազ իւլյանէթ էսէրի կէօսթէրիր իսէնիգ , պու սիզին ի-
 ւամընըգ օլաճագ տըր . . . Սիղի օ անտէ էլէ վէրիրիմ , վէ կիտէր հապսխա-
 նէտէ Բիէր Լանտրինին եէրինի թուրտընըղ . . .

Ժազ Լամպէր քէմալը խահիլլէ քէնտի հի սէիւ նիյէթտէ օլտուղընը պէ-
 յան իթտի , վէ պու իքի տիւլմանլար պիրպիրինին էլինի սըգարագ եէքտիկէ-
 րինտէն այրըլար . . .

Պու մէնգարտէտն սօնրա՞ իւչ կիւն կէյիլլէիտի . . . Սիղի րըլթընտաքի խա-
 նէյի տէհէթլի պիր մահգոււնիյէթ գարլամըչ իտի :

Իշնիւնք պէր միւթատ ֆապրիգատա շալըմմազա մէշղուլ խոխէր, լաքիւն պուշարըն իւղէրիթնտէ դոմանտա վէ նէզարէթ օլմատըղընտան, շալըտըղարը խայալի կիպի պիր շէյ խոի . . . միւշթէրիւն կէլտիկիւնտէ, պուշարա բաղարուրդ իթմէք իշիւն քիմսէ պուլունմատըղընտան, պիր ազ սօնրա կէլմէլէրի պէյան օլունարագ միւշթէրիւն սալըլըյօր խոի . . .

Անտրէ տը Վիլէր օրատա տէյիլ խոի, Բիէր Անտրի մահպուս խոի. Ժագ Ամպէր իլէ Աիւսի տէ հիշ կէօրիւնմէվէքստէ խոիլէր :

Մերգիւմէ կէնն գըզ էլէմ ու քէտէրտէն մուզտարըպ օյարագ, քէնտի քէտէրի զանն իթտիկի ատամըն եանընա վարմագ իշիւն տէֆաթլա պիհուտէ թէճրիպէլէրտէ պուլունմուշ խոի . . .

Սիւլանիւնը գարթանը սապըզը՝ տէհշէթլի պիր թաանիւտ իլէ օտասընա գարանըպ թաամ վագթլարընտա պիլէ տիշարը չըգմամագտա վէ խաաթայըմ տիմէքտէ վէ Աիւսիւն արղու իլէտիկի միւլագաթը րէտտ էլլէմէքտէ խոի :

Պու սէֆիլ ատամ էօմրիւնտէ իլք տէֆա օլարագ գալպիտէ պիր հըսս տույմագտա օլուպ, պու հըսս պագը ճիհէթլէրլէ վիճտան րահաթսըզըղընա պէնզէմէքտէ խոի :— Ասօր ատասընտա վագթըլա իճրա օլունան ճիւնայէթ սալա գալպ ու վիճտանընա աղըր կէլմէմիշ խոի . նասըլ քի մալիւմիմթղտիր, քէնտի քէնտիւնի էօյլէ գանտըրմըշ խոի քի, պիշարէ չիֆթլիք սահիպիւնէ էլիւնի ուզաթմատըղը իշիւն անը քէնտիսի էօլաիւրմիշ սայըլմագ խոի, վէ անճագ իշի քէնտիսի գատէրին հիւքմիւնէ պրագմըշ խոի . . . պունտան մատա օ զէման ճէսիմ պիր սէրվէթէ մալիք օլմագ հըրս ու թամսընտա պուլունուպ, ալթուն քէնտի կէօղլէրիւնի քէօր իտէր տէրէճէտէ գամաշտըրմագտա խոի . . .

Պու կիւնքի կիւնտէ իսէ իշ էօյլէ տէյիլ խոի . . .

Էօյլէ բիւր միւշթիլաթլա էլէ կէչիւրմիշ օլտուղը պու սէրվէթին ճէսիմ պիր գըմընը թէրք իլէմէսի վէ պունտան մատա իքի սուշարըլ քէնտի սէլամէթի իշիւն ֆէտա էլլէմէսի լազըմ կէլիյօր խոի . . . պու հագըղըզտան գօրգույօր վէ ֆագաթ թէրէտտիւտտէ պուլունույօր խոի . պունուշա պէրապէր Աիւսիւնի քէնտի աչո ու ալագա վէ իւմիտիւնտէն վագ կէչմէսի վէ էլիւնի օլ րիւսվայ Մօթիւրօնա վէրմէկէ հագըրլանմատը լազըմ կէլտիկիւնի մէրգուլէյէ նասըլ պիլտիւրէճէկիւնի շաչըրարագ պունա ճէսարէթ իտէմէյօր խոի :

Օ կէնն գըզ պու թէպիլղաթըն իլք քէլիմէլէրիւնի վիշտիւնէ, պիր նիտաի իսեան չըգաթիւնայանագ մը խոի . . . քէնտի րէնա վէ իթիտալարընա սարսըլմագ պիր մուիմալէֆէթլէ մուգապէլէֆթմէյէճէք մի խոի . . . անապա մէրգուլմէյէ պէօյլէ պիր ֆէտաքիւտըլըգ գապուլ իթտիւրէպիլէճէք մի խոի, զիրա պու ֆէտաքիւնըլըգ՝ էլլէպիր տուիթէրը մէլէքրէյէր իշիւն, ֆէտաի հայաթտան պիւ գաթ զիյատտէ տէհշէթլի օլանագտը :

Ժանդ քիւմպէթ քէնտի քէնտիլէ պու սիւլալլէրտէ պուլունուպ, պունուլար իսէ հայլ օլունուր մէսէլէլէրտէն տէյիլ խոի . . . շիւպէ վէ ըզտըրապա սուշար օլուպ միւթէէղլի օլմագտա, ֆագաթ էն գուլվէթլի վէ թէսիւրլի ա տէմլէրին պիլէ պագէն հըսս իթտիքլէրի պիր զտաֆը զիւն իլէ, քէնտի մահվ ու թէլէֆի սայըլանագ օլան պիր րէտտի մուհագաթ պիլմէքտէն իսէ, պէօյլէ

շիւպհէ վէ ըզտըրապտա գալմաղը տահա էվլա թութմագտա իտի . . .

Պինապէրին Լիւսիյէ պէօյէ պիր ճէհէնէմիք պէյանաթտա պուլունմագ իչիւն սօն տագիգայա գատար պէքիճմէկէ դարար վէրմիչ իտի :

Պու տէհչէթլի էսպապը էնտիչէ միյանընտա պիր շէյ դարիպ սուրէթտէ ժագ Լամպէրի տիւչիւնտիւրմէքտէ օլուպ , զիրա պու շէյ քէնտի հալինի տահա զիյատէ միւշքիլ զըլանագ վէ մուվաֆազիյէթ իւմիտէրինի ազալթանագ իտի . . . Անտրէ տը Վիլէրին անգարիպ ալտէթինի տիմէք իսթէյօրըլ . . .

Իւչ կիւնտէն պէրու մէրգում տէլիգանը Բարիզտէն հարէքէթ իթմիչ օլուպ , պիր սաաթտան տիկէր սաաթա գատար օրայա ալտէթ իտէպիլիր իտի . . .

Յիլհագիգա Փարզ օլունա՞մաղ մը իտի քի մէրգում՞ քէնտի ինթիյար վալիտէսինի գուճազալըպ սէվէճէք վէ միւհթան օլտուղը բիգա ու մուվաֆագաթընը իսթէյէճէք գատար վազթ Պրէսթտէ դալանագ , վէ վալիտէսի տէ քէմալը մէմնունիյէթ վէ մէսրուրիյէթլէ պու մուվաֆագաթը պախշ էլլէյէճէքտի . . .

Պու բիգա թահսիլ օլունունճա , վարօր ելլտըրըմ կիպի մէրգումը մէնունանէ սէվտիկի նիշանըսընն էանընա կէթիրէճէք , վէ անըն պուրատա պուլունընը մուգալմէթ իչիւն Լիւսիյէ Ֆէվգէլատէ գուվիլթ վէրէճէքտի . . .

Պու միւթալէալարըն արասընտա ժագ Լամպէր Անտրէ տը Վիլէրին իմզասըլա Պրէսթտէն գարսըլը պիր մէքթուպ ախշ իթտիկիտէ , պէօյիւք պիր իսթիլըրապ ու թաանճիւպէ դարգ օլտու :

Սըթմա թութար կիպի էլլէրի թիթրէյերէք մէքթուպըն զարֆընը երըթտը վէ քեաղըտը աչտը . — պատէհու եիւզիւնէ պիր Փէրահլըզ կէլէրէք , մէքթուպըն միւնտէրիճաթընը ալէլանէլէ օգուտըլը սըրատա , խաինանէ պիր թէպէսսիւմլէ կիւտիւ :

Մէրգում տէլիգանը սանտըգքեար պիր մահզունիյէթը ազիմէ իլէ խասպէր վէրմէքտէ իտի քի , Պրէսթէ միւվասէլէթինտէ վալիտէսինի բէք խասթա պուլումու տըր . . . Բէք օ գատար էնտիչէ վէրէճէք տէրէճէտէ տէյիլ իսէպիլէ , թէմամըլա էյիլէչմէզտէն էվվէլ էանընտան այրըլմասը միւմքին օլմալըպ , պու տա պիր գաշ կիւնէ միւհթան իմիչ :

Անտրէ իլավէթէն շունու տախի իլավէ իթմէքտէ իտի քի , քէնտիսինին օրայա կիթմէսի վէ կիւզէլ կիւզէլ խասպէրլէր կէօթիւրմէսի իւզէրինէ վալիտէսինին տահա շարուգ էյիլէչմէկիւնէ իւմիտի պէր քէմալ տըր . . .

Անտրէ տը Վիլէր իսթաւը մէքթուպտա շէօյէ եազմագտա իտի .

«Տօղրուտան տօղրույա Մատմագէլ Լիւսիյէ եազմաղա ճէսարէթ իտէմէյօրըմ , զիրա պունա տաիր սիզտէն բուխսաթ ալմատըմ . Լաքին բէճա խտէրիմ սիզէ , էֆէնտի , եախօտ տահա տօղրուսը , պապաճըլըմ , (զիրա անգարիպ սիզէ պու իւնվանը Լաթիֆիւլպէյանը վիրմէկէ մէէզունիյէթիմ օլանագ տըր) բէճա խտէրիմ սիզէ , պէնիմ նամըմա օնա թէքրար սէօյէյինիդ քի գալպիմ , բուհըմ , զիհնիմ , հայաթըմ թէքմիլ քէնտիսինին տիր վէ տայմա քէնտիսինին օլանագ տըր , վէ պու տիւքիատա հիչ պիր գարը օ գատար մէսուտէ օլմայաճագ տըր , զիրա հիչ պիր գարը օ գատար սէվիլմէյէճէք տիր . . . »

Ժագ Լամպէր տէրհալ շու մէալտէ պիր գաշ սաթըր եազարագ ճէվապ

վերտի . — « Լիւսի վէ պէն սապորզըզա քիզէ պէ քէյորըզ , սիզի զէգորտիւկե-
միզտէ իբիմիզ տէ պաթիթիյար զաճաղըզ , յաբին էկէր վալիտէ հանըմընըզ
հէնուզ խաթա վէ եախօտ թէմամըլա էրիէչմէմիշ պիր հալտէ պրազըզ ալ-
տէթ իթսէ իտինիզ , պունա իբիմիզ տէ աթի իթմէյէճէքտիք : »

Ախալանիւն գարթանը սապորզը իշպու եալան մէ քթուպը բօւթայա կէօն-
տէրտի վէ պիր մէսէրէթը մէնհուսէ իլէ էլլէրինի պիրպիրինէ սիւրթէրէք
քէնտի քէնտինէ շէյլէ սէքի .

— Իլթէ պիր գաշ կիւն գազաճըյորըմ , վէ պուլունտուզում չու հալտէ իտէ
պիր գաշ կիւն պէլքի տէ սէլամէթիմ տիր . . .

Ժազ Լամպէրի թէրք կէ բիր քազ տա Լիւսիյէ նազը քէլամ իտիլիմ . . .

Պու կէնճ գըզըն Բիէր Լանտրիյէ գլան մուհապպէթը աղիմէ վէ յէֆագա-
թը ֆէրզէնտանէսինի պիրիւիզ . Ք հալտէ իւթիյար իշճի պաշընըն սիւշար օլտը-
ղը օ ճանապարճա իթիւրա վէ տէնչէթի հագազըզըզ մէրգումէ գըզընըզըզ
խաթըրնա կէլտիքճէ նէ տէրէճէ քէտէք վէ էլլէմ տոպմագտա օլտուղունու
պուրնտա պէր թաֆսիլ պէյան իթմէյէ հաֆէթ կէօրմէյիզ :

— Սման եա Բապպիմ . . . սման եա Բապպիմ — քէքէլէմէքտէ իտի Լիւ-

սի էլլէրինի պիր պիրինէ կէլիւրէք վէ մէյուսիյէթ ու զազապընտան նաշի
կէօզ եաշարը տէ օքէրէք — գապահաթըյը պիլէյիմ . . . վէ ճէս չըգարմամա
եա մէճպուր օլալըմ . յաբին պու պէտապիթը գուրթ արմազ իշիւն քէտէրիմի
իթհամ իթմէք վէ պիր մուգատտէպ էէմիլիպի թութմամազ լազըմ իտի . . .
. Ս՛հ . . . վալլահի տիւլիւնտիւքէ ինսանըն ազը պաշընտան կիտիյօր . . .
պաշընը տուվարարա շարրըպ բարչա բարչա իթմէսի կէլիլըք . . .

Բիէր Լանտրի հապսխանէտէ՝ օ տնիս քէնտիսինի եիւզտէն պրազմըլ ին-
քեար վէ րէտա իթմիշ տիր քէյոչ գանն իտէպիլիւր օլտուղընը մէրգումէ գըզ
խաթըրնա կէթիւրտիքճէ , գալպի քէք մուգապրըպ օլվազտա ֆտի :

— Հէր նասըլ օլուրսա օլտուն օ ատամ պիլմէլի տիր թի , պէն հէնուզ քէն-
տիսինի սէվէրիմ վէ հիշ օլմագտա պէն քէնպիսինի իթհամ իթմէյօրըմ — տիյօր
իտի մէրգումէ գըզ քէնտի քէնտիլէլլաքին նա՛սըլ եարայըմ տա պունու քէն-
տիսինէ պիրտիլիմ . . .

Իլք իբի կիւն պու գըզ պիլհուտէ պունա պիր շարէ արայըպ տուրտու . . .

Իւշիւնճի կիւնիւ խաթընըպ պիր շարէ կէլտի :

Իւթիյար իշճի պաշըյա քէք գիլտաէ ֆէտաքիար օրտոնըլ մալիյմիմիզ օլան
Բաքիլօն նամ յօնուղը իճգտիլէ չպղըթտըլ :

Բարիլօն սա՛հճէն պիր Բարիլ շարընը կիպի ճէր վագթ ճէսուր վէ սէքս
պէսթ իքէն , էֆէնտիսինի գըզը հուզուրնա չըգաղընտա , պիր քիլիսէ յօնու-
ղը կիպի գօրգագ պիր հալ քէսալ ֆտերֆտի :

Պու յօնու՛ք՝ գըզարըպ աօզաղարագ վէ քէնպիսինի թութապիլմէք քիւն
շարգասընը բարմազլարընըն արասընտա եուվարայարագ վէ պու մագստիլնէ
ճիւզի պիր շէլ մուվաթիֆագ օլաղագ . Լիւսինի օտասընա կիլտի :

— Էվաարըմ — տէտի ճնա մէրգումէ կէնճ գըզ — սիզէ էմիլիյէթիմ օլապիլիւր
տէլի՛ւ մի .

Բարիւօն պէօյուք կէօզլէրինի ետրտէքի խալընըն պիր չիչէյի իւզէրինէ տիքմիչ օլմաղլա , կէօզլէրինի եօգարը ալըպ Մատմազէլ Վէրտիէյէ սօղըու շէվիրմէյէ սայ իթտի իսէ տէ , պուռնա մուվաֆֆազ օլամայարազ շէօյլէ մըրըլտանտը .

—Օհ , էվվէթ . . . Մատմազէլ . . . Բնիյէթինիզ օլապիրի . . .

—Պիրիւրիմ քի սիվ պիր էյիտ չօճուգսընը —տէվամ իթտի Լիւսի— վէ ալէմտէ հիչ պիր շէյէ մուգապիլ պէնի էլէ վէրմէյէճէքսինիզ . . .

Բարիւօն կիւն հալ իլէ ճէսուրանէ պիր հարէքէթտէ պուլուռնարազ ճէվապ վէրտի .

—էլէ՞ մի վէրմէք . . . սալա . . . էյէ վէրէնյէր ինսաֆսըզ ատէմլէր տիր վէ պուռնարըն հիչ պիր տէյէրի եօգ տըր . . .

—Տէտիէր քի , Բիէր Լանտրիյի սէվէրսինիզ . . . սահիհ մի տիր . . . օ պիչարէ առամը հագիգաթէն սէվէրմիսինիզ . . .

Բարիւօն պու սիւվալը իչիտինճէ գօրգազըզընը պէրթարաֆ իտէրէք պաշընը եօգարը գալտըրտը , կէօզլէրինի Լիւսինին իւզէրինէ տիքտի վէ Լիւսի տէ պնըն ուզուռն ուզուռն քիրբիքլէրինին արասընտա իրի իրի կէօզ եաշլարը պուլլանտըրընը կէօրտիւ :

—Բիէր Լանտրիյի սէվէրմիսիմ —պաղըրտը չօճուգ— ահ , Մատմազէլ , պուռնու սիգէ տիչէլէր սըրֆ հագիգաթը հալի սէօյլէմիչլէր . . . էվվէթ , սէվէրիմ օ իյիտ առամը . . . օ պէնիմ բէտէրիմ վէ պէն տէ օնըն էվլատը կիպի անը սէվէրիմ . . .

—Բէք ալա , էվլատըմ . . . բէք ալա . . .

—Մէրգումը կէօթիւրտիքլէրինտէն պէրու —թէքրար իթտի տէլիգանլը չօճուգ— հէր կիւն սէլ կիպի կէօզ եաշը տէօքմէքտէյիմ . . . պուռնտան մաատա անըն հագզընտա բէք պէօյուք պիր քէտէրիմ տէ վար տըր . . .

—Նէ՞ քէտէր . . .

—Գօմիսէր իլէ գապթիյէլէր կէլտիքլէրինտէ , պէն ուզաղա կիթմիչ օլտուղըմտան , օ իյիտ առամֆ ֆրապրիգատան չըգտըրընտա պէն պուրատա տէյիլ իտիմ . . .

—Պուռնուռն իչիւն մահզո՞ւն մըսընըզ . . .

—էվվէթ , Մատմազէլ . կէզրիւյօրմըսընըզ , իչճիլէր բէք պիչիմօիզ պիր թավը ու հարէքէթտէ պուլուռնմուչլաթ , պէն տէ պուռնա բէք գըզըյօրըմ . . . օ իյիտ առամ քէնտիլէրինէ էօյլէ ճիկէրսուզ լազըրտըլար իթմիչ քի թաշլար աղլար իտի . . . էլլէրինի անլէրէ ուզաթմըջ օնլար հիչ պիր ճէվապ վէրմէմիչլէր . . . օնտան եիւզ շէվիրմիչլէր . . . ապտէթ իտուպ պուռնարը իչիթտիկիմտէ քէնտիլէրինէ պաղըրտըմ քի հէփսի տէ ալազ տըրլար . . .

—Էկէր օրատա օլաշըտընըզ , Բարիւօն , նէ՞ եարարտընըզ —սիւվալ իթտի Լիւսի իչի բէք զիյատէ գապարարազ :

—Պէն մի նէ եարարտըմ . . . պուռնու ֆարգ ու ֆէհմ իթմէք գօր պիր շէյ տէյիլ տիր . . . պօյնուռն սարըլըր վէ անը պիւթիւն գուվվէթիմլէ գուռաղաշարազ թէսէլլի իտէր իտիմ , եիւզլէրճէ տէֆա օնա տէր իտիմ քի , քէն-

տիսինի իթհամ իտէնլէր տարաղաճտա ասըլաճագ հայտուտլար տըր, վէ էլ հասըլ հապսխանէյէ գատար պրագմասալար իտի պիլէ մահպէսին գարուսընա գատար օնա ըէֆագաթ իտէրտիմ . . .

— Իմտի Բիէր Լանտրիյի գապահաթլը զանն իթմէ՞զմիսինիզ, էվլատըմ . . .

Բարիւօն պիր իշարէթլէ էօյլէ պիր զաննտա պուլուճմատըղընը սուրէթը մուէթսիրէտէ պիլտիրտիքաէն սօնրա տէտի .

— Օ . . . գապահաթլը մը . . . ատամ սէնտէ . . . էկէր սիզ վէ պէն գապահաթլը իսէք, օ տա գապահաթլը տըր, Մատմազէլ . . .

— Մամաֆիհի զալիպա զահիրի վագաալար մէրգուճը իթհամ իթմէքտէ տիրլէր . . .

— Չահիրի վագաալար մը . . . պուճտան նէ՞ օլուր . . . զահիրի վագաալար նէ՞ իսպաթ իտէպիլիրլէր . . . հիշ պիր շէյ . . . պուճար տա Մ. Մօփրօն կիպիտըլէր . . . ֆէնա լիօնիս կիպի . . . նէ՞ զարիպ շէյ, շու տէօրթ լիւք տէլիզանլը՝ իշնի պաշըյը, օ իթիյար իյիտ ատամը իթհամ իթսին, հէ՞:

— Իշնիլէր Բիէր Լանտրիյի գապահաթլը մը զանն իտիյօրլար . . .

— Ահ, էվվէթ, Մատմազէլ, օ ահմագ հէրիֆլէր էօյլէ զանն իտիյօրլար . . . գաֆալարընա էօյլէ գօյմուշլար վէ արթըզ պու իթիգատտան վագ կէշ մէզլէր . . . պէօյիւք պէտպաիթլըզ շուճտա տըր քի, Բիէր Լանտրի՛ հէր քէսին էօնիւնտէ օ միսքին Մօփրօնա թէհտիտ իթմիշ իտի . . . պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն պու ատամը տա անլայաճազըզ . . . պէտպաիթլըղըն պէտպաիթլըղը տա շու տըր քի իշնիպաշը ետը կէճէյէ տօղրու ըրիթըմըն իւզէրինտէ կէզմէքտէ իտի . . . լաքին, Եինէ տէրիմ, պուճտան նէ՞ շըգար, պուճտան նէ՞ իսպաթ օլուճուր . . . պիր ատամ նէրէտէ վէ նէ վագթ իսթէրսէ կէզէպիլիր . . . մէհթապտա սէրան Խասագ տէյիլ տիր . . . Բարիզ իշնիս սէրպէսթ տիր, տէյիլ մի . . . էլհասըլ պու կէճէքի վուգուաթտա իշնիպաշընըն հիշ պիր բարմաղը օլմատըղընը իսպաթ իթմէք իշիւն քէլլէմի գօյմագ լազըմ կէլսէ, Իեֆէշլ պաշըճը, տէրիմ . . .

— Սիզ իյիտ պիր շօճուգաշընըզ, Բարիւօն . . . սէվտիյինիզ ատամլարը քէմալը շէնաաթլա միւտաֆէա իտիյօրսընըզ . . . թէք ալա՛ . . .

Մէրգուճ տէլիզանլը շօճուգ պու մէտֆ ու սիթայիշ իւզէրինէ գըբ գըբ մըզը քէսիլիպ, Եինէ իւզէրինէ գօրգագ պիր հալ կէլտի . կէօզլէրինի Եէնիտէն էօնիւնտէյմէյէ վէ շարգասընը բարմազլարընըն արասընտա շէվիրմէյէ պաշլատը վէ քէքէլէյերէք շէօյլէ սէօյլէտի .

— Էվվէթ, Մատմազէլ, պու պիր վագիյֆէ տիր . պիր ատամ սէվտիյի ատամլարը միւտաֆէա իթմէլի տիր . . . պու Թապիի պիր շէյ տիր . . . էկէր պէօյլէ օլմազսա, անլէրի սէվմէք նէյէ՞ Եարար . . .

Լիւսի Թէքրար տէտի .

— Չանըմա կէօրէ, սիզ պանա պէօյիւք պիր խըտմէթ իտէնէքսինիզ . . . տէյիլ Եալընըզ պանա, իլլա տօսթուճը Բիէր Լանտրիյէ տէ . . .

Պիր էլէքթրիզ գըզըլճընը քէնտիսինի սարմը կիպի մէրգուճ շօճուգ Թիթօքէտի վէ Եիւզիւնէ պիր Ֆէրահլըզ կէլէրէք շէօյլէ պաղըրտը .

— Սիզէ . . . վէ օնա . . . պիր խըռմէ՞թ մի . . . ա՛հ , եա Բապպիմ՞ ,
նէ՞ իգպալ . . . իլթէ պու պիր ալա ֆրսաթ ալը . . . լաքին , Մատմազէլ ,
սիզին վէ անըն իչիւն ճանըմք ֆէտա խտէրիմ . պոււնտան մատա ալէօյէ՝ պիր
ֆէտաքեարըզ իթմէմէ միւսաստէ իթտիկինիզ իչիւն թէչէքքիւր տէ իտէրիմ .

. . . շիմտի պէն նէ եարգանգսնմ քնդք սէօյէյիմիլ . . .
Իւն կիգնաէն պէրու Լիւսի իլք տէֆա ճարաթ գալպինտէ պիր էձէրը մէ-
սէրրէթ հըսա իտուպ , պու սէվիննտէն քէնտի սօլուոն տուտազլարը իւզէրին-
տէ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնաթ :

— Էվլատըմ —տէվամսֆթաի մէրգուվէ դըզ— պիր՞րմիսինիզ , իչճի գալըյը
հանլը հապոխանէչէ կէօթիւրտիլէր . . .

— Խա՛յր , Մատմազէլ , խապէրիմ եօզ . . . լաքին անլամազ գօր պիր
չէյ տէթէր . . . կիտիպ սօրուշըրմալը . . .

— Էօյլէ իսէ միւմքին մէրթէպէ՛ չաբուզ պու պապտէ մալիւմաթ սլասը-
նըզ . . .

— Պու կիւնաէն թէգիւնէօզ , Մատմազէլ . . . շիմտի գօշար կիտէրիմ . . .

— Չաննըմտա պիր մահպուրք լիտըմէք իչիւն միւսապտէ իտէրիլէր . . .

— Էվլէթ , Մատմազէլ . . . կէօթիւնիլտէ պու միւսապտէյի նալմազ իչիւն
չօզ դահմէթ տէ իսթէմէզ . . . զապթ իչէյէ կիտիլէր , իսթիտա օլունուր վէ
մահպուս իլէ իսթիլպթ իչիւն պիր ըտիպսթիլտէ պընդր . . .

— Բէք ալա , Բարիլօն , պիր տպգիգա պիւէ դալմ իթմէյինիզ վէ պէօյէ
պիր բուխասթնալմէ սլմաղա չալընընդ . . .

— Պէնիմ իչիւն մի , Մատմազէլ , հապոխմ օլմալարազ . . .

— Էվլէթ , սիզի իչիւն . . .

— Պանա . . . Էեանի պիր շօճուղա պէօյէ պիր բուխասթնամէ վէրմէմէզ-
վէ իթմէյէնէ քէրիլէնէ բէք էմինիմ . . . Բիէր Լանարիյի կէօրէնէյիմ . . .
պու պիւրաթ իսթիլարը իֆթիլարը ազիմէ գուէպալայանալըմ . . . օնու թէ-
սէլլի իտէնէյիմ . . . նէ՛ պսիթիլպըզլըզ վէ օ իլիտ առամըղաղ տա նէ՛ դա-
տար մէմուոն օլանագ . . .

— Տըթնալըզն հապոխանէսինէ կիւնպիւնէնէ գտուղընըր անլատընըզ
կիպի—տէվամ իթտի Լիւսիէ կէլիպ . պանա խապէր վէրիմիզ . . . սիզէ պիր
մէթթուպ վէրէնէյիմ , եպընըզ օնա թէչլիմ իտէնէքսիյիլ . . . շիմտի արթըզ
կիտիլիզ , Էվլատըմ . . .

— Էվլէթ , Մատմազէլ . . . գօշարազ կիտէյիմ վէ միչիւմաթ ալընըմ . . .

— Վէ պսխուսուս շիմտիքի տէտիլէրիվիզ քիւնէ տույմասըն . . .

— Պոււնու իչիւն վէրազ իթմէյիլ , Մատմազէլ , պէնիմ իտիլիմ աղըմ-
տան չէքիպ չըգարսալար , երնէ պէնպէն պիր լազընը նալանալար . . .

. . .
. . .
. . .
. . .

ՄԱՀՊՈՒՄ

Էրթէսի կիւն սապահլայըն Բարիւօն կէլիպ Լիւսիյի պուլտու :

—է՛ ճանըմ՝ սիւվալ իթտի կէնճ գըզ պիր շիտտէթլէ :

—է՛ ճանըմ, Մատմազէլ —ճէվապ վէրտի չօճուզ— սիղէ նազլ իտէճէք բէք չօզ շէյլէրիմ վար տըր . . .

Վէ իշի բէճայա պրազմազսըզըն վէ պիր ազ տա գարմա գարըլըզ օլարագ պիր հիքեայէյէ պաշլատը քի պիզ պուշու պիր գաշ սաթըր իշինտէ խիւասա իտէճէյիզ :

Պու Բարիզ շարգընը պիր ազ կէլինճիք հայվանընա պէնզէր, անըն կիպի նէրէյէ տէսէն կիրէպիլիր իտի :

Բարիւօն՝ Բիէր Լանտրինին թէվզիֆինէ մէմուր օլան բօլիս գօմիսէրինին օտասընա կիրմէյէ վէ պու հաքիմին սըր քեաթիպինին թահթը էմրինտէ պու լուանան քիւշիւք պիր քեաթիպ իլէ կէօրիւշմէկէ նասըլսա էյի քէօթիւ պիր պէհանէ պուլմուշ իտի : Իշի պաշընըն մուվազգաթէն հապս իտիլտիյի հապսխանէնին իսմինի օնտսն էօյրէնմիշ, վէ պուշտան մատտա մահպուսըն եանընա գապուլ օլուշմագ իշիւն իտիլէճէք մուամէլէ հազգընտա ալա մալիւմաթ պմըլ իտի :

Օրատան ատիլէյէ կիթմիշ, վէ պիր եազընընըն մուվէնէթիլլէ միւսթանթիզէ՝ ուսուլինտէ գալէմէ ալընմըլ վէ իիթիլաթ իշիւն բուխսաթիյէ թալէպինի հալի պուլուշմուշ օլան պիր արզուհալ թագտիմ իթմիշ իտի :

Բիէր Լանտրի իիթիլաթտան մէն իտիլմիշ օլմատըլը ճիհէթլէ, միւսթանթիզ պու բուխսաթնամէյի պիլա միւշքիլաթ վէրմիշ օլուպ, պուշու լազըմ կէլէնէ գայտ իթտիրմէք իշիւն էվվէլա հապսխանէ իտարէսինտէ բօլիս միւսթիթիլէթինէ թագտիմ իթմէք լազըմ իտի :

Պու մուամէլէյի եիւրիւտիպ իճրա իթտիրմէք իշիւն օ ազլամ վազթ բէք կէճ օլտուզընտան, Բարիւօն էրթէսի սապահլայըն Ժէրիւզալէմ նամ սօգաղա ավաթ իթմէքտէ, վէ օ գատար սիւրկիւ վէ քիլիտ ալթընտա օլան աշըր գարուլարը աշաճագ օ գըլմէթլի քեաղտը Լիւսիյէ կէթիւրմէքտէ իտի :

—Բէք ալա, էվլատըմ —տէտի կէնճ գըզ Բարիւօնա— զայրէթիւնիզէ վէ տիրայէթիւնիզէ բէք մէֆիուշըմ . . .

—Օհ, Մատմազէլ —ճէվապ վէրտի չօճուզ գըզարըպ պօղարարագ— պու քիւշիւճէք իշ պէնի մէտհ իթմէք զահմէթինէ պիլէ տէլմէզ . . . զօր պիր շէյ տէյիլ իտի, վէ պէնիմ եերմտէ հէր քիմ օլտա եարապիլիր իտի . . .

—Պու կիւն Բիէր Լանտրիյի կէօրէպիլրմիսինիզ —թէքրար իթտի Լիւսի :

—Խա՛յր, Մատմազէլ . . .

—Նի՞շիւն . . .

—Ձիրա զապթիյէտէ պանա տէտիլէր քի, եարըն սասթ իքիտէն էվվէլ հապսխանէյէ կիթմէմէլիյիմ . . . պուշու նէպէպիւնի պանա սէօյլէմէտիլէր,

լաքին պէօյլէ օլմագ լազըմ կէլտիկինէ պէնի գանի վէ թէէմին իթտիլէր . . .

—Է՛հ, էօյլէ իսէ, էվլատըմ, եարըն էօյլէյին կէլիպ պէնի պուլընը . պի-
չարէ տօսթուլըզ իչիւն սիղէ պիր մէքթուպ վէրէճէյիմ . . .

—Բէք էյի պաշ իւսթիւնէ, Մատմագէլ . . .

Բարբիօն պուռու տիյերէք վէ կերի կերի կիտէրէք օտաւտան չըգտը, վէ
լիւսի օ կիւնիւն ագչամընա գատար պիր ուղուն մէքթուպ եազմաղա մէշղուլ
օլուպ, թէքմիլ գալպինի, բուհընը վէ շէֆագաթընը պու մէքթուպըն իչիւնէ
տէօքտիւ :

Մէրգումէ գըզ Բիէր Լանտրիյի բէք էյի թանըր վէ պիլիր իտի . . . պէօյլէ
պիր մէքթուպ օ իսթիյարըն գանամագտա օլան եարալարընա շէֆալը պիր բէ-
լէսէնք օլաճագտը . . .

«Ալլահ իլէ պէն սիզին սուշուլըզընըզ պիլիրիզ —տիյօր իտի մէրգումէ
գըզ մէքթուպընըն սօնունտա— իւմիտինիզի քէսմէյինիզ . . . իւմիտինիզի քէս-
մէյինիզ . . . սիզի գուրթարմագ իչիւն էկէր պիր միւճիզաթ լազըմ կէլէ. . . օ
միւճիզաթըն վուգու պուլաճաղընա էմիլէթը քեամիլէմ վար տըր . . . »

Էրթէսի կիւնիւ ֆապրիգանըն պէօյլէք սաաթը էօյլէն Աշինին սօն տար-
պէտինի վուրտուղընտա, Բարբիօն՝ թագսիթ կիպի միւտտէթիտէն ասլա շաշ-
մազօղըն Լիւսինին գարուսընը վուրմագտա իտի :

—Իլթէ մէքթուպ հազըր, էվլատըմ —տէտի օնա Լիւսի— իւզէրինտէ հիչ
պիր իսիմ եօզ տըր . . . պիլմիշ օլուընը քի պուռու սալթ Բիէր Լանտրի օ-
գույաճագ տըր . . . օ հալտէ պագընըզ քի պաշգատը օգումասըն . . .

—Միզ րահաթ օլուընը, Մատմագէլ Լիւսի —ճէվապ վէրտի տէլիգանլը
չօճուզ — էկէր քիւսթաթըն պիրի կէօրիւպ օգումագ իսթէրսէ, տէրհալ անը
եուսեուվարլագ իտէր եուտարըմ . . .

Բարբիօնըն պու իֆատէսի զարիպ իտի իսէ աէ, պու տէտիյի թէրթիպին
բէք զիյատէ կիւվէնիլիր պիր շէյ օլտուղընը տա մէրգումէ գըզ անլայարագ,
մէքթուպընը պաշգալարը օգուր տէյու գալպինտէ օլան հէր էնտիշտէն իս-
լաս օլտու :

—Է՛հ էօյլէ իսէ, կիտինիզ պագալըմ, էվլատըմ —թէքրար իթտի գըզ— վէ
էկէր ափտէթիինիզտէ օսէվկիւլիւ մահպուսը պիր ազ րահաթ վէ միւթէսէլի
պրագտըղընըզ տաիր պանա պիր խապէր կէթիրիր իսէնիզ, պէնի շօզ պախ-
թիյար գըլաճագսընըզ . . . մէրգումը պէնիմ իչիւն գուճագալընըզ վէ թէք-
րար պանա սէօյլէմէք իչիւն էն ճիւզի սէօյլէրինէ պիլէ թէմամըլա տիզպաթ
իտինիզ . . .

Բարբիօն բարմաղընըն ուճուընը այնընա վազ իտուպ տէտի .

—Օ՛հ, գուվվի հաֆըզէ նէ՛ էյի շէյ տիր . . . պիր թէաթրօ օյուընըսը
չէնա վիզէրինտէ քէնտի բօլընը նասըլ սէօյլէր իսէ, պէն տէ հիչ պիր քէլի-
մէ տէյիթիրմէքսիզին իչնի պաշը իլէ վուգու պուլաճագ օլան միւքեալէմէմի
սիզէ նագլ իտէճէյիմ . . . թէէմին իտէրիմ սիզի, Մատմագէլ, պէօյլէ եա-
ըքաղըմ . . .

Մէրգում չօճուզ պուռու տիյերէք օտաւտան չըգըպ կիթտիկինտէ, Լիւսսի

քէնչէրէնքն եանընա կիթտի, վէ անըն տէրհալ ֆապրիգատան շըգտըղընը կէօր-տիւ . . .

Պունուն իւզէրինէ պիր սանտալեայա օթուրուպ, պէօյիւք պիր սապրուզ-լըզլա շօճուղըն ավտէթինէ պէքլէտի :

Բաբիլօնըն դայպուպէթի ուզուն սիւրիւպ, մէրգում՝ ազամ սաաթ պէչէ եազըն ավտէթ իթտի :

Պունուն էյի խապէրլէր կէթիթտիկինի անլամագ իչիւն Լիւսինին մէրգու-մը սօրուշարմասընա հանէթ եօգ իտի, զիրա անըն սիմասընտա կէօրիւնէն ֆէրահլըզ գաթէն իչին նէ սուրէթտէ օլտուղընը էվլէլնէ պէյան իտիյօր իտի : Նասըլ քի տէտիք, տէլիգանլը շօճուգ՝ Լիւսինին գարշընտա պուլունուն-նա իւզէրինէ գօրգագ պիր հալ կէլմէքտէ օլուպ, պու տէֆա եինէ գարշըն-նա շըգտըղընտա պու գօրգագլըզ կէլմիչ իսէ տէ, քէնտիսինէ իհալէ օլունան մէմուրիլթի սուրէթը մաթլուպէտէ իյֆա իթտիկի իչիւն իւզէրինէ ճէսարէթ տէ կէլտիկինտէն, պու ճէսարէթ իլէ օ գօրգագլըզ պիր պիրինի գօրումագտա իտի . զիրա օտայա սէրպէսթճէ կիրտի վէ սիւվալա պէքլէմէքսիգին քէմալը մէսէրրէթլէ պաղըրտը .

— Սիզի պէքլէթտիմ, Մատմագէլ, վէ սիզ տէ վէսվէսէ իթմէյէ պաշա-տընըզ, տէյի՛լ մի . . . Բաբիլօնըղըմ իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի, տահա շարուգ կէլէմէտիկիմին գապահաթը պէնիմ տէլիլ տիր . . . վաղթըմը հիչ զայ իթմէտիմ վէ զանն իտէրիմ քի, սչէնտէն մէմուն օլաճագսընըզ . . .

— Չարօ՛ւզ, Բիէր Լանտրի իւզէրինէ նէ սէօյլէյէճէքսէնիզ, սէօյլէյինիզ, էվլատըմ —տէտի կէնճ գըզ :

— Ս՛հ, օ իյիտ ատամճըղա՛զ . . . եանընա կիթտիկիմտէ, պէնի բէք գօր-գութտը . . .

— Սիզի գօրգութտը՞ մը —սիւվալ իթտի Լիւսի քէքէլէյէրէք— նա՞սըլ . . . նի՞չիւն . . . աման եա Բապպիմ, աճապա մէրգումըն հէ՞ տէհչէթլի հալի վար տըր . . .

— Մատմագէլ, օ պիչարէ իխթիյար պիր գօղուշտա պուլունմագտա իտի, այագտա պիր տուվարա եանլանմըչ, պիր էօլիւտէն զիյատէ սօլիուն, պաշընը էյմիչ, գօլարը աշաղա սարգըզ, այագլարընըն ուճունա պագմագտա, եախօտ տահա սօզրուսը քէնտի տէրունինէ պագմագտա իտի, զիրա հիչ պիր շէյ կէօր-մէմէքտէ, հիչ պիր շէյ իչիթմէմէքտէ, վէ շէհրէսի տէ օ գատար մահղուն ի-տի քի ինսանա գօրգու կէթիթմէքտէ իտի . . .

Բաբիլօն պիր ազ սէօղիւնի քէստի : —կէնճ գըզ եաշարմըչ կէօղլէրինի սի-լէրէք տէտի .

— Տէվամ իտինիզ, էվլատըմ :

— Բիէր Լանտրիյէ օ գատար եազըն իլէրի կիթտիմ քի, օնա սօգունա-պիլիր իտիմ . —տէվամ իթտի տէլիգանլը շօճուգ, — ուսուլճաճըզ էլինի թութ-տուղմտա, մէրգում՝ պաշընը եօգարը գալտըրտը, վէ կէօյա պէնի հիչ կէօր-մէմիչ կիպի զարիպ զարիպ պիր պագըշա պանա պաքտը . . . զանն իտէրսին ուլգուտա իտի տէ, հէնուգ էյիճէ ույանմամըչ իտի . . . պիր տէ պիրտէն պի-

բէ պէնի թանըտը . . . վագրա պիր շէյ սէօյլէմէտի իսէ տէ , կէօզլէրինին լամբա կիպի բարամասընտան պէնի թանըտըընը անլատըմ . . . պանա տօղօ բու էյիլտի . . . էքի իւշ քիլօլըդ պիր եիւք կիպի պէնի եէրտէն եօգարը գալտըրը վէ նէֆէսիմի քէսէճէք տէրէճէտէ պէնի գուճագլայըպ սըգտը . . . հէմ տէ շէօյլէ սէօյլէմէքտէ իտի .

«—Պիչարէ Բարիլօնճըղըմ . . . պիչարէ Բարիլօնճըղըմ . . . շիւքիւրլէր օլտուն Ալլահա . . . տիմէք պիրի պէնի ունութմամըլ . . . թէրք իթմէմիշ տիր . . .

«Թարիֆէ հաճէթ օլմատըղը վէճհլէ , տէրհալ ճէվապ վէրտիմ , Մատմազէլ . . .

«—Խայր , պիր քիշի տէյիլ տիր , Միւսիւ Բիէր . . . էքի քիշի տիր . . . պունա իսպաթ շու տըր քի տիկէրի պէնի կէօնտէրմէքտէ տիր , վէ պու քիմէսնէ թարաֆընտան ճէպիմտէ սիղէ թէսլիմ իտէճէք պիր շէյ վար տըր . . .

«Իյիտ ատամճըղազ թէքմիլ աղասըլլա թիթրէմէկէ պաչլատը . . . հիշ շիւպհէ եօգ տըր քի , իշի անլայօր իտի . . . լաքին էօյլէ չըգմազ տէյու գօրգույօր իտի . . .

«—Սէնի քի՞մ եօլլայօր , Բարիլօն—սիւալ իթտի—քի՞մի տէմէք իսթէյօրսըն . . .

«—Քիմի՞ մի տիմէք իսթէյօրըմ . . . անլամատընըզ մը . . . էֆէնտինին գըղը Մատմազէլ Լիւսի վէրտիէյի տիմէք իսթէյօրըմ . . .

«Ս՛հ, Մատմազէլ պու արա Բիէրլանտրիյի կէօրմէլի իտինիգ . . . հիշ օ տէյիլ իտի . . . գանն իտէրսին տիւյիւնէ տավէթ օլունմուշ մէմնուն վէ մէսրուր պիր ատամ կիպի իտի . . . կիւլիպ տուրմագտա օլուպ . . . հէման պիլիբսին քի սէվինճինտէն օյնայաճագտը . . .

«—Մատմազէլ Լիւսի թարաֆընտան պէնիմ իչիւն պիր շէյի՞ն մի վար . . .

«—Էվվէթ , Միւսիւ Բիէր . . .

«—Նէ՛ շէյ տիր օ . . .

«—Պիր մէքթուպ . . .

«—Չարուդ վէր պագայըմ . . .

«—Շիմտի վէրէճէյիմ , լաքին էվվէլա շու պուճաղա տօղրու կիտէլիմ . եիւզիւնիզի տուվարա շէվիլինիզ քի էկէր շայէտ գօղուշտա քիմսէ վար տա մէրազ իտիյօր իսէ , մէքթուպը օգուտուղունուղու կէօրմէսին . . .

«Պու տէտիկիմ իճրա օլունտու , ուսուլճաճըզ մէքթուպու էլինէ վէրտիմ , վէ պիր աճ ատամ սէքիզ կիւն աճ դալտըզտան սօնրա էքմէյի նասըլ եուտար իսէ , օ տա պէլլի իթմէքսիզին մէքթուպը էօյլէ եուտարճասընա օգումաղա պաչլատը . . . կէօզլէրինտէն իրի իրի կէօզ եաչլարը տէօքիւլտիւկինի կէօրիւայօր իտիմ . . . պու կէօզ եաչլարընը սիլմէք իչիւն արատա պիր տուրմագտա վէ եէնիտէն օգումաղա պաչլամագտա իտի , վէ աղլամասըլլա պէրապէր էօյլէ պախթիյար կէօրիւնմէքտէ իտի քի , գանն իտէրսին քիմսէ անըն գատար մէսուտ վէ պախթիյար օլմամըլ տըր . . . Գրաաթընը թէքմիլ իթտիքտէ եէնիտէն պաչլատը , վէ պիր սաաթտան զիեատէ վագթ պէօյլէ տէվամ իթտի . . . մէքթուպ անըն կէօզ եաչլարը իլէ սըրսըզլամ օլտու . . . տուտագլարընը օյնատըպ կիւլէյօր իտի . . .

«—Ֆարիլօնճըղմ—տէտի նիհայէթ—չիմտի ֆապրիգայա ավտէթ իտիւպ , կէօրտիւքէրինի Մատմազէլ Լիւսիյէ նազլ իտէճէքսին . . . գալպիմաէ պիր ճէնն նէթ պաղչէսի աչտըղընը օ սէվկիւլիւ Մատմազէլէ՛ն օ խայրը մէլայիքէ սէօյլէյէճէքսին . . . Շիմտի պանն նէ իսթէրլէրսէ եարսընլար . . . պէնի քիւրէյէ կէօնտէրսինլէր , իտամա տա հիւքմ իթսինլէր . . . հիչ ումուրըմտա տէյիլ տիր . . . մէրգումէ պիլիւր քի պէն սուչսըզըմ . . . քիմսէյի տիյնէմէյիպ պէնի տայմա սէվլյօր . . . պուճտան զիեատէսի պանն լազըմ տէյիլ տիր . . . պէն միւթէսէլլի օլտում . . . Ճէննապը Հազգա թէվէքքիւլ իտէրիմ վէ հիչ պիր շէյտէն գօրգմամ . . . »

—Նէ՛ գալպ . . . նէ՛ րուհ—տէտի կէնճ գըզ քէքէլէյերէք վէ իչինի շէքէրէք—պէօյլէ ատամը նա՞սըլ իթհամ իտիյօրլար . . . նա՞սըլ տա շիտտէթը գանունն շարբանազլար . . . ահ , եա Բապպիմ , ատալէթի՛նիզի նէ՞ եարըյօրսընըզ . . .

—Ս՛հ , Մատմազէլ—ճէվապ վէրտի Բարիլօն—ճէննապը Հազգըն ատալէթինէ ֆէննա սէօյլէմէյինիզ . . . պաղէն էօյլէ զանն օլուճուր քի պու ատալէթ սաղա վէ եա սօլա սարար—(պէօյլէ տէնիլտիկինի իչիթմիլիմ)—լաքին պիր ազ կէն պիր ազ էրքէն նիհայէթ սօզրու եօլա ավտէթ իտէր . . .

—Հազգընըզ վար , էվլատըմ —պաղըրտը Լիւսի— ազ գալտը շիւպհէ իտէրէք քիւֆր իտէճէյիտիմ . . . նանքէօր վէ կիւնահքեար օլանագտըմ . . . սայէնիզտէ եէնիտէն իւմիա վէ իյման պուլույօրըմ . . .

—Բէք ալա եարըյօրսընըզ , Մատմազէլ —ճէվապ վէրտի տէլիգանլը շօճուզ— զիրա նասըլ քի կէօրէճէքսինիզ , բէք շօզ իւմիտ սազլամագ լազըմտըր , վէ էկէր Ալլահ իսթէյէճէք օլուր իսէ Բիէր Լանտրիյի օրատան շըգարանազըզ . . .

—Նա՞սըլ . . .

—Հիքեայէմին նէթիճէսի տէ իչթէ պու տըր . . . իչի շիմտի պիր ազ աճէլէ նազլ իտէճէյիմ . . . Հապպարա զիյարէթ վազթը կէլտիքտէ , իշնի պաշընըն եանընտան այրըլտըմ վէ տիշարը շըգարանագ գարույա կէլտիմ . պէնիմ կիպի իքի իւչ քիչի տահա մահպուսարա զիյարէթ իթմիլլէր իտի իսէ տէ , պէն օնլարա տիգգաթ իթմէտիմ . . .

«Սօգաղա շըգտըղըմտա օ ատամարըն պիրի պանն եազլաշտը վէ շէօյլէ տէտի .

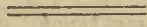
«—Սապահլար խայր օլտուն , քիւչիւճէք Բարիլօն . . . կէօրիւնիւշտէ պիր պիրիմիզի թանըմամագ իսթէյօրըզ . . . ահպապ արասընտա պու էյի պիր շէյ տէյիլ տիր . . .

«Պանն պու լազըրտըլարը սէօյլէյէն սաֆտէրուն ատամըն եիւզիւնէ պագմագտա իտիմ . . . Սաթիւրնէն նամընտա պիրի իտի , զարարսըզ պիր շօճուզ , լաքին էյի իշնի տէյիլ իտի . . . ֆապրիգատա իքի սէնէ շալըշմըլ տըր (պէլքի իսթրընըզա կէլիւր) , լաքին քէնտի իրատըլլա կէչիմէք իչիւն օրատան շըգմըլ տըր . քէնտիսի պէօյլէ սէօյլէր իտի . . .

«Քիմ օլուրսա օլտուն տուրուպ տա ուզուն ուզատիյէ կէօրիւշմէք իսթէ-

մէյօր իտիմ . . . քէմալը նէգաքէթլէ Սաթիւրնէնին սէլամընը ալտըմ վէ պու-
րայա կէլմէք իչիւն սըվըլմազ իսթէտիմ . լաքին մէրգոսմ թէքլիֆսիզնէ Նաբու-
նազ գօլումտան թութուու վէ շէօյլէ տէտի .

«—Տուր , քիւշիւնէք Բարիլօննըլըմ . . . պու գատար շաբուզ գաշմա .
. . . պիզ ահպապըզ . . . Բիէր Լանտրի իչիւն սանա սէօյլէյէնէլիմ վար . . .

ԽԱ.

ՍԱԹԻՒՐՆԷՆ

—Բիէր Լանտրի իւզէրինէ սիզէ պիր յէյ մի սէօյլէմէք իսթէյօր իտի—
պաղըրտը Լիւսի :

—Էվվէթ , Մատմազէլ . . .

—Անսպա պիզիմ պէտպալսթ տօսթոււմուզ իւզէրինէ նէօ սէօյլէյէպլիիր իտի . . .

—Պէն տէ պոււնա մէրազ իտէրէք սօրտոււմ , զիրա , Մատմազէլ , թարիֆէ
հանէթ տէյիլ քի , մատտէ օ ատամըն իւզէրինտէ օլուննա արթըզ գաշմազա
սավաշամազ իտիմ . . . Սաթիւրնէն ճէվապ վէրտի . — «Իշնի պաշը խիտ վէ լիա-
գաթլը պիր ատամ տըր , լաքին պիր դուսուրտա պուլունտը . . . օ մօտամսիյէ
նէօ զարազը վար իտի քի անը սույա աթմազ իսթէտի . . .

«Պուսու իչիտիննէ պաղըրտըմ շաղըրտըմ վէ Բիէր Լանտրինին սուշուուզ-
լըղընը իսպաթ իթմէք իչիւն ալլահլարը պիլլահլարը էնտիրտիմ :

«—Սահիբէ մի —ճէվապ վէրտի Սաթիւրնէն— լաքին անըն ալէյհիտէ տէհ-
շէթլի շահատէթլէր օլտուղընտան , իչի բէք Փէնա տըր . . . հապսիւանէտէ
պուստան պաշգա պիր շէյ սէօյլէմէյօրլար . . . պիշարէ գաթէն սասլըգալը ի-
իմիլ . . . Եկէր մուէպպէտէն Պրէսթ վէ եա թուլօնա կէօնտէրիլմէզսէ պիլէ ,
Եիրմի պիր սէնէ քիւրէք հիւքմի եէյէնէկինտէ շիւպհէ եօզ տըր . . . արղու
օլունուր պիր հալ տէյիլ տիր պու . . . Էֆէնտի իլէ Մատմազէլ քէրիմէսի
էվվէլքի կիպի անըն իւզէրինէ տիւշիւնիւյօրլար մը . . .

«Ճէվապ վէրտիմ քի սիզ էվվէլքինտէն տահա զիյատէ օնու տիւշիւնիւպ
մէրազ իտիյօրսընըզ , զիրա գապահաթլը օլմատըղընը բէք ալա պիլիրսիհիգ . . .

«—Էօյլէ օլտուղու հալտէ—թէքրար իթտի Սաթիւրնէն—պիր շարէ պու-
լուպ Բիէր Լանտրիյի տիւշտիկի շու կիրտապը պէլատէն դուրթարմանըն իհ-
թիմալի վար տըր . . .

«—Պուսու նա՞սըլ եարմալը —տէյու սիւվալ իթտիմ :

«—Բարիլօն , էյի պիր շօնօղմըսըն , վէ պիր արգատաշըն՝ սըրընը սանա
աշտըգտա , անը պիր թէհլիքէյէ տիւշիւրմէմէյէ սէօզ վէրի՞րմիսին . . .

«—Օ՛հ , Եկէր իչ պուսուն իւզէրինտէ իսէ , սիզ սէօզ վէրիւրիմ քի , քէլ-
լէմի վէրիւրիմ , լաքին սըրը վէրմէմ . . . իմտի պէնիմլէ սէրպէսթնէ սէօյլէշի-
նիզ , Սաթիւրնէն . . . իհթիյաթ քեարլըզ խուսուսընտա պէն պէօյլէք եաշտա
պիր ատամ տէյէրինտէյիմ . . .

«— Բէք ալա , բէք տլա , սանա էմիլէթ ու իթիգատըմ վար տըր . . .
հիքեայէյի սանա թա գուլաղընտան աշաղա նազլ իտէճէյիմ . . . Լաքին հիյ-
մէպագըլըգ իթմէմէմ հա՛ , սանա սէօյլէյիմ . էկէր էօյլէ պիր շէյ եարպասան ,
պզղուշըլըմ . . .

«— Պանա պօշ եէրէ թէհտիտ իթմէ . . . պէն սէօզ վէրտիմ վէ սէօ-
զիւմ տէ սէօզ տիր . . .

«— Իմտի , տիյնէ պագ մէսէլէ նէ տիր . . . Պէն պիր մահպուսըն խաս
ահպասըլըմ . . .

«Պունու ՝ էօյլէտիկինտէ «ուժարըմ քի խըրսըզ վէ գաթիլ տէյիլ տիր»
տէյու պաղըրտըմ . . .

«Սաթիւրնէն կիւլմէյէ պաշլայըպ տէտի .

«— Թէհիքէ եօզ տըր . . . սէն պիլիրսին քի պէն էյի պիր չօճուղըմ վէ
քիմէյէ պիր Ֆէնաղըգ իթմէյիպ , քիմսէնին ճէպինտէն պիր բարա պլմամ . . .
արգատաշարըմ տա հէբ պէնիմ կիպիտիրլէր . . .

«— Էօյլէ իսէ պու սոսթունուզ նէ՞ եարմըլ տա հապսա գօնմուշտըր . . .
օ տա Բիէր Լանտրի կիպի հագսըզըլըլա մը իթհամ օլունմուշ տըր . . .

«— Խա՛յր , խա՛յր . . . օ պիչարէ չօճուգ մալլիյէտէն իթիլաս իտէրէք
գէնկին օլմագ իթմէմիշ տիր . մատտէ պունտան պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր .
. . . Թիւթիւն գաշաղճըլըլընա պաշլամըլ օլուպ , պէն տէ քէնտիսինէ ճիւղիճէ
եարտըմ իթմիչիմ տիր . . . հալ պու քի նիհայէթիւնտէ ահմագ կիպի եագայը
էլէ վէրմիշ տիր . . . մալը զապթ օլունուպ ալըգօնմուշ տըր . . .

«— Եա՛ղըգ , եա՛ղըգ . . . Լաքին սիղին սոսթունըլըլա իչճի պաշընըն ա-
րասընտա նէ՞ միւնասէպէթ վար տըր . . .

«— Շիմտի կէօրէճէքսին . . . արգատաշըմ էյի պիլիր քի հիչ օլմագսա
պիր դաշ այ իչիւն մահպուսիյէթէ հիւքմ օլունաճագ տըր . . . պու իսէ քէն-
տիսինէ բէք Ֆէնա կէլլօր . . . Պէլճիգատա չօգ իչէրի օլտուղընտան , մութ-
լագա օրսայ կիթմէլի տիր . պունուն իչիւն հապստան գաշմալը գուրմուշ տըր
. . . մահիր վէ ագըլը պիր քիմսէ տիր . . . պէօյլէ պիր ֆիրար իչիւն չօգ
մանօվրալար պուլապիլիր . . . Պասթիլ կիպի պիր հապսուանէտէն գաշան մէշ-
հուր Լաթիւտէ թաշ աշապիլիր . . . Իմտի պու չօճուգ պիր մանօվրա գուրմուշ
տըր . . . շիւպհէսիղ օլարագ գաշմագ իչիւն պիր թէրթիպ եարմըլ տըր . . .
պունու նասըլ եարաճաղընը սիզէ սէօյլէմէյէճէյիմ . . . սէօյլէրսէմ , էմիլէ-
թիւնի սուի իթիմալ իթմիշ օլուրըմ . . . անճագ շունու պիլ քի իւշ կիւնտէն
գաշաճագ տըր . . . էկէր պէճէրէպիլիրսէնիզ , սիզ տէ արգասընտան ֆիրար
իտինիզ . . . գարմագարըլըգ հալինի թէմամըլլտ պիտիկիմ Բիէր Լանտրի իլէ
չիմտի գօնուշտըլընը կէօրէրէք , խաթըմա պու շէյ կէլտի . . . պիրինի տէ
պէրապէր ալապիլիր մի տէյու արգատաշըմա սիւվալ իթտիմ . . . պու պապ-
տէ թըլաշաճաղընա տաիր պանա ճէվապ վէրտի իլէ տէ , եարըսընը բէշին վէ
եարըսընը սօնրա ալմագ շարթըլա պիր մըգտար մէպաղ իթմէտի . . . իսթէ-
տիկի մէպաղըն մըգտարը տա շու տըր . բագարըգսըզ վէ թէնդիսիզ օլարագ
ալթը պին ֆրանգ օլմալը տըր . . . մէմուլ իտէ՛րմիսին քի պու իշ թէպլիյէ
օլունապիլսին . . .

Լիւսի Բարիւօնն սէօղիւնի քէսէրէք շիտտէթլէ սիւվալ իթտի .

—Նէ՞ ճէվապ վէրտինիզ , էվլատըմ :

—Մատմազէլ —ճէվապ վէրտի Բարիւօն— թարիֆէ հանէթ տէյիլ տիր քի պէն քէնտի պաշըմա թաահհիւտ խտէմէզ խտիմ . . . ալթը պին ֆրանգ չօգ բաւրա տըր . . . մամաֆիհի պիր ավուճ պանգնօթ իչիւն օ պիշարէ իյիտ ատամճըղաղը էօյլէ պիր վիւշքիլ հալտէ պրագմայաճաղընըզը պիլտիկիմտէն , թէքլիֆինի սիզէ սէօյլէյէճէկիմի վէ ճէվապընը պու ագչամ սաաթ տօզուզտա թամբըլ պուլըվարընտա Ֆօլի—Տրամաթիզ նամ թէաթրօնն գարչըսընտա քէնտիսինէ կէօթիւրէճէկիմի Սաթիւրնէնէ պէյան իթտիմ . կէօրիւնիչտէ մէրգու՛մ՝ օրատա գօնթրա—մարգա իւզէթրինտէ թիճարէթ եաբար . . . Մատմազէլ , նէ՞ ճէվապ վէրմէլի պուճա . . .

—Գապուլ իտերիմ , վէ եիւզէրճէ ավուճ տօլուսը պանգնօթ վէրերիմ — պաղըրտը Լիւսի պիր մէսէրրէթը հազիգիյէ իլէ :

—Խա՛յըր , պիր ավուճ էլվէրիր —ճէվապ վէրտի Բարիւօն :

—Տիւշիւնիինիզ պիր քէրրէ , —տէվամ իթտի կէնճ գըզ— Բիէր Լանտրի պիր քէրրէ սէրպէսթ օլուճնա արթըզ գուրթուլաճագ տըր . . . մէրգու՛մը կիզլէյէճէյիզ , վէ ճէնապը Հազգըն ատալէթինէ՛ սնըն սուչուլըղընը մէյտանա չըգարմասը վէ հիւքքեամըն զիհնիին աշմասը իչիւն վազթ ու մէյտան վէրէճէյիզ . . .

—Օ իյիտ ատամըն կիզլէնէճէք մահալինէ կէլինճէ —տէտի Բարիւօն սէվինէրէք— պէն պիր եէր պիլիրիմ քի թէքմիլ Բարիզի տօլաշասլար օնուճ կիպի էմին պիր մահալ պուլամազլար . . . օրայա սըղընընճա արթըզ իսթիրահաթլա վէ գօրգուսըղճա օրատա տուրապիլիր . պէն տէ հէր կէճէ կիզլինճէ վէ թէպտիլ զըյաֆէթլէ սնըն թէթիւմաթընը կէօթիւրերիմ . . .

—Լաքին , սէօյլէյինիզ պանա , էվլատըմ —թէքրար իթտի Լիւսի— մէմուլ իտէ՛րմիսինիզ քի պու Սաթիւրնէնի սէօղիւնէ կիւվէնիլէ պիլլիսին . . .

—Սահի՛հ , Մատմազէլ , օնա քէնտիմ կիպի քէֆիլ օլամամ . . . իյրատըմլա կէչինէճէյիմ տէտի իսէ տէ , զարիպ զարիպ սէնաաթլարտա պուլուճուսօր , լաքին գահիրտէ էյի պիր չօճուզ տըր վէ ումամ քի պիզէ պէօյլէ պիր հիլէպազըզ իթմէք տէրէճէսինտէ պիր շաբընըղը օլուճն . . .

—Վէ պուճտան մաատա նէ՞ օլուր —մըրըլտանտը Մատմազէլ Վէրտիէ— թէրէտտիւտ լազըմ տէյիլ տիր , հէմ տէ իհթիմալի եօզ տըր . . . հէր նասըլ օլուրսա օլսուճ թէհիլքէյէ սալմալը . . . էկէր եիւզտէ պիր պիլէ իգպաճըմըղ օլսա , եինէ պու իգպալըն էյի օլաճաղը միւհթէմիլ տիր . . . իմտի իւմիտ . . . իւմիտ իտէլիմ . . . վէ Այլահ եարտըմըճըղ օլսուճ . . .

—Ահ , Մատմազէլ Լիւսի , Մատմազէլ Լիւսի —պաղըրտը Բարիւօն քէմալը խահիլլէ— բուհըմա պիր բուչէնիք վէրիլօըսընըզ . . .

—Պու ագչամ կիտուպ Սաթիւրնէնի Պուրվարտա պուլընըզ —տէվամ իթտի կէնճ գըզ— վէ սէօյլէյինիզ օնա քի հանկը կիւն վէ սաաթտա իսթէր իսէ , բարա քէնտի էլլինէ թէսլիմ օլուճնաճագ տըր . . .

Բարիւօն՝ սէվինճիտէն զըպ զըպ սըչրայարագ վէ բէրէնտէ աթարագ օտատան տիչարը չըգտը :

Լիւսի եալընը դալտըգտա , վատ իթտիկի ալթը պին ֆրանգը նասըլ թէ-տարիք իտէպիլէճէիինի քէնտի քէնտինէ սիւվալ իթտի . . . Եվվէլա քէնտիսի-նին պիր գաչ միւճէվճէրաթընը սաթմագ նիյէթինտէ պուլունտը , լաքին միւ-ճէվճէրաթը մէգքիւբէնին գըլմէթը հագիգիյէտինի պիլտիկինտէն , պիր աղ տիւ-չիւնինճէ պու ֆիրուսթտան էն դիյատէ պէշ ալթը եիւզ ֆրանգ հասըլ օլա-ճաղընը ֆարգ իթտի :

Օ հալտէ քէնտի բէտէրի զանն իթտիկի ատամա միւրանաթ իթմէքտէն պաշգա պիր շարէսի եօգ իտի :

Էյի պիլիւր իտի քի , Մ . Վէրտիէ հէր նէ գատար թամաքեար իտի իսէ տէ , պէօյէ պիր սըրատա քէնտիսինէ եարտըմ իթմէքտէն կէրի տուրմայաճագտը . անճագ մալիւմիմիզ օլտուղը վէճհլէ , մուսաիլէյ հալր գաչ կիւնտէն պէրու-օտաւընա գարանըպ Լիւսիյի եանընա գապուլ իթմէմէքտէ օլտուղընտան , կիւճ-լիք անըն եանընա կիտէպիլմէսինտէ իտի :

Մէրգուճէ գըզ պիր աղ քեաղըտա պիր գալէմ ալըպ , թիթրէյէրէք շու քէ-լիմէլէրի եազտը .

« Պապաճըղըմ ,

« Պիր գաչ տագիգա պէնիմլէ միւլագաթ իթմէյէ ինայէթ պույուրմանը բէք էլզէմ տիր . . .

« Պիր սուչսըզըն սէլամէթի իշպու միւլագաթա միւթէվագըֆ տըր . . . Սլլահ աչգընա օլտուն , տահա ուղուն միւտտէթ պէնի պէօյէ եալընը պրագ-մայընը . . . պէնի պիր իհթիյաթսըզըզ իճրասը մէճպուրիյէթինտէ պուլուն-տըրմայընըպ . պէլքի պու հարէքէթ սօնրա գապիլը թամաիր ու թասհիհ օլամազ :

« Պէնի գապուլ իթմէյէ նիճիւն պու գատար գօրգույօրսընը . . . պիր գըզըն քէնտի բէտէրինի թէքտիր իթմէյէ հիշ պիր շէյի օլամազ . . . »

Լիւսի պու մուսթասար բուսուլայը մէօհիւրլէտիքտէն սօնրա , ժուգ Լամ-պէրին օտա գարուսընտան իչէրի գայտըրտը , վէ պու գարուընը գարըսընտա-քի տուվարա եասլանարագ պէքլէտի . . .

Պէօյէճէ իքի սաաթ միւրուր իթտի :

Շիւպհէ եօգ տըր քի , Ալալանլըն գաթթանը սապըզը տէրին վէ մահզուն միւթալէալարա տալարագ , տէօչէմէնին իւզէրինտէքի օ քիւչիւճէք քեաղըթը կէօրէմէյօր իտի . եախօտ պէլքի ճէվապ վէրմէք իսթէմէմէքտէ , վէ գըզընը՝ պիր տագիգա իչիւն պիլէ օ ինգիվակեահընա կիրմէյէ պրամամագտա իտի . . .

Լիւսի պու հալտէն մէյուս օլմաղա պաշլամագտա իտի :

Կիճէ իւսթէ կէյմիշ օլուպ , գըզըն էթրաֆընա գօյու պիր գարանըպ պիւրիւ-միշ իտի իսէ տէ , մէրգուճէնին գարըսընտա տէօչէմէնին իւզէրինտէ կէօրիւնէն ինճէ պիր ըըգտան՝ Մ . Վէրտիէնին օտաւընտա լամբա եանմագտա օլտուղը ան-լաշըլմագտա իտի . . .

Էլհասըլ մէրգուճէ գըզ մէյուսիյէթը ազիմէ իլէ չէքիլիպ կիտէճէյի սըրա-տա իչէրտէ աղըր պիր այագ սէսի իչիտիլտի , անախթար քիլիտին իչինտէ տէօնտիւ , գարու աչըլտը , վէ պիր էլինտէ լամբա վէ տիկէր էլինտէ եէրտէն ալըպ օ գուտըր բուսուլա պուլունտըրը հալտէ , սահիպի ֆապրիգա՝ օտա գարու-աընըն էչիլի իւզէրինտէ կէօրիւնտի :

Ժագ Լամպէր զանն իտէրսին ույգուսընըն իչինտէ կէզէնլէրէ պէնդէմէք տէ, աճալ աճայիպ հարէքէթտէ պուլունմագտա վէ ալըզ կիպի կէօզլէրինի օյնաթմագտա իտի :

Լիւսինին եանընտան կէչիպ, հաթթա օնա տօգուսը իսէ տէ, մէրգումէյի կէօրէմէտի, վէ տիվանխանէնին թա տէրինլէրինէ տօգրու կիթմէքաէ իտի, պիր տէ կէնճ զըզ զայըֆ վէ թիթրէք պիր սէսլէ «պապաճըղըմ» տէյու մըրըլտանարագ անը տուրտուրթաը :

Ժագ Լամպէր թիթրէտի վէ պիրտէն պիրէ կէրի տէօնէրէք գապա պիր սէսլէ տէտի .

— Ա՛, սի՞զմիսինիզ . . .

— Էվվէթ, պապաճըղըմ . . .

— Օրատա ՚նէ՞ եարըյօր իտինիզ . . .

— Ճէվապընըզա պէքլէյօր իտիմ . . .

— Պէն տէ օ՞ ճէվասլը սիզէ կէթիրէճէքտիմ . . .

— Պապաճըղըմ, պէնի տիյնէմէյէ բազի օլո՞ւյօրմըսընը . . .

— Էվվէթ . . . իչէրի կիրէպիլիքսինիզ . սիզի տիյնէմէյէ հաղըր վէ միւհէյէ-եայըմ :

Ժագ Լամպէր պուսու տիյէրէք, Լիւսինին էօնիւնէ կէչտի վէ զըզ օտա գարուսընտան իչէրի կիրտիկինտէ, իւզէրինտէն գարուլը գարայըպ սիւրմէլէտի :

Պատէհու օտանըն պիր թարաֆընտա պուլունան կէնիչ պիր եաղըխանէյէ տօղրու կիտէրէք, էլինտէքի լամբայը մէզքիւր եաղըխանէնին իւզէրինտէ աչըզ պիր տապանճա մահֆազասընըն եանընա դօտուգտան սօնրա օթուրտու, վէ պիր գաչ սանիյէ էօյլէ պիլա հարէքէթ վէ սուս բուս տուրտու :

Լիւսի իսթիղրապլա վէ պէլքի տէհչէթլէ պիլէ մէրգումա պաղմագտա իտի՛

Տէօրթ կիւնտէն պէրու մէրգումէ զըզ Ժագ Լամպէրի կէօրմէմիչ օլուպ, պու գատար միւտտէթ իչինտէ անը պիր չօզ սէնէլիք իլթիյարլանմըչ պուլմագտա իտի :

ԽԲ.

ՊԷՕՅԻԻԲ ՊԻՐ ԳՕՄԷՏԻԱ ՕՅՈՒՆՃԸՍԸ

Ժագ Լամպէրի՝ Մօթիրօն իլէ վուգու պուլան սօն միւլազաթընտան պէրու տիւչարը էզիյէթ իտէն տէհչէթլի ըզտըրապլար, վէ կիճէ կիւնտիւլը բահաթ պրագմայան վէ քէնտի սէրվէթ, հուրրիյէթ վէ պէլքի հայսթը իչիւն պիլէ միւթէմատիյէն անը գօրգմաղա վէճպուր իտէն զալիմ էնտիչէլէր՝ օ վազթա գատար հիւզի պիր աղարմաղա պաչլայան սաչ վէ սագալընը հէման քէաֆֆէթէն պէմպէյազ իթմիչլէր իտի :

Գըբ զըրմըզը քէսիլմիչ վէ չուգուրա տիւչմիւչ օլան կէօզլէրինին էթրաֆընտա կէնիչ պիր մօր չըզլը կէօրիւնմէքտէ օլուպ, եարայա միւչապիհ տէ-

րին տէրին պուրուշուզար՝ պրոււնընըն քէօչէլէրինտէն չըզըպ , սարարմըչ տու-
տազլարընա դատար անհչէթլի պիր տարիէ թէչքիլ իթմէքտէ , վէ նիհայէթ
կէվչէք եանազլարը՝ աշաղը սարգմագտա վէ մէրգումը Տիրերիոսա պէնդէթ-
մէքտէ իտիւեր : Եսքի հէյքէլլէրտէ Տիրերիոս իմբերտթօրըն չէհրէսի ատէթա
պիր հայլան շէքլինտէ կէօթէրիլմէքտէ սիր :

Ժագ Լամպէր պաշընը եօգարը գալտըրտը վէ միւթատտէն ղիլատէ սօյ-
կուն վէ պայկըն կէօզլէրիլլէ տիք տիք Լիւսիլլէ պագտը :

— Պէնի կէօրմէք իսթէմիլչսինիլ , զըզըմ —տէսի Ժագ Լամպէր լաթիֆ վէ
աղըր պիր սէսլէ վէ ֆագաթ պոււնտան էվվէլքի միւլագաթլաղընտա կէօրտիւ-
կիմիլ կիպի սէնլի պէնլի կէօրիւլմէյէրէք :

— Էվվէթ , պապաճըղըմ —ճէվապ վէրտի Լիւսի :

— Ֆիլհագիգա պու միւլագաթ էլզէմ օլմաչ իտի —թէքրար իթտի Ալու-
լանթըն գարթանը սապըզը վէ էյի անլայօրըմ քի , էկէր սիզ կէլմէգսէ իտի-
նիլ , պէն պու ազչամ կէլիլ սիզի պուլաճագտըմ . . . Բիէր Լանտրիին իւ-
զէրինէ սէօյէմէք իսթէրսինիլ , աէյի՞ մի :

— Էվվէթ , պապաճըղըմ , անըն իւզէրինէ սէօյէմէք իսթէրիմ :

— Եւպէսիլ քէնտի քէնտինիլ տէմիլ օլմալըսընը քի , կէչէն կիւն իֆ-
թիրաճընըն տուտազլարը իւզէրինտէ եսլանը տուրտուրթմատըղըմ վէ «Պու
ատամ սուչըլ տըր . . . եսլընըլ պէն գապահաթլըլըմ» տէյու պաղըրմատը-
ղըմ իչիւն ինսաֆսըզըլ վէ ալչագըլ իթտիմ . . .

— Պապաճըղըմ —ճէվապ վէրտի կէնճ զըլ քէքէլէյէրէք— Ալլահ տա պի-
լիր քի , պէն սիզի պէօյլէ մուհաքէմէ իտէմէմ . . .

— Եանի հիւրմէթը ֆէրղէնտանէ աղընըզը գարայօր լաքին գալպինիլտէն
պէնի մուհաքէմէ իտուպ մահքիւմ իտիյօրսընըլ , վէ պէն պու իլամը թաս-
տիլ իտէրիմ . . . էվվէթ , պէն ալչագնասընա պիր մուամէլէտէ պուլոււտըմ .
չու եիւքսէք մէվգիմի պիր քէլիմէ իլէ ղիյր ու զէպէր իթմէք վէ այազլարը-
մըն ալթընտա աչըլմըլ օլան օ պէօյիւք չուգուրա քէնտի քէնտիմի սթմագ ի-
չիւն ճէսարէթիմ օլմամըլ տըր . . . ազլըմ տօլանմըլ տըր . . . գօրգմուշըմ
տըր . . . վէ սէլամէթիմի պոգ կիւնքի կիւնտէ պէնի հիճապ ու տէհչէթը ա-
զիմէյէ տիեչար իաէն պիր ըէղալէթտէ արամըղըմ տըր . . .

— Պապաճըղըմ —տէտի Լիւսի պիր շիտաէթլէ— պէօյլէ պիր իսթատա պու-
լոււտըղընըլ իչիւն թէէսսիւֆ իտիյօրսընըլ , աէյի՞ մի . լաքին պու իսթա
պիւսպիւթիւն իթիգարսըլ տէյիլ տիր , ղիրա էօյլէ տէհչէթլի սասթլար վար
տըր քի , էն իյիտ ասէմիէրին պիլէ ճէսարէթի ֆէթիլլի պոււնտան մատաւ ճէ-
նասըլ Հագգ իսթտի մէգքիւրըն թասհիճ ու իքմալը իչիւն պիր թէտպիր պախչ
ու իհանն պուլպուրույօր . . .

— Նա՞սըլ —սիւվալ իթտի Ժագ Լամպէր :

— Թէսատիւֆ , վէ եսլատ տաճա տօղոււր Գատէրը իլահի՞ Բիէր Լանտ-
րիլլի գուրթարմագ իչիւն պիզէ էմին պիր ֆրսաթ վէրիյօր . . .

— Աննամայօրըմ . . . նէ՞ կիպի ֆրսաթ տիմէք իսթէյօրսընըլ . . .

— Մահպուսըն պիրի . . . եանի իյիտ իչնի պաշընըն պիր հագս սրգատա

ը՛ք՝ քէնտիտի իչիւն շօգտան պէրու վէ քէմալը թահամմիւլէ պիր ֆիրար հաս-
զըրլամըջ օլուպ , պոււնուն մուվաֆֆադիյէթինտէ հիչ չիւպհէ եօգ կիպի տիր .

• • • պոււ ատամ ալթը պին ֆրանդ ալարագ Բիէր Լանտրիյի տէ հասպտան գուր-
թարմաղա թաահհիւտ իտիյօր . պապանըղըմ , սիզին նամընըղա պու մէպլաղը
վատ իթտիմ , վէ ումարըմ քի պէնի եալան շըգարմայածագսընըզ . • • •

— Պանա կիւվէնտիկիւնիզէ էյի հարմըջսընըզ , —տէտի ժագ Լամպէր պիր ազ
սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա— պէնիմ եէրիմտէ մուզտարըպ օլան օ սուչըզ ա-
տամը գուրթարմագ իչիւն պիլա թէրէտտիւտ պու մէպլաղտան տահա պէօյիւք
պիր մէպլաղ պիլէ քէմալը մէմոււնիյէթիւ վէրիւր իտիմ . • • • լաքին նէ չարէ
քի պոււնտան սօնրա պու ֆէտաքեարըղըն հիչ պիր ֆաիտէսի եօգ տըր . • • •

— Ֆաիտէսի եօ՞գ մը —պաղըրտը Լիւսի պէօյիւք պիր խէվֆ ու տէհչէթիւէ—
նէ՞ տիյօրսընըզ , պապանըղըմ . • • •

— Մէմուլ իթտիկիւնիզ պու ֆիրար նէ՞ վագթ ինրա օլոււնճագ տըր . • • •
— Իւչ կիւնտէն . • • •

— Էչ էօյէ իսէ , իւչ կիւնտէն Բիէր Լանտրի խէլաս օլանճագ տըր , լա-
քին կարտիանլարընն սիգգաթ ու նէզարէթիւնի եանըլթարագ գաշմագլա տէ-
յիւ , իլլա սուչըզըղը աչըգտան աչըղա անլաչըլարագ , հասպտանէնին գարու-
լարը՝ հագսըղըղա մահպուս իտիլէն օ ըրզէհիւ ատամըն էօնիւնտէ աչըլանճագ
տըր . • • •

— Բիէր Լանտրիին սուչըզըղը աչըգտան աչըղա անլաչըլանճագ մը —տէ-
տի Լիւսի քէքէլէյէրէք , —պապանըղըմ . • • • պապանըղըմ . • • • մալիւմ ալինիզ
տիր քի պու խուսուս մուհալ տըր . • • •

— Նի՛չիւն էօյէ . • • •
Կէնճ գըզ պաչընը էօնիւնէ աստը վէ ճէվապ վերմէտի :

— Ֆիրքիւնիզի անլատըմ , սէօյէյէճէկիւնիզի պէն թամամլայըմ — թէքրար
իթտի ժագ Լամպէր — Տիմէք իսթիյօրսընըզ քի , ասըլ գապահաթըլը եէտը ա-
տալէթէ տիւչէմէզ վէ տիւչմէմէլի տիր , գիրա ասըլ գապահաթըլը պէնիմ . • • •

Լիւսի միւչէվիլէչ պիր հարէքէթտէ պուլոււնուպ , սէս շըգարմատը :

— Օ՛հ , մէրագ իթմէյիւնիզ , էվլատըմ —տէվամ իթտի Ալալալըն գարթա-
նը սապըզը աճը պիր թէպէսսիւմէ— պէնի թէրզիլ իտէճէք օլան մուհաքէմէ-
վէ մահքիւմիյէթիւ իսմինիզ պօղուլմայանագ տըր , գօրգմայընըզ . • • • պիր ազ
էվվէլ սիգէ թէէյիւտ իթտիմ քի , Բիէր Լանտրի իւչ կիւնտէն գուրթուլանճագ
տըր . • • • չիմտի տէ իլլավէ իտէրէք տէրիմ քի , իւչ կիւնտէն պէն էօլէճէյիմ . . .

— Սի՛զ . • • • պապանըղըմ . • • • սիզ էօլէճէ՞ք միսինիզ —պաղըրտը կէնճ
գըզ թարիֆի նագապիլ պիր տէհչէթիւէ— աման եա Րապպիմ , նէ՞ տիյօրսընըզ . . .

— Հագիգաթը հալի . • • • պէն արթըզ եաշայամամ , վէ հայաթըմա իւ-
թամ վէրմէկէ ճէսարէթիմ օլանճագ տըր . • • •

Ժագ Լամպէր եաղըխանէնին իւզէրինտէքի տապանճա մահֆաղասընըն
եանընտան եաղըլը պիր քեաղըտ ալըպ , «օգուլընըզ» տիյէրէք Լիւսիյէ ուզաթտըջ .
Կէնճ գըզ տէրհալ քեաղըտը սլտը վէ եուտարճասընա աթիտէքի սաթըր-
լարը օգուտը . . .

«Պէնիմ վէֆաթըմ իչիւն քիմսէ իթհամ օլունմասըն . . . պէն քէնտի քէնտիմի հիւսնիւ իրասէթիմէ էօլտիւրիյօրըմ , զիրա իւզէրիմէ կէլէճէք օլան նամուսազըլըզ լէքէսինի գապուլ իթմէյի պիր տիւրլիւ զիհնիմէ սըղտըրամայօրըմ :

«Ճէնսպը Հագ հուզուրընա չըզըպ , եաբուրըմ իլէր հագգընտա անըն աւալէթը իլահիյէի ալիյէսինէ հիսապ վէրէճէկիմ սըրատա , Մ Մօժիրօնըն շախսը իւզէրինտէ իճրա օլունան գաթլ ու իտամ թէճրիպէսինին ֆաիլի եալընը պէն օլտուզըմը պէնէն պէյան իտէրիմ , վէ մէրգուս Մօժիրօնըն Բիէր Լանտրի հագգընտա փուգու պուլան պէյանաթը եալան վէ սախթէ օլտուզընը թէէյիտ ու իսպաթ էյլէրիմ . ֆապրիգամըն պէտպախթ իչճի պաշըսը՝ պու իշտէ սպա վէ գաթան գապահաթը տէյիլ տիր :

«Յագընտա պուզ քէսիլէճէք օլան պիր էլին եազմըլ օլտուզու պու պիր գաշ սաթըրըլար պէնիմ վասիյէթնամէմ օլանագ տըր :

«Պէնիմ պիրիճիք գըզըմ Լիւսիտէն պաշգա պիր վարիսիմ հօգ տըր . մէրգումէյէ չօգ մուհապպէթ վէ յէֆագաթըմ վար տըր . պէնտէն սօնրա օ գըզ թէքմիլ սէրվէթիմէ սահիպ օլանագ տըր :

«Եյի պիլիթիմ քի , գըզըմ՝ Բիէր Լանտրիին պէնիմ եէրիմէ մուզտարըպ օլտուզը իչիւն պունա մուգապիլ օնա պօլ պօլ պախաշլէր վէրէճէք տիր . պու պապտէ մէրգումէյի մէճպուրիյէթ թահթընտա պուլունտըրմամ :

«Պէնի էօլմէյէ մէճպուր իտէն ճինայէթ իչիւն ինսանլարտան աֆվ տիլէօրիմ . քէնտիմի էօլտիւրէրէք իճրա իթաիլիմ իչպու եէնի ճինայէթ իչիւն տէ Ճէնսպը Հագգտան ալֆ տիլէրիմ . . . Ալլահըն ինայէթը եղէլիյէսինէ էմիլիյէթիմ պէրքէմալ տըր , վէ պէնի քէնտի գունագընտա գապուլ իթմէսինի րէճա իտէրիմ . . .

«ԱՇԻԼ ՎԷՐՏԻԷ»

Բարիք

Լիւսի պու սըրատա Ժագ Լամպերին տէհչէթլի պիր մէհարէթլէ օյնամագտա օլտուզը օ րէզիլանէ գօմէտիա օյունընը սալա սնլամամագտա իտի : Մէրգումէ գըզ կէօրիւնիչտէ սնկարիպ իճրա օլունանագ օլան սուի գտասը իչիտինճէ թիթրէտի վէ օ մէնհուս քեաղըսը էլինտէն սիւշիւրտի :

Գարթանը սապըզ մէղքիւր քեաղըսը եէրտէն ալտը , բարմաղընը քեաղըստըն պիթմէմիլ օլան սօն սաթըրը իւզէրինէ գօյտու վէ իլավէթէն տէտի .

—Նասըլ քի կէօրիւյօրընըլ , էվլատըմ , պու քեաղըտտա եալընըլ թարիս հօգ տըր . . .

—Պասպաճըզըմ , պապաճըզըմ —տէտի կէնճ գըզ քէքէլէյէրէք վէ տիզ իւսթիւ կէլէրէք , զիրա սյագտա տուրանագ արթըզ գուվլէթի գալմամըլիտի . . . սէօլէյիւնիզ քի ֆէնա պիր բույա կէօրիւյօրըմ . . . սէօլէյիւնիզ քի էօլմէյի ֆիքրինիլտէն պիլէ կէչիրմիյօրընըլ . . .

Պու լազըրտըլարըն իւզէրինէ Ժագ Լամպեր կիւլիւմէյէրէք էլինի մահֆագատաքի տապանճալարըն պիրինէ տօղրու ուզաթտը , անը էլինէ ալտը վէ թէթիլինէ պագտըզտան սօնրա սէօզիւնէ տէվամ իթտի .

—Պու քեաղըտըն զիլըրինէ պիր թարիս վազ իտինճէ , պու տապանճանըն աղզընը տա գուլագ թօզըմա տայատանագըմ . . . թէթիլինի օյնատանագըմ վէ ճանըմ մէճհուլ ալէմիէրէ ուչանագ տըր . . .

— Պապածըղժ — թէքրար ի՞թտի Լիւսի պիր սէտաի միւսթէտիանէ իլէ-
Ալլահ աղըննա օլտուն , պէօյլէ սէօյլէմէյինիզ , զիրա պէնի տէլի իտէճէքսինիզ
• • • նի՛չիւն պէօյլէ սիր տէհէթլի գարար վէրիյօրսընըզ :

— Զիրա , զսթէն սիզէ սէօյլէմիչ օլտուղժմ կիպի , պէնիմ միւստէթը հայա-
թըմըն Ֆանիաի հիւղն իհթիվասընա եալընըզ պու եօլ իլէ պիր էնճամ վէրէ-
պիլէճէյիմ . . .

— Եաշամանըզ հիչ պիր մանի եօզ տըր . . .

— Պէնի օ գատա՞ր սէֆիլ պիր ատամ մը զանն իտիյօրսընըզ քի , քիւրէք
մահպուսլարընըն գըրմըզը կէօմլէյինի կիյէրէք եաշայլմ . . . իսթէ՞րմիսինիզ
քի , բէտէրինիզի քիւրէք հասպիսանէսի գահրէմանլարընտան պիրինի կէօրէսի-
նիզ . . . Խա՛յր , էվլասըմ , էօլիւմ , եիւզ քէրրէ էօլիւմ՝ նամուսսըզըզ վէ
րիւսվայըզտաւ ալա տըր . . .

— Է՛հ , պապածըղժմ , քիւրէք վէ ըիւսվայըզ իւզէրինէ նէ՛ գատար տա
սէօյլէյօրսընըզ . . . իքիսինտէն տէ գուրթուլմազ սիզին էլինիզտէ տէյլ՞լ մի
. . . Բիէր Լանտրիլի գուրթարընըզ . . . Բարիզտէն , Զրանսատան տիչտըր
օնա մէտուտ վէ գօլայ պիր կէչինմէ թէէմին իտինիզ . . . պաղէն կիտիպ օնա
քէնտի ինզիվակհահընտա վիղիթա իթմէմէ միւսատառէ իտինիզ , զիրա պէնի
սէվէր վէ պէնի կէօրմէք իսթէյէճէք տիր :- Պատէհու , պու վազլիֆէ իճրա
օլունունճա , քիմնէնին ասլա եիւզիւնիզէ վուրմայանաղը պիր խաթայը ունու-
տընըզ . . . Լէքէսիզ պիր կէչմիչին պիր տանէճիք գուսուրընը ունուտընըզ . . .

Ժազ Լասպէր պաշընը սալլատը վէ մըրըլտանարագ շէօյլէ սէօյլէտի .

— Մուհալ տըր պու . . .

Լիւսի պիրտէն պիրէ այաղա գալգըպ պիր նէվի հիտտէթլէ պաղըրտը .

— Եինէ պէօյլէ սէօյլէյօրսընըզ . . . պու մէնհուս լաղըրտը պէնի բէք
Ֆէ՛ա իտիյօր . . . Լաքին հիչ օլմազսա սէօյլէյինիզ պանա , նի՛չիւն մուհալ
տըր պու . . .

— Զիրա , պիչարէ գըղճըղազըմ՝ , պուլունտըղժմ շու միւշքիլ վէ չարէսիզ
հալին նէ օլտուղընը աղամայօրսընըզ . . .

— Նէ՞ . . . հէֆիսինի պի՞լմէյօրմըլմ . . .

— Խա՛յր , պիլմէյօրսընըզ . . .

— Մատամ քի էօյլէ տիր , պապածըղժմ , բէճա իտէրիմ , Ալլահ աղընա
օլտուն , պիլմէտիկիմի պանա պիլտիրինիզ . . .

— Տիյօրսընըզ քի , եաշայլմ վէ ունուտայլմ , տէյլ՞լ մի — թէքրար ի՞թտի
Ժազ Լամպէր , — տիյօրսընըզ քի օ ճիւսպէթի քիմսէ աղամայանաղ , քիմսէ եիւ-
զիւմէ վուրմայանաղ տըր . . .

— Է՛յ , նէ՞ տիմէք իսթէյօրսընըզ . . .

— Նէ՞ տիմէք իսթէյէճէյիմ , էկէր պէն իւչ կիւնտէն էօլմէղսէմ , իւչ
կիւնտէն բօլիս պէնի թութանաղ տըր . . . իւչ կիւնտէն կիտիպ պիր զընտան-
տա Բիէր Լանտրիլին եէրինի թութանաղժմ , զիրա աւըն գապահաթսըզ օլ-
տուղը թէպէյիւն իտէճէք տիր . . .

Լիւսի հայրէթիւտէն նաչի պիր հարէքէթտէ պուլունտուզտան սօնըրա
սիւալ ի՞թտի .

— Սիդի քի՞մ դամնազլայանազ տըր . . .

— Մօթիրօ՞ն . . .

Կէնն զըզ՝ ի քի էլլէրինի ալնընա գօյարագ գարմագարըլ օլան ղիհնինտէ զանն իտէրսին պիր շէյ աքամաղա չալըլտը :

— Մօթիրօ՞ն—Թէքրար իթտի պիր ազ սօնդրա :

— Էվվէթ , թա քէնտիսի . . .

— Սէօյլէտիկինիզլէ էյի իշիտիյօրըմ , լաքին ֆիքրինիզլէ էյի անլամայօրըմ . . .
նի՞չիւն Մօթիրօնըն իսմինի վէրիյօրսընըզ . . . Պու ատամտան գօրգանագ նէ՞նիզ վար . . . Կէօզիւմլէ կէ՞օրմէտիմ մի օ տէհչէթլի մէնղարէյի քի , սիզի էլէ վէրմէմէք իշիւն օ սէֆիլ ատէմ սօուգ պիր գան իլէ պիր սուչսուզը դամնազլամագտա իտի . . .

— Էվվէթ—ճէվապ վէրտի Ժագ Լամպէր— էվվէթ , օ մէնղարէյի կէօզիւն նիւզլէ կէօրտիւնիւզ , լաքին գալպինիղտէ պէօյիւք պիր հէյէճան ու խալէճան մէվճուտ օլտուղունտան , օ արա պազը շէյլէրին ֆարգընտա օլամատընըզ : Մէսէլա , Մօթիրօն հաքիմէ ճէվապ վէրմէզտէն վէ Բիէր Լանտրիյի դամնազլամագտան էվվէլ , պանա եազլաշըպ ալշագ պիր սէպլէ պանա պիր դաշ լաքըրտը սէօյլէտիկինի կէօրմէմիշսինիզ տիր . . .

— Սիզէ նէ՞ սէօյլէտի . . .

— Պանա տէհչէթլի շարթլար գօյտու . . . սէլամէթիմի նէ ֆիյաթլա պանա սաթմագ իսթէյօր իտի իսէ , օ ֆիյաթը թային իթտի . . . Էլճասըլ պանա Յ կիւն մէօհլէթ վէրտի . . . շիմսի սայքի սէքիզ կիւն օլտու , վատըմը իճրա իթմէլիյիմ , եսխօտ հալիմէ գաթլանմալըլըմ . . .

— Նէ՞ շարթլար գօյտու . . . նէ՞ ֆիյաթ թային իթտի—սիւվալ իթտի Լիւսի :

— Պունու սիզէ սէօյլէմէքտէն նէ՞ չըգար . . .

— Պունու պանա սէօյլէմէմէքտէն նէ չըգար . . . սէօյլէյինիզ , պապաճըլըմ . . . հէր շէյի պիւմէք իսթէրիմ . . .

— Էվվէլա ճէսիմ պիր մէպլաղ թալէպ իթմէքտէ տիր . . .

— Նէ՞ գատար . . .

— Իքի միլէօն ֆրանգ . . .

— Չապուգ վէրինիզ . . . էկէր իսթէրսէ , տահա զիեատէ վէրինիզ . . . էկէր՝ թէքմիլ սէրվէթինիզի քէնտիսինէ թէրք իթտիկինիղտէ , արթըգ սիզի գօրա գօշանագ պիր շէյի օլմաղսա , թէքմիլ սէրվէթինիզի պիլէ թէրք իտինիզ . . . Չաթէն սիզէ սէօյլէմէմիշիմ մի տիր , ֆուգարալըգ պէնի ալա գօրգուլթմագ . . . Պունտան մատա Անտրէ տը Վիլէր իլէ պէն էվվէտիկիմիղտէ քէմալը դայրէթլէ Երգի իշիւն չալըլըրըզ . . .

— Էլէր մատտէ ազչէ մէսէլէսի իւզէրինտէ օլսա իտի , հիշ թէրէտտիւտ իթմէզտիմ—ճէվապ վէրտի Ժագ Լամպէր—լաքին Մօթիրօն պաշգա շէյլէր տէ թալէպ իտիյօր . . .

— Նէ՞ շէյէր . . .

— Պունլարը սիզ ասլա պիլմէյէճէքսինիզ . . .

— Նիշի՞ւն , սէպլէպ . . .

— Զիրա պու թալէպլէր ազըլսըզնա շէյէր տիր , ստամըն զիհնինէ ճինս
նէթ կէթիրիր թալէպլէր տիր . անըն իչիւն պուշլարը սէօյլէմէյէ ազըրմ սալա
իւսթէ վարմայանագ տըր . . .

— Եէնիտէն սիզէ եէլիօն մի իտէյիմ . . . իքի էլլէրիմի պիր պիրինէ պազ-
լայըպ , տիզ իւսթիւ կէյէրէք սիզէ եալվար մը օլայըմ . . . պու ստամըն մէնս
ֆուր մուրատլարընս սիզ մէսուլմըսընըզ . . . Ալլահ աշընս օլսուսն , պէնտէն
պիր յէյ կիզլէմէյինիզ . . .

— Իսթէ րմիսինիզ քի սէօյլէյիմ . . .

— Բէնս ու նիյազ իտէրիմ . . .

— Իսթէմէյէրէք պու րէնանըղա մուվաֆապաթ իտիյօրմ . . . ունութմա-
յընըզ հա . . . Մօթիրօն սիզինիլէ էվլէնմէք իսթէմէյէ ճէսարէթ իտիյօր , վէ
շիւպհէ եօզ տըր քի , պէնի բէք տէ ստամ եէրինէ դօյմայօր , զիրա պուսու
պանս սէօյլէմէկէ ճէսարէթ իթմիշ տիր . . .

Լիւսի պիր նիտա իտէրէք կէրի կէրի կիթտի , վէ պիր իքի սանիյէ դատար
եըլտըրմտան վաւրուլմուշ կիպի կէօրիւնտիւ :

— Կէօրիւլյօրմըսընըզ—տէտի ժադ Լամպէր մահզուսն պիր թարզլա ,—կէօ-
րիւլյօրմըսընըզ . . . սէօյլէմէղսէ իտիմ , տահա էյի եաբմըլ օլսնագարմ . . .

— Տիմէք պու ստամ պէնիմ իւզէրիմէ՞ մի տիւշիւնիւլյօր—տէտի կէնն գըզ
քէքէլէյէքէք վէ պիր նէվի ազընըզ դայպ իտէր կիպի—իսթէյօր քի պէն քէն-
տիսինէ գարը մը օլայըմ . . .

Փարթանը սուպըզ ճէվապ վէրմէքսիղին պաշընը էօնիւնէ աստը :

— Լաքին պու ստամ հէր շէյի ունուտըյօր մը—տէվամ իթտի Լիւսի—ու-
նուտըյօր մը քի վալիտէմէ իֆթիրա իթմիշ տիր . . . ունուտըյօրմը քի թէնս-
նըն գամարասընտա սիզի էօլաւրմէք իսթէմիշ տիր , վէ սիզ անըն ալէյհինտէ
սուրէթը մէշրուանէտէ մուսաֆէտի նէֆա իթմէք հուգուզընըզ իսթիմալ իթ-
միշսինիզ տիր . . .

— Մէրգուսմ եալընըզ պիր շէյ ունութմայօր—տէտի ժադ Լամպէր մըրըլ-
տանարագ—շու քի պէն քէնտի թահթը հիւքմիւնտէյիմ վէ պու հիւքմինի
ինսաֆսըզնա սուի իսթիմայ իտիյօր . . .

— Լաքին պէնիմ նիշանըմ վար , պապանըղըմ —տէտի կէնն գըզ— վէ սէ-
վէրիմ պու նիշանըմը . . . պանս գօնս օլանագ տըր . . .

— Մօթիրօնըն նէ՞ իւզէրինէ ֆարզ . . . հիշ պիր էնկէլ վէ մանի տիյնէ-
մէյօր . . . թալէպիւնտէն զէրրէ գատար վազ կէշլէյօր . . . ֆէնտիսի իչիւն
պէնիմ հալիմէ իքի շարէ վար տըր . . . եա պու իզտիվան , եա պէնիմ մահվ
ու թէյէֆիմ . . .

— Պէօյլէ պիր իզտիվան չօդ դարիպ օլանագ տըր . . . մուհալ տըր պու ,
պապանըղըմ . . .

— Էհ , էյի պիլիրիմ . . . անըն իչիւն օ խսամիմէ հիշ պիր իւմիտ վէր-
մէքսիղին , թալէպիւնէ գաթի պիր ճէվապը րէտտ վէրտիմ , վէ պու մաստէ
հազգընտա սիզէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէմէք իսթէյօր իտիմ . . . էվլէտէն պէն
մահքիւմ օլուշ իտիմ . . . պէնի թէսէլլի իտէն շէյ եալընըզ շու տըր քի ,
սիզի պէնիմէ օ րիւսվայըզ շուգուրընս տիւշիւրմէյէճէյիմ . . .

Ժագ Լամպէր եազըլաանէնին էօնիւնտէ օթուրտը , միւհթէվիյաթը մալիւս միմիզ օլան քեաղըտը ալտը , գալէմի միւրէքքէպէ պաթըրտը վէ ուն տէրէնէ պիր սօուզգանլըլըզլա պիր գաշ քէլիմէ եագտը :

— Պապանըղըմ — պաղըրտը Լիւսի — նէ՞ եարըյօրսընըզ . . .

— Իչթէ կէօրիւյօրսընըզ . . . պու պէյաննամէյի թէքմիլ իտիյօրըմ . . . պիր թարիխ գօյօրըմ . . . պու կիւնքի թարիխի . . . Իչի տէրհալ պիթիւրմէք էյի տիր . . . էվլատըմ , պիր գաշ տագիգատան սօնրա արթըզ Մօթիրօնտան հիչ պիր գօրգանագ եէրինիզ օլմայանագ տըր , վէ օ սէֆիլ ատէմին գուվ — վէթսիզ հիտտէթ ու զազապը սիզէ պիր շէյ եարամայանագ տըր . . .

Գարթանը սապըգ՝ պունու տէյէրէք տապաննալարըն պիրինի ալտը վէ իւլավէթէն տէտի .

— Պու օտատան տիշարը չըգընըզ , էվլատըմ . . . շու ֆէլաքէթին ինրասընտա հազըր պուլունմայընըզ . . . պազը պազը բէտէրինիզի խաթըրընըա կէթիրինիզ . հէր նէ գատար գապահաթլը իտի իսէ տէ , պէտպախթ տա իտի . . . անըն իչիւն աղայընըզ . . . տուվա իտինիզ . . . վէ լանէթ օգուսմայընըզ . . .

Ժագ Լամպէր պիր ազ սէօղիւնիւ քէստի , վէ էլինի կէօղիւնիւն իւսթիւնէ գօտուգտան սօնղրա թիթրէք պիր սէսլէ թէքրար իթտի .

— Կիթ , էվլատըմ . . . պէնի եալընըզ պրագ . . . Լաքին , գըզնըղաղըմ , էվվէլա գուճաղըմա կէլ . . . էօլմէգտէն էվվէլ պիր սօն տէֆա սէնի գուճագլամագ իսթէրիմ :

Լիւսի զաթէն քէնտի քէնտինէ պիր գարարը ալի վէրմիչ իտի :

Ժագ Լամպէրին գօլլարընա տօղրու աթըլտը իսէ տէ , պու միւսարէաթտա պաչգա պիր շէյ եարմայըպ , թիթրէք պիր էլլէ տապաննայը թութտու վէ գարթանը սապըգըն էլինտէն ալմագ իսթէտի :

— Պու սիւհազը նէ՞ եարանագսըն — տէտի Ժագ Լամպէր քէքէլէյէրէք — նի՞ — չիւն էլիմտէն ալմագ իսթէյօրսըն . . .

— Պապանըղըմ — ճէվլապ վէրտի կէնն գըզ քէմալը մէթանէթլէ — պէօլէ պիր մէնհուս վէ միւճրիմանէ գարարտան կէրի տուրուընըզ . . . սիզ սէպէպը հայաթըմսընըզ , անըն իչիւն պէն տէ թէքմիլ հայաթըմը սիզէ ֆէտա իթմէլիյիմ . . . Պու վագիֆէնին իյֆասընտան ապա կէրի տուրմայանաղըմ . . . Մ . Մ . Թիրօն իլէ էվլէնմէյի գապուլ իտէճէյիմ . . . սիզ գուրթուլանագսընըզ . . . եաշայապիլէճէքսինիզ . . .

Կէնն գըզ ալչաք պիր սէսլէ իլավէի մէգալ իտէրէք տէտի .

— Պէն սիզի իչիւն էօլէճէյիմ . . .

— Նէ՞ — պաղըրտը Ժագ Լամպէր զանն իտէրսին պիր նէվի սայըզլայարագ — րագի օլանագմըսըն . . .

— Պու մէնհուս իգտիվանա՞ մը . . . էվվէթ , պապանըղըմ . . .

— Նէ՞ պէօլիք պիր ֆէտաքեարըզ . . . օ՛հ , գապուլ իթմէմ . . . րէտտ իտէրիմ . . . գապուլ իտէմէմ , գապուլ իթմէմէլիյիմ . . .

— Լաքին պու լազըմ տըր . զիրա խասմինիզ նասըլ քէնտի միւրատընտան

վաղ կէշմէզ իսէ , պէն տէ քէնտի տիլխահ ու միւրատըմտան զէրրէ գատար վաղ կէշմէմ . . . պէն օնուն գարըաը օլանաղըմ . . . անճագ պիր շարթ գօրըմ . . . իզտիվան գօնթրաթըմ իւչ կիւնտէն իմզալանմալը . . . Բիէր Լանտրի տէ իւչ կիւնտէն խէլաս օլմալը տըր . . . իմտի անըն ֆիրարը իչիւն վէրիւ մէսի իզթիզա իտէն մէպլաղը վէրինիզ պանա . . . անը Յըանսատան եօլա գօյմագ իչիւն լաղըմ կէլէն վէսաթի տէ պանա թէտարիք իտինիզ . անըն թէհլիքէտէն արի վէ պէրի օլտուղունը խապէր պլտըղըմտա, գօնթրաթըն զլյրինէ Մ. Մօթթրօնըն իսմինին եանընտա պէնիմ իսմիմ տէ եազարըմ . . .

Ժագ Լամպէր քէնտի մագսէտինէ իրմիշ իտի :

Պէօյլէ պիր միւնիզաթլա թէհլիքէյի սավուշտըրտըղընը կէօրիւնճէ, մաէլ մէմնունիյէ պիր տազիգա իչիւն քէնտի միւթատը օլան թաւաքեարլըղընը էլ տէն պրագտը :

Ժագ Լամպէր եազըխանէնին պիր կէօզիւնիւ աչտը , իքի բաքէթ պանգանթ չըգարտը վէ Լիւսիյէ ուզատարագ տէտի .

— Պէնտէն ալթը պին ֆրանգ իսթէտին . . . իչթէ սանա եիրմի պին . . . գալան օն տէօրթ պին ֆրանգլա Բիէր Լանտրի մէմալիքը էճնէպլիյէտէ եէրլէշէպլիլի . . .

Կէնճ զըզ պանգնօթլարը ալըպ տիւրտիւ վէ գօրսէսինին իչինէ սագլատը , Ժագ Լամպէր սէօզիւնէ տէվամ իթտի .

— Եարըն տա սանա պիր եօլ թէգքէրէսի չըգարթըրըմ. Բիէր Լանտրի՝ անընլա պլա թէհլիքէ վէ եէնիտէն թութուլմագ գօրգուսը օլմագսըղըն հուտուտը կէշէպլիլի . . . մամաֆիհի զաննըմա կէօրէ , Պէլճիգայա տօղրու կիթմէզտէն էվվէլ պիր գաշ կիւն Բարիզտէ գալսա էյի օլուր . . .

— Էվվէթ , պապանըղըմ . . .

— Շիմտի , զըզճըղաղըմ , սանա սէօյլէյէճէք պիր շէյիմ գալտը . . . ալիճէնապլըղընտան նաչի պէօյիւք պիր ֆէտաքեարլըգ իթմէք իսթէյօրսըն . . . էկէր տիւչիւնիպ տէ , պու ֆէտաքեարլըղըն՝ սէնին գուվվէթինին մաֆէվգինտէ օլտուղընը ֆարգ իտէր իսէն , անտ վէրիրիմ սանա , օ ֆէտաքեարլըղը իճրա իթմէյէճէքսին հա՞ . . . էյի տիւչիւն , սօն սատթա դատար պու գարարտան կէրի տէօնէպլիլիսին . պէն տայմա էօլմէյէ հաղըր պուլունանաղըմ . . .

— Պէն կէրի տէօնմէյէճէյիմ , պապանըղըմ —ճէվապ վէրտի Լիւսի քէմալլ սէպաթլա :

Պատէհու ալնընը Ժագ Լամպէրին տուտաղլարընա ուզաթտը , վէ հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէքսիզին օտատան տիչարը չըզըպ քէնտի օտատընա կիթտի :

Ալալանըն գարթանը սապըզը գաբուլը մէրգումէնին արգասընտան գալալպ , սէվինճինտէն նաչի էլլէրինի պիրպիրինէ սիւրթէրէք քէնտի քէնտինէ տէտի .

— Օյունը գազանտըմ . . . մէմուլիմտէն զիյատէ գօլայլըզլա զայլէպէ իթտիմ . . . սահի՛հ , իչպու սուի գաստ տօլալը պիր ուսթալըգ իտի . . . հազիգաթէն պէն պէօյիւք պիր գօմէտիա օյունճըլըլմ . . .

ԽԳ.

ՄԷՄՈՒԼԻՆ ՂԱՅՐԸ ՊԻՐ ՄԼԻՔԹՈՒՊ

Լիւսի՝ հիշ պիր ֆէտաքեարըզգտան կերի տուրմայաճաղընը Ժազ Լամպէ-
քէ պէյան իթտիկինտէ, հազիգաթը հալի սէօյլէմիշ իտի : Գիհհազիգա պու ֆէ-
տաքեարըզ իշինի նիհայէթ տէրէճէսինէ գատար իճրայէ քէնտույի հազըր
հըսս իթմէքտէ իտի իսէ տէ , սէօյլէտիկի սէօզլէրին մէալինի իճրա իթմէյէ-
ճէքտի . . .

Մէրգումէ գըզ՝ բէտէրինի զանն իթտիկի ատամը հէր նասըլ օլուրսա օլ-
սուն դուրթարմագ իսթէմէքտէ օլուպ , ֆազաթ օլ ըիւսվայ Մօթիրօնըն գա-
րըսը օլաճաղընը խաթրընա կէթիրտիքճէ , խէվֆ ու տէհչէթլէ կերի կերի կիթ-
մէքտէ իտի :

Պիլա մուգամլէմէթ գօնթրաթօյա վազը իմգա իտէճէքտի . քէմալը իթա-
աթլա պէլէտիյէ տաիրէսինէ վէ քիլիսէյէ կիտէճէքտի . պէլէտիյէ հաքիմի իլէ
բաբազըն էօնիւնտէ սուրէթը ալէնիյէտէ մահուտ էվլէն քէլիմէսինի թէլաֆֆուզ
էլլէյէճէքտի լաքին պէօյլէճէ էօմր ու հայաթընը պիր թաահհիւտ ալթընա վազ
իտիյօր կիպի կէօրիւնտիկի սըրատա , էճէլ զաթէն քէնտի տամարլարընա եիւ-
րիւյիպ ճէվէլան իտէճէքտի :

Նասըլ քի պիլճիւմլէ պէօյիւք ֆապրիգալարտա , էօյլէ տէ Աշիլ Վէրտի-
էնին քէրէսթէ ֆապրիգաարնտա քիւշիւք պիր էճգախանէ պուլունուպ , աղըր-
ճա եարալանան վէ եախօտ պիրտէն պիրէ խասթալանան պիր իշինի իլք աղըզ
թէտապի իթմէյէ միւզթազի օլան պիլճիւմլէ մուսալէճաթ մէվճուտ իտի :

Մուսալէճաթը մէզքիւրէ միյանընտա պիր շիշէ տէ աֆիօն խիւլասասը պու-
լունտըղընտան , Լիւսի պու շիշէյի ալըպ օտասընտա սազլատը . զիրա օ մէն-
հուս սաաթ հիւլուլ իտինճէ , պու էճգայը սօն տամլասընա գատար ալմազա
գարար վէրմիշ իտի :

Կէնճ գըզ քէնտի նէֆսինէ պէօյլէճէ սահիպէ օլտուղընա էյիճէ գանի օլ-
տուգտա , բահաթլանտը վէ սայքի կիւլմէյէ պաշլատը , վէ իճրասը բէք եագըն
օլան օ ԲԱՐԼԱԿ իղտիվաճ միւնասէպէթիլլէ Մատամ Պլանշէնին տըր տըր
սէօյլէտիկի պիր թագըմ էլֆազըր էլֆազըր թէպրիքէաթ ու թալթիֆաթը տիյ-
նէմէքտէն իմթինա իթմէտի . . .

Իթֆաիյէ միւլազիմինտէն տուլ գալան մէրգումէ գատըն՝ քէնտիսինէ եու-
մուրճագ կէօրիւնէն Անտրէ տը Վիլէրին իւմիպլէրինին պէօյլէճէ պէրհէվա օլ-
մասընա , քէնտիսինի մուզաֆֆիէրիյէթը շախսիյէսի վէ իւզէրինտէ չըլտըրտըղը
Մօթիրօնըն բարլագ պիր ֆիւթուհաթը նազարըյա պազմագտա իտի . . .

Պու իքի տիւրիւ հըսս նէտէ՞ն իյճապ իտիյօր :— Պունու օգույանլարըմըզա
պիլտիրմէյի թաահհիւտ իտէմէյիզ . . . ինսանտաքի հայվանըղըն սէպէպի ան-
լաշըլապիլը՞ մի . . . խուսուսիյլէ պազը գարը թապիաթլարընըն պէֆիսհլըզ
սէպէպի ֆարգ օլունապիլը՞մի . . .

Լիւսի՝ Բաթիօն իլէ սըզ սըզ վէ ուզուն ուզատիյէ միւլազաթ իթմէյէ

պաշտօնը իտի : Օ տելիգանը չօճուգ տա սուրէթը գաթիյետէ Սաթիւրնէն իլէ բազարըըը եարմըը պիթիւրմիչ իտի . . . ետվմը ֆիրար էվվէլ նէ կիւն իչիւն գարար վէրիւմիչ իտի իսէ , եիսնէ օ կիւն օլաճագ իտի . . . սաաթ ագչամ տօօ գուգտա պու ֆիրար վուգու պուլաճագտը , զիրա օ զէման էն զիյատէ գօլայօլըգ օլուր , եսիստ մուվաֆֆագիյէթէ պախթ ու իգպալ պուլուճուր իտի :

Հէր կիւն էօլլէնտէն սօնրա , Բարիօն՝ Բիէր Լանտրինին հապսխանէսինէ կիտէր իտի . . . Մէրգոււմ իխթիյար իչճի պաշը էվվէլա ֆիրարը ասլա գապուլ իթմէյիպ ըէտտ իթմիչ իտի :

— Էկէր գաչար իսէմ —պաղըմըը իտի— գապահաթըլը օլտուղըմը իգրար իթմիչ օլաճագըմ . . . Ալլահ քէրիմ վէ ատիլ տիր . . . Եէր եիւզիւնտէ օնա վէքիլ օլանլար վէ էպնաի ատէմին հուրրիյէթ ու հայաթընա սահիպ պուլուճանալար տա էլպէթթէ անըն կիպի տիրէր . . . պէնի իթհամ իթտիքլէրի ճիւնայէթտէ պէն սուչըղըմ . . . պէն մուհաքէմէ օլմագ իսթէրիմ . . . պագալըմ օ զէման ճիւնայէթ մահքէմէսինտէքի խաչա կէրիւմիչ օլան ճէնապը Հագգ հուղուրընտա տա իթթիրաճըմ քէնտի օլ զարիպ եալանընը թէքրար սէօլլէմէյէ ճէսարէթ իտէնէ՞ք մի տիր . . .

Բարիօն նասրլսա ագըլ իտուպ տա , իխթիյարըն պու գարարընա գարըը պագը իթիրազաթտա պուլուճամամըը տըր : Էյի ա՛լայօր իտի քի , օլ իյիտ ատամ՞ քէնտի շայանը իհթիրամ թաաննիւտինտէ տուրմայաճագտը :

Մէրգոււմ չօճուգ՝ Բիէր Լանտրինին մուխալէֆէթիւնէ զպէպէ շալմագ իւչիւն բէք գուվվէթիլի պիր մանթըգ վէ տէլիլ իթեան էյլէտի :

— Պու ֆիրարը Մատմագէլ Լիւսի արգու իտիւպ իսթէյօր —տէտի Բարիօն— պիւնապէրին պու պէօլլէ օլմալըտըր , զիրա էկէր պու թալէպիւնի ըէտտ իտէր իսէնիգ , օ սէվիլիլ գըղճըղաղա պէօլլէք պիր քէտէր ու էլէմի մուճիպ օլաճագսընը . . .

Պիթթապ Բիէր Լանտրի պուճա հիչ պիր ճէվապ վէրէմէյիպ , հիչ պիր իթիրազտա պուլուճամատը վէ իթաաթ էյլէտի . . . Բարիօն տա մուվաֆֆագիյէթէ նաիլ օլմուչ իտի :

Մօթիրօն իլէ Մատմագէլ Վէրտիէնին ագտը իգտիվաճարը շայխաը եըտըրըմ կիպի ֆապրիգանըն իչճիլէրի միյանընտա եայըմըը իտի . . .

Պու խապէր պէօլլէք պիր իսթիղըապը մուճիպ օլուպ , հաթթա պիր նէվի հէյէճան հասըլ օլմուչ իտի :

Իչճիլէր հէր նէ գատար Բիէր Լանտրինին գապահաթըլը օլտուղընա գանի օլմուչար իտի իսէ տէ , անըն՝ կէնճ գըղա օլան մուհապպէթիւնի վէ գըղըն տա մէրգոււմ իխթիյարա օլան մուհապպէթիւնի պիլտիքլէրիտէն , պու իխթիյարըն զամմաղըլա էվվէնմէկէ գըղըն օ գատար չարուգ բագի օլմասընըն սէպէպիւնի անյայամամագտա իտիլէր :

Շուճու տա իլավէ իտէրիլ քի , պիր արա Լիւսինին Անտրէ տը Վիլէր իլէ իգտիվաճը տա սէօլլէնմիլ օլուպ , պու իգտիվաճ պիլճիւմէ ամէլէնին թէվէճօնիւհինի ճալիպ օլմուչ իտի , զիրա հէր նէ գատար պու իքի կէնճիլէր արասընտա քիչիգատէլիք վէ թէրպիյէ խուսուսընտա պէօլլէք ֆարզար վար իտի ի-

սէ տէ , իշնիւէր տէլիգանլը սանտըգքեարը քէնտիւէրինտէն պիրինի ատտ իթ-
մէքտէ իտիլէր :

Էլհասըլ Մօժիրօն նէ գատար սէվիլմէմէքտէ իտի իսէ , Անտրէ տէ օ գա-
տար մուհապպէթը ումուսիլէյի ճէլպ իթմիշ իտի , վէ քիմսէ Մ . Վէրտիէ իլէ
քէրիմէսինին իշպու ինթիխասպը ճէտիտինին սէպէպինի անյայամամագտա իտի :

Լիւսի հազըրլանմագտա օլան վուգուաթ հազգընտա Բիէր Լանտրիյէ հիշ
պիր շէյ սէօյլէմէմէսինի Բարիլօնա էմր իթմիշ օլմաղլա , պու եարամազ վէ
տիրայէթլի չօնուգ՝ սէպէպի անլաշըմագ իշպու իզտիվան ինթիյար իշնի պաշըյա
խասպէր վէրիլտիքտէ օնա նէ տէրէճէ մուճիպը մէյուսիլէթ օլանաղընը պիլտի-
կինտէն , օլ պապտէ ինթիյարա հիշ պիր շէյ սէօյլէմէմիշ իտի . . .

Նասըլ քի կէօրիւնիյօր , Բիէր Լանտրի պէօյլէ պիր շէյի ֆիքրինտէն պիլէ
կէչիրմէյօր իտի վէ կէչիրէմէզ տէ իտի , վէ հէր շէյի՝ քէնտի թէվգիֆ օլուն-
տըղը վագթ նէ հալտէ իտի իսէ օ հալտէ գանն իթմէքտէ իտի :

Շիմտի պիր ազ տա Ամսթէրտամ սօգաղընտաքի քիւշիւք գօնագտա Մօ-
ժիրօնըն եանընա կիտէլիմ :

Բիէր Լանտրինին հապստան ֆիրար իտէճէկի վէ Մօժիրօն իլէ Մատմաղէլ
Վէրտիէնին իզտիվան գօնթրաթը իմզպանանաղը կիւնիւն իլք ազշամը սասթ
ալաֆրանկա տօգուզ պուշուգ վար իտի :

Մասըզ միջօ Յլաթօլէ՝ Լիւսինին թէմամըյլա իթասթ իթտիկինի իքի կիւն
էվվէլտէն պէրու Ժագ Լամպէրին մուսթասար պիր բուսուլասընտան խասպէր
այմըլ օլմաղլա , պէօյիւք պիր սէվինն վէ մէսէրրէթտէ իտի :

Օ կիւնքի սապահը թէրգիսինի շաղըրըպ , բէք սիւսի պիր կիւվէյլիւք բու-
պասը ըմարլամըլ իտի :

Եաթագ օտասընտա բաֆրուֆ պիր սէտիր իւզէրինտէ եան կէլէրէք 1770
սէնէսինին քէհրպար բէնկինտէ օլան Բսէրէս շարապընտան պիր գատէհ շա-
րապ եուտում եուտում իշիպ քէյֆ իթմէքտէ , ալա գօգուլու պիր սիկարա
իլմէքտէ վէ շէհրէսինտէ պիր խօշնուտիլէթ ալամէթի կէօսթէրմէքտէ իտի :

Ֆիլհաղիզա կէրէք հալը հազըրտա վէ կէրէք միւսթագպէլտէ հէր շէյ
Մօժիրօնըն իսթէտիկի կիպի կիթմէքտէ իտի :— Հէր շէյտէ մուվաֆֆագիլէթ
կէօրմէքտէ օլուպ , գազա վէ պէլալարտան խալի օլմայան եաշալընտան վէ
էվվէլքի հալինտէն պիւսպիւթիւն գուրթուլուպ , միւթէպէր զէնկին վէ էհլի-
ըրզ ատամլար սըրասընա կէչէճէքտի :

Չանընա կէօրէ , պունտան պէօյլէ ալա մանիայէ օղրամնյաճագ օլան իզ-
տիվանը սայէսինտէ կիւղէլ պիր գարըյա վէ պէօյիւք պիր սէրվէթէ , եանի ան-
գարիպ իքի միլեօնա մալիք օլանաղը կիպի , սախթէ Այիլ Վէրտիէնին միրասը
Լիւսիլէ իսապէթ իտէճէկի ճիհէթլէ , ազ վէ եա չօգ պիր վագթ օօնրա թէք-
րար իքի միլեօն գատար տիկէր պիր մէպլաղա տա սահիպ օլանագտը :

— Ա՛հ —տիյօր իտիՄօժիրօն մըրըլտանարագ վէ գալպինտէ պիր մէմուսիլէթ
լէ , — տահա չօգ վագթ կէչմէմիշ տիր , պիչարէ միջօ Յլաթօլէ Անուանը սէֆի-
նէսինտէ տայագ ալթընտա շիւրիւմէքտէ իտի . . . օ վագթ հիշ ֆիքր ու խա-
յալմտէն կէչմէզտի քի , կիւնիւն պիրինտէ գարթան Ժագ Լամպէր պանա

սերվէթ վերէնէք վէ պէնի եիւզ պին լիրալը էյրատ սահլնի իտէնէք տիր :
Մերգում սերսերի պու միւթալէպարտա պուլունարագ գատէհիի պու
չալթուր , վէ հէր նէ գատար եալընըզ իտի իտէ տէ , եիւքսէք պիր սէսլէ
չէօյլէ տէտի :

— Գարթան ժագ Լամպէրին աչգընա՛ :

Պատէհու միւթագպէլի իչիւն պէօյիւք պէօյիւք թասսովվուրլարտա պու-
լունտը վէ մալիխիւլեպար իթտի :

Պու գատար սերվէթ վէ վարիտաթ էլինէ կէչտիքտէ տէրհալ Բարիգտէ
իգամէթ իտերէք օրատա պէօյիւք պիր գարու աչմաղը Մօծիրօն քեարը ազիլ
սայմամագտա իտի :

Կօպէր իլէ էքիւրէօյին (եանի սապըզ Բավընուլէնին) շախարընտա օ-
գույանպարըմըզա էօրնէքլէրինի թագտիմ իթմիլ օլտուղըմըզ օլ մէնֆուր հայ-
տուտ պէօյիւկինտէն եագայը սըլըրմագ լիւղումընը Մօծիրօն ինքեար իթմէ-
մէքտէ իտի . պու բէք ատի շաքընլար՝ էկէր անըն հալինտէն իսպէրտար օլ-
սալար իտի, էլպէթթէ պուլնտան իաթիֆատէ իտերէք քէնտիլէրինէ տէ բայ իս-
թէյէնէքլէր իտի :

Անըն իչիւն զայը մուսայէն պիր միւտտէթ տէյիլ եալընըզ Բարիգտէն, իլ-
լա Ֆրանսատան պիլէ չըգսա վէ էվրօքանըն պէօյիւք շէհիլլէրինտէն պիրինտէ,
մէսէլա Լօնտրա , Վիէննա վէ եախօտ Միլանտա իսթէտիկի կիպի պիր էօմիւր
կէչիրսէ իտի . տահա էյի օլուրտը :

Պիր դաշ սէնէ սօնրա ալտէթ իթտիկինտէ , սէֆալէթ , իսաթալըզ , գավ-
կա կիւրիւթի վէ բօլիս միւտախէլէսի օւյէսինտէ Բարիզ օ էսքի ճինայէթ-
քեարլարտան գուրթուլմուլ օլանագ , վէ տիվանը ճինայէթէ մէնսուպ ճանիլէ-
րին եէնի կիւրուհը Մօծիրօնը թանըմայանագ տըր :

Օ պէման Մօծիրօն նէ կէչմիչի վէ նէ կէլէնէկի ասլա ումուր ու ֆիւթու-
ընտա իթմէյէրէք , ալա պիր էօմիւր կէչիրէնէք , վէ պուլնճա զէվզ ու իս-
թիրահաթ բիր իթիյարըղընա գատար պիլէ իմթիտատ իտէնէք տիր :

Մօծիրօն ուլանըզ օլտուղը հալտէ պու կիւզէլ ըուլայը կէօրմէքտէ իքէն,
ուսուլնանըզ օտա գարուսը չալընտը :

— Կիրինիզ — տէտի :

Գարու սէսսիգճէ աչըլտը, վէ սէյիս եամաղը՝ էլինտէ պիր կիւմիւլ թէփօի
թութարագ իչէրի կիրտի :

— Նէ՞ իսթէրսինիզ — սիւվալ իթտի Մօծիրօն պագմայարագ :

— Սիզէ պիր մէքթուպ վար . . .

— Վէրինիզ . . .

Սէյիս եամաղը համիլ օլտուղը մէքթուպը թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա պիր
իչթիյաթսըզըղտա պուլունմուլ օլմամագ իչիւն տիչարը չըգտը :

Մօծիրօն մէքթուպը աչմագտան էվվէլ պիր սանիյէ գատար էլինտէ սագ-
լատը, վէ իչէրիսինտէն կէլէն պիր նէվի չիւպհէյէ մէպնի տիգգաթլա իւզէրինէ
պագտը :

Մէքթուպըն իւզէրինտէ ճալիպը տըգգաթ պիր շէյ պուլունմայըպ, եալընըզ

բօսթանըն տամկասը վար իտի իւթիւնտէքի եազը բէք ստի պիր քեաղըտ իւզէ-
րինտէ վէ բէք աըգ պիր միւրէքքէպլէ եազըլը օլուպ, կիւնպէլա օգոււնմագ-
տա իտի : Մէօհիւրին եէչիլէն մօմընա տա եիրմի ֆրանգըգ պիր սիքքէ բէսմի
պասըլըչ իտի :

Մօփրօն գաշարընը չաթտը , մէքթուպը աշտը վէ պէր վէնհի աթի օ-
գուտը .

«Նամտար Յլամպար ,

«Պու ազչամ սաաթ թամ օնոտա արսայա կէլէնէյիմ - Պէր միւթատ քէօշ-
կիւն քիւչիւք գաբուսընա վուրաճաղըմ : -Ռէնա իտէրիմ , աչմամազըգ իթմէ-
յէսինիգ . - սիզէ մութլագա սէօյլէյէնէկիմ վար , վէ սէօյլէյէնէքլէրիմ սիգի
իչիւն բէք զիյատէ էհէմմիյէթլի տիր . . .

«Աիզիլէ միւլագաթ իթմէք մէսէրրէթինէ ինթիզարէն , գալըրըմ , նամ-
տար Յլամպար ,

Բէք միւթի գուլընըգ
«ԼԷՔԻԻՐԷՅՅԼ»

«ԶէՅԼ . -Էկէր պու կիւն տէտիկիմ սաաթտա սիզի կէօրէմէգսէմ , բէք
ֆէնա պիր շէյ օլաճագ , վէ պէնի եարըն ազչամ կէլիպ Պիլի բըխթըմընտա
սիգի արամագ մէնպուրիյէթինտէ պուլոււնտըրաճագ տըր :

«Զանը աճիգանէմէ կէօրէ , ազտան չօգ աճլայաճագսընըգ , վէ իսթէմէյէ-
րէք պուլոււնաճաղըմ էօյլէ պիր իչ պօզուճը մուամէլէտէ պուլոււնմագըգտան
պէնի սագընտըրաճագսընըգ :»

Մօփրօն մէքթուպը էլինտէն խալընըն իւզէրինէ տիւչիւրտիւ :

-Պու չաբզըն նէ՞ տիմէք իսթէյօր -տէտի քէնտի քէնտինէ- պու մուխ-
թասար մէքթուպտա միւչէվլէչ պիր թէհտիտ գօգուօը ալմագ կիպի կէլլյօր
պանա . . . նի՞չիւն հէման ամիրանէ պիր թարղտա պէօյլէ չարուգ պիր վա-
գթտա պէնիմլէ միւլագաթ իթմէք իսթէյօր :

Մօփրօն տիւչիւնտիւ , մէքթուպը եէրտէն ալտը , պիր ունտան պիր ունա
թէքրար օգուտը վէ շէօյլէնէ սէօզիւնէ տէվամ իթտի .

-Էկէր պու կիւն քէնտիսինի գապուլ իթմէգսէմ , աճապա նի՞չիւն եա-
րըն ազչամ կիտիպ պէնի Պիլի բըխթըմընտա արսայաճաղընը սէօյլէյօր . . .
պիր շէյ մի պիլլյօր աճապա . . . նէ՞ պիլլէպիլի . . . պոււնտա պիր սըրր վար
տըր , վէ պու տիւնեանըն թէհիլքէլէրինտէ պէնիմ իչիւն սըրր ու էսրարտան
զիյատէ մուճիպը էնտիչէ պիր շէյ հօգ տըր :

Մէրգոււմ տէլիգանըլը պու միւթպլէտտա պուլոււնտըգտան սօնրա , կէօզլէ-
րինի գալտըրըպ չալար սաաթա պագտը քի օնա պէչ վար իտի :

-Պիր աղ սօնրա պիլճիւմլէ չիւպհէլէրիմ իյգան օլոււնաճագ տըր -տէտի
քէնտի քէնտինէ սէտիրտէն գալգարագ :

Մօփրօն էպիտէ կէնէլիք մագամընտա եէչիլ ֆանէլատան մամուլ պիր
էնթարի կիյմէքտէ սլտուղընտան , օ էլպիսէյէ պիւրիւնտի , ճէպլէրինէ Իքի
ուֆագ տապանճա գժտու , պիր իրրսըղ ֆէնէրի եազտը վէ պիր արգա գա-
ջուտան գօնագտան չըգարագ քէօյկէ Վիթմէք իչիւն պաղչէտէն կէչտի :

ԽԳ.

ԷՔԻԻՐԷՅԵԼ ՄԷՅՏԱՆԱ ԿԷԼԻՐ.

Մօժիրօն՝ նէ իչիւն գուլանըւտըղընը պիտիկիմիզ քիւչիւք քէօչկիւք պիր տանէճիք օտասընա կիրտիկինտէ, սաաթ օն վուրմագտա իտի:

Պիր քնու իւզէրինտէ պուլունան իքի գօլլու պիր շամտանըն մօմլարընը եագար եագմազ, թէրգիմի օլտուղը վէճէլէ տիչարքի գարու իւչ տէֆա շալընտը:

Մօժիրօն տէրհալ աշտը, վէ Բավընուլէ նամը տիկէր Էքիւրէօլլ գարընտընա չըգտը:

Ատի նէվտէն օլան պու հայտուտըն սիմասընտա, միւթ ատընըն խարիճինտէ օլարագ, պիր էմիլէթ ալամէթի միւշահէտէ օլունուպ, պունուն սէպէպի՝ զիյատէճէ շագմուչ օլմասը իտի:

Յիւհագիգա Էքիւրէօլլ Մօժիրօնըն գարընտընա չըգտըղընտա ճէսարէթի քէսիլտիկինտէն, քէնտիսինէ պիր սէպաթ ու ճէսարէթ կէլմէք իչիւն քիւլլի-եթիլի ապսէնթ իվիչ իտի:

Կէօլէրի սուրէթը ֆէվգէլատէտէ բարլամագտա օլուպ, շարգասը տա սաղ թարաֆա տօղրու էլիլմիչ օլտուղընտան, քէօր սէրհօչ կիպի կէօրիւնմէք տէ իտի:

Եիւրիւտիքտէ այագլարը պիրի պիրինէ կէչմէքտէ վէ տիլի տէ տօլանմագտա իտի-իսէ տէ, սալա սէրիսօչ տէլիլ իտի վէ ազլը պաչընտա իտի:

— Ազշամլար խայր օլտուն, նամտար Յլամպար - պաղըրտը քէօչկիւն գաբուսընտան իչէրի կիրէրէք վէ շարգասընը պիր հարէքէթը սէրպէթանէ իլէ սօլ գօլունըն ալթընա ալարագ:

Պատէհու սէտիրին իւզէրինէ տիւչիւպ իլամէթէն տէտի:

— Պէնիմ մուսթասար բուսուլամըն թէէսիր իթտիկինէ բէք մէմուէն օլտում . . . տօղրուսընը սէօլլէմէք իչիւն պունա էվվէլտէն էմին իտիմ . . . Բէք ալա եարտընըզ, ուսթանըղըմ . . . բէք ալա . . . բէք միւքէմմէլ պիր շէլ տիր . . . տօսթ՝ տօսթ տըր, վէ տօսթըզ տա պիհուտէ պիր քէլլմէ տէլլ տիր զանն իտէրիմ . . .

Գօնսօլըն իւզէրինտէ շամտանըն եանընտա Էքիւրէօլլին եագընընտա պիր շիլէ Մատէրա շարապըլլա իքէ իւչ գատէհ վէ պիր գութու քա սիկարա պուլունմագտա իտի:

Էքիւրէօլլ պիլա թէքիլիֆ պիր սիկարա ալըպ եագտը, պիր գատէհ շարապ տօլտուրըպ պիր եուտումտա իչտի վէ տէտի:

— Նամտար Յլամպար, աչընըզա՝ . . . պու Մատէրա ալա պիր շարապ տըր . . . պօղազ իչինտէ պիր կիւնէչ զիյասը վէ միյտէ իւզէրինտէ գատիֆէտէն պիր ատա թալչանը կիպի տիր . . . պու շարապտան եկըմի պէչ շիլէն հավի պիր քիւֆէ օլպա բէտտ իթմէլիպ գաղըլ իտէրիմ:

Էքիւրէօլլ պու սաչմա սարան լաղըրտըլարը իթտիկինտէ, Մօժիրօն անըն-

սէօզլէրինի քէամէյի միւնասիպ կէօրմէմիշ օլմաղլաս օ սուս օլուննա քէնաիսի պաշլայըպ սօուգ պիր գանլա տէտի .

— Պէնիմ պուրատա պուլունըրմտան անբայօրսընըզ քի , զարիպ մէքթուս պընըզը ախզ իթմիշիմ տիր . . . պէն օլ պապատ սիզտէն պիր էյզահաթ իսա թէմէք իշին պուրայա կէյտիմ . . . րէնա իտէրիմ , պու իպարէլէրի անլամա- յօրմ , զիրա պունտան էվվէլքի միւնասէպաթըմըզտա պէօյլէ թապիրլէր գուլ- լանմամըշ օլտուղըմըզտան , ալըմամըշ ըտրմ . պու բէնամիա պէրապէր շու աբ- գումը տա սիզտէն սազլամամ քի , պունտան պէօյլէ օրու կիպի թապիրլէրտէն վազ կէշէսինիզ . . .

— Նամտար Ֆլամպար -նէվապ վէրտի էքիւրէօյլ պիր նէվի իսթիհզա իլէ- թալէպ իթտիկինիզ իյզահաթ շաբուգ վէրիլէնէք տիր . . . թապիր ու ըսթըլ- լահըմա կէլիննէ , գալէմ սահիպի սըֆաթըլա Ագատէմիայէ կիրմէք Նիյէթին- տէ պուլունմատըղըմտան , անը տա թէրք իտէրիմ . . .

— Ուզուն ուզատիյէ սիդինլէ կէօրիշմէկէ վագթիմ եօգ տըր -տէտի Մօօ ժիրօն անըն սէօզիւնի քէսէրէք- րէնա իտէրիմ , ասըլ նէ սէօյլէյէննէքսէնիզ օնու սէօյլէյինիզ . . .

— Բէք էյի , շիմտի . . . էկէր պէն թէաթրօ օյուննըսը օլսա իտիմ , պիր րօլ վար տըր անը հիշ պիր օյունտա տէրէօհտէ իթմէք իսթէմէյէնէքտիմ . . .

— Նէ՞ քօլ տըր օ՞ . . .

— Ալտանմազ րօլը . . . իմտի էլպէթթէ անլայօրսընըզ քի , քիպրիմտէն Նաշի պու րօլը թէաթրօ շէնասը իւզէրինտէ օյնամազ իսթէմէտիկիմ հալտէ , ասըլ մուամէլաթը տիննէվիյէտէ օ րօլը ինրա իթմէք հիշ իշիմ կէլմէզ . . .

— Նէ՞ տիմէք իսթէյօրսընըզ -սիւվալ իթտի Մօօժիրօն :

— Ճարգ իթմէյօրմըսընըզ . . .

— Հիշ պիր վագթ . . .

— Բաթլաթմալընըզ պէնի , էօյլէ իսէ անլամազ իսթէմէյօրսընըզ . . . շիմտի տահա աշըզ սէօյլէյէննէյիմ սիզէ . . .

— Չաբուգ , շաբուգ իտինիզ . . .

— Գօրգմայըն , ուզուն տէյիլ տիր . . . Պիլի բըթթըմընտա կիճէ վագթը ինրա իթտիկիմիզ պիր սիրգաթըն էրթէսի սապահըսը էշեայը բայ իթտիքտէն սօնրա - (քի պու բայ տա բէք հագսըզ իտի , օնու տա պուրաճըզտա սէօյլէ- յէլիմ) - գացատա պանգնօթլարըն եանը պաշընտա պուլտըղըմ պիր պէօյիւք շըզտանը սիզէ վէրտիմ . . . էլպէթթէ իսթըրընըզտա տըր . . .

— Էվվէթ , իսթըրըմտա տըր . . .

— Պու շըզտանտա խանէտանա աիտ էվրագ , էմլաք հէօնէթլէրի վէ սաի- րէ վար իտի . . . սիզէ տէտիմ քի , «Ֆլամպար , շունլարը կէօզտէն կէշիրի- նիզ , վէ էկէր պիր շէյէ եարար իսէ , եարըպէ եարը բայլաշալըմ» Տօղրօ՞ մը պու . . .

— Պու բէք տօղրու տըր . . .

— «Եագմազտան պաշգա պիր շէյէ եարամազ» տէյու ճէվապ վէրտինիզ , սէրիան կէօզտէն կէշիրէրէք վէ շըզտանը պիր քէօշէյէ աթարագ :

— Հազըզաթը հալի սէօյլէտիմ . . . քեաղըտլար պիր շէյէ եարամազլար իտի . . .

Էքիւրէօյ՝ օմուզլարընը սիւքէրէք վէ տիզլէրինի պիրպիրի իւզէրինէ գօյարագ իսթիհզա իլէ կիւտիւ :

— Նամտար Ֆլամպար — պաղըրտը պատէհու — ահմագ կօպէր հիյը հաճէթտէ թօրպայը ֆէնէր տէյի եուտար , օ ահմագա Կէ իսթէրսէնիզ եութտուրընըզ . լաքին պէն էօյլէ տէյիլիմ . . . պանա պիր շէյ եութտուրամազսընըզ . . . պէն սիզին անլատըղընըզ տէյիլիմ . . . պէն հէր պանգայը թանրօրըմ . . . հաթթա Ֆրանսա պանգասընը պիլէ . . .

— Նէ՞ տիմէք իսթէյօրսընըզ — սիւվալ իթտի Մօփրօն հազիգաթէն ալ — թիւսթ օլարագ :

— Տիմէք իսթէյօրըմ քի , սաֆտէրուընըզլա սիզէ պրագտըղըմ օ ֆամիեա էվրագընտա պիր սէրվէթ մէվճուտ օլտուղընտան , սէքիզ կիւն էվվէլէի կիպի պու կիւն տախի թէքրար իտէրիմ . — Իփէօլ Բայաշալըմ . . .

Մապըզ միչօ Ֆլաթօյէ տախի օմուզլարընը սիւքէրէք ճէվապ վէրտի .

— Սիզ տէլիսինիզ . . .

— Խաշր , պէն էյի կէօրիւյօրըմ . . . էֆէնտի , սիզի թանըրըմ . . . սիզ խալլաշ պիր ատամսընըզ . . . օ գատար խալլաշ վէ հիյէքեար քի պէն տայմա սիզտէն շիւպհէ իթմիչիմ տիր . . . պէն պիր իշ օլտուղընը հըսս իտիյօր իտիմ . . . նասըլ քի էյի պիր ալ քէօրէյի ազ վազթտան պօղաղընա կէչիրէճէկի քէքլիքին արգասընտան կիտէր , էօյլէ տէ պէն չըզտան հիքեայէսինտէն պէրուատըմըմը այըրմայարագ արգանըզտան գօլլայօրըմ , վէ էյի պիլիրիմ (անլայօրմըսընըզ , էյի պիլիրիմ) քի մէզքիւր չըզտանտաքի միւհթէվիյաթ սայէսինտէ եաւրըն ազաւմ Պիլի ըրիթըմընըն միլեօն սահիպինին պիր տանէճիք գըզը Մատամագէլ Լիւսի Վէրտիէ իլէ իզտիվաճընըզըն գօնթրաթօսընը իմզալայաճագսընըզ . . .

Մօփրօն պիրտէն պիրէ եէրինտէն սըչրատը վէ շէօյլէ պաղըրտը .

— Նէ՞ . . . պիլիյօրմըսընըզ . . .

— Էվվէթ , նէ սանտըն եա՞ , պիլիրիմ . . . մալիւմաթըմ բէք միւքէմմէլ տիր . . . իչի պէն քէնտիմ կէօզէթլէտիկիմտէն , թէմամըլա քէսպը վուգուֆ իթմիչիմ տիր :

— Պէն բէտէր իլէ գըզընա խօշ կէօրիւնտիկիմտէն , պու իզտիվաճ վուգու պուլաճագ տըր . պունուն պաշգա հիչ պիր սէպէպի եօզ տըր . . .

— Պօշ եէրէ տիլ տէօքմէյինիզ , նամտար Ֆլամպար — տէտի Էքիւրէօյլ մուխաթըպընըն սէօզիւնի քէսէրէք — էվվէլտէն սիզէ խապէր վէրերիմ քի թութմայաճագ տըր . . . պունտան մաստա սիզ բէք տիրայէթլի պիրի օլտուղընըզտան , բէք ալա անլամալըսընըզ քի , մատամ քի իչէ վուգուֆը թամմըմ վար տըր , պէնի մահրում պրագմայըպ պանա տա բայ չըզարմալը . . . պէն ասլա ալտանմագ իսթէմէմ . էկէր ազըլը տավրանմագ իսթէմէզսէնիզ , պիլմիչ օյուէն քի պու իզտիվաճը պօզապիլիրիմ :

Մօփրօն պաշընը էօնիւնէ էյտի վէ պիր ազ վազթ տիւչիւնտի — Երեզին .

տէն պէլի իտի քի գալպինտէ պիր հիտտէթ ու զաղապ վար տա , պիր շէյ եա-
բամանեանաղընը պիրտիկինտէն սէս շըգարմամագտա իտի : Ժագ Լամպէր քէնտի
գարշըսընտա նէ հայտէ իտի իսէ , քէնտի տէ Էքիւրէօյլին գարշըսընտա օ է-
սարէթ հալինտէ պուուուտըղընը հըսս իթմէքտէ , վէ պուուտան սօյայը խըր-
սընտան թիթրէմէքտէ իտի : Պիր տէ պիրտէն պիրէ Փիքրինէ շէյթանճա պիր
շէյ կէլտի . շէհրէսի նակէհան Փէրահլանտը վէ տուտազլարընտա զարիպ պիր
կիւլիւմսէմէ կէօրիւնտիւ :

— Պագալըմ - սիւվալ իթտի պաշընը եօգարը գալտըրարագ- պէնտէն նէ^օ
իսթ էյօրսընըզ . . .

— Բայըմը իսթ էյօրըմ . . .

— Բայընըզը՞ մը , նէ^օ շէյտէն :

— Սիդին եէնի սէրվէթինիզտէն . . . սիզ անգարիպ զէնկին օլաճագսընըզ ,
վէ պու տա գուլընըզըն սայէսինտէ տիր . . . Բարիզին հավասը պանա Փէնա
կէլմէյէ պաշատըղընտան , մէմալիքի էճնէպիյէյէ կիտիպ օրատա Բալընույլէ
վէ Գուճբանեասը նամըյա պիր պանգա աշմագ վէ ըրզ ու վագարըմլա րահաթ
կէյինմէք իսթ էրիմ . . . լաքին պուուու իչիւն պանա սէրմայէ լազըմ՞ . ումարըմ
քի պանա էլ թութաճագսընըզ . . . Թարիֆէ հաճէթ եօգ տըր քի , վէրտիլի-
նիզ բարայը կէրի սլմամագ շարթըյա . . .

— Սիզէ նէ^օ գատար լազըմ . . .

— Նէ^օ գատար թրախօմա պաճագսընըզ . . .

— Պէշ եիւզ պին ֆրանգ . . .

— Զիյատէ տէյի՞լ մի - պազըրտը Էքիւրէօյլ . . .

— Խա՛յր . . . զաննըմտա պու տա էրէյիճէ պիր մէպաղ տըր . . .

— Բէք էյի . . . ամմա զաննըմտա Մ. Աշիլ Վէրտիէ բէք պէօյիւք իչլը
եաբարտը . . . եալընըզ պու գատար մը տըր . . . սահի՞հ մի . . .

— Նամուսըմ իւզէրինէ եէմին իտէրիմ . . .

Էքիւրէօյլ կիւլմէյէ պաշատը վէ տէտի .

--Օ՞ , էօյլէ իսէ թէմամըյա քէսպը իթմինան իթտիմ . . . օ հալտէ պէշ
եիւզ պին ֆրանգըն իւզէրինէ բաղարըղա կիրիշլիմ . . . պուուու եարըսընը
իսթ էմէյէ հագգըմ վար իտի , լաքին նէ էյի շօճուգ օլտուղըմը շիմտի կէօրէ-
ճէքսինիզ . . . մատամ քի սիզ պու իշտէ շօգ մուամէլէ իճրա իթտինիզ , վէ
պէլքի պէնիմ իսթ իֆատէ իտէմէյէճէկիմ շէյլէրտէն սիզ իսթ իֆատէ էյլէտինիզ ,
վէ պուուտան մատա լիյագաթը զաթ իյէնիզ տէ միւսթ ահագը միւքեաֆաթ տըր ,
պէն եիւզ պին ֆրանգըն իքթ իֆա իտէրիմ , վէ ազչէ էլիմէ կէչինճէ , արթըգ
պուրատա տուրմայաճաղըմ , իսմիմի պիլէ իչիթ մէյէճէքսինիզ . . . պուուա նէ^օ
տէրսինիզ , պէղայէթ նամտար Զլամպար . . .

— Տէրիմ քի , պէյան իթտիկինիզ էսպապ գապուլ օլուուուճա , միւտտա-
իյաթընըզ տա միւպալէղալը տէյիլ տիր :

— Բէք ալա . . . պանա հագ վէրիյօրսընըզ . . . տիմէք միւթթէֆիզ իւլ
էֆքեարըզ , տէյի՞լ մի . . .

Մօծիրօն պիր իշարէթլէ էվլէթ տէտիքտէ , Էքիւրէօյլ Թէքրար իտէրէք
տէտի .

— Անճազ լազըրտընը իթ տիկիմիզ եիւզ պին ֆրանգա պու կիւն գա-
վուչմագ իսթէրիմ . . .

— Պունտա այգըրըզ իտէյօրտընը , — ճեվապ վերտի սապըզ միչօս պու
ազամ էօյէ պիր մէպլաղը նէրէտէն ալապիլիրիմ . . . զանն իտէրմիսինիզ
քի պիր ստամ քէնտի ազչէ չըզտանընտա եիւզ պին ֆրանգ հըֆզ իթսին . . .

— Շիմտի պու տագիգատա թէէտիյէ իտէմէզմիսինիզ . . .

— Խա՛յր . . . հիչ պիր վազթ . . .

— Բէք էյի , պէն եինէ քէնտի քիպարըզըմը նիհայէթ տէրէճէյէ վարտը-
րըրըմ . . . սիզէ եարընա գատար մէօհլէթ վերիրիմ . . .

— Պիր կիւն ղիյատէ մէօհլէթ իսթէրիմ . . .

— Նի՛չիւն էօյէ . . .

— Շունու իչիւն քի եարըն ազամ գօնթրաթը իմզալատըղըմտա , թրախօ-
մալը տա օ վազթ ալաճաղըմ . . .

— Խա՛յր , խա՛յր , պու պէնիմ գուլաղըմա կիրմէզ . . . պիր սարրաֆտա
խալլի ազչէնիզ վարտըր . . . էկէր եօզ իսէ , գայըն քեփէրփէն պիր մըզտար բէ-
չին իսթէյինիզ . . . պունլար օլուր շէյլէր տիր . . . Մէպլաղը մէզքիւրըն թէս-
լիմիսի գօնթրաթըն իմզալանմասընտան սօնղրայա թէէխիր իթսէմ , թրախօմա
ճէպիսիզէ կիրինճէ արթըզ պէնի գօվարտընըզ պիլէ . . . անըն իչիւն իլթէ պունու
եարամայաճաղըմ . . .

— Նէ՞ սէֆիլ պիր էմիյէթ — պաղըրտը Մօփրօն կիւլէրէք :

— Պու էմիյէթ իքիմիզէ տէ շէրէֆ տիր . . . անլա պազ նէ գատար պիր
պիրիմիզէ էմիյէթիմիզ վար . . . նէ՞ գարար վէրէճէքսինիզ . . .

— Եարըն բարանըզը ալաճագսընըզ . . .

— Օ՛հ , սիզիլէ նէ՞ կիւզէլ բազարըզ օլույօր :

— Արթըզ պաչգա շէյլէր չըգարմայաճագսընըզ եա՛ յ հէ՞ . . . պունու ի-
չիւն պանա սէօզ վերիրսինիզ եա՛ . . .

— Պու պապտէ էմին օլապիլիրսինիզ , ղիրա պէն եարըն կիճէ եարըն-
նա պէշ տագիգա գալարագ թրէնլէ Տիէրէ կիտէճէյիմ . . . օրատան տա ինկիլ-
թէրայա ազիմէթ իտէրէք , պիր պանգա , եանի Բազընույլէ վէ Գունմանեասըն
նըն պանգատընը թէէսիս իտէճէյիմ . . . Եարըն սաթթ գա՛չտա պուլուչալըմ է
— Թամ սաթթ իւչտէ . . .

— Նէ՞րէտէ . . .

— Եինէ պուրատա . . .

— Բէք ալա . . . պուլունաճաղըմ . . . Թամ գարարլաչտըրտըղըմ վա-
ղըթ կէլէճէյիմ , ղիրա պու պէնիմ էն կիւզէլ Ֆագիլէթ վերիմտէն պիրի տիր . . .

— Պէլքի տէ պէն պիրազ կէճիքիրիմ . . .

— Ա՛ , իլթէ պու օլմատը . . . կիւրէ կիւնտիւզ կէլիպ պու արսատա պօչք
չըգմագ պիրազ աղըր կէլիր ինսանա . . .

— Պու պօչա չըգմագ գօրգուսընտան սիզի գուրթարըրըմ . . .

— Նա՛սըլ եարաճագսընըզ . . .

Մօփրօն ճէպիստէն պիր անախթար չըգարըպ տէտի .

— Իշթէ սիզէ պիր անախթար , քէօչկիւն գարուսընը աչար . . . սիզէ պը-
քագայըմ . . . եարըն սիզ եհնէ պանա վէրիրսինիզ . . .

— Օ հալտէ գարույա վուրմագսըզըն իչէրի կիրէճէյիմ , տէյիլ մի . . .

— Թապիի . . . պիր գաչ տագիգա սիզի պէքլէթսէմ տէ , սապրսըզըզ
իթմէյինիզ . . . պէն տէ սիզին աղչէնիզի ալմագ իչիւն բէք բէք պիր աղ կէ-
ճիքէճէյիմ . . .

— Մէրագ իթմէյինիզ , նամտար Ֆլամպար . . . պէնիմ իւզէրիմէ վէսվէ-
սէ իթմէքսիզին իչինիզէ պագընըզ . . . պուրատա Մատերա շարապընըզա
թէքլիֆսիզճէ գօնուչարագ վէ գօգուլու հազըր սիկարապարընըզը թիւթտուրէ-
րէք բէք ալա պէքլէյէճէյիմ . . .

Էվվէլճէ պէեան իթտիկիմիզ օլ դարիպ կլլլիւմսէմէ եհնէ Մօթիրօսըն տու-
տագլարը իւզէրինտէ կէօրիւնտիւ :

— Բէք ալա —տէտի— եարըն պուլուչալըմ . . .

Պու իքի հայտուտլար քէմալը մուհապպէթլէ պիր պիրինին էլինի սըզըպ
էքիւրէօլ քէօչքտէն շըգընճա , արգասընտան գարու գարանտը :

ԽԷ

ՐԷՖԻԳԼԷՐ

Մալիւմիմիզ օլտուղու վէճէլէ , քէօչկիւն իչէրիսինտէ իքի գօլլու պիր
շամտան եանմագտա վէ բէք շէտիտ պիր ըլըզ վէրմէքտէ օլմաղա , էքիւրէօլ
տիշարտա գարանլըզա շըգընճա ստէթա պիր քէօր ատամըն հալինտէ պու-
լունտու :

Քէօր քէօրընա իքի իւչ առըմ ալըպ , արսանըն էթրաֆընտաքի շիթին
պիր թարաֆընտա աչըլմըչ օլան տար պիր աչըզլըզա տօղրու միւմքին մէրթէ-
պէ կիթմէքտէ իքէն , պիրտէն պիրէ օմուզընա աղըր պիր էլ կէլէրէք քէն-
տիսինի շէտիտէն թիթրէթտի :

— Վա՛յ . . . քի՞մ տիր օ՛ —սիւվալ իթտի պօղուզ պիր սէսլէ վէ միւտէ-
ֆէա իթմէք իչիւն ճէպինտէն պիր Գաթալան պուչաղը շըգարարագ :

— Մէրագ իթմէ , էքիւրէօլիմ —ճէվապ վէրտի գապու պիր սէս—խուսու-
սիլլէ էլ շագասը տա իսթէմէզ . . . վուրմագ կիպի պիր շէյ եարարաան , պօ-
ղուչըրըզ . . . լաքին վագթ կէչմիշ տիր . . .

— Նէ՞ , սէ՞ն միսին , Կօպէր —տէտի հայտուտ մըրըլտանարագ վէ բէք զի-
եատէ թանճճիւպ իտէրէք :

— Նասըլլ քի կէօրիւօրսըն , Պապա էքիւրէօլ . . . եախօտ էկէր սէնտէ
քէտի կէօզիւ եօզ իսէ , կէօրմէյօրսըն . . .

— լաքին նէ՞ թէսատիւֆլէ պու վագթ պուրայա կէլմիշսին . . .

— Թէսատիւֆ տէյիլ տիր —ճէվապ վէրտի Կօպէր սէօզիւնի քէսէրէք :

— Պուրատա նէ՞ եարըյօր իտին . . .

- Սէնի պէքէյօր իտիմ . . .
- Յլամպարա վիզիթա վէրույիմի պիլիօյօր մը իտին . . .
- Էվփէթ . . .
- Քիճ սէօյլէտի սանա . . .
- Հիչ քիմսէ . . . սրգանտան Ամթերտամ սօգաղընտան եօգարը չըգ մագտա իտիմ . . .

- Նի՛շիւն եօլտա պէնիւիէ լափ իթմէտին :
- Ա՛ , իշթէ մատտե օնտա տըր . . .
- Պանա սէօյլէյէճէնիւն պիրոչէ՛յ մի վար . . .
- Պու տա սօրուլաճագ պիր շէ՛յ մի տիր . . .
- Նէ՞ սէօյլէէէճէն քսիմ . . .

— Սէն պէչ տագիգա էվլէլ Յլամպարա նէ սէօյլէյօր իտին իսէ , պէն տէ թամ օնու սէօյլէյէճէնիմ . . . եանի . — Բայլաշալըմ . . .

Էկէր օ դօյու գարանիլը օլմագաա իսի , էքիւրէօյլին պիմասը իւզէրին տէքի թարիֆի նագապիլ հայրէթ էմարէսի կէօրիւնէպիլիտի :

— Սէն պիւյիւճի՞միտին —տէտի քէքէլէյէրէք վէ պօղուգ պիր սէսլէ :

Կօպէր տէհչէթլի պիր գահգահասընը կիւճպէլա թութուպ կիւլմէտի .

— Պիւյիւճի՞ մի —թէքրար իթտի — էվլիթ , սէն նէ գատար պիւյիւճի իսէն պէն տէ օ գատար պիւյիւճիլիմ . . .

— Լաքին նա՞րը պիլլիօրսըն . . .

— Շու սէնին պանա սէօյլէմէք իսթէմէտիկին շէյի՞ մի . . . պու գօյալ պիր շէլ տիր . . . Տիյնէ . հէք ետանը ետտան վէ թօրպայը Ֆէնէր շան իրէն պո — տհ՛ագ Կօպէր սիգտէն շիպճէյէնմէքտէ իտի . . . Պիր հաֆթատան պերու պու ահմագ ատամ՝ շու քէօլկիւն տուվարընտան օհ տատ գատար թուլլա չըգարմաղա վէ խունի շէքլինտէ պիր տէլիք աշմաղա շալըմագտա իտի քի , իշէրտէ քէնտիսինտէն կիլլի օլարագ քէնտիսի իշլւն նէ սէօյլէնիօր իսէ անը իշիտէպիլսին . . . իշթէ օ պփխը Կօպէր՝ պէօյլէ ետրմը օլմաղա , շիմաի սիգին միւքիսպէմէնիլի տիյնէմէքտէ իտի . . . պու իյգահաթ սանա էվլէրի՞րմիչ էքիւրէօյլ եէրէ կէշմէքտէ օլուպ , ֆապաթ պիր ալ թօղրա քէնտի քէնա տինի պուլտրագ շէօյլէ մըրըլտանտը .

— Էյ շիմաի պէնտէն նէ՞ իսթէյօրսըն . . .

— Երևզ պին ֆրանգըն իարրսընը . . . պիլպտէ իսթէմէմ . . .

— Էյ էկէր րէտտ իտուպ վէրմէ՞զնէմ . . .

— Պու պիլհուտէ պիր ֆարգիյաթ տըր . . . Յլամպար րէտտ իթմէտի , սէն տէ րէտտ իթմէյէճէն քսիմ . . . պու թապիի տիր . . .

— Պէլքի ուզաշմաղա պիր շարէ պուլուճուր —տէտի էքիւրէօյլ :

— Ուզրոչաճագ պիր շէյ եօպ , պէն քէնտի հիւպպընը ետրմը պիթիլլիլիմ .

— Պուրտա տուրմայալըմ . . . պիլարտա սէօյլէյէլիմ . . .

— Նա՞րը իսթէրսէն . . . Լաքին էվլէլ սէն կէչ . . .

— Նի՞շիւն . . .

— Էմիլիէթլիմ եօգ տըր . . . ճէպինտէ պիր պուչագ վար տըր պպէն սէնին

Քհնթիաթ քեարըլըղընտան գորդարըմ . . .

— Օ հաւտե գօլ գօլա վէբէլիմ . . .

— Բէք էյի պաշ իսթիւնե . . .

Պու իքի հայազլար պիրլիքտե ուզանըպ կիթտիլեր, վէ միւքեպէմէլերի-
նին գալան գըամը տա ուզագտա գարանըղըն իչինտե ղայպ օլտու կիթտի :

Էրթէսի կիւնիւ էօյլէնէ սօղրու Մօթիրօն գօնաղընըն պաղչէսինտէն կէչիպ
քէօլիւն գարուսընտան իչէրի կիրտի :

Մէրգուժ՝ գարուըլ գարսըր գարսամաղ ճէպինտէն էթրաֆը մափի քեաղըս-
լա սարըլմըլ քիւչիւք պիր շիչ չըգարտը : — Մէղքիւր քեաղըտըն իւզէրինէ
պէյազ պիր էլէլէլիւ հարըլտըրըլմըլ օլուպ, պու էթիքէթտէ շու իքի քէլիմէ
վաը իտի . Ա-էք Էրէ-էք :

Տէօրթ բայըն իւչ բայը Մատէրա շարսալը սօլտուըլմըլ օլան պիր պիլլօր
չիչէնին աղընը աչըպ, սուս բուս պիր կիւլիւմէլիչէ մափի քեաղըսլը շիչ-
տէքի էճըայը օրայա պօշալթտը :

— Վալլահի շու սէֆիլին իշի պիթէճէք տիր — մըրըլտանտը ալըպ եիւրիւյի
վէրէրէք — գապահաթ հիչ պէնիմ տէյիլ տիր . . .

.

Սաաթ իւչ վուրտու . . .

Քէօլիւն իսթի արսայա չըգան գարուսը ուսուլճանըգ աչըլտը :
Էքիւրէօլ իչէրի կիրտի : — Եսընըդ տէյիլ իտի : — Կօպէր տէ սյաղընը ա-
եաղընտան այըրմագսըղըն մէրգուժըն արգասընտան կէլմէքտէ իտի :

— Իքիմիլ տէ Բալէ-Բօայալըն թճրու կիպի թամ վագթիմիղի շաչըրմամը-
չըք — մըրըլտանտը Էքիւրէօլ — Տլամպար՝ պիր եէրինէ իքի օլտուղումուղու կէօ-
րիւնճէ աճապա նէ՝ տէեէճէք . . .

— Էլպէթթէ եիւղիւնիւ էքիթէճէք տիր — ճէվապ վէրտի Կօպէր — խուսու-
սիլէ եիւղ պին ֆրանգ եէրինէ եիւղ էլլի պին ֆրանգ վէրմէսի լաղըմ կէլտի-
կինի իշիթտիքտէ, պիւսպիլիթիւն ինֆիալ իտէճէք տիր . . .

— Ատամ սէն տէ . . . գայըն քէտէրինէ թէէտիյէ իթտիրմէք եօլուճու
պուլուր օ՝ . . . պուճտան մատտա նէ գատար իսթէրսէ եիւղիւնիւ էքիթ-
տին . . . նէմէ լաղըմ . . . Պիր սիկարա գապուլ իտէ՞րմիսին, Կօպէր . . .

— Մէմնուն օլուրըմ, Պապա Էքիւրէօլ :

— Պիր աղ տա Մատէրա շարսալը . . .

— Քէմալը մէմնունիյէթլէ, զիրա միյտէմտէ պիր ֆէհմըլը վար, էյի օլուր .
Հայտուտար սիկարալարընը հագտըլար : — Էքիւրէօլ իքի գատէհ շարսալ
սօլտուրտու :

— Քիմի՞ն աչընա իչէլիմ — սիւվալ իթտի Կօպէր գատէհինի եօգարը գալ-
տըրարագ ,

— Պու տա սօրուլանագ պիր շէ՞յ մի, Տլամպարըն աչընա՞ . . . օնա իլ-
թիֆաթ իթմէմիլ լաղըմ տըր :

— Անըն աչընա՞ . . . է՞հ, քիմի՞ն ումուրընտա . . .

Կօպէր պունու տխրէք գատէհինի պիր եուտումտա սօն տամլասընա գա-
տար պօշալթտը վէ օ անտէ երլտըրմտան վուրուլմուշ կիպի եիւզիւն գօյու եէ-
րէ տիւշտի :

Էքիւրէօլ խէվֆ ու տէհչէթինտէն էնտ պէնտ օլարագ կէրի կէրի կիթտի
վէ քէքէլէյէրէք տէտի :

— Պո՛ւ նէ՛ , պո՛ւ նէ օլտու :

Պատէհու էլինտէ թութտըղը գատէհի պրունընա կէօթիւրիւպ շիւպհէսինէ
մէպնի էլիճէ գօզլատըգտան սօնրա , պաղըրարագ պաղընը շիտտէթլէ արգասը-
նա կէօթիւրտի :

— Սօիտ բրիւսի՞ք մի , վա՛յ շէյթան , իգպալըմ վար ըմը . . . էկէր եա-
լընդ կէլմիշ օլտա իտիմ , իշիմ պիթմիշ իտի . . . տուզագ նէ՛ էլի գուրուլմըշ
լաքին պունուն մալինի չօղա օթուրթտըրաճաղըմ օ ալչաղա . . .

Էքիւրէօլ պունլարը սէօլէտիքտէն սօնրա , իւմիտլէրինին պէօլէ պիր պէօ-
յիւք ֆէլաքէթի միյանընտա շիւպհէսիգ պիր շէյ գուրթարմըլ օլմագ իշիւն , եա-
նի պիւսպիւթիւն պօշա չըգմամագ իշիւն ճէպլէրինէ սիկարա տօլտուրսու . պա-
տէհու կօպէրին ճէստտինի , օլտուղու հալինտէ օրատա պրագըպ , քէօլքտէն տի-
չարը չըգտը կիթտի :

Պունուն իւզէրինէ եարըմ սաաթ գատար կէչտի :

Պու էանատէ Մօփրօն իքինճի տէֆա օլարագ պաղչէտէն կէչիպ , կէլտի
գուլաղընը քէօլիւն գարունընա գօյտու :

Մէրգուլմ մօսմօր օլմուշ իտի միւշքվլէշ թալը ու հարէքէթինտէն , միւթէ-
րէտտիւտ հալ ու րէվիշինտէն անլաչըլըյօր իտի քի , իշէրիսինտէ պէօյիւք պիր
ալթիւսթիւք , վէ մատտի վէ մանէվի շէտիտ պիր հէյէնան վար իտի :

Պիր գաշ սանիյէ գատար քէօլիւն իշէրիսինի տիյնէյիպ , հիշ պիր սէս ի-
շիթմէյինճէ , թիթրէք պիր էլ իլէ գարուլը աչմաղա եախօտ արալըգ իթմէյէ
վէ իշէրիյէ պագմաղա գարար վէրտի :

Իշէրի պագար պագմաղ , պիր նաչէնին եիւզիւն գօյու եէրէ սէրիվիշ օլ-
տուղընը կէօրէպիտի :

Պիրտէն պիրէ կէրի թէքէրէք գարուլը տա պէրապէր գարատը , անախ-
թարը իքի տէֆա շէվիրիպ քիլթլէտի վէ գօշարագ գօնաղա տօղրու կիթտի :

Մօփրօն եօլտա շէօլէ մըրլտանմագտա իտի :

— Բի՛մ տիյէպիլիր , քի՛մ ֆիքրինտէն կէշիրէպիլիր քի , գապահաթլը պէ՛չ
նիմ . . . պու ատամը պէն էօլտիւրմէտիմ . . . պէն օնա ֆէնալըգ իսթէմէզ
իտիմ . . . քէնտի քէնտինէ ճէգասընը պուլտու : Պու հալտէ հէր շէյ եօլուն-
տա տըր . շիմտի արթըգ գօրգաճագ հիշ պիր շէյիմ եօգ տըր . . .

Էկէր Մօփրօնըն վիճտանը վար իտի իսէ , պէօլէ միւթալէտալարա գամիր
ու վիճտանընը ըսհաթլանտըրարագ , իշպու վագաաի միւթէտտիւֆէյի իտիթըն-
տան չըգարտը , վէ արթըգ օ ազլամ իճրա օլունաճագ վէ սէրվիթինի գավի է-
սան իւզէրինէ թէէտի՞ իտէճէք օլան պէօյիւք իշին իւզէրինէ տիւշիւտի . . .

Սաաթ սէքիպտէ բէք միւքէմմէլ վէ սիւսլիւ կիյինէրէք , գուրէ արապա-
սընա պինտի վէ Պիլի բըթիւրմընա կէօթիւրմէսինի արապաճարընա էմր իթտի :
Թամ սաաթ տօղուգտա գօնթրաթ օգունուպ իմգալանաճագտը :

— Եա պէն չօգ եանըլըեօրում—մըրըլտանտը կէօմրիւք գաչադճըսը—եա շունչար պիզիմ առամլար օլմալը տըր . . . կէօրիւնիւշտէ իշլէր բէք ալա կիտէեօր . . .

Սաթիւրնէն եանըմայօր իտի . հագիգաթը հալտէ քէնտիլէրինէ տօղրու կէլէն օ իքի առամ՝ հապճտան գաչան իքիմահպուսար իտի

Բարիլօն՝ Բիէր Լանտրիլի էյիճէ Թանըտըղընտա , բէք զիյատէ սէվիտի վէ անըն գուճաղընա աթըլմագ իսթէտի :

Լաքին արգատաշը՝ մէրգումը ԹուԹուպ էմր իտէրճէսինէ շէօլլէ տէտի .

— Պուրատա էօլլէ մէսէրբէթ նիւմայիշլէրի լաղըմ տէյիլ , սաֆտէրուն չօճուգ . . . պուրասը պիզի իշիւն Թէհլիքէլի տիր . . . սիվիշմէյէ պագալըմ . . . սօնրա պիր պիրիմիզի գուճաղլարըգ . . .

Պու նասիհաթ էյի իտի : — Բարիլօն պուճու անլատը .— պատէհու վատ օօ լունան մէպլաղը Թէքմիլ իթմէք իւզրէ իւշ պին ֆրանգլըգ պանգնօթը Սաթիւրնէնին արգատաշընա Թէպիմ իթտի , վէ իշի պաշընըն իքի գուրթարըճըսընա քէմաղը խահիլլէ արզը Թէշէքքիւր իթտիքտէն սօնրա Բիէր Լանտրիւնին գօլունտան ԹուԹուպ չէքտի կէօթիւրտի .

Բիէր Լանտրի սէս չըգարմայրայ , չօճոնգ քէնտիսինի նէրէյէ կէօթիւրիօր իտի իսէ , օրայա կիթմէքտէ իտի . զանն իտէրսին պիր սէրիսօշ կիպի իտի . գալպինտէքի հէյէճանը վէ մահպուտիլէթտէն խէլաս ու հուրրիլէթի՝ քէնտիսինի սէրհօշ կիպի իթմիլ իտի :

Մամաֆիհի պիր գաշ տագիգա եիւրիւտիքտէն սօնրա , արգալարընտան քիմսէ գօվտամայաճաղընա էմին օլաճագ գատար ուզագտա պուլունտըգլարընտա , իշի պաշը սիւվալ իթտի .

— Պէնի նէ՞րէյէ կէօթիւրիօրսըն , էվլատ . . .

— Էօլլէ պիր եէրէ քի , շէյթան պիլէ սիզի պուլամայաճագ տըր . . .

— Տիմէք կիզլի պիր եէ՞ր մի պուլմուշըն . . .

— Էվվէթ , միւսիւ Բիէրճիկիմ , վէ բէք ալա պիր եէր . . .

— Մ . Վէրտիսին խանէսինտէն ուզագ մը տըր . . .

— Էն զիյատէ իքի իւշ եիւզ ատըմ էօթէտէ . . . Սէն չալընըն իւզէօրինտէ . . .

— Սէն չալընըն իւզէրինտէ՞ մի —Թէքրար իթտի Բիէր Լանտրի չաչարագ :

— Էվվէթ , լաքին արամաղա չալըմայընըգ , պուլամագսընըգ . . . պէն սիզէ սէօլլէյիմ . . . Թէլան սէֆինէսինին եիւքիւ պօշանտըգտա , օրատա պիր եէր պուլտում քի , պէլքի էֆէնտիտէն մատա քիմսէ պիլմէգ . . . Պիր տէմիր տիւմէ վար , զանն իտէրսին պիր շէյ տէյիլ տիր . լաքին պու տիւմէյէ գասընճա , օրասը աշլըր . . . պու եէր սիզի տարատար ալըր , ֆագաթ սիզի նիւն քիւշիւք ալա պիր եաթագ եաքտըմ , օրատա բէք կիւզէլ ույուրսընըգ . . . նէ եաքալըմ , օլանընա դաթլանմալը . . . էլիմտէն կէլտիկի գատար եարոըմ . . .

— Իյիտ չօճուգ —տէտի իշի պաշը մըրըլտանարագ :

Բիէր Լանտրի իլէ Բարիլօն պիրիքտէ Պիլի բըթթըմընա միւվասէյէթ իօրինճէյէ գատար արթըգ հիշ լագըրտը իթմէտիլէր . . .

Սէֆինէ՛ պօշանտըղընտան պէրու ետրինի տէյիթիրմիշ օյուպ ֆապրիգանըն գարչըսընտա պաղըլ տէյիլ իտի , Բաբիօնըն սէտիկի կիպի իքի իւշ եիւզ մէթ-րօ ուզագտա իտի . Բաբիօն էօնտէն կէմիյէ աթլայըպ , իշնի պաշըլը տա իս-քէլէտէն կէչիրմէք իչիւն էլինի օնա ուզաթտը :

Պատէհու իքիսի տէ կէմինին անպարընա էնիպ , Բաբիօն պիր ըլըգ եագ-տը , պիր ազ էվվէլ սէօյլէտիկի եայա պաստը վէ Բիէր Լանտրիյի օ մէտհ իթ-տիկի կիզլի մահալէ սօգտը . հագիգաթէն օրասը բէք տէ պուլունուր ետրէ պէնգէմէյօր իտի :

—Շիմտիլիք սիզէ լազըմ օլան շէլլէր շունլար տըր —տէտի Բաբիօն իշնի պաշըլա , — ալթը լիպրալըգ պիր էքմէք , պիր ազ տօմուզ սուճուղը , պիր բար-չա Օվէրնեը բէյնիրի . . . պունլարը պէն սաթըն ալմըղմ տըր . . . շու քէօ-չէտէ տէ եէտէք էլպիսէ , պիր սիյահ բէրուգա , պիր եարմա սագալ վէ պիր մավի կէօզլիւք վար . . . Պէլճիգայա սըվըմագ վագթը կէլտիկինտէ պունլարը կիյինիպ թագընըրսընը , վէ սիզի շէյթան պիլէ անճագ թանըլապիլէճէք տիր . . . արթըգ շիմտի կէճէլէր խայր օլտուն տէյիպ կիտէյիմ , Միւսիւ Բիէրճի-կիմ , եարըն պու վագթլար եինէ կէօրիւշէլիմ . . .

- Կիտի՞յօրմըսըն . . .
- Էվվէթ , լազըմ տըր . . .
- Նէ՞րէյէ կիտիյօրսըն . . .

—Սիզին հագընըղտա Մատմագէլ Լիւսիյի թէէմին իթմէյէ . . . Մէր-գումէ գըզ շիմտի բէք վէսվէսէսէ օլմալը . . . կիտէյիմ գուլլանտըղըմը թէտպիրին մուվաֆիգազիյէթէ մագհար օլտուղընը խապէր վէրէյիմ . . . գօ-շուպ կիտէյիմ . . .

—Աճապա պէն տէ սէնինլէ պիրլիքտէ կէլսէմ նա՞սըլ օլուր —տէտի Բիէր Լանտրի շիտտէթլէ :

—Ազընըգը գաշըր՞յօրմըսընը . . . նէ՞ զարիպ պիր սիւվալ . . . բօլիս թէքմիլ խաֆիյէլէրինի թամ արգանըղտան կէօնտէրէճէկի սըրատա , սիզ չըգըպ էհալիյէ կէօրիւնմէք իսթէյօրսընը . . . պէօյլէ եսգաճագընըգա , չըգտըղընըգ հապսխանէյէ կիտիպ պաշ կարտիանա շէօյլէ սէօյլէսէնիզ տահա էյի օլուր . — «Իշթէ պէն կէլտիմ , իյիտիմ . . . սիզինլէ բօլիթիգամըղը պօզտուղըմա չօգ թէէսսիւֆ իտէրի . . . բէճա իտէրիմ , պէնի եինէ իչրի գօյունըգ :»

—Հագըն վար —տէտի իշնի պաշը մըրըլտանարագ— լաքին մէրգումէյի բէք կէօրմէմ կէլիյօր տա օնուն իչիւն տիյօրմ . . .

- Իլէրուտէ կէօրէճէքսինիգ . . .
- Սահի՞հ մի . . . մէրգումէյի կէօրէճէքմիյիմ . . .

—Պունա հիչ շիւպհէ եօգ տըր . . . պունու պիզ թէրթիպ իտէճէլիգ , վէ օ վագթ արթըգ հիչ թէհլիքէ օլմայաճագ տըր . լաքին , Միւսիւ Բիէրճիկիմ , շիմտիլիք աղըր տավրանընը վէ պրագընըգ պէն կիտէյիմ . . .

- Կիթ մէրգումէյի պուլ , էվլատըմ . . .
- Պիր պուլուգ տագիգատան մէրգումէնին եանընտա օլաճագըմ . . .
- Վէ պախուսուս քէնտիսինի սէվմէքտէ օլտուղըմ մէրգումէյէ սէօյլէ...

քէտէն արի վէ պէրի օլտուղընա էրիճէ գանի օլմաղտան էվվէլ հիշ պիր չէ
իմգալամայանաղըմ . . .

— Պու գանաթ ու թէէմինաթը սանա քի՛մ վէրէճէք :

— Պու պապտէ մէրագ իթմէյինիզ . . . թէհիքէ կէչէր կէչմէզ պանա
խապէր կէչէճէք տիր . . .

Ժագ Լամպէր պուճտան զիյատէ իւրար խտէմէզ օլտուղընտան , երիճ
պէօյլէ պիր թէէխիսիւրին քէնտի գալպինտէ հուսուլէ կէթիրսիկի հիտաէթի
մէյտանա չըգարմայըպ , Մօժիրօնա եաղլաշտը վէ քիմսէ իլիթմէքսիզին անըն-
լա պիր գաշ լագըրտը իթտի :

Տօվէթլիլէր աճըզը աճըզը Լիւսիյէ պագարագ , ալչագ պիր սէպլէ պիր-
պիրինէ չէօյլէ բըւըրտամագտա իտիլէր .

— Պիզի նիչի՛ն կէթիրթտիլէր . . . պու՛ Ֆամիլեանա պիր չէնլիք օլմալըպ ,
ճէնազէ ալալընա պէնզէյօր . . . հիշ շիւպհէ եօզ տըր քի , պու պիչարէ գըզ-
ճըղազը գօր իլէ պու ատամա վէրիյօրլար . . .

Գարըլար տահա ալչագ պիր սէպլէ շուճու տա իլավէթէն պէյան իտիյօր-
լար իտի .

— Լաքին կիւվէյի բէք կիւզէլ պիր տէլիգանլը տըր . . . հալ պու քի
Մատմագէլ Վէրտիէնին տիկէր պիր ալըզը օլտուղընա հիշ շիւպհէ եօզ տըր :

Պէօյլէճէ եարըմ սաաթ գատար կէչիպ , պու միւտտէթ՝ հազըր պուլոճնան
պէօյիւք ատամլարա վէ տիկէր ատի սէյիրճիլէրէ պիլէ պիր ասր գատար կէօ-
րիւնտի :

Պիր տէ պագարսըն պիրտէն պիրէ նէրտիվանըն իւզէրինտէն մէմուլին զայ-
ըր պիր սէս իլիտիլիպ , Մատամ Պլանչէնին զայըֆ սէտի իլէ Բարիլճնըն զիլ
կիպի սէտի արասընտա շէտիտ պիր միւճատէլէ պաշլըամըլ իտի :

Մէրգուճմ չօճուզ քէնտի թապիրինճէ «էֆէնտիինի գըզընա» պիր շէյ սէօյ-
լէյէճէկիինի իտտաա իթմէքտէ վէ տուլ գարը տա պրճագմազ իսթէմէմէքտէ իտի :
Լիւսի տիլարը ֆրլանըպ չօճուղը կէօրտի , իքի էլիինի օնա ուզաթտը վէ
արալարընտա շու մուխթասար սէօզլէր կէչտի .

→ է՛յ , նէ՞ եարտըն սիւվալ իթտի գըզ :

— Գուրթուլտը -ճէվապ վէրտի Բարիլճն :

Պու ճէվապը ալընճա կէնճ գըզըն կէօզլէրինտէ շէտիտ վէ Ֆագաթ կէչի-
ճի պիր ըըզ գարլայըպ սէօնտի :

Մէրգուճմ՝ ֆիքրինտէն պիր թէչէքքիւր տուվասը օգուտըգտան սօնղրա ,
սալօնա կիրիպ , Ժագ Լամպէրէ տէտի .

— Նէ վագթ իսթէրսէնիզ , պապանըղըմ . . . հազըրըմ . . .

Ախալանլըն գարթանը սապըզը պու քէլիմէլէրէ պէքլէմէքտէ օլուպ , պու
նու իլիթմէք իչիւն նէ տէրէճէ սապըրսըզըզլա ինթիգար իթմէքտէ օլտուղընը
եալընըզ Ալլահ պիլիր :

Չանն իտէրսին իւթիւնտէն պէօյիւք պիր եիւք տէվրիտի , եիւզիւ ֆէ-
րահլանըպ պիր ալամէթը մէսէրրէթ քէսպ իթտի , վէ մահքէմէ քեաթիպինէ
խիթապէն պաղըրտը . -էֆէնտի , էմրինիզէ մուլթազըրըզ . . . Լութֆ խուուպ

գօնթրաթը օգուճադա պաշլայընը . . .

— Հէլէ սօնուճը կէլտի —մըրըլտանտըլար տավէթլիլէր :

Մօտիրօն մուգաֆէրանէ պիր հարէքէթտէ պօլուճուպ, օ տախի տա-
վէթլիլէր կիպի «Հէլէ սօնուճը կէլտի» տէտի :

Մահէքմէ քեաթիպի՝ քիւչիւք պիր մասանըն էօնիւնտէ գօլու իքի շամտան
արասընտա օթուրտու վէ իղտիվան գօնթրաթընը հավի օլան պէօյիւք զըր-
մըզը չըզտանը աչտը :

Ժագ Լամպէր մէզքիւր մասանըն իւզէրինտէ չըզտանըն եանընա սիյահ
քէչի տէրիսինտէն մամուլ պիր տէֆթէր վագ իտուպ, պու տէֆթէրին իչինտէ,
Յրանսա Պանգասը թարաֆընտան համիլինէ թէէտիյէ՝ օլուճուագ իւզրէ իքի
միլեօնըզ պիր պօնօ վար իտի :

ԻԵ

ԻՁՏԻՎԱՃ ԳՕՆԹՐԱԹԸ

Բիէր Լանտրի օ ազշամը Լիւսիյի կէօրմէք ֆիքրինտէն սուրէթը զահիրէ-
տէ վագ կէչիլը օլուպ, ֆագաթ սէքիզ կիւնտէն պէրու այրըմըլ վէ մուհապպէթը
բէտէրանէսինտէն նաչի մէրգուճէյի բէք կէօրէճէյի կէլմիլ օլուճընտան , պիր
տագիգա օլսուն սէվկիւլիւ գըզընըն լաթիֆ չէհրէսինի կէօրմէք վէ կիւզէլ սէ-
սինի իչիթմէք իչիւն հիլ պիր իհթիյաթ քեարպըզըզտան կէրի տուրմայաճագ, վէ
հաթթա լազըմ կէլսէ էօմրիւնի պիլէ թէհլիքէյէ գօյտճագտը :

Պինապէրին Բարիօն չըզըպ կիտէր կիթմէզ , Բիէր Լանտրի եաթաղընա
աթըլըպ տէրտ ու միհնէթլէրինի ունութմագ վէ վիւճուտընա պիր աղ գուվ-
վէթ կէթիլմէք իչիւն ուլուճադա չայըչաճագ եէրտէ , բուպալարընը տէյիտի ,
օ սիյահ բէրուգայը պաշընա գօյտու , սախթէ սագալը եիւզիւնէ կէչիտի , վէ
նիհայէթ կիզլէնտիկի մահալի թէրք իլէ թիլան սէֆիլէսինտէն տիչարը չըզտը :

Մէրգում պիր աղ սօնրա Մ. Վէրտիէնին խանէսի գարչըսընտա պուլուն-
մագտա իտի :

Խանէի մէզքիւրըն քիւչիւք գաբուսընըն պիր անախթարը Բիէր Լանտրիտէ
օլուպ, մէրգում՝ թէվգիֆ օլունտըզը զէման մէզքիւր անախթարը պրագմա-
մըլ իտի :

Քէնտի թասավլուրը բէք սստէ պիր շէյ օլուպ , էկէր ահվալը ֆէվգէ-
լատէ մանի օլմագսա իտի , թասավլուրը մէզքիւր թէմամըլա մուվաֆֆագիյէ-
թէ մագհար օլաճաղը կէօրիչնիյօր իտի :

Իչնի պաշը նագարը տիզգաթը ճէլպ իթմէքսիզին ֆապրիգայա վէ օրա-
տան խանէյէ կիրմէյի իւմիտ իթմէքտէ , վէ պիր քէրրէ օրայա կիրինճէ արթըզ
էլպէթթէ Լիւսիինի եանընա գատար կիթմէյէ պիթթէսատիւֆ պիր չարէ պու-
լաճաղընա հիլ չիւպէէ իթմէմէքտէ իտի :

Հալ պու քի շէպէքիլի գաբունըն սաղ վէ սօլ թարաֆընտա ըրխթըմընիւ-

գէրինտէ պէշ ալթը ատէտ քիրա արաօլսըյա թախթը բէվանլար կէօրտիւկին տէ վէ մէգքիւր շէպէքիլի գնբուտան իշէրի պիր նազար աթըզ տա ալլոււնն բէք գիյատէ պիր այտընլըզ վէ խանէնին պիլճիւմլէ բէնշէրէլէրի կիւնտիւզ կիպի պիր ըլըզ իշինտէ օլտուղընը միւշահէտէ իթտիքտէ, արանսըզա կէլիպ հայրէթ ու իսթիղրսպտա գալտը :

— Աճապա նէ՞ վար —սիւվալ իթտի քէնտի քէնտինէ— գանն իտէրսին պիր շէնլիք վար . . . նէ՞ զարիպ շէյ . . .

Խանէնին էթրաֆը պէօյլէճէ միւթատտէն խարիճ սուրէթտէ ըլըզ վէ այտընլըզ իշինտէ օլտուղընտան , արթըզ թէպտիլը գըյաֆէթ իշէրի կիրմէյի ֆիքքրինտէն չըգարըպ , տէօրթ թարաֆընա պիր կէօզ կէզտիքտի , մալիւմաթ սօրմազ իշիւն պիրինի արատը , վէ քիմէ րասթ կէլտէ , հաթթա օրատա պուլոււնան պիր արապաճըյա պիլէ րասթ կէլտէ միւրաճաաթ իտէճէկի սըրատա , պիրտէն պիրէ Բարիլօն էօնիւնէ չըգտը : Մէրգոււմ չօճուզ մաթլուպ սուրէթտէ վէ սէրիան իշինի պիթիլիպ կէրի տէօնիւյօր վէ Պիլի բըլթըմընտաքի խանէտէն չըգըպ , օրայա եագըն պիր սօղագտա պուլոււնան կիճէլիք իգամէթկեահընա կիտէյօր իտիւ Մէրգոււմ չօճուզ՝ իշնի պաշըյը Փարզ իթմէքսիզին կէշիպ կիտէճէքիտի , գիրա իշնի պաշը՝ բէք կիւզէլ թէպտիլը գըեաֆէթ օլմուշ իտի :

Բիէր Լանտրի մէրգոււմըն գօլունտան թուլթտը :

Չօճուզ՝ խէվֆիլնտէն տէյիլ , իսթիղրսպընտան նաշի պիր նիտա իտուպ , քէմալը իթմիւնան իլէ տէ քէնտիսինի թուլթան եապանճը ատամա պազարազ տէտի :

— Աման , պու ատամ նէ իսթէր պէնտէն . պրագսանըզա եագամը , չարուզ . . .

— Սո՛ւս —տէտի իշնի պաշը ալչազ պիր սէպէ մըրըլտանարազ —պէ՛նիմ . . .

Հէմ պոււնու տէմէքտէ վէ հէմ տէ Բարիլօնը գանալըն քէնարընտա տա հա աղ ըլըզլը պիր մահալէ չէքմէքտէ իտի :

Չօճուզ՝ եապանճընն եիւզիւնտէն թանրմատը , լաքին սէսինի թանրտը : Հայրէթ ու իսթիղրսպտա գալարազ , սընըրլարընա պիր թիթրէմէ կէլտի վէ քէքէլէյէրէք շէօյլէ տէտի :

— Վա՛յ , պու նէ՛ . . . պու գատար ազըլսըզլըզ , պու գատար իճթիյաթքեարսըզլըզ օլտըր մը . . .

— Շիմտի պրազ պու լազըրտըյը —տէտի իշնի պաշը պիրտէն պիրէ Բարիլօնն սէօղիւնի քէսէրէք : —Պու ազչամ Մ. Վէրտիէնին խանէսինտէ ֆէվզէլատէ պիր շէյ վագը օլույօր . . . նէ՛ իսէ պիլմէք իսթէրիմ . . .

— Հիշ պիր շէյ եօզ տըր , Միւսի Բիէրճիկիմ —տէտի . հայլազ չօճուզ պիր թէրէտտիւտ վէ սըզընթը իլէ :

— Սէն եալան սէօյլէմէք պիլմէսին , քիւչիւճէք Բարիլօն —ճէվապ վէրտի իսթիյար իշնի .— հագիգաթը հալի սէօյլէ պագայըմ պանա վէ ուղուն միւտտէթ իւզմէ պէնի : —Էլպէթթէ պու հագիգաթը հալ տէհշէթլի պիր շէյ տէյիլ տիր , գիրա պու արապալար վէ պու ըլըզլար՝ պիր շէնլիք նէթէքիմ պիր ֆէլաքէթ օլտուղընը խապէր վէրիյօրլար . . . հայտէ պագալըմ , սէօյլէ , քիւչիւք Բարիլօն . . . չարուզ սէօյլէ . . .

գո

— Սէֆօպէթը պէշերիէ՞ տէտի շօնուգ քէնտի քէնտիսէն — Թամ լիմանա կիրիլեճէկի վագթ տէզրիլմէյէ պէնզէր . . . 3 կրղէմէկէ շարէ եօզ . . . պու իյիտ ատամ մալիւմաթ պմագ իշիւն պաշգաւորնա տա միւրանաաթ իտէպիլիբ . . . նէ վար նէ եօզ սէօյլէմէլի . . . նէ օրուրա օյսուն . . .

վէ

ար

մը

քէ

ճի

մի

Պու միւթալէպէրաէն սօնրա եիւքսէք սէսլէ Բիէր Լանտրիյէ տէտի .
— Է՞ ճանճմ, էվվէթ, հագգընըզ վար, Միւսիւ Բիէրճիկիմ . . . Փէլա-
քէթ մէլաքէթ եօզ տըր . . . սըրֆ շէնլիք վէ էյլէնճէ վար տըր . . . պիբ
Թագըթ կիւզէլ կիւզէլ կիթմիշ կիւզէլ էֆէնտիլէրլէ, սիւսլէնմիշ վէ տօնան-
մըշ կիւզէլ հանըմլար Թօրլանըզ շէօյլէ պիր էյլէնիյօրլար . . .
— Պիր շէնլիք . . . պիր էյլէնճէ՞ մի — Թէքրար իթտի իշնի պաշը — պու
ազշամ . . . տահա պէն հապստա՞ իքէն . . . լաքին նի՞ չիւն . . . սէպէպի՞ նէ տիր .
— Ա՛, պէօյիւք պիր սէպէպ վար տըր . . .
— Նէ՞ սէպէպ . . .

— Մատմազէլ Լիւսի՞ շիմտի քէնտի ֆգտիվան գօնթրաթընը իմզալայանագ տըր, վէ տավէթիլիէր տէ օրատատըրլար . . .

Բիէր Լանտրի էլլէրինի սէմայէ տօղրու գալտըրըզ քէքէլէյէրէք տէտի .

— Իգտիվան գօնթրաթը՞ մը . . . էվլէնի՞յօր մը . . . տիմէք Մ. Վէրտիէ պանա վէրտիյի սէօզիւնի թուլմուշ տըր . . . պիլիւմլէ ըզտըրապ վէ . . . ըզըն-
թըլարըմ մահվ օլույօր . . . հէր տէրտ ու քէտէրլէրիմ ունուտըլլօր . . .
Ճրանաստան արթըզ պիլա թէէսսիւֆ չըզըզ կիտէճէյիմ, զիրա էմին օլանաղըմ քի Լիւսիյի պախթիյար պրագըլօրըմ, մէրգուլմէյի էհլի ըրզ վէ իյիտ պիր ատամա, եանի Անտրէ տը Վիլէրէ զէվճէ պրագըլօրըմ . . .

տէ

բէ

տու

սիւ

հա

Բարիւն հայրէթը ազիմէ իլէ Բիէրէ պագտը իսէ տէ, անըն եաննըընը տիւզէլթմէք իթթէմէյէրէք հիշ պիր ճէվապ վէրմէտի :

— Նի՞ չիւն պունու պանա տահա շարուգ սէօյլէմէտին, էվլատըմ — Թէք-
րար իթտի իշնի պաշը լաթիֆէ Թարզընտա պիր թէքտիր իլէ :

— Ա՛հ, ունութըմ, խաթըմա կէլմէտի :

— Պու վէրտիյին միւթտէ պանա շօգ ֆէրահլըզ վէրտի . . . պէնի ճան-
լանտըրտ . . . պէնի կէնճիլտիրտի . . . կէլ սէնի գուճագլայըմ . . .

Բիէր Լանտրի Բարիւնըն էլլէրինի սըզարագ թէքրար իթտի .

— Արթըզ շիմտի օ կիւզէնէճէք մահալէ կիտուպ, րահաթճա ույույանա,
ղըմ . . .

— Էվվէթ . . . կիտէլիմ . . . շարուգ կիտէլիմ օրայա . . . պէն սիզի
կէթիւրիլիմ . . .

— Լաքին, պրագ պիր աղ շէպէքիլի գարուտան իշէրի սէյր իտէյիմ . . .

— Պունտան նէ՞ օլուր — պաղըրտը շօնուգ տէհէթլէնէրէք :

— Էկէր ճամլարըն արասընտան պիր ազ կէօլկէսինի կէօրէ պիլսէմ, սէ-
վինճիմէն տէլի օլանաղըմ . . .

— Չահմէթինէ տէյմէզ պիր շէ՛յ . . . եարըն . . . եարընտան սօնրա .
. . . պաշգա պիր կիւն իսթէտիյինիզ կիպի մէրգուլմէյի կէօրէճէքսինիզ . . .

լաքին պու ազշամ օլամայանագ տըր . . . հարտէ կիտէլիմ օէֆինէյէ . . .

լա

թէ

տա

էլզ

լան

— Բէճա իտէրիմ, պիր ազ տուր, պիր տագիգա գատա՛ր . . .

— Պիր սանկյէ պիլէ օլմազ . . . գաչալը՛մ . . .

Բաբիլօն իշճի պաշընըն գօլունտան թութարագ, մերգումը խանէնին էօնիւնտէն էօթէյէ կէօթիւրմէք իսթէյօր իտի, լաքին Բիէր Լանտրի քէնտի Փիքարինտէն շաշմայարագ հիշ տիյնէմէյօր, վէ չօճուղըն արգասընտան կիտէճէք եէրտէ շէպէքիյէ եագլաշարագ, քէնտի՝ մերգումը արգասընտան շէքիպ կէօթիւրիյօր իտի :

Չօճուգ պու զօրա մուգապէմէթ իտէմէյէրէք, իտտասարնտան վազ կէշտի. անճագ դալպիւնտէ պիր իւմիա քէօչէսի վար իտի քի, իշճի պաշը պիր շէյֆարգ իտէմէյէճէքտիր :

Պիր տէ պու արա պիր քիրա արապասը սիւրաթը շէտիտէ իլէ կէլիպ շէպէքիլի գարուըն էօնիւնտէ տուրտու : — Բիէր Լանտրի իլէ Բաբիլօն աղզը քէօթիւրմիշ օլան պէկիրտէն չիյնէնմէմէք իշիւն պիր թարաֆա շէքիլմէյէ մէճպուր օլտուլար :

Արապանըն գարուըր աշըլընճա իխթիյար իշճի պաշը պօղունուգ պիր նիտա իթտի, զիրա օրատան Մ. տը Վիլէրին աշաղա էնտիկիին կէօրմիւշ իտի :

— Բույա՞ մը կէօթիւյօրըմ — պաղըրտը Բիէր Լանտրի — Միւսիւ Անտրէ՛ . . . սի՞գ . . . պու վագթ, պու գըյաֆէթլէ, պուրատա՞ . . . իմքեանը եօգ, էվվէթ, մուհալ շէյ տիր պո՛ւ . . .

— Սիզ քի՞մանիզ — սիւվալ իթտի սանտըգքեար գարշըրնա չըգան ատամը թանըմայարագ :

— Պէն Բիէր Լանտրիյիմ . . .

— Վա՛յ Ալլահըն պէլասը՛ — մըրըլտանտը Բաբիլօն :

Անտրէ տաիի իսթիղրապ իտէրէք, պաղը սիւվալլիբէ կիրլշէճէյինտէ, իշճի պաշը ամիրանէ պիր թարզտա թէքրար իտէրէք սօրտու .

— Նէ՛րէտէն կէլիյօրսընըզ . . .

— Պրէսթտէն կէլիյօրըմ . . .

— Է՛յ չիմտի՞ մի միւվասէլէթ իտիյօրսընըզ . . .

— Էվվէթ, չիմտի :

Բիէր Լանտրի Բաբիլօնա տէօնիւպ, էնտպէնտ օլմուշ պիր սէսլէ տէտի .

— Լաքին օ հալտէ . . . օրատա . . . օ գօնթրաթը . . . քիմի՞նլէ . . .

Տէլիգանըլ չօճուգ ճէվապ վէրմէք իշիւն թէրէտտիւտ կէօսթէրտիկինտէ, իշճի պաշը էմր իտէրճէսինէ պաղըրտը .

— Ճէվապ վէրսէ՞նէ . . .

— Մօթիրօն իլէ — տէտի չօճուգ քէքէլէյէրէք :

— Մօթիրօն մը — թէքրար իթտի Անտրէ եիւզիւնին ընկի աթարագ :

— Մօթիրօն մը — թէքրար իթտի Բիէր Լանտրի քէմալը հիտտէթ ու զազապլա : — Լիւսի Մօթիրօն իլէ՞ մի էվլէնիյօր . . . ա՛հ, սէֆիլ ըիւվալլա՛ր . . . մէրգումէյէ ճէպր իտիյօրլար . . . ալտատըյօրլար . . . էօլտիւրիյօրլար . . . լաքին Ալլահ ատիլ տիր . . . պիզ պուրատալըզ, վէ պտշանմըշ օլան ճինայէթ սօնունա գատար իճրա օլունմայաճագ տըր . . .

Իշնի պաշը պունու տէյրէք պաշընտան բէրուգայը , երգիւնտէն եարմա սագալը շիտտէթլէ չէքտի չըգարտը , վէ Անտրէնին գօլընտան թութարագ սէօ գիւնէ տէվամ իթտի .

— Կէլինիգ . . . Կէլինիգ . . . Ալլահ պիղէ ըհհպէր օլույօր . . .

Իքիսի տէ գարունըն էօնիւնտէքի նէրտիվանըն իքի պաշընը պիր ալարագ սէրիան եօգարը չըգըպ շիտտէթլէ ավուտան կէշտիլէր , վէ իչէրտէքի նէրտիվանըն իւզէրիւնտէ ղայպ օլտուլար . . .

.

Աշիլ վէրտիէնին պիրիննի գաթտա թօրլանմըջ օլան տավէթլիլէրի սուս բուս տուրմագտա վէ մահքէմէ քեաթիպի երւքսէք վէ էօթէք պիր սէսլէ գօնթրաթըն պէնտլէրինի օգուժագտա իտի :

Քեաթիպը մէրգում՝ «.—Մ. Աշիլ վէրտիէ՝ զըզը իշիւն Իֆի ՄԻԼԵՕՆ թրախօմա վէրէճէք , վէ պու մէպլաղ Ֆրանսա Պանդասը իւզէրինէ պիր պօնօ իլէ շիմտի կիւվէյիյէ թէսլիմ օլունահագ տըր : » Ֆգրասընը օգույարագ , հուզգարըն էբէյիճէ հայրէթ ու իսթիղրապընը մուհիպ օլտուղը սըրատա , շիտտէթլէ սալօնըն գարուսը աշըտը , վէ պիր ըրւզկեար տըր իչէրի կիրիպ մօվարըն ալէվլէրինի օյնաթտը :

Բիէր Լանտրի վէ Անտրէ տը վիլէր օ արա գարունըն էշիկի իւզէրինտէ կէօրիւնիւնճէ , հէր քէս սէսմէսէ կէլէրէք , մահքէմէ քեաթիպի սուս օլուպ աղը աշըգ գալտը , Ժագ Լամպէր՝ մեգարտան գաշիլըն իքի խօրթլագ գարընսընա չըգմըջ կիպի էնապէնտ օլտու . Մօթիրօն տախի կէրի կէրի կիտէրէք , թիթրէք էլինի բուպալարընըն ալթընա կէօթիւրիւպ պիր սիլահ արատը , վէ Ֆագաթ պուլամատը : Լիւսի՝ Բիէր Լանտրինին գուճաղընա աթըլմագ ինթէյիպ , Անտրէյի կէօրիւնճէ զըբ գըրմըզը քէսիլտի : Պու մէնգարէտէ հաղըր պուլուս նան էշխասը ստիրէ իսէ ալըգ ալըգ պագմագտա , պէքէմէքտէ վէ իշին նէ օլտուղընը անլամաղա պիհուտէ չաղըմագտա իտիլէր :

Անտրէ տը վիլէր՝ քէնտի բագիպինէ տօղրու կիտիպ մէրգումը սիլլէլմէք իսթէտի իսէ տէ , Բիէր Լանտրի սանտըգքեարը թութարագ գուլաղընտան աշաղա «սապր , թահամիւլ . . . սիզին տէ սըրանըզ կէլէճէք» տէտի :

Պատէհու իշնի պաշը՝ քէնտիինին մահվ օլտուղընը հըսս իթմէքտէ օլան Ժագ Լամպէրէ տօղրու կիտէրէք , պօղուհուգ պիր սէսլէ վէ Ֆագաթ թէմամըլա ֆարգ օլունուր պիր սուրէթտէ տէտի .

— Մատամքի սիզ եէմինիսիգի թութմամըջընըզ , պէն տէ քէնտի եէմիւնիմտէն մուաֆ սայըլըրմ . . . Լիւսիյի պանա իֆթիրա իթմիշ օլան ըհգիլէ վիւրէրէք , պէնի սիղէ պաղլայան պաղլարը չէօղմիւշ սայըլըրսընըզ . պէն տէ արթըգ էսրարը մէյտանա չըգարահաղըմ .— պու կէնճ գըզըն իղտիվահընա պէն բագի օլմամ , վէ պունա հագգըմ վար տըր , զերա Պէն ՕնՈՒՆ ԲէՏԵՐԻՅԻՄ . . .

Հէր թարաֆտան պիր նիտաի իսթիղրապ իշիտիլտի :

Ժագ Լամպէր քէնտույի թութմամայարագ պիր գօլթուգ սանտալեասընըն իւզէրինէ տիւշմիւշ , զանն իտէրսին ճան վիրմէքտէ , վէ պու պէյանաթա գարուչը բրօթէսթօ իթմէյի ֆիքրինտէն պիլէ կէշիրմէմէքտէ իտի :

Եսալընը Մօծիրօն՝ քէնտի քէնտուլի թուլուպ պանագ վէրմէմէյէ չալըշարագ
հիտտէթ ու զազապպա պաղըրտը .

—Տիյնէմէյինիզ պու ատամը . . . ինանմայընը անըն սէօզիւնէ . . . եսլաննը,
տէլի տիր օ՛ . . . պիր գաշագ գաթիլ տիր , բօլիս արայօր օնու . . . պու ա-
տամ պէնի էօլտիւրմէք խթէմիշ տիր . . . թուլուն չունու . . .

Լաքին Լիւսի՝ Ռիէր Լանտրինին գունաղընա արթըմըլ օլմաղլա, Մօծիրօնա
գարըլ շէօյէ տէտի .

—Արթըգ բէտէրիմի իթհամ իթմէյինիզ . . . էյի պիլիրսինիզ քի , ասըլ
գապահաթըլըլ թանըրըմ պէն , վէ էկէր բէտէրիմի գուրթարմագ իշիւն լաղըմ
կէլսէ , շիմտի օ գապահաթըլըն իսմինի տէ վէրէպիլիրիմ . . .

—Իսմինի՞ մի վէրէնէք . . . պէհուտէ շէ՛յ . . . —տէտի ժագ Լամպէր
մըրըլտանարագ.— քէնտի քէնտիսինէ ինրաի ատալէթ իտէնէքտիր օ . . .

Պունու տիյերէք ժագ Լամպէր գուվվէթտէն տիւշմիւշ պիր իխթիյար ա-
տամ կիպի եսվաշ եսվաշ վէ զօր իլէ եէրինտէն գալգաը վէ սալօնըն պիր
գարուսընտան քէնտի եսթագ օտասընա կէշէրէք գարուլը արգասընտան գա-
բատը :

—Հագիգսթէն —տէտի Մօծիրօն քէնտի քէնտինէ— օյունը զայպ իթտիք .
. . . գաչմատան պաշգա շարէ եօ՛գ . . . եսճըգ . . . ֆագաթ պագսլըմ
պէլքի տահա պիր շէյ եարապիլիրիզ , թէնրիւպէ իտէլիմ . . .

Մօծիրօն սաղա վէ սօլա սէլամ՝ վէրէրէք վէ գօնթարթըն պուլունտըլը
մասանըն եանընա կիտէրէք , Պանգանըն իւզէրինէ օլան պօնօյը հապի պուլու-
նան տէֆթէրի քէմալը մէհարէթլէ ճէպինէ արթը վէրտի վէ քիմսէ պու հօգ-
գապաղըլըն ֆարգընա վարմատը : Ռիէր Լանտրի գըլընը գունագլամըլ վէ
Անտրէ տը վիլէր տէ քէնտի միւրատընա էրմիշ օլտուգլարընտան , պէօյիւք
գարույա տօղրու կիթմէքտէ օլան օ շարգընըն եագաթընտան թուլմաղը ֆի-
քիլէրինտէն պիլէ կէշիրմէյօրլար իտի : Մօծիրօն թամ գարույա եէթիշտիկին-
տէ , գարու թէքրար պիրտէն պիրէ աշըլպ , մալիւմիմիզ օլան բօլիս գօմիսէրի
գարըլսընա չըգտը , վէ արգասընտան տա բօլիս մէմուրլարը վէ տահա պունիւս-
ըն արգասընտան եիրմի գատար թիւֆէնքլի վար իտի :

—Գանուն նամընա —տէտի գօմիսէր էլիհի Մօծիրօնըն օմուզընա գօյարագ
—թէվգիֆ իտէրիմ սիզի . . .

—Լաքին պու պիր եաննըլըգ օլմալը —պաղըրտը սիւպի տէլիգանըլ :

—Պունու միւսթանթիգէ սէօյէյիպ իսպաթ իտէպիլիրսինիզ . . .

—Գապահաթըմ նէ իմիշ , պէնի նէ՞ իլէ իթհամ իտէյօրլար . . .

—Միւթէատտիտ խըրսըլըգ իշէրինտէ գիմէտիւսլ իմիշսինիզ , խուսուսիյլէ
սէքիզ կիւն էվվէլ Մ. Վէրտիէնին գասասընտա վուգու պուլան սըրգաթտա
բարմաղընըլ վար իմիշ , վէ տահա պու կիւն կօպէջ նամըլյա պիր արգատաշը-
նըլը գէհիլըլմիշսինիզ . . .

Մօծիրօն պու իսմի իշիտէրէք շիտտէթլէ թիթրէտի վէ սիւվալ իթտի .

—Պէնի քի՞մ զամմաղատը :

—Քէֆիզէրինիզտէն տիկէր պիրի , Բալնասլէ նամը տիկէր էթիւրէյլ .

Մօժիրօն պաշընը էօնիւնէ ասար վէ սուս օլտու : Թուծուլմուչ, էյի Թուծուլմուչ մուչ իտի . . . Օրատա Մօժիրօնըն իւսթիւ պաշը եօգլանար , իքի միլեօնըք պօնօ ճէպինտէն չըգարըլըպ մահքէմէ քեաթիպինէ Թէսլիմ օլընար :

Պու տագիրգատա պիր տէ եագընտաքի օտատան պիր սիլահ սէսի իշիտիլէրէք , դօմիսէր օտաի մէղքիւրըն դաբուսընը գըրըպ իչէրի կիրտի վէ պիւ լէշին եէրէ սէրիմիչ օլտուղընը կէօրտի :

Ժագ Լամպէր՝ պիր աղ էվլէլճէ սէօյլէմիչ օլտուղը կիպի , քէնտի քէնտիւնէ իճրաի ատալէթ իտէրէք , նէֆսինէ սուի գասա իթմիչ իտի . . .

Հիքեայէմիղին նիհայէթինէ վատըլ օլտուգ : -Շիմտի էշխասը մէպհուսէնին նէ հալտէ պուլունարգըլարընը պիր դաշ սաթըրըա պէյան իտէճէլիլ :

Լիւսինին , եախօտ տահա տօղրուսը Տընիզ Լանտրինին՝ Աճօր ատաճըղը իւզէրինտէ գըղըյա պէրապէր վէֆաթ իտէն պէտպաթիթ ասը Աչիլ Վէրտիէնին միրասընա հիչ պիր հագըր օլմայըպ , ֆագաթ Անտրէ տը Վիլէր՝ Ֆիլիբ Վէրտիէնին վտաիյէթնամէսի մուճիպինճէ , պու ճէսիմ սէրվէթէ մալիք օլտու , վէ Թէզէվլիւճ իթտիկի սէվկիւլիւսինի տէ սէրվէթը մէղքիւրէյէ միւշթէրէք գըլտը :

Պու կէնճ գարը դօճանըն իքի կիւղէլ յօճուղը օլտու , վէ քէնտիլէրի տէ րահաթ պիր էօմիւրլէ եաշամաղա պաշլատը :

Բիէր Լանտրի՝ պուճըլարըն եանընտա գալարագ , պիր վագթ չէքտիյէ մէշագգաթ ու ըզտըրապաթը ունուլթտը կիթտի :

Բարիլօն պէօյիւյէրէք , Անտրէ տը Վիլէրին իշինտէ անըն էմիյէթլի ատա մը օլտու :

Պէլլէի տէ պիր կիւն սահիպի սէրվէթ օլուր :

Մօժիրօն տա Պրէսթտէքի Թէրսանէտէ 20 սէնէ քիւրէյէ հիւքմ օլուճուպ , զէնճիրպէնտ օլտուղու հալտէ օրայա աթըլտը :

ԽԻԹԱՄ

